

I 11076

almanahul
Sportul'74

18702

I 11076

La mulți ani!

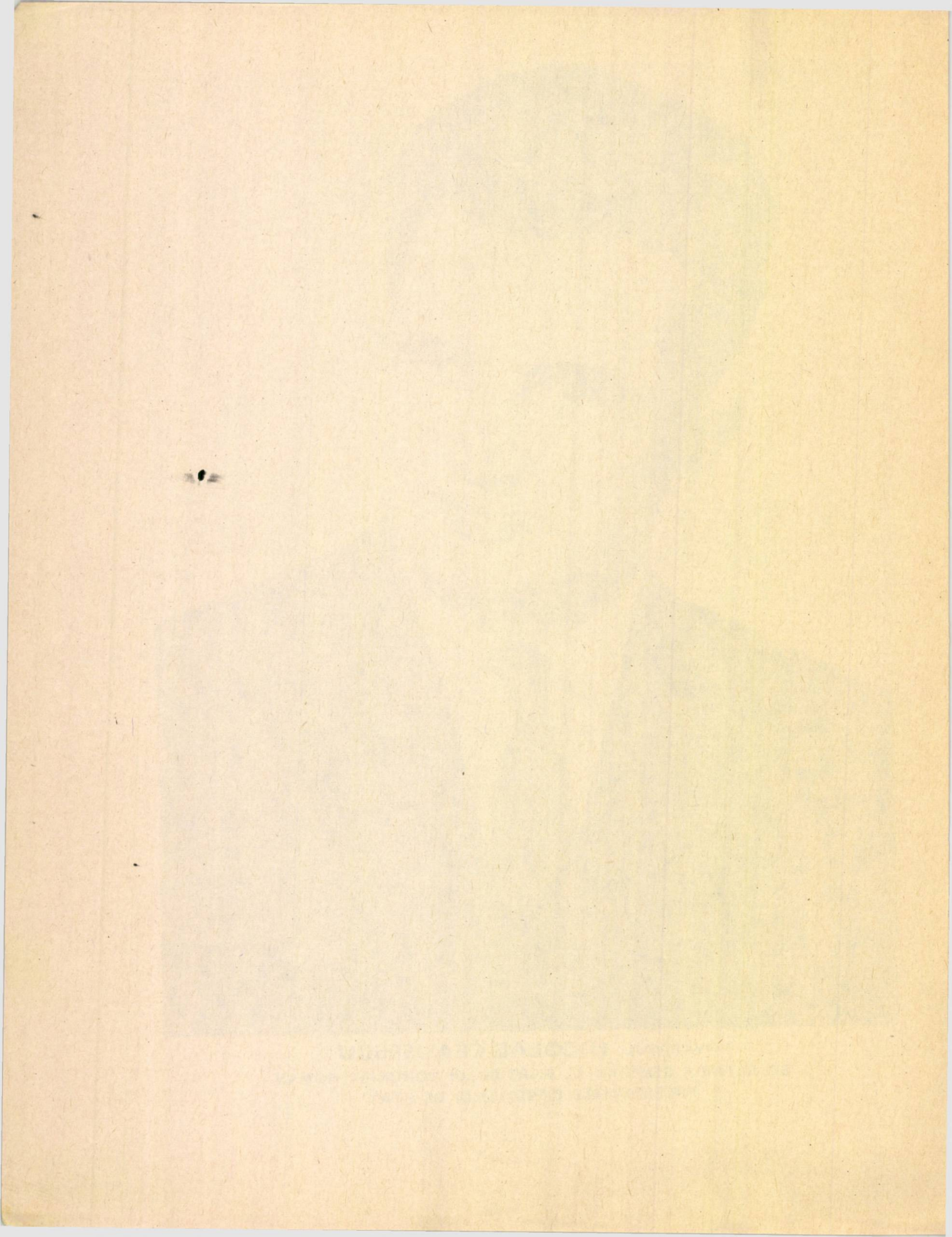
u
ian 2022

almanahul
Sportul '74

18 702

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU
SECRETARUL GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE STAT

HOTĂRÎREA
PLENAREI C.C. AL P.C.R.
DIN 28 FEBRUARIE-2 MARTIE 1973

CUVÎNTUL PARTIDULUI

Trăim astăzi un curios paradox: o viață guvernată de ritmurile înalte ale activității umane, amenințată, la nivelul individului, de... sedentarism. S-a înmulțit numărul «sportivilor» din tribună, dar crește mult prea lent numărul celor antrenați la mișcări în aer liber, la o activitate sau alta a sportului de masă. Problema prezintă o importanță socială și umană atât de mare, încât a determinat o dezbateră și o Hotărîre a Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului. Aceasta este încă o dovadă că partidul și statul nostru acordă educației fizice și sportului un rol tot mai însemnat în formarea multilaterală a omului societății socialiste, educația fizică și sportul fiind considerate activități de interes național, parte componentă a procesului de educare comunistă a tineretului, a maselor largi de oameni ai muncii. Se știe prea bine că, în anii construcției socialiste, o dată cu dezvoltarea economiei, științei și culturii, cu ridicarea continuă a bunăstării poporului, s-au obținut progrese și în domeniul educației fizice și sportului. A crescut numărul cetățenilor care practică exercițiile fizice, sportul și turismul. Într-o serie de ramuri sportive s-au obținut rezultate valoroase în competițiile internaționale.

Cu toate acestea, după cum s-a subliniat și în Plenara C.C. al P.C.R. din februarie—martie a.c., rezultatele nu sînt pe măsura cerințelor societății noastre, a posibilităților și condițiilor de care dispune mișcarea sportivă. Îndeplinirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate presupune cu necesitate ca educația fizică și sportul, integrîndu-se organic în ansamblul muncii educative, să contribuie mai activ la formarea tinerei generații, la menținerea și întărirea sănătății, la asigurarea unor forme variate și atractive de recreare a maselor, la creșterea capacității lor de muncă.

În ansamblul mișcării sportive, cea mai largă formă de participare a întregului tineret, a populației, la practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sportului trebuie să o reprezinte sportul de masă, mijloc de bază pentru fortificarea organismului și dezvoltarea capacității fizice a tuturor cetățenilor patriei. Este deci firesc ca activitatea de educație fizică și sportul de masă să fie orientate, cu prioritate, spre folosirea formelor simple, larg accesibile, desfășurate în aer liber, acordîndu-se o deosebită atenție activităților sportive și turistice care se pot practica în mod organizat sau independent și au influență favorabilă

asupra stării fizice și sănătății, extinderii atletismului, gimnasticii, excursiilor, înotului, mersului pe bicicletă, schiului, patinajului, precum și a altor ramuri sportive.

Precizînd că Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport răspunde de realizarea unitară a sarcinilor stabilite în domeniul educației fizice și sportului de masă, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. subliniază totodată că Uniunea Generală a Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliul Național al Organizației Pionierilor și celelalte organizații de stat și obștești cu atribuții în mișcarea sportivă răspund de organizarea și desfășurarea educației fizice și a sportului de masă în domeniile lor de activitate, asigurînd ca întregul tineret, masele oamenilor muncii să practice sistematic exercițiile fizice și sportul.

Partidul a încredințat sindicatelor, organizațiilor de tineret și asociațiilor sportive din întreprinderi și instituții, sarcina de a extinde formele de practicare a exercițiilor fizice, organizarea de activități sportive, turistice și întreceri pentru cucerirea titlului de fruntaș pe unitate în diferite ramuri sportive care să cuprindă masa largă a salariaților — baza activităților constituind-o atelierul, secția, sectorul. În mediul rural, organizațiile U.T.C., cu sprijinul conducerilor unităților agricole și consiliilor populare, sînt chemate să extindă și să permanentizeze pe sate, comune, grupe de comune, concursuri, întreceri care să desemneze pe cel mai bun sportiv la diferite ramuri și probe, festivaluri, serbări și duminici cultural-sportive.

S-a trecut de pe acum la organizarea complexului polisportiv «Sport și sănătate», precum și a competițiilor de masă cu caracter republican pentru pionieri, elevi, studenți, militari, tineri muncitori și țărani. Este de datoria tuturor celor cu responsabilități în sport să facă din aceste concursuri o adevărată mișcare de masă care să cuprindă tinerii din toate comunele, orașele, județele și întreprinderile țării.

În antrenarea tineretului la activitatea de educație fizică și sport, în crearea obișnuinței adultului de mîine în a practica mișcarea în aer liber, o importanță deosebită o are școala. Cuprinzînd majoritatea tineretului, școala constituie factorul principal în procesul de formare și pregătire a unui tineret sănătos, apt să îndeplinească în cele mai bune condiții îndatoririle ce revin cetățenilor patriei noastre. Tocmai de aceea conducerilor școlilor și institutelor de învățămînt superior, cadrelor didactice le revine datoria de a lua măsuri pentru ca școala să-și îndeplinească în întregime **rolul** ce-l are în sistemul educației fizice și sportului, situînd pe prim plan promovarea gimnasticii, atletismului, turismului și înotului. Este evident că și în acest domeniu o atenție deosebită trebuie să se acorde îmbunătățirii calității și eficienței procesului de învățămînt în cadrul orelor de educație fizică din școlile de toate gradele. În acest spirit se cer revăzute și programele de educație fizică, orientarea lor mai fermă spre un conținut adecvat pregătirii temeinice a elevilor și studenților. Pe baza programelor unice de activități sportive de masă, organizațiile U.T.C., de pionieri, asociațiile studenților comuniști, cu sprijinul direct al conducerilor școlilor, institutelor și al cadrelor didactice, au datoria să organizeze cu regularitate, în afara orelor de învățămînt și la sfîrșit de săptămînă, în taberele școlare și studențești, campionate și competiții interne pe clase, școli, ani de studii, facultăți, crosuri de masă, marșuri, excursii și drumeții, turism, precum și alte activități sportive cu o largă sferă de cuprindere.

Alături de dezvoltarea educației fizice în rîndul oamenilor muncii, un loc important trebuie să-l dețină sportul de performanță, în vederea afirmării pe o scară tot mai largă a talentelor, îmbunătățirii continue a rezultatelor și reprezentării cu demnitate a sportului românesc în competițiile internaționale.

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. prevede obligația Ministerului Educației și Învățămîntului ca, începînd cu anul școlar 1973—74, să ia măsuri de pregătire prin unitățile sportive școlare a elementelor cu calități deosebite pentru diferite ramuri sportive, la nivelul cerințelor sportului de performanță. De asemenea, Institutul pentru Educație Fizică și Sport, facultățile de educație fizică au datoria de a selecționa tineri talentați, cu reale aptitudini pentru a deveni sportivi de performanță, de a asigura pregătirea lor diferențiată, în strînsă legătură cu cerințele predării și practicării educației fizice și sportului.

În ridicarea calitativă a sportului de performanță, o importanță deosebită vor avea normele de activitate și clasificare sportivă obligatorii pentru sportivii de mare performanță, stabilite de C.N.E.F.S., pornind de la nivelul cerințelor mondiale. Activitatea cadrelor tehnice, cluburilor, unităților sportive din învățămînt și federațiilor va fi apreciată după felul în care sportivii vor îndeplini aceste norme. Într-o strînsă corelare cu aceasta, sînt prevăzute măsuri pentru îmbunătățirea sistemului și nivelului competițiilor republicane, stabilindu-se parametri cît mai apropiați de cei realizați la competițiile internaționale.

În vederea selecționării valorilor autentice în sportul de performanță, o importanță aparte o are măsura stabilită de Plenară de a se institui un sistem organizat de selecție a valorilor sportive de pe întreg cuprinsul țării; cluburile, județele, organizațiile și instituțiile cu atribuții în domeniul sportului vor asigura tinerilor cu aptitudini deosebite condiții de pregătire și de afirmare în sportul de mare performanță. În acest scop, Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Sănătății vor întreprinde măsuri în vederea îmbunătățirii activității de cercetare

științifică în domeniul educației fizice și sportului, sporind contribuția institutelor de cercetări și de învățămînt la perfecționarea procesului de pregătire a sportivilor în concordanță cu cele mai bune rezultate obținute pe plan internațional, pentru progresul continuu și rapid al mișcării sportive din patria noastră.

Plenara C.C. al P.C.R. a cerut Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, organizațiilor și instituțiilor cu atribuții în domeniul sportului, federațiilor și cluburilor sportive să-și concentreze atenția în vederea dezvoltării ramurilor sportive care au posibilități și perspective reale de afirmare, cu o pondere însemnată în programul Jocurilor Olimpice, al campionatelor mondiale și europene: atletism, lupte, caiac-canoe, canotaj, gimnastică, box, tir, scrimă, înot, haltere, judo. De asemenea, să fie luate măsuri pentru afirmarea pe plan internațional a echipelor românești la jocurile sportive — handbal, fotbal, volei, tenis de cîmp, polo, baschet, tenis de masă, rugby, popice, șah, precum și a sporturilor de iarnă — schi, biatlon, bob, patinaj, hochei.

Plenara C.C. al P.C.R. a cerut totodată Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, federațiilor, cluburilor și celorlalți factori cu responsabilități în domeniul sportului să ia asemenea măsuri care să asigure în rîndurile sportivilor o disciplină fermă și o ordine exemplară, condiție de bază pentru dezvoltarea ascendentă a întregii mișcări sportive. Este de datoria tuturor factorilor responsabili, a tuturor sportivilor să asigure în toate unitățile sportive întronarea unui climat sănătos, combativ, față de orice manifestare care contravine eticii socialiste, normelor de conduită cetățenească și ale vieții sportive, de a dezvolta o opinie puternică, combativă, împotriva manifestărilor de vedetism și a tendințelor de căpătuală, capabilă să conducă la formarea unor sportivi cu o înaltă ținută morală și cetățenească.

Antrenarea largă a maselor de tineri, a oamenilor muncii, la activitatea sportivă de masă organizată, pune în fața Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport și a organelor cu atribuții în domeniul sportului sarcina de a asigura folosirea intensă a tuturor bazelor sportive, a accesului organizat al întregului tineret pe terenurile și sălile de sport. Hotărîrea Plenarei prevede că elevii și studenții vor avea accesul gratuit pe baze sportive pentru desfășurarea procesului de învățămînt și practicarea unor discipline sportive.

Paralel cu realizarea construcțiilor sportive din fondurile alocate de stat și de organizațiile obștești, prevăzute în actualul cincinal și în perspectivă, Plenara C.C. al P.C.R. a cerut comitetelor executive ale consiliilor populare, sindicatelor, organizațiilor de tineret și celor sportive să intensifice acțiunea de amenajare a bazelor sportive simple, a zonelor de agrement, a spațiilor de joacă și sport pentru copii și tineret. În proiectele de sistematizare a localităților consiliile populare vor prevedea amenajări sportive și zone de agrement.

Referindu-se la unele probleme privind perfecționarea organizării și conducerii activității sportive, Plenara C.C. al P.C.R. precizează că Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, organ central cu autoritate deplină în toate domeniile activității sportive, răspunde de înfăptuirea unitară a politicii partidului și statului privind educația fizică și sportul. Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport va stabili obiectivele și sarcinile majore ale activității de educație fizică și sport, obligatorii pentru toate organizațiile și instituțiile cu atribuții în mișcarea sportivă. Aceasta implică datoria Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport de a-și îmbunătăți radical stilul și metodele de muncă, de a manifesta mobilitate și receptivitate față de noile tendințe și fenomene din mișcarea sportivă, de a promova consecvent în activitatea sa principiul conducerii colective și a întări legăturile cu unitățile sportive, cu masele largi de oameni ai muncii care practică exercițiile fizice și sportul.

Garanția realizării sarcinilor mari care rezultă pentru mișcarea sportivă din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. constă în faptul că organele și organizațiile de partid asigură în mod activ conducerea și îndrumarea întregii activități de educație fizică și sport — componentă de seamă a muncii de educare socialistă a maselor. Plenara C.C. al P.C.R. a pus în fața organelor și organizațiilor de partid sarcina de a sprijini conducerile organizațiilor sportive, cluburile și asociațiile sportive, organizațiile de stat și obștești pentru a-și îndeplini întocmai atribuțiile și sarcinile ce le revin, de a exercita un control permanent asupra mișcării sportive în vederea ridicării acesteia la nivelul înaltelor exigențe ale societății noastre. În spiritul programului de educație socialistă a maselor, organele și organizațiile de partid acordă o atenție deosebită muncii ideologice în rîndul sportivilor și cadrelor tehnice, pregătirii lor politice, formării și dezvoltării conștiinței socialiste, a calităților morale înaintate, întăririi sentimentului de înaltă responsabilitate față de reprezentarea cu cinste a țării noastre în confruntările sportive internaționale.

Este de datoria tuturor celor care activăm în acest important sector al muncii educative să depunem toate eforturile, energia și pasiunea noastră, pentru ca, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, mișcarea sportivă din România socialistă să se afirme tot mai puternic, sporindu-și contribuția la dezvoltarea armonioasă a tinerei generații, a întregului nostru popor, la reprezentarea demnă a sportului românesc în marile competiții internaționale.

23 AUGUST

Așadar, peste opt luni se împlinesc 30 de ani de când în cartea de aur a acestui neam s-au scris primele rînduri din filele unei noi istorii. Au trecut 30 de ani care pot însemna tot atît de bine o viață de om sau un timp insignifiant în scurgerea istoriei, dar care a pus asupra acestor pămînturi și oameni însemnele unor prefaceri nemaiîntîlnite, a așezat poporul pe făgașul ireversibil al făuririi celei mai drepte și mai umane societăți, societatea socialistă.

Sînt 30 de ani în care ne-am învățat, zi de zi, să privim înainte, să scrutăm viitorul, să ne propunem de la un an la altul, obiective considerate deseori iluzorii de cei care nu ne-au cunoscut. Și am avut tăria, zi de zi, să ne învingem pe noi, învingînd greutăți, uneori aproape insurmontabile, pentru a ajunge acolo de unde hotărît porneam mai departe. Sînt 30 de ani în care, prefăcînd țara, ne-am reconstruit pe noi și continuăm să ne reconstruim în structurile omului care se dorește al timpului său — omul societății socialiste — chinuit de dulcea și tonifianta nemulțumire creatoare, însetat de autodepășire, aflat într-o veșnică și perpetuă întrecere cu sine însuși.

Dacă am avea puterea să ne ridicăm undeva sus și, de la o înălțime de cîteva ori mai mare decît Carpații, să privim țara, cu salba ei de munți și ape — organism sănătos și robust —, dacă am avea puterea să ne urcăm la acea înălțime și am privi cu ochiul vulturului grădina aceasta înfloritoare care este România, am vedea pe toate văile, colinele și șesurile, în munții ei, însemnele acestor 30 de ani, grefate ca niște diamante în această strălucitoare bijuterie care este țara, lăsată nouă moștenire de moșii și strămoșii noștri. Și dacă ne uităm înapoi și ne retrăim pentru o clipă, cu forța imaginației, biografia celor 30 de ani — cei mai scumpi și cei mai darnici din existența noastră —, ne vom afla inima încărcată de bucuria împlinirii credințelor

noastre, de rodul tinerețelor dăruite cu pasiune cauzei partidului.

Sînt 30 de ani care vin să depună mărturie, cu forța de netăgăduit a faptelor, despre energia și capacitatea strălucită a Partidului Comunist Român de a rezolva în mod creator problemele complexe ale revoluției și construcției socialiste. *«Experiența pe care am dobîndit-o în construcția socialismului — arată tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — demonstrează că fără conducerea de partid nu este posibilă făurirea noii orînduiri, că aceasta este de neconceput fără o forță de avangardă, înarmată cu o ideologie clară, marxist-leninistă, cu o ideologie revoluționară de transformare a societății».*

Toate succesele obținute în procesul edificării României socialiste sînt indisolubil legate de afirmarea și întărirea rolului conducător al partidului.

Vom sărbători cea de a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist, sărbătoarea națională a poporului român, sub semnul celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, care va marca o nouă etapă în istoria construcției noastre socialiste, va deschide perspective noi drumului nostru spre realizarea unei economii capabile să fie pusă în rînd cu cele mai avansate economii ale lumii, spre o civilizație și o bunăstare pe măsura meritelor harnicului și minunatului popor român.

Vom sărbători această glorioasă aniversare în condițiile efortului depus de întregul popor pentru a transforma în fapt real, de viață, angajamentul de a îndeplini cincinalul înainte de termen, într-o strălucită realizare care, la marea demonstrație ce va avea loc, va fi înscrisă cu litere de aur pe pancartele purtate de coloanele oamenilor, mîndri că și-au respectat cuvîntul dat partidului, că și-au îndeplinit datoria față de țară, Republica Socialistă România.

TOT MAI SUS ȘTACHETA MUNCII DE CALITATE!

de Gl. lt. **MARIN DRAGNEA**
Prim-vicepreședinte al C.N.E.F.S.

Anul sportiv 1973 a fost puternic marcat de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 28 februarie — 2 martie privind dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului.

Elaborat pe baza indicațiilor conducătorului iubit al partidului și statului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, importantul document programatic a fost primit cu entuziasm și recunoștință de toți sportivii, antrenorii, profesorii de educație fizică, de întregul activ al mișcării sportive. Mobilizați puternic de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R., toți cei ce activează în acest domeniu de o deosebită importanță socială au trecut de îndată să dea viață sarcinilor stabilite de conducerea partidului.

Deși au trecut numai câteva luni de la apariția Hotărîrii, se poate spune că roadele se și văd, că s-au obținut o serie de rezultate pozitive. S-a înviorat simțitor activitatea sportivă de masă din întreprinderi, școli, universități și de la sate. S-au obținut performanțe valoroase, încununate cu titluri și medalii de campioni mondiali, europeni și balcanici ș.a. într-o serie de ramuri și probe sportive. Se îmbunătățește evident, potrivit cerințelor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R., conlucrarea tuturor factorilor investiți cu atribuții în domeniul educației fizice și sportului, ca și stilul de muncă al organelor și organizațiilor sportive.

Prin grija partidului și statului, se dezvoltă baza materială menită să asigure condițiile necesare răspîndirii tot mai largi a exercițiilor fizice și sportului, ca și pregătirii sportivilor la nivelul cerut de marile competiții internaționale.

Cum este și firesc, considerăm toate aceste realizări, ca și altele, doar un început. Așa cum

ne învață conducerea partidului, personal tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, rezultatele bune nu ne vor duce la automulțumire, nu ne vor putea face să uităm lipsurile și neîmplinirile din munca noastră. Fiindcă, să recunoaștem, atît în activitatea de masă, cît și în cea de performanță mai avem multe de înfăptuit, este destul loc pentru mai bine.

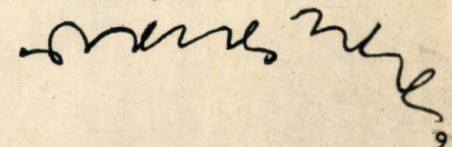
Vom păși în curînd în anul 1974, în care va avea loc un eveniment de o covîrșitoare importanță în viața partidului și poporului nostru, Congresul al XI-lea al P.C.R. În anul 1974 vom sărbători cea de a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist, sărbătoare națională a poporului român.

Sîntem convinși că sportivii — de la juniori pînă la maeștri emeriti —, toate cadrele de specialitate din asociații și cluburi, din federații, profesorii de educație fizică, cercetătorii și medicii sportivi, activul organelor sportive locale și Consiliului Național, inimoșii noștri activiști obștești, întreaga suflare a mișcării sportive va traduce întocmai în practică cuvîntul partidului, bogatul program elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. în vederea dezvoltării activității de educație fizică și sport.

Să nu precupețim nici un efort, să ridicăm tot mai sus ștacheta muncii de calitate, pentru a merita din plin încrederea acordată de partid!

În prag de An Nou, urăm din inimă tuturor celor ce activează în mișcarea sportivă, tuturor iubitorilor sportului

LA MULȚI ANI!

Gl. Lt.

FORME SIMPLE, ATTRACTIVE

de MIRON OLTEANU
Secretar al C.N.E.F.S.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului a declanșat noi energii creatoare, a dat un puternic impuls activității sportive de masă. Imediat după publicarea Hotărîrii, în întreaga țară au început să se organizeze mari manifestații sportive de masă, mărturii ale aprobării și recunoștinței unanime cu care oamenii muncii, tineretul de la orașe și sate, au primit importantul document de partid, ale angajamentului lor ferm de a-l traduce întocmai în viață.

Pătrunsă de grija consecventă a partidului nostru și personal a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, pentru viața și sănătatea poporului, pentru dezvoltarea multilaterală armonioasă a tineretului, a generațiilor viitoare, Hotărîrea Plenarei pune un accent deosebit pe dezvoltarea exercițiilor fizice și a sportului de masă, reamintind organelor și organizațiilor sportive, ca și celor cu atribuții în acest domeniu, o sarcină prioritară cu adînci semnificații sociale, cu implicații directe în creșterea capacității de muncă, în organizarea utilă

și plăcută a timpului liber și, mai ales, în dezvoltarea fizică și spirituală a viitoarelor generații.

Avem în față o sarcină cu totul deosebită, pentru a cărei aplicare în viață, zi de zi, an de an, nîci un efort nu e prea mare, iar satisfacțiile sînt de nemăsurat. A contribui, alături de creșterea neîncetată a nivelului de trai (în care sînt incluse, firește, condițiile tot mai bune de hrană și locuit, măsurile igienico-sanitare etc) la creșterea unui tineret frumos dezvoltat fizic, viguros, cu înalte capacități biologice, iată o îndatorire patriotică pentru toți cei ce

Sute de tineri, la un cros desfășurat în Capitală.

«Ziua sportului de masă» la Institutul de Construcții. Firește, nu singura într-un an...

Ce dacă plouă? Acum se vede... măiestria.

muncesc în domeniul educației fizice și sportului, indiferent de organizația sau instituția din care fac parte, indiferent funcția pe care o îndeplinesc. După cum orice manifestare de formalism, orice delăsare, orice atitudine neresponsabilă în această privință pot avea urmări dintre cele mai grave, ireversibile. Așadar, nu ne poate fi indiferent cum vor arăta peste un număr de ani oamenii României socialiste, după cum de noi depinde cum vor aprecia partidul și poporul activitatea noastră, a cărei eficiență se măsoară riguros exact, în primul rând după parametrii dezvoltării fizico-biologice a populației.

Nu vom insista în rîndurile de față asupra amănuntelor de strictă specialitate privind influența binefăcătoare a exercițiului fizic și sportului

Păzea, nene fotografule!

Așa e la început, un braț mai sus, unul mai jos... Dar, cu timpul... (pe terenul de sport al F.C.T.B.)

asupra organismului omului contemporan. Ediția de față a «Almanahului Sportul» cuprinde contribuții valoroase în acest sens. Aș vrea să mă refer, pe scurt, la sarcina trasată prin punctul 2 al Hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. și anume: **«Activitatea de educație fizică și sportul de masă vor fi orientate cu prioritate spre folosirea formelor simple, accesibile, desfășurate în aer liber»**. Viața confirmă justetea acestei indicații. Ce dovadă mai convingătoare am putea da decât aceea că primele manifestări sportive de masă desfășurate după apariția Hotărârii au fost crosurile de masă? Sute sau chiar mii de tineri s-au prezentat la startul acestor crosuri, au petrecut în aer liber un anume timp în tovărășia mișcării. Fotografiile alăturate ne prezintă un tineret entuziasmat, fete și băieți cu fețe zîmbitoare, semn că crosul, această formă simplă și atractivă, revine în actualitate, împotriva — trebuie să o spunem — «teoriilor» că ar fi o formă învechită, incapabilă să mai stîrnească interes. Despre avantajele — organizatorice și materiale — și mai ales despre eficiența acestui mijloc de practicare a exercițiului fizic nu cred că e nevoie să insistăm. Ele sînt evidente atît pentru organizatori, cît și pentru masele de beneficiari. Crosul poate fi practicat în orice anotimp, pe orice relief. Crosul îmbină plăcerea mișcării cu ambi-

ția de afirmare, cu spiritul de întrecere, caracteristice îndeosebi tineretului, dar — sintem siguri — nu «performanța» preocupă în primul rînd pe participanți, chiar dacă îi numim, după tradiție, **concurenți**.

Sînt revitalizezate «duminicile cultural-sportive», cu priză îndeosebi la sate și care au de asemenea darul de a angrena mase de participanți (în întreceri sau ca spectatori). Excursiile, drumețiile, ciclo-crosurile reintră de asemenea în drepturi. Poate că ceva mai anevoie progresează, deocamdată, practicarea exercițiilor fizice individual sau în familie și aici un rol deosebit revine propagandei sportive, muncii îndelungate și perseverente de educare, de convingere a oamenilor de toate vîrstele asupra necesității și binefacerilor acestei forme de activitate care nu cere eforturi deosebite, cheltuieli materiale, amenajări speciale și se află, practic, la îndemîna oricui.

Se cuvine să subliniem că în orientarea activității sportive de masă trebuie să facem față unor exigențe deosebite. Aș enumera, fără o ordine anume, cîteva. Să înțelegem că dezvoltarea practicării de către mase a exercițiilor fizice și sportului este o sarcină de fiecare zi, care cere perseverență, o muncă susținută, fără preget, o organizare fără cusur. O asemenea sarcină din planul nostru de muncă nu poate fi «bifată» după o acțiune-două, oricare ar fi numărul participanților sau succesul, în general. Vechea zicală românească «cu o floare nu se face primăvară» exprimă cum nu se poate mai bine acest lucru. Dacă fiecare manifestare sportivă de acest gen e bine să se desfășoare într-un spirit cu adevărat sărbătoresc, orice atitudine de «festivism» este dăunătoare. Fiindcă, să recunoaștem, au fost asociații, cluburi sau organe sportive (ori cu atribuții în domeniul sportului) care au organizat crosuri, de pildă, cu cîteva sute de participanți, cu «start festiv», pentru ca după primul colț să rămînă cîteva alergători și asta să nu preocupe pe organizatori. Sau, în cazul deplinei reușite, organizatorii respectivi să spună «noi ne-am făcut datoria, de acum să vedem de alte treburi...» și să treacă săptămîni sau luni fără să se mai întîmple nimic. Este necesar (ținînd seamă, firește, de condițiile concrete — perioadă de campanie

*Gimnastică în producție la «Dimbovița» — o pauză tonică, dătătoare de noi forțe.
«Heei-ruuup!» Mișcare, voioșie...*

agricolă, de examene, timp nefavorabil etc) să asigurăm permanența acestor manifestări, frecvența capabilă să deprindă masele, îndeosebi tineretul, cu gustul de a practica exercițiul fizic, sportul preferat.

Este de asemenea necesară mobilitatea, spiritul inventiv al celor chemați să organizeze activitatea de masă, receptivitatea lor la preferințele maselor, ca și la inițiativele pornite din rîndul acestora. Condițiile locale (poziție geografică, formă de teren, anotimp), trebuie luate în considerație în alegerea formelor și mijloacelor de manifestare a activității sportive de masă. În sfîrșit, dar nu ultima, este problema organizării **învătării** modului de practicare a exercițiilor fizice sau a ramurilor de sport îndrăgite de mase. Să se imbine armonios învățarea cu întrecerea, să se înțeleagă odată pentru totdeauna că nu se poate

justifica activitatea sportivă de masă într-o uzină sau un sat cu sute sau mii de oameni numai prin existența a 2—3 echipe, indiferent ce sport practică acestea. În activitatea de masă ponderea cea mai mare trebuie să o aibă practicantii, concurenții, dacă vreți și nu spectatorii sau... susținătorii. Să lichidăm cu desăvîrșire situații anacronice cum au fost (sau mai sînt) acelea cînd într-o întreprindere cu mii de oameni sportul de masă e prezent doar printr-un grup restrîns de voleibaliști, să zicem, ca să nu mai vorbim de fabrici cu personal majoritar feminin ale căror asociații se laudă cu o echipă de fotbal — bărbați!

Ca urmare a indicației prețioase date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** prin grija organelor locale de partid și de stat au început să apară baze sportive simple și complexe pentru copii și tineret, cum sînt, de exemplu,

Complexul sportiv «Voinicelul» din Capitală și cel din Constanța. Asemenea măsuri creează condiții optime de realizare a sarcinilor stabilite de conducerea partidului și statului, personal de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind dezvoltarea activității sportive de masă.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului cere din partea noastră, a tuturor activiștilor mișcării sportive, în primul rînd schimbarea mentalității în abordarea sarcinilor, perfecționarea stilului de muncă, patos revoluționar în slujba unei activități ridicate la rangul de interes național.

Să facem totul ca să merităm încrederea pe care ne-a acordat-o partidul, să ridicăm activitatea sportivă de masă la nivelul exigențelor actuale!

Mens sana in corpore sano!

PARTICIPANTA LA 6 EDIȚII ALE JOCURILOR OLIMPICE

Am descoperit sportul din întâmplare. Eram un copil foarte înalt și plăpând, amenințat de boli, urmărit mereu de ideea că trebuie să fiu ferit de frig, de cald, de ploaie, de soare. Am fost pur și simplu un caz medical. În jocurile noastre de copii am dat peste niște terenuri de volei și baschet; zgura roșie, coșurile, plasele, joaca celor mari cu mingea m-au uimit la început. Am imitat cele văzute. Mai întâi afară, apoi chiar pe terenul roșu. Acolo m-a detectat ochiul unui antrenor. Așa am ajuns în echipa de volei și baschet a Clubului Universitar din București.

În familia mea nu a existat o tradiție sportivă. Părinții mei, profesori de filozofie în București, n-au făcut sport și nici nu ne-au îndemnat pe noi copiii spre sport. Meritul lor constă în aceea că în momentul în care am descoperit singurul sportul nu m-au oprit de la practicarea lui. Dacă la început au fost neutri, de la un anumit moment au devenit suporterii înfocați, nelipsiți din tribună și nu o dată au luat parte antrenorului atunci când mi se părea prea exigent. Iată deci ceea ce a constituit la mine rolul părinților în cariera unui medaliat olimpic.

Cu atletismul am făcut cunoștință în școală, la vârsta de 15 ani. Din jurnalul meu, impresiile acestei prime zile în care profesora noastră — Angela Filip — mi-a deschis abecedarul acestui sport au fost: «Să facem puțină încălzire!» Cuvintele mi-au stîrnit un zîmbet și nelămurire. Încălzire? Nu era destul de cald afară? Venisem hotărît să descopăr ce se ascunde în atletism, așa că eram dispus la orice. Am alergat, am făcut puțină gimnastică. Neîncrederea începuse să mă încerce. Asta e tot? Păi asta făcăm și la orele de gimnastică. Dar nu... abia acum începuse ceea ce așteptam. «Lia, tu o să fii bună la sărituri, ai picioare lungi!» Da, am picioare lungi, sînt înaltă, cea mai înaltă din clasă. Înaltă și slabă, atît de slabă, încît am să fiu bună la sărituri! Am rămas mult timp la groapă, sărind în toate felurile, sub privirile mirate ale păsărilor din castani. Da, da, o să fiu bună la sărituri. Îmi place asta, îmi place să sîr. Cînd mă facem atletism!

A trecut aproape un an pînă să facem din nou atletism. Era în primăvara anului 1948 și sportul românesc făcea cunoștință cu competițiile cu adevărat de masă. Asta obliga toate liceele din Capitală să-și trimită reprezentanții pe stadion. N-am reușit să intru în echipa liceului la săritura în lungime; în schimb, la aruncarea greutății — unde nu se înscrieseră aproape nimeni — am ieșit pe primul loc. 8,40 m a însemnat din nou interes pentru atletism. Însă cariera mea sportivă devenea deosebit de promițătoare la volei și baschet, sporturi în care echipa era campioana țării, iar eu făceam parte din lotul național.

În iarna care a urmat am făcut crosuri și gimnastică

la sală. Lucrul organizat m-a format, am căpătat, pe lîngă pregătire fizică, mai multă coordonare, îndeminare, mobilitate, forță. De aici altă ținută și siguranță în mișcări, așa încît primăvara anului 1949, primăvara în care degetele mele au mîngiat pentru prima dată lemnul lucios al unui disc, m-a găsit pregătită pentru această cunoștință. Ture întregi de stadion aruncîndu-l înainte ca pe o bilă, încercînd să mă obișnuiesc să-l eliberez pe la degetul arătător și nu pe la cel mic. Sute, mii de aruncări în sus pentru a rezolva problema rotirii. Zile întregi de încercări pînă să îndrăznesc să-l lansez cum trebuie, pînă să-l domesticesc.

Și primul concurs — 1 mai 1949, pe cel mai mare stadion bucurestean de atunci. Concuroau cei mai buni atleți ai țării, tribunele arhipline. Nu ridicam ochii spre public, aveam senzația că privirile tuturor sînt ațintite doar asupra mea. Ce căutam eu, o începătoare, alături de așii sportului? Uitasem că eu mai aveam nerezolvată încă problema elementară a lansării? Și s-a întîmplat exact ce era de prevăzut: discul a refuzat să iasă pe unde trebuie, rotația lui era inversă, mi-era groază că o s-o ia înapoi, înspre arbitri și concurenți. 23,24 m reprezentă primul meu rezultat oficial. Și prima experiență dureroasă, cunoștința cu amărăciunea și rușinea cu care eșecul marchează pe atlet. Durere, amărăciune, rușine — da, dar despărțire definitivă de disc — nu! De ce? Nu mi-am explicat atunci și nu-mi explic prea bine nici astăzi. Singurul lucru pe care l-aș spune e că înfringerea aparentă se dubla de o victorie ocultă asupra mea însămi.

Notez ceva mai tîrziu, în toamna aceleiași an, în același jurnal de adolescent: «Au ruginit frunzele pomilor și a căzut prima brumă. S-a lăsat frigul și ploile astea urcioase mă urmăresc la antrenament. Toamna a venit prea devreme; vreau să mai arunc, pot da mai mult». Și dorința mea de mai mult m-a dus la Ploiești, orașul petrolului, pentru un concurs demonstrativ disputat în pauza unui meci de fotbal. Prima încercare: 35,27 m — nou record al țării! Cea de a doua — 37,02 m! Din păcate, a treia aruncare n-a mai avut loc, partida de fotbal trebuia reluată. Regele balon își afirma cu aroganță prerogativele...

Am insistat cam mult asupra acestui prim an de activitate, dar el mi-a marcat viitorul sportiv. În definitiv, cine îmi putea garanta că renunțînd la volei și baschet, sporturi unde aveam 8 șanse din 10 să ajung foarte repede «vedetă», și profilîndu-mă pe o dificilă probă atletică, voi cuceri vreodată gloria? Nimeni și nimic. De ce m-am oprit la disc? Predestinată poate de zei să transmit mai departe sportul atît de îndrăgit de Apolo? Predestinată de zei? Puțin probabil. Dorința de glorie și celebritate individuală? Nu e exclus. Încercarea stîngace și greu de

definit de a te avînta cît mai departe în văzduh, prin propriile forțe, de pe imposibila rampă de lansare circulară? Ambția stîrnită de primele greutăți, nevoia de a înfrînge intîmul meu adversar, eu însămi? Mai curînd.

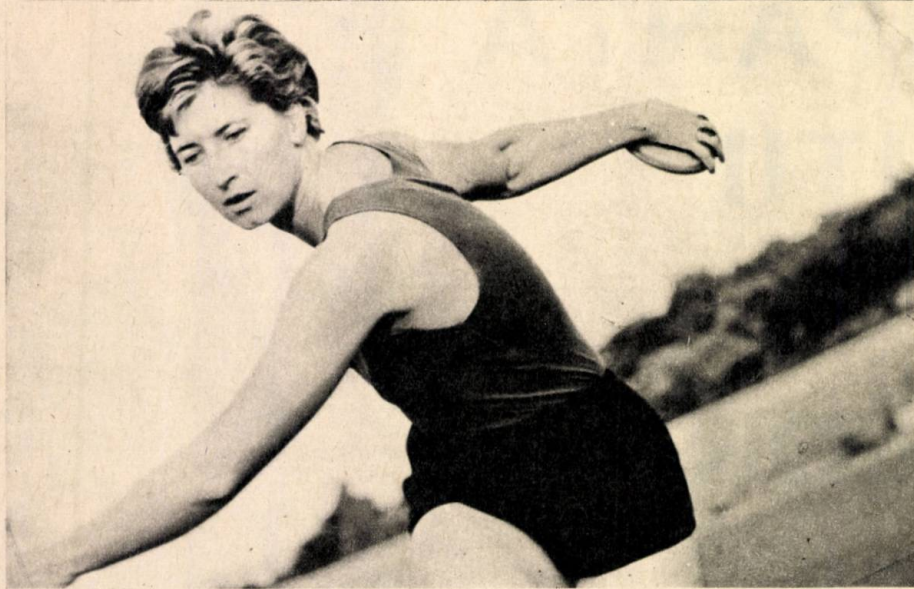
1950. Stadionul Republicii. De data asta — întîlnire cu sportul de veritabilă performanță. În cercul de disc — două mari atlete: Nina Dumbadze și Nina Ponomareva. O singură dorință, o singură posibilitate: aceea de a reduce decalaajul calculului de pe hirtie dintre ele și mine. Rezultatul a fost o aruncare cu 3 metri mai lungă decît rezultatele precedente, cel mai bun rezultat mondial de junioare — 41,44 m. Mai prețioasă decît această victorie relativă a fost concluzia: o mare întrecere, care face apel la toate forțele și mai ales la toate resursele volitive, este stimulentele ideale pentru o autodepășire.

1952. Două debuturi: Olimpic și universitar. Anul I la Institutul politehnic, facultatea de energetică. Timp liber drămuț, antrenamente pe furate. Suport: convingerea că însăși participarea la Olimpiadă este «un titre de noblesse». Toate examenele luate, inclusiv cel de disc, cu nota maximă: 43,58 m — norma olimpică.

Despre Finlanda știam doar că e țara lui Sibelius și Nurmi și «ștara celor 1 000 de lacuri». Despre atmosfera olimpică am aflat trăind la Otaniemi. Sportul, această legătură între necunoscuți, m-a făcut să trec peste paralizanta mea timiditate și să îndrăznesc să mă adresez chiar lui Consolini sau Fuchs, Dumbadze sau Gordien.

Aruncarea discului a fost în prima zi de concurs. După deschiderea festivă, la care, în pofida sfaturilor binevoitoare sau amenințărilor severe, nu am putut să nu particip, a urmat o noapte albă, la propriu și la figurat. Emoția calificărilor — 36,00 m — m-a călît pentru finală, care mi-a inspirat numai frică în loc de groază. Nu știam prea multe despre adversarele mele, iar în primele trei aruncări ale mele am preferat să nu știu nimic despre ele. De-abia după cea de a treia aruncare, cînd stegulețul cu numărul meu — 666 — a rămas înfipt și pentru finală, a trebuit să mă așez; mi se tăiaseră picioarele de bucurie. Locul VI depășea orice așteptări. Adio concentrare, adio încordare a forțelor! Am intrat în finală a VI-a, am ieșit din finală a VI-a. În schimb, am putut să le urmăresc pe celelalte și să-mi dau seama că o Olimpiadă poate fi locul unde se nasc titani, dar și locul unde dispar titanii. Nina Dumbadze, marea favorită, cea care la București mi se părea imbatabilă, pierdea. Unde erau calmul, majestatea, siguranța? În fața ochilor aveam o atletă chinată ca o debutantă, cu mișcările purtînd amprenta nesiguranței. Atunci am înțeles, cu toată ființa mea, adevărul elementar, că a ajunge în virful piramidei e poate mai ușor decît a rămîne acolo.

1952—1956. Ani de studenție. Ani de antrenamente.

Palpitațiile examenelor, emoțiile pentru fiecare notă. Devin inginer în aceeași vară, cîștig biletul pentru Melbourne cu 47,24 m.

Olimpiada de la Melbourne, octombrie 1956. Din lunga călătorie spre Antipozi desprind un mic episod. În mod excepțional, nu are nici o contingentă terestră. La două ore după decolarea de la Bombay, avionul nostru intră în zona periferică a unui ciclon extrem de violent. Gigantica pasăre de oțel, care pe aeroport oferea certitudinea invincibilității, a devenit o sîrmană turturea nepunctuoasă în clonțul de fier al vijeliei. Ne prăbușim cite 2—300 m, ne redresăm, iar ne prăbușim, iar ne redresăm. De fiecare dată căderea este mai lungă și urcușul mai dificil — sau așa mi se pare numai mie? Nu numai mie; în jurul meu figurile sînt contractate de spaimă și grimasele lor ar fi amuzante dacă împrejurările mi-ar permite să mă amuz. Din cînd în cînd aud mici strigăte de groază, alături vîd buze care se mișcă în tăcere, gesturi dezordonate ale unor miini care se crispează inutil pe spătarele fotoliilor sau pe plasa de bagoje.

O singură excepție: o familie de indieni — mama și doi copii — care pe scaunele din fața mea discută liniștiți, ca și cum s-ar afla într-un tren bine înfipt în roțile sale. La un moment dat, fetița cea mică izbucnește chiar în ris, iar mama ei o mustră zimbitoare, de parcă s-ar teme că deranjează liniștea din jur. Ce filozofie investeste cu atita calm pe acești oameni? Or fi reflectînd la o cugetare a lui Buddha? Dar cunoștințele mele confuze și fragmentare de indianistică nu reușesc să furnizeze o explicație credibilă.

Explicația o capăt abia mai tîrziu, după ce am ieșit din ciclon: soțul femeii și tatăl copiilor este comandantul de bord al avionului. Încrederea în capacitatea lui de a birui stihiiile dezlănțuite s-a dovedit la această familie incomparabil mai puternică decît teama. Fetița care a chioțat spunea, desigur asemenea tuturor fetițelor din lume: tatăl meu e cel mai... și o credeau sincer.

O lecție care merită să fie reținută la materia: rolul încrederei.

Melbourne a însemnat o lună de luptă cu ploaia și frigul. Tot optimismul, toată dorința de rezultat au fost cu încetul devorate de acest timp vesnic posomorît și nici concursul n-a fost mai vesel: cu 43,90 m ocup locul IX.

La Olimpiada la care succesele românești au fost cu totul remarcabile — 5 medalii de aur — primirea acasă e triumfală. Mie-grea coborîrea în gară. Anonimă. Pierdută printre laureatii echipei. Și la dînille pe care acest concurs mi le-a lăsat mai vin și destui sceptici care decreteză că a sosit timpul să renunț la sport. 'J'ai déjà 24 ans.

Și urmează trei ani fâcți paroc și să confirme această neîncredere. Bat pasul pe loc; sînt mereu întrecută, ba

chiar reușesc, în 1958, să ajung pe locul IV la Campionatele naționale. Pafonare e cuvîntul de ordine. Trebuie să schimb ceva, dar ce? În fiecare an încerc cite un nou remediu. În 1959 halterele. Nu știu să lucrez cu ele, rezultatul e eșec usturător. Și totuși drumul la «Cetatea Eternă» e pentru mine povat de haltere. Cei 53,21 m reușii la ultimul concurs de selecție mă fac să fiu printre fericirii care ascultă cu sfințenie jurămîntul olimpic rostit de astă dată de un discobol: Adolfo Consolini.

Calificarea am obținut-o din prima încercare cu un modest 48,50 m. Nimic încurajator și totuși o compensație pentru grelele luni de iarnă, pentru miile de repetări, de smuls sau genuflexiuni, pentru zecile de mii de exerciții la scripeți sau cu gantere. Ziua finalei. Nu vîd, nu aud pe nimeni la încălzire. Nu bag de seamă că proba întîrzie cu 20 de minute. Sînt din nou singură, singură de tot în strîmtul culoar fără șfîrșit al secolelor de dinaintea concursului. Sînt numărul 1 și port numărul de concurs 66, care îmi aduce aminte de Helsinki. Prima aruncare, smulg un 52,36 m — mare cit roata carului. Doar în a doua serie mă depășește cu 6 cm Ponomareva, ca în a treia încercare să se stabilească definitiv la 55,10 m. În rest, vreme de trei ceasuri celelalte se cădneză să-mi scoată stegulețul înfipt pe locul II. Cînd îmi termin seria de aruncări fug la vestiar cu un loc 6 asigurat și de acolo, prin difuzor, încep număratoarea inversă: aruncă Kuznetova — e mai puțin de 52 m, sînt deci pe locul V; încearcă Brown — e sub 50 m, sînt pe locul IV; urmează Connolly — depășită, sînt pe locul III, am medalie! Și ultima aruncătoare în concurs — Tamara Press — 52,59. Cu mai puțin de o palmă pierd medalia de argint. Dar ce contează metalul! Medalia mea de bronz, prima medalie olimpică din istoria atletismului românesc, prețuiește cit o bijuterie bădută în nestemate. La premiere, norii grei care ne amenințaseră concursul fac ca lacrimile mele de fericire să se amestece cu picăturile de ploaie.

Olimpiada de la Roma a luat sfîrșit. Nimic nu e vesnic, nici mîcar în «Cetatea eternă». Îmi iau rămas bun de la încă un oraș în care am fost fără a apuca să-l vîd. Trebuie să fie plăcut să mergi în străinătate pentru a vedea locuri noi și necunoscute, vreau să spun numai pentru a le vedea. Așa cum fac turiștii, sau gazetarii, sau scriitorii. Așa cum fac toți cei pentru care călătoria este un scop în sine, fie că își împărtășesc și altora impresiile, fie că le teaurizează.

Există însă și categoria celor pentru care esențialul este să ajungă într-un anumit loc, unde-i așteaptă ceva de făcut; să ducă tratative, de pildă, sau să întreprindă un turneu sau să participe la o competiție. Acest obiectiv final reduce voiajul, oricît de lung și interesant ar fi el, la dimensiunile unui banal transport dîintr-un punct

într-altul al globului. Am auzit de artiști care, din zecile de capitale vizitate, nu cunosc decît sălile de concert, cu calitățile și defectele lor. Pentru noi, cei cărora ni se spune sportivi de performanță, problema este într-un fel și mai complicată. Unui interpret i se cere să facă o demonstrație a propriei sale măiestrii. Nici vorbă, se găsesc și pentru dînsul termeni de comparație — alți interpreți sau el însuși altă dată. Dar în fața publicului e singur. Nu susțin că e mai ușor, doamne ferește, e altceva. În plus criticile pot fi divergente: unui cronicar îi place, altuia nu. Noi însă înfruntăm de fiecare dată adversari care concurează alături de noi (și împotriva noastră), iar judecățile de valoare impresioniste, cel puțin în atletism, nu-și au locul. Centimetru, secunda și subdiviziunile sînt neiertătoare, mai cu seamă de cînd electronică și-a introdus diabolicele-născociri pentru a suplini posibilitățile umane.

Iată de ce spunem că trebuie să fie plăcut să călătorești numai pentru a vedea. Fără ca voiajul să se identifice neapărat cu o victorie, cu o înfrîngere și, mai ales, cu frămîntările care le precede și le urmează și pe una și pe cealaltă. Căci, din păcate, indiferent dacă la ducere mergem cu trenul, avionul sau vaporul, de întors ne întoarcem ori sub scut, ori pe scut. Fără îndoială, există nuanțe: poți fi un invins glorios, așa cum poți fi un invingător lipsit de strălucire. Și totuși, alternativa e strictă: înfrîngere sau victorie. Rezultatul e că impresiile noastre de călătorie sînt teribile de subiective: reflectorul trandafirului al unei izbinzi transformă o depolare oarecare într-un voiaj feeric și, invers, sub capacul de plumb al eșecului, se îndușe receptivitatea față de cel mai fermecător peisaj exotic.

Transcriind cîteva pagini din caietul în care-mi însemn diferitele mele drumuri peste hotare, mi-e cu neputință să desprind cele două componente, atît de strîns legate între ele: locul văzut și zbuciumul pre sau postcompetițional.

Ca dovadă: Atena, septembrie — 1962. Firește, Acropole, Acropole, într-o luminoasă dimineață de duminică, dar după un concurs care mi-a lăsat un gust leșios în suflet. Am aruncat prost. Discul a plutit lenes și s-a oprit — de toate cele șase ori — la o distanță ridicol de mică. După atîtea concursuri, m-am pierdut că o începătoare. Să fie de vînd gripa de acum două zile? Penicilina luată chiar ieri? Sau misterioasa chimie fizică a mușchilor, care o dată te ascultă și de zece ori nu, capricios și imprevizibil ca niște fiare sălbătice față de dresorul lor? Forma, celebra formă... Sînt în formă, nu sînt în formă... Dar de ce? De ce pînd ieri am fost în formă și de ce tocmai la concurs n-am mai fost?

Întrebarea mi-am pus-o de-a lungul unei nopți întregi de nesomn. Acum, gata! Au prioritate formele Acropolei. Urc treptele de marmură, străjuite de coloanele suple ale Propileelor. În fund, Parthenonul. Coloane albe care parcă se lungesc la infinit, sprînjind bolta unui cer populat de zei. Mă așez pe treptele de piatră ale templului și visez la Olimp. Ieri, locatarii lui nu mi-au fost favorabili. Cu ce ar fi trebuit să le solicite bunăvoința? În orice caz, azi sînt hotărîtă să nu-i jignesc cu preocupările mele meschine, lămuști, să consacră cele două ore libere perfecțiunii pietrificate, două ore pentru atîtea secole de inspirație și trudă. Arta la apogeu ei, model al mileniilor următoare... Și, totuși, de ce am aruncat eu atît de prost?

Olimpiada de la Tokio. Cea de a IV-a Olimpiadă la care particip. Cea de-a cincisprezeceaime însemnare în vesnic răbdătorul meu jurnal: braț lung, sold de două ori rotund, răbdare în final, să nu mă pripesc, să nu mă pripesc, să nu mă pripesc. Repet cu glas tare să audă și fiarele de pe umeri și brațe. De m-ar asculta azi! De nu și-ar minca dresoreau... Îmi amintesc brusc că ieri a plouat; sar repede jos din pat și dau la o parte perdeaua. Ura! E frumos, mi-e groază de ploaie. Cercul ud a ajuns un coșmar de la naționalele de acum patru ani, cînd turna cu găleata; am alunecat și mi-am făcut o entorsă la gleznă. N-am încredere în colțul de cer pe care-l vîd de la fereastră; mă îmbrac și cobor în curte. Din fericire, nu se vede nici urmă de nori.

Ora 9. Calificările. Ca să intru în concursul propriu-zis, trebuie să arunc acum cel puțin 50 de metri. În mod normal, ar trebui să reușesc. Dar ce-i aia normal? La campionatele europene de la Belgrad, în 1962, n-am izbutit să ating distanța și n-am intrat în finală. Două zile mai tîrziu, la București, am «scos» un rezultat cu care, la Belgrad, aș fi obținut o medalie. Două zile mai tîrziu, două zile prea tîrziu. La 48 de ore interval, mai întîi n-am fost și pe urmă am fost în formă. De ce? Habar n-am!

Pe Stadionul Olimpic, pe care se țin și calificările, intru într-un gang subteran, cu discul în mîină și un nod în git. Prima aruncare. Îmi tremură brațul. 47,00 m! Se repetă Belgradul? Nu, nu e voie să mă las copleșită.

A doua aruncare — 53,66 m. M-am calificat. Pînă la concurs mai sînt două ore. Încălzire serioasă de un ceas și mai bine. Din 21 de concurenți au mai rămas 14. Asta înseamnă că, nici în cel mai rău caz nu pot fi a 15-a. Dar gîndul nu are darul să mă consoleze prea tare. La Roma am fost a treia.

În sfîrșit, stadionul, arhiplin. Vreme minunată, caldă, cu puțin vînt din față. De la prima încercare arunc 55,95 m. Nou record românesc, nou record olimpic. Și mai ales șansa de a intra în „finalissima” celor șase. Bucuria se amestecă cu o îndoială; urmăresc tabela luminoasă de afișaj cu inima strînsă. De treisprezece ori apar alte cifre și nici una nu e mai mare decît cea realizată de mine.

Ultimul efort. Adică ultimele trei: la atîtea încercări mai am dreptul. De la prima aruncare — 56,09 m nou record! Dar nu am încă dreptul să triumf. Expir adînc și mă adun toată în mine. A doua aruncare — 56,97 m! Săr în sus de bucurie. Sînt a doua. Ba nu, a treia, căci

Tamara Press mi-o ia înainte cu 23 cm, cîștigînd titlul olimpic. Ultima aruncare e cea mai bună, o simt după murmurele și aplauzele publicului. Peste 58 m, destul ca să cîștig. Dar arbitrul ridică steagul roșu. Încercarea e anulată; am atîns cu piciorul marginea cercului.

Așteptare. Cît vor arunca celelalte? Rămîn pe locul trei sau... Am rămas! Medalie de bronz. Explodează ceva în mine. Cei patru ani de muncă istovitoare sînt dați uitării. Sînt fericită, fericită, fericită...

Întoarsă acasă cu cea de a doua medalie, sînt întimpi-nată cu căldură de toți, inclusiv de cei care acum opt ani găseau că vremea mea trecuse. De data asta mă bate pe mine gîndul renunțării. Voi mai putea înfrunta vreodată tensiunea Olimpiadei? Și din nou o lungă luptă cu neîncrederea. Șase luni pun discul în cul. Dar vine primăvara și o dată cu soarele — nevoia vitală de sta-dion. Sportul a încetat de mult să-mi fie o preocupare facultativă, a devenit parte integrantă din mine însămi. Le probleme de choix ne se pose pas, ce n'est pas moi de l'accepter ou de le rejeter, c'est lui qui m'a choisi définitivement.

Reiau antrenamentele de disc. Și e normal că fără pregătire de iarnă discul să nu zboare. Pentru 1966 și 1967 încerc noi exerciții, ba chiar și o nouă tehnică. Simt că trebuie să foc ceva, cu totul neobișnuit, pentru a mă depăși din nou — a cita oară? Și încercările costă, costă doi ani de eșecuri penibile. Iarăși se aud voci care vorbesc de începutul sfîrșitului și acum îmi vine să le dau dreptate. Și nivelul la disc a crescut atît de mult în 1967! Recordul mondial al Lisei Westermann ajunge la peste 61 m, cu 10 m mai mult decît cel mai bun re-zultat al meu din acel an. Iată teribila zestre cu care mă angajez în pregătirile olimpice. Am 36 de ani și vreau să particip la cea de a V-a Olimpiadă. Curaj sau inconștiență? Dar cum pentru mine fiecare Olimpiadă a însemnat o reînviere din propria cenușă, mizez pe focul olimpic regenerativ. Revin la tehnica mea veche de aruncare — combătută de unii antrenori — îmi re-vizuiesc fără milă planurile de pregătire fizică și haltere, adăugînd noi și noi exerciții. Cer de la mine însămi în fiecare zi mai mult. Pentru fiecare exercițiu am un record și fiecare record trebuie mereu doborît. Mă dor mușchii, mă dor tendoanele, mă dor articulațiile, viața capătă gustul cenușii. Dar ce importanță au toate acestea? Discul meu cîștigă un metru după altul.

Și așa, în toamna anului 1968 mă găsesc la Ciudad de Mexico cu o carte de vizită de 59,22 m. E sîrbătoare fără seamăn în Mexic. O toamnă fără egal de frumoasă, cu flori și zîmbete de caldă prietenie. Tlaloc — zeul aztec al florilor — s-a retras în munți o dată cu primele zile de octombrie.

Rezultatele sezonului mă fac optimistă, în orice caz mai puțin neîncrezătoare. Dar încercările de-abia acum încep. Cele zece zile înainte de concurs, cînd, în fine, acomodarea la altitudine de care m-am temut atîta se termină, cînd discul începe să zboare și recordurile de la calitățile fizice să urce. O aruncare de greutate greșit executată și totul se năruie. O arsură în cotul drept. Seara, antebrațul blocat și dureros sperie pe doctori: întindere sau poate chiar smulgere de ligament. A doua zi nu pot ține nici pieptenele în mîin; degetele mele refuză să se apropie. Cum să mă mai gîndesc să țin discul? Goana de la un doctor la altul, zeci de trata-mente pe care le încerc zilnic. Zece nopți de insomnie în care îmi masez brațul cu zece de unguente, în spe-ranța că unul dintre ele o să fie cel miraculos. Con-trac-tura cedează încet, abia sesizabil. După patru zile — primul succes cînd reușesc să mă servesc de cuțit și furculiță. Gîndul că va trebui să urmăresc proba de disc din tribună mă înspăimîntă. Pielea brațului se ju-poaie și continui antrenamentele, nu de disc, de disc nici nu poate fi vorba, lucrez pentru picioare și execut mii de imitații de piruetă.

Marea mea șansă este lipsa calificărilor. Primesc de la medic avizul de a concura, cu avertismentul că voi putea executa o singură aruncare. Deci trebuie să mizez totul pe o primă și unică carte. După zece zile de pauză mai știu oare să arunc?

Este tare cald în ziua de concurs și totuși fac o încăl-zire lungă și cu răbdare. Va rezista oare brațul? Îl masez din nou. Imitări, multe imitări și îndrăznesc să pun mîna pe disc. Încerc să-l arunc în sus, rotindu-l, ca să văd dacă degetele mă ascultă. Parcă nu s-a pierdut finețea simțului pentru material. Parcă.

Intrăm pe stadion. Să fac o încercare? Să nu fac? O să-l lansez ușor, trebuie să încerc cercul. Și spre bucuria mea, discul iese ca uns: nu zboară departe, dar zboară și brațul, deși dureros, rezistă. Aștept prima încercare. Iar piruetă, iar imitări. M-am retras într-un colț al sectorului. Nu știu cît și cum s-a aruncat la încăl-zire. Eu nu mă întrec cu nimeni, decît cu mine, cu teama și cu handicapul meu. Douăzeci de minute de așteptare.

Pe tabela luminoasă se aprinde numărul meu — 212. Trag adînc aer în piept. Un singur gînd: am o singură încercare. Pivotez lung, cad bine pe doua picioare. Brațul extins complet înainte de lansare: o durere ascu-tită vrea să-mi desfacă degetele de pe disc; string din dinți și trag pînă la capăt, în ciuda ghiarei de fier care-mi strînge ligamentele. Aruncarea e terminată. Un „ah!” lung al tribunei și știu că e bine. Ies din cerc și fug după zid, deși arbitrii protestează. Vreau să văd cît mai re-pede unde a căzut discul. Văd că se mută stegulețul olimpic. Și pe tabelă apare 58,22 m R.O.! Mă așez pe cubul de 60 m, fiindcă picioarele mele refuză să mă mai țină. O văd pe Ilgen intrînd în cerc. De aici, de de-parte, pare hotărîtă și sigură. De ea îmi este cel mai frică. Stupoare: aruncă doar 50,40 m. Începe ploaia, concursul nostru se întrerupe de două ori. Proba se transformă într-un maraton de trei ore, Westermann rămîne cea mai periculoasă. Este cea mai dirză și am-bicioasă. La ultima ei aruncare stau cu ochii închiși. Îmi amintesc de ultimele aruncări de la Roma și Tokio. Aștept un strigăt de triumf al galeriei germane. Nimic! Tăcere. O tăcere care însemna victoria mea.

Lucrurile s-ar putea opri aici: legile scrise sau ne-scrise ale sportului recomandă retragerea în plină glorie. Normal ar fi ca și eu să renunț. Numai că sportul refuză să renunțe la mine. Dostoevski a scris despre patima mistuitoare a jucătorului de noroc. Cine va scrie despre posedată sportului? Nimic nu mă poate încă determina să spun adu stadionului: nici vîrsta — blestemată asta de vîrstă sportivă care te scoate din circulația la un termen mult prea prematur—nici certitudinea că nu voi mai putea repeta încercarea, nici avalanșa de necazuri familiale care se abat asupra mea ca o vindictă a desti-nului invidios pe suprabucuria mexicană. Sportul devine acum și medicament și reazim și rațiune prioritară de existență. Sportul îmi dă acum înapoi, cu dobindă, tot ce am investit în el atîția ani, exact în clipa cînd eu nu-mai dau nimic. Sportul mă primește cu brațele deschise la München în 1972, la cea de a VI-a Olimpiadă. Reușesc doar 58,58 m și mă clasez pe locul IX, dar pe locul doi este o altă aruncătoare din țara mea, iar învingătoarea — Faina Melnik — aruncă cu 15 m mai mult decît cîștigă-toarea medaliai de aur a primei Olimpiade la care am participat în urmă cu douăzeci de ani.

Aș putea încheia patetic, vorbind despre sfîșietoarea melancolie a despărțirii de disc, de stadion, de public...

Ar fi adevărul, numai adevărul, dar nu tot adevărul, pentru că tot adevărul mai cuprinde și altceva. Mai cuprinde prietenia cu sportivele atîtor țări, dintre care multe mi-au fost rivale. Mai cuprinde considerația cu care mă onorează antrenorii din România și din alte părți ale lumii unde se folosesc planurile mele de pregătire, experiența și metodele mele. Mai cuprinde afecțiunea publicului românesc care mă cunoaște și mă interpelează pe stradă sau aiurea, care continuă să citească despre mine în presă, să mă asculte la radio sau să mă vadă la T.V. Mai cuprinde respectul și apre-cierea cu care mă înconjoară oficialitățile sportive din țara mea sau din alte țări. Mai cuprinde impresia, poate prezumțioasă, că exist și voi continua să exist în istoria discului românesc, că această istorie e dusă mai departe de generația actuală, că școala noastră de disc este prima din lume.

Acesta este tot adevărul. Un adevăr care merită din plin să fie plătit cu o viață de eforturi, de zburcuni, de încercări oricît de grele.

Ing.
LIA MANOLIU
maestră emerită
a sportului
vicepreședinte
al C.N.E.F.S.

Începuturile Liei

La revedere atletei

Mingea...

Foto: I. MIHĂICĂ

CORNEL PENU

Era în primele zile ale noului an. La Malmö, în Suedia, după mai bine de o săptămână de întreceri, reprezentativa studențească de handbal masculin a României cucerea titlul de campioană mondială universitară.

În ultimele secunde ale dramaticei finale disputate de echipa noastră în compania puternicei formații a U.R.S.S., Cornel Penu se afla în fața unui jucător sovietic care executa o aruncare de la 7 m. Mingea a țîșnit cu o viteză fantastică și toată lumea a crezut că handbalistul sovietic greșise ținta. Balonul trecuse de puțin pe lângă unul din stîlpii porții. Imediat a urmat un contraatac al formației noastre și handbaliștii români au înscris golul victoriei. Toate agențiile de presă transmiteau că acel «7 m» fusese tras afară, dar numai jucătorii aflați în teren au văzut că, de fapt, Cornel Penu, portarul echipei noastre, respinsese mingea cu un reflex extraordinar, atîngînd-o cu vîrfurile picioarelor. Victoria ne-o adusese, deci, Penu, băiatul acesta liniștit și calm, întotdeauna sigur pe el și gata să-și încurajeze coechipierii. Băiatul acesta născut pe malurile Dunării, la Galați, la 16 iunie 1946, acum inginer și maestru emerit al sportului, era necăjit cînd se întorcea acasă aureolat cu încă un titlu mondial. Era necăjit, deși primise și cupa oferită celui mai bun portar al «mondialelor» universitare, dar atunci, la Otopeni, am aflat și noi că el apăruse, de fapt, aruncarea de la 7 m. Și am făcut cuvenita rectificare, pe care o amintim și acum...

NICHIFOR LIGOR

De-a lungul anilor, săritorii noștri cu prăjina nu s-au prea mîndrit cu locuri fruntașe pe plan internațional. Pînă anul acesta, cînd un băiat plin de perseverență, a cărui muncă impresionează pur și simplu la antrenamente, a reușit să obțină un rezultat foarte bun, firește, într-un concurs internațional.

Este vorba de Nichifor Ligor care, la vîrsta de 26 de ani reușește să cucerească titlul de campion european universitar (de sală) la săritura cu prăjina. Performanța înregistrată de el (5,10 m) n-a fost cea mai bună de care este capabil, Nichifor Ligor deținînd în momentul de față recordul național în această probă cu 5,23 m — performanță realizată în 1972.

Bucureștean get-beget, Ligor a început să practice atletismul în 1962, la Școala sportivă nr. 2 din Capitală, cel dintîi antrenor care i-a îndrumat pașii în proba unde avea să obțină consacrarea fiind profesorul Marin Berbecaru.

Proaspăt absolvent al I.E.F.S., Nichifor Ligor activează la Clubul Athletic Universitar și speră să îmbunătățească cu cîțiva centimetri «buni» recordul țării. Firește, printre planurile sale se află și o medalie la «europenele» seniorilor...

CAROL CORBU

Total s-a petrecut la Rotterdam, la Campionatele europene de sală. Carol Corbu, cangurul nostru nr. 1, se alinia la startul probei de triplu salt cu multe emoții, dar fără îndoieli. Emoțiile îi veneau nu numai de la starea sa de convalescență și de la lunga perioadă în care fusese obligat să stea departe de pista de sărituri, ci și de la tensiunea firească a unui concurs de o asemenea anvergură. El nu avea însă nici o îndoială; venise decis să cîștige, să facă și imposibilul pentru a urca pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, deși nu concurase nicăieri în acel sezon.

Concursul a început pentru Corbu destul de neconcludent. Sărituri modeste și, la un moment dat, chiar teama de a nu intra în finală. Dar totul a trecut și iată-l pe marele nostru campion intrat în faza decisivă a întrecerilor. Două sărituri slabe și apoi una care a smuls tribunelor ropote de aplauze. Cifrele mari apărute pe tabela electronică arătau 16,80 m. În tumultul tribunelor nimeni nu a auzit geamătul lui Corbu, un geamăt de durere, de om înfrînt. Discopatia lui nu l-a iertat și l-a trimis, după această a treia săritură, pe bancă. Apoi, minute lungi, chinuitoare, în care Carol a privit îndelung la adversarii săi. Aceștia continuau să lupte, să sară și să încerce să-l întrecă pe el... spectatorul. Dar, concursul s-a terminat și nimeni n-a reușit să depășească cei 16,80 m realizați de Corbu. Sus, pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, Carol Corbu era fericit.

MARIA ALEXANDRU

Maria a devenit de mulți ani o figură proeminentă a sportului românesc. Se spune despre ea că este inepuizabilă și că tenisul de masă i-a intrat pur și simplu în sine. Dealtfel, Maria Alexandru nici nu poate concepe o zi fără tenis, fără minimum 4 ore petrecute în jurul mesei de joc, în compania paletelor și a sferei de celuloid. Și poate tocmai datorită acestei pasiuni fără limite, Maria reușește de multă vreme să rămână în plutonul de elită al tenisului de masă mondial, stringând cu mîgălă și răbdare numeroase titluri prețioase. Anul acesta, valoroasa noastră tenis-menă și-a adăugat în palmares încă o medalie cu străluciri intense. Este vorba de medalia de campioană a lumii, cucerită în proba de dublu-femei la Campionatele mondiale de la Sarajevo (Iugoslavia). Făcînd pereche cu japoneza Miho Hamada, Maria Alexandru a fost nu numai omul de bază al acestui cuplu aureolat, dar și cea mai în vervă jucătoare a finalei. Maria și Hamada au obținut o victorie categorică, cu 3-0 (11, 18, 14) în fața redutabilei echipe a R.P. Chineze (Ciu Pao-cin-Li Mei-ciun), obținînd titlul suprem într-o manieră impresionantă!

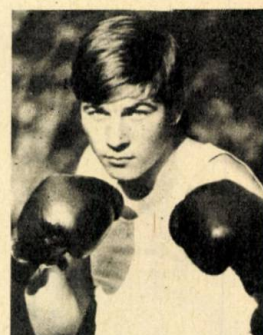

DAN GRECU

În momentul de față, cînd vorbesc despre Dan Grecu, toți specialiștii în gimnastică din lume își amintesc de sovieticul Azarian — figură legendară în acest sport al curajului și măiestriei, impresionînd prin forța, dezinvoltura și precizia cu care executa la acest aparat exerciții de o dificultate cu totul și cu totul neobișnuită.

Iată însă că anii au trecut și, o dată cu ei, dificultatea exercițiilor a crescut inimaginabil. Firește, lucrul acesta este valabil și pentru inele, unde au apărut multe elemente noi, de mare risc, dar și de mare spectaculozitate, iar succesorul lui Azarian a devenit... românul Dan Grecu. Dispunînd de o forță neobișnuită, gimnastul bucu-reștean s-a impus atenției specialiștilor în luna mai, la Campionatele europene, unde a cucerit medalia de argint, prima medalie obținută de un român la o competiție de gimnastică de nivel continental.

Dragostea pentru inele l-a determinat pe Dan Grecu să zăbovească multe ore la antrenamente, chiar și după «porția» zilnică. Și iată că în toamna lui 1973, la Universiadă, reprezentantul nostru cucereste locul I la această probă, întrecîndu-și detașat toți adversarii.

SIMION CUȚOV

Trecuseră patru ani de cînd familia Cuțov sărbătorea cucerirea centurii de campion european la box de către fiul cel mare — Calistrat. În acest timp, atras de mirajul «careului magic», fratele cel mic al campionului, Simion, se dedicase și el sportului cu mînuși, sperînd în taină să ajungă cîndva pe aceeași treaptă înaltă a podiumului de premiere.

Și iată-l pe Cuțov cel mic la Belgrad, la «europenele» din 1973, pe drumul spre împlinirea visului său. Acasă, în fața televizorului, familia Cuțov și, firește, fratele său Calistrat, așteaptă cu încordare finala. Adversarul lui Simion — fostul campion european la «pană», polonezul Tomczyk. Specialiștii sînt unanim de acord că toate șansele sînt de partea pugilistului polonez, mai experimentat. Dar meciul — de-a dreptul dramatic — avea să infirmе toate aceste pronosticuri, Cuțov cel mic fiind desemnat învingător de toți cei cinci arbitri. Și iată-l pe fratele lui Calistrat sus, pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, la aceeași categorie ca și Calistrat, cu aceleași lacrimi de fericire în colțul ochilor. Acasă, în țară, familia Cuțov trăia un nou moment de sărbătoare!

PERFORMANȚE • DINTRE ZECI DE PERFORMANȚE

IVAN PATZAICHIN

După două titluri olimpice, unul mondial și unul european, marile nostru canoist obține pe lacul Kauajärvi o nouă și strălucită confirmare, cucerind medalia de campion al lumii în proba de C 1 1000 m.

După cursă, Patzaichin a tras la mal și l-a mîngîiat pe... Donald! Știți cine este Donald? Mai mult ca sigur că nu știți! Donald este canoerul lui Patzaichin — așa și-a botezat-o el, în urmă cu cîțiva ani, cînd a lipit pe lemnul strălucitor al bărcii un desen cu Donald.

Surizătorul rățoi al lui Walt Disney s-a plimbat pe toate marile lacuri ale lumii cu barca lui Patzaichin. S-a urcat întotdeauna pe cîntare înainte de competiții, după care a privit din vârful canoei spre bărcile adverse care rămîneau în urmă. În fiecare cursă, Patzaichin lovea apa cu nădejde, vorbind în sinea lui cu Donald, iar după fiecare victorie, marele campion mîngîia rățoiul, mascotă hazlie, și-i mulțumea din inimă. Donald continuă și acum să zîmbească, deși coada lui galbenă a dispărut cu desăvîrșire; dar Patzaichin și-a promis că în sezonul de iarnă, cînd canoerul va fi curățat, unsă și pusă la păstrare în hangar, să lipească pe ea un Donald... întreg.

NICU GINGĂ

Despre 1973, Nicu Gingă spune că a fost anul său. Și are perfectă dreptate, pentru că ceea ce a reușit nu este la îndemîna oricui.

După ce, în 1971 și 1972, el se clasa numai pe locul III în campionatele republicane de juniori, la 3 august 1973 Gingă cucerește titlul de campion mondial al juniorilor, învingînd în sala «Auditorium» din Miami Beach (S.U.A.) pe sovieticul I. Ahmedov și pe japonezul M. Akihara. Dar este interesant de subliniat că în același an Gingă va mai obține și un alt titlu suprem, de această dată la... seniori! La Campionatele mondiale de la Teheran, desfășurate între 6 și 14 septembrie, Nicu Gingă urcă pe prima treaptă a podiumului de premiere, la categoria 52 kg, performanță la care se mai adaugă și medalia de argint cucerită la Universiada de la Moscova, precum și toate titlurile republicane (de juniori, tineret și seniori) pe 1973!

Născut la 10 martie 1953, în comuna Gostinu din județul Ilfov, Nicu Gingă (1,56 m înălțime și 55 kg greutate) a debutat în sportul lupțelor la «Rapid» București, sub conducerea antrenorului Marin Belușica. În prezent, el activează la clubul «Dinamo» București.

ILIE OANȚĂ- DUMITRU GRUMEZESCU

Povestea acestor doi canotori — proaspeți campioni europeni în proba de 2 f.c. — este relativ scurtă, dar deosebit de interesantă. Amîndoi sînt tineri (Oanță — 23 de ani, Grumezescu — 24) și iubesc canotajul la fel de mult. Amîndoi activează la clubul «Dinamo» București și sînt pregătiți de același antrenor (Dumitru Popa).

Echipajul lor a fost format mai mult dintr-o ambiție sau, mai bine spus, dintr-o... joacă! Fiecare dintre ei făcea parte din alt echipaj de 2 f.c., Oanță fiind coechipierul lui D. Ivanov, iar Grumezescu al lui E. Tușa. Odată, așa cum se întîmplă uneori la antrenamente, cei doi experimentați coechipieri ai tinerilor care aveau să devină campioni continentali au spus că ei, dacă s-ar afla în același echipaj, n-ar mai avea adversari. Și așa, mai în joacă, mai în serios, Oanță s-a așezat în barcă alături de Grumezescu și au făcut o cursă ad-hoc cu vechii lor parteneri. Era o joacă de copii, un concurs... pe cîteva sticle de Pepsi. La capătul celor 1000 de metri, Oanță și Grumezescu cîștigau cu mai mult de o barcă, iar revanșele (multe la număr) care au urmat n-au reușit niciodată să dea satisfacție «veteranilor». Așa s-a format noul cuplu. De la o joacă, de la un pariu pe «Pepsi» și de la o ambiție copilărească. Și tot așa, sticlele de Pepsi s-au transformat, în acest septembrie, în două medallii de aur la Campionatele europene. Interesant ar fi de știut dacă Oanță și Grumezescu s-au mai gîndit în momentele de după finală la primii lor adversari...

1972

OCTOMBRIE

● 1 Praga, Cehoslovacia-Canada 3-3 la hochei; ● 3 Basel, Europa—America de Sud 0-2 la fotbal; ● 4 Sofia, Levski-Spartak intrece pe «U» Cluj cu 5-1 și o elimină din Cupa U.E.F.A. la fotbal; ● 6-9 București, Campionatele naționale de tir; ● 7-8 București, A XIV-a Dinamoviadă la atletism; ● 8-16 Burgas și Varna, U.R.S.S. campioană continentală la baschet feminin (echipa română pe locul V); ● 6-8 Ankara, Selecționata feminină de tenis de masă a României — campioană balcanică; ● 9 București, Dinamo câștigă Cupa României la hochei; ● 9 Emerson Fittipaldi campion mondial la automobilism; ● 10 Echipa C.P. București campioană la oină; ● 11 Londra, Englezul Joe Bugner este noul campion al Europei la categoria grea; ● 13 București, În cea de a 61-a finală a Cupei Davis între echipele României și S.U.A.: Năstase-Smith 0-3 și Tiriac-Gorman 3-2 în prima zi; ● 13 Skopje, Formațiile U.R.S.S. campioane olimpice la șah (echipa feminină a țării noastre pe locul II, iar cea masculină pe locul VII); ● 14 București, Năstase și Tiriac învinși (0-3) de Smith și Van Dillen, iar echipa S.U.A. conduce cu 2-1 în finala «Cupei Davis»; ● 15 București, Smith—Tiriac 3-2 și Năstase—Gorman 3-1, astfel că reprezentativa S.U.A. rămâne în posesia Salatierei de argint; ● 17 Lisabona, Sporting—Voința Arad 0-5 în C.C.E. la tenis de masă (f); ● 18 Suhumi, Viktor Saneev 17,44 m la triplusalt — record mondial; ● 21 București, Brigitte Falck (Austria) și Mario Liebers (R.D. Germană) învingători la campionatele internaționale ale României de patinaj artistic; ● 21 Cluj, S-a inaugurat un nou patinoar artificial; ● 21 București, Sărbătorirea centenarului de la primul concurs de patinaj desfășurat în România; ● 22 București, Tudor Stan 72,38 m la ciocan (6 kg) — record mondial de juniori; ● 25 Pitești, F.C. Argeș — Real Madrid 2-1 în C.C.E.; ● 25 Viena, Rapid—Rapid București 1-1 în Cupa cupelor la fotbal; ● 25 Ciudad de Mexico, Eddy Merckx stabilește un nou record mondial al orei: 49,408 km; ● 27 Buenos Aires, S.U.A. campioană mondială la golf; ● 29 București, România—Albania 2-0 la fotbal; ● Dinamo București campioană pe echipe la atletism; ● 30 Londra, Olandezul Van Lennep campion european la automobilism.

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

1973

OCTOMBRIE

1972

NOIEMBRIE

● 1 București, **Rapid** întrerupe seria celor 15 succese consecutive dinamoviste și devine campioană a țării la polo; ● 4 București, **Dinamo—Honka Tapiola** 95—58 în C.C.E. la baschet; ● 5 Milano, **Eddy Merckx** primește ghi-donul de aur; ● 8 București, **Rapid—Rapid Viena** 3—1 și feroviarul se califică în sferturile de finală ale Cupei cupe-lor la fotbal; ● 9 Madrid, **Real** câștigă cu 3—1 și elimină pe F.C. Argeș din C.C.E. la fotbal; ● Stockholm, **Ilie Năstase** pe primul loc în Marele premiu F.I.L.T.; ● 10—12 Stockholm, **Dinamo București** (7—7 cu Partizan Belgrad) se califică în finala C.C.E. la polo; ● 12 București, **Dinamo** pentru a 9-a oară campioană la tenis (echipe); ● 12 Cluj, **Elisabeta Polihroniade** pentru a 4-a oară campioană a țării la șah; ● 15 București, **Steaua—Maccabi Ramat Gan** 81—67 și bucureștenii se califică în turul II al Cupei cupelor la baschet; ● 15—19 Ankara, **Scrimerii români** au dominat categoric întrecerile balcanice; ● 15 Campioanele Româ-niei calificate în turul II al C.C.E. la baschet: **Dinamo**

77—74 cu **Honka Tapiola** și **Rapid** (f) 59—48 și 51—41 cu **Maccabi Tel Aviv**; ● 18 București, **Și I.E.F.S.** (f) s-a cali-ficat în turul II al Cupei cupelor la baschet: 74—53 cu Spar-tacus Anvers; ● 19 Brașov, **Echipajul E. Ionescu-Cristea** și P. Vezeanu împreună cu prima echipă a României pe locul I în al 8-lea raliu balcanic; ● 19 Mangalia, **Ildiko Gro-zăvescu** și **Ilie Băiaș** — campioni ai țării la popice; ● 19 Sibiu, **S-a inaugurat un nou patinoar artificial**; ● 21—26 Iași, **Echipa feminină de handbal a României** câștigă a 13-a edi-tie a «Trofeului Carpați»; ● 22 Offenburg, **Frații Pospisil** (Cehoslovacia) pentru a 6-a oară campioni ai lumii la ciclobal; ● 26 Constanța, **România—Franța** 6—15 în cel de al 21-lea meci direct de rugby; ● 27 Ciudad de Mexico, **Italianca Maria Cressari** (28 ani) a stabilit un nou record al orei: 41,471 km; ● 26 Constanța, **Un nou patinoar artificial pe litoral**; ● 27 Roma, **Arthur Ashe** — campion mondial al tenismenilor profesioniști.

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

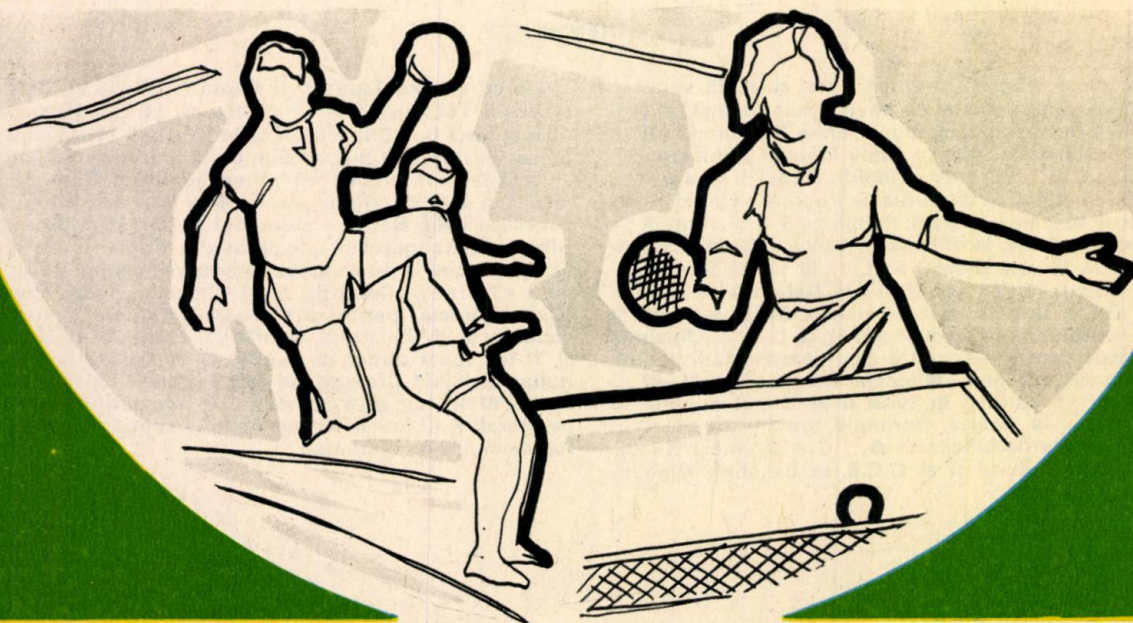
1973

NOIEMBRIE

DECEMBRIE

● 2 Barcelona, Ilie Năstase (3-2 cu Smith în finală) câștigă pentru a doua oară consecutiv turneul campionilor; ● 3 București, I.E.F.S. sărbătorește o jumătate de veac de existență; 1-3 Budapesta, O.S.C. Budapesta cucerește C.C.E. la polo (Dinamo învinge cu 6-5 pe T.S.K.A. Moscova, având 6 campioni olimpici în formație, dar se clasează doar pe locul IV); ● 6-7 Racing Ford Anvers—Steaua 80-76, I.E.F.S. — Slavia Praga 43-62, Dinamo—Akademik Sofia 72-75 și Rapid — Vozdovac Belgrad 68-58 în cupele europene la baschet; ● 7 București, Carol Partoș (Petrolul) campion al României la șah; ● 6 Moscova, T.S.K.A. a câștigat C.C.E. la hochei; ● 10 Moscova, T.S.K.A. — Dinamo București — 3-0 în C.C.E. la volei (m); ● 11 I.S.K. Stuttgart: Mark Spitz și Shane Gould — cei mai buni sportivi ai anului; ● 12-13 Dinamo (69-58 cu Akademik la Sofia) și Steaua (76-70 cu Racing Ford Anvers la București) s-au calificat în grupele sferturi de finală; Rapid (66-83 cu

Vozdovac la Belgrad) și I.E.F.S. (56-70 cu Slavia la Praga) eliminate din cupele continentale la baschet; ● 14 Steaua campioană de toamnă la fotbal; ● 17 București, Dinamo pentru a 22-a oară campioană națională la lupte greco-romane; ● 17 București Dinamo (0-3 cu T.S.K.A. Moscova) eliminată din C.C.E. la volei (m); ● 18 București, Steaua pentru a 12-a oară campioană a țării la lupte libere; ● 20 Rapid (3-0 cu Hapoel Beit Zera) și Steaua (21-9 cu Opsal Oslo) s-au calificat pentru tururile următoare ale Cupei cupelor la volei și C.C.E. la handbal; ● 20 Arad, Carmen Crișan și Teodor Gheorghe campioni ai țării la tenis de masă; ● 22 Zagreb, Spartak (U.R.S.S.) pe primul loc în C.C.E. la lupte greco-romane; ● 24 Moscova, Selecționată U.R.S.S. (8-4 cu Cehoslovacia) a câștigat «Cupa Izvestia» la hochei; ● 27 Paris, Franz Beckenbauer laureat al «Balonului de aur»; ● 27 Oslo, Opsal—Steaua 14-13 în C.C.E. la handbal; ● 30 București, Ivan Patzaichin — cel mai bun sportiv român al anului 1972.

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

1973

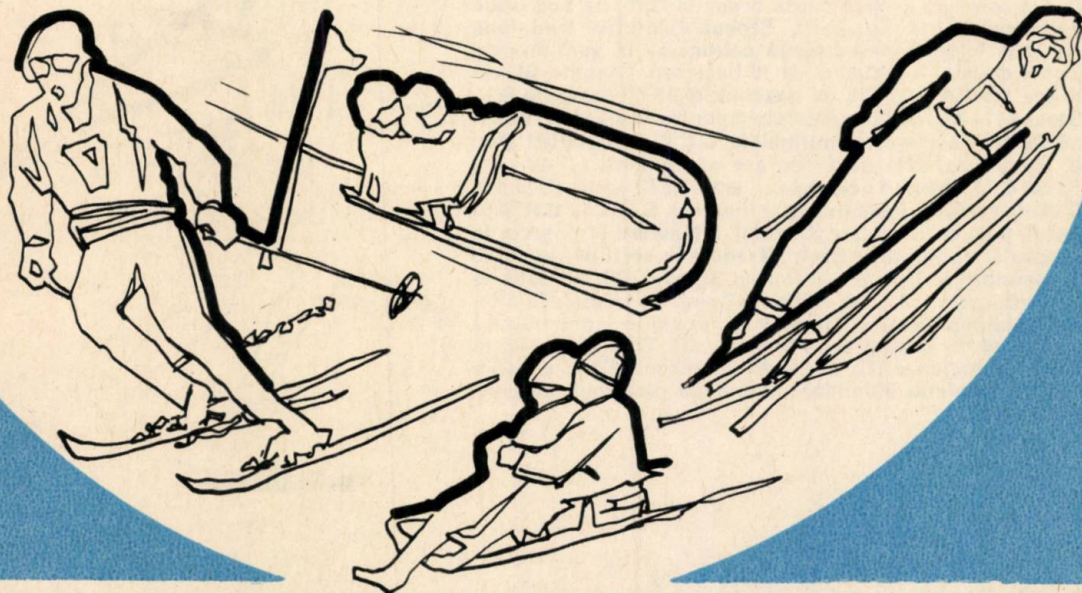
DECEMBRIE

1973

IANUARIE

● 5 Malmö, **Echipa României** — campioană mondială universitară la handbal (19—18 după prelungiri în finală cu echipa U.R.S.S.); ● 8—18 Lagos, **A II-a ediție a Jocurilor sportive africane**; ● 11 București, **Dinamo—T.S.K.A. Moscova** 80—84 în C.C.E. la baschet; ● 14 București, **Rapid—Dynamo Berlin** 3—0 în C.C.E. la volei (f); ● 14 Iași, **Penicilina—Slavia Bratislava** 3—1 în Cupa cupelor la volei (f); ● 15 Valentin Stănescu — noul antrenor al echipei naționale de fotbal; ● 18 Moscova, **T.S.K.A. — Dinamo București** 83—64 în C.C.E. la baschet; ● 18 Davos, **Sheila Young (S.U.A.)** 41,8 pe 500 m — nou record mondial la patinaj viteză; ● 20 Timișoara, **Universitatea — F.I.F. Copenhaga** 13—10 în C.C.E. la handbal (f); ● 20 Tușnad, **Maria Tașnadi și Vasile Coros** campioni naționali la patinaj viteză; ● 20—21 Cervinia, **Vest-germanii Zimmerer și Utzschneider** campioni europeni la bob două persoane; ● 21 Madrid, **Florin Gheorghiu** câștigă turneul de șah de la Orense; ● 21 Berlin, **Dynamo—Rapid București** 3—0 și campioana României este eliminată la punctaveraj din C.C.E. la volei; ● 22 Bratislava, **Slavia—Penicilina Iași** 2—3 și echipa

română se califică în turneul final al Cupei cupelor la volei (f); ● 22 Clermont-Ferrand, **Luptătorul Petre Coman** (cat. pană) pe primul loc la «**Memorialul Roger Coulon**»; ● 22 Kingston (Jamaica), **George Foreman** învinge prin K.O. după 4:35 pe **Joe Frazier** și devine campion al lumii la toate categoriile; ● 24 București, **Steaua—Iugoplastika Split** 87—80 în Cupa cupelor la baschet; ● 24 Varese, **Ignis—Dinamo București** 84—60 în C.C.E. la baschet; ● 27—28 București, **Campionatele internaționale de judo ale României**; ● 28 Jean Claude Andruet și Michele Petit pe o «**Renault Alpine**» câștigă «**Raliul Monte Carlo**»; ● 27—28 Grenoble, **Suedezele Goran Claesson** cel mai rapid patinator al Europei; ● 27—28 Cervinia, **Echipajul vest-germanului Zimmerer** campion al Europei și la bob 4 persoane; ● 28 Las Vegas, **S.U.A.—U.R.S.S.** 10—12 la box; ● 30 Ilie Năstase câștigă turneul indoor de la Omaha; ● 30 Berlin, **Rosemarie Witschas (R.D. Germană)** 1,91 m la înălțime — cea mai bună performanță mondială de sală; ● 31 București, **Dinamo—Ignis Varese** 82—81 în C.C.E. la baschet; ● 31 Split, **Iugoplastika—Steaua** 82—61 în Cupa cupelor la baschet.

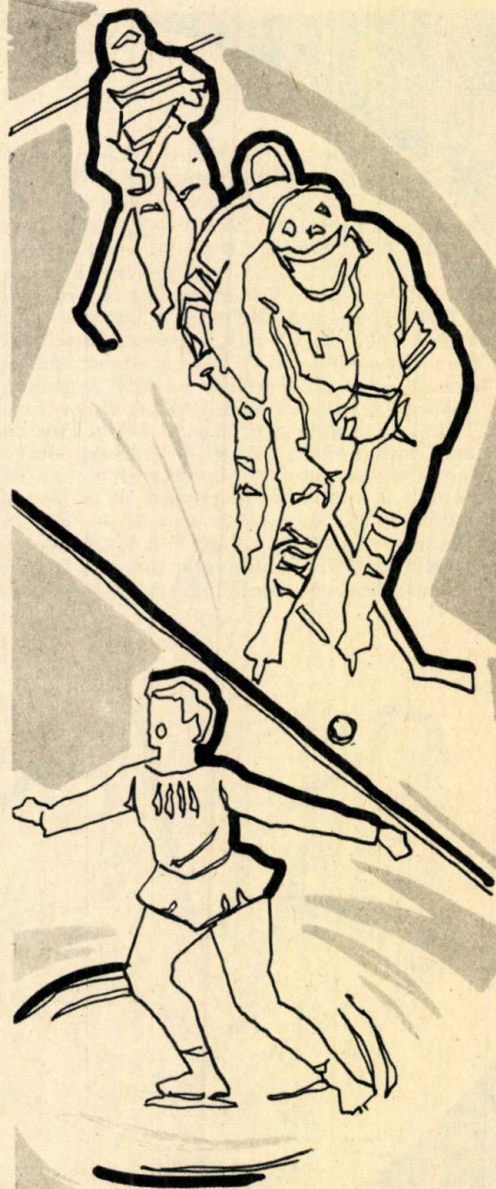
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

1974

IANUARIE

FEBRUARIE

● 2 Omaha, S.U.A.—U.R.S.S. 8—12 la box; ● 2 Praga, Lasse Viren și Ludmila Braghina cîștigători ai «Pantofului de aur»; ● 3 Copenhaga, F.I.F.—Universitatea Timișoara 8—11 în C.C.E. la handbal (f); ● 4 Lausanne, Comisia executivă a C.I.O. a ales Innsbruck ca gazdă a J.O. de iarnă din 1976; ● 3—4 Oslo, Sheila Young (S.U.A.) și Valeri Muratov (U.R.S.S.) campioni mondiali ai sprinterilor; ● 6—11 Köln, C.E. de patinaj artistic; ● 7 Ploiești, Steaua — M.A.I. Moscova 14—22 (!) în C.C.E. La handbal (m); ● 7 Badalona, Juventud—Steaua 77—81 în Cupa cupelor la baschet; ● 9 Los Angeles, S.U.A.—U.R.S.S. 5—6 la polo (a arbitrat românul C. Mărculescu); ● 9 Erevan, U.R.S.S.—S.U.A. 5,5—4,5 la lupte libere; ● 8 Praga, Slavia — Dinamo București 99—83 în C.C.E. la baschet; ● 10 București, Dinamo — campioană a țării la hochei; ● 10—11 Brandbu (Norvegia), C.E. de patinaj viteză (f); ● 9—11 Florența, Rapid București pe locul IV în turneul semifinal al Cupei cupelor la volei (m); ● 10—11 București, Campionatele naționale indoor la atletism: Carol Corbu 16,91 m la triplusalt și Valeria Bufanu 8,0 pe 60 m g — cele mai bune performante mondiale ale sezonului; ● 10—11 Lake Placid, Echipajul I. Panțuru — D. Focșeneanu — medalii de bronz la C.M. de bob două persoane; ● 14 București, Steaua-Juventud Badalona 65—72 și bucureștenii ratează calificarea în semifinalele Cupei cupelor la baschet; ● 15 București, Dinamo-Slavia Praga 100—64 în C.C.E. la baschet; ● 15 Moscova, M.A.I.—Steaua 17—19, rezultat insuficient pentru campioana noastră la calificarea în semifinalele C.C.E. la handbal (m); ● 16—18 Linz, C.E. de tir cu aer comprimat; 17—18 Lake Placid, C.M. de bob 4 persoane; ● 17—18 Deventer (Olanda), C.M. de patinaj viteză (m); ● 18 Pleasant, S.U.A. — U.R.S.S. 5—4 la polo; ● 18 Calgary (Canada), I. Năstase învingător la simplu și dublu; ● 24 Berlin, Tragere la sorți pentru C.M. de handbal (m); ● 24—25 Poiana Brașov, J.B. de schi; ● 24—25 București, A VI-a ediție a «Cupei de cristal» la atletism (Valeria Bufanu 7,9—60 m g, record mondial de sală egalat); ● 25 Leipzig, S.C. Leipzig-«U» Timișoara 9—9 în C.C.E. la handbal (f); ● 24—25 Stromsund (Suedia), Atje Keulen Deelstra (Olanda)-campioană mondială de patinaj viteză.

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

1974

FEBRUARIE

1973

MARTIE

● 1 Berkeley, **Selecționata României de gimnastică** învinge reprezentativa feminină a S.U.A.; ● 4 Bratislava, Au luat sfârșit C.M. de patinaj artistic; ● 10 Torino, **Steaua** a câștigat «Cupa Europei» la floretă (f); ● 10—11 Rotterdam, Carol Corbu — medalie de aur, iar Valeria Bufanu — medalie de argint la C.E. indoor de atletism; ● 13 Apeldoorn (Olanda), N.I.M. Budapesta câștigă C.C.E. la volei (f); ● 15 Roma, Artemio Franchi (Italia) este noul președinte al U.E.F.A.; ● 17 Timișoara, Universitatea—S.C. Leipzig 7—7 și campioana României se califică în finala C.C.E. la handbal (f); ● 16—17 Richmond (S.U.A.), S.U.A.—U.R.S.S. 141—146 la atletism (sală); ● 16—18 Lyon T.S.K.A. Moscova câștigă Cupa cupelor la volei (f); Penicilina Iași s-a clasat pe locul III în turneul final; ● 18 Atena, Formația sovietică Vorosilovgrad a cucerit Cupa cupelor la volei (m); ● 20 Belgrad, Alexandra Nicolau câștigătoare a turneului internațional de șah; ● 19 Haga, Norvegia și Olanda, pe primele locuri în grupa C, au promovat în grupa B a C.M. de hochei; ● 21 București, Rapid — Leeds 1—3 în Cupa cupelor la fotbal (învingă și în primul meci cu 5—0, echipa feroviară a fost eliminată din competiție); ● 22—31 Graz, Întrecerile grupelor B a C.M. de hochei: locul I — R.D. Germană, locul IV — România; ● 22 Vjesnik Zagreb pe primul loc în C.C.E. la tenis de masă (m); ● 22—29 Ignis Varese (71—66 cu T.S.K.A. Moscova la Liege) și T.T.T. Daugava Riga câștigătoare ale C.C.E. la baschet; echipele Spartak Leningrad învingătoare în ambele întreceri pentru Cupa cupelor la baschet iar Forst Cantu pe primul loc în «Cupa Koraci»; ● 25 Istanbul, Șapte titluri pentru atleții români la Crosul balcanic; ● 25 Anvers, T.S.K.A. Moscova câștigă C.C.E. la volei (m); ● 25 Annemarie Proell cucerește pentru a 3-a oară Cupa mondială la schi; ● 26 Gustavo Thoëni, tot pentru a 3-a oară, învingător în Cupa mondială la schi; ● 26 Washington, Ilie Năstase la al 3-lea succes în circuitul «indoor» american.

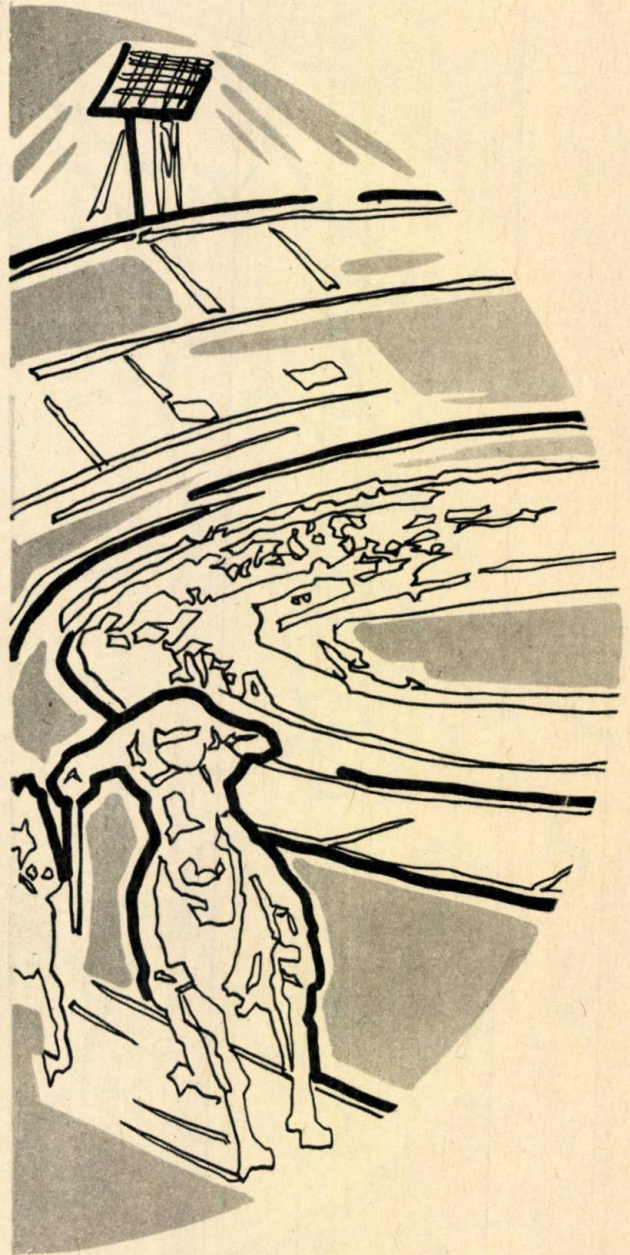
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1974

MARTIE

APRILIE

● 1—15 Moscova, U.R.S.S. din nou campioană mondială la hochei; ● 1 Bratislava, Spartak Kiev—Universitatea Timișoara 17—8 în finala C.C.E. la handbal (f); ● 1 Lausanne, S-au încheiat C.E. de lupte libere; ● 1 San Diego, Ken Norton (28 ani) învinge pe Cassius Clay; ● 5—15 Sarajevo, C.M. de tenis de masă: Maria Alexandru și Miho Hamada (Japonia) campioane ale lumii la dublu; ● 7 Dortmund, M.A.I. Moscova—Partizan Bjelovar 26—23 în finala C.C.E. la handbal (m); ● 8 Barcelona, Ilie Năstase câștigă primul turneu european; ● 8 Fausto Radici (Italia) și Martine Couette (Franța) pe primele locuri în Cupa Europei la schi; ● 8 Londra, Echipajul (8+1) al Universității Cambridge obține a 77-a victorie în fața sportivilor de la Oxford în cursa de pe Tamisa; ● 9 Celiabinsk, Vladimir Bure 51,0 pe 100 m liber în bazin de 25 m; ● 14—15 București, Campionatele internaționale de gimnastică ale României; ● 16—19 Mamaia, Campionatele naționale de înot în bazin acoperit; ● 18 Kiev, U.R.S.S.—România 2—0 la fotbal; ● 19 Bacău, Rapid București campioană a țării la volei (f); ● 19 Pitești, Dinamo București campioană a României la volei (m); ● 21—22 București, Campionatele internaționale ale României la sărituri în apă; ● 22 București, Juniorii României au întrecut echipa Franței cu 16—11 în finala Turneului F.I.R.A. la rugby; ● 22 București, 7 boxeri români învingători în turneul «Centura de aur»; ● 22 Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, Formația de tineret a României a câștigat «Cupa Țărilor Latine» la handbal (m); ● 21—22 Belgrad, 11 titluri pentru sportivii români la J.B. de tir; ● 22 Rio de Janeiro, Brazilia pe primul loc în «Cupa Țărilor Latine» la înot; ● 19—22 Buenos Aires, C.M. de scrimă (tineret); ● 23 Monte Carlo, Ilie Năstase din nou victorios; 26—27 București, Cathy Carr (S.U.A.) dublă campioană olimpică, a evoluat în piscina «23 August»; ● 27 Montreal, A început construcția stadionului olimpic 276; ● 30 Heidenheim, T.S.K.A. Moscova — locul I în Cupa Europei la spadă; ● 30 Budapesta, Vasas Budapesta — locul I în Cupa Europei la sabie. Steaua campioană națională la handbal (m), I.E.F.S. campioană la handbal (f), și Politehnica București campioană la baschet (f); ● 27 București, România — R.D. Germană 1—0 în preliminariile C.M. de fotbal; ● 26—27 Cluj, Campionatele naționale de haltere; ● 27 Halle, Kornelia Ender (R.D. Germană) 58,6 pe 100 m liber — record european; ● 28 Lima, Echipa U.R.S.S. învingătoare în Festivalul mondial al baschetului (m); ● 30 Belgrad, Ajax Amsterdam învinge pe Juventus Torino cu 1—0 și câștigă C.C.E. la fotbal.

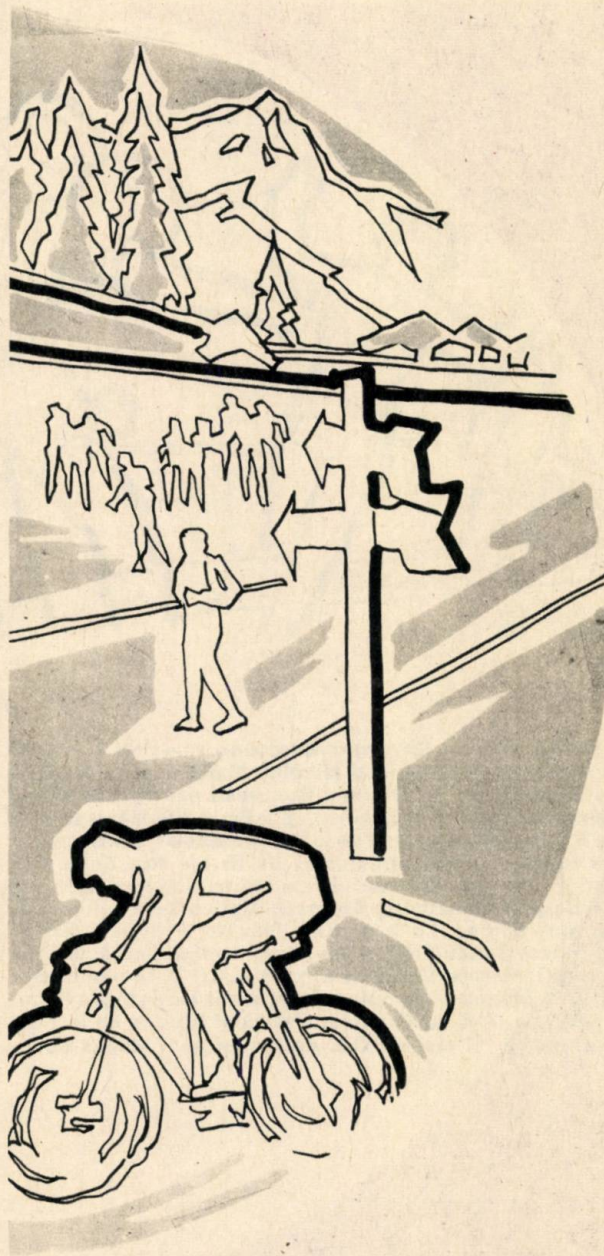
L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

1974

APRILIE

MAI

● 1 Madrid, Ilie Năstase învingător la simplu și dublu;
 ● 1 București, 12 000 de tineri la marele cros popular;
 ● 2 Pescara, Echipa Ungariei pe primul loc în «Trofeul Hungaria» la polo (formația României pe locul III); ● 3 Albuquerque, S.U.A. — U.R.S.S. 83—67 la baschet (m); ● 3—7 Atena, Trei boxeri români, Remus Cozma, Gheorghe Ciocchină și Ion Gyorffi campioni balcanici; ● 5 Leverkusen, Klaus Wolfermann (R.F. Germania) 94,08 m la aruncarea suliței — record mondial; ● 6 Tirana, România—Albania 4—1 în preliminariile C.M. la fotbal; ● 6 San Jose, Al Feuerbach 21,82 m la aruncarea greutății — record mondial; ● 6 Bad Homburg (R.F. Germania), Australia pe locul I în «Cupa Federației» la tenis (f); formația României pe locurile 3—4; ● 6 Florența, Cu noul succes în proba de simplu, Ilie Năstase câștigă «Circuitul Mediteranean»; ● Rio de Janeiro, Ignis Varese a câștigat «Cupa intercontinentală la baschet»; ● 9 New York, S.U.A. — U.R.S.S. 89—90 la baschet;
 ● 10 Liverpool F.C. Liverpool—Borussia Mönchengladbach 3—0 în manșa I a «Cupei U.E.F.A.»; ● 13 București, Clubul Dinamo împlinește 25 de ani de activitate; ● 13 Anca Grigoraș campioană națională la gimnastică; ● 13 București, C. Stan 1h 08:28,0 pe 10 km marș — nou record mondial;
 ● 12—13 Grenoble, C.E. de gimnastică (m) — Dan Grecu medalie de argint la inele ● 20—25 Prerov, C.E. de popice juniori — trei titluri pentru sportivii români; ● 18—20 Scheveningen, Olanda—România 2—3 în «Cupa Davis»; ● 21—27 Timișoara, Echipele României campioane balcanice la volei; ● 25 Riga, Faina Melnik 67,44 m la disc — record mondial ● 27 Berlin, R. Szurkowski și Polonia au câștigat «Cursa Păcii»

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

1974

MAI

1973

IUNIE

● 1—3 Helsinki, Gheorghe Berceanu campion european la lupte greco-romane și Nicolae Martinescu — medalie de bronz; ● 3 Cluj, Dinamo București pentru a 11-a oară campioană a țării la baschet; ● 5 Paris, Ilie Năstase (3—0 cu Pilici) câștigă turneul de la Roland Garros; ● 7 București, Au început «internaționalele» de tir ale României; ● 7 Ostrava, Renate Stecher 10,9 pe 100 m — record mondial; ● 9 Belgrad, Constantin Gruescu, Simion Cuțov — medalii de aur, Mircea Tone și Alec Năstac — argint, Gabriel Pometcu, Sandu Tîrîlă și Ion Alexe — bronz la C.E. de box; ● 8—9 Constanța, România întrece U.R.S.S. la gimnastică (f); ● 10 Steaua — Campioană națională la rugby; ● 11 Roma, I. Năstase (3—0 cu Orantes) câștigă și turneul de la Foro Italico; ● 10—17 Madrid, C.E. de haltere; ● 17 Rapid Bucu-

rești (f) și Constructorul Galați (m) campioane ale țării la popice; ● 17 Tg. Mureș, Iosif Naghi 63,32 m la disc (record); ● 17 Helsinki, Ben Jipcho 8:19,8 la 3 000 m obstacole — record mondial; ● 24 Dinamo București pentru a VII-a oară campioană a României la fotbal; ● 24 Modificarea sistemului competițional intern la fotbal — divizia A cu 18 echipe; ● 26 Madrid, Luptătorii români au cucerit «Cupa Țărilor Latine»; ● 27 Helsinki, Ben Jipcho corectează din nou recordul lumii la 3 000 m obstacole: 8:14,0; ● 28 Milano, Marcelo Fiasconaro 1:43,7 pe 800 m — record mondial; ● 28 Skoplje, Bulgaria campioană balcanică la fotbal tineret; ● 30 Londra, Surpriză de mari proporții în turneul de tenis de la Wimbledon: Ilie Năstase pierde în optimi de finală în fața tînărului jucător american Sandy Mayer!

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

1974

IUNIE

1973

IULIE

● Atena, Gheorghe Ghipu 3:39,0 pe 1 500 m — nou record european în preliminariile «Cupei Europei»; ● 1 București, Chimia Rm. Vilcea și Constructorul Galați au terminat la egalitate după prelungiri (1—1) în finala «Cupei României»; ● 1 București, Dinamo București campioană și la fotbal juniori; ● 1 Leipzig, Renate Stecher din nou 10,9 pe 100 m; ● 1—14 Göteborg, C.M. de scrimă, Echipa feminină de floretă a României a cucerit medalile de bronz; ● 2 Atena, Atletii români se califică în semifinalele «Cupei Europei» (Gh. Cefan 8:26,2 pe 3 000 m obstacole—record); ● 2 Vasutas Budapesta (5—3 cu Kremelin Bicetre) la băieți și Ferencváros Budapesta (5—3 cu S.K. Kiel) la fete au câștigat «Cupa orașelor țiguri» la tenis de masă; ● 2 Bitolia, Handbaliștii români cuceresc «Trofeul Iugoslavia» (13—12 în finala cu Iugoslavia); ● 3 București, Chimia Rm. Vilcea intră în posesia «Cupei României» la fotbal; ● 6—7 Istanbul, Trăgătorii români au dominat autoritar Balcaniada de talere; ● 7 Zürich, Rod Milburn (S.U.A.) 13,1 pe 110 m garduri — record mondial; ● 7 Londra, Jan Kodes câștigă turneul de la Wimbledon; ● 8—9 Atena, Doru Oprea (înălțime) și Adrian Calimente (110 m g) campioni mondiali școlari la atletism; ● 10 Moscova, Faina Melnik 67,58 m la disc — record mondial; ● 10 Bruxelles, Racing Club Paris cucerește C.C.E. la tenis; ● 11—12 Syracuse, Înătorii D. Wetterneck și M. Slavic învingători la «Trofeo di sette colli»; ● 12 München, Dwight Stones (S.U.A.) 2,30 m la înălțime — record mondial; ● 12 Berlin, Kornelia Ender 58,2 pe 100 m liber — record mondial; ● 13 Londra, Echipa U.R.S.S. campioană europeană la șah; ● 13 Berlin, Din nou Kornelia Ender: 62,3 pe 100 m delfin — record mondial; ● 15 București, România învinge (6—5) Ungaria la polo; ● 15 Sofia, Formatiile țării noastre campioane balcanice la tenis; ● 20 Dresda, Renate Stecher 10,8 pe 100 m — excepțional record al lumii; ● 21—22 București, Campionatele naționale de atletism; ● 21 Dresda, Renate Stecher irezistibilă: 22,1 pe 200 m (record mondial); ● 21—22 Leningrad, Cupa Europei la sărituri; ● 22 București, România—Noua Zeelandă 4—1 în «Cupa Davis»; ● 22 Paris, Luis Ocană câștigă «Turul Franței»; ● 22 Dresda, Annelie Erhardt 12,3 pe 100 m g — record mondial; ● 20—22 Pitești, Campionatele naționale de lupte greco-romane; ● 23—24 Moscova, U.R.S.S.—S.U.A. 121—112 la băieți și 95—51 la fete în tradiționalul meci athletic; ● 28—29 București, Balcaniada atletilor juniori; ● 27—29 Iași, Campionatele naționale de lupte libere; ● 26—29 Tampere, Ivan Patzaichin, Gheorghe Danielov și Gheorghe Simionov campioni mondiali; alte 5 medalii de argint și 6 medalii de bronz pentru sportivii români la C.M. de caiac-canoe; ● 29—31 București, Campionatele naționale de înot.

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

1974

IULIE

1973

AUGUST

● 1 Constanța, **Baschetbalistele române** au câștigat «Cupa Mării Negre»; ● 1-5 București, J.B. de natație (juniori) — echipele de polo și înot masculin ale României, campioane balcanice; ● 1-5 Miami Beach (S.U.A.), Constantin Alexandru, Nicu Gingă și Ion Dulică campioni mondiali la lupte greco-romane (juniori); ● 3-5 București, România — U.R.S.S. 3-2 în finala europeană a «Cupei Davis»; ● 5 București, **Echipa feminină de atletism a României** se califică pentru prima oară în finala «Cupei Europei»; ● 5 Brisbane, **Australianul Stephen Holland (15 ani)** a înnotat 1500 m liber în 15:37,8 — nou record mondial ● 6-12 Atena, **Junioarele noastre vicecampioane continentale la tenis de masă**; ● 9-12 Dubrovnik, **Înotătorii români din nou campioni balcanici**; ● 9-12 Zagreb, **Trei titluri de campioni balcanici pentru săritorii români**; ● 9-12 Botevgrad, J.B. de baschet juniori; ● 12 A început al 56-lea campionat național la fotbal; ● 12 Atena, **Dublul Lidia Ilie-Ligia Lupu campion european la tenis de masă juniori**; ● 13 Cincinnati (S.U.A.), **Ilie Năstase** la a 13-a victorie de turneu în 1973; ● 12 Sofia, **Burglinde Pollak (R.D.G.)**, 4 931 p la pentatlon-record mondial; ● 14 Lynne Cox (S.U.A.) a traversat în înot Canalul Minciei în 9 ore și 36 de minute-record absolut ● 15 Moscova, Au început întrecerile celei de a VII-a ediții a **Jocurilor Mondiale Universitare de vară**; ● 17 Martin (Cehoslovacia), **Handbaliștii români pe locul I în turneul internațional**; ● 18 Petropolis (Brazilia), **Brazilianul Costa Mecking a câștigat turneul interzonal de șah**; ● 15-19 Duisburg, **Ungaria campioană europeană la polo juniori**; ● 19 Moscova, **Virginia Ioan, Dan Grecu și Gheorghe Berceanu campioni mondiali universitari**; ● 18-20 Alamo (S.U.A.), **S.U.A. — România 4-1 în finala interzonală a «Cupei Davis»**; ● 18-19 Echipa R.D. Germane învingătoare în «Cupa Europei» la înot **Kornelia Ender 58,12-100 m liber, Ulrike Richter 65,39-100 m spate și Angela Franke 5:01,10-400 m mixt, noi recorduri ale lumii**; ● 24 Moscova, **Floretistele române campioane mondiale universitare**; ● 24-26 Atena, **Atleții români campioni balcanici, iar Virginia Ioan 1,90 m la înălțime**; ● 24-26 Duisburg, Gh. Ghipu — campion european, N. Onescu și Gh. Megelea — medalii de argint, Doina Spînu — medalie de bronz la C.E. de atletism juniori; ● 24 Barcelona, Au început C.M. de ciclism; ● 24-26 Moscova, O medalie de argint și una de bronz pentru canotoarele române la C.E.; ● 23-27 Louisville, **Keena Rothhammer 4:18,1 la 400 m liber și John Henciken 2:20,5 la 200 m bras — recorduri mondiale**; ● 25 Moscova, **România pe locul III în clasamentul pe medalii la Universiadă**; ● 24-26 Korcula, **Iugoslavia campioană balcanică la polo**.

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1974

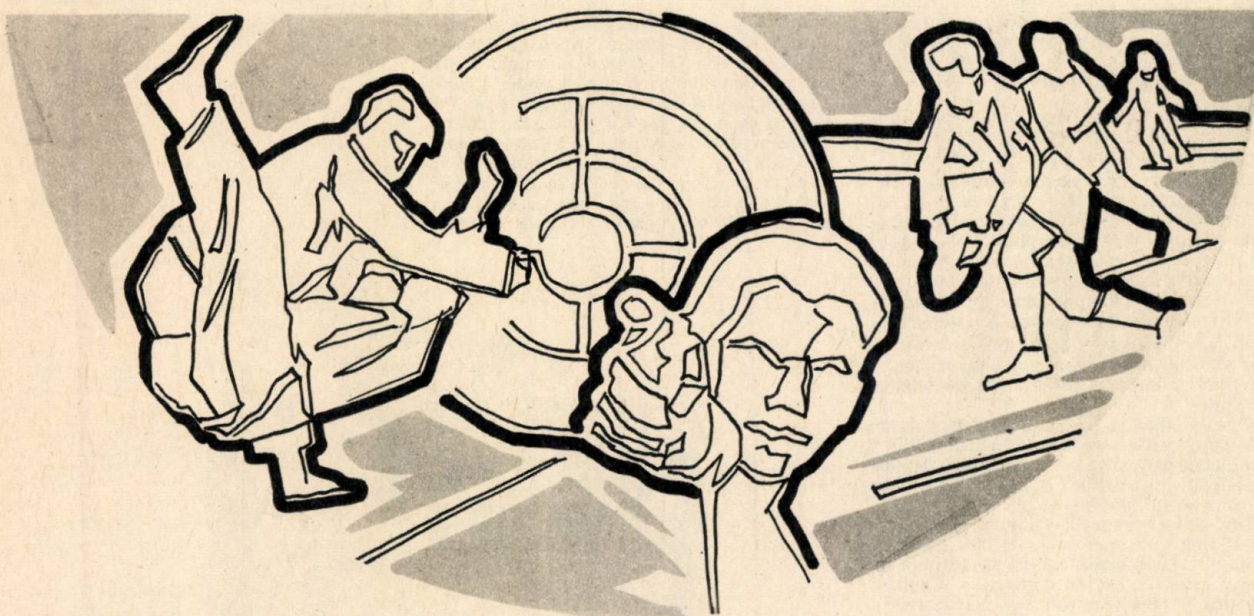
AUGUST

1973

SEPTEMBRIE

● 1—9 Belgrad, Prima ediție a C.M. de natație: 18 recorduri mondiale și 18 europene, Ungaria — campioană la polo; ● 1 București, Start în cel de al 19-lea «Tur ciclist al României»; ● 1 Lvov, Nadejda Cijova 21,20 m la aruncarea greutății — record mondial; ● 1—7 Istanbul, J.B. de Yahting (Horia Ispas medalie de argint la clasa optimist); ● 2 Moscova, C.E. de canotaj academic: Ilie Oanță-Dumitru Grumezescu — medalie de aur la 2 f.c., iar Ștefan Tudor, Petre Ceapura și Gheorghe Gheorghiu — medalie de bronz la 2+1; ● 5—9 Londra, C.M. de pentation; ● 6—15 Teheran, C.M. de lupte: Nicu Gingă (aur), Vasile Iorga (argint)

și Ladislau Simon (bronz); ● 6—15 Utrecht, C.E. de volei juniori; ● 7 München, Rapid București campioană europeană feroviară la polo; ● 7 Edinburg, R.D. Germană câștigă «Cupa Europei» la atletism (f); ● 8—11 Kiev, C.E. de călărie; ● 8—9 Edinburg, U.R.S.S. cucerește «Cupa Europei» la atletism (m); 9 București, Vasile Teodor și echipa României învingători în «Turul ciclist al României»; ● 10 New York, John Newcombe câștigă turneul de tenis de la Forrest Hills; ● 11—16 Istanbul, Balcaniada de baschet (m); ● 12—16 Atena, Balcaniada de călărie.

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

1974

SEPTEMBRIE

O mare sărbătoare a studenților lumii: UNIVERSIADA '73

UN REMARCABIL SUCCES AL SPORTULUI ROMÂNESC

Exact la un an după desfășurarea Jocurilor Olimpice de la Munchen, lumea stadioanelor a fost martora unei alte mari competiții polisportive, cu tradiție, rezonanță și înalt prestigiu în arena internațională — UNIVERSIADA.

Apropierea care se face între aceste două întreceri a fost determinată nu numai de anvergura lor, de faptul că marii performeri ai lumii fac parte — de cele mai multe ori — din rândurile studențimii, că — în sfârșit — gândul reunirii tineretului studios sub cerul aceluiași stadion s-a născut la foarte puțin timp după ce ilustrul pedagog și umanist francez Pierre de Coubertin lansase generoasa inițiativă a reînvierii Jocurilor Olimpice antice. Olimpiada și Universiada au un larg cîmp de interferență în ideile nobile pe care au fost clădite, răspinzind, din clipa instituirii lor, spiritul prieteniei, înțelegerii și al păcii, idealuri atât de scumpe oamenilor.

Actuala ediție, a 7-a (dacă ar fi să socotim numai întrecerile disputate sub egida F.I.S.U.), găzduită de Moscova, s-a înscris într-o deplină atmosferă de amicitie și colegialitate care animă studențimea lumii.

Este, desigur, imposibil de redat, pe distanța foarte limitată a unui articol, multitudinea de impresii și sentimente ce ne-au stăpinit în timpul celor 12 zile de competiție. Capitala sovietică a creat marelui festival sportiv o ambianță sărbătorească, organizatorii, ca și locuitorii ei, străduindu-se să facă totul pentru ca oaspeții să se simtă într-adevăr bine. Jocurile Mondiale Universitare de vară le-au fost rezervate cele mai bune baze sportive moscovite, foarte multe noi, toate excelent utilate. Și, pentru a se respecta tradiția olimpică, toți concurenții au fost cazați laolaltă, într-un «sat studențesc», care nu era nimic altceva decît... ultramodernul și foarte confortabilul cămin al Universității Lomonosov, de pe Colinele lui Lenin, lângă fluviul Moscova. În trei cantine-restaurant, de dimensiunile unor săli de baschet, se serveau peste 50 de meniuri, acoperind aproape toată «geografia culinară» a pămîntului...

Universiada de la Moscova a stabilit primul său record încă înainte de a începe întrecerile — participarea: aproape 4 000 de concurenți din 72 de țări! În rîndul lor au figurat campioni olimpici, mondiali, europeni, laureați ai unor mari competiții internaționale, ceea ce a făcut cu valoarea tehnică a acestei ediții să fie deosebit de ridicată. Garnituri complete, la toate cele 11 discipline înscrise în program, au prezentat Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii, R.D. Germană, Polonia, Ungaria, Bulgaria. Delegații

Echipa de scrimă

Gheorghe Berceanu

puternice, la o ramură sau alta, au aliniat Japonia, Anglia, Franța, Italia, Cuba, Mexic. Este demn de remarcat că în clasamentul — neoficial — pe națiuni, întocmit pe baza primelor 6 locuri la toate probele, au figurat 34 de țări, deci aproape jumătate din cele înscrise. Aceasta demonstrează o dată în plus cât de dîrză a fost întrecerea, cât de greu drumul spre podiumul medaliaților și — mai ales — către «aurul» Universiadei.

În acest context general, evoluția sportivilor români a fost cu totul remarcabilă.

CURÎND NUMAI LA SASE RAMURI (atletism, baschet-fete, gimnastică-băieți, lupte libere-4 categorii, lupte greco-romane, scrimă și volei-fete, DELEGAȚIA NOASTRĂ S-A SITUAT ÎN PRIM PLANUL COMPETIȚIEI, REUȘIND SĂ CUCEREASCĂ UN STRĂLUCIT LOC 3 ÎN CLASAMENTUL GENERAL, FIIND ÎNTRECUTĂ DOAR DE FORMAȚIILE U.R.S.S. ȘI S.U.A.

Această poziție frunțasă vorbește de la sine și ne scutește deci de prea multe comentarii.

Am stat mult în cumpănă înainte de a ne

decide cu care dintre victoriile românești la Universiadă să începem scurta retrospectivă. Toate, desigur, sînt la fel de valoroase și fiecare ne-a adus o mare bucurie.

Am ales-o, din simple considerații sentimentale, pe aceea renumită de echipa feminină de floretă, în întîlnirea disputată cu reprezentativa U.R.S.S., care pornea drept favorită

Autoarele ei: *Suzana Ardeleanu* (3 v din 3 întîlniri), *Ileana Gyulai* (2 din 3), *Ecaterina Stahl* (2 din 3) și *Magdalena Bartos* (2 din 3).

Pe treapta cea mai înaltă a podiumului de premiere echipa noastră este feliicitată de tovarășul *Emil Drăgănescu*, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele C.N.E.F.S., aflat la Moscova, în acele zile,

în timp ce *Grecu* obținea aceeași distincție la bara fixă. Doi băieți — trei medalii. Ce poate fi mai frumos!

Atrăși de finalele luptătorilor de la greco-romane, unde șase sportivi români concureau la medallii, nu ne-am dus în acea duminică de 19 august la Lujniki, socotind că reprezentanta noastră la săritura în înălțime, *Virginia Bonci* — *Ioan*, nu poate aspira la un loc pe podium. Eroare gravă! Ca și cum ar fi vrut să ne... pedepsească pentru această impolitete, atleta a evoluat magistral, ocupînd primul loc și devenind campioană a Universiadei (1,84 m). Cîteva zile mai tîrziu, *Virginia* — demonstrînd o a doua tinerețe sportivă — cîștigă Balcaniada, la Atena, cu 1,90 m, învingînd-o, printre altele, pe deținătoarea recordului lumii.

Luptătorii și-au făcut din plin datoria. *Gheorghe Berceanu*-campion, *Nicu Gingă*, *Ion Păun*, *Staicu Olteanu* (la greco-romane), *Vasile Iorga* și *Ladislau Șimon* (la libere) — medaliați cu argint, *Nicolae Neguț*, *Victor Dolipschi* (g.r.) și *Emilian Cristian* (libere) — medaliați cu bronz.

Clasamentul general la lupte (greco-romane și libere) este grăitor:

1. U.R.S.S. 15 medallii de aur, 2 de argint, 2 de bronz, 2 Japonia 3+0+0, 3. ROMÂNIA 1+5+3, 4. Mongolia 1+0+1, 5. Bulgaria 0+4+5, 6. Iran 0+4+0, 7. S.U.A. 0+2+4, 8. Ungaria 0+2+0 etc.

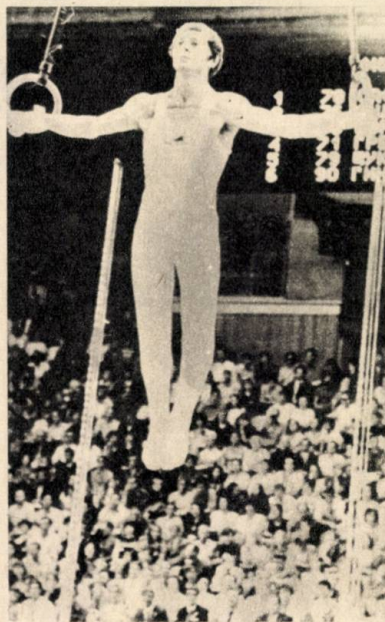
Virginia Ioan și Argentina Menis

incontestabilă în această finală. Trei dintre componentele ei (*Valentina Burocikina*, *Valentina Nikonova* și *Elena Belova*) ocupaseră primele trei locuri în turneul individual, iar cea de a patra, *Olga Kosteakova*, era de asemenea o trăgătoare foarte experimentată.

Seara aceea de 22 august, din sala «Fraților Znamenski» va rămîne de neuitat pentru noi. În primul tur, patru victorii românești! Condușe la o diferență categorică, floretistele sovietice depun eforturi uriașe în turul următor, care se încheie la egalitate (2—2) și scorul general devine 6—2. Apoi 8—2, 8—3 și, în sfîrșit, mezina formației noastre, *Magdalena Bartos*, parafează una dintre cele mai frumoase victorii ale sportului românesc.

ca oaspete de onoare al Universiadei. Fetele au dedicat succesul lor marii sărbători a lui 23 August, pe care am aniversat-o a doua zi, într-o frumoasă reuniune ce a avut loc în cadrul lotului românesc.

O altă victorie de mari proporții este, desigur, aceea a lui *Dan Grecu*, la gimnastică, sport în care maestrul sovietic și japonezi erau seniorii incontestabili. Evoluția lui la inele s-a apropiat, se pare, de «absolutul» ce se poate obține de către un om. Elemente de cea mai mare dificultate s-au succedat într-o amănunțită cascadă, o «cruce» unică a tăiat respirația spectatorilor, iar aterizarea a constituit momentul culminant. *Mihai Bors* l-a secundat strălucit, cucerind medalia de bronz,

Dan Grecu

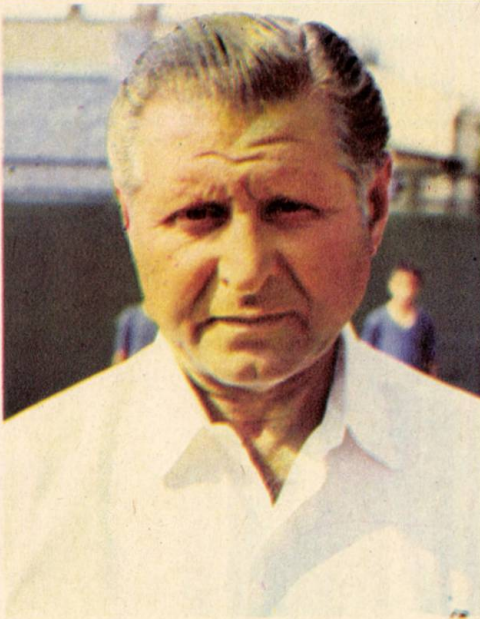
Nu se poate încheia această sumară trecere în revistă fără a aminti palpitantul duel dintre *Faina Melnik* și *Argentina Menis*, la aruncarea discului, sau efortul superb al lui *Mihai Țiu* și *Dan Irimiciuc* în finalele floretistilor și sabrierilor.

Participarea la Universiadă a însemnat un moment important al sportului românesc, iar succesul obținut reprezintă o opțiune serioasă pentru altele, viitoare. Ea a demonstrat că mișcarea noastră sportivă are potențial, dar că pentru punerea lui integrală în valoare se cere, în continuare, o muncă responsabilă și calificată, dăruire și multă, multă pasiune.

VALERIU CHIOSE

Tenismenii noștri

**ECHIPA
PENTRU
„CUPA DAVIS“**

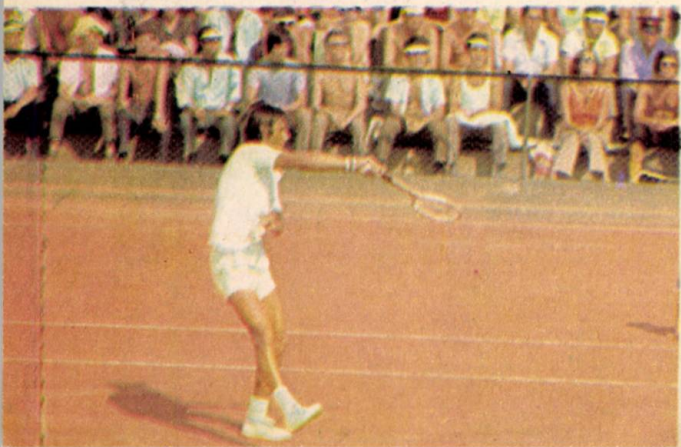
CRISTEA CARALULIS

ILIE NĂSTASE

Ilie Năstase

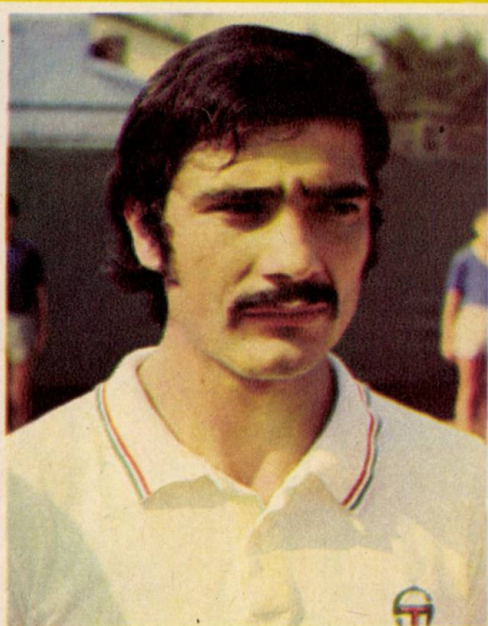

TOMA OVICI

ION SANTEI

TRAIAN MARCU

mai multe ipostaze

MĂRIA SA „TURUL ROMÂNIEI” AL XIX-lea

Să discutăm acum, la gura sobei (oricât ne-am străduit, n-am găsit o formulă potrivită pentru... calorifer), despre zilele însorite ale începutului de septembrie. Să discutăm, ca între prieteni de sport, despre reintrarea în scenă a Măriei Sale «Turul României»...

Mai întâi, să întoarcem filele îngălbenite ale documentelor pentru a afla că, din istoria de 104 ani a sportului cu pedale, înconjururile pe biciclete ocupă 7 decenii. Au fost la început, firesc, cursele scurte, disputate pe alei (prima la Saint Cloud, câștigată de englezul James Moore), apoi cele între două orașe (Paris-Rouen), pentru ca abia la începutul secolului XX — multă vreme după ce se semnase «rădăcina de naștere» al «Curselor de 6 zile» și al unor clasice ce-și continuă istoria în zilele noastre — să apară, la poalele Alpiilor și Pirineilor, gigantul — «Turul Franței» — pe biciclete.

Și, pentru că tot discutăm, să ne amintim

că sportul cu pedale este — în totalitatea sa — o invenție a gazetărilor. O invenție care a servit reciproc: ciclismului — pentru o rapidă răspândire pe mapamond; gazetărilor — pentru a-și da friu liber imaginației, pentru a crea, grație bogatei lor fantezii, episoade senzaționale, legende, eroi. Să mărturisim că sportul acesta, de o frumusețe fără seamăn, a avut de la început un iz comercial, că și l-a păstrat, în unele zone geografice, până astăzi și că, în definitiv, fără o asemenea simbioză ar fi sucombat încă de acum câteva decenii. Să dovedim fair-play, chiar dacă ciclismul ne place mai mult decât fotbalul, că — paradoxal — sportul cu pedale a început de la statutul de sport profesionist (primele curse ofereau premii în franci-aur, cele de azi, «evolute», își fac deconturile în dolari), mult mai târziu adăugându-și pe trunchi creanga amatorismului. În fine, despre el, despre ciclism, am putea scrie (de câte ori am mai spus-o?)

tomuri întregi și nu din motive de talent ar fi mai captivante decât multe dintre romanele polițiste...

Așadar, din 1903 încoea face vogă înconjurul unor mari regiuni (ale unor țări, în multe cazuri) pe biciclete. La noi, debutul a fost realizat (tot gazetarii sînt... nașii) în 1934. De atunci, cu intermitențe forțate sau fortuite, Măria Sa «Turul României» s-a prezentat, cu alaiul de rigoare, cu domnitorii și logofeții săi, cu garda de onoare, de 18 ori în fața mulțimilor.

Și a urmat la înscăunare Măria sa «Turul României» al XIX-lea. El, ca și predecesorii săi, a venit mînat de ambițiile (deloc deșarte) ale unor ziariști sportivi. Ce i-a determinat să-l repopuleze? În primul rînd, faptul că el reprezintă un moment de referință pentru mișcarea sportivă. Apoi, pentru că multicolora, dinamica și voioasa caravană a «Turului României» face o minunată, aș spune chiar inegalabilă, propagandă sportului, în

Plutonul, deocamdată compact, atacă furi-bund un urcuș.

general, iar ciclismul, în particular. Chiar și astăzi, când televiziunea îți aduce la... domiciliu Wembley-ul, Maracana, Forest-Hills-ul sau Wimbledon-ul, când devii — grație ei — supporter al nu știu cărui colos cu pumni de oțel și tremuri la cumpăna nopții pentru bărbia lui, când — renunțând la meciul de pe «Republicii» — îl vezi din fotoliu pe Eusebio chinându-se să înscrie sau pe Gerd Müller bătînd aerul cu mâinile de fericire că a marcat francezilor antrenati de Piști Covicu un gol — chiar și astăzi simți fiorii adevăratului spectator cînd «marea roată» trece în iureșul ei sublim prin poarta casei, cînd cu ceasul în mînă socotești minutele pierdute de omul cu «tricolorul galben» în luptă cu cei trei-patru temerari ce au trecut cu multă vreme înainte. Și, dacă la marginea satului este o barieră, ce se «lasă» cam la acea oră, mergi fuga acolo să vezi frămîntarea și necazul plutonului, să te minunezi cu mîna la gură că, după vreo 100 de kilometri și înaintea altor vreo 100, băieții sînt mai viguroși și mai proaspeți decît tine după ce te-ai urcat în podul casei... Ceata de puști, pe care o vezi fremătînd, s-a și decis: toată iarna copiii vor face tot ce li se cere, vor fi chiar și... cumînți, pentru a căpăta în primăvară răsplata cea mare — bicicleta. Și uite așa, de la cîteva minute văzute pe «viu», de la cele citite în ziar,

Învîgătorul — Vasile Teodor

ascultate la radio sau văzute la televizor, pasiunea pentru sport se răspîndește cu viteza gîndului...

«Turul României», pasionant roman-foi-leton, este și o întrecere sportivă de o rară frumusețe. Anul acesta, deși s-a bucurat doar de trei oaspeți (rutieri din Bulgaria, Italia și Iugoslavia), lucru firesc dacă ne gîndim la faptul că trei ani a lipsit de pe afișul competițional, ea a prilejuit celor prezenți în caravană momente de înaltă satisfacție sportivă. Vasile Teodor, talent de seamă, grevat de ghinionul de a nu avea locotenenți pe măsura sa și de a fi apărut în momentul de declin al sportului nostru cu pedale, a explodat pur și simplu în acest tur, ne-a dat senzația că este (în mic) la fel de mare ca Eddy Merckx, că în orice caz poate domina într-o manieră la fel de categorică adversarii, competiția. Pe ruta București — București, via — Brașov, Tg. Mureș, Cluj, Vatra Dornei, Suceava, Bacău, Buzău, în tribuna de peste 1 300 km, sute de mii de spectatori i-au admirat curajul, îndemînarea, combativitatea, talentul. Ploieștea-nului ajuns la apogeul carierei sale sportive la Dinamo-București i s-ar fi convenit toate premiile pentru că atunci cînd adversarii amuțiseră, impresionați de vigoarea sa neobișnuită, cînd cursa putea deveni o frumoasă plimbare prin grădina plină de rodul toamnei, el — liderul, cel ce-și cucerise «lîna de aur» cu prețul unor eforturi greu estimabile — a pornit, din nou, să atace furibund! A fost o luptă acerbă cu sine însuși, cu oboseala și razele fierbinți ale soarelui, cu setea și urcușurile, cu kilometrii. Și a învins pentru a ne demonstra frumusețea sportului, a «Turului României».

Vom păstra această amintire, alături de acelea ale gesturilor gingașe (copiii din Adjud, Comarnic și Văleni au țesut covoare de flori pe șosea, bătrînul șef de fanfară din Bistrița a dirijat cu demnitatea lui Ionel Perlea «marșul triumfal» la intrarea plutonului, Mircea Rîndasu a aruncat, din goana bicicletei, cîte o ciocolată celor doi copii ai săi ce-l așteptau pe marginea șoselei, la intrarea în Ploiești, fetele din Suceava au sărutat obrajii scăldați în sudoare ai băieților ce se dovediseră bravi...) care ne-au impresionat pretutindeni în periplusul împlinit la 9 septembrie. Poate că unii vor fi ridicat din umeri nu s-a stabilit nici un record mondial (parcă s-ar fi putut...), nu s-a marcat nici un... gol cu capul, la start n-a fost prezent nici măcar Jacques Anquetil... Au fost însă distribuite medaliile de aur, de către un juriu alcătuit din sute de mii de oameni entuziaști, care știu să prețuiască bărbăția și curajul rutierilor, aflați pe meleaguri de munte sau de șes, pe minunatele plajuri ale Munteniei, Transilvaniei sau Moldovei, medaliile de aur pentru frumusețea luptei sportive pure. Și, în '74, la a XX-a apariție a Măriei Sale «Turul României», va fi prezent la start și marele normand, Jacques Anquetil!...

HRISTACHE NAUM

Se pregătește o evadare...

Cei doi «cerberi»: arbitrii internaționali Domenico Menillo (Italia) și Octavian Amza (România)

Pe Vasile Selejan, la sosire, l-au așteptat soția și copilul.

Primii trei clasati, pe podiumul de premiere: V. Selejan, V. Teodor, I. Cernea.

— Să-ti spun un secret: anul ăsta luăm campionatul...

Foto: S. BAKCSY

Valeria Bufanu, între două sezoane grele

Foto: I. MIHĂICĂ

MAESTRUL EMERIT AL SPORTULUI GHEORGHE GRUIA

asa cum nu-l cunoașteți

A XV-a ediție a campionatului național masculin de handbal s-a încheiat fără să stirnească multe emoții. Deznodământul era cunoscut încă dinainte de a cădea cortina. De retrogradat nu retrograda nimeni, iar titlul era în posesia formației bucureștene «Steaua», chiar dacă pierdea meciul din ultima etapă. Și totuși.... Totuși, în simbăta aceea din mai, un număr impresionant de spectatori a luat drumul stadionului «Dinamo» București. Aprecierea asupra interesului manifestat de amatorii de sport din Capitală are în vedere nu numai lipsa mizei la jocul Steaua—Dinamo București, care urma să reprezinte punctul final al întrecerii, ci și

faptul că ziua era ploioasă, norii scuturându-și des, sub rafalele unui vânt rece, stropii grei de apă.

Atunci cum se explica afluența de public? Meciul acesta urma să fie ultimul act, poate cel mai frumos, dintr-o prodigioasă carieră a unuia dintre cei mai mari sportivi români: maestrul emerit al sportului GHEORGHE GRUIA, care cu acest prilej disputa jocul de adio din cadrul echipei sale de club. Momentul a fost marcat cum se cuvine. S-au ținut discursuri, Gruia a avut brațele încărcate de flori și a primit cupe și plachete din partea cluburilor «Steaua» și «Dinamo» București, ca și din partea federației de

specialitate. S-au spus lucruri de neuitat pentru un sportiv, au fost rostite cuvinte calde, din inimă.

Dar, Gruia, «marele Gruia», «Pele al handbalului», omul care a trăit cu intensitate toate marile momente ale echipei reprezentative pe o durată de 12 ani, «Monsieur Hand-Ball», cum i-au spus gazetarii francezi, a însemnat mult mai mult. A însemnat «ceva» cu totul aparte în handbalul românesc și mondial, impunându-se nu numai prin calitățile sale fizice sau tehnice, ci și prin caracterul său, prin respectul cu care-și trata adversarii, prin sufletul său mare și generos, prin corectitudinea manifestată întotdeauna pe teren. Astfel de lucruri încearcă azi să prezinte cititorilor un gazetar care a trăit în preajma lui Gheorghe Gruia clipe de mare satisfacție, secunde de încordare maximă, ore și ore prin trenuri, gări, aeroporturi, în lungi călătorii cu trenul sau avionul. Dînd Cezarului ce-i al Cezarului vom începe cu....

...GRUIA — HANDBALISTUL. Este greu de rezumat în cîteva cuvinte ce a însemnat acest jucător pentru handbalul românesc și cel mondial. Este suficient să spunem că a debutat în echipa «Steaua» în decembrie 1961, destul de tîrziu, la 21 de ani, după ce practicase cu succes mai întîi atletismul și apoi voleiul. După exact doi ani și-a făcut apariția în selecționata țării cu ocazia jocului Austria—România de la Viena (decembrie 1963). De atunci, cu foarte puține excepții, nu a lipsit de la nici un meci internațional sau de la nici o mare competiție a handbalului. Avînd brațe lungi și puternice (pe vremea cînd era elev al unei școli militare din București a realizat peste 13 m la aruncarea greutății!), o detentă remarcabilă (tot în perioada aceea obținea în mod curent 1,85 m la săritura în înălțime și în jurul a 13,50 m la triplusalt!) și beneficiind în plus de enormul avantaj de a fi «stîngaci», Gheorghe Gruia arunca la poartă cu o ușurință uimitoare, în ciuda tuturor blocajelor, făcute savant și de cele mai multe ori dincolo de limitele regulamentului. Mingea căpăta o viteză de necrezut în traiectoria ei, găsind aproape cu regularitate portarii nepregătiți sau, pur și simplu, paralizați de precizia și forța cu care Gruia propulsa balonul.

Era spaima portarilor, a tuturor echipelor, înscriind gol după gol, firește și cu ajutorul coechipierilor săi, care știau să-i pună în valoare această remarcabilă calitate. Un bilanț în această privință este pe deplin edificator: în 126 de jocuri în care a evoluat sub culorile echipei reprezentative a înscris 636 de goluri! La C.M. din Suedia (1967) a ratat pentru un singur gol titlul de golgeter, deși — nota bene! — în meciul cu Canada, în care Gruia ar fi putut marca cel puțin 15 puncte, el nu a jucat. La ediția următoare (Paris-1970) titlul acesta a fost acordat unui alt handbalist și numai la intervenția delegației noastre eroarea a fost reparată. În sfîrșit, la J.O. de la München,

fiind autorul a 37 de goluri titlul i-a revenit fără emoții. Și aceasta — să nu uităm! — la 32 de ani, cînd unii spuneau că el este... bătrîn.

Dar, nu începe îndoială că cel mai «prețios» gol pentru echipa reprezentativă a fost realizat de Gruia la Stockholm, în meciul de debut al C.M., cînd selecționata R.D. Germane ne conducea cu 14—13 și nu mai rămăseseră de jucat decît 40 de secunde. Handbaliștii din R.D.G. au pierdut mingea, care s-a dus în aut. A executat Goran pînă la Oșelea și acesta i-a pasat repede lui Gruia, strigîndu-i: «Trage! Trage, oricum!» Și Gruia a făcut doi pași în terenul advers, după care a tras năprasnic la poartă. Jucătorii din R.D. Germană se așteptau la un șut și erau toți masați în fața porții, cu brațele ridicate. Ei bine, în ciuda acestui fapt, mingea a trecut ca un bolid prin această... pădure de brațe și a poposit în plasă, sus la colț: 14—14! Cronometrul arăta că mai

Gruia și-a «trădat» de foarte multe ori această trăsătură a caracterului său prin gesturi, cîteodată mici, dar mereu pline de semnificații. Nu a refuzat ajutorul nici odată cînd i-a fost solicitat și s-a bucurat sincer de fiecare realizare a celor din jurul său. O întîmplare semnificativă este definitorie în ceea ce privește căldura și prietenia sinceră pe care o arată celor din preajma sa acest mare sportiv.

După un lung și foarte obositor turneu (o mărturisește cel ce scrie aceste rînduri și care a însoțit echipa în calitate de ziarist), reprezentativa României se întorcea spre casă. Evoluase cu un succes deosebit. De fapt, handbaliștii români efectuaseră un turneu de verificare în care au cîștigat două meciuri în Elveția, unul la Berlin în fața redutabilei echipe a R.D. Germane, au învins în primul joc, la Ostrava, Cehoslovacia — campioana mondială «en titre» pe atunci — și au terminat, apoi, la egalitate, tot la

La golul 500

înainte duseseră greul în ultima partidă. Pe culoar, Titus Moldovan, zgribulit, palid, scuturat de febră, stătea în grupul celorlalți handbaliști. La un moment dat, dintr-una din cușete a ieșit Gruia. Văzîndu-l pe Moldovan, l-a luat efectiv în brațe și i-a spus:

Cel mai bun handbalist al anului 1971

CARTE DE VIZITĂ

- S-a născut la București, în ziua de 2 octombrie 1940. A fost membru al echipei de volei «Steaua». A trecut la handbal în anul 1961, debutînd în luna decembrie într-un meci cu «Dinamo» București din cadrul «Cupei de iarnă F.R.H.». A fost imediat selecționat în lotul de tineret, iar în decembrie 1963 a făcut parte prima oară din echipa reprezentativă la Viena, împotriva Austriei.

- A fost selecționat de 126 de ori în echipa națională, pentru care a înscris 636 de goluri.

- A urmat cursurile Institutului de educație fizică și sport, pe care le-a absolvit cu succes, fiind profesor de educație fizică.

- Cu echipa «Steaua» a cucerit 8 titluri de campion al țării și de 4 ori locul secund.

- A făcut parte din echipa reprezentativă care a cucerit de două ori titlul de campioană a lumii: Praga — 1964 și Paris — 1970. S-a clasat, tot cu echipa națională, pe locul III la C.M. din 1967 (Suedia) și la J.O. de la München (1972).

- Golgheter al campionatului mondial de la Paris (1970) cu 32 de goluri și al J.O. de la München cu 37 de goluri.

- A cîștigat cu echipa «Steaua» «Cupa Campionilor Europeni» în anul 1968 și a fost finalist al acestei competiții în 1971.

- Este decorat cu Ordinul Muncii clasa I și cu Ordinul Meritul Sportiv clasa a II-a.

- Este căsătorit și tatăl unei fete de 8 ani.

- Are 1.92 m înălțime și 92 de kg.

erau doar 6 secunde de joc...

Dacă pierdea acest meci, echipa română era eliminată din turul preliminar, cu toate că deținea titlul de campioană a lumii. Șutul lui Gruia a readus optimismul în tabăra noastră și finalmente jucătorii români au cucerit medaliile de bronz.

GRUIA — OMUL. Cel ce îl cunosc bine știu că Gheorghe Gruia rămîne, atît pe teren, cît și în afara lui, un om onest, cu o fire deschisă, spunîndu-și întotdeauna părerea cîstit. Nu i-au plăcut niciodată situațiile echivoce, părerile, să zicem, «diplomatice». Ca și pe teren, el tranșează lucrurile direct. Din această cauză nu de puține ori gazetarii care-i solicitau declarații sau interviuri au fost șocați de realismul opiniilor lui.

Un suflet mare, un om generos, gata întotdeauna să-și ajute colegii, Gheorghe

Ostrava cu Cehoslovacia, ultima confruntare a turneului. Era în decembrie 1969, cu puțin timp înainte de C.M. din Franța (1970). De la Ostrava, echipa călătorise cu un autocar pînă la Brno, iar de acolo urma să ia trenul spre București. Trenul a sosit pe înserate (viscoalea și era frig) cu mare întîrziere și, colac peste pupăză, era și supraaglomerat. La vagonul de dormit numai două cușete libere, urmînd ca alte locuri să se primească la Budapesta, unde se mai atășa un alt vagon de dormit. Doi dintre jucătorii români (Titus Moldovan și Mihai Marinescu) erau gripați, cu temperatură mare. Dealtfel, ei nici nu jucaseră în ultima confruntare de la Ostrava. Antrenorul federal a stabilit ca cele două cușete să fie ocupate, nu atît pentru dormit, dar măcar pentru a se sta jos, de cei 7—8 jucători care cu o seară

«Puiule, te rog să te duci în locul meu. Imediat să te așezi jos. Nu-i nimic dacă-i deranjezi pe cei ce s-au culcat. Tu du-te. Eu rămân pe culoar...» Și Gheorghe Gruia, acest mare artizan al victoriilor echipei române de handbal, a rămas pe culoar pînă la Budapesta. A glumit, a cîntat, a povestit, fără măcar să se gîndească la un loc, la care avea — să recunoaștem — cu prisosință dreptul!

GRUIA — EXEMPLU DE SPORTIVITATE

Este lesne de închipuit că, fiind un realizator prin excelență, reprezentînd momentul de finalizare, Gruia a fost și va mai fi dacă va mai juca chiar și în partide amicale, ținta tuturor sistemelor defensive, a celor mai aprigi și redutabili apărători. În toiu multor partide, în special în cele cu miză mare, acest handbalist de excepție a fost obligat să suporte faulturi dintre cele mai agresive, uneori lovituri, intenționate sau nu, dar puternice, dureroase, a fost ținut în brațe, dar puternice, împiedicat prin orice mijloace să tragă la poartă. Aproape în 90 la sută din jocurile disputate de el, echipele adverse au desemnat pe cel mai puternic sau mai rapid și tehnic jucător al lor pentru a-l marca pe Gruia «om la om», cum se spune în handbal. Unii dintre acești handbaliști au apelat frecvent la metode de intimidare, mai ales cînd se găseau în fața propriului public. Am asistat la scene de-a dreptul penibile, cînd 2—3 jucători săreau peste el sau pe lîngă el în momentul cînd se înălța să arunce la poartă. Nu o dată, la sfîrșitul întîlnirilor Gruia, în cabină, zîmbea și ne arăta tuturor semnele unor astfel de... atenții. Dar, niciodată el nu a replicat, nu a dat înapoi din ceea ce primea, cu prisosință. Privea cîteodată lung arbitrul sau scruta adversarul, ajungînd, uneori, la a-i solicita îngăduință sau calm. Nu mai vorbim de faptul că în foarte multe cazuri publicul înfierbîntat, știind că, dacă pierde echipa favorită, acest lucru se datorează în mare măsură lui Gruia, îl sancționa verbal, însoțind acțiunile lui cu manifestări deloc încurajatoare și adesea nici măcar civilizate. Dar, la fel, Gruia nu a abdicat nici o clipă

Trage Gruia

și nicăieri de la demnitatea lui de mare sportiv. Ba mai mult. Au fost situații cînd Gruia a dat dovadă de un excelent fair-play, comportîndu-se de o manieră care a făcut ca adversarii, chiar și în focul unei aprigi dispute, să-l privească cu respect și admirație.

Iată un exemplu. În sala Floreasca din Capitală avea loc meciul-tur din cadrul C.C.E. dintre echipa «Steaua» și formația «Honved» din Budapesta. Bucureștenii — cum era și firesc — doreau să încheie acest joc cu un avans considerabil, care să-l pună la adăpost de surprize în partida-relu, în timp ce handbaliștii de la «Honved» încercau prin toate mijloacele, cel mai adesea prin întîrzierea jocului, să limiteze proporțiile înfrîngerii. «Steaua» conducea cu 10—8 la începutul reprizei secunde cînd, după un atac lung, enervant de lung, al oaspeților, jucătorii de la «Steaua» au intrat în posesia mingii. Ei s-au precipitat în atac, încercînd să valorifice repede momentul de stăpînire a balonului. După cîteva secunde de ofensivă a bucureștenilor, jucătorul budapectan Marosi, plasat în fața apărării echipei sale, deplasîndu-se rapid după cum circula Gruia,

pe care-l «trage Gruia la om», a călcat greșit, luxîndu-și serios glezna. El schiopăta, abia mișcîndu-se. Era, deci, un moment favorabil bucureștenilor, înlocuirea acestui accidentat fiind imposibilă, deoarece, conform regulamentului, el trebuia să părăsească terenul ÎNAINTE ca înlocuitorul său să intre, ceea ce, practic, nu se putea. Gruia care era în posesia mingii a sesizat situația, s-a retras deliberat într-un colț, refuzînd să continue acțiunea și oprind, astfel, jocul. El a făcut semn lui Marosi să părăsească terenul, conștinuînd să bată inofensiv mingea de podea, pînă cînd handbalistul maghiar, cu fața schimonosită de durere și mai mult într-un picior, a ieșit de pe teren și alt coechipier i-a luat locul. Sala a aplaudat frenetic, scandînd numele lui Gruia. Să recunoaștem că el merita un astfel de gest.

Acesta este comunistul Gheorghe Gruia. În fond, un om ca toți oamenii. Un om care este clădit nu numai din calități. Un sportiv de clasă care a și greșit în cariera lui. Și pe teren, dar și în afara lui. Ceea ce place însă, în primul rînd, la acest produs deosebit — nu singurul — al mișcării sportive din țara noastră este optimismul lui, firea deschisă, curajul cu care se înhamă la treburile cele mai grele, fără să crîcnească, voioșia cu care contaminează totul în jur. Îi place muzica, iubește teatrul (spune mereu că dacă nu ar fi ajuns un mare sportiv, ar fi urcat pe scenă...) Își adoră soția și fetița, pe nume Andreea....

În fruntea echipei naționale

CĂLIN ANTONESCU

Un român PE CEL MAI ÎNALT PISC AL MONT-BLANCULUI

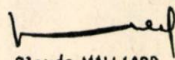
CLUB ALPIN FRANÇAIS

7, RUE LA BOETIE, PARIS 8. TEL. 211 4 45. TÉLÉGR. CLUBALP-PARIS.

CERTIFICAT

Monsieur Claude MAILLARD, Président du Club Alpin Français,
certifie que Monsieur le Commandant Paul Teodorescu, de l'Armée
Roumaine, a effectué en août 1921 l'ascension du Mont-Blanc (4.807 m).

Paris, le 29 septembre 1965

Claude MAILLARD,
Président.

FONDÉ EN 1874 - RECONNU D'INTÉRÊT PUBLIC EN 1907 - 101, RUE DE LA BOETIE, PARIS 8

Prestigioasă personalitate militară — fost atașat militar al României la Paris, Bruxelles și Madrid, fost profesor și comandant al Academiei militare și fost ministru al Aerului și Marinei — generalul-colonel în retragere PAUL TEODORESCU este autorul unor lucrări de știință militară care l-au consacrat membru corespondent al Academiei Române. Un erudit al gândirii și tehnicii militare ce se bucură de respectul pe care viața de muncă și de îndepliniri patriotice datorite țării noastre i le conferă astăzi.

La cei 85 de ani pe care-i poartă cu dezinvoltură, zvelt și cu umbletul semeț, datorită exercițiului fizic și regimului alimentar sobru pe care l-a adoptat încă din anii tinereții, generalul PAUL TEODORESCU și-a înscris numele și în universul sportului, căruia i-a adus o performanță puțin obișnuită.

...În luna august 1921, la vârsta de 33 de ani, ca proaspăt absolvent al faimoasei Școli Superioare de Război de la Paris, fusese afectat, pentru stagiul ofițerului de stat major, la un corp de armată francez cu reședința în garnizoana de la Lyon.

Într-o scurtă permisie, compatriotul nostru n-a pregetat să facă o strașnică ispravă: maiorul de atunci, din armata română, a urcat Alpii francezi, participând la o ascensiune pe Mont Blanc, până a atins cel mai înalt pisc: 4 807 m.

A fost însoțit de numai doi localnici, oameni ai muntelui și de lt. colonelul De Bricogne dintr-o unitate franceză de vânători alpini, dar pe traseu, la 4 360 m înălțime, a rămas singur.

— N-a fost deloc ușoară întreprinderea noastră, când fără un antrenament special și fără o alimen-

În timpul celui de-al doilea război mondial, titularul ascensiunii și-a pierdut arhiva personală și a fost nevoit astfel să-și reconstituie o parte din acte. Solicitând CLUBULUI ALPIN FRANCEZ o adeverință, după buletinele punctelor de control și asistență de pe Mont Blanc, a primit certificatul a cărui fotografie o publicăm, atestând data ascensiunii și, în același timp, cota atinsă pe munte.

O fotocopie care devine autentic document, atestând astfel bravura românească.

tație prealabilă, în cadrul regimului anume adecvat unor asemenea incursiuni, am ajuns totuși pe spina-reă muntelui și-apoi sus, pe cel mai înalt pisc al Mont Blancului.

Crevasese, acele mari crăpături în gheața podișului muntelui, periculoase și mereu mai largite pe parcurs, atît la urcuș, cît mai ales la coborîre, întrețineau problema cea mai dificilă a rutei alpine, la care trebuia să se adauge, continuu, situația suflului, a respirației în luptă cu efortul fizic și cu presiunea atmosferică în condițiile meteorologice ale zilei, care nu erau prielnice, la altitudini variate.

La un moment dat credeam că acolo, în înălțimile Mont Blancului, îmi va fi sfîrșitul.

Dar orice avea să mi se întîmple, trebuia să continui urcușul, pentru că mă angajasem, în primul rînd față de mine însumi, să urc cel mai sus; abandonul, justificat, al celorlalți părtași la ascensiune mă obliga la orice sacrificiu. Rămas singur, trebuia să arăt că românul nu-și calcă cuvîntul și mai ales că, vîntător de munte fiind, nu puteam concepe să nu-mi îndeplinesc datoria acolo, sus, tocmai în lumea muntelui — a încheiat venerabilul interlocutor.

Povestirea acestui erou vede lumina tiparului după 52 de ani de la faimoasa ispravă românească pe crestele Mont Blancului. Ea a fost urmată apoi de repetate incursiuni pe munte, de ascensiuni, la diferite vîrste, care le-a limitat, cum era și firesc, la simple «*plimbări terestre*». El continuă și acum, la 85 de ani, cînd valorosul sportiv a intrat în ciclul longevității, după cum statuează preceptele științei medicale.

Un român pe cel mai semeț pisc al Mont Blancului — iată nu numai un titlu de superbă aventură sportivă, ci și prilejul unei povestiri cu înalte implicații morale, inerente educației sportive.

V. FIROIU

ȘTIATI CĂ

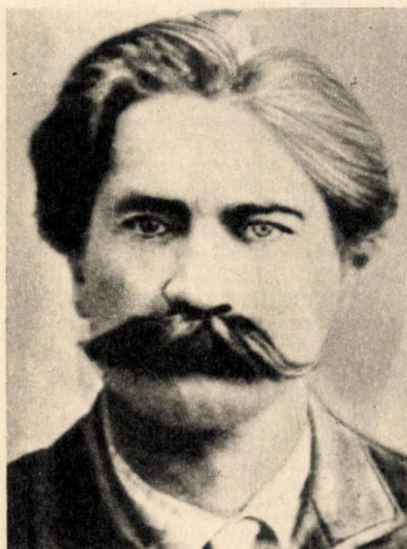
PANAIT MUȘOIU

tălmăcitorul în limba română al

«MANIFESTULUI PARTIDULUI COMUNIST»

E cel care i-a dat clubului

«Venus» numele?

Există oameni destinați să creeze, să organizeze și să contribuie direct, activ și persistent la întemeierea unei înjghebări din care, apoi, dispar, prin împrejurări sau numai prin însuși procesul firesc al evoluției vieții, prin fenomenul timp.

Unii au șansa să li se perpetueze numele, într-o legitimă relație cu opera lor. Alții rămîn anonimi, pierduți în neant.

...Despre Mitty Niculescu îmi amintesc de patru ori în fiecare zi de lucru a săptămînii și de numai două ori duminicile,

— atunci când autobuzul 37 din București mă poartă pe strada Știrbei Vodă, în buza splaiului, unde tirăcopul prefacerilor urbanistice ale primului oraș al țării noastre a... pulverizat arena de fotbal pe care o amenajase clubul «VENUS».

Cu ochii minții și cu urechile inimii, revăd și ascult din nou, printre rondurile de gazon ale parcului amenajat acum de către edilii de sector, tribunele odinioară pline, ciorchine de oameni și îmbolduri, cu public care nu cruța stridența pentru a-și încuraja favoriții.

Tot ce a avut mai prețios fotbalul românesc în cel de-al patrulea deceniu al veacului în care pămîntenii au ajuns pînă pe Lună a evoluat acolo, pe «VENUS», care a dăruit astfel bucurărilor și implicit fotbalului românesc, cea dintîi instalație de iluminat terenul de joc și, totodată, prin aceasta, primele meciuri în nocturnă.

Dar ce știu oare ceilalți călători din autobuzul 37, — mii și mii de trecători zilnic, ce reprezintă pentru istoria fotbalului românesc acel colț gazonat, pentru viața sportivă a unor generații în care spectatori și jucătorii de atunci sînt azi venerabili pensionari, bunicii?

De ce această incursiune elegiacă?

Defel paseistă, pentru că acum progresul depășește deplin și covârșitor chiar proporțiile trecutului, dimensiunile celui alaltăieri, oricît ar susține unii leit-motivul nostalgiilor răscolitoare, cu: «ei, ei, pe vremea noastră, Baratky, tripleta de aur a fraților Vilcov, Cotorman-fachirul, Rudy Wetzer sau Emeric Vogl, Jean Lăpușneanu, Dobay, căruia i se mai spunea și... calul, Gați Sepi, sînt inegalabili azi, ei fiind născuți, neîndoios, în zodia care nu se înfîlnește decît o dată într-un secol. Și... secolul, s-a dus cu ei înșiși».

De fiecare dată, cine se gîndește la «VENUS» îl are în față și pe Mitty Niculescu, acel om voinic dar miădios, cu figură dreaptă, deschisă cînd trebuia să spună omului în față, ceea ce se cuvenea să-i spună, — de bine sau chiar de rău — zgîrcit totuși la vorbă, grăind mai mult prin faptele sale, limitat la ceea ce devenea absolut necesar să spună prin grai...

El, Mitty Niculescu, un singur om, frate cu actorul Niculescu — Chamel, cel care-și făcuse din poreclă renume artistic, fii ai unui circumar din preajma Pieții Buzești, care-și transtormase localul într-o sezonieră grădină de vară cu numele «Regina nopții», el, Mitty Niculescu, salariat la atelierele căilor ferate, — un singur om, înființase, cu puțin înaintea celui dintîi război mondial, un club sportiv. De dragul de a-i reuni pe tinerii din cartierul lui, în aer liber, la mișcare și întrecere voinicească. Îi întrebuse, pe toți cei înfîlîniți în calea lui zilnică și-n evadările serale, în grădina «Regina nopții», ce nume, anume, să-l dea clubului sportiv. Și vreme de un an, — după spusele sale însuși — atît cît l-a înfierbîntat dorința, nu i-a aflat dezlegarea dorită.

— Ce tot vrei tu de la oamenii ăștia tineri, de-o seamă cu tine, măi flăcăule? Ce-i tot iscodești și parcă te tot tocmești cu ei? — l-a întîmpinat, într-o zi, un unchieș tare ciudat la înfățișare, ca trup și veșminte. Ba chiar și la vorbă, morocănos, retras de oameni, care-l respectau firea ciudată pentru că-i aflaseră multa știință de carte și niște idei, ia, niște idei despre care se spunea că de-or umple cugetul omenirii, viața oamenilor altfel ar începe să curgă în matca ei milenară...

Iubitor însă de oameni, știutor într-ale științei și gîndirii, într-ale istoriei și ale economiei, nu evita tineretul. Dimpotrivă. Parcă mai mult îi plăcea să se lase ascultat de către cei tineri decît de maturi și înfîlîniți cu mustăți și părul peste care neaua anilor se așternuse fără opreliști...

Mitty Niculescu, flăcăul ceferist, îl știa din vedere, de la masa pe care o ocupa, cînd și cînd, în grădina de la «Regina nopții», zăbovind în meditații și tihna sorbirii licoarei din cite un pahar de Cotnari, dar din auzite, cu tot cortegiul atributelor cărtură-

rești ce-i însoțea numele, din relatările ceferiștilor mai vîrstnici, ale celor de la atelierele din Calea Griviței.

— Ce jar te perpelește, tinere? — i s-a adresat, într-o seară de vară «enigmaticul bătrîn», după cum îl numeau ceilalți vizitatori ai grădinii, drept răspuns la salutul cu care-l întîmpinase Mitty Niculescu.

— Întemeiem un club, o asociație sportivă și nu-i știm încă numele. Nu i l-am găsit și dibuim, cam așa, de vreun an, chiar mai bine de un an.

— Cine sînteți voi, cei de-l întemeiați?

— Păi, vom fi mulți, toți tineri ca mine, de felurite îndeletniciri dar uniți, studenți, liceeni și meseriași, cu toții laolaltă și de-a seamă. Să facem sport și în primul rînd să jucăm fotbal, căci acesta ne e cel mai drag. Vom fi mulți, mulți tineri din cartierul nostru, al Buzeștilor, al Griviței, al Basarabului, dar deocamdată sînt doar eu, cel ce-l visez, îl gîndesc, îl văd de-a binelea, astfel cum mi-l închipui eu că va fi aievea...

Știi, aș vrea un nume care să fie astfel încît să nu se asemene cu nici un altul și care, totodată, să redea ceea ce va fi clubul nostru cu adevărat, al nostru și al tuturor, ceva sus, pe deasupra tuturor așezărilor și a oamenilor, strălucitor, cît mai strălucitor, fără încetare, ca o stea veșnic luminoasă...

— Atunci, să-i spunei Venus!

— Așa-i vom spune, domnule Panait Mușoiu. Venus îl vom numi. De bună seamă că astfel îi va fi numele.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, clubul lua ființă cu statute scrise de mină și copiate de toți liceenii în claca ce se organizase de către Mitty Niculescu și, firește, revirimentul a fost de-a dreptul electrizant atunci cînd Mitty Niculescu a adus și ștampila, cu care a parafat primele acte de administrație ale clubului, la care s-a alăturat, apoi, ecusonul pentru tricou.

Într-o seară, Panait Mușoiu l-a poftit pe Mitty Niculescu să ia loc la masa sa, la care i-a făcut o invitație concretă: să-l viziteze acasă, — locuia prin Filantropiei, nu departe de Buzești, — unde l-a dăruit din traduceri sale de esență marxistă, i-a arătat corespondența pe care o întreținuse nemijlocit cu Friedrich Engels și i-a dat îndemnul ca după ce le citește să le dea din om în om, și celorlalți tineri, cu recomandarea că sportul și munca cinstită, că prietenia și lupta pentru mai bine și, în primul rînd, pentru dreptatea socială, au făgaș comun: adevărul și viitorul întregii omeniri.

.....
Panait Mușoiu (1864—1944) a fost unul dintre cei mai prolifici și neînfricați răspînditori de literatură socială, numărîndu-se printre pionierii propovăduitori de la noi, atît în secolul trecut cît și în primele decenii ale celui în curs.

În anul 1892 a tradus, — cel dintîi, în versiune românească — «MANIFESTUL PARTIDULUI COMUNIST», fiind unul dintre cei care au purtat corespondența directă cu însuși Friedrich Engels.

El a editat la noi de la începutul secolului și pînă în preajma celui dintîi război mondial «Revista Ideei», cu tematică și conținut socialist; după război a făcut să apară mai bine de o sută de broșuri și lucrări de popularizare a ideologiei marxiste, în «Biblioteca Revista Ideei», — adevărată muncă eroică, ținînd seamă de dificultățile pe care le-a întîmpinat, sub raport politic, al greutăților financiare.

Detaliile întîlnirii lui Mitty Niculescu cu Panait Mușoiu și contribuția — determinantă — a scriitorului socialist la aflarea numelui clubului care avea să devină «VENUSUL» campion național și pion al fotbalului românesc, cu reușite confruntări internaționale, mi le-a povestit Ricci Bolton, azi septuagenar, unul dintre primii echipieri ai «VENUSULUI», coleg de echipă cu Mitty Niculescu, căruia îi exprim și aici prețuirea și grațitudinea mea că a contribuit și astfel la îmbogățirea istoriografiei sportive cu un episod de o autentică și reală valoare.

REÎNTÎLNIRE

CU

• AMINTIRILE UNUI FOST JUCĂTOR • PRIMUL CAMPIONAT ÎN 1912 • MARELE ACTOR ALEXANDRU NANU, MENTORUL ACTIVITĂȚII SPORTIVE CRAIOVENE

Oină

Stadionul din Craiova a fost gazda unei competiții festive care marca un jubileu al sportului nostru național. Aproape 200 de tineri, veniți din diferite părți ale țării, au participat la o tradițională întrecere de oină cu caracter republican. Printre protagoniști se aflau urmașii foștilor oiniști de pe plaiurile Sucevei, Maramureșului și Gorjului, din județele Neamț, Iași și Ilfov. Erau urmașii foștilor păstori care, cîndva, demult, se chiteau cu o minge minuscule, încingînd dispute pasionante, despre care au scris marele nostru povestitor *Mihail Sadoveanu* și poetul *Demostene Botez*, la rîndul lor oiniști pasionați în anii copilăriei.

„Acestor jocuri tradiționale și pitorești — oina și haiducii — le-am fost pârtaș credincios în toate duminicile de toamnă”, scrie M. Sadoveanu (volumul nr. 21 din „Opere”). Romanul „Bucuria tinereții”, al lui Demostene Botez, apărut în Editura Tineretului, 1957, are ca subiect jocul de oină din perioada anilor 1910—1920.

Competiția de la Craiova a fost urmărită cu interes de numeroși spectatori trecuți de mult de vîrsta tinereții, de foști jucători de oină, care ne-au vorbit cu multă plăcere despre începuturile acestui sport. Unul dintre acești „veterani” ai oinei, *Jean Doljanu*, ne-a spus: „După mai bine de șase decenii, revedem vechea noastră oină, într-o interpretare modernă, cu acțiuni mai dinamice

și mai atractive. Bineînțeles, ne mindrim că, aici, la Craiova, a fost „leagănul” acestui sport cu o frumoasă tradiție. Prin anii 1900—1910, funcționau formații redutabile de elevi, aparținând gimnaziului „Frații Buzzești”, liceului militar, Școlii normale, urmate de echipele liceelor din Tîrgu Jiu și Turnu Severin. Pe atunci se organizau campionate școlare locale, ca și competiții pe țară, precedate de frumoase demonstrații de gimnastică și atletism. Acestea aveau ca mentor pe marele actor craiovean și profesor de gimnastică Alexandru Nanu, unul dintre cei mai buni oiniști. El a instruit numeroși elevi, care au devenit gimnaști și jucători de oină frunțași.

În 1912, la Craiova s-a desfășurat primul campionat școlar de oină pe țară. Inaugurarea competiției s-a făcut în cadrul unei ample parade sportive, susținută de fanfara liceului militar I Gorj, ca și de ansambluri de gimnastică. Titlul de campioană a revenit liceului internat din Iași. Acest eșec nu ne-a demobilizat. Dimpotrivă. Echipa noastră a continuat să se antreneze cu sîrguință, obținînd în anii următori o suită de victorii și trofee prețioase.

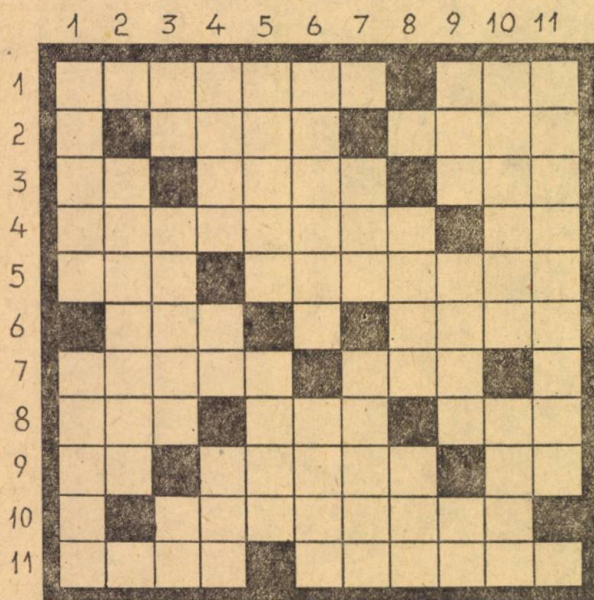
De-a lungul anilor, oina a avut un teren prielnic în județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt, unde au activat mai multe echipe redutabile. În 1920, la Brașov, liceenii din Craiova au cucerit titlul de campioni pe țară. După un

an, la Timișoara, oiniștii craioveni au fost pe punctul de a cîștiga, din nou, primul loc. Au ajuns pînă în finală, cedînd, însă, în jocul de baraj, în fața echipei liceului „Spiru Haret” — București. În fine, mai amintim de frumoasele competiții de oină desfășurate la Craiova, în anii din urmă. În 1952, în capitala Băniei au avut loc finalele Campionatului universitar de oină (învîgătoare — echipa Institutului pedagogic București); în 1953, din nou finalele Campionatului universitar (cîștigat de I.S.E.P.); tot în 1953, finala campionatului republican de oină, ediția a III-a (învîgătoare — Știința București); în 1954 și 1955, finalele pe țară ale Spartachiadei tinerețului, iar în 1967, finala celei de-a 16-a ediții a Campionatului republican (cîștigă echipa Combinatului Poligrafic București).

...Jubileul jocului de oină de la Craiova a fost onorat de cele mai bune formații, care au oferit un interesant spectacol sportiv. Am urmărit reprize dinamice atît la „bătaia mingii”, cît și la „prindere”, cu faze spectaculoase, scheme tactice reușite, cu multe mingi înalte, trimise la „cuc” (pentru a da posibilitate jucătorilor să se strecoare prin cele două culoare fără să fie atinși) sau mingi lungi, peste linia de 60 m, în „bar”. S-a făcut o bună propagandă pentru acest sport cu tradiție, practicat, la ora actuală, de numeroase formații sătetești, sindicale și școlare.

M. LERESCU

DE-ALE FOTBALULUI

ORIZONTAL: 1) Celebru stadion din Milano — Oraș în Afganistan. 2) A trage la poartă — Renumită echipă de fotbal din Madrid. 3) Dînsul — Echipă din Tg. Mureș, divizionară A, între anii 1947 și 1949 — Golf japonez. 4) Talentatul dar capriciosul portar al Rapidului

— În voce! 5) Localitate în R.P. Ungară — Ipostaza ofensivă a unui jucător de fotbal. 6) Salut roman — Fotbalist rapidist, golgeter al diviziei naționale A, în ediția 1939-1940 a campionatului. 7) Înaintaș care a făcut parte din formația echipei C.F.R. București — Titlatura fotbalistilor din Tg. Mureș. 8) Fel — Arsenic (reg.) — Se face în necaz. 9) În rest! — Portar al echipei UTA — Începe vara! 10) Gigantic stadion din Rio de Janeiro, avînd o capacitate de 220 000 locuri. 11) Localitate vestică, unul din primele centre de fotbal ale țării noastre — Orașul în care activează renumita echipă Internazionali. VERTICAL: 1) Prestigios fundaș al echipei Venus, — Echipă de fotbal din Arad. 2) Alt fotbalist, fost component al echipei Chinezul din Timișoara. 3) Nota scriitorului — Celebrul portar al clubului Venus București — Macri, la cap! 4) Înaintaș, fostă glorie a echipei de fotbal Dinamo București — Cele din mijloc! — Locul prin care curge un rîu. 5) Insulă, patrie a lui Ulise — Asirian. 6) O minge sîtată pe lingă poartă — Fotbalist al Universității clujene, golgeter al diviziei naționale A, în ediția 1964-1965 a campionatului. 7) Fata lugojană — Sprijină vița de vie (pl.). 8) Fostă echipă de fotbal din Petroșani, vicecampioană a țării în ediția din 1924-1925 a campionatului diviziei A — Piesă şahistă. 9) Oraș antic în Libia — Fluviu în Etiopia — Simbolul natriului. 10) Înaintaș din garnitura de aur a Petrolului, campioană națională în ediția 1958-1959 — Component al echipei dinamoviste care a cîștigat titlul de campioană între anii 1961 și 1965. 11) Echipă timișoreană care a activat în cadrul diviziei B.

Dicționar: OBE, ABE, AKA, AVE, ȘAR, OEA, AUAS

G.N.

În 1964, la J.O. de la Tokio, uluit de deciziile multor jurii de arbitri, am încercat gânduri stranii care, o clipă, au mers chiar pînă la aprobarea gestului absurd, și poate nevăzut vreodată, al boxerului frustrat care a confundat adversarul cu arbitrul a cărui impecabilă cămașă albă i-a tăvălit-o prin praful podelei ringului din sala Korakuen. Apoi, după ce ele s-au oprit, la ideea că singurul lucru care mi-a mai rămas de făcut, în semn de desperare, să retrag echipa țării care intrase în sferturile de finală cu efectivul întreg și pe care primele întîlniri ale luptei pentru medalii anunțau efectul dezastruos al eliminării ei ulterioare într-un mod fraudulos, am considerat că am mers prea departe, că m-am încins nepermis, că în raționamente și în atitudine s-a strecurat prea multă patimă. Dar eu cunoscusem, pentru că văzusem de aproape, durerea efortului boxerilor noștri de atunci, butoaiile de sudoare pe care le vărsaseră cu atîta convingere, în luni și ani pe pregătire, le ascultasem răsu-

ceva trebuie spus, mai tare și mai mult ca oricînd, ca într-o ultimă discuție dincolo de care nu mai există nimic, nici chiar o idee, o urmă despre prezența fenomenului sportiv, într-o lume pe care ne străduim s-o păstrăm sub cupola moralei, a civilizației și culturii.

Dacă nu-l putem apăra, el trebuie să dispară, pentru că devine, a și devenit în acest fel, un mod de a zdrobi ființa umană, în loc să o promoveze, de a o umili și deposea, în loc s-o înalțe și s-o încarce de virtuțile uneia dintre cele mai oneste și mai pure din toate muncile depuse vreodată.

Au acești oameni, a căror conștiință mă întreb de ce nu se prăbușește sub povara imputărilor și a sentințelor propriilor procese făcute la cumpăna nopții, echivalentul nedreptății aduse unui tînar a cărui sănătate, vigoare, aspirații sînt dăruite cu o inegalabilă generozitate unei confruntări deschise, în văzul tuturor?

Arbitraje arbitrare

flărilor mai mult șuierate și aproape de limitele de îndurare.

I-am văzut apoi cu capul pe genunchi, plîngînd, iar pe antrenori livizi și deposezați de speranțele și de bucuria muncii îndelungate.

Singura cale pe care am avut-o a fost să scriu un protest pe care l-am dus la sediul înaltului for de conducere al boxului amator — AIBA. Am așteptat cîteva ore, ca într-o tristă sală a unui palat de justiție, să mi se facă dreptate. Nu voi uita niciodată zîmbetele diplomatice și reflecțiile scurte, mai mult șoptite, prin care o parte din marii judecători îmi înțelegeau plîngerea dar, pentru considerente superioare, trebuiau să mi-o respingă. Nici acum nu știu cum acest text a apărut într-o revistă străină, de mare circulație, care încerca să prelungească ecoul protestului și, într-un fel, să-i accentueze tăria argumentului.

Însă Mihalik, reductabilul nostru boxer, a rămas un anonim concurent olimpic, cînd trebuia să fie un încoronat olimpic. Sub duș, marele său adversar îi recunoștea superioritatea și printr-o ridicare de umeri și o privire semnificativă încerca o scuză sinceră, de care acești tineri sînt capabili, pentru că nimeni mai mult ca ei nu știe cît de dureros se suportă o înfrîngere nemeritată. Dar cariera neîmplinită a uneia din cele mai bune „muște” pe care le-a avut boxul mondial amator în perioada postbelică — Mircea Dobrescu — nu este efectul nefericit al aceleiași flagrante nerecunoașteri a unei superiorități pe care a manifestat-o atît în J.O. (Melbourne), cît și în campionatele europene ale vremii sale?

Cînd, într-o joi seară, l-am surprins pe Gabriel Pometcu într-un gest de o unică măreție și care, evident, a scăpat multora din arbitrii din sala „Pionir” de la Belgard, cînd, deși învins de condeiele lor neșovăitoare, cinice și strimbe, a ridicat corzile să poată trece adversarul său epuizat și marcat pe o față istovită de indiferența unei victorii care-l rușina, am spus că ceva trebuie făcut,

Au acești domni echivalentul celei mai teribile frustrări, aceea a unui boxer în postura cînd este chemat să-i apere drepturile cîștigate cu atîta trudă?

Cum domnilor, dumneavoastră, cei trei arbitri veniți din tot atîtea țări cu o veche și impresionantă civilizație și cultură (Elveția, Anglia, Franța) și toți cei ce v-au rugat sau v-au îndemnat s-o faceți, ați putut vedea învins pe Pometcu, cel mai încercat și mai bun dintre boxerii care s-au prezentat la ultimele Campionate Europene? Ce liniște și ce față omenească ați putut păstra atunci, acum și după ce vă veți întoarce la casele domniilor voastre?

Cum de o opinie publică, a țărilor dv, a lumii sportive, nu vă scutură, nu vă stringe reverele hainelor albe mînjite de funinginea sperjurului și nu vă acoperă privirea și auzul cu cumplita întrebare: „Pentru ce ați furat un om? Pentru ce nu vă onorați ecusonul de arbitru — una dintre cele mai frumoase ipostaze ale conștiinței omenești la care se apelează pentru a sluji ideea de echitate?” Vreți, oare, să îngropați un sport care s-a născut pentru a fi nobil și a amplifica ființa umană, învățată prin el să fie puternică, deschisă și angajată într-o confruntare dreaptă și, repet, văzută de o întreagă lume?

Toți acești oameni îmbrăcați, paradoxal, în alb, care au comis un act cumplit de nedreptate tocmai prin ireparabilul ei, au schimonosit o idee și au pătat un eveniment pe care tot în acea seară de joi, mii de oameni, în loc să-l aplaude, l-au huiduit într-un cor cu accente de vaiete timp de o oră. Strigătul meu se adaugă cu tăria încă unui protest care trebuie să mute acum, sau în curînd, pe toți acești falși arbitri din scaunele care sînt atît de aproape de luminile ringului pe care le-au întunecat într-atît, încît am ciudata impresie că am intrat într-un edificiu al negurii și al spaimei. Fiindcă, firește, am vedea că Pometcu n-a fost singurul învingător învins de un anumit soi de arbitri...

N. ALEXE

TREI DECENII ÎN SLUJBA SCULPTURII SPORTIVE

„Constantin Iordache posedă un dar admirabil, acela de a te face să trăiești minutele încordate ale unui meci de box sau ale unei alergări atletice. Primească aici mărturia sinceră a admirației mele...”

PIERRE GALIEN

redactor al Televiziunii franceze

Rîndurile de mai sus le-am găsit consemnate în cartea de impresii a expoziției pe care sculptorul Constantin Iordache a organizat-o la Clubul sportiv „Steaua”, în anul 1970. A fost una dintre numeroasele sale expoziții pe temă sportivă, adică tema care de trei decenii îl leagă prin infinite fire nemijlocit de ring, de stadion, de sala de sport.

Pentru a respecta cu strictețe adevărul trebuie să precizăm că apreciatul nostru artist plastic a simțit fiorul întrecerii sportive cu mult înainte de a deprinde să modeleze lutul. Într-adevăr, copil fiind, la Brăila, orașul în care a văzut lumina zilei, a practicat atletismul, fotbalul, înotul, a urcat treptele ringului, Constantin Ior-

dache a fost campion școlar la alergări pe distanțe scurte. A avut, printre altele, satisfacția de a concura alături de Ion Moina, chiar în anii în care acesta era o celebritate în sprint.

De mai bine de două decenii îl întâlnim peste tot unde se formează sau se consacră campioni. Își face apariția ca un spectator cuminte, privește, studiază. Apoi își scoate discret un caiet de schițe. Urmează un joc de linii, câteva contururi care pentru un neavenit poate nu spun prea mult și peste două, trei luni, mă invită în atelier:

— Când vii să-mi vezi gipsul cu aruncătorul-de-suliță?...

Maestrul Constantin Iordache este unul dintre puținii sculptori care s-au angajat cu atita dăruire în aria sportului. Galeria lucrărilor sale este bogată, prezența operelor sale de artă încântă. Un bronz reprezentând o gimnastă de dimensiuni aproape autentice — 1,60 m — se află instalat în curtea sălii Floreasca; un gips — o atletă — îl veți găsi la Iași, în patrimoniul asociației sportive Voința; un alergător de sprint — piatră artificială — atrage atenția celor care vizitează stadionul „23 August” din Capitală; un fotbalist — bronz, 2,20 m, constituie obiectul de admirație al sportivilor de la U.T. Arad; un boxer, bronz, străjuiește baza sportivă a clubului „Metalul” din București. Alte și alte lucrări pe aceeași mult îndrăgită temă sportivă pot fi întâlnite la Galați (Școala sportivă nr. 2), Brașov (Muzeul sportului), Timișoara (Clubul sportiv C.F.R.), București (parcul sportiv Progresul din str. dr. Staicovici și la Muzeul sportului) ș.a.m.d.

Constantin Iordache exprimă tocmai ceea ce îl preocupă în principal: mișcarea, corpul omenesc în plină acțiune. Câți oare dintre specialiștii genului reușesc să realizeze cu atita sensibilitate dinamica musculară, specifică, într-un fel, fiecărei discipline sportive?

La cei 50 de ani ai săi, sculptorul Constantin Iordache se poate mindri — dar nu o face — cu o activitate artistică mereu diversificată. Ea îmbrățișează la fel de convingător și alte teme: pionieri ai aviației românești — Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Coandă, scriitori clasici și contemporani — George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Victor Ion Popa, eroi naționali — Ecaterina Teodorescu etc.

Un capitol important al lucrărilor sale îl reprezintă legendele brăilene, inspirate de meleagurile scumpe ale copilăriei: „Rodul pământului”, „Stima apelor”, „Buciumași”, „Ursitoare”, „Pasărea albastră” etc.

Prezent cu lucrări în diverse colecții aflate în țară (Muzeul Republicii Socialiste România, Muzeul Simu,

Muzeul Teatrului Național „Ion Luca Caragiale”, Muzeul Brăilei, Muzeul dr. Dona, Muzeul Henri Coandă, Muzeul sportului), sculptorul s-a făcut cunoscut și admirat și peste hotare cu prilejul unor festivaluri internaționale de artă plastică organizate la Praga, Sofia, în diferite orașe din Grecia, Iugoslavia, Italia, Franța, Spania, Portugalia, în țări din Africa. Operele sale au ajuns până în insulele Canare. Peste tot, artistul a dus cu el ceva din sensibilitatea poporului român, al cărui fiu — cum o mărturișește cu sinceritate — se simte onorat a se numi.

În atelierul sculptorului, situat undeva într-o zonă liniștită, cu multă verdeață, în vecinătatea lacului Tei, maestrul continuă să lucreze. Acum, când a intrat în cel de-al șaselea deceniu de viață, îi fac urările cuvenite și, în final, îi adresez o unică întrebare:

— Ce ne rezervați, maestre, în viitorul apropiat?

— Mă simt încă tânăr pentru a nu ocoli stadionul, sala de sport. Intenționez să largesc gama temelor mele cu lucrări care să ilustreze și efortul luptătorilor, al iubitorilor sporturilor cu vîșle și rame, al cicliștilor, al șahiștilor, al arcașilor. Sigur, nu voi trece la treabă decît după o riguroasă documentare. Am primit cîteva invitații din partea unor cluburi sportive din țară și promit să le onorez. Deci... Consider că tematica sportivă este inepuizabilă. Mai mult, abordînd-o, am convingerea că ea îmi menține o mare vigoare sufletească și chiar o anumită prospețime fizică. Iată de ce nu cred că voi abandona — atîta timp cît voi fi în viață — această captivantă temă artistică...

Așadar, o promisiune. Nu aștept decît telefonul care să mă anunțe, cu aceeași discreție care îl caracterizează pe maestrul:

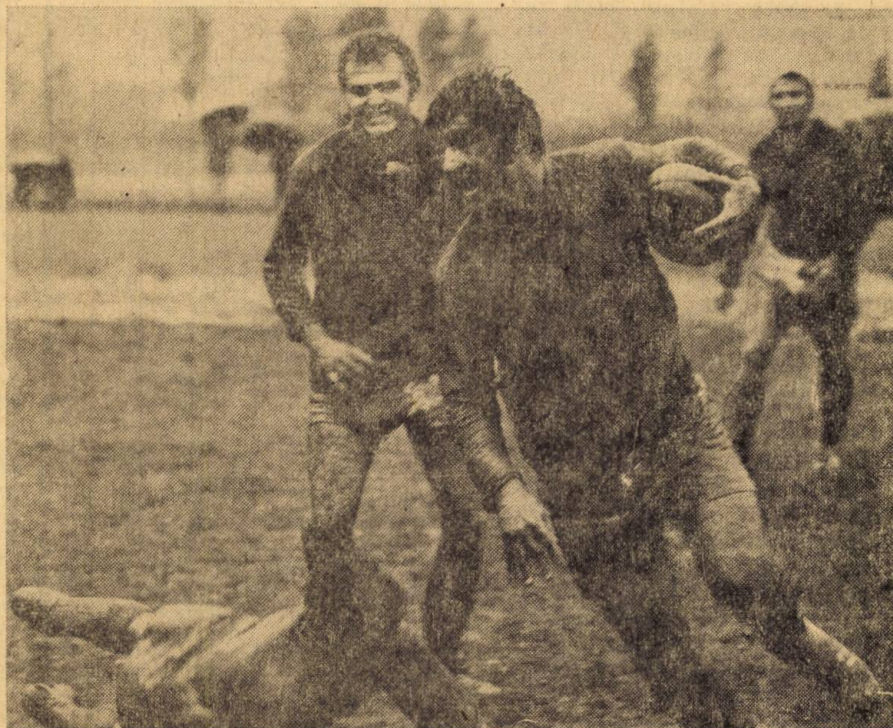
— Ai puțin timp?... Te invit să-mi vezi gipsul cu...

S. TIB.

RUGBY

Foto: A. PANDELE

tenisul în evoluție

Terenul de tenis n-a avut întotdeauna dimensiunile și forma actuală. Acum o sută de ani, deci în 1874, el avea aspectul a două trapeze isoscele (linie comună — latura mică) așa încît, cu puțină imaginație, putem considera că semăna cu un ... papion. Un an mai târziu, avea formă dreptunghiulară. Lungimea de 23,76 m se va menține pînă azi, în ciuda variațiilor... centimetrice suferite de-a lungul anilor. Lățimea, în schimb, va crește mereu: de la 7,31m în 1875 și 8,32m în 1877, va ajunge la 10,96m în 1878, pentru ca în 1950 să se... stabilizeze la 10,97 m.

Fileul n-a fost nici el instalat totdeauna ca în zilele noastre. Astfel, în 1875 stîlpul de susținere se găsea chiar pe linia care marca marginea terenului. Doi ani mai târziu, aceștia erau scoși la aproape un metru în afară.

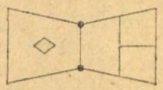
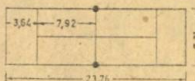
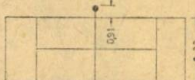
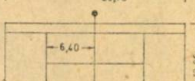
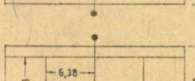
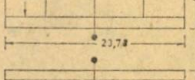
O curiozitate prezintă și evoluția înălțimii fileului. Astfel, acum o sută de ani, înălțimea de la sol a plasei, în dreptul stîlpilor, era de 1,52m, iar la centru terenului 1,21m — ceea ce făcea ca aspectul general să fie al unei... frîghii pe care se află întinse rufe. Abia din anul 1879 lucrurile se clarifică: înălțimea la stîlpul de susținere este de 1,06m, iar la centru de 0,91m. Plasa a devenit astfel, cît de cît, orizontală. (Mai târziu, regulamentul a precizat că la centru înălțimea trebuie să fie 0,915m. De ce s-or fi mai adăugat cinci milimetri și cine poate constata existența sau inexistența lor pe teren?)

Ați fost, desigur, la un meci de tenis. Trebuie să știți că acum o sută de ani spectatorii erau mai favorizați decît astăzi. Și iată de ce: pînă prin anii 1880—1900, orientarea terenului era astfel aleasă încît *spectatorii* să nu fie deranjați de razele soarelui. Ce se întîmpla cu *jucătorii* — asta era problema lor! După 1900 se statuează că terenul de tenis trebuie să fie orientat astfel încît *jucătorii* să nu fie jenați de razele soarelui (în general, orientare nord-vest — sud-est) și astfel spectatorii pierd un privilegiu. Cîștigă însă spectacolul sportiv. Și asta este, pare-se, mai bine!

Nici racheta de tenis n-a avut întotdeauna forma actuală. În jocurile care au precedat tenisul (numărîndu-se printre strămoșii acestuia), ca de pildă „pelota bască” sau „jeu de paume” la început mingea se lovea cu... mina. Abia în secolul XIV italianii inventează un instrument căruia, prin analogie, îi putem zice „rachetă”: avea formă alungită și era în întregime din lemn (ca paleta de tenis de masă). Cînd, mai târziu, se fac rachete cu corzi, cei care le fabrică sînt de părere că cele mai bune sînt din intestine de pisică. Bietele animate au dat tribut greu pînă să se ajungă la ideea întrebuițării intestinelor de porc sau de bovine. Dar iată că meșterii lyonezi descoperă că cele mai elastice corzi se fac din intestine de oaie. Rezultatul? La Lyon începe o veritabilă industrie de rachete, iar locuitorii orașului sînt, practic, asaltați cu carne de oaie. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu era prea plăcut.

Noroc că a apărut nylonul. El a salvat și pisicile, și bovinele, și ovinele, și... regimul alimentar al oamenilor. Azi, rachetele au corzi de aceeași grosime, diferențele fiind de ordinul micronilor...

S. N.

1874		—	—
1875		1,52	1,21
1877		1,52	1,21
1878		1,44	0,91
1879		1,06	0,91
1950		1,06	0,915

Cînd a debarcat în America, în primăvara lui 1923, de la clasa a II-a a unui transatlantic obosit, pentru a participa la celebra cursă de automobile de la Indianapolis, George Fernic avea 23 de ani. Era primul român care cuteza să abordeze această competiție, iar printre marii ași ai volanului înscriși la cursă figura ca un anonim. Un tînăr modest, îmbrăcat îngrijit, cu priviri care trădau o scăpărătoare inteligență, și-atît. Abia după start și-au dat seama adversarii și spectatorii că au de-a face cu un sportiv mare, un virtuoz al pilotajului. Fernic s-a clasat printre primii și a fost apreciat de ziarele americane și europene ca o mare surpriză, un nume despre care se va mai auzi.

Dar cine era, de fapt, acest tînăr de care, din păcate, puțini își mai aduc aminte azi? Un mare polisportiv, un genial constructor de avioane, un temerar zburător, care a uimit lumea aviațică prin realizările și proiectele sale.

George Fernic s-a născut la Galați, la 5 august 1900. Copilăria și adolescența și le-a petrecut aici, pe malurile Danubiului, printre muncitorii de la Șantierul naval, îndrăgostit de motoare de ambarcații, de apele neadormite.

GEORGE

Făcea proiecte de vase, plănuia expediții solitare spre Marea Neagră, visa să ajungă navigator pe oceane, căpitan de cursă lungă. A venit însă războiul și lîngă Galați a fost dispersată o unitate de aviație. Cînd a văzut primele avioane, primele zboruri, Fernic a uitat brusc de mări și oceane. Nu pentru că ar fi fost o fire nestatornică. Mașina de zburat l-a captivat ca o iubire fulgerătoare. Își petrecea zilele pe cîmp, printre zburători, asculta fascinat relatările despre misiunile aeriene, era luat adesea în zbor ca răsplătă pentru mina de ajutor ce-o putea da. A fost chiar inițiat în tainele pilotajului. Aceste zboruri au pecetluit legămîntul care nu avea să fie desfacut niciodată.

Părinții lui Fernic doreau ca George să urmeze ingineria navală, dar n-a fost așa. „Băiatul”, trimis cu mari sacrificii la Paris după terminarea stagiului militar, se înscrie nu la

navală, ci la aeronautică, apoi pleacă la Berlin, unde face „construcțiile aeronautice“ și pilotajul, remarcându-se, ca atîția alți români, prin ingeniozitate, spirit creator, mare capacitate de studiu și muncă. Proiectează cîteva tipuri de avioane care surprind prin originalitate chiar și pe profesorii săi. Și încă în timpul studenției începe construirea primelor aparate, la „Deutsche Lloyd Flugzeugwerke“. Cînd a plecat în America, pentru Indianapolis — ca as în diverse sporturi tehnice — era deja pilot, pe un avion de construcție proprie. Visul său era să-și termine studiile, să se întoarcă în țară și să construiască aparate pentru aeronautica românească. Plecarea în America avea să-i schimbe planurile. După succesul de la Indianapolis este angajat, în condiții foarte avantajoase, la Uzinele „Gugenheim“ din Washington. Aici avea posibilitatea să-și realizeze îndrăznețele planuri: construi-

UN MARE
CONSTRUCTOR
ȘI ZBURĂTOR:

FERNIC

rea unui avion capabil să acopere distanța dintre Washington și București fără escală, avion cu care să se întoarcă acasă. Planurile acestui aparat — „Aeroplan tip Fernic“ —, de mare capacitate, le studia de mult. Totul era original la el. În primul rînd, era echipat cu două rînduri de aripi așezate în tandem, o pereche în față, chiar în bot, de anvergură mică, iar cealaltă, de anvergură mare, în centrul de greutate al aparatului. Această soluție, folosită pentru prima dată de către Fernic, era menită să sporească stabilitatea avioanelor comerciale și siguranța lor în zborurile de mare distanță, în condiții meteorologice grele.

Pentru realizarea unui asemenea avion erau necesare importante fonduri, pe care Fernic nu le avea. El a făcut atunci apel la românii stabiliți

în America. Rezultatul a fost neașteptat. Românii de peste ocean vedeau în acest tinăr omul capabil să ducă spre locurile lor natale un semn de neștearsă dragoste și l-au ajutat. Cu fondurile adunate se organizează „Fernic Aircraft Corporation“, la Marjnor Harbor, lângă New-York. Și se începe construirea transatlanticului aerian „Fernic IX“, bimotor, triciclu (soluție folosită pentru prima dată), cu aripile în tandem — fotografia de jos.

Primul zbor a avut loc la 10 septembrie 1929, pe aeroportul „Roosevelt Field“ din Long Island. La încercare asistau, plini de emoție, peste 100 de zburători, curioși să vadă dacă ciudatul și impresionantul aparat va putea fi stăpînit. Inginerul Fernic avea însă încredere totală în mașina sa. A urcat în cabină împreună cu inginerul șef

al aerodromului, Paul Doronin, a pus motoarele în plin și după un rulaș surprinzător de scurt s-a dezlipit de sol. Zborul a durat 22 de minute,

timp în care s-a executat o întreagă gamă de evoluții, urmate de o aterizare impecabilă. Fernic a fost întîmpinat cu mare entuziasm. Presa americană a descris pe larg zborul, eogiindu-l pe originalul constructor român și prevăzîndu-i un strălucit viitor.

George Fernic își începe de îndată antrenamentele pentru marea încercare. Zborul spre București este fixat pentru mijlocul lui septembrie 1930. Timp de patru luni, Fernic face demonstrații cu avionul său în mai multe orașe din Statele Unite unde locuiau și români, purtînd cu mîndrie pe aripi tricolorul românesc.

Concomitent cu antrenamentele pentru traversarea oceanului, el proiectează și construiește încă un avion comercial, pe care îl numește „Cruisair“ și pentru care este acoperit de noi elogii.

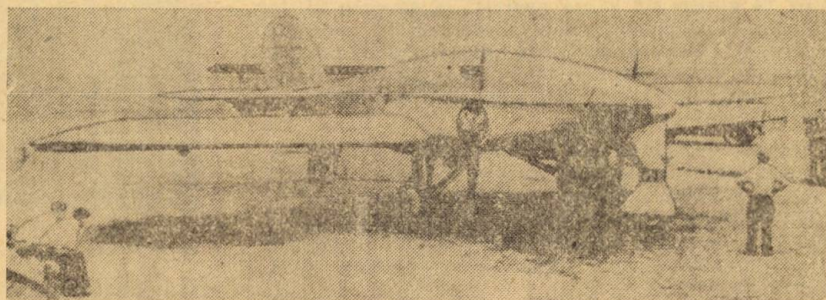
În așteptarea mării încercări zilele treceau greu. Fernic îi scria tatălui său: „Aș vrea să înconjur în zbor întreg pămîntul ca să te întîlnesc, scumpe tată...“

La 29 august 1930, cu numai cîteva zile înainte de plecare se organizează un mare miting de aviație la Chicago. Fernic participă și el, cu aparatul „Cruisair“, alături de Lindberg, Bellonte și alți mari ași. Peste 40000 de spectatori urmăreau evoluțiile. „Cruisair“ a decolat în aclamații. În zbor Fernic s-a întrecut pe sine însuși. Și-a încheiat programul și venea la aterizare cînd motorul s-a defectat brusc, a răsunat un poenet ciudat, publicul a amuțit și „Cruisair“ s-a prăbușit zdrobindu-se de pămînt. Fernic a fost scos mort de sub sfîrîmături.

Sfîrșitul lui tragic a îndoliat inimile celor ce-l admirau, dincolo de ocean și acasă, în România, unde era așteptat cu atîta dragoste și nerăbdare.

George Fernic și-a cîștigat un loc de cinste în cartea de aur a aviației românești și mondiale.

VIOREL TONCEANU

UN SPORTIV DE TALIE À LÀ „ALL BLACKS“!

reportaj intim cu ing. Gheorghe
Celea, cel mai greu rugbyst ro-
mân din toate timpurile

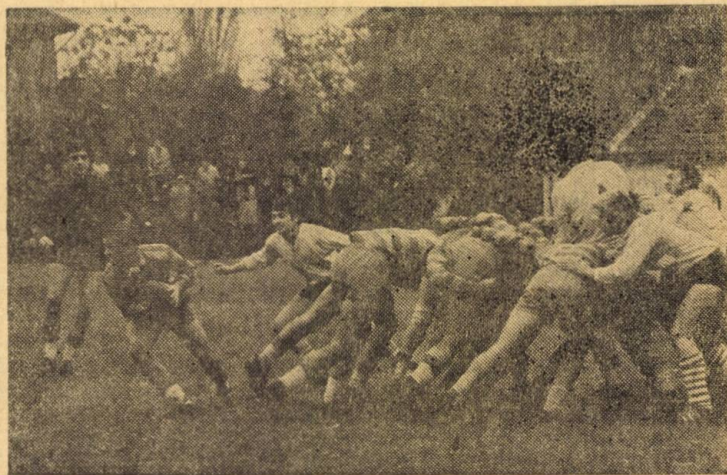
- PÎNĂ LA SPORTUL CU BALONUL OVAL-ATLETISM,
BOX, LUPTE ȘI HALTERE
- 132 DE KILOGRAME, 1,93 METRI ÎNĂLȚIME, UN
URIAȘ CU... SUFLET DE COPIL
- PE LITORAL, ÎNTRE CICLAME, DALII ȘI BETUNII
- CEA MAI DE PREȚ FLOARE...

Greutate-132 de kilograme; înălțime-1,92 metri; vîr-
stă-34 de ani; profesia-inginer horticol; sportul preferat—
rugbyul. Iată redată telegrafic „fișa“ celui mai greu
purător al balonului oval din toate timpurile din
România... Se numește **Gheorghe Celea** și a văzut lumina
zilei într-o casă de țărani modești din Bibeștii Gorjului.
Altfel spus, oltean sută la sută. Apreciatul actor Amza
Pellea îmi spunea deunăzi „că nici nuse putea ea alteine-
va, decît un urmaș al lui Tudor Vladimirescu, tot gorjean
și el, să dețină un asemenea record...”

De cînd se știe, Gheorghe Celea a iubit sportul. Copil
fiind, alerga poate zeci de kilometri zilnic pe
îmașul comunei. Era „un băiat sprinter” nevoie
mare” își amintește profesorul **I. Pavelescu** de la Liceul
„Tudor Vladimirescu” din Tg. Jiu, acolo unde Gheorghe
Celea a urmat cursurile școlii medii. „Nimeni nu s-ar fi
gîndit că va ajunge un mare sportiv, la propriu și la
figurat” completează acest sumar portret un alt profesor
din Tg. Jiu, **M. Constantinescu**. Îl apreciau doar pentru
marea lui sete de învățătură. Sportul constituia o pasi-
une, dacă vreți, complementară. Elevul Celea dorea din
toată inima să ajungă cineva.

Adevărata sa vocație sportivă avea să apară mai tîrziu,
la Timișoara, unde a urmat Institutul politehnic. Student
la zi, iar în vacanțe muncitor necalificat la Atelierele
C.F.R. Cît de bine avea să-i prindă acest contact timpuriu
cu munca, cu oamenii, cu greutățile! Acolo, la clubul
sportiv al feroviarilor timișoreni, a prins Gheorghe Celea
gustul pentru sport.

A făcut, mai întîi, box, fiind campion al Ceferiadei
pe țară, în 1954. Ar fi rămas poate în rîndul pugiliștilor,

- Ați sesizat, desigur, pe uriașul din mijlocul grămezii
- Inginerul Celea pe gazon...
- ... și în mijlocul florilor.

dacă un k.o., cu Alexandru Ghiță, în anul următor, nu l-ar fi îndepărtat prematur de ring. A trecut la lupte, la „libere“, la îndemnul maestrului Crisnic; apoi s-a dedicat — un timp — halterelor, fiind titular la „Electromotor“. Niciunul dintre aceste sporturi nu i-a rămas la inimă, ca rugbyul.

Își amintește Gheorghe Celea: „Cel care m-a adus pe un teren având porți cu o geometrie atât de ciudată a fost antrenorul Mitică Antonescu. Pregătea pe atunci, prin '55, echipa de divizie B C.F.R. Timișoara. Mi-a plăcut joaca celor 15, îngrămădeala aceea bizară pe înaintare, exploziile spiridușilor din linia de treisferturi. Mi-am zis să încerc. Și... am rămas rugbyst!“

În 1957 era titular la Știința Timișoara pe care — după baraj — a adus-o în prima divizie a țării. A readus-o în „A“, în 1960, după un alt baraj, la fel cum a făcut anul acesta, cu Chimia Năvodari, actuala sa echipă. Altfel spus, Gheorghe Celea este sportivul care a scos în prim plan trei echipe...

În 1958 se afla în lotul național de tineret. A jucat în Bulgaria, în Cehoslovacia. La forța și tehnica sa ar fi avut toate motivele să spere într-o titularizare și în prima reprezentativă a României, cea de seniori. N-a fost posibil. Cu 15 ani în urmă tehnicienii care răspundeau de selecționarea lotului reprezentativ nu acordau nici un fel de credit jucătorilor din provincie. Evident, au existat și excepții — cazul Radu Demian de la Cluj — dar ele puteau fi numărate pe degetele de la o singură mână. Urișul jucător de linia a II-a Gheorghe Celea n-a ajuns, în cele din urmă, din acest motiv (numai din acest motiv) decât rezervă a reprezentativei...

A avut, totuși, satisfacția să joace în compania unor echipe mari de peste hotare, din Franța și Italia, în turneele pe care două din echipele în care a jucat — Universitatea Timișoara și Farul Constanța — le-a întreprins la Paris, Angoulême, Royaume, Brouges, Treviso, Rovigo, Aquila ș.a.

Acum, la a doua tinerețe, inginerul Gheorghe Celea, credincios ferm, în continuare, rugbyului joacă la Chimia Năvodari. Joacă din plăcere, din dorința de a fi cât mai multe ore din timpul său liber pe gazoul cărui îi cunoaște toate tainele. Horticultor de specialitate fiind, el are acest ascendent puțin obișnuit sportivilor.

Îl regăsesc pe litoral, după ce peste activitatea rugbystică s-a tras cortina. În preocuparea sa cotidiană, Gheorghe Celea este un esthet prin excelență. Dar trebuie să-l cunoști bine, să intri puțin în sufletul acestui uriaș cu inimă de copil. Abia după aceea îți vei da seama de câtă sensibilitate poate fi capabil un asemenea om. Profesiunea îi trădează calitățile interioare.

— Am văzut, de la Mamaia și pînă la Mangalia, un șir aproape continuu de amenajări florale, care de care mai frumoase și mai originale ca așezare. Mi s-a spus că este opera inginerului Gheorghe Celea...

— Ați fost bine informat. Răspund pe litoral de amenajările de spații verzi, pe care mă străduiesc — împreună cu colectivul de muncitori și tehnicieni cu care lucrez — să le diversific, să le plantez pretutindeni. Litoralul fără verdeață și-ar pierde enorm din farmec.

— Ce flori vă plac mai mult? Sau, ca să mă exprim mai direct: care sînt „favoritele“ dv?

— Îmi este greu să mă pronunț. Mie îmi trec prin mină mii de specii, așa cum unui profesor sau învățător îi trec prin viață zeci de generații. Elevii sînt ca și copiii lui. De toți îl leagă ceva, ține la fiecare. Florile sînt odraslele mele. Și mi-ar fi jenă să fac clasificări în materie de simpatie...

— Totuși...

— Bine, fie... Pentru interior, îmi doresc să am cît mai multe ciclame. Sînt flori cu un mare grad de rezistență la căldură și care dau un aer fermecător locuinței. Pentru grădini și parcuri, daliile-gherghinele, cum sînt ele cunoscute în limbajul obișnuit — și betuniile, cu gamelor bogată de varietăți. Sînteți mulțumit?

— Cam cîte flori îmbogățesc anual litoralul?

— Doriți, desigur, o cifră exactă... N-am să pot să v-o ofer. Notați totuși aproximativ: două milioane de fire florale. Este cifra anului 1973.

Revin cu cîteva întrebări din rugby:

— Dv, uriașul din Bibeștii Gorjului, sînteți recordman fără precedent în rugbyul românesc. Din statisticele mele rezultă că numai Leu Trandafirescu (115 kilograme) și Atanase Marinache (109 kilograme) s-au apropiat de greutatea unui veritabil jucător în „All Blacks“, așa cum v-a caracterizat Walter Spangherro, prin '69, într-un articol din „Midi Olympique“... Ați jucat cu predilecție în linia a II-a...

— Am jucat și în linia a III-a și, în general, joc în orice post din înaintare. Acolo unde este nevoie...

— Ce jucători din lume și din țară v-au încîntat mai mult?

— Peste hotare, Spangherro, de care ați amintit, și Violle, un rugbyst complet, inepuizabil ca tehnică și concepție. La noi, fără nici un dubiu, Penciu, „Alexandru cel Mare“...

— Se vorbește tot mai mult de o revitalizare a rugbyului nostru, în ideea fericită de a echilibra raportul de forțe cu cel francez. Va fi posibil?

— Da, dacă va exista un sistem de a ancora mai temeinic generațiile care vin, pleiada de juniori cu calități excepționale, dar care la vîrsta majoratului renunță prea ușor la rugby sau se îndreaptă către alte discipline. Sigur, ar mai fi și alte condiții...

Mă despart de inginerul Gheorghe Celea, adresîndu-i o ultimă întrebare:

— Nu mi-ați răspuns direct ce flori anume vă plac în mod deosebit. Poate îmi veți preciza, fără rezerve, ce floare prețuiește cel mai mult...

— Nimic nu este mai de preț decît acea floare care se cheamă prietenie, prietenie sinceră, devotată, pe care încerc să o cultiv pe terenul de sport, în rugby, disciplină aspră, dar cu atîtea virtuți pe firul apropierei între oameni. Mă simt fericit că pretutindeni unde am jucat mi-am format prieteni adevărați, oameni care mă iubesc și mă stimează. În fond aceasta este una dintre principalele rațiuni pentru care am rămas, de aproape două decenii, fidel rugbyului...

T. S.

- De la 500 la 1 500 de participanți.
- O competiție model, un excelent prilej de a face experiență între asociațiile sportive studențești.
- În proiect o „Medicină sportivă de masă”.

Institutul de medicină și farmacie din București și-a făcut o bună reputație din organizarea competițiilor sportive de masă. Este o activitate tradițională care angajează an de an tot mai mulți studenți și studențe. De aici a pornit, cu aproape două decenii în urmă, inițiativa organizării „Cupei anilor I”, competiție cu dublu scop: de a forma gustul pentru exercițiul fizic organizat al studenților și de a selecta elemente pentru activitatea sportivă de performanță. Buna organizare a acestei competiții, eficiența ei, au determinat generalizarea „Cupei anilor I” în toate centrele universitare ale țării.

I.M.F. București, în speță colectivul catedrei de educație fizică, s-a făcut remarcant și printr-o altă frumoasă inițiativă legată nemijlocit de acest lăcaș de cultură medicală. Este vorba de „Cupa Carol Davila”.

Inițiată în anul 1957, cu prilejul aniversării unui centenar de învățămînt medical în Capitală, această competiție — cea mai veche întrecere sportivă studențească de masă — a stîrnit interesul, aducînd în săli sau pe stadioane aproape 500 de participanți. Atunci, în primăvara anului 1957, la prima ediție a „Cupei Carol Davila”, au avut loc întreceri de baschet, volei, atletism, fotbal și handbal. N-a existat facultate care să nu aibă reprezentanți la această competiție „pe profil”, care cinstea memoria unui pionier al medicinei românești. Pe de altă parte, colectivul catedrei de specialitate s-a îngrijit ca an de an să asigure acestei întreceri sportive de masă condiții optime de desfășurare, alături de amenajările din incinta I.M.F. figurînd și altele din Capitală. Panouri cu cîștigătorii pe discipline și probe, cu fotografiile celor mai vrednici în sport și la învățătură, cu facultățile care au asigurat cuprinderea unui număr cît mai mare de studenți și studențe au făcut o reușită popularizare acestui eveniment sportiv. Mai mult, prin colaborarea catedrei de specialitate

cu organizația de tineret și asociația studenților comuniști s-a realizat și un jurnal de întrecere, precum și un album memorial. Sînt „piese” prețioase, concrete, în activitatea sportivă a mediciniștilor bucureșteni, solicitate sau consultate și de alte institute de învățămînt superior, cu titlu de schimb de experiență. Asemenea solicitări au făcut mediciniș-

„CUPA CAROL DAVILA”

cea mai veche competiție studențească de masă

tii din Cluj și Timișoara și studenți de la alte institute de învățămînt superior din țară, care — după modelul „Cupei Carol Davila” — și-au organizat întreceri sportive de masă proprii.

Anul acesta, „Cupa Carol Davila” a ajuns la a 17-a ediție. Evenimentul a căpătat valențe noi, datorită apariției Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului. Impulsionați de acest important document de partid, studenții mediciniști din Capitală și-au dat o adeziune și mai convingătoare la ideea de mișcare, de prezență la startul competițiilor de masă. Iar „Cupa Carol Davila” a reprezentat o modalitate ideală de a transpune în viață prevederile Hotărîrii.

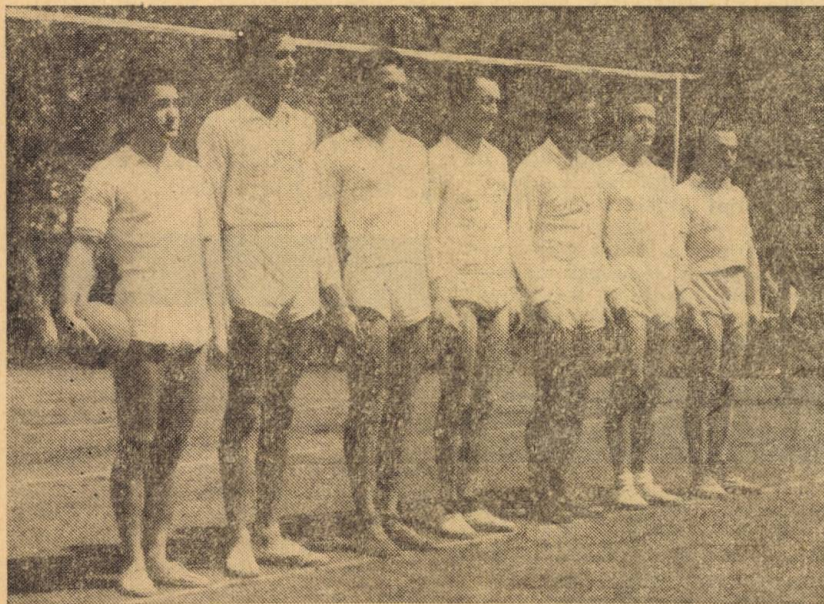
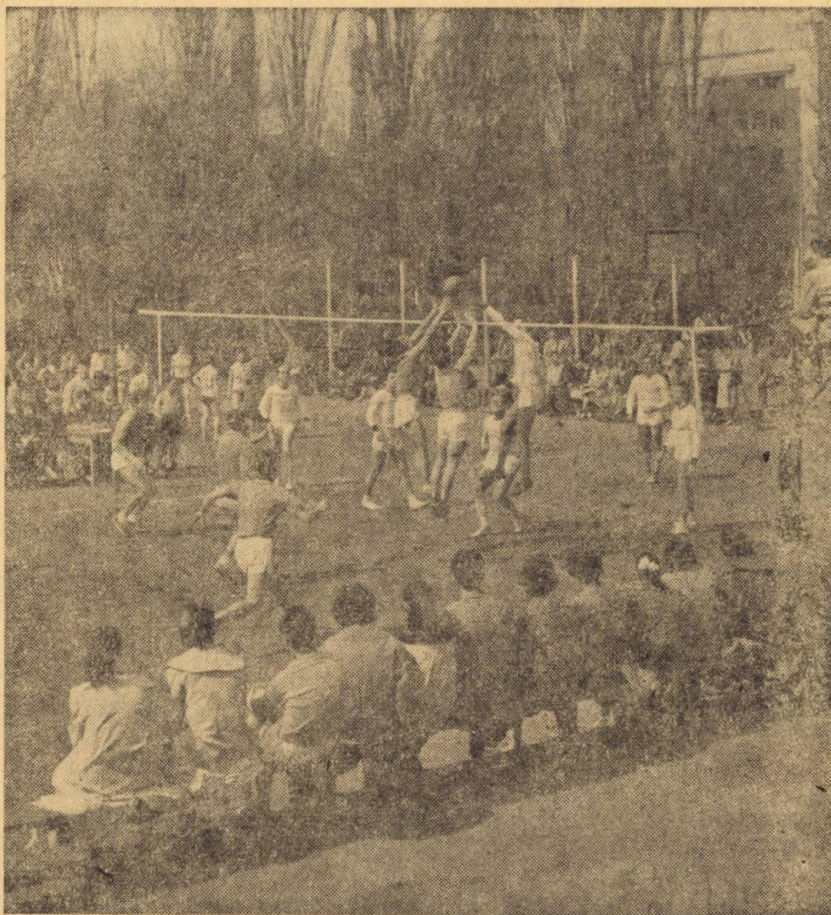
Așa se face că la start au fost prezente nu mai puțin de 43 de echipe și aproape 1 500 de studenți, în întreceri de baschet, volei, handbal, fotbal, atletism și tenis de masă. Cifra este fără precedent în „Cupa Carol Davila” și în general într-o competiție studențească de masă.

Dintre cele 43 de echipe de care am amintit, numai la baschet-băieți și fotbal au participat câte 10. Sunt disciplinele în care reprezentanții facultăților de medicină generală și respectiv de farmacie reușesc să cîștige pentru a treia oară consecutiv acest trofeu tradițional, în timp ce studențele de la Pediatrie s-au impus în întrecerile de volei. Într-un clasament pe facultăți, poziția cea mai avansată o are Medicina generală, cîștigătoare și la baschet-fete, volei-băieți, handbal-băieți și fete și tenis de masă. În fine,, pentru atletism punctajul a fost împărțit frățește între exponenții tuturor facultăților.

Purtînd girul moral al conducerii I.M.F., în persoana prof. univ. dr. docent **Constantin Anastasatu**, rector și prof. univ. dr. docent Vasile Predescu, prorector, președintele clubului Medicina București, „Cupa Carol Davila” se înscrie ca una dintre activitățile sportive de masă studențești nu numai de mare tradiție, ci și de succes organizatoric și mobilizatoric. O competiție-model, iubită de studenți, așa cum sînt destul de puține în mișcarea noastră sportivă.

T. BRĂDEȚEANU

P.S.: Pornind de la reușita în „Cupa Carol Davila”, mediciiștii bucureșteni se gîndesc la o competiție pe țară — tot cu caracter de masă — între toți colegii de aceeași breaslă. Cu alte cuvinte, o „Medicinădă”, așa cum există o „Politehniadă” (din acest an și o „Agronomiadă”) sau o întîlnire sportivă între reprezentanții facultăților de drept. Este o idee care — sîntem siguri — va găsi mulți adepți, mulți sprijinitori și la Cluj, și la Timișoara, și la Iași, și la Craiova, și la Tg. Mureș... O întrecere sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului, a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România și a C.C. al U.T.C. Ar fi un nou prilej de a da curs prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din primăvară, care reasează pe baze și mai temeinice activitatea sportivă de masă a tineretului studios.

SCHI SI PSIHOLOGIE

Profesor universitar MIHAI EPURAN

— Doctor în psihologie —

Dialogul cu natura și cu sine

Nu sînt un exclusivist, dar nu pot să nu subliniez de la început că schiul este una dintre activitățile — și în același timp unul dintre sporturile — care angajează deplin întreaga personalitate a omului, oferind cea mai favorabilă condiție a dialogului acestuia cu el însuși și, în același timp, a dialogului cu natura.

Natura nu este decît în foarte puține situații favorabilă omului. De cînd acesta s-a desprins din animalitate, de cînd se adaptează pasiv la natură, din momentul cînd flacăra inteligenței s-a aprins în creierul său, omul a făcut nenumărate eforturi pentru a-și adapta natura la nevoile sale de viață. Și cum viața lui s-a schimbat, în sensul unui progres continuu, prin spiritualizarea nevoilor și activităților, dialogul său cu natura a trecut de la utilitarul mersului pe schiuri la esteticul plimbărilor în orizontul împodobit de imaculată nea și la nu mai puțin esteticul, dar mai ales stimulativul, formativul și compensatorul sport al schiului.

Schiul a intrat în viața omului din timpuri imemorabile, pe care istoria încearcă să le reactualizeze. În lupta cu natura, luptă uneori dură și fără menajamente, omul a trebuit să-și prelungească segmentele și să le facă mai apte, mai eficiente. Racheta de zăpadă și apoi schiul i-au slujit să „plutească” peste marea albă, în urmărirea vinătului. A trebuit să treacă mult timp pînă ce, eliberat de grijile permanente ale hranei, să folosească deplasarea pe schiuri ca activitate „gratuită”, neobligatorie, cu rost de recreare, divertisment sau — mai tirziu — sport.

Psihologie, schiul devine o parte a corpului, o prelungire și amplificare

a sistemului locomotor, integrat deplin în percepțiile și deprinderile devenite firești. Ceea ce teoreticienii de azi numesc „simțul zăpezii” și „simțul schiului” apăruse cu mult înainte de a fi fost descoperit de știință, tot așa cum învățarea prin imitație a premers învățării dogmatice și seolastice de pe platoul-scoală.

Cred că tocmai datorită faptului că schiul a apărut ca *unealtă* se explică și valoarea lui formativă, de întregire a personalității. Omul este — în accepțiunea cibernetică — un sistem deschis care se autoreglează în raport de sine și de ambianță. O dată cu atașarea schiului la picioare s-a îmbogățit și dialogul cu sine, căci noua formă de locomotivă i-a oferit o cale în plus de cunoaștere de sine și de raportare la natură. Efortul fizic, fiziologic, acordarea văzului și atenției cu posibilitățile „tehnice”, cu rezistența și priceperile au făcut ca organismul să vibreze integral și să aducă noi impulsuri creierului în plină căutare de soluții și acest dialog, început în condiții modeste de înzestrare și confort, este astăzi continuat în analizele psihologice ale dobîndirii măiestriei schiorului de competiție, care îmbină introspecția cu studiul obiectiv al stărilor psihice, pentru ca din dialogul cu sine sportivul să iasă înobilat, mai deplin cunosător al propriilor capacități, mai sigur pe ce va întreprinde în perfecționarea gestului tehnic sau a deciziilor tactice.

Senzo-motricitate...

Comportamentul uman este o sumă complexă de acțiuni și reacții la stimuli de cea mai variată natură. Dacă mersul și alergarea apar firești, fiind fundamente ale relației cu am-

bianța, mersul, alergarea, săriturile cu schiurile introduc noi coordonări senzo-motrice pe care omul trebuie să le asimileze, îmbogățindu-și astfel motricitatea și spiritualitatea. Ce este deosebit în noua locomotivă? Totul, sau aproape totul, dacă apreciem o anumită deplasare ca o derivată a mersului sau alergării obișnuite. În natura omului nu este alunecarea, dovadă reacțiile reflexe intense și neplăcut resimțite de copiii foarte mici, ca și de cei mai evoluți sau de către adulți nefamiliarizați cu schiul sau patinajul. Pierderea echilibrului prin alunecare declanșează o serie întreagă de reacții de apărare, adaptare și compensare pe care instructorul de schi trebuie să le corecteze și modeleze pentru a corespunde noilor structuri motrice care rup sau inhibă instinctul, pentru a crea o dirijare conștientă a actului. Alunecarea este acum căutată, cît mai rapidă, pe pante cît mai înclinate; echilibrul se obține dintr-un joc dialectic, contradictoriu, al forțelor interne și externe, în care teama este învinsă de rațiune și exercițiu. Acordările psiho-motrice se bazează pe sensibilitatea proprioceptivă corelată cu percepțiile vizuale. Actul însuși este un model de execuție prin anticipare, căci alunecarea în condiții de „căutare a vitezei” este condusă prin proiectarea percepțiilor actuale în mușchii care vor dirija schiurile și corpul în spațiul cu abisuri și meandre. Dacă ne gîndim la zborul de Icar al săritorului de la trambulină nu se poate să nu remarcăm „ruperea” pe care o realizează omul, desprins de suportul solid al solului, în căutarea înverșunată a învingerii gravitației pînă la limita admisă a riscului rațional.

Învățarea și perfecționarea mișcărilor, în armonia corp, schiuri, pîrtie nu se pot dispensa de legitățile percepțiilor, deprinderilor, memoriei, gîndirii și imaginației.

...și simț estetic

Schiul este o îndeletnicire, dar ca multe alte îndeletniciri ale omului încheie în ea un univers de frumuseți, de frumuseți naturale și umanizate, căci nu numai cadrul înzăpezit al munților și pantelor pe care brazil creează feeria verde-argintie, ci și mișcarea șerpuită și avîntată a schiorului îi dă sens de încîntare.

Omul a știut dintotdeauna că mișcarea economică și eficientă este

aceea care se armonizează cu scopul, unealta și natura. În decursul anilor, tehnica s-a rafinat tocmai în direcția aceasta, generatoare în același timp de frumos. Trăirea frumosului este suprema satisfacție a celui care îndrăgește muntele iarna! Privind la alții, sentimentele estetice se completează, căci apare mult mai evident dialogul spiritualizat al omului cu natura măreață. Frumosul este o abstracție, dar îl găsim concretizat atât în fulgul de zăpadă legănat de adierea vântului, cât și în cornișa de gheață pe care perseverența acestuia o clădește la marginea prăpastiei; îl găsim în alunecarea lină, odihnitoare, a traversării „oblice”, ca și în efortul încordat al șerpuiirii printre brazii troienți; îl găsim în promoroaca respirației fondistului în lupta cu distanțele, ca și în șerpuirea de felină a slalomistului sau în viteza de bolid a coborătorului; îl găsim în zborul planat al săritorului, care caută parcă cea mai bună corelație matematică între „distanță” și „stil”; îl găsim mai ales în depășirea de sine, în manifestările de inițiativă, perseverență și curaj, în tracul dinainte de concurs, în trăirea directă, imediată, a riscului dar și a satisfacției reușitei, în oboseala dureroasă dar plăcută a sfârșitului de cursă... și în cite altele încă pe care le aflăm la turistul-amator, la „pleziristul” de sfârșit de săptămână care-și umple ochii, mușchii și „sufletul” de vraja schiului și a muntelui.

Limite

Schiul este într-adevăr frumos dar în același timp este și greu. Am încercat să răspund la întrebarea: „de ce este greu?” și am ajuns la concluzia că are niște limite pe care atingându-le, omul resimte dificultatea și neplăcerile inerente acestuia. Și chiar dacă dificultățile sunt considerate firești și sint deci stimulatoare, limitele există. Năzuința permanentă a omului este însă tocmai împingerea acestor limite cât mai departe, prin depășirea lor.

Iată câteva dintre aceste limite, care privesc fie persoana umană, fie tehnica, fie uneltele de lucru.

Pentru omul obișnuit (majoritatea oamenilor sint „obișnuiți”), limitele relative constau în adaptarea la efort. Nu ne referim la cel care este începător, în curs de instruire, ci la cel care o dată cu venirea iernii iese pe schiuri. Dacă nu s-a pregătit în sezonul de toamnă, va întâmpina dificultăți de acomodare la efort, tot așa cum le trăiește — la alt nivel — competitorul la începutul perioadei de alunecare pe zăpadă. Limita de viteză este subiectivă, în raport de gradul de pregătire și calitățile interne. Ajuns la ea, sportivul simte „dezadaptare”, nesiguranță, teamă; precizia și eficiența scad. Limita memoriei, caracteristică slalomistilor și coborătorilor (este vorba de memoria topografică, a terenului, a plasării porților) departajează din încă un punct de vedere, tot subiectiv, performerii. Limita încrederii în sine, a autocunoașterii, intră în conflict cu nivelul de aspirații; de aici trac, teamă, tendința spre risc sau abandon. La ea se asociază limita motivației prea ridicată (hiper-motivație) sau prea scăzută (hipo-motivație) și a gândirii (marii campioni au și un coeficient ridicat al inteligenței), care diferențiază pe sportivi între ei și pe fiecare cu sine în ipostazele diferite ale carierei. Acestea sint unele dintre limitele personalității, căci nu le-am enumerat pe toate, existind — bineînțeles — și limite ale timpului de percepție și reacție, ale acomodării ochiului la distanță și multe altele.

Limitele tehnice, ca dealtfel și ale individualității, sint temporare, căci istoria ne dă înțelepciunea încrederii într-un continuu progres. Poate că nicăieri ca în schi, practica nu a mers în permanență înaintea științei; mai întâi s-a modificat tehnica, spre o eficiență sporită și abia apoi, „teoreticienii” au căutat temeiurile ei biomecanice.

Personalitatea schiorului și tehnica și-au dat întâlnire în domeniul instalațiilor și mai ales al uneltelor direct folosite: schiurile, bocanceii, costumul, casca, ochelarii, bastoanele, mănușile ș.a.

Ceruitul este o știință și o artă... secrete amândouă, iar părțile — locul de studiu și practică al inginerilor și tehnicienilor. Firme numeroase se întrec în a face reclama produselor

lor; schiori renumiți au fost atrași în profesionismul sportului și al reclamei. Nici aici limitele nu sint fixe. Ca și în alte sporturi, marea performanță este acaparatoare.

Dezumanizare și totuși...

Copilul sau adolescentul, atras de frumusețea schiului și de mirajul performanței marilor campioni, visează și năzuiește spre modelul preferat. Iată însă că — asemănător altor sporturi pe care publicul le cere tot mai spectaculoase — schiul de competiție solicită și consumă. Solicită aptitudini, talente autentice, sacrificii. Consumă personalitatea, sărăcind-o, luîndu-i independența și autodeterminarea, uneori reducîndu-i sfera morală. Înstrăinarea omului în sportul de mare performanță este astăzi un fenomen obiectiv pe care n-avem voie să-l ignorăm. Cursa spectacolelor și a vitezei a transformat pistele de zăpadă în oglinzi de gheață și, dacă riscurile n-ar fi prea mari, poate că trambulinele-mamut ar sacrifica mulți temerari. Cine a privit căderile unor coborători, din viteza de peste 100 km pe oră, norul de pulbere rostogolit pe zeci de metri fără puțința schimbării direcției, înțelege de ce în preajma cursei tracul schiorului îl depășește pe cel al atletului din stadion și — în același timp — se întreabă de ce totuși nu se găsește o altă cale, sau mai multe, prin care armonia schiului să fie menținută, apărută.

Din fericire, schiul nu se reduce numai la aceasta. El rămîne un sport multiplu, variat, care poate satisface toate nivelurile de aspirație, la toate vîrstele, căci schiul selecționează numai de la o anumită performanță, pînă la ea și dincolo de ea constituind deliciul copiilor și recrearea adulților și vîrstnicilor.

Știința schiului

Evident, nu este o știință independentă, cum sint cele clasice sau cele derivate din acestea din urmă, dar preocupările de perfecționare a teh-

nicii și posibilităților psiho-fizice ale practicanților au dus la constituirea unui corp de cunoștințe și norme care au tot dreptul de a fi considerate științifice. Parte a științei mai cuprinzătoare, a activităților corporale agonistice și recreative — interdisciplinară prin excelență — știința schiului îmbină datele cunoașterii omului cu cele ale tehnologiei materialelor și ale pedagogiei instruirii și pregătirii competiționale.

Psihologia schiului este doar o parte a acestei științe pluridisciplinare. Analiza psihologică face — ca oricare analiză — secțiunea întregii subiectivități, pentru a-i descoperi valențele preferențiale pentru una sau alta dintre ramurile acestui sport și pentru a afla acele mecanisme mai puțin sesizabile de către neinițiați și care sînt hotărîtoare în optimizarea comportamentului (citește, performanței). Această analiză se oprește în mod deosebit asupra unor aspecte spectaculoase care interesează deopotrivă și marele public, și anume trăirile psihice și comportarea competitorilor. Reglările psihice dinainte de concurs, folosirea sugestiei, a antrenamentului psihoton, recurgerea la modelare în vederea stabilizării afective, tonificării voinței și lucidității gândirii sînt cele mai dezbătute teme nu numai în schi, ci în toate sporturile în care năzuința spre mai bine este prezentă.

De la activitate operațională dedicată exclusiv satisfacerii trebuințelor vitale, schiul a devenit activitate sportivă cu sens compensator și formativ, manifestare complexă a unei personalități din ce în ce mai evoluată și care se înobilează din dialogul cu sine și natura.

Psihologia schiului se străduiește, împreună cu alte discipline, să întregască viziunea modernă a acestui sport foarte vechi, dar în același timp veșnic tînăr.

V.D. POPA

FOTBAL CU... RIME

*Trec troleibuzele iute,
Concurînd bolidele;
Încă treizeci de minute
Și încep partidele.*

*Cu talangă ruginită
Vin suporteri repede,
De echipa favorită
Nevrînd să se lepede.*

*Ocupînd loc în tribune,
Ei, fără să pregete,
Cite puncte or s-adune
Numără pe degete.*

*Un istet, în ziua asta,
Procedînd cu tactică,
Și-a adus la meci nevasta,
Să capete practică.*

*Încercarea-i de tutelă
Totuși e zadarnică;
Tricotînd la o flanelă,
Ea s-arată harnică.*

*La semințe, vînzătorii
Fac reclame-acustice
Și le spun, puși pe istorii,
„Caramelle rustice“.*

*Antrenorii la cabină,
În ținută tipică,
Vor elevilor să țină
Ultima filipică:*

*— Cînd fugiți după o minge,
Cît vă țin picioarele,
Nu uitați că nu se-nvinge
Nimerînd doar barele!...*

*Fotbaliștii ies agale
Și cerul se-acoperă
De aplauze-n rafale,
Că te crezi la Operă.*

*Dirz susține spectatorul
A echipei cauză,
Pînă intră cu sonorul
În „relaș“ de pauză.*

*La sfîrșit, înghite iară
Din pumn Carboxinele,*

*Că ai săi îi încuiară
Toate buletinele.*

*Mi-a șoptit multe imagini
Muza mea patetică,
Să pot umple zeci de pagini,
Dar renunț, din etică.*

*Dacă-ntînd de poezie
Ca de o armonică,
După meciuri ce mai scrie
Reporteru-n cronică?*

SPORT COSMIC

*Pare bolta înstelată
Un gigantic stadion
Și azurul fără pată
Îi servește drept gazon.*

*La intrare se expune
Un afiș din curcubeu
Că accesul la tribune
Azi e prin Calea... Lactee.*

*Jos, la casa de bilete,
Stau asteroizi grămadă,
Iar trei gureșe comete
Fac obișnuita coadă.*

*Dovedindu-se isteată,
O planetă mai bătrînă
Se așază drept în față,
Ținînd Gemenii de mînă.*

*La peluză stă cuminte
O steluză nu prea grea
Ce-a venit mai dinainte,
Cu-n mileniu și ceva.*

*A rămas biata-n picioare
Într-un colț îndepărtat
Că, fiind rătăcitoare,
N-are locul rezervat.*

*Toți pe stadion așteaptă
Fremătînd de nerăbdare
Că prin Univers o șoptă
S-a întins fără-nctare:*

*Pe Pămînt, în sport, domină
(Scrie chiar cosmo-gazeta)
Cea mai nouă disciplină:
Săritura cu racheta!*

UN BUN SPORTIV= PREGĂTIRE TEHNICĂ+ PREVEDERE

Activitatea pe care o depuneți în competiții și la antrenamente vă expune la eforturi deosebite și, uneori, la accidente cu urmări mai mult sau mai puțin grave. Înarmați însă cu o bună pregătire tehnică, dar și cu prevedere, puteți lavi mai cu tărie și cu mai multă precizie balonul sau pucul, puteți escalada temerar pereții abrupti ai munților, puteți sări fără grijă peste ștachetă. Dacă nu ieșiți întotdeauna învingători, aveți cel puțin siguranța că sunteți feriți de urmările unor accidente.

Pavăza acțiunilor pe care le întreprindeți și în activitatea dv sportivă, nelipsită de riscuri, este o asigurare ADAS. Chiar dacă nu are darul miraculos de a vă feri de accidente, asigurarea vă dă posibilitatea de a suporta mai ușor efectele materiale ale unor evenimente neplăcute.

Vă recomandăm deci asigurarea de accidente, care se încheie după preferință: pentru sume fixe sau pentru sume convenite.

În cazul în care ați ales prima variantă, vă puteți asigura pentru suma de 10000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5000 de lei pentru deces, ambele din accidente, sau dublul ori triplul acestor sume, pe o durată minimă de 3 sau 6 luni (în funcție de profesia dv).

Primele de asigurare care se plătesc la ADAS sînt foarte convenabile: cîțiva lei pe lună. Ele se plătesc pentru întreaga perioadă, în momentul înmînării poliței (contractului).

Alegînd cea de-a doua variantă — asigurarea pentru sume convenite — aceasta se poate încheia pe durate de la un an pînă la cinci ani inclusiv, suma asigurată putînd începe de la 5000 de lei.

Primele de asigurare, aceleași în ce privește cuantumul, se plătesc în momentul înmînării poliței de asigurare. La cererea asiguratului, acestea pot fi plătite și în rate anuale, semestriale, trimestriale sau lunare, anticipat, dacă o astfel de rată este de cel puțin 8 lei.

În această asigurare (în ambele variante) sînt acoperite accidentele (ce se pot produce în exercitarea de către dv a sportului, a profesiei, în orice împrejurări) datorate următoarelor evenimente subite provenite din afară și fără voința asiguratului: explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, atacul din partea altei persoane sau a unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, degerarea, înecul, intoxicarea subită, asfixierea din cauze subite, cele produse ca urmare a circulației mijloacelor de transport — sau din cauza accidentelor produse acestora — precum și cele provocate de funcționarea ori folosirea mașinilor, aparatelor, instrumentelor, sculelor sau armelor.

Stimați sportivi,

Fiecare om este optimist. El crede că lui nu i se poate întîmpla nimic neplăcut. În realitate însă lucrurile stau altfel. Presa ne aduce zilnic informații despre accidentele ce se produc și despre urmările acestora. Dați, deci, dovadă de prevedere încheind la ADAS o asigurare de accidente.

Pentru încheierea asigurării, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din cluburile și asociațiile sportive, din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

GHEORGHE LIMONA

cel mai bun arbitru de fotbal al anului

DATE PERSONALE

■ S-a născut la 29 iunie 1925.

■ A jucat fotbal la echipele Venus-Călărași (div. C, apoi B) și C.S.U. București.

■ Diplomat al I.S.E., lucrează ca economist în cadrul Ministerului comerțului interior.

■ A debutat în arbitraj în anul 1953. Până în sezonul 1973—74 a condus 1014 meciuri, dintre care 649 la centru

■ Din 1971, posesor al ecusonului F.I.F.A.

■ „Arbitrul anului” în 1969—70 și 1972—73.

Fapt pînă acum unic în analele fotbalului românesc, un „cavaler al fluierului” este ales pentru a doua oară „cel mai bun arbitru al anului”. Laureat în ediția 1969—70 a campionatului, bucureșteanul **Gheorghe Limona** a primit cupa decernată celui mai constant dintre arbitrii divizionari și la sfîrșitul anului competițional 1972—73, cu ocazia finalei „Cupei României”. A fost, desigur, o nouă recunoaștere a valorii unuia dintre cei mai cunoscuți arbitri ai noștri, deținător al foarte onorantului ecuson F.I.F.A., distincție care se acordă în urma conducerii la centru a cel puțin două meciuri internaționale intertări. De fapt, pînă în momentul de față, Gheorghe Limona a arbitrat 19 astfel de partide, dintre care 6 la centru. Din foarte completul său caiet statistic mai extragem și restul meciurilor la care a fost delegat pînă la sfîrșitul anului competițional 1972—73: 37 de partide internaționale intercluburi (11 la centru), 177 meciuri de Divizia A (102), 54 partide la tineret-rezerve (36), 151 de Divizia B (102), 147 de Divizia C (96), 97 de jocuri la juniori (68) și 332 în categoria municipală (229). În total, o cifră la care foarte mulți conducători de joc nici nu îndrăznesc să spere, peste 1 000 de meciuri arbitrate la centru sau la tușă! Mai exact, 1014, dintre care 365 la linie și 649 la centru...

Evenimentul împlinirii a 1 000 de partide a fost consemnat la 25 martie 1973, într-un joc de campionat disputat la Constanța. Gheorghe Limona a

fost felicitat de către toți conducătorii tehnici prezenți la meci, de antrenori, a primit flori de la jucători și aplauze de la spectatori. Era încununarea unei cariere care începuse cu mai bine de 20 de ani mai înainte.

După ce a absolvit Institutul de științe economice (azi A.S.E.) Gheorghe Limona a fost repartizat în Ministerul comerțului interior, unde de 24 de ani neîntrerupți își desfășoară activitatea ca economist. Aici, un coleg de minister, cunoscutul **Vladimir Fieraru**, i-a dat primele noțiuni despre frumoasa activitate de arbitru. El l-a convins pe laureatul de astăzi să ia parte la cursurile anuale de arbitri, pe care le-a absolvit cu succes, alături de alți foarte cunoscuți cavaleri ai fluierului, pe atunci abia la început: M. Sadoveanu, I. Hrisafi, A. Bentu, E. Martin. Debutul — de fapt al doilea debut pe un teren de fotbal, fiindcă Gh. Limona a fost jucător activ la echipele Venus-Călărași și C.S.U. București (azi Sportul studentesc) — ca arbitru s-a produs în 1953, într-un meci de categorie orașenească. În continuare, ascensiunea sa a fost constantă: în 1955 debutează în Divizia C, în 1958 în B, iar din 1964 a făcut parte în fiecare an din lotul arbitrilor divizionari A. În 1969—70 a primit pentru prima oară titlul de „cel mai bun arbitru al anului”, iar în 1971 i s-a decernat ecusonul F.I.F.A.

Astăzi, la cei 48 de ani ai săi, Gheorghe Limona mai are destul de puține visuri neîm-

plinite. Acum doi ani, într-un interviu, Gh. Limona își propunea să reușească — până la data retragerii sale, obligate de împlinirea vârstei maxime admise (50 de ani) — două obiective: împlinirea cifrei de 1 000 de partide arbitrate și încununarea a 40 de ani nepătați în fotbal. Primul obiectiv, așa cum ați văzut, a fost îndeplinit, urmînd desigur să fie și depășit. Al doilea are termenul în iunie 1975, dat fiind că arbitrul bucureștean se consideră intrat în marea familie a fotbalului încă de cînd avea 10 ani și nu era decît un „pitic” în pantaloni scurți... Gheorghe Limona a condus, printre altele, și trei mari finale — două de „Cupa României” și una din „Cupa balcanică”.

Pentru Gheorghe Limona — prezență întotdeauna demnă și autoritară pe terenurile de fotbal unde este chemat să asigure respectarea regulamentului de joc — activitatea aceasta de arbitraj, atît de mult hulită și plină de obstacole care pot repede descuraja chiar și pe cel mai răbdător dintre oameni, este mai degrabă o profesiune de credință. „După părerea mea — spune Gheorghe Limona — arbitrajul înseamnă în primul rînd pasiune, obligînd la renunțarea la foarte multe plăceri și chiar la unele obligații familiale — lesne de înțeles în urma plecărilor, duminică de duminică, spre terenurile de fotbal din cele mai diferite colțuri ale țării”.

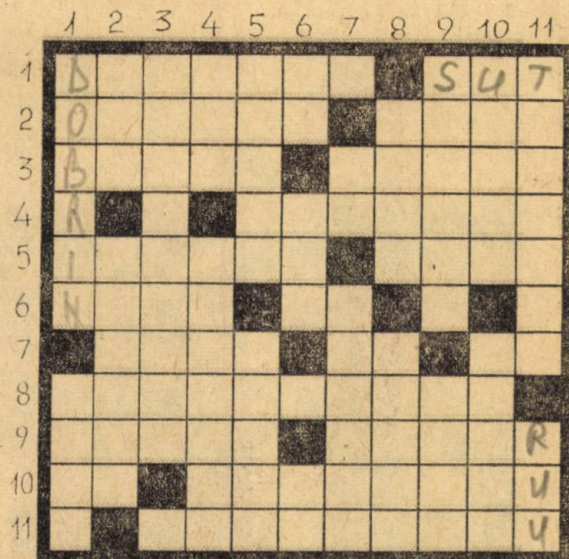
Care sînt caracteristicile unui arbitru de valoare și mai ales cum reușește acesta să se mențină mereu la nivelul prestigiului său? — iată întrebări cheie, la care însă îl lăsăm tot pe Gheorghe Limona să răspundă. „Prestigiul unui arbitru — avea să ne spună Gh. Limona după un meci în care primise din nou cele 5 „stele” ale calificativului maxim acordat de trimisul ziarului „Sportul” — este strîns legat de comportarea sa întotdeauna corectă, de deciziile și hotărîrile sale mereu în conformitate cu spiritul jocului, drepte față de toți jucă-

torii. Obiectivitatea și imparțialitatea trebuie să fie procese de înaltă conștiință, care să anime pe fiecare arbitru din momentul în care a îmbrățișat această activitate. Conducătorii jocului nu trebuie să iasă niciodată prea mult în evidență, pentru că spectatorii au venit să-i vadă pe jucători, nu pe arbitrii.

Pentru a face față cu succes problemelor care se ivesc la tot pasul pe un teren de fotbal, arbitrul trebuie să aibă neapărat un foarte lung stagiul în materie, preocupare permanentă pentru problemele teoretice, mult antrenament (atît fizic, cît și de jocuri), experiență etc. Arbitrul trebuie să aibă personalitate, să fie curajos, intranzigent, cu atenția mereu trează. Trebuie însă să nu uite nici necesitatea permanentei perfecționări. Un arbitru care se crede perfect și susține că nimeni nu are voie să-l critice, sau... să-i acorde mai puține stele (1), nu va reuși niciodată să devină un foarte bun cavalier al fluierului, să progreseze în măsura dorită. Este inerent și desigur omenesc ca în cursul unei partide să se mai strecoare și greșeli de arbitraj. Atîta timp cît ele nu denaturează rezultatul, nu sînt comise cu rea intenție și mai ales nu se repetă — aceea regretabilă „compensație” care nu face decît să strice mai mult — nu trebuie să constituie motive de inhibare pentru arbitru, de nervozitate din partea jucătorilor și de... fluierături de la spectatori. Da, există foarte multe piedici pentru desfășurarea normală a activității arbitrilor. Omul cu fluierul nu trebuie însă niciodată să se intimidaze, să cedeze presiunilor. Dacă vrei — mi-aduc foarte bine aminte cum s-a încheiat discuția noastră — poți să scrii că viața unui arbitru este într-adevăr grea. Dar că merită! Cel puțin asta este părerea mea, a unui om îndrăgostit de arbitraj la fel ca în prima zi, de acum 21 de ani, cînd în față se aflau două echipe din „oraș”, dar care a avut și foarte multe satisfacții, lucruri care nu se uită niciodată...

D. G.

FOTBAL

ORIZONTAL: 1) Lovitură de pedeapsă — Un plin fotbalistic. 2) Prilejde ratare sau transformare — Bătută cu tîmbălău. 3) Un șut... tras în gol! — Paralele. 4) Acte striet tematice. 5) Apărător la bară — Plantă comestibilă. 6) Pe o... extremă — Club sportiv (abr.). 7) A face părul ... măciucă — În lume! — De la dese! 8) Marcate. 9) Cu patină — Ploaie de foc (sing.). 10) Bătută ca să priceapă alții — Maestrul cu pregătirile. 11) Meciuri, meciuri...

VERTICAL: 1) Omul nr. 1 — Driblați. 2) La neaz! — Calitate de bază a unei extreme. 3) Lotul celor mai buni fotbaliști ai noștri. 4) O fază fără... cap! — Fotbalist cu banderolă. 5) Măsură la botul calului — Iubit (arh.). 6) Dintr-o parte într-o parte! — Și ceilalți — Trage... pe extrema stîngă! 7) Bun pentru — Tras la poartă. 8) La picior — Un vestit actor comic de cinema. 9) Alergați — A faulta în limbaj specific. 10) Nu-și mai încape în piele! — Mediu ambient (fig.). 11) Pe extremă — Careu (pl.).

T.M.

O DIVIZIE DE RUGBY

© Aspect din campionatul Diviziei B II

A INTR-UN ORAȘ!

— Cât de veche e pasiunea pentru rugby în Constanța?

— Rugbyul constănțean e tânăr. Nu are nici 20 de ani. Din 1955 se poate vorbi despre rugby în orașul nostru.

— Prima echipă?

— Constructorul Constanța, pe lângă Trustul de Construcții nr. 10. După câteva luni de la înființare a trecut la șantierul naval, în port și s-a numit, firește, „S.N.C.". În șantier erau oameni veniți de la Galați,

unde jucaseră rugby. Primul antrenor calificat, Dan Ștefănescu, a fost angajat de „S.N.C.", care aici a constituit ceea ce se cheamă o echipă de rugby. Începuturile acestui sport la Constanța sînt legate și de numele apreciatului actor de film Harion Ciobanu, care a fost un excelent jucător și propagandist al jocului cu balonul oval.

— Vreți să citați și alți „veterani"?

— Cu plăcere. Ceva mai tîrziu, la „S.N.C." au activat inginerul Ion

Amira, Tănase Constantin, om de bază al echipei, Traian Doiciu și alții. Dacă n-aveți nimic împotriva, m-ați putea nota undeva și pe mine... Unii au rămas aici, la noi. După cum știți, Doiciu e un antrenor bun.

— Cum s-a ajuns la divizia B — seria a doua — organizată la Constanța?

— După începuturi timide, cu 3—4 echipe participante la seria Moldova, s-a ajuns la concluzia că s-au creat condiții, că sîntem destu-

Dacă, urmînd exemplul altor domenii de activitate, am face un sondaj printre trecători cu întrebarea „mergeți la rugby?", procentul răspunsurilor afirmative ar fi foarte mic. La drept vorbind, pentru a ne edifica asupra problemei nici n-ar fi nevoie de o anchetă de proporții. E suficient să mergem la meciurile de campionat, la care asistă un număr infim de spectatori.

Este rugbyul un sport neinteresant? Este incapabil acest sport să stîrnească emoții? Nu! Rugbyul este unul dintre cele mai dinamice sporturi, întrunind — dacă vreți — elemente din frumusețea fotbalului, a handbalului și a atletismului. Este un sport al bărbăției, al curajului, al îndemînării (se joacă și cu mîna și cu piciorul), un sport al pregătirii multilaterale. Cu ce să asemuim slalomul unui atacant printre apărătorii adversi gata să-l placheze? Cu ce să asemănăm armonia unei șarje pe „trei sferturi", care cere funcționarea perfectă a unui sistem, gîndire tactică colectivă, impetuoșitate? Ați văzut cîtă încordare aduce în tribune executarea unei „transformări" de la 30 sau 40 de metri?

După o „grămadă" în care spectatorul nevizitat vede un veritabil masacru, nu e o minune că nu rămîne nimeni la pămînt, sfîrtecat în crampoane?

Și totuși, cum se face că acest sport atît de complet, care ne-a adus atîtea satisfacții în arena internațională (chiar dacă în agenda spectatorului figurează un singur... meci al anului, cu Franța, pe care îl vede odată la doi ani, de obicei într-un noiembrie înghețat) nu se bucură de audiența la care are dreptul? De vină nu este spectatorul, insuficient atras spre acest sport. Și aici, ca și în alte situații, reclama lipsește. Ne vom opri la un singur aspect: preocuparea unor cluburi și asociații pentru propagarea acestui sport minunat, mai bine-zis lipsa de preocupare. Nu odată ați citit în ziarul nostru — și nu numai aici — că cîtare club proprietar de teren INTERZICE jocurile de rugby care, chipurile, strică gazonul! Este invocată gaura făcută cu călcîiul pentru așezarea mingii la loviturile cu piciorul... Și se fac în medie vreo 3—4 de meci. Fiindcă, în rest, crampoanele rugbyștilor nu sînt mai mari decît ale fotbaliștilor. Iată de ce, ca o rudă săracă, jocul de rugby este alungat cîine știe pe ce terenuri, unde omul pregetă să meargă.

Ei bine, vă spunem (dacă nu cumva știți) că întreaga divizie B II a campionatului de rugby se află în municipiul Constanța (10 echipe) și în județ (2 echipe). Să recunoaștem, numai acest lucru în sine constituie o performanță. Dar dacă vă vom spune că constănțenii și-au propus... Dar mai bine să vă supunem atenției rîndurile ce urmează, consemnate „la fața locului" în discuția cu unul din animatorii rugbyului din Constanța, tovarășul NICOLAE BUZAIA, secretarul secției de rugby a Clubului sportiv „Farul".

de puternici să facem o divizie constantă. În plus, cheltuielile legate de deplasări puteau fi evitate și banii folosiți în sprijinul direct al rugbyului în oraș. La indemnul și cu sprijinul prețios al Comitetului Municipal al Partidului, s-a discutat problema și... am organizat seria a II-a a Diviziei B, formată din 10 echipe în Constanța, una la Medgidia și una la Cernavodă.

— De unde atîția jucători?

— La echipa „Farul”, din prima divizie, 75 la sută, iar în cele 12 echipe de B toți sportivii sînt localnici.

— Care este vîrsta medie?

— Farul este cea mai tînăra echipă din campionat. Ceilalți rugbiști sînt foarte tineri. De unde atîția bătrîni?

— Cum s-a început învățarea acestui joc destul de greu?

— S-a început cu jucătorii mai vîrstnici, de la „S.N.C.”, sau de la Iași și Galați care au venit să lucreze la Constanța. Procesul de învățare s-a dezvoltat uimitor de repede, o contribuție deosebită la începuturi avînd Școala profesională de la Șantierul Naval Constanța, cursanților adăugîndu-li-se ucenici, muncitori și tehnicieni din șantier.

— Cum stați cu cadrele?

— Ne-am bizuit pe instructorii voluntari, care au muncit bine. Dar cu timpul pretențiile au crescut și astfel 11 instructori se pregătesc la cursurile de la București sau devin antrenori atestați. Avem, desigur, și antrenori calificați, între care pe Titi Ionescu, Doiciu, prof. Constantin Pănciu, Vasile Bercu...

— Terenuri?

— Au terenuri proprii 9 echipe. Doar trei nu au încă terenurile lor. Dar este în plan Complexul cultural-sportiv, care se va amenaja în principal prin muncă patriotică și care va avea 6 noi terenuri de rugby-fotbal.

— Care este contribuția Constanței la echipa națională?

— Un timp, știți, Titi Ionescu, a fost antrenor principal, iar Doiciu, antrenorul echipei de juniori care a cîștigat Turneul F.I.R.A. Jucători — 4 la prima garnitură și 5 la cea de juniori. Deocamdată... Vă rog să notați că echipa națională și-a mutat cartierul general la Constanța, unde se bucură de toată atenția și simpatia.

— Cum stați cu spectatorii?

— Oamenii de la noi vin la rugby. Ați văzut că, pe un ger de crăpau pietrele, am avut 7000 de spectatori la jocul cu Franța. Dacă timpul era bun se umplea stadionul, fiindcă bilete se vînduseră mult mai multe. La meciul

cu Spania au fost 5000 de spectatori. Avem public și la „B”. Nu forțăm lucrurile în această privință. Vrem să facem înții calitate și apoi propagandă. Propagandă mai ales prin valoarea jocurilor noastre de campionat. Poate mai mult decît oricare alt sport, decît oricare alt spectacol, rugbyul — care cere atîta efort și atîta suflet — este trist fără spectatori.

— Vă rog să-mi spuneți, tovarășe Buzaia, cum se explică strădania aceasta teribilă pentru promovarea unui sport în general privit cu rezervă chiar de activiști sportivi salariați de la unele organe și organizații sportive sau cu atribuții în acest domeniu?

— Noi, constănțenii, privim rugbyul în contextul general al sarcinii de educare a tineretului. Prin joacă, dacă vreți, să contribuim la creșterea unui tineret viguros la trup și la minte. Fiindcă rugbyul, poate mai mult decît alte sporturi (să-mi fie iertată aparenta pînă la urmă) dezvoltă atît calități fizice, ca forța, rezistența ș.a., cît și calități morale deosebite, ca spiritul colectiv, respectul pentru adversar, dorința de autodepășire etc. În atenția noastră este OMUL DE MÎINE, constructor harnic și devotat patriei. Recrutați îndeosebi din mediul muncitoresc, din școlile profesionale și din celelalte școli, sportivii noștri vor deveni cu siguranță oameni întregi, ca Octavian Ionescu, Cornel Ionescu, Petre Bagîș, Enache Stanciu sau Ștefan Cristea, cunoscuți pentru activitatea lor la locul de muncă. Spre a nu mai vorbi de pleiada de ingineri a Griviței Roșii și despre alți rugbiști sau foști rugbiști din alte părți ale țării, care au ajuns oameni întregi și sub influența acestui sport.

— Ce se profilează la... prova?

— În curînd, mărirea numărului de echipe în seria constantă de la 12 la 14, prin înființarea unei formații la Eforie și a primei echipe satești, la Valul lui Traian, cu sprijinul primarilor respectivi, care și-au exprimat dorința să contribuie la răspîndirea sportului nostru preferat. Dealtfel, dezvoltarea rugbyului la sate este unul din principalele noastre obiective. Avem un centru de juniori la „Farul”, cu 3—4 garnituri, un centru de juniori la Năvodari (înființat în acest an). Ne ajută puternic școala. În iunie, în finala Campionatului școlar s-au calificat 8 echipe, după faza inter-școli. Știți ce înseamnă asta pentru rugby? Aur!

— În încheiere, vă rog cîteva cuvinte despre entuziasmi diriguitori ai rugbyului local actual...

— Ing. Ilie Georgescu, coleg cu cei din „garnitura de aur” a Griviței Roșii. N-a jucat rugby, dar... a rămas cu pasiunea, fermecat de jocul unora ca Viorel Moraru, Mircea Rusu, Costel Stănescu ș.a., pe care i-a urmărit îndeaproape. Ing. Ion Gugoșe, trup și suflet cu rugbyul, deși nici el nu a jucat, ca și Gheorghe Borcea, de altfel, ing. Cornel Poenaru — prieten al rugbyului de pe timpul cînd era student la Galați, sau ing. Remus Păunescu. Și lista ar putea continua cu alți tovarăși care, deși intens ocupați în activitatea lor (majoritatea au muncă de conducere), sacrifică din puținul lor timp liber pentru dezvoltarea acestui minunat sport. Și, în încheiere, vă rog să notați că în fruntea acestei activități sînt comuniștii.

Interviu consemnat de
MIRCEA CĂLĂRAȘU

Juniorii de la Farul II (antrenor, Traian Doiciu)

O DESCRIERE DE CĂLĂTORIE DIN 1833

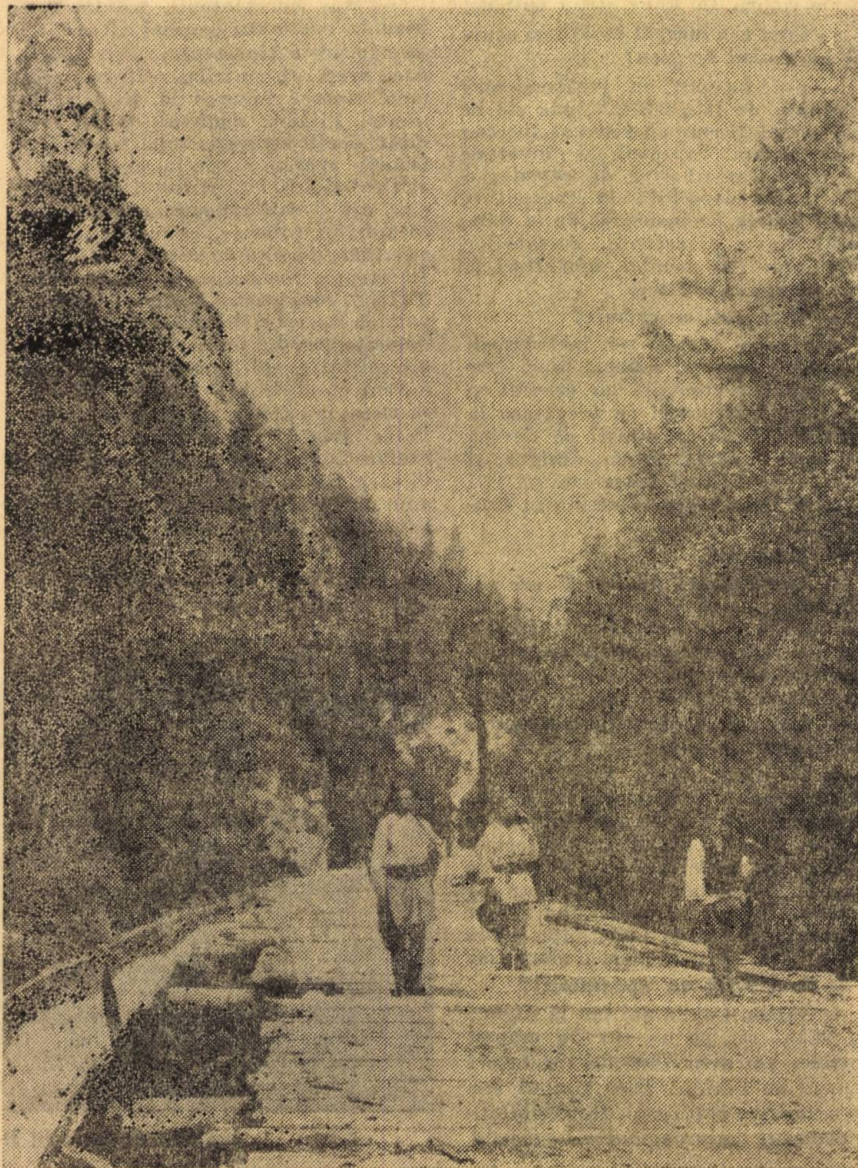
● FOLTICENI —
STÂNIȘOARA —
BROȘTENI ●

Cel ce trudește prin arhive, răsfoind pagini colbuite de ani, poate afla satisfacții osebite. O asemenea mulțămire trebuie că a cunoscut și un vajnic adept al turismului nostru de la începutul secolului, Gh. Theodorescu Kirileanu. Acesta a „descoperit” în Biblioteca Academiei Române (mss. nr. 1478, pe foile 81 — 91) descrierea unui temerar raid prin Carpați, „alcătuită de un Spătar Gane (unchiu al d-lui N. Gane), fost judecător al ținutului Sucevii, asupra drumului de la Folticeni, pînă la Broșteni peste muntele Stânișoara”. Cercetătorul publică acea descriere în versuri, în anuarul pe 1907 — 1908 al S.T.R. („Societatea turiștilor din România”), însoțind-o de o interesantă prezentare, din al cărei „subsol” aflăm că „pe fila 46 avem însemnări asupra familiei Gane, din care se vede că scriitorul era fiul Banului Ioniță, mort la 29 aug. 1829 și al Ecaterinei, moartă la 3 iulie 1840, și că au avut 12 copii, arătându-se numele fiecăruia și data nașterii”. Materialul a fost publicat cu titlul „O descriere de călătorie în versuri, din 1833 (Folticeni—Stânișoara—Broșteni) și cuprinde peste două sute de versuri. Ne vom limita la câteva spicuiri din descrierea intitulată:

CĂLĂTORIE ME LA MUNTE

În luna a lui April, ziua marți, la
optsprăzăci,
la una mie opt sute și trii ani lîngă
triizăci,
am pornit din Fulticeni cu a slujbii
datorie,
ca să urmez de a faci la munți o
călătorie,
și trecînd apa Moldovei pi la al zăcilea
ceas,
în sat în Mălini la Dobre pentru
noapte am mas.

A doua zi, în zori, Spătarul a încălecat
și, avînd tovarăș de drum pe Cluceriul
Dragoș (acesta era „Privighetoriu al
Ocolului Muntelui”, după cum preciza
„Nota tipăritoriului”), a pornit mai de-
parte pe calea SUHAI, „văzînd o apă și

un grozav cataract carele făcè un huet îndestul de înfloriat". Drumul a intrat apoi într-o „pădurea diasă", care-i da impresia că „ieste un alt iad". În sfîrșit, ajungînd într-o poiană au poposit la niște bordeie „cu doji de brazi acoperite" (Se numeau *folde* — precizează „nota tipăritoriului"). Plecînd de acolo, au „agiunsu" la *IESLE*, de unde a început un urcuș pieptiș, dar din pricina drumului foarte strîmt, „mergerea alături" nu era posibilă, ci numai unul după altul, sărînd „piste bolovani" și trunchiuri de copaci căzuți și putreziți. N-au fost suficiente aceste dificultăți, căci „văzduhul ca înadinsu tulburat" și-a dezlegat baierile dînd drumul unei furtuni strașnice. „Un gemut trist începuse printre văile adînci unde izbindu-se vîntul, să oprè de cătră stînci..."

Dar a trecut și acel episod dramatic și iată ce notează încîntat Spătarul versificator: „La poiana *Stănișoara*, am găsit un loc deschis/ de unde se vede munții, aci trecuți amîndoi/, ca o prăpastie mare între cîmpi și între noi". Mai departe, călătorul spune: „Păni acolo calare grăpenind ieu am suit/ iar de acolo pe gios lunecînd am coborît..." Sfirșindu-se acea vale prăpăstioasă, a ieșit într-o poiană „pe unde curge o apă, *Sabasa*, ci să numește/ care în cîlalant mal de alt munte se lovește".

Călătorind pe malul *Sabasăi*, printre munți și însoțiți de o sîcîitoare ploaie care își reluse serios activitatea, călătorii au intrat în satul *Sabasa*, „unde pe la giumatate cias a nopții ajungînd/ la un *Toader Aldmîe* am rămas noi odihnînd". A doua zi, deși nici un semn de îmbunătățire a vremii nu se arăta, cei doi au pornit din nou la drum și după ce au trecut prin „poiane" și pe „drumul acel rău", pe margini de dealuri și pe costișe au ajuns la *Bistrița*, care „să lovește pe de o parte de munți/ și pe de altă de dialuri asămîne cumpliți", — călătorul amintește și de numeroasele stînci din apă „cari supun la primejdii pe oamenii de pe plute". Au trecut prin satele de pe valea *Bistriței*: *Părăul Cîrjii*, *Cotîrğașul*, *Borca* și *Mădeul* și „apoi *Hăliasa*, *Broșteni*, unde am și contenit/ mai departe a mă duce, după cîte am suferit".

Urmează descrierea *Broștenilor*, unde Spătarul a stat mai multă vreme. În cîteva zeci de versuri, el așterne duioase simțămînte și gînduri vorbind de nopțile cu luna apărută pe piscuri și oglindindu-se în undele *Bistriței*; de frumuse-

tea mălinilor înfloriți și a „cîntărilor păstorești din fluier", cîntări jalnice în acea pustietate; și de „curcubăul" care se ivește printre noi, pe seninul cerului, după cîte o furtună grozavă.

Aflînd că în satul *Holda* este o „bisărică vestită", neostoitul călător, tare curios a vedea și a cunoaște, a purces într-acolo, bineînțeles descriînd în limbajul pitoresc cum a decurs drumul și ce a văzut pînă la *Holda*. Aci, ușa vestitului lăcaș i-a fost deschisă de către „dascălul Ion Mane". Spătarul consemnează admirativ: „catapiteazma zarif zugrăvită, dulapii zdraveni de lemn, cu măiestrie lucrați, temelia de piatră", precum și faptul că biserica era atît dinăuntru, cît și pe din afară „frumos captușită".

După vizitarea bisericii, Spătarul a stat de vorbă îndelung cu preotul Ioniță, care i-a povestit despre urși, „porcii cei sălbateci" și căprioare care mișunau prin împrejurimi.

Și autorul reportajului în versuri datează: în satul *Broșteni* (ocolul *Munte-lui*) anul 1833, Mai 10.

În încheierea materialului (redactat la *Broșteni—Suceava*), Gh. T. Kirileanu consemnează următoarele: „Ironia soartei a făcut ca tocmai un strănepot al mai sus amintitului preot Ioniță... să-i dea la iveală călătoria în versuri..."

Socotim drept o completare trebuincioasă să consemnăm că strănepotul în cauză — vajnicul drumeț Gh. Teodorescu-Kirileanu — călcase, în bună măsură, la începutul secolului nostru, pe meleagurile străbătute cu șapte decenii înaintea sa de către Spătarul Gane, cel iubitor de natură. Și anume, Gh. T. Kirileanu descrie în anuarul *S.T.R.* pe 1905 o călătorie pe care a făcut-o pe valea *Bistriței*, de la *Broșteni* la *Suceava*, el arătîndu-se impresionat în mod deosebit de „Cheile *Barnarului*" situate la 3 kilometri înaintea de vărsarea în *Bistrița* a pîrului cu același nume: „unul dintre pîraiele cele mai frumoase ale regiunii, atît prin bogăția apelor și a pădurilor, cît și prin minunatele sale strîmtori"... „uriasă stînci de calcar, alb ca zahărul, se ridică de o parte și de alta a pîrului, ca niște ziduri fantastice, lăsînd loc numai pentru șuvoiul spumegător al apelor"...

Frumoasa descriere a fost ilustrată de o fotografie, nu mai puțin frumoasă, pe care am reproduș-o din anuarul apărut în urmă cu șaptezeci de ani...

I. EMILIAN

DICȚIONAR

AVERTISMENT: Mustrare scrisă ... colorată

CENTURĂ: Tușa... boxerului

CEAHLĂUL: Munte în...divizia B

CILINDREE: Categorie de greutate... motociclistă

CLASAMENT: Graficul de întrecere... al sportivilor

CONTESTAȚIE: Recurs... sportiv

CRONICA SPORTIVĂ: Letopiseșul... meciului

DECATLON: „Magazin"... athletic

FOAIE DE ARBITRAJ: Certificat de calitate a... meciului

JUNIOR: Veteranul... piticilor

LACTOBAR: Barul... sportivilor

OMOLOGARE: C.T.C.-ul... recordurilor

PITIC: Boboc... sportiv

PROSOP: Steagul alb al... boxerilor

PUNCTE: Zestre... fotbalistică

RATARE: Rebut... sportiv

REGINĂ: „Măturător"... la șah

SALTEA: Gazonul... luptătorilor

TRANSFER: Divorț... sportiv

MINIMOTIVE

Cei mai ironici sportivi sînt scrimerii... înțepă!

Un profesor de istorie: „Țin eu echipa din... Ștefan cel Mare!"

Printre trofee vinătorului, am văzut un leu și...cincizeci de bani!

De multe ori și un meci cîștigat poate fi... nul

Un meteorolog m-a asigurat că în anul 1974 va ploua... cu goluri!

Antrenorul le-a strigat de pe tușă, fotbalistilor: „Schimbați jocul!"

Și au început să joace... handbal!

Echipa de olds-boys a hotărît să-și petreacă Revelionul la cabana...

„Babele", iar cea de pitici la...

Mamaia.

Cîntecul preferat al Argentinei Menis? „Departee"...

M-aș face boxer dacă ar exista și box prin... corespondență.

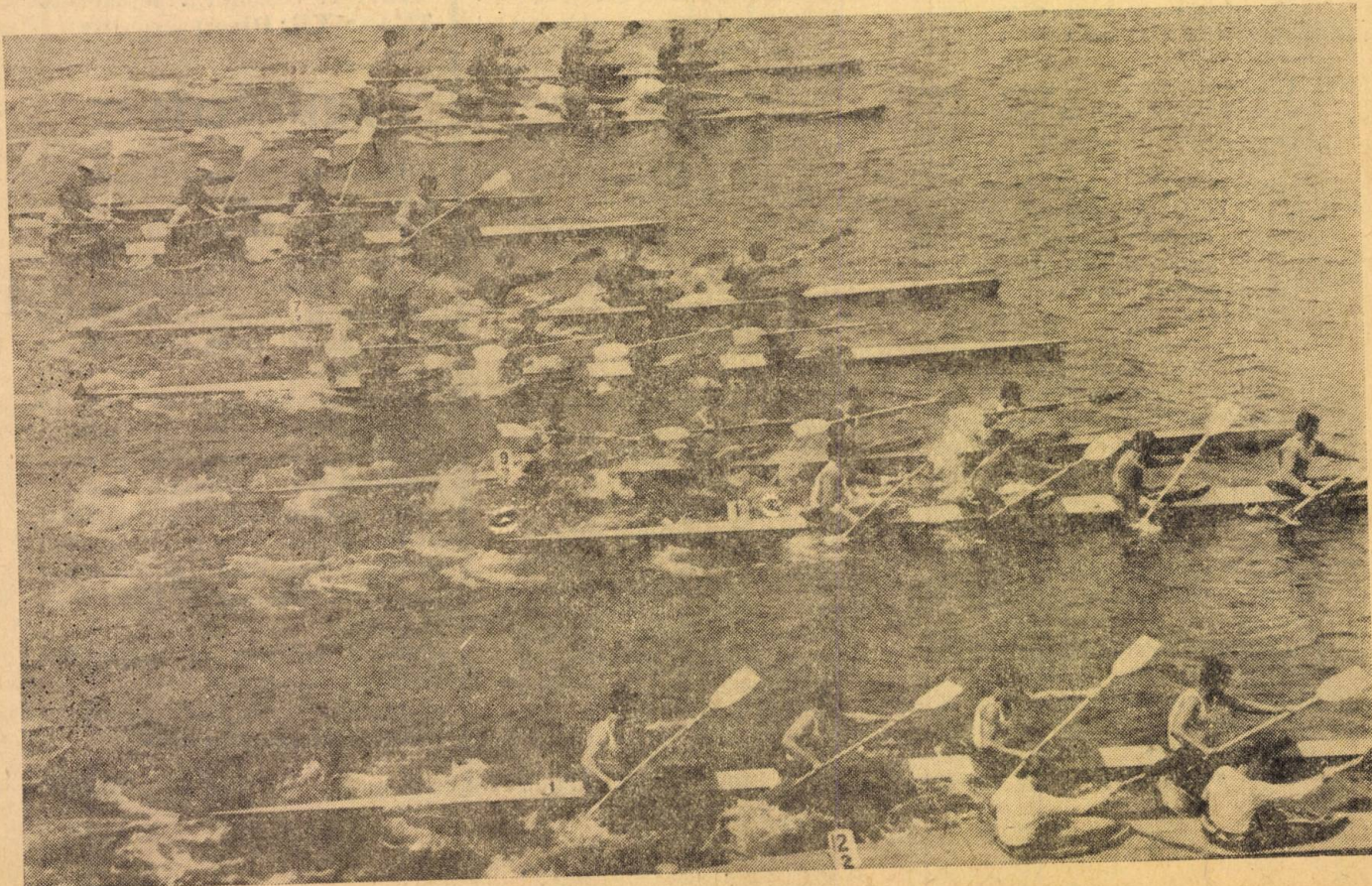
DAN PRECUP

Foto: DRAGOȘ NEAGU

Cicliștii

Pe lac

ARTA ȘI SPORTUL

mîna în mîna

Dacă pentru toate profesiile, sportul poate fi un adjuvant care să completeze lipsa de mișcare a unui medic, inginer, funcționar, pentru un artist sportul trebuie să fie o a doua profesie, care să-i mențină „condiția fizică” pe scenă sau pe platoul de filmare, să-i păstreze silueta, dezinvoltura gesturilor, prospețimea vocii.

Chiar în arta teatrală românească avem exemple vii de interpreți — dramatici și lirici — care, practicînd în tinerețea lor un sport de performanță, sînt și azi, la o vîrstă înaintată sau numai „matură”, de o mare vigoare fizică și intelectuală, strălucind în rolurile lor nu numai prin talentul îndeobște cunoscut și recunoscut, dar și printr-o surprinzătoare suplețe, printr-o uimitoare rezistență la efort.

Începînd cu acel decan de vîrstă al teatrului liric românesc — Nicolae Secăreanu — mergînd pe fir în jos (ca număr de ani) la artistul poporului Radu Beligan, la talentata actriță Carmen Stănescu și continuînd cu toți ceilalți care au făcut sport de performanță, am căutat să descifrăm secretul „tinereții veșnice”, cu care ei încîntă pe spectatorii din fiecare seară, la Operă, Teatrul Național, teatrele de stat, dar și pe „micul ecran” și la posturile de radio, ca și în recitalurile din Sala Palatului.

Cele trei întrebări puse de reporterul Iscoditor au fost:

1. Știm că sînteți dintre artiștii (din nefericire puțini la număr) care ați acordat interes nu numai mișcării dv pe scenă, dar și mișcării sportive. Care a fost sportul pe care l-ați practicat?

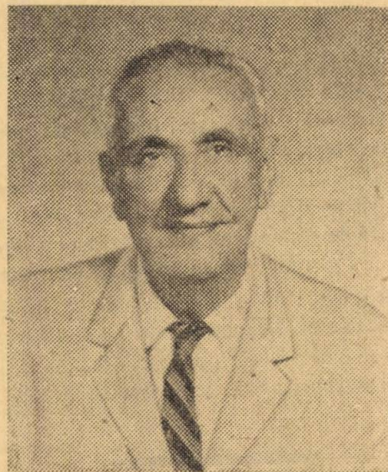
2. Ce efecte a avut sportul asupra performanței dv artistice?

3. Considerați utile exercițiile fizice pentru un artist?

Primul artist abordat a fost

Baritonul

NICOLAE SECĂREANU

1. N-aveam decît 14—15 ani cînd, înainte de primul război mondial, am început să bat mînea de fotbal pe vastul maidan care se întindea atunci la colțul de nord-est al bulevardului Republicii și Nicolae Bălcescu (astăzi s-au ridicat pe acest teren clădirile impunătoare ale Teatrului Național și hotelului „Intercontinental”). Dar mînea nu era a noastră, a copiilor, ci a unei echipe al cărei portar avea... 60 de ani! Cred că era și este și acum o performanță greu de atins pentru un jucător de fotbal... Alergînd după mingile ieșite în aut, mi-am dezvoltat nu numai viteza, dar și abilitatea în conducerea balonului pentru că trebuia să fac o pasă precisă fie portarului-președinte, fie celorlalți jucători, care executau aruncarea de la margine sau băteau cornerul... În anul 1913, cînd s-a înființat clubul Colțea, am

fost prezent și eu la „selecția” făcută de antrenorul englez Sparkes, care ne-a dat primele lecții de... adevărat fotbal. Începînd, după puțin timp, cariera de cîntăreț la Opera Română eram „distribuit”, în paralel, la reprezentațiile artistice, dar și la... meciurile echipei de fotbal, avînd și la unele și la altele plăcerea de a cînta și de a juca, euforia succeselor serale fiind dublată de victoriile sportive.

Îndată ce s-a terminat războiul, a avut loc (în 1919), la Paris, „Olimpiada armatelor aliate”. Într-o bună zi mă văd chemat la Comenduirea Pieței și îmbrăcat, nitam-nisam, în uniformă de ofițer, deși eu nu eram nici căprar în armată, pentru a fi înglobat în lotul militar care făcea deplasarea în capitala Franței. Iată-mă, deci, „internațional” la marea competiție a armatelor aliate, unde echipele noastre de fotbal și rugby au avut de înfruntat pe cele ale Franței, Angliei, Italiei, S.U.A., Canadei.

Deși improvizate, formațiile militare românești au înregistrat rezultate frumoase. În entuziasmul lor, colegii m-au poreclit la înapoiere, „Nae Paris”...

2. Efectele sportului făcut sistematic, organizat, în tinerețe, se văd și astăzi: pot să cînt la vîrsta de 78 de ani. Vocea nu mi-a oboșit, iar reflectoarele de la rampă sau cele de pe platoul de filmare (am interpretat și numeroși eroi în peliculele realizate la Buftea) nu-mi jenează ochii nici acum...

3. Nu numai că sînt utile, dar chiar indispensabile. Exercițiile fizice, făcute tot timpul, îți păstrează și trupul și spiritul mereu în deplină vivacitate, îndepărtează pericolul obezității, scade colesterolul, îți fortifică funcțiile respiratorii și nu te lasă pradă bolilor de inimă, anginei pectorale... Dacă toți artiștii — dramaticei și lirici — ar face măcar exercițiile obișnuite de gimnastică, ei s-ar mișca mai ușor pe scenă, ar cînta fără gîfii pînă la o vîrstă înaintată.

Sfatul meu este: să fugim de fumul de tutun din cafenele și din baruri, să evadăm din mediul poluat al străzilor, căutînd să facem zilnic o plimbare la „lacuri”, în pădurile din jurul Bucureștiului, pentru a sorbi aer curat și apă de izvor.

Artistul poporului

RADU BELIGAN

1. Am jucat oină și fotbal de cînd eram copil de-o șchioapă. De la echipele străzii și de cartier, am ajuns la fotbal în echipele din campionatul districtual, care era destul de disputat în vremea tinereții mele. Eram jucător pasionat, dar și inițiator inventiv de echipe, organizator metodic de competiții, ca și mare amator de a fi „căpitan” peste întreaga puștime... Crescînd în vîrstă și în... înălțime am trecut de la oină și fotbal la tenis, nu ca simplu jucător dile-

tant, ci direct ca adversar al profesorilor mei, Tache Caraulis, Gogu Viziru și Gică Cobzuc. Aveam ambiția să-i întrec pe cei care mă învățaseră toate subtilitățile rachetei, cu propriile lor arme... Pe măsură ce ei slăbeau alura jocului, creștea în mine nu numai dorința, ci uneori chiar puțința de a-i învinge...

2. Relația teatru-sport nu trebuie să rămînă o simplă formulă teoretică. Artistul care n-o traduce în viață riscă să îmbătrînească, să se anchilozeze înainte de vreme. Nu numai balerinii trebuie să posede agilitate. O artistă sau un artist dramatic au tot atîta nevoie să se miște dezinvolt pe scenă, ca și balerinii. Spectatorii nu trebuie să simtă efortul gîfuit al actorului, nici dialogul sincopat de lipsa de respirație. Or, singurul remediu împotriva tahicardiei este mișcarea în aer liber, nepoluat, într-o zonă sănătoasă, care nu trebuie numaidecît să fie la munte sau la mare. O putem găsi în orice „spațiu verde”, în orice parc de la marginea Bucureștiului... Această cerință primă a vieții noastre de artist o realizez nu numai din obligație, ci și din pasiunea pentru sport. Performanța artistică este strîns legată de cea sportivă chiar cînd vîrsta nu-ți mai permite să fii prezent în competiție, pentru medalii și cupe. Totul e să practici o disciplină sportivă, cu un program riguros respectat, pentru ca seara, pe scenă, să fii proaspăt, plin de energie, de vitalitate. Altfel, oricît „foc sacru” ar avea actorul, nu va putea face față cursei de fond cerută de un rol principal, de mare întindere și intensitate. Am mai spus-o și cu alt prilej, o repet și pentru cititorii „Almanahului Sportului”: „pentru a juca Hamlet, trebuie să reziști ca într-o alergare pe 5 000 de metri”.

3. Cred că răspunsul de mai sus rezolvă și cerințele întrebării a treia: mișcarea pe scenă, necesitatea de a monologa, dialoga sau cînta două-trei ore într-o piesă sau lucrare de

operă impun actorului sau cîntărețului imense eforturi respiratorii, de care n-ar fi capabil fără „antrenamentul” zilnic, fără o prezență activă în mijlocul naturii. Dacă nu mai poți alerga pe un teren de sport, măcar să mergi pe jos timp de două ore prin parcurile din jurul Capitalei sau chiar prin noile cartiere, care trebuie să devină adevărate „oaze de verdeață”.

Comuniunea cu peisajul, sorbirea aerului curat realizează, în vremurile moderne, mitul antic al lui Anteu, care își trăgea forța din atingerea pămîntului. Și nu numai actorii și cîntăreții au nevoie de o asemenea „priză”, ci și pictorii — care, cu toții își pot găsi izvoare de inspirație pentru redarea tumultului vieții contemporane în liniștea unei alei umbrite, a unei dumbrăvi fermecate. Și „case de odihnă” sînt, prin grija partidului, ridicate pe toate plaiurile țării. Numai să știm să le dibuim, fără gălăgia magnefoanelor, fără trepidația motoarelor și chiar fără zumzetul enervant al tranzistorilor”.

Artistă emerită

CARMEN STĂNESCU

1. Aveam cinci ani cînd am făcut cunoștință cu apa mării, în care am fost aruncată, cam fără veste, de prietenii de joacă. Am înghițit la început cîteva guri de apă sărată, dar am început să dau instinctiv din mîini și din picioare (cine știe ce strămoș al meu făcuse, chiar fără să știe, „craul” sau „bras”!). În orice caz, în familia mea sportul era o tradiție de la care n-am înțeles să mă abat nici eu.

Am început apoi să iubesc poligonul de tir, vădînd nu numai pasiune, dar și oarecare agerime a ochiului. Dovadă că, după un scurt antrenament, făcut cu toată seriozitatea, am cucerit titlul de campioană regională la pistol viteză. Zilnic rup din program, destul de încărcat, 20-30 de minute pentru a face, în răcoarea dimineții ce năvălește prin ferestrele larg deschise ale apartamentului, exercițiile de gimnastică învățate încă din școală. Pe atunci era la modă așa-zisa „gimnastică suedeză”. Mare mi-a fost mirarea cînd într-un număr de-acum doi-trei ani al revistei „Magazin” am văzut că sînt recomandate, cu desenele respective, chiar exercițiile pe care le fac de cîteva decenii (nu pot să precizez cîte, dar în nici un caz ele nu sînt prea multe la număr.!) O metodă pentru a nu înmulți efectele nocive ale acestor decenii este numai și numai sportul.

Pe lîngă natație, tir și gimnastica zilnică, la fiecare „feastră” din munca noastră continuă făc o evadare la munte. Îmi place să sorb nemărginirea din cupa de piatră a Bucegilor sau a munților Făgăraș, să bat potecile care duc la izvoarele ce păstrează urmele gingașe ale căprioarelor, să mă afund într-un luminiș de pădure plin de tufe de zmeură, unde poți avea surpriza să te întâlnești cu botul înroșit al unui urs.

Nu am nimic din snobismul „alpinistului” care se urcă numai cu mașina pe drumuri asfaltate. Este o cerință organică de a respira aerul creștelor bătute de vînt, de a mă înfrăți cu „Natura” pe care, dacă o desconsideri, ajungi să fii, pînă la urmă, o palidă victimă a culiselor și cabinetelor, a mirosului de mastic și de pomezi.

2. Sportul îți păstrează suplețea, forța și... tinerețea, atît de necesare evoluțiilor artistului pe scenă.

Cum aș fi putut, de pildă, să joc în „O femeie cu bani”, dacă n-aș fi avut vigoarea fizică și, mai ales, dacă n-aș fi luat lecții de lupte cu un antrenor de specialitate? Sportul face legătura dintre Artă și Viață, dînd putere celei dintîi și modelînd pe cea de-a doua, după canoanele pe care nu numai actorii, cîntăreții și orice creator de frumos, dar orice om modern trebuie să le respecte. Și efectele sportului asupra jocului meu sînt vizibile tuturor spectatorilor și telespectatorilor care, urmărind prezența mea pe scenă sau în fața camerelor T.V., știu că au în față un exemplu tonic de viață, de optimism și de... ei da, de tinerețe.

3. Exercițiile fizice, sub orice formă, ne păstrează, mereu tineri, mereu proaspătă sursa de entuziasm și de bună dispoziție. Artistul, mai mult decît oricine, are nevoie, în munca lui creatoare, dar și istovitoare, de această forță fizică și morală pe care ți-o dă numai practicarea, bine dozată, a unei discipline sau a mai multora...

Actorul

CHIRIL ECONOMU

1. Consider sportul drept una dintre coordonatele esențiale ale existenței umane. Copilăria și tinerețea mea fiind legate de malurile Pontului Euxin, le-am dăruit cu toată pasiunea fotbalului. Era, pe atunci, la Constanța, o bună echipă de fotbal „Victoria”, a cărei tradiție o păstrează fostul Farul, azi F.C. Constanța. Am jucat mult timp pe postul de portar, care conferă corpului o mare agilitate și abilitate, prin robinsonade, plonjoane și sărituri în înălțime, cât mai multe și uneori destul de riscante, pentru a nu lăsa balonului nici o posibilitate de a pătrunde pe spațiul porții.

2. În teatru, mai mult decât în orice altă profesie, nu poți să-ți desfășori plenar calitățile de interpret al unor roluri grele, fără o exemplară condiție fizică. Dacă n-aș fi făcut sport în tinerețe, n-aș fi avut acum puterea de a duce munca pe scenă, pe platourile de filmare și pe cea politică, toate reclamând nu numai efort fizic, dar și minte clară, memorie, echilibru nervos, pondere și discernământ... Sportul ne conferă nouă, artiștilor dramatici, toate aceste însușiri, iar sportivilor arta le modelează gesturile și mișcările, pentru a fi buni interpreți în meciul de pestadion... Și actorii, și sportivii au nobila trăsătură comună: aceea de a prezenta spectacole de cel mai înalt nivel artistic.

3. Un actor sau un cântăreț de operă trebuie să-și păstreze, măcar prin exerciții de gimnastică, „forma sportivă” care pe scenă se traduce prin mare mobilitate, gestică neofortată, respirație lungă, chiar dacă tirada nu mai face parte din piesele moderne.

Și interpreții de pe terenul de sport și cei de pe scenă trebuie să răspundă printr-o serioasă pregătire exigenței sporite a publicului spectator.

Fără antrenamente asidui, sistematice, nici actorul, nici sportivul nu pot înălța ștacheta jocului de calitate.

Artistul emerit

FLORIN PIERȘIC

1. Prin înălțimea mea de aproape doi metri, dar și prin sprinteneala trupului și — îndrăznesc s-o spun — și a minții (condiții indispensabile pentru baschet), am început, încă din școală, să practic acest sport al Guliverilor.

Am jucat în echipa „U” Cluj care, se știe, deține și acum un loc fruntaș nu numai în inima suporterilor și... suporterelor, dar și în baschetul românesc. Prin această permanentă cerință de a te înălța spre „coș”, am adăugat și mai mulți centimetri trupului, dar și o mai mare agilitate mișcărilor, căpătând mobilitate și viteză de deplasare. Sportul este, în primul rând, sănătate, exprimată printr-un perfect echilibru psiho-fizic.

2. Efectele se văd: păstrez toate atributele pe care basmul românesc le atribuie lui Harap Alb: tinerețe, vigoare, invulnerabilitate și la criticile nedrepte și la laudele excesive. Actorul-sportiv care apare pe scenă nu este decât rezultatul firesc al sportivului-actor din sala sau de pe terenul străjuit de două panouri cu „coșuri”... Și unul și altul fac spectacol. Fiecare rol al meu înseamnă o „aruncare” din apropiere, care, dacă n-a reușit din cauza faultului adversarului, se transformă într-o aruncare de la... 6 metri, ce reclamă precizie maximă și o teribilă stăpânire de sine. Altfel, cazi în „greșeli personale” care, pînă la urmă, se transformă, prin acumulări succesive, într-o eliminare definitivă de pe teren sau din scenă...

3. Chiar mai mult decât utile. Cum te poți mișca în pielea unui personaj dramatic sau comic dacă nu te-ai mișcat, în dimineața acelei zile, în propriul tău corp, sucindu-l și răsucindu-l în dreapta și în stînga, lovind cu pumnul într-un imagină punctioning-ball, făcînd genîflexiuni și sîrînd „ghemuit” de-a lungul și de-a latul balconului inundat de razele soarelui? După această primă baie de lumină, artistul poate să înfrunte și frenezia fasciculelor pornite din proiectoare și becurile fluorescente de la rampă și din rivalte.

Universul artificial al scenei trebuie mereu împrăștiat de actor cu universul plin de prospețime al Naturii.

Regizorul

JEAN GEORGESCU

Actorul

ȘTEFAN TAPALAGĂ

1. Am făcut sport în cadrul unei echipe de rugby (R.S.B.). Consider că rugby-ul este o disciplină mai completă decât fotbalul, deoarece pune în mișcare toate membrele, mărește puterea de rezistență (placajele și grămezile nu fac decât să te oțelească împotriva oricărei accidentări fortuite). Și, cred eu, rugby-ul este mai potrivit temperamentului românului, care posedă reflexe prompte, vivacitate și iscusință la... trîntă, toate satisfăcute plenar prin sportul cu balonul oval.

2. Ca regizor și actor în același timp, a fost nevoie să fac o mare risipă de energie fizică, dar și nervoasă. Dacă nu m-aș fi „bătut” bine pe terenurile de rugby, n-aș fi reușit nici în maratonul pe care ți-l cere un înalt profesionalism artistic. Pentru menținerea unui corp sănătos, sediu al unei minți sănătoase, plonjez și astăzi într-un bazin cu apă, merg zilnic două ore pe jos și fac exerciții de respirație în aerul înmiresmat al parcurilor. Aceasta este rețeta „tinereții fără bătrînețe” de care sînt pline basmele lui Ispirescu. Re-luate într-o formă modernă, aceste basme ne duc la o singură realitate: sportul curăță tot ce este nesănătos în trupul omenesc.

3. Nu văd că ar mai putea exista și rezista astăzi tipul artistului ce-și făcea din noapte zi, în prelungite libații bahice. De altfel, nici sportivul cu un asemenea regim de viață nu poate avea durată prea lungă pe stadioane.

Numai omul cu un „mod de viață” echilibrat, cu mari satisfacții estetice și etice poate dăinui în societatea noastră socialistă. Și acest „mod de viață” nu se poate dispensa de mișcarea fizică, de sportul regenerativ.

Orice creator de frumos are nevoie de „odihnă activă”, de înprospătarea ochiului și a plămînilor, de încădrarea lui perfectă în frumusețea și puritatea Naturii”.

1. M-am dedicat unui sport foarte frumos, dar și foarte greu — scrima. De la vîrsta de 14 ani, în cadrul clubului Progresul și apoi la clubul Steaua, prin antrenamente zilnice și susținute, am reușit să obțin rezultate frumoase.

Prima satisfacție, selecția și participarea la Jocurile Olimpice de la Helsinki (1952). Din 1952 pînă în 1957 am fost component permanent al lotului național. Tot în această perioadă am fost de 5 ori campion național în cadrul echipei Steaua.

În finala turneelor individuale din 1956 am îmbrăcat tricoul de campion individual la proba de floretă. Fără să mai înșir toate rezultatele obținute, vreau doar să spun că pentru ele am fost răsplătit cu titlul de „Maestru al sportului”.

2. În anul 1957 am dat examen la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I.L.Caragiale”. Aici am putut să-mi dau seama ce mult a contat pentru mine sportul. Meseria de actor presupune și o pregătire excepțională din punct de vedere fizic.

Plasticitate, detentă, armonie între cuvînt și mișcare, gândire rapidă, rezolvarea rolurilor de compoziție, iată doar cîteva calități ce trebuie să le aibă un actor. Nu mai vorbesc cît m-a ajutat sportul în rezolvarea sceneilor de cascadorie din teatru și din film.

3. Actorul are ca mijloc de expresie glasul și corpul său. Deci, fără o pregătire fizică intensă, rezultatele ar fi discutabile.

Dar nu numai pentru actori este necesar sportul, ci pentru toate profesiile. Iată de ce trebuie să ne bucure grija și amplexarea care se acordă dezvoltării educației fizice și sportului în toate domeniile de activitate.

Actorul

ARMAND STAMBULIU

1. Da, din nefericire — cum bine spuneți — sînt dintre puținii actori care au practicat efectiv cîteva sporturi. Cele care m-au atras în mod deosebit și pe care le frecventez și acum cu fervoare sînt fotbalul și boxul.

Ca pitic, junior și apoi la categoria I mult visată a „Sportului studentesc” al anilor 1935—1942, am cunoscut multe satisfacții sportive, alături de Gică Popescu, Unguroiu, Văduvescu etc. Antrenori mi-au fost Csilag, maestrul Petre Steinbach și alții. Ca arbitru am cunoscut, de asemenea, bucurii și amărăciuni sportive care mi-au ajutat în meserie și mi-au călit caracterul. Incontestabil că lupta sportivă reflectă în viață ceva din dîrzenia și frumusețea marilor adevăruri. Pugilismul l-am îndrăgit de mic copil și nu cred că a fost gală — mare sau de cartier — care să-mi fi scăpat. Mi-au defilat „cu mînușile în față” pe careul magic, campioni olimpici, europeni și naționali ca: Marcel Thill, Toma Aurel, Lucian Popescu, Milică Theodorescu, Moți Spakov, Gogu Axioti, Mielu Doculescu, Vasile Stoian, Costică Nour, Jim Călinescu, Ion Popa, Ion Chiriac; „i-am prins” și pe veteranii Dumitru Pavelescu, Corcodel etc...

Ce seri minunate am trăit la „Gib”, la terenul „Venus”! Am fost „urmașul” lui Picomer, în calitate de crainic al galelor de box, aproape 20 de ani. Deși n-am atins vîrsta de 50 de ani, am cedat microfonul altora mai tineri. Acum sînt numai suporter al Progresului și al Rapidului.

2. Ca prim efect asupra muncii mele, pot spune că sportul mi-a ajutat la menținerea condiției fizice pe scenă în rolurile ce pretindeau o largă respirație.

3. Fără exerciții fizice, făcute pînă la adînci bătrînețe, artistul — dramatic sau liric — ajunge să nu mai poată interpreta decît roluri de trei cuvinte sau o arie de două minute.

Dacă nu alergăm pe gazonul stadionului, nu sorbim aerul curat al unei păduri, vom fi asfixiați cu gazele de eșapament ale mașinilor de pe bulevarde.

Actorul

CONSTANTIN NEACȘU

1. Am practicat multe sporturi: fotbal, oină, atletism, hipism, pescuit sportiv și gimnastică. Cînd eram elev, la concursuri și serbări sportive, de multe ori în aceeași zi, schimbam mai multe tricouri: în echipa de oină, 1 500 m plat și în echipa de fotbal. Îmi plăceau foarte mult caii. Mai tîrziu, cînd hipodromul republican a organizat curse de trap conduse de artiști am participat, cîștigînd mai multe curse. Fotbalul a fost însă sportul de performanță pe care l-am practicat. Am activat în divizia A ca fundaș stînga la F.C. Juventus, alături de Vogl, Cibi Braun, Brandabura etc. Gimnastica și pescuitul sportiv le practic și astăzi.

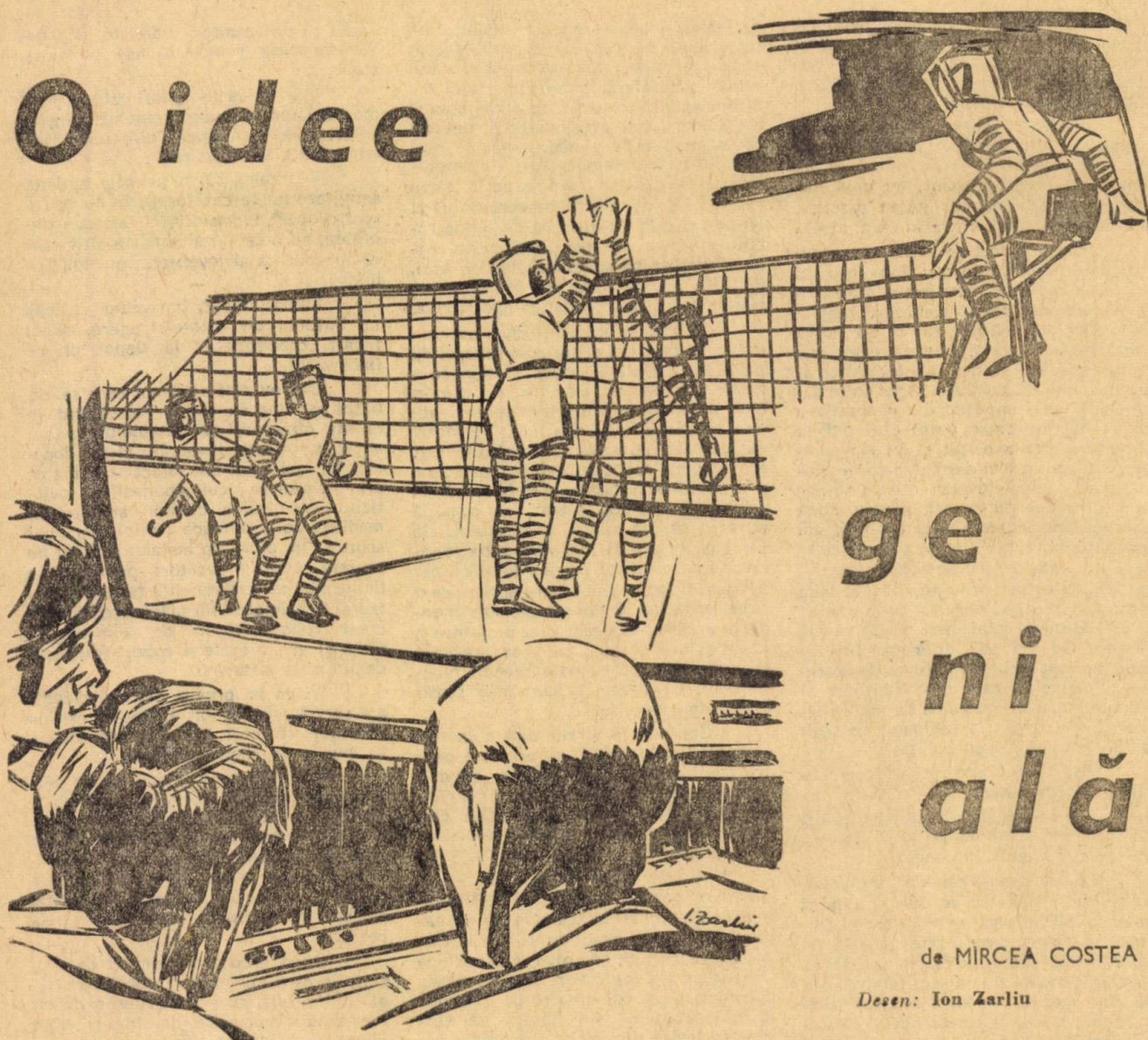
2. Datorită sportului am căpătat o rezistență fizică și o mare capacitate de respirație, fără de care nu pot fi abordate roluri de mare întindere. Sobrietate, disciplină, punctualitate — iată calități care sînt necesare și unui sportiv și unui actor. Exercițiile fizice m-au ajutat să-mi controlez gesturile pe scenă, să-mi înving emoțiile, creîndu-mi libertatea de trăire interioară pentru exprimarea sentimentelor impuse de fiecare rol în parte, împrumutînd eroilor mei un optimism, un dor puternic de a învinge în viață.

3. Sînt absolut necesare! Fără să vrea, artistul de orice fel împrumută eroilor sau operelor de artă pe care le creează, ceva din robustețea și frumusețea sentimentelor sale, dăruite și șlefuite prin practicarea sportului. Au existat actori mari care au practicat exercițiile fizice în ascuns, făcînd din aceasta un secret profesional. Noi avem astăzi privilegiul că le putem practica pe față.

Anchetă realizată de

D. MORARU

O idee

ge ni ală

de MIRCEA COSTEA

Desen: Ion Zarliu

Directorul institutului nostru de cercetări științifice este un tip simpatic, vine primul la servici și conduce mașina ca un veritabil as. Are un singur defect: nu te lasă să-ți tragi suflul, oricât ai fi de harnic. El una știe: — Stimați colegi, în era revoluției tehnico-științifice trebuie să fim cu un pas înaintea tuturor. Să creăm noi dispozitive, noi automate... Ei, cine are o idee nouă?

Trebuie să recunosc că în ultimul timp n-am prea strălucit cu noutățile. Propuneri am făcut, ce e drept, dar

fără prea mult succes. Am propus, de exemplu, o scobitoare automată, în genul periuței de dinți. Directorul m-a refuzat în mod delicat, spunând că dacă nici scobitoarea clasică nu e considerată igienică și a fost exclusă din solnițele restaurantelor, de ce mai trebuie una superelectronică? Am inventat atunci un automat pentru umplut pipa cu tutun. Același refuz, pe motiv că umplutul pipei e un ritual, e o plăcere, la care fumătorii de pipă n-ar renunța cu nici un preț. Pe urmă, automatul meu era mai scump decât prețul pipelor și al tutunului

consumat într-o viață de om longeviv. În sfârșit, mi s-a reproșat ceva și în legătură cu poluarea aerului înconjurător.

Și în timp ce colegii mei prosperau, eu mă zbăteam în criză de idei. Până într-o zi, când mi-a căzut în mână un ziar de sport în care scria că recent a avut loc un meci între Cassius Clay alias Muhammad Aly și Max Schmeling, sfârșit cu victoria primului.

E drept că nu mă prea pricepeam la sport, dar nu sînt atît de naiv să cred că, la vîrsta sa onorabilă, Max a putut să boxeze cu Clay, chiar dacă acesta și-a

rupt maxilarul într-un meci neoficial. M-am lămurit, citind mai departe, că meciul a avut loc cu ajutorul unui computer care a fost încărcat cu caracteristicile celor doi boxeri.

Evrika! mi-am zis. Dacă se poate boxa cu computerul, de ce nu s-ar putea juca și volei?! Mai ales că boxul, un sport nu prea... elegant, eu unul nici cu computerul nu l-aș putea practica. În timp ce voleiul, un vechi vis al meu...

M-am apucat de lucru. Am adunat date despre cele mai bune echipe, filme cu cele mai mari jocuri din campionatele mondiale, statistici, regulamente de joc, mă rog, tot ce s-a putut cunoaște în materie, am scris celor mai buni specialiști și, n-o să mă credeți, aceștia mi-au răspuns. Am băgat toate datele într-un computer din generația a 52-a (a fost tot ce-am putut obține de la director, care a evitat să-mi încredințeze un aparat mai nou). Am confecționat după modelele existente un număr corespunzător de roboți, pentru două echipe, plus rezervele și arbitrii, am amenajat un teren cu plasa regulamentară și... gata pentru demonstrație. Repet că, în ce mă privește, ocupat cum sînt cu studiul, nu prea am timp pentru sport. Despre volei, nici vorbă să mă pricep. Cu cei 157 de centimetri ai mei, am fost refuzat în școală de antrenorul de volei, care mi-a reproșat că nu ajung nici în marginea de jos a fileului și m-a trimis la echipajul de schif de 8+1, ca să fiu eu „plusul”.

Așa că am lăsat totul pe documentarea din computer.

Am invitat pe director și pe cei mai renumiți colaboratori ai săi în sala de sport, să vadă „minunea”.

Le-am servit cel mai bun ceai, ba și cite puțin coniac, să-i dispun și le-am explicat avantajele invenției (directorul nostru ține foarte mult la asta). Am arătat că, fiind foarte ocupați cu studiul la școală sau universitate, tinerii nu vor mai trebui să-și sacrifice timpul liber, și așa destul de puțin, pentru a se antrena. Apoi, se scutesc cheltuielile cu pregătirea echipelor pentru marile competiții. Și multe altele.

Am apăsat apoi pe butonul de start, în sală s-au aprins luminile. Roboții-arbitri și-au ocupat locurile în scaun și, respectiv, lângă fileu, roboții-antrenori au tras cu coada ochiului unul către celălalt, și-au ales roboții-jucători, trimițînd în teren, în ultima clipă, cite unul sau doi elevi mai ruginiți pe la încheieturi, dar cu ceva mai multă experiență.

Robotul-arbitru principal a fluierat scurt și s-a servit prima minge. Robotul de la primire și-a lipit brațele, a ridicat mingea spre prima linie, s-a

dat pasa a doua, pe muchia fileului, cum e mai bine de tras, dar robotul-atacant a sărit cu o secundă mai târziu și a trimis mingea afară. Serviciu pierdut! S-a întors apoi către cel care a dat pasa și l-a admonestat, arătîndu-i cu degetul către radarul de ghidaj, semn că nu-i funcționează o triodă. Atît i-a trebuit robotului-ridicător. S-a repezit către cel vinovat de pierderea serviciului și i-a arătat cana cu unsoare din mîna robotului-masor. În tot acest timp, roboții din echipa adversă aplaudau deși, din cîte am înțeles, ce se petrecea vizavi nu era de aplaudat, ci dimpotrivă.

Robotul-arbitru defileuși-a schimbat locul de lîngă stîlp, robotul-arbitru principal a fluierat scurt și mingea a fost repusă în joc. Dar nici n-a atins-o bine un robot-jucător din terenul advers, că s-a fluierat din nou, pe motiv de „dublă”. Echipa sancționată a tăbărit sub scaunul robotului-arbitru principal și a protestat vehement. Robotul de la „primire”, cel cu „dubla”, cu o mînă pusă în partea stîngă a pieptului, s-a jurat pe ce are el mai scump, pe generatorul de antimaterie, că a lovit corect mingea. Robotul din scaun, arbitru cu o experiență de 50 de campionate mondiale, a rămas la decizia sa, deși mi s-a părut și mie că nu prea avea dreptate și am regretat că nu i-am înlocuit radarul-ochi, cu lasere, oricum mai sensibile și mai precise.

Cel mai în vîrstă dintre savanți — specialist în jucării cibernetice pentru copii — care după primul „serviciu” începuse să se agite în fotoliu, s-a ridicat indignat, răsturnîndu-și ceaiul peste costumul nou, de un alb strălucitor, al directorului.

— Tinere — mi-a spus — o preste experiență! Ceea ce faci dumneata e un atentat la educația tinerei generații. Îți spun exact ce va urma. După cîteva pase bune, roboții din echipa „Imperceptibililor” vor lua un avans substanțial, iar cei din echipa „Tigrilor lacto-vegetarieni” vor începe să țină mingea ieșită din joc, s-o trimită abia rostogolindu-se pînă sub fileu și să se facă că au uitat de ordinea rotației, doar-doar își vor enerva adversarii, să-i scoată din mînă. Iar unii dintre cronicharii de volei vor scrie a doua zi în ziarele lor că roboții-arbitrii au condus excelent, alții vor afirma că au condus excelabil, iar alții vor invoca, diplomatic, că din locul unde se aflau la „masa presei” nu au putut observa prea bine jocul și că vor interveni pe lîngă Asociația Presei Sportive să ia în dezbateră modul cum înțeleg organizatorii să asigure condiții de lucru ziaristilor sportivi.

Apoi a încheiat cu o frază al cărei conținut nu l-am înțeles prea bine.

Zicea că un asemenea volei se juca pe vremea unor anume Barney și Flintstone.

Înfuriat că și-a pătât cel mai frumos costum, cumpărat anume pentru aniversarea căsătoriei, directorul institutului a subliniat sec:

— Înțeleg că în primele luni de activitate un cercetător tînăr nu poate realiza mare lucru dar, cu metoda dumitale, nu m-ar mira ca peste cîtiva ani să-mi spui că ai inventat... oul lui Columb!

Rămas singur, îmi venea să apăs pe butonul de auto-distrugere, să-mi trimit „capodopera” la depozitul de fiare vechi.

Dar nu sînt eu omul care se dă bătut cu una cu două. Pătrunzînd în esența observațiilor bătrînului savant, am luat totul de la capăt. M-am documentat mai bine, am selecționat tot ce era mai bun în jocul japonezilor, sovieticilor, românilor, cehilor, am studiat maniera de a conduce a celor mai buni arbitri. În plus, am instalat senzori pe brațele roboților-jucători, pe fileu, pe liniile albe care marchează terenul, pentru a face imposibilă orice eroare. Am creat roboți-jucători de dimensiuni, forțe și vîrste egale și roboți-antrenori de un calm desăvîrșit.

Și, ca să previn orice incident, am servit asistenților, în locul ceștilor aburinde cu ceai în plic, ceai-pilule, în înveliș de chewing-gumm.

Am apăsat pe „start” și s-a servit prima minge. Totul mergea minunat. Se pasa perfect, se tragea perfect, se plonja perfect, se „scotea” perfect, se pasa perfect, se tragea perfect, se plonja perfect, se „scotea” perfect, se pasa perfect, se tragea perfect, se plonja perfect, se „scotea” perfect, se pasa perfect...

După vreo trei sferturi de oră, timp în care mingea nici vorbă să atingă dușumeaua, cu gîtul tirbușon de cît întorsese capul spre dreapta și spre stînga, în urmărirea mingii, bătrînul savant s-a ridicat și mi-a spus resemnat:

— Tinere, totul e perfect! Ai lucrat excelent! Numai că un asemenea volei nu mai e interesant. Prefer un arbitru cu scăpări, niște jucători cu scăderi în pregătire și antrenori înegali. Altfel se duce tot „charme”-ul jocului și o partidă de campionat durează pînă la sfîrșitul lumii. Sfîrșit pe care, din fericire, nu-l prevedem în prima sută de milioane de ani. Afară dacă nu vom rămîne să urmărim acest prim serviciu.

Directorul l-a aprobat din cap și m-a sfătuit să-i prezint a doua zi proiectul cu... scobitoarea cibernetică.

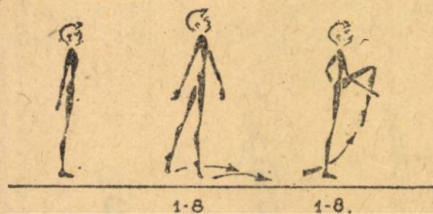
Ce spuneți de un asemenea succes?

GIMNASTICĂ PENTRU TOȚI

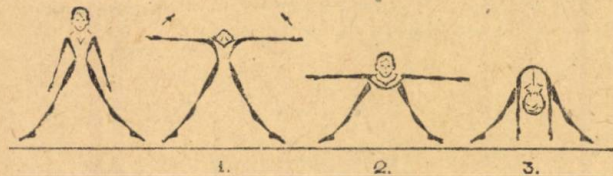
Nu vom încerca să facem o pledoarie în favoarea necesității exercițiilor fizice în viața fiecăruia dintre noi, stimați cititori. Sîntem convinși, ca și dv de altfel, că educația fizică și sportul reprezintă o necesitate stringentă, de fiecare zi, a tuturor cetățenilor, indiferent de vîrstă, sex sau profesie. Trebuie să subliniem că exercițiul fizic face parte din arsenalul de combatere a noxelor vieții contemporane, de prevenire, menținere și întărire a sănătății, precum și faptul că el este unul dintre principalele mijloace de luptă împotriva unora dintre cele mai grele maladii ale timpurilor noastre.

Ideal ar fi ca fiecare dintre noi să includem în programul zilnic cît mai multe minute petrecute pe stadioane, în bazinele de înot, pe pîrțile de schi și pe patinoare, oriunde se poate face mișcare în aer liber. Dacă, totuși, „ieșiri” de acest gen sînt mai greu de realizat, vă propunem un complex de exerciții pe care le puteți efectua acasă, fără amenajări și aparatură speciale.

Cu siguranță, aceste exerciții nu pot înlocui mișcarea în aer liber. Totuși, vă recomandăm să le înscrieți de urgență în programul dv zilnic de activitate și mai ales, să le executați.

1. Mers și alergare; opt pași mers pe vîrfurile picioarelor (pe loc sau în deplasare) și în continuare opt pași cu ridicarea genunchiului la orizontală (alternativ dreptul-stîngul). Exercițiul se repetă de 10 — 12 ori, apoi se trece în alergare păstrîndu-se aceeași structură a mișcării. Se va avea grijă ca în timpul execuției spatelui să fie în permanență drept.

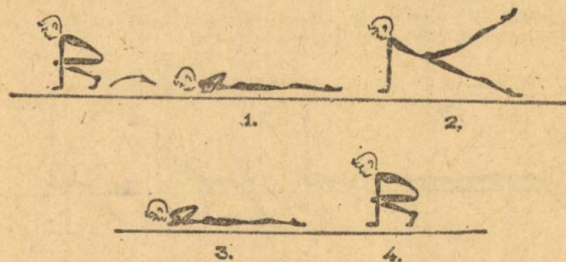
2. Stînd cu picioarele depărtate; ridicarea brațelor întinse lateral, palmele în sus, extensia capului și trunchiului (1), aplecarea trunchiului la orizontală — picioarele întinse, trunchiul drept, capul sus —, menținerea brațelor lateral, palmele în jos (2), îndoirea trunchiului înainte-jos, palmele ating solul (3), revenire în poziția inițială (4). Se repetă exercițiul de 6—8 ori.

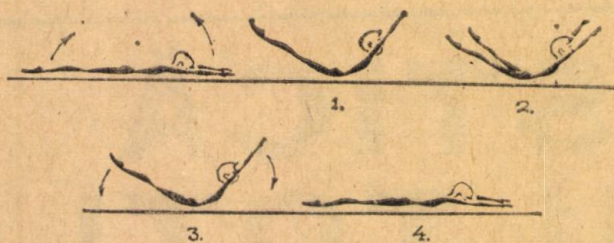
3. Stînd; balansarea piciorului stîng lateral, ridicare pe vîrfurile celuilalt picior și ducerea brațelor lateral, palmele în jos (1), fandare mare laterală, pe același picior, trunchiul se îndoaie înainte, palmele pe sol (2), executarea din nou a mișcării de la timpul 1 (3), revenire în stînd (4). Se continuă exercițiul în partea dreaptă (5—8). Întregul exercițiu — dreapta—stînga — se repetă de 4—6 ori.

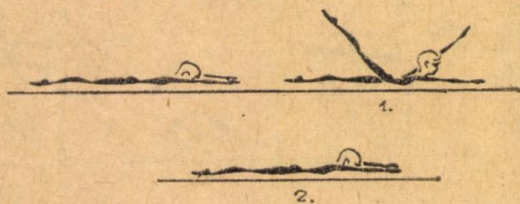
4. Stînd, picioarele depărtate; răsucirea trunchiului spre stînga, balansarea brațelor întinse spre aceeași parte (capul se întoarce în direcția răsucirii) — (1), se repetă aceeași mișcare în partea opusă (2), îndoirea răsucită a trunchiului pe piciorul stîng și apucarea gleznei (3), revenire în poziția inițială (4). Se continuă exercițiul în partea dreaptă (5—6). Întregul exercițiu se repetă de 8—10 ori —dreapta—stînga.

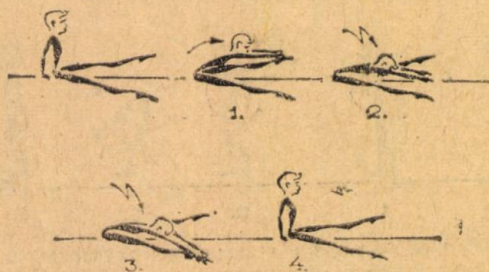
5. Ghemuit, minile sprijinite pe sol; trecerea în culcat înainte prin aruncarea picioarelor înapoi și îndoirea brațelor (1), întinderea brațelor și ridicarea piciorului stîng, întins, înapoi—sus (2), îndoirea brațelor și coborîrea piciorului stîng lîngă celălalt (3), revenire în poziția inițială (4). Se continuă exercițiul cu ridicarea piciorului drept (5—8). Întregul exercițiu se repetă de 4—6 ori.

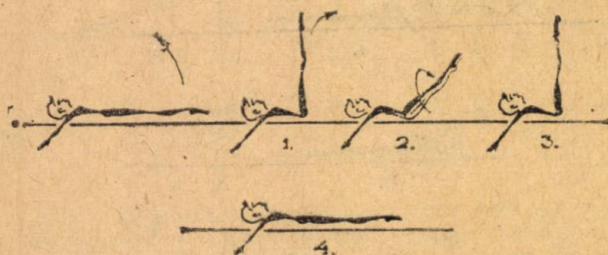
6. Culcat înainte, brațele întinse înainte; ridicarea brațelor și picioarelor întinse (1), depărtarea laterală a brațelor și picioarelor (2), aceeași mișcare ca la timpul 1 (3), revenire în poziția inițială (4). Exercițiul se repetă de 6—8 ori.

7. Culcat înainte, brațele întinse înainte; ridicarea simultană a brațului stâng și a piciorului drept înapoi-sus (1), revenire în poziția inițială (2); se continuă exercițiul cu acțiunea simultană a brațului drept și a piciorului stâng (3—4). Se repetă de 10—12 ori

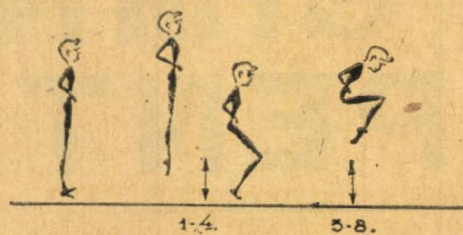

8. Sezînd, picioarele depărtate; trunchiul se arcuiește pe piciorul stîng, mîinile ating vîrfurile picioarelor (1), arcuirea în continuare a trunchiului cu apropierea cît mai mult a pieptului de sol (2), arcuirea trunchiului cu atingerea vîrfurilor picioarelor cu mîinile (3), revenire în poziția de plecare (4). Exercițiul continuă, cu aceeași structură, în partea dreaptă (5—8). Se repetă de 8—10 ori.

9. Culcat pe spate, mîinile sprijinite pe sol, lateral, palmele în jos; ridicarea picioarelor întinse la verticală (1), coborîrea picioarelor întinse spre stînga-jos, pînă la sol (2),

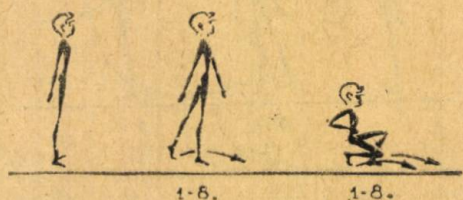
aceeași mișcare ca la timpul 1 (3), revenire în poziția inițială (4). Exercițiul continuă, cu aceeași structură, în partea dreaptă (5—8). Se repetă de 4—6 ori.

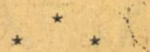
10. Stînd, mîinile pe șolduri; patru sărituri „ca mingea” pe loc, pe vîrfurile picioarelor (1—4), patru sărituri cu ridicarea genunchilor la piept (5—6). Se repetă exercițiul de 6—8 ori.

11. Stînd; ducerea brațelor întinse prin lateral, sus, ridicare pe vîrfurile picioarelor, extensia ușoară a capului, inspirație (1), îndoirea ușoară a genunchilor, aplecarea capului înainte și coborîrea brațelor prin înainte jos-înapoi, expirație (2). Se repetă exercițiul de 6—8 ori.

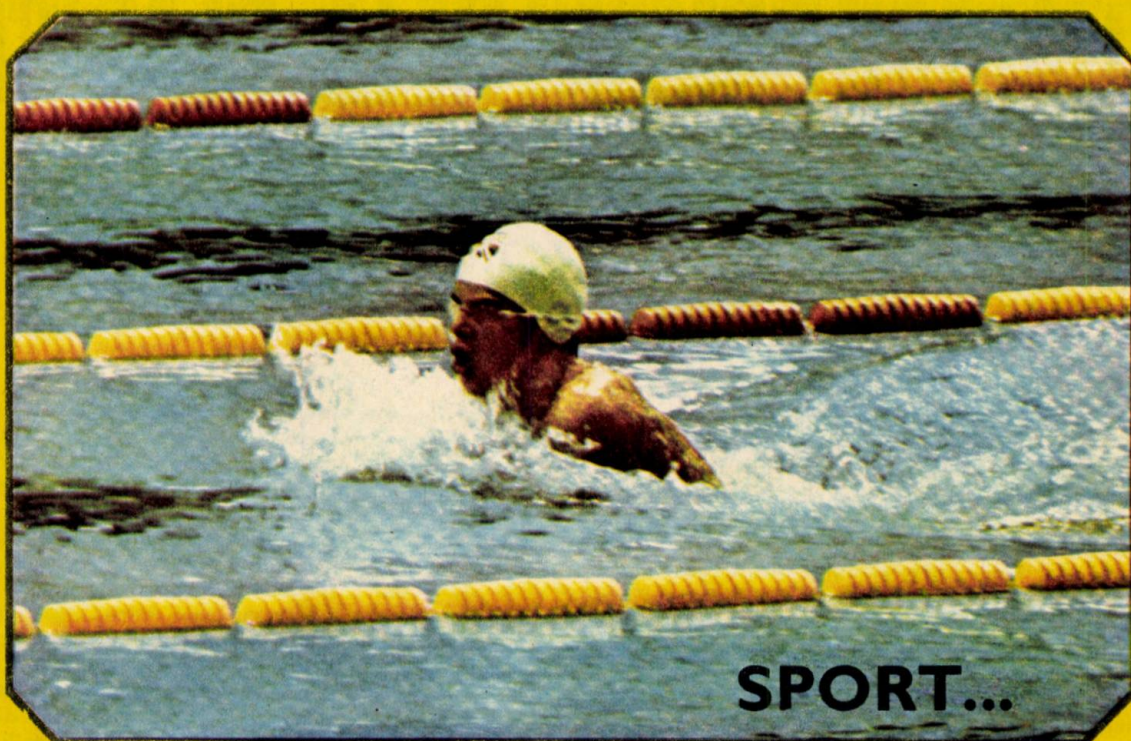

12. Mers și alergare; opt pași mers obișnuit, opt pași mers ghemuit, mîinile pe șolduri. Exercițiul se repetă, alternativ, de șase ori, după care se trece în alergare ușoară, pe loc sau în deplasare, timp de 1 minut.

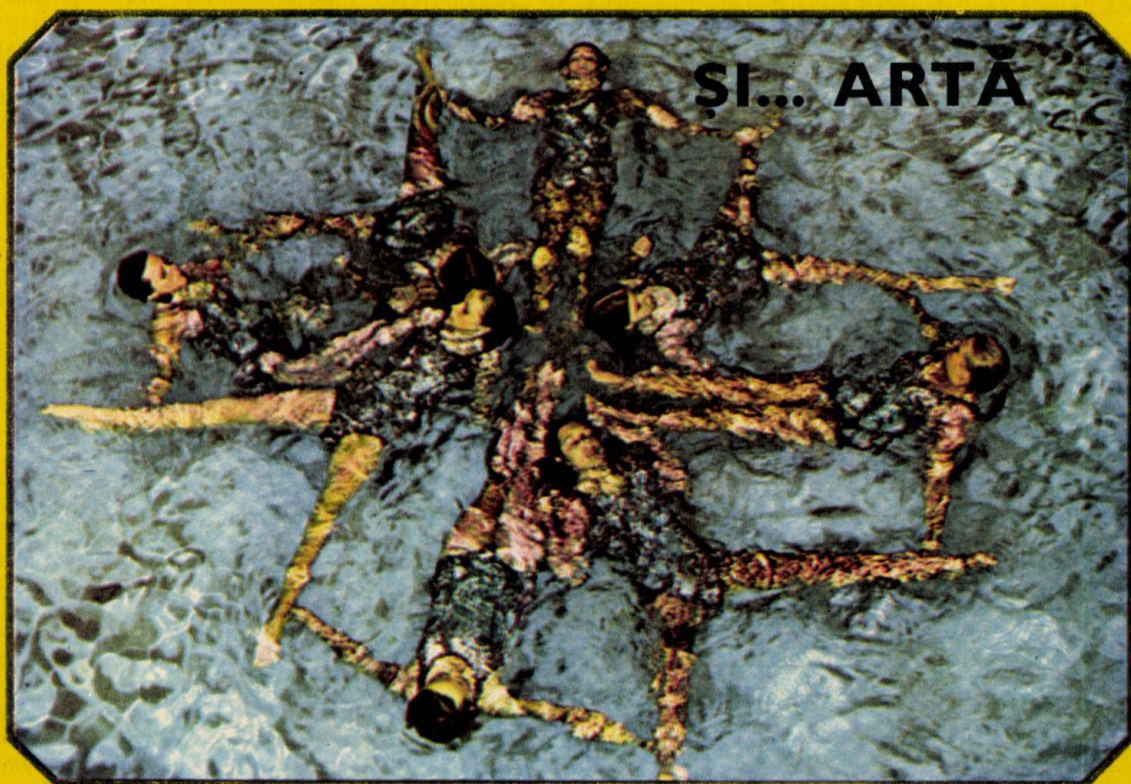

Exercițiile din complexul propus vor fi executate într-o cameră bine aerisită, cu ferestrele deschise, indiferent de anotimp, iar dacă condițiile permit, în curte, pe terasă, balcon etc.

Între exercițiile propuse se va face o pauză de 20—30 de secunde, efectuîndu-se în acest timp mișcări de respirație, cu accent pe expirație.

SPORT...

ȘI... ARTĂ

LUPTĂTORII ROMÂNI DE LA „CLASICE”

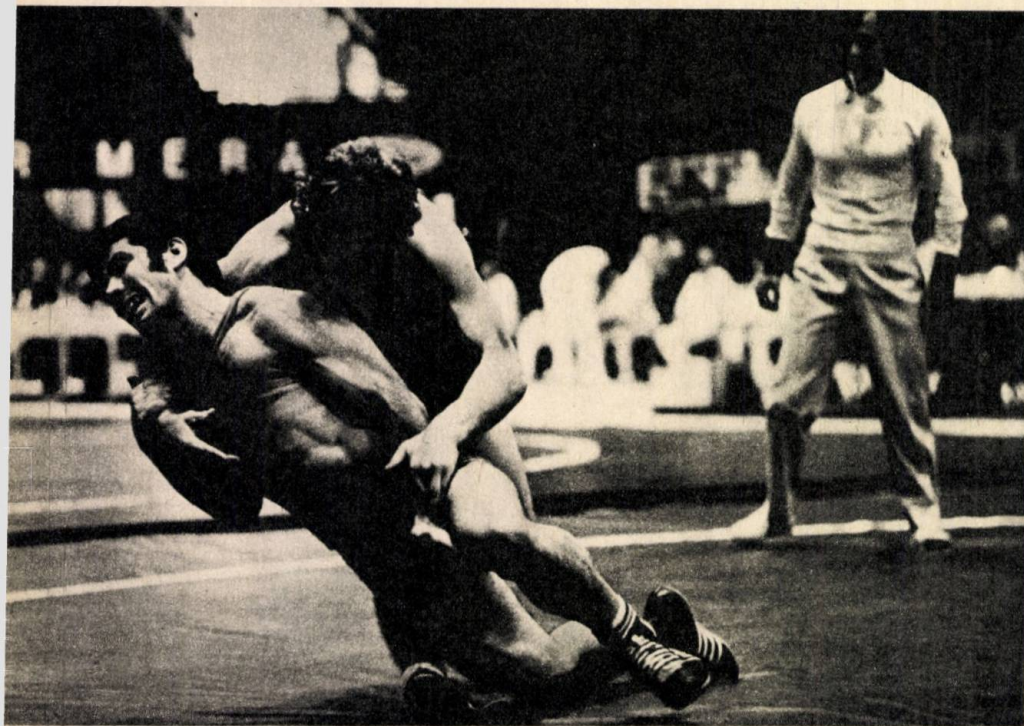
ȘI-AU ONORAT REPUTAȚIA ÎN ARENA INTERNAȚIONALĂ ȘI LA C.E. DE LA HELSINKI

La Jäähalli, din Helsinki — o uriașă sală de sport modernă, cu o capacitate de 10 000 de locuri — s-au desfășurat, la începutul lunii iunie, Campionatele europene de lupte greco-romane. La această competiție de anvergură au participat cei mai buni luptători din lume. Spunem din lume, deoarece la toate confruntările de amploare — Jocuri Olimpice, campionate mondiale și continentale — din ultimii ani, luptătorii europeni au cucerit marea majoritate a medaliilor. Este suficient, credem, să menționăm că la Olimpiada müncheneză, la cele zece categorii de

greutate, doar doi luptători japonezi și unul iranian au reușit să urce pe podiumul de onoare — și nu pe cea mai înaltă treaptă. Iată de ce sîntem îndreptățiți să afirmăm că ediția europeanilor din acest an a fost extrem de dificilă pentru absolut toți concurenții. În sprijinul acestei aprecieri ni se par pe deplin edificatoare înfrîngerile unor mari luptători: campionul olimpic al categoriei 74 kg, Vitezlav Macha (Cehoslovacia) a fost învins clar la puncte (2—6) de Ivan Kolev (Bulgaria), Sreten Damjanović (Iugoslavia), actualul campion mondial al categoriei 68 kg, a fost întrecut

înainte de limită atît de către Nedko Nedev (Bulgaria), cît și de Șamil Hișamutdinov (URSS), iar Nicolae Martinescu, campionul olimpic al semigreilor, a pierdut — spre regretul nostru — și el două meciuri înainte de limită, prin tuș, fiind nevoit să se mulțumească cu medalia de bronz.

Dar, cu toată dificultatea confruntărilor acestei ediții (a37-a), luptătorii români au reușit și de această dată să se numere printre protagoniști la multe categorii. Și dacă numai doi dintre ei au reușit să cucerească medalii, faptul nu se datorează în exclusivitate aspectelor menționate mai înainte, ci și unor greșeli pe care le-au făcut. Să dăm, însă, înțietate, lui Gheorghe Berceanu, cel care a intrat în posesia unui nou titlu de campion al Europei. După cum se știe, reputatul luptător român, începînd din 1969, la toate competițiile de amploare la care a participat și-a înscris în palmares tot atîtea victorii: campion mondial în 1969 și 1970, campion olimpic în 1972 și campion continental în 1970, 1972 și 1973. (În 1971, fiind accidentat, n-a concurat la C.M. de la Sofia). Micul luptător, dar marele performer Gheorghe Berceanu și-a croit drum în rîndul laureaților cu pași siguri — după cum l-am văzut pe saltelele de concurs de la Jäähalli — adoptînd în fața fiecărui adversar tactica potrivită. O singură dată a greșit, totuși, și Berceanu — în meciul cu bulgarul Pavel Hristov, programat în turul al doilea. Priveam, de la numai cîțiva metri, duelul lui Berceanu cu luptătorul bulgar și parcă nu ne venea a crede ochilor. Aproape în tot timpul primei reprize a fost extrem de prudent, încerca să obțină prize favorabile atacului, dar le abandona pe dată cu ușurință, deși erau cît se poate de avantajoase finalizării unor procedee tehnice mai puțin riscante. Abia în ultimul rund

Berceanu a luptat așa cum ar fi trebuit s-o facă de la început, însă a fost prea târziu și n-a mai putut schimba decizia de egalitate dictată după ultimul gong. La câteva minute, lăsând șirurile de transpirație să-i curgă în voie pe față, ne-a mărturisit, cu evident regret, că singurul vinovat de primirea celor două puncte de penalizare de pe urma drăwului era el... În celelalte partide a fost nevoit să se întrebuințeze la maximum pentru a evita neiertătoarele puncte de penalizare. Este adevărat, spre meritul său, că a reușit.

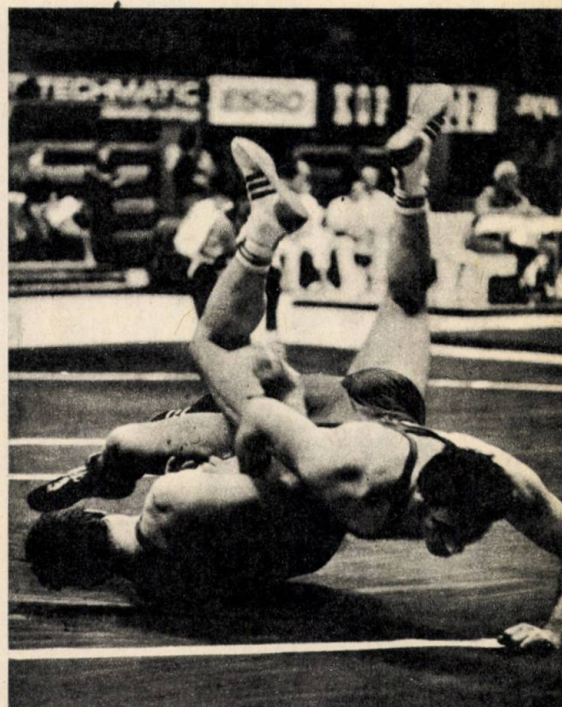
Al doilea luptător român care a urcat pe podiumul de premiere a fost Nicolae

Martinescu (cat. 100 kg). Spre deosebire, însă, de Berceanu, el a «plecat» din același tur doi, cu 4 puncte grele de penalizare, fiind fixat cu umerii pe saltea, în min. 5,09, de tînărul Kamen Lozanov (Bulgaria), debutant în arena marilor competiții internaționale. Martinescu conducea cu un punct (2—1) la începutul rundului secund. «Găsind» o priză de salt, a încercat s-o valorifice, dar... cu o întârziere de o fracțiune de secundă, suficientă adversarului pentru a-l contra în tuș. Împovărat cu o penalizare ce-l apropia de pragul eliminării, Nicolae Martinescu a găsit, totuși, resurse să ajungă în finală. Înaintea aces-

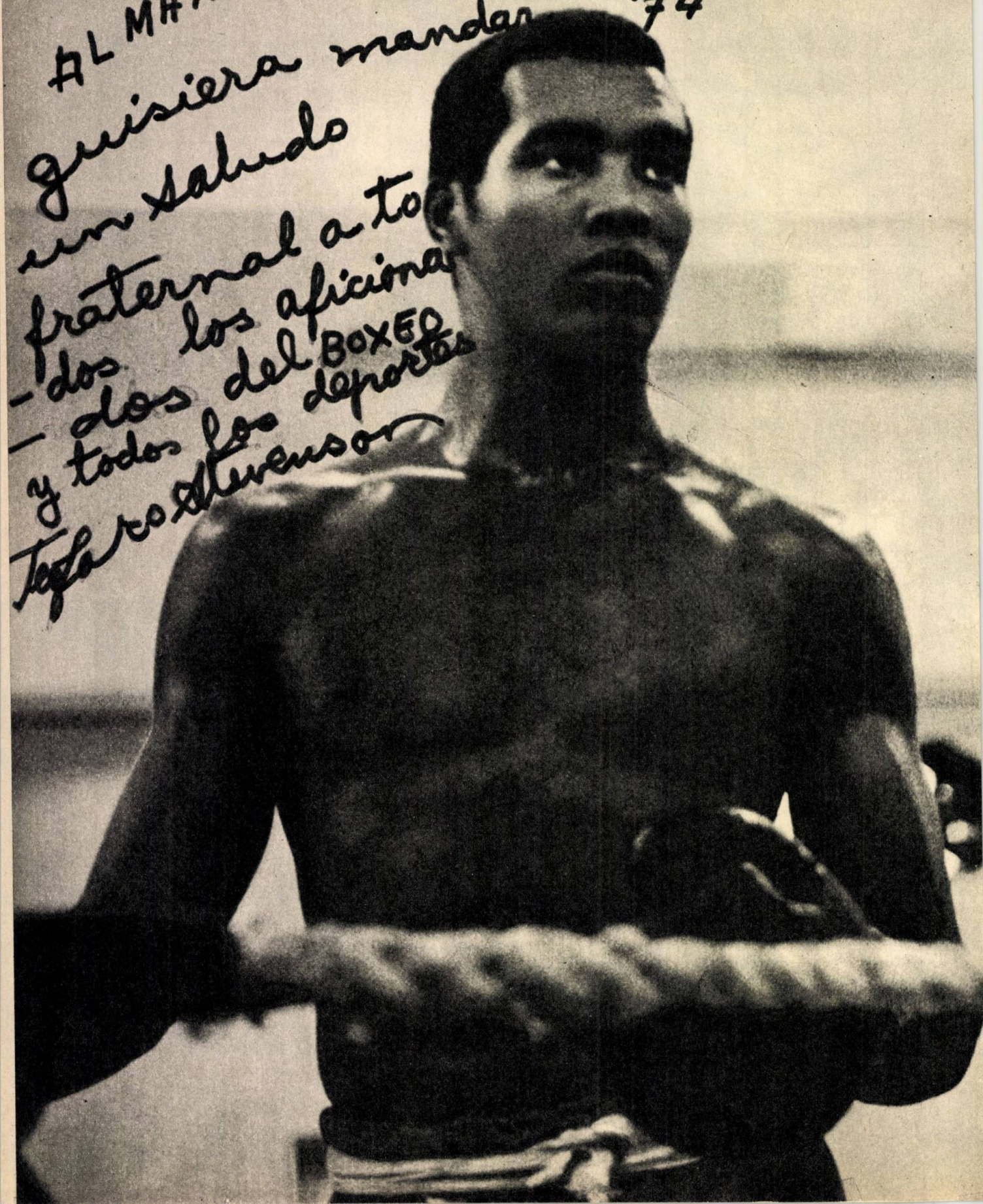
teia, însă, se accidentase la umărul drept și astfel nu și-a mai putut apăra șansele în fața celui ce avea să devină campion continental, sovieticul Nikolai Bolboșin, fiind fixat cu ușurință în tuș. În aceste împrejurări, cu toate că Nicolae Martinescu a cucerit doar medalia de bronz, aceasta are o strălucire cu totul deosebită. Ea este a zecea medalie pe care neobositul nostru luptător a obținut-o la cele mai importante competiții. În panoplia sa se află acum o medalie de aur și alta de bronz la J.O., două de argint și trei de bronz la C.M., una de aur și două de bronz la C.E. Într-adevăr, o colecție prețioasă, pe care nu o au mulți sportivi.

Comportări meritorii au avut și alți luptători români. Ne referim, îndeosebi la Nicu Gingă (cat. 52 kg), Eugen Hupcă (cat. 68 kg), clasati pe locul 4, și la Marin Dumitru (cat. 57 kg), locul 5, toți trei debutanți, cu acest prilej, la «europene». Dar, atît ei, cît și Adrian Popa (cat. 74 kg), care a ocupat locul 6, au ratat mari șanse de a cuceri medalii.

COSTIN CHIRIAC

ALMANAHUL SPORTUL
quisiera mandar "74"
con saludo
fraternal a todos
los aficionados
del BOXEO
y todos los deportes
Tegucigalpa

GREUL CU ZÎMBET DE COPIL

Acum vreo zece ani, în Cuba, mă aflam printre mulțimea adunată în jurul ringului pe care se desfășura «Turneul Campionilor» din cadrul unei grandioase manifestări sportive naționale. Asistam la gala finală, cea care încunună pe campioni. Deși a trecut ceva vreme, re trăiesc atmosfera de un fel deosebit în care se desfășura gala. Dacă de obicei reuniunile de box, începând cu anunțul crainicului care prezintă pe competitori și pînă la comunicarea deciziei, au ceva din duritatea acestui sport, în țara prietenă totul era marcat de exuberanță și mai ales de un fast deosebit. Boxerii înaintau spre ring în aplauzele întregii săli, cei mai mulți erau strigați pe nume, mîngiați, încurajați. Înfășurați în halate sau pelerine rosii, cu numele scris pe spate cu litere albe, de o șchioapă, pugiliștii, pînă și cei de la «semimuscă», păseau malestuos, cu gesturi largi, pînă în mijlocul ringului, de unde salutau, tanțoși, ca marii campioni.

După prezentarea de rigoare, un puști purta în ring, de-a lungul celor patru laturi, o pancartă mai mare ca el, pe care era scris un 1, un 2 sau un 3 uriaș, anunțînd repriza. Am urmărit ca vrăjit toată această «regie» neobișnuită, care te făcea să te crezi la cine știe ce mare meci pentru titlul mondial. În ce privește boxul practicat, ei bine, dacă ceea ce ieșea în evidență era combativitatea, un ochi atent desprindea o undă de tehnicitate nativă, care — îndrumată cu perseverență — avea să ducă la binecunoscutele succese din ultima vreme ale boxului cubanez. Cititorul își amintește, desigur, de triumful cubanezilor la Jocurile Olimpice de la München, ca și de... finala Stevenson-Alexe, care avea să fie disputată peste un an, la București.

Sînt convinși că Teofilo era atunci, cu 10 ani în urmă, printre puștii care urmăreau cu nesaț pe «Chocolatico» și pe ceilalți «mari campioni» care se înfruntau în turneul la care eram martor. Și el, și Correa și ceilalți au fost cu siguranță atrași pe ring de atmosfera sărbătorească, de halatele roșii, de ovațiile publicului, de puștiul acela care purta o pancartă mai mare decît el...

La București l-am văzut de aproape pe Teofilo Stevenson. La televizor, în transmisiile de la München, mi se părea fioros, ca orice «greu» și impresia era întărită de acele K.O.-uri năprasnice, cu care își învingea adversarii mult înainte de limită. De aproape, l-am asemuit mai degrabă cu un balerin sau, dacă vreți, cu un gimnast. Teofilo, greul care cîștigă numai prin K.O., are un zîmbet de copil, care nu-i dispare de pe față decît arareori. L-am urmărit atent. Boxul lui are ceva din jiu-jitsu. Forța loviturii sale e decisă de forța cu care atacă adversarul. Am rămas cu impresia că Teofilo Stevenson ar fi mai bucuros să cîștige la puncte, să facă meciuri de trei reprize dar că... nu-l lasă adversarii!

Despre Teofilo Stevenson se vorbește și, cu siguranță, se va mai vorbi multă vreme.

C. MIRCEA

«Aș dori să adresez un salut frătesc tuturor iubitorilor boxului și ai tuturor sporturilor».

GASTON ROELANTS

recordmanul orei

V-ați întrebat vreodată ce distanță poate parcurge omul într-o singură oră? Știați că există și un record mondial în acest sens? Cei mai mari alergători din lume din ultimele decenii și-au încercat adesea forțele într-o probă pe durata de 60 de minute și performanțele lor au crescut de la an la an.

Pînă la 1 iunie 1973, 17 atleți au reușit să parcurgă în acest timp mai mult de 20 de kilometri, recordul lumii fiind deținut de cunoscutul alergător belgian **Gaston Roelants**. Iată de altfel și lista celor mai buni dintre aceștia:

Gaston Roelants (Belgia)	20 784 (1972)
Willi Polleunis (Belgia)	20 518 (1972)
Ronald Hill (Anglia)	20 471 (1968)
Jürgen Haase (R.D. Germană)	20 394 (1973)
Trevor Wright (Anglia)	20 340 (1971)
Ronald Grove (Anglia)	20 307 (1968)
Seppo Tuominen (Finlanda)	20 296 (1971)
Noel Tijou (Franța)	20 285 (1972)
Ronald Clarke (Australia)	20 231 (1965)
James Alder (Anglia)	20 202 (1968)

CARNE DE PASĂRE

SE PREPARĂ RAPID
SE POATE CONSUMA
LA TOATE VÎRSTELE,
INCLUSIV DE CĂTRE
SUFERINZI

PĂSĂRILE TĂIATE
ȘI VII SE DESFAC
PRIN UNITĂȚILE
COMERTULUI
SOCIALIST

PĂSĂRILE TĂIATE
SÎNT CURĂȚATE
ȘI PREAMBALATE
CU FICATUL, INIMA,
PIPOTA ȘI GÎTUL

HRĂNITOARE • UȘOR DIGERABILĂ • STIMULATIVĂ

ȘTIINȚA A COBORÎT ÎN STADION

Conf. Dr. ALEXE NICU

Cînd un act omenesc capătă universalitate pentru că are așezămînt și circulație în toate părțile lumii, legi și practici unanim acceptate, instituții care veghează și-i stimulează desfășurarea și mai ales efecte care slujesc omului, el intră în raza de cunoaștere a științelor tradiționale sau nou create care, fie că și-l dispută, fie că îl studiază în mod concentric.

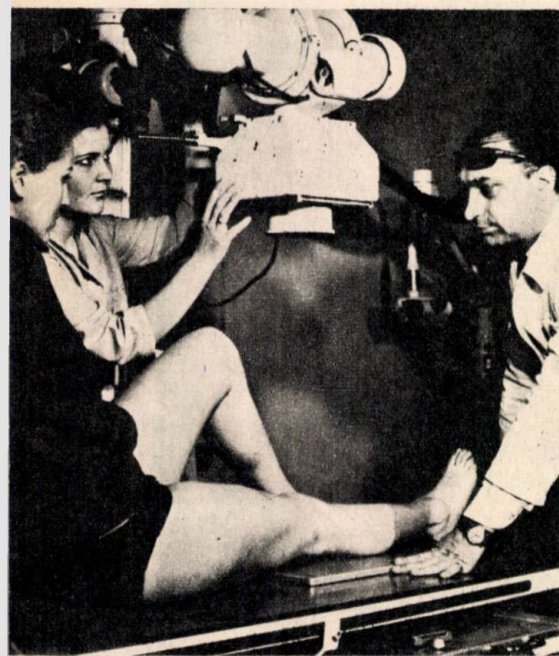
Din acest punct de vedere, sportul de performanță poate fi considerat ca un fenomen interesant, dinamic și controversat, care atrage tot mai mult atenția și reflexiile oamenilor de știință. Pare -se că istoricii au fost cei care l-au desprins mai devreme din noianul manifestărilor omenesti, certificîndu-i existența milenară. Sub diferite nume, prohibit sau impulsionat, mai întîi eveniment și apoi fenomen, *întrecerea sportivă* a traversat alături de om întreaga lui istorie. Germeii lui întîlniți în practica omului primar arată că ea datează dinainte de epoca scrisului, cititului și socotitului, care marchează hotarul civilizației. Sub forma lui agonistică, integrat în conceptul filozofic al idealului armonic al Greciei clasice, slujește ideii de echilibru între frumos și bun — sintetiză a unei ființe omenesti superioare. Jocurile Olimpice antice au constituit un exemplu de înțelegere a rosturilor competiției egale dintre oameni și de rezolvare pe plan organizatoric, pe care doar secolul XX a putut să-l reediteze. Poate însă că frumusețea lor lăuntrică, ideea filozofică a participării și gloriei olimpice n-au putut încă să fie depășite.

Trecut în umbră de către tirania religioasă a secolelor medievale, fenomenul

agonistic a fost totuși păstrat cu o strălucire scăzută în sistemul de formare și de viață al cavalerilor și în bucuria duminicală a maselor din burgurile feudale. Istoricii arată că aceste urme sînt preluate și stilizate de secolul XIX și XX care le stabilesc structurile moderne, așa cum baladele, legende și poemele populare au constituit izvorul creației culte moderne.

Fapt cu implicații politice, întotdeauna integrat în doctrina orînduirilor economico-sociale ale istoriei omenesti, dar cu limite de clasă, întrecerea sportivă a prilejuit controverse și totodată aspirații pentru lărgirea accesibilității sale. *Studiul politico-ideologic* al socializării sportului, al întrecerii corporale, a demonstrat că limitele de clasă nu se găsesc în esența acesteia, întrucît biologia și spiritualitatea individului pot, deopotrivă, oriunde și oricînd, să suporte efortul întrecerii și în același timp să beneficieze de forța ei stimulatorie și modelatoare. De aici și dreptul și capacitatea omului de a-l însuși și poseda ca pe orice bun, ca pe orice valoare materială, intelectuală, morală și estetică. În acest mod se face pasul mare și hotărîtor pentru integrarea fenomenului sportiv în patrimoniul cultural atît național, cît și mondial. Oamenii de cultură și de școală au înțeles că el nu poate fi redus la momentul, uneori dramatic, al confruntării dintre doi oameni, dintre două grupuri. Și în această ipostază, competiția sportivă rămîne un act deliberat și străjuit de legile scrise ale reglementărilor și mai cu seamă de cele nescrise, ale fair-play-ului. El are menirea să educe, să cultive omul prin puterea mijloacelor sale și pe planu-

rile ființei care îi corespund. Concursul sportiv — numit joc olimpic sau întrecere elementară în toate probele și ramurile consacrate — a țîșnit dintr-o trăsătură atît de firesc omenescă, aceea a auto-depășirii, a autoevidențierii, a confruntării și verificării, uneori chiar dintr-o ușoară trufie, din impulsul pentru ostentație și poate chiar din urmele de agresivitate care sălășluiesc primar în adîncurile ei și care se exteriorizează printr-o predispoziție spre o acțiune insuficient controlată, spre excitație. Dacă truda imensului și anonimului proces de educație presărat de-a lungul și de-a latul lumii civilizate ar putea să exprime cît de grea și încă departe de a fi total izbutită i-a fost menirea să liniștească, să domolească această pornire a omului, să-l învețe să și-o înfrîneze în ideea de a-i stabili o cumpănă a gîndirii și faptei, atunci poate am cunoaște real aportul său la educarea lui. Așa se explică de ce sportul a apărut ori a fost adus și pentru ce a rămas pentru totdeauna în incinta instituțiilor de învățămînt. Desigur, de aici el a trecut zidurile lor prea mici pentru a-l reține, omul adult așezîndu-l trainic și statornic în preocuparea lui publică sau privată. Prea curînd și permanent sub semnalul elanurilor, al entuziasmului omenirii s-au asociat dintr-un îndemn tainic de grupare, de acțiune colectivă, pentru a se bucura de sensurile și efectele gestului sportiv. Astfel, *sociologii*, alături de *pedagogi* și *psihologi*, au întîlnit un nou domeniu al manifestării motivației omenesti pentru coacțiune, cointerese și coparticipare. Niciodată *jocul* în aer liber, cel care a prilejuit omului o întîlnire cu

natura și o confruntare onestă cu semenul său, n-a fost privit de științele umaniste cu îngăduință și cu intenția de catalogare a lui ca o activitate periferică, minoră. El este tot atât de necesar ființei umane, mai ales în perioada consolidării sale biologice și sufletești, pe cât de indispensabilă îi este respirația, odihna și hrana. Jocul, întrecerea, a prilejuit un câmp experimental de nebanuite dimensiuni pentru cunoașterea omului. Jocul îl declanșează și-l dezvoltă pînă în adîncurile sale temperamentale și caracteriale, îi dă măsura tăriei sau moliciunii actelor volitionale — resorturi vitale ale energiei și inițiativei sale — intensitatea și generozitatea sentimentelor, acuitatea și miza proceselor intelectuale, sociabilitatea individului, subordonarea intereselor proprii celor ale grupului cărui îi aparține sau egocentrismul său, respectul și sinceritatea cu care întîmpină și recunoaște învingătorul.

Într-o lume modernă, în care omul caută uneori cu desperare să se păstreze, fiind tot mai atent să nu fie strivit de impetuoșitatea ei și anulat de comoditatea către care îl invită, concursul sportiv și pregătirea pentru acesta, antrenamentul de perfecționare, ca și cel de întreținere reprezintă un gen de act compensator de proporții absolut vitale pentru ontogenia și, implicit, filogenia umană. Desigur, sensurile unui antrenament de perfecționare sînt diametral diferite de cele ale antrenamentului de conservare sau de întreținere. Dar ambele se condiționează și în final determină condiția umană biologică și, corelat, pe cea lăuntrică.

Pornind de la ideea sumară că *pregătirea* precede, *prefigurează* și în final *prepară performanța sportivă*, prima s-a aflat curînd într-un raport dialectic, de determinare și condiționare reciprocă cu cea de a doua. Unitatea lor, atît filozofică, cît și concepțională, a obligat pe oamenii de știință să le abordeze într-o legătură funcțională, dar pragmatic fiecare dintre cele două componente își au caracteristicile lor care nu le izolează, ci le conferă specificitatea. Concursul rămîne o stare paroxistică, de angajare totală dar armonios îmbinată, a resorturilor omenești. El se confruntă cu marile categorii ale existenței lumii înconjurătoare — *timpul și spațiul*, la care a mai adăugat cu imaginația lui nesecată un alt obstacol, infinit mai greu — *adversitatea omenească*. Evident, această noțiune trebuie privită pe planul ei generos, acela al declanșării marilor și permanentelor energii care nu dau răgaz neastîmpărului omnesc. Dar cum se obține această stare biologică și psihică de culme care ridică la înălțimi legendare potențialul omnesc, separînd calitativ sportivul de performanță de semenii săi?

Simplu: printr-o strădanie care aseamănă efortul sportiv cu muncile grele. Butoaie de sudoare reprezintă unul dintre echivalentele performanței sportive, o cauză directă și dură a dimensiunilor ei. Însă regull știute, unele bănuite sau, uneori, rezolvate pe calea pasului mărunț și atent pentru a nu leza, structurează acest prototip proces de adaptare a organismului la solicitările exterioare și interioare. Procese intime la nivelul enzimelor, care descoperă un angrenaj biochimic și fiziologic laborios, de esență endocrină, neuromusculară și sistem nervos central și periferic etc., însoțesc calea anevoioasă a mării treptate a capacității de efort a sportivului. Nivelul reactivității pe aceste planuri este direct proporțional cu valorile cantitative și calitative ale efortului, cu raporturile dintre acestea și pauzele de refacere, ale căror dimensiuni și natură le determină. Dar care este drumul cel mai scurt, mai puțin uzant, cu consum minim de timp și energie și cu efecte maxime concretizate în performanțe valorpase — praguri permanente pentru rezultate noi și tot mai înalte — iată o problemă complexă care atestă necesitatea abordării ei științifice. Caracterul echipei multidisciplinare care supune observației, analizelor și testărilor continue organismul și personalitatea sportivului explică atît diversitatea informațiilor cu multiple profiluri (biochimic, fiziologic, biometric, psihic și pedagogic), cît și dificultatea interpretării lor corelate, unitare. Obținerea unui drum cît mai puțin critic în această perfecționare progresivă a sportivului, veghea ca stările de angajare să nu depășească zonele firescului și să nu mute sportivul în cele ale durerii patologice, ale leziunii acute sau cronice,

ca momentele de restituire să opereze deplin pentru ca sportivul să mențină o disponibilitate totală pentru efortul pregătirii și al concursului au creat *știința așa-zisă a omului sănătos*. Evident, dezvoltările ei numeroase nu sînt în măsură să explice toată diversitatea și complexitatea proceselor biologice și psihice declanșate în om sub imperiul efortului sportiv. Dar nici medicina nu a reușit, cu toată marea ei strădanie, cunoscută de la Hipocrate pînă în zilele noastre, să alunge durerea omenească, patologia ei. Știința sportivă a reușit să descopere marile posibilități de realizare a omului pe planurile sale fundamentale. Mutarea progresivă a capacităților de efort, mărirea dimensiunilor sale morfologice, funcționale, eliberarea de barierele psihologice ale multor neputințe, declanșarea unor acte de voință de o tărie nebanuită de el etc., constituie marile efecte ale acestui unic experiment omnesc — *antrenamentul și concursul sportiv*. De peste două decenii se vorbește despre epuizarea potențialului fizic, de limitele fiziologice ale omului angajat în lupta sa deschisă cu timpul, cu spațiul și cu el însuși. Dar în aceste două decenii, mai intensiv ca în orice altă perioadă, s-au consemnat rostogolirea recordurilor și virtuozitatea actelor motrice specifice domeniului sportiv. Teza pavloviană a trecerii reflexelor condiționate pe calea subtilă a eredității în fondul actelor necondiționate, a disponibilităților cu care ne naștem, este încă neconfirmată sau mai corect spus nedezvăluită și neobiectivizată de către știință. Dar, ideea dotării ființei umane cu niveluri tot mai înalte ale biologiei și psihicului ei, pentru a-i mări puterea de adaptare și de transmitere a valorilor dobîndite generațiilor următoare găsește în antrenamentul sportiv o condiție indispensabilă și aproape unică. Pe multiple planuri, tinărul sportiv este o ființă superioară calitativ, susceptibilă de amplificări și împliniri atît pe plan biologic, cît și psihic. Regimul ei de pregătire și de viață ar putea deveni conduită elementară a omului secolelor următoare, a călătorilor și supraviețuirii sale în Cosmos. Nu întîmplător bogata experiență a antrenamentului sportiv a stat la temelia pregătirii cosmonauților.

*
* *

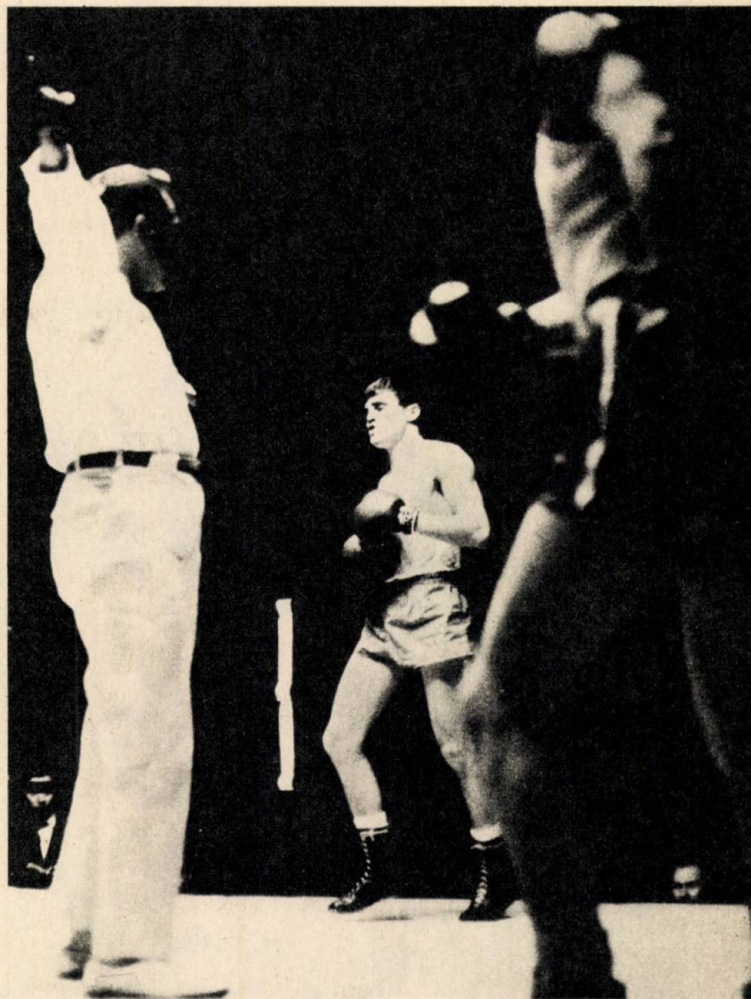
De-a lungul evoluției fenomenului sportiv, în prezentul lui atît de edificator și pentru perspectivele sale și ale funcției sale într-o lume care evoluează atît de grăbit și întotdeauna pe stăruirea noastră de previziune, științele care au înconjurat întotdeauna cu grijă omul au găsit și vor mai afla multe adevăruri despre el, care nu vor înceta să-l surprindă și totodată să-l îndemne să continue să acționeze pentru perfecțiunea lui și a lumii care îl înconjoară.

Cîntînd în ploaie

FOTOGLUME de DRAGOȘ NEAGU

Grăbiții

De-a trenul

expo
a S74

DUMITRACHE

de ieri, de azi și de

Întâlnindu-l acum câțiva ani pe stradă, într-un grup de elevi, să zicem, ai fi putut jura că ai în față un adolescent sfios, care roșește pe loc la prima vorbă spusă mai pieziș. Același adolescent zărit după-amiezele la antrenamente sau la meciuri te-ar fi uluit prin uimitoarea sa metamorfoză față de «tabloul școlarului» întâlnit pe stradă. Arțagos, bătaios, vulcanic, irezistibil adeseori în dueli aprige cu fundași de două ori mai «bărbați» decât el, atletici și nu o dată duri, Dumitrache — spaima apărătorilor — era rapid reperat de orice spectator, fie el venit și pentru prima oară la un joc de fotbal.

Firește, înaintea profanilor l-au reperat tehnicienii — atât cei din țara noastră, cât și cei străini. Dealtfel, aceștia din urmă i-au conferit lui Dumitrache un titlu (neoficial) unic — acela de **fotbalist român nr. 1 selecționat într-o reprezentativă a lumii, cu ocazia meciului de adio al celebrului portar sovietic Iașin** (Dobrin, ulterior, a jucat în partida de adio a lui Gento).

Cum a ajuns Dumitrache o mare vedetă a soccerului românesc?

La această întrebare ar putea să răspundă zeci, sute de mii de iubitori ai fotbalului nostru. Și răspunsurile ar cuprinde, sînt sigur, următoarele motivații care sînt, de fapt, tot atîtea atu-uri ale eroului acestor rînduri: «**dribling de mare rafinament**», «**lovitură de cap excepțională**», «**țîșnire explozivă la finalizarea acțiunilor**», «**uimitor simț al golului**». Acest din urmă atu l-a situat mereu, în ultimii ani, printre fruntașii fotbalului românesc: virful de atac Dumitrache a marcat și marchează foarte multe goluri. Și, adeseori, nu orice fel de goluri, ci din acelea care intră în legenda scrisă și orală a jocului cu balonul rotund. Pe mari

mîine

stadioane ale lumii, «inventarierea» acestor goluri de vis ar începe cu binecunoscutul Karaiskakis (din Atena), ar trece prin «templul» Wembley și ar continua cu Jalisco (din Guadalajara). Și seria este, firește, mult mai lungă. Și continuă mereu...

Esențial, însă, rămîne — mai presus de latura estetică, care-ți «ia ochii» — faptul că Dumitrache a fost și este ceea ce se cheamă un foarte productiv **om de gol**.

Pentru echipele și antrenorii din întreaga lume, acest dar este mult prețuit (e și foarte rar) pentru că, de multe ori, munca tuturor, a antrenorului și a întregii formații, se valorifică prin **golul de aur**, plecat din **gheata de aur** a golgeterului de vocație. Or, Dumitrache este un asemenea golgeter.

Așa cum mi-a mărturisit nu o dată, el intră pe teren **să marcheze**, cu o dorință arzătoare de gol, cu obsesia lui chiar, și martore ne stau zeci de partide că de foarte multe ori iese de pe teren cu dorința împlinită.

Scriam la începutul acestor rânduri că Dumitrache putea fi ușor remarcat, acum cîțiva ani, și prin caracterul său bătaios, arțăgos chiar. Aici ajungem la capitolul **omul-Dumitrache**. Reperat destul de rapid de apărătorii adversi, care și-au dat seama că în orice joc cu Dinamo Dumitrache reprezintă pericolul nr.1 pentru poarta lor, firavul atacant bucureștean — căci este firav, «un **pumn de mușchi, de nervi și de ambiție**», cum îl caracteriza un binecunoscut tehnician român — a ajuns, la un moment dat, un «subiect disciplinar», lupta sa cu fundașii și cu... arbitrii ajungînd, nu o dată, în fața comisiilor de disciplină. Greșea, își recunoștea greșelile și o lua iar de la capăt — acesta a fost, o vreme, Dumitrache, cel care și-a

pierdut destule etape pe banca suspendaților. Idol pentru unii — care vedeau (exclusiv) în el un «pur sînge» al fotbalului nostru, irecuperabil pentru alții — care-l pedepseau, repetat, necruțător (este de neuitat afirmația unui apreciat antrenor al echipei reprezentative care înaintea unui important joc în deplasare a declarat: «dacă Dumitrache se urcă în avion, eu nu mă urc») — atacantul echipei din șoseaua Ștefan cel Mare a ajuns la un moment dat la o răscruce de drumuri. «Uitat» de mulți, suferind pe deasupra o suită de accidente care l-au scos multe luni din teren, Dumitrache a avut de ales: fotbalul (cu toate obligațiile lui scrise și nescrise) sau... amintirea fotbalului.

Tînăr, curajos, ca la primii pași, în sfîrșit înțelept — Dumitrache a ales fotbalul. Iar «come-back»-ul său a fost, bineînțeles, spectaculos și eficient. Dumitrache a redevenit «spațiul apărătorilor», «virful de lance care nu iartă», «omul de gol nr. 1» al echipei sale de club și al «11»-lui reprezentativ.

Jucător matur, Dumitrache a adăugat, azi, marilor sale calități de fotbalist, echilibrul omului care știe ce vrea în viață și se luptă admirabil pentru îndeplinirea viselor sale.

Tip de «jucător-fanion» pentru fotbalul unei țări, Florea Dumitrache ne-a dat mult, dar ne poate da și mai mult în anii care vin. La cei 25 de ani ai săi, drumurile spre cele mai mari performanțe îi sînt accesibile. «Mopsul», așa cum îl alintă cei care-i sînt prieteni, ne mai poate furniza încă multe, foarte multe clipe de bucurie, de euforie fotbalistică.

Avem multe speranțe și mai ales avem încredere în tine, Dumitrache!

MARIUS POPESCU

EXCEPȚIONALUL

Ilie

trecut, când, după înfrângerea netă în fața lui Stan Smith, la București, a reușit să-l învingă pe supercampionul american la Barcelona, în Turneul campionilor, un fel de finală a celor mai buni jucători ai anului.

Și totuși, reporterul va face încercarea de a lămurii puțin lucrurile, neținând seamă de faptul că Ilie Năstase continuă să conducă, la ora scrierii acestor rânduri, cu 100 de puncte, în Premiul F.I.L.T., fiind amenințat de revenirea spectaculoasă a lui Tom Okker.

Așadar, Năstase 1973...

Prima jumătate a anului a oferit lumii tenisului un Năstase de-a dreptul strălucitor. El a făcut vid în aproape toate marile turnee ale primei jumătăți a anului, culminând cu succesul fără precedent de la Roland Garros, când a câștigat titlul de campion al Franței, fără să piardă un singur set. Ne amintim, în afară de asta, și de victoria netă în Foro Italice, și care, adăugată succesului de la Roland Garros, confirmă declarația lui Sandy Mayer, potrivit căreia Ilie Năstase este, de departe, cel mai bun jucător din lume pe zgură, clasament în care își conduce adversarii direcți cu un avans mult mai mare decât cel al lui Stan Smith, liderul jucătorilor pe gazon. Dacă mai adăugăm la aceste două mari succese victoria netă și spectaculoasă a lui Ilie Năstase asupra lui Tom Okker, în meciul de «Cupa Davis» România-Olanda, disputat la Schwenningen, atunci putem spune, fără primejdia erorii, că Năstase a fost de departe cel mai bun jucător al primei jumătăți a anului 1973.

A doua jumătate oferă lumii un alt Năstase. E ca o coborîre amintind povestea elenă a zeiței Ceres. E un fel de cufundare în subteranele tenisului mondial, pe care victoria izolată de la Cincinnati nu o poate întrerupe.

În această a doua jumătate a anului 1973, Ilie Năstase, această coardă sensibilă a tenisului, cedează sub puterea oboselii și a unui surmenaj accentuat la culme de sciziunea tenisului mondial, când majoritatea așilor au boicotat turneul de la Wimbledon.

La startul celei de a doua jumătăți a anului, Ilie Năstase pierde în fața lui Sandy Mayer, la Wimbledon. Unii sînt de părere că Năstase a cedat acest meci, pentru a scăpa de obsesia îndelungatelor pertractări care au precedat turneul. Dar această părere este cu totul nejustificată, deoarece, pe teren, Năstase a fost și rămîne jucătorul obsedat doar de jocul său. Meciul cu Sandy Mayer a fost expresia unui început de obosală în jocul unui tenisman la care volé-ul sau serviciul depinde într-o măsură mai mare decât la oricare alt jucător din lume de bătăile inimii și de starea sufletească în general.

Pierzînd Wimbledon-ul (pe care toți suporterii lui îl doreau după fastuoasa finală a anului 1972, când Ilie Năstase a fost învins în fața lui Stan Smith în numai o fracțiune de secundă, după un meci de patru ore, despre care s-a spus că a reprezentat cea mai frumoasă finală de la Wimbledon din 1936), Ilie Năstase relaționează cu speranțele jucătorului intrat fatalmente în caruselul extenuant al tenisului devenit o neîntreruptă solicitare.

Ce a urmat, se știe. Pe parcursul a numai două luni, Ilie Năstase a înapoiat arenei tenisului multe din succesele sale, pierzînd cîteva partide greu explicabile pentru suporterii care văd într-un jucător de tenis doar o sumă de calități încheiate pentru totdeauna.

În aceste rânduri, reporterul va încerca să se elibereze de ruleta rezultatelor, reluînd, pentru dumneavoastră, meciul Smith-Năstase de la Alamo, din cadrul Cupei Davis.

Vă amintiți, desigur, că Ilie Năstase a pierdut acest meci în cinci seturi, după ce avusese, la un moment dat, un avantaj hotărîtor. La situația de 3-3, în setul cinci, pe serviciul lui Stan Smith. Dar nu despre acest moment vom sta de vorbă, în cele ce urmează, ci despre cîteva cifre care pun în lumină două structuri de jucători, în cadrul unui raport de forțe aproape egal, între doi tenismani de excepție, care, indiferent de clasamentele cronicarilor, figurează, în acești ultimi ani, pe primele două locuri, în virful pira-

Spre sfîrșitul lui septembrie au început să sosească la redacția ziarului «Sportul» zeci și sute de scrisori cu aceeași întrebare: «Ce se întîmplă cu Ilie Năstase? Cum se explică dificultățile pe care campionul nostru le-a avut, pe terenurile de tenis, în trimestrul III al anului 1973?»

Reporterul va încerca să răspundă, deși misiunea lui este foarte dificilă, deoarece scrie în octombrie pentru un almanah care apare în decembrie. Dificultatea vine din faptul că Ilie Năstase este un jucător capabil să răstoarne oricînd toate calculele, așa cum s-a întîmplat, de pildă, anul

(ȘI PARADOXALUL)

Năstase

midei, într-un vîrf care ar putea să-i cuprindă — cum susțin specialiștii — pe Ashe, Kodes, Okker și Newcombe, fără ca aceștia să intru-nească, totuși, clasa absolută a perechii de la Alamo.

Așadar, Stan Smith a cîștigat în cinci seturi. Nu vom reproduce scorul, ci vom adopta un alt principiu statistic, necaracteristic tenisului, dar poate că — din această cauză — mai sugestiv.

În primul set, Năstase cîștigă cu 40 de mingi față de cele 35 punctate de Stan Smith. În setul doi, americanul cîștigă mai net: 40—29. În setul trei, scorul se accentuează în favoarea lui Stan Smith: 33—20. În setul patru, Năstase egalează, după un set disputat: 38—32. În sfîrșit, în setul cinci, Stan Smith obține decizia cu 37—31.

Deci, Stan Smith l-a învins pe Năstase cu 177—158.

În cursul partidei, am notat mingile decisive ale celor doi jucători. Am notat «așii», serviciile cîștigătoare, volé-urile fără replică, retururile decisive, passing-shoot-urile victorioase și, într-o compensație firească, greșelile duble.

Să amintim, pentru edificarea dumneavoastră, că la capitolul «așilor» a existat o egalitate: 4—4; la capitolul serviciilor cîștigătoare, Smith are o superioritate de numai trei puncte (32—29), la cel al volé-urilor — Smith conduce zdrobitor (55—36), în timp ce Năstase are în replică un avantaj net la retururi (14—3) și passing-shoot-uri (35—11).

Unde vrem să ajungem?

Aici începe paradoxul. În această partidă pierdută de Năstase în fața lui Smith, la Alamo, uriașul din Pasadena a realizat 105 mingi victorioase (potrivit rubricilor înregistrate, care n-au cuprins, bineînțeles, totalul mingilor), în timp ce Năstase a realizat cu 13 mingi mai mult, adică 118. Mă veți întreba: cum se explică, atunci, victoria campionului american? Și acum, iată răspunsul:

Cele 223 mingi decisive notate (118—105 în favoarea lui Năstase) nu reprezintă întreg jocul. În partida de la Alamo s-au jucat 335 de mingi. Mingile decisive reprezintă, deci,

doar două treimi din totalul celor jucate. Rămîn în discuție 112 mingi «albe», adică cele care nu au fost rodul unei execuții de excepție, ci rodul unui joc de uzură. Din aceste 112 mingi «albe», Stan Smith a cîștigat marea majoritate: 72, în timp ce Năstase a realizat doar 40. Secretul partidei Stan Smith-Năstase rezidă deci tocmai în regularitatea și tenacitatea cu care campionul american a jucat mingile «albe», mingile lipsite de importanță, dar care, după cum se vede, cîntăresc enorm în economia unei partide. Deci, cu toate că Ilie Năstase a marcat mai multe mingi decisive decît marele său adversar, el a cedat la capitolul mingilor de uzură.

Veți pune, firesc, întrebarea. Cum este posibil ca un campion care reușește mingi ...delirante să nu poată «executa» mingile ușoare ale meciului? Răspunsul este doar în aparență dificil. Mingile de excepție ale lui Năstase presupun un efort de gîndire și imaginație ieșit din comun, fapt care se repercutează asupra întregului fond de rezistență psihică. În completarea acestei idei, veți spune în replică: bine, dar Smith e și el un om cu resurse aproximativ egale. Și răspunsul va fi iarăși doar în aparență dificil: în jocul lui Smith există un mare număr de lovituri automatizate printr-un efort de antrenament de-a dreptul extraordinar. Aceste mingi automatizate, care nu se prea întîlnesc în jocul lui Năstase, sînt cele care îi permit lui Smith să se «odihnească» și să aibă acea rezistență psihică superioară care îi asigură deseori victoria. Dealtfel, faptul că Ilie Năstase a înregistrat acele victorii spectaculoase asupra lui Stan Smith, la Coubertin și Barcelona, în decembrie, adică la sfîrșitul anului, se explică și prin faptul că în finis rezistența psihică a lui Stan Smith, educată cu prețul eforturilor de care vorbeam, înregistrea un moment de epuizare.

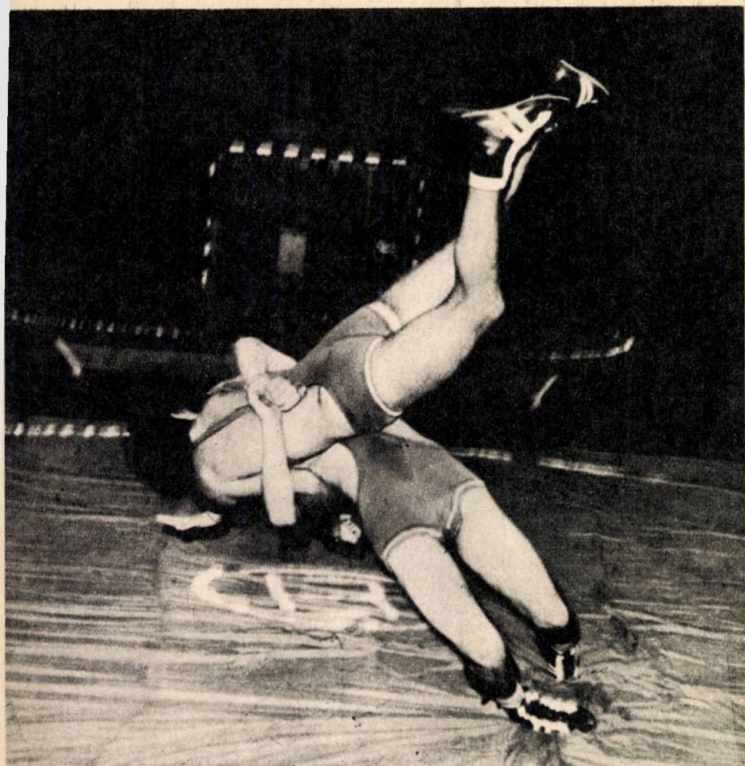
Am socotit util să reproducem partida de la Alamo, pentru a încerca să «forăm» puțin în intimitatea celor doi mari ași ai tenisului mondial.

Reporterul își încheie aici rîndu-

rile în admirația continuă a acestui jucător de excepție care este Ilie Năstase, despre care ar fi fericit să audă, în aceste zile de sfîrșit de an, că l-a spulberat toate ideile din acest articol, printr-o victorie în afara oricăror calcule...

Ioan CHIRILĂ

Eficacitate și spectaculozitate — două atribute ale procedurii executat cu mare finețe de către unul dintre finaliștii «Cupei tineretului de la sate», la trîntă.

TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL SĂTESC

Răspîndirea educației fizice și a sportului în mediul sătesc constituie o problemă ce reclamă deosebite eforturi din partea forurilor de resort. Cei răspunzători de soarta propagării și împămîntenirii în rîndul locuitorilor satelor, a obișnuinței de a face mișcare fizică pentru recreare au de luptat, nu de puține ori, cu o mentalitate greșită, potrivit căreia exercițiul fizic n-ar mai fi necesar, dacă însăși munca țaranului este fizică. De aceea credem că principala sarcină a profesorilor de sport, a celorlalte cadre didactice de specialitate înrudită, a organizațiilor U.T.C. sătești, a Consiliilor pentru educație fizică și sport, a secțiilor de sport ale Uniunilor județene ale cooperativelor de producție, precum și a celorlalte organe cu atribuții în domeniul sportului este de a convinge pe săteni asupra caracterului recreativ al exercițiului fizic, asupra efectului său care nu este nicidecum similar cu cel al muncii fizice diurne. În momentul în care locuitorii din mediul rural se vor îndrepta spre terenul de sport cu același interes cu care o fac cînd se duc, să zicem, la manifestațiile culturale tradiționale, atunci se va putea considera, pe drept cuvînt, că educația fizică și sportul fac parte integrantă din viața satului nostru, că și ele constituie activități care, împreună

cu altele, vin să șteargă diferențele dintre sat și oraș, că, în fine, contribuie la ridicarea capacității de muncă a lucrătorilor de pe ogoare. Acesta este și spiritul Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973 cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, în care un important capitol se referă la educația fizică și sportul de masă rurale.

PASIUNI SPORTIVE MAI VECHI ȘI MAI NOI...

Spiritul de întrecere propriu-zis este o înclinație statornică a românilor, în toate regiunile țării existînd tradiționale concursuri de muncă, în urma cărora flăcăii sau bărbații primeau sau primesc laurii «celui mai harnic om din sat» și respectul cuvenit din partea obștii. Dar nu numai atît. Multe dintre satele și comunele noastre cunosc din vechime, numeroase întreceri pur spor-

tive desfășurate în paralel cu manifestațiile artistice și culturale. Ar fi suficient să amintim doar «lupta dreaptă» și oina, sportul prin excelență specific românilor, inventat și răspîdit de păstori în toate regiunile țării. Nu de puține ori alergările, trasul la țîntă cu arcul (mai vechi) sau întrecerea tăietorilor de lemne de la munte se adaugă la tabloul sporturilor tradiționale practicate de către români.

Bazîndu-se pe acest fapt real, al tradițiilor sportive țărănești, apariția importantului

document de partid a declanșat din partea forurilor răspunzătoare o adevărată ofensivă pentru ca educația fizică și sportul să cîștige noi terenuri în satele și comunele de pe întreg cuprinsul țării. S-a pus, într-o și mai mare măsură, accentul pe disciplinele sportive de care aminteam mai înainte. Aproape că nu există manifestare sportivă sătească fără întreceri de trîntă; crosul cîștigă, pe zi ce trece, mii și zeci de mii de noi adepți; numărul meciurilor de oină și al practicanților ei cresc în continuare,

iar uneori, în cazurile în care calul nu a fost total... înlocuit, au loc pasionante curse hipice cu obstacole.

Alături, însă, de aceste discipline cunoscute din vechime, în lumea satului actual pătrund sporturile veacului al XX-lea: voleiul, handbalul, tenisul de masă și cel de câmp, fotbalul, ciclismul, baschetul, orientarea turistică și drumeția, atletismul. Prin grija forurilor sportive, a consiliilor populare comunale și a altor organe cu atribuții în sport, s-a procedat, mai ales începând din această primăvară, la construirea unor noi terenuri și baze sportive sau la reamenajarea celor existente. Iar ca dovadă a faptului că noțiunile de educație fizică și de sport încep să devină tot mai cunoscute și acceptate, tărâni cooperatori, tinerii și elevii din mediul rural participă activ la darea lor în folosință, aducându-și prețioasă contribuție a muncii patriotice.

Activitatea sportivă sâtească se înscrie pe noi coordonate și prin instituirea unor noi competiții, adresate direct locuitorilor satelor. Reprezentanții acestora ocupă o pondere din ce în ce mai mare între participanții la competițiile de masă centrale. Iată doar un exemplu: secția sport-turism a C.C. al U.T.C. și-a înzecit eforturile în direcția organizării exemplare a competițiilor de anvergură cu etape «în scară», pe localități, pe centre de comună, pe județ și pe țară. În această direcție, principalele preocupări au vizat sporirea numărului de participanți care se aliniază la start. Aproape jumătate dintre cei două milioane de tineri care au concurat la «Crosul tineretului» — prestigioasă competiție desfășurată sub semnul Hotărârii — au fost locuitori ai așezărilor rurale.

Dar, cea mai agreată și mai eficientă competiție rurală rămâne «Cupa tineretului de la sate», cu cele două ediții ale sale, de iarnă (cu întreceri la sanie, schi, șah și tenis de masă) și de vară (handbal, volei, fotbal, atletism, trîntă). Pentru a documenta afirmația, este suficient să amintim doar, că la ultima ediție — a treia — a acestei

S-a dat startul în una din cursele de schi fond ale copiilor din satele și comunele bistritene, dotate cu materiale specifice.

DOROBANȚU — ADEVĂRAT CENTRU SPORTIV

competiții au participat numai la trîntă aproximativ 22 000 de tineri țărani din toate județele țării. «Cupa mecanizatorului» este o altă acțiune de anvergură, adresată, așa cum arată însăși titulatura, celeilalte categorii precumpănitoare de lucrători ai ogoarelor.

În momentul de față, tineretul — și în special copiii — din mediul rural constituie obiectul, într-o măsură din ce în ce mai mare, a atenției forurilor sportive centrale. Am aminti de acțiunea practică (efect al colaborării dintre C.N.E.F.S., Ministerul Apărării Naționale și secția Sport-turism a C.C. al U.T.C.), conform căreia peste 100 de localități rurale montane au fost înzestrate cu aproape 5 000 de perechi de schiuri. În această primăvară, s-au desfășurat primele concursuri (la comuna Fintinele, jud. Bistrița, de pildă) între cei care au început să pătrundă tainele lunecării pe zăpadă.

Este deosebit de îmbucurător faptul că pe harta sportivă a satelor și comunelor noastre au apărut adevărate centre în care se practică una sau mai multe discipline (care devin, astfel, caracteristice), sau sînt inițiate acțiuni concepute după un anumit specific. Iată, de pildă, comuna Dorobanțu din județul Arad. Aici, sportul se află, după o veche zicală, întrebuințată chiar de către localnici, ca la el acasă; fotbalul, handbalul, voleiul, orientarea turistică, șahul, tenisul de masă sînt deopotrivă adevărate pasiuni ale sâtenilor. Duminical au loc întreceri sportive găzduite de o bază model, construită în cea mai mare parte prin munca patriotică a tinerilor din comună. Amatorii de sport de aici au înțeles foarte bine că mult mai interesante sînt duminicile culturale-sportive cu oaspeți din localitățile încon-

Oina-sportul cu cele mai adînci rezonanțe în istoria milenară a românilor

jurătoare. Astfel că, anul acesta, sfârșiturile de săptămână de la Dorobanțu seamănă din ce în ce mai mult cu adevărate festivaluri sportive care stimulează din plin tradițiile de întrecere cu partenerii vecini.

TRADIȚIA SE PERPETUEAZĂ ȘI SE LĂRGEȘTE

Borlești (județul Neamț), Ceacova (județul Timiș), Prisăcani (județul Iași), Topraisar (județul Constanța) — iată doar patru dintre centrele de greutate ale trînteii. Tradiția existentă printre săteni, interesul unor organizatori, condițiile materiale, toate au decis ca, de foarte multe ori, reprezentanții acestor comune să străbată relativ ușor drumul pînă la podiumurile de premiere ale finalelor pe țară din cadrul «Cupei tineretului de la sate». Pentru stimularea, în continuare, a acestei discipline — urmașă a luptei drepte de odinioară — secțiile de resort ale C.C. al U.T.C. și ale U.N.C.A.P. au dotat pe inimoșii voinici cu seturi de saltele și dresuri de concurs. Astfel că, la această oră, existența centrelor de trîntă în comunele amintite — și în altele — presupune nu numai antrenamente asidue din partea trîntașilor «consacrați», ci și inițierea — a se citi: perpetuarea lărgită a tradiției — celei mai tinere generații...

TINERI SĂTENI LA POARTA SPORTULUI DE PERFORMANȚĂ

Iată cum arată baza sportivă a comunei sucevene Frasin: un stadion cu tribună de cîteva sute de locuri, acoperită, cu pistă de atletism (trei culoare), cu sectoare de aruncări și sărituri, cu terenuri de handbal, volei și spații pentru oină. Toate sînt înconjurate de garduri din plasă de sîrmă sau de scîndură și de către un superb colan uriaș de plop tineri și înalți — vreo 400 la

Echitație la Mijlocenii Bîrgăului

număr. Inutil să mai amintim cît e de cochetă această amenajare sportivă demnă de invidia multor întreprinderi orășenești. Nu trebuie să mai mire pe nimeni faptul că, în aceste condiții, reprezentanții asociației sportive Avîntul-Frasin au început să bată tot mai insistent și curajos la porțile performanței: echipa de oină se numără printre fruntașele pe țară, iar cea de fotbal activează cu bune rezultate în divizia C.

«FESTIVALUL SPORTULUI BISTRITĂNEAN»

Inițiativa forurilor sportive (C.J.E.F.S., U.T.C.) de la nivelul județului Bistrița-Năsăud se înscrie ca una dintre cele mai interesante. Afirmția se bazează pe includerea în programul festivalului a unor întreceri inedite, simbolizînd ocupațiile specifice ale locuitorilor de pe aceste meleaguri: competitorii își arată măiestria la tălătul unor bușteni uriași de lemn, la cățărarea

pînă în vîrfurile celor mai înalți copaci, la trasul la frînghie, la ștafete de «însămînțare a cartofilor» etc. Dublul scop, recreativ și sportiv, al acțiunii, este astfel atins din plin.

Pe Valea Bîrgăului, din același județ, la mare cinste se află întrecerile hipice. Calul mai reprezintă, încă, un tovarăș nedespărțit de muncă al săteanului de pe apele Bistriței transilvănene și ale Bîrgăului. În paranteză fie spus, aceste întreceri, la care dealtfel am asistat, sînt deosebit de tari, parcursul cuprinzînd nu atît terenuri plate, cît foarte multe urcușuri și coborîșuri deosebit de înclinate.

O INIȚIATIVĂ CU MULTE URMĂRI FAVORABILE

În județul Ilfov există peste 120 de echipe de fotbal sătești, de juniori și seniori, angrenate în trei campionate diferențiate pe categorii valorice. Partidele, în marea lor majoritate viu disputate, atrag în fiecare duminică sute de săteni în jurul terenurilor.

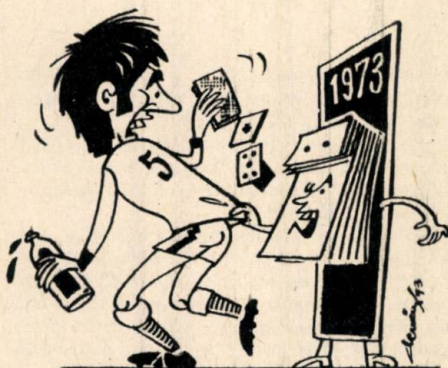
Doar cîteva sute dintre numeroasele practicante ale alergării de pe meleagurile obcinelor bucovinene: «Crosul fetelor» — Suceava.

Sportivii din comuna Mihăilești au considerat că un astfel de prilej nu poate fi scăpat și că trebuie să transforme pe cât mai mulți dintre spectatorii lor în ...practicanți ai diferitelor discipline. Acesta a fost motivul pentru care, cu sprijinul C.J.E.F.S., au lansat o chemare la întrecere către toate localitățile rurale ilfovene, al cărei criteriu principal de punctaj este organizarea, cu ocazia meciurilor de fotbal și a altor întreceri, de atletism, handbal, volei, orientare turistică, tenis de masă, sau a unor jocuri distractive. (Alte criterii: amenajarea și reamenajarea bazelor sportive, mărirea numărului de membri ai asociației, întreținerea echipamentului, disciplina pe terenul de sport ș.a.) Astfel că, pe lângă cei aproximativ 2 200 de fotbaliști, sportul de masă a câștigat, prin această acțiune, de încă 3—4 ori mai mulți amatori de mișcare!

*

Ceea ce am dorit să subliniem în materialul de față este tocmai faptul că greutățile de care aminteam la început, în direcția răspîndirii sportului în mediul rural, pot fi depășite. Spiritul de inițiativă, interesul, colaborarea între organele de resort, exigența față de munca activiștilor, găsirea celor mai potrivite și accesibile forme de practicare a exercițiului fizic sînt, toate, elemente ce trebuie să caracterizeze — așa cum cere Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. întreaga noastră mișcare sportivă. Cu ajutorul lor, într-o perspectivă apropiată, harța sportivă a satelor și comunelor de pe cuprinsul țării se va extinde simțitor.

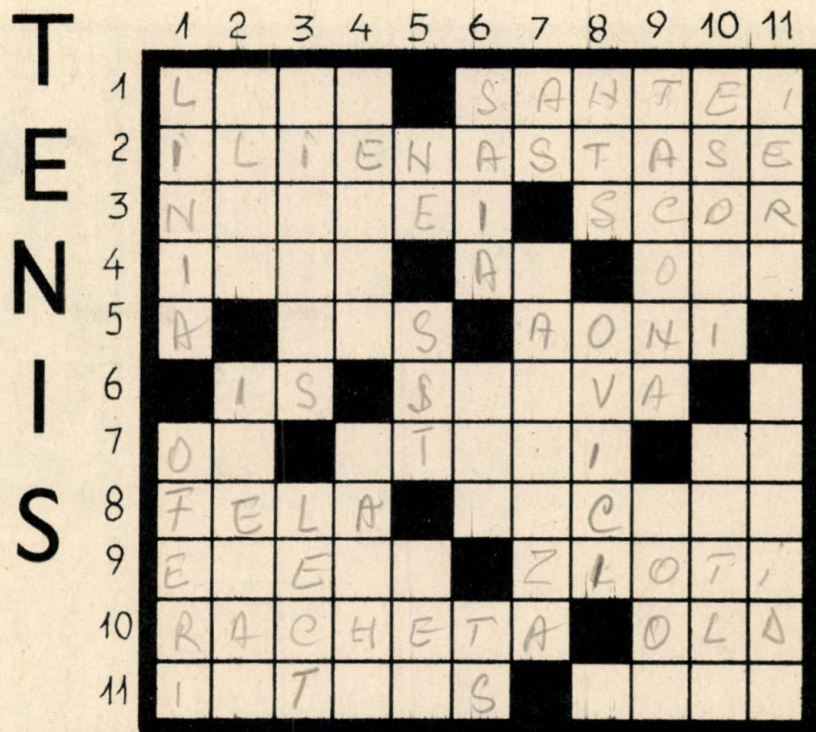
RADU TIMOFTE

Calendarul: — Mi-ai mîncat zilele!
«Sportivul»: — Pardon, numai nopțile!

-- Tenis de cîmp ?
-- Nu ! Tenis... de masă !

Desene de AL. CLENCIU

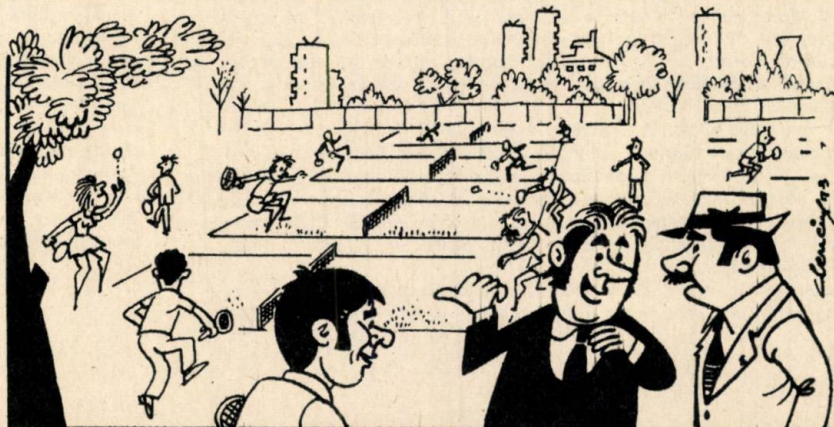

ORIZONTAL: 1) Un mare premiu al elitei tenismanilor — Tînăra speranță a dublului nostru. 2) Supercampionul cîștigător al atîtor și atîtor trofee internaționale (2 cuv.). 3) O minge peste jucătorul advers (pl.) — Exprimat în puncte, ghemuri, seturi... 4) E de atmosferă — În apărare! — Prefixul hărniciei. 5) Lumina feții — Vechi locuitor al Beoției. 6) Santei Ion — A pune mingea în joc. 7) Cam șmecheraș (fam.) — Cu stop sigur (masc. pl.) — Începutul și sfîrșitul (fig.). 8) Orășel în Tanganica — A devia din rachetă la o lovitură mai puternică. 9) Se imprimă mingii printr-o preluare mai deosebită — Monedă din patria lui Franulovici. 10) Cel mai strict accesoriu al sportului alb — Comună în Anglia. 11) Plin de nerv — Se execută cu talent!

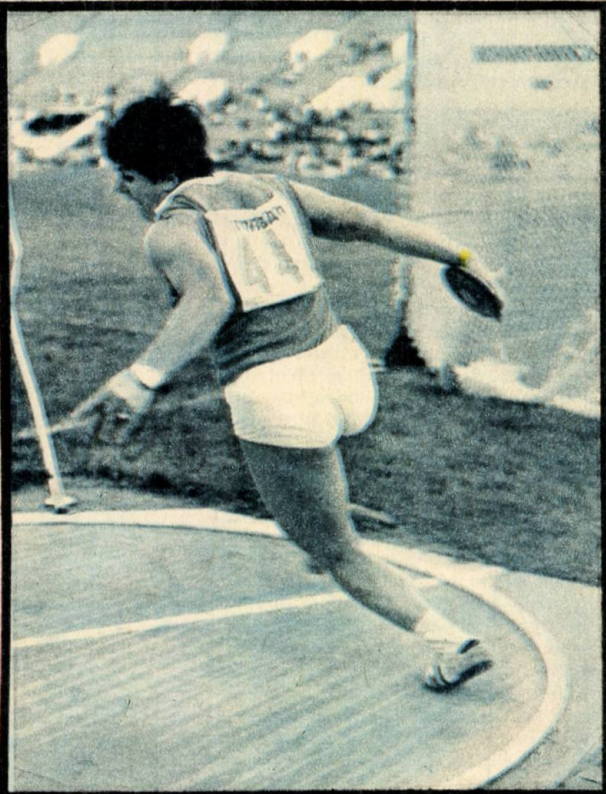
VERTICAL: 1) Îi desparte pe protagoniști — A servi cît se poate de frumos. 2) Sclav în vechea Spartă — Prenumele fostului antrenor al naționalei noastre de tenis. 3) Nemarkați — Jurisconsult elvețian (1560—1611). 4) Untdelemn (pl.) — Diminutiv masculin. 5) Perene! — Imperativ cu degetul pe buze în timpul desfășurării unei partide — Față. 6) Un fel de plasă de... nuiel — Iar, mai vechi — Un set răsturnat! 7) Obținerea unui punct direct din serviciu — Meci de tenis. 8) Norme de tehnică a securității muncii (abr. uz.) — Tînăr de talent, component al echipei noastre naționale. 9) A da mingea de la unul la altul într-un joc de tatonare — Cîinste. 10) Arbuști exotici — Atac dezlănțuit. 11) A trecut! — Prinsă la rachetă.

Dicționar: AONI, FELA, OLD, LECT, SAJA.

T.M.

FAINA MELNIK și fantasticul său record

Dacă s-ar pune întrebarea: «Care este cel mai valoros record mondial athletic al anului 1973?» am răspunde, fără o clipă de ezitare: acela din proba feminină de aruncare a discului.

Într-adevăr, într-un an în care Renate Stecher aleargă 100 m în 10,8 și 200 m în 22,1 — rezultate cu care și-ar câștiga un loc în finalele multor campionate naționale... masculine! —, în care Rod Milburn doboară cel mai prăfuit record mondial athletic alergând 110 m în 13,1, în care Annelie Ehrhardt reușește 12,3 la 100 m — o performanță destul de onorabilă pentru o... alergare pe plat, — în care Al. Feuerbach se apropie la o palmă de 22 de metri la aruncarea greutății, într-un an, deci, cu numeroase recorduri care mai de care, sîntem tentați, totuși, să așezăm înaintea tuturor acestora performanța de 69,48 m reușită la 8 septembrie la Edinburgh de atleta sovietică Faina Melnik.

Am putea apela, în susținerea acestei opinii, la argumente de domeniul spectaculosului. În seara finalei «Cupei Europei», la aflarea — telefonică — a rezultatului, campioana olimpică de la Ciudad de Mexico, maestra emerită a sportului Lia Manoliu, ne-a rugat de câteva ori să repetăm performanța, întrebîndu-ne dacă nu cumva este o greșeală a agențiilor de presă, pentru a exclama în final: «Fantastic!»

Am putea spune, de asemenea, că o dată cu acest 69,48 — cu adevărat fantastic — dacă mai poate fi astăzi ceva fantastic —

pentru prima oară în istoria atletismului, și în proba sa cea mai clasică, cifra recordului mondial feminin este superioară celei a bărbaților (68,40 m Jay Silvester și Ricky Bruch).

La urma-urmei, aceste note spectaculare nu sînt decît certificări ale valorii deosebite a recordului Fainei. Noi l-am ales însă în primul rînd pentru «cifra» — incredibilă, fabuloasă, cum vrei să-i spunei — pe care o lasă să se întrevadă: 70 de metri.

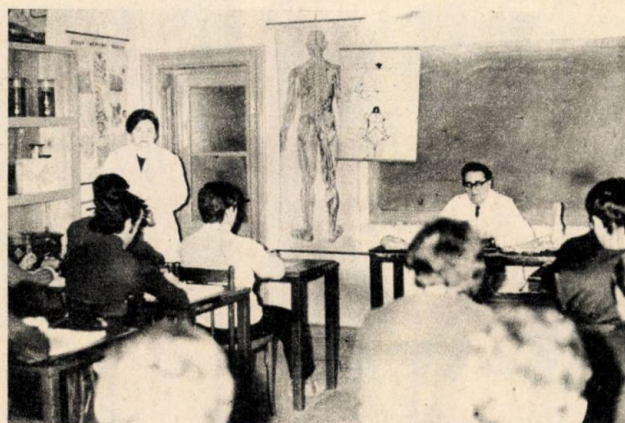
Pentru a înțelege mai bine «miracolul» Melnik, trebuie să știi că în 1967, an în care Liesel Westermann reușea 63,96 m, performanță socotită atunci mult înaintea epocii, Faina arunca 48 de metri, un rezultat cu totul modest chiar pentru o aruncătoare de 21 de ani, iar în anul Olimpiadei mexicane abia atingea granița celor 50 m. În următoarele trei sezoane cîștigă 14 metri (!!) ajungînd dintr-odată «numărul 1» mondial. Progresul spectaculos al Argentinei Menis în anul olimpic — la sfîrșitul căruia îi va răpi dealtfel recordul mondial — deschide porțile unei rivalități care, după opinia noastră, nu-și are corespondent azi în atletism.

Și, cu toate că recordul profesoarei de educație fizică din Erevan este departe și eclipsează celelalte rezultate obținute în această probă, sîntem convinși că Argentina mai are un cuvînt de spus.

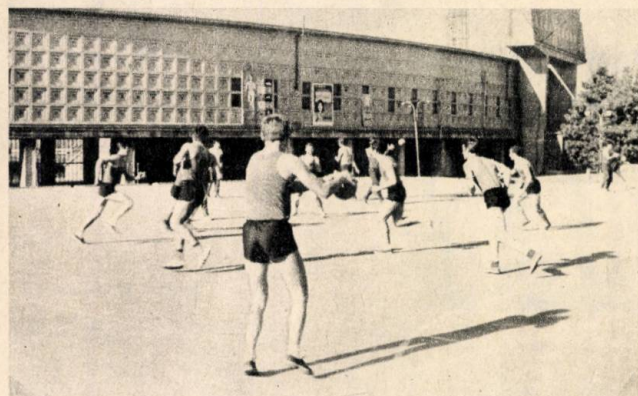
(VI. M.)

Cabinetul de științe sociale

Seminar la anatomie

Lección practică de handbal

Metode audio în metodică predării

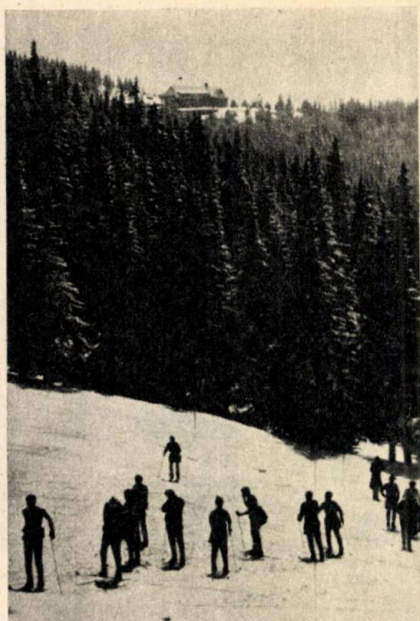
Studenții I.E.F.S. la muncă patriotică

PRINTRE VIITORII PROFESORI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Institutul de educație fizică și sport a împlinit nu de mult 50 de ani de existență. În ciuda acestei vârste respectabile pentru un astfel de institut din Europa, I.E.F.S. este mereu mai tânăr. De la an la an, cei ce pleacă după terminarea institutului sînt mai bine pregă-

De la teorie, la practică

Pe piriile din Paring

La baza nautică

tiți, mai dornici să se afirme în profesia aleasă. Anii studenției rămân în sufletul tinerilor și tinerelor de la I.E.F.S. ca una dintre cele mai frumoase perioade din viața lor. Aici, studenții găsesc căldura și competența cadrelor didactice, materiale și echipamente necesare procesului didactic și sportului de înaltă performanță, laboratoare, cabinete metodice, cabinete medicale, bibliotecă, cămine, cantine. Toate acestea aduc studentului de la I.E.F.S., în fiecare zi, noi satisfacții și bucurii.

Începînd cu noul an universitar 1973/1974, conducerea institutului (rector-prof. univ. Ion Șiclovian) și comitetul de partid (secretar-conf. univ. Titus Tatu) au introdus în viața institutului un nou suflu de muncă, au creat noi condiții de învățatură, au stimulat activitatea productivă (la cele trei cluburi sportive universitare de pe lângă I.E.F.S.) în spiritul Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973. Astfel, se poate spune că și la I.E.F.S., după apariția acestui important document de partid, a început o muncă nouă, plină de încredere și răspundere. Sîntem siguri că rezultatele vor fi aici, în «fabrica» viitorilor profesori de educație fizică și sport, pe măsura așteptărilor.

TUDOR ROIBU

Judoka I.E.F.S.

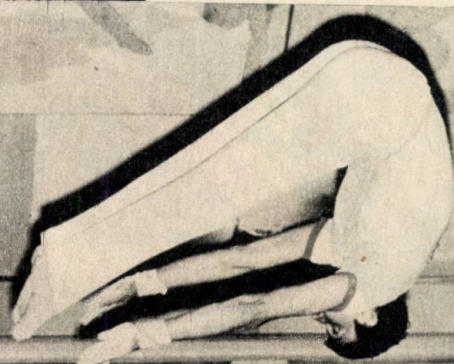
Așa se învață startul

Handbalistele,
campioane naționale—1973

Viitorul antrenor

Coordonare, armonie, suplețe

TRAIASCA 1 MAI ZIUA SOLIDARITATII INTERNATIONALE A CELOR CE MUNCESC.
ZIUA FRATIELI MUNCITORILOR DE PRETUTINDENI !

TRAIASCA
SI INFLORESCA
CUMPA MONTA PUNE
SPRINZI DE MUNCA MARI !

18702

**CUMPĂRAȚI DORMITORUL
DROBETA
CARE VĂ OFERĂ
EXCELENTE CONDIȚII
DE ODIHNĂ ȘI CONFORT
UN PRODUS REALIZAT DE
INTREPRINDERILE M.E.F.M.C.**

Tenisul de masă, sportul îndemnării și al stăpînirii de sine, solicită un antrenament îndelung și anevoios (prin sumedenia de exerciții efectuate pe un interval mare de timp) și o orientare tactică extrem de rapidă, aproape la fiecare fază. În acest joc al reflexelor, în care competitorii trebuie să demonstreze și calități fizice superioare, s-au impus cu toată autoritatea — de un deceniu și jumătate — reprezentanții Republicii Populare Chineze. Pregătiți multilateral și cu putere de luptă neobișnuită,

După încheierea campionatelor mondiale '73 de la Sarajevo (Iugoslavia), campionii lumii au evoluat în România. În dreapta, cel mai bun jucător de pe glob, Si En-tin îl felicită cu căldură pe partenerul lui de întrecere, Dorin Giurgiuca.

jucătoarele și jucătorii din R.P. Chineză s-au acoperit de glorie la cele mai mari competiții de pe glob, cucerind nu mai puțin de 19 titluri supreme

«Secretul» campionilor

(cinci la simplu bărbați, patru la echipe masculine, trei la simplu femei, cîte două la dublu băieți, dublu fete și dublu mixt și unul la echipe femei), lor revenindu-le și cinci medalii de argint, ca și alte locuri fruntașe.

Și la ora actuală, trei titluri mondiale se află în posesia renumiților sportivi chinezi: Hu Yu-lan (simplu fete), Si En-tin (simplu băieți) și Li Li-Lian Ko-lian (dublu mixt).

Care să fie explicația acestor succese greu de egalat?

Sportul cu mingea de celuloid se practică în proporție de masă, jucătorii beneficiind de o puternică bază materială, de cadre tehnice cu o înaltă calificare. Cu ocazia unei vizite în R.P. Chineză, înaintea campionatelor mondiale din Japonia, în 1971, am văzut — la Canton — ca și în alte orașe, numeroase mini-mese (instalate în fața caselor), pe care zeci de copii susțineau de zor aprige întreceri. Învățînd de la o vîrstă fragedă tainele tenisului de masă și perfecționîndu-se, nu mai poate surprinde pe nimeni marile izbînzii ale sportivilor chinezi.

Tot cu prilejul deplasării amintite am fost invitați în cîteva săli de sport. Cea mai grandioasă, sala «Capitala» din Pekin reprezintă o adevărată capodoperă a iscusinței și priceperii meșterilor chinezi. Utilată după ultimele cerințe ale tehnicii, întreaga construcție oferă un cadru perfect pentru desfășurarea antrenamentelor și manifestațiilor sportive, în tribune putînd lua loc aproape

20 000 de spectatori. Este o realizare demnă de vrednicia și ingeniozitatea marelui popor chinez.

Dar răsunătoarele victorii ale tenisului de masă din R.P. Chineză se datoresc, pe lîngă o instruire desăvîrșită, facilitată și de o serie de măsuri organizatorice puse la punct pînă în cele mai mici amănunte și unui alt element și el de mare importanță, am zice chiar determinant. Ne gîndim la modul exemplar în care știu să se comporte sportivii chinezi pe toate planurile. Calităților lor native, într-o continuă dezvoltare, ei le-au adăugat o putere de muncă incomparabilă și o disciplină strictă.

Orice succes, departe de a-i mulțumi, le creează un stimulent în plus, iar respectul pentru adversarul învins le rămîne intact. Nici nu se poate un exemplu mai edificator privind caracterul integru al acestor admirabili sportivi, decît cel oferit de actualul campion al lumii, Si En-tin, la încheierea finalei de simplu-bărbați pe care o cîștigase de o manieră indiscutabilă, la ultima ediție a campionatelor mondiale '73, în fața nu mai puțin renumitului suedez Kjell Johansson.

Solicitat să facă o declarație ziariștilor, Si En-tin a spus: «Nu m-am așteptat că voi cîștiga. Cu Johansson m-am întîlnit de cîteva ori și victoriile alternaseră. Oricum, Johansson este un excelent jucător, de la care poate învăța chiar și un campion al lumii».

Constantin COMARNISCHI

YOGA

ÎNVĂȚAȚI SĂ RESPIRAȚI

«Respirația corectă este la fel de necesară ca și hrana»

(Vechi proverb hindus)

Primatul observării funcțiilor vitale, experiment milenar hindus, empiric, dar multilateral și obiectiv, aparține vechilor yoghini. Rezultatele bune obținute prin yoga și înregistrările cu aparate de laborator, efectuate de cercetători în ultimii 30—40 de ani, confirmă valoarea fiziologică a tehnicilor yoga.

Unul din capitolele majore al metodei yoga este respirația corectă inclusă în «Pranayama» sau știința energetizării organismului prin diverse căi naturale. Metoda s-a răspândit în India de la «gură la ureche» și a dat loc la destule confuzii în rândul practicienilor europeni. Invitația poetică «Veselă să-ți fie respirația... fiecare respirație te reînvie... expiră toate relele pînă la fund și vei trăi ca o floare... respiră gîndind la șira spinării... atentă să-ți fie mintea. Asta-i cheia!» are largi sensuri terapeutice, este un îndemn la studierea soluțiilor de învățare corectă a respirației, mai bine zis de revenire la calitățile respiratorii cu care ne naștem, dar pe care le pierdem pe parcursul dezvoltării, mai mult femeile, mai puțin bărbații. «Știința respirației», lucrare mai veche a marelui yoghin indian Viwekananda, «Pranayama, dinamica suflului» a profesorului de yoga A. van Lisebeth, președintele federației belgiene de yoga sau altele, dezbate, cu date fiziologice ample, procedeele de revenire la respirația corectă.

Dacă evoluția îndemînării a dezvoltat creierul pe trepte superioare capabile să determine crearea mijloacelor tehnice ale civilizației, nu același lucru se poate spune despre stadiul actual al evoluției biologice, care prezintă rămîineri în urmă față de nivelurile avansate și sarcinile tehnicii moderne. Dintre numeroasele exemple ne vom mărgini la unul esențial, semnificativ. Mușchiul limbii, organ al digestiei, al vorbirii articulate și al respirației — dacă enumerăm numai o parte dintre funcțiile sale — se menține pe predominența digestivă,

de împingere a bolului alimentar spre esofag, în care scop rădăcina sa este mai încordată decît virful, în detrimentul pronunțării consoanelor și a respirației, în detrimentul respirației, deficientă la majoritatea oamenilor în timpul vorbirii, deficientă care se continuă și în timpul altor eforturi sau în repaus, manifestă prin respirație scurtă, cu mișcări repezi ale părții superioare ale toracelui, respectiv clavicular sau sterno-clavicular. Ultimele congrese O.R.L. au stabilit relațiile acestor organe cu întreg organismul. Un exemplu este și rămînera în urmă a musculaturii respiratorii la pubertate față de restul musculaturii, chiar în cazurile cu o educație fizică corespunzătoare. Modalitatea eliminării diverselor antagonisme din organism sau ale acestuia cu mediul înconjurător constituie un subiect foarte atractiv, pe care îl vom dezvolta în lucrări viitoare.

E bine să înțelegem că pierderea calităților respiratorii înnăscute provine din șocurile permanente, psihice sau fizice, pe care le suportă în primul rînd respirația, îndeosebi în procesul muncii, mai ales evoluției cuvîntului gîndit, vorbit, scris sau muzicalizat în diverse forme. Astfel, respirația suferă dereglări importante ale ritmului, cu urmări nocive și în ritmul funcțional al altor organe sau în coordonarea mișcărilor mușchilor respiratori principali și auxiliari — interni-externi. De asemenea, modificări de dozaj a oxigenului, bioxidului de carbon și azotului în timpul actului respirator sau de repartitie a oxigenului pe sistemul nervos central, cel mai mare consumator de oxigen, iar în ultimă instanță dereglarea funcțiilor glandelor endocrine, în special a tiroidei, direct influențată de tracțiunile mișcărilor respirației toracice superioare.

Munca pe scaun constituie una dintre cauzele deformării respirației, fiind legată de poziția vicioasă a coloanei vertebrale și de circulația deficientă a membrilor inferioare datorată poziției șezînd, cu picioarele apropiate, urmată de un întreg cortegiu de alte dereglări: lenevia mușchilor respiratori abdominali, circulația abdominală deficitară etc., ceea ce se compensează cu mișcări respiratorii toracice mai mult sau mai puțin dăunătoare. Natura se apără în acest fel, dar comite o contravenție de la legile ei firești: fătul și sugarul — feminin sau masculin — respiră abdominal, iar mamiferele de asemenea, inclusiv strămoșii noștri, mai-muțele antropoide. Cu alte cuvinte, cine respiră greșit suferă neapărat și de alte deficiențe, și invers.

Practic vorbind, cea dintîi măsură ce se impune este așezarea pe scaun cu coloana vertebrală într-o poziție corectă. Indiferent de unghiul mișcării, așezarea corectă trebuie să se facă fără încordări ale toracelui, care obosesc și scurtează durata poziției corecte. Astfel, partea de sub ombilic a abdomenului trebuie să fie permanent ușor retractată, ceea ce va menține toracele ușor dilatat, dar neîncordat. Așezarea pe scaun trebuie să fie mai degrabă o poziție de călărie. Nu stați pe anus! Se va lenevi datorită presării vaselor de sînge și va favoriza atît îndoirea coloanei în această regiune, cît și spondiloza, discopatia lombară, constipația, anexita și altele. Așezați-vă pe regiunea subfesieră, «pragul» dintre anus și organul genital, cu fesierii ușor încordați, ceea ce nu obosește. Stimulînd astfel circulația, nervii și glandele din această regiune, se obține senzația clară de înviore. Nu stați cu picioarele apropiate. Va fi în detrimentul întregului organism. Apoi, umerii în jos ușor spre spate, cu omoplații apropiați. Controlați-vă și deprindeți-vă să nu ridicați umerii cînd scrieți și să nu încordați coatele.

Este necesar ca, din cînd în cînd, să relaxați mîinile pe genunchi și observați senzația înviorării circulației, parcă s-ar produce o dilatare fină a palmelor și a degetelor, în care simțiți, după oarecare antrenament, pulsațiile singelui, iar mai rar observați și culoarea mai roză a pielii.

După cîteva zile de autocontrolare a poziției corecte veți începe și controlul respirației. Faptul va fi posibil fără întreruperea activității profesionale. Odată stabilită poziția corectă, firească, fără efort toracic, actul respirator este 80 la sută rezolvat, iar respirația se supune cel mai ușor gîndirii noastre.

Urmează deprinderea controlării, respectiv a observării și autodirijării inspirației, a expirației, a ritmului rîrit respirator și a pauzei respiratorii, faze care sînt oarecum diferite în exercițiul de oxigenare profundă sau în respirația cotidiană, frecventă (controlată și ea periodic).

Inspirația se face pe nas, dar fără efortul aripilor nazale sau al țesuturilor din fosele nazale. Această precauție ne ferește de tendința de a forța toracele, de a micșora volumul căilor respiratorii, de a micșora timpul de contact dintre aerul inhalat și țesutul pulmonar. Într-un cuvînt, se realizează un consum de oxigen mai bun. Soluția este: inspirați cu senzația de mirosire a aerului, cu fundul nasului (regiunea dintre sprîncene). Foarte importantă, decisivă, este mișcarea concomitentă a abdomenului și, bineînțeles, a diafragmului, cel mai important mușchi respirator. Dacă poziția trunchiului este foarte corectă, respirația abdominală se realizează prin dilatarea regiunii abdominale în partea inferioară (partea de sub ombilic, regiunea ficatului și a splinei). Bombarea excesivă a ombilicului sau încordarea regiunii de deasupra sa, epigastrul, sînt contraindicate, pot produce diverse dificultăți funcționale și nu se încadrează în metoda noastră.

În expirație, mișcarea abdominală este inversă: apare sau se produce sugerea abdomenului, începînd de jos și continuînd lateral. Se evită coborîrea și mai ales forțarea toracelui în expirație. Dacă diafragmul funcționează bine pe întreaga sa suprafață, își indeplinește sarcina expiratorie pînă la capăt. În cazul cînd nu se realizează aceasta datorită slabei dezvoltări a musculaturii care dilată toracele sau alte componente, oricum predominanța abdominală este favorabilă.

În cazul respirației de oxigenare profundă, ca exercițiu de antrenament în anumite perioade ale zilei, pe stomacul gol, se face eventual în birou — în care se interzice cu desăvîrșire fumatul —, dar cu geamul deschis. Inspirația se face prelung, pe o durată de 8 secunde. Urmează 3—4 secunde pauza respiratorie sau oprirea respirației (nu este același lucru ca apneea voluntară!). Oprirea respirației este comodă, parcă te odihnești oprind doar mișcarea inspirației și expirației, fără să încordezi nimic, mai ales gîtul și coardele vocale. Expiri

apoi ușor pe gură, ca și cînd suflă într-o luminare așezată foarte aproape de buze (8 secunde). Apoi respira normal de cîteva ori și reiei același procedeu de 5—6 ori.

Respirația normală, cotidiană, frecventă în timpul activității profesionale la masa de scris se face pe nas, inspir-expir, cu o pauză imperceptibilă de 1—2 secunde, între inspirație-expirație, ceea ce rărește ritmul și îmbunătățește oxigenarea țesuturilor. Este necesară și aici o oarecare deprindere de a nu respira nici cu cel mai mic zgomot respirator, de a menține mișcările abdominale și ritmul rar, egal. Căutați să nu depășiți mai mult de 12—14 respirații pe minut. Practicienii versați ajung cu ușurință la 6—8 respirații pe minut și își controlează fără dificultăți mecanismele musculare respiratorii destinate adesea și altor corectări: hepatice, renale, splenice etc.

Înainte de plecarea din birou să nu uitați niciodată să vă întindeți corpul prin tracțiunea mîinilor spre tavan, controlînd excavarea abdomenului. La revenirea brațelor controlați poziția corectă a coloanei și a trunchiului. Încercați să controlați respirația abdominală și în mers spre autobuz, cu abdomenul ușor retractat permanent, deoarece respirația abdominală calmează inima, nervii și oxigenează o parte mai mare a plămînilor decît respirația toracică. De asemenea, dacă respirația abdominală se practică corect și prelung, se transformă în respirație completă, fără efort cardiac și nervos, tipic yoghină.

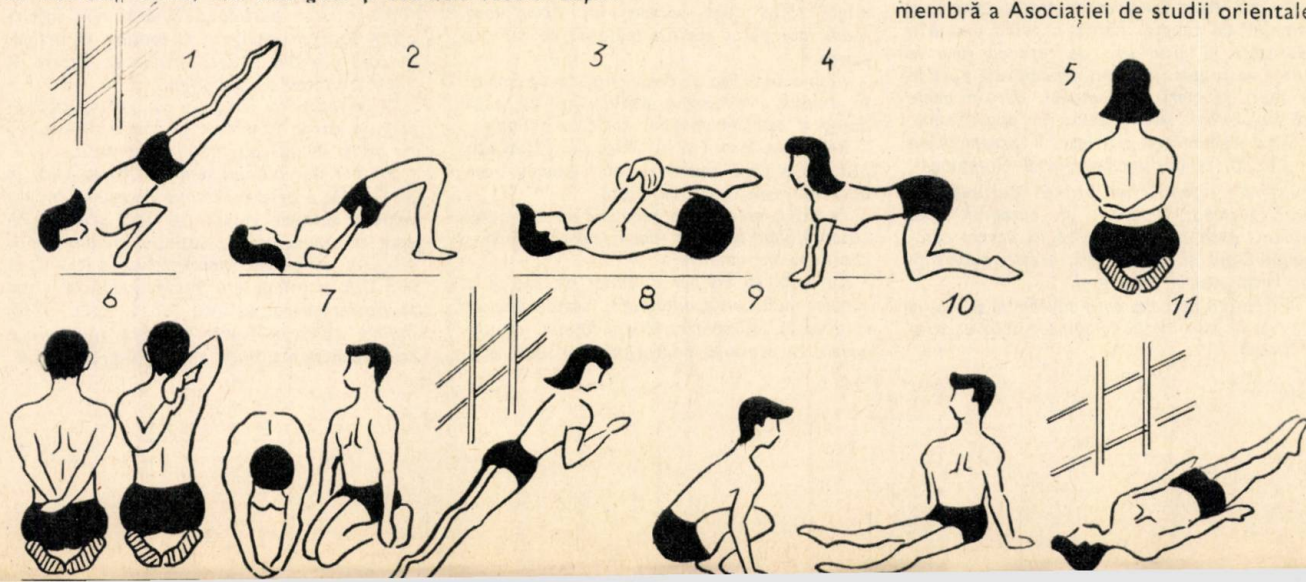
Dacă din cauza unor deficiențe ale tiroidei, ale inimii sau ale abdomenului mărit nu puteți realiza cele de mai sus, este bine să nu insistați, ci mai degrabă să practicați exercițiile statice indicate mai jos la domiciliu, fie chiar și în timpul emisiilor T.V. Aceste exerciții îndreaptă coloana în mod involuntar și fără efort cardiac, mobilizează mai bine diafragmul în ajutorul mușchiiului cardiac, irigă și oxigenează mai bine creierul, favorizează circulația în încheieturi, «inima a doua», cum o numesc yoghinii. Durata acestor poziții este de 60—120 de secunde fiecare, dar în ordinea dată!

Indicațiile din acest material sînt extrem de succinte față de totalul detaliilor care compun metoda de respirație yoghină.

Le prezentăm în genere pentru persoanele care dispun de prea puțin timp liber sau mai ales nu consimt să se ocupe de acest capitol al sănătății. Întrucît problema are aspecte complexe individuale, vă propunem să vă adresați centrelor de yoga din Cluj — Dispensarul pentru sportivi, Tg. Mureș — Casa de Cultură, Galați — Spitalul T.B.C., București — Casa de cultură a sectorului 4 și Clubul sindicatelor sanitare.

NINETA CRAINICI

— Instructor cercetător yoga —
membră a Asociației de studii orientale

Autograful LUI „BOBBY“

de Victor CIOCĂLŢEA
mare maestru internațional

S-au scris și se vor scrie multe pagini despre marele maestru Bobby Fischer, o prestigioasă personalitate a șahului mondial contemporan și una dintre figurile cele mai interesante din galeria campionilor mondiali.

Pentru mine, întâlnirile avute cu «Bobby» în turneele internaționale vor rămâne memorabile și de aceea să-mi deapăn amintirile, care încep cu Olimpiada de la Varna 1962, când, în semifinale, l-am întâlnit la prima masă în cadrul meciului România—S.U.A.

Bobby nu avea decât 18 ani, dar el era deja un mare maestru cunoscut, care participase cu destul succes la două turnee ale «candidaților» și micile sale «ciudățenii» începuseră să-i hărțue pe organizatorii competițiilor de șah.

În această primă partidă a noastră, el m-a învins cu destulă ușurință, prezentându-mi încă din deschidere o noutate teoretică de mari proporții, în care, cu toate că o perioadă mă descurasem, a trebuit până la urmă să...

Nu pot trece cu vederea tracusul care m-a deranjat tot timpul, «Bobby» avind creată o «aureolă» în jurul său, de care cu greu te puteai desprinde. Jucasem nenumărate partide cu mari jucători până atunci, dar în acele ore nu m-am simțit deloc în apele mele.

După terminarea partidei, îi prezentasem un plic filatelic comemorativ al Olimpiadei, solicitându-i pentru un prieten bucureștean, mare pasionat filatelist, un autograf. M-a refuzat. Avea convingerea că va deveni campionul lumii și, spunea el, aceste autografe vor costa atunci bani grei.

Trecuseră aproape două săptămâni și iată-ne din nou în fața mesei de șah, de data aceasta în finală.

Îmi trecuse aproape tot tracusul, și mai ales pentru că nu puteam uita nici un moment refuzul autografului. Bobby conducea la masa I cu un rezultat excelent și neînvins. Terminase o singură partidă la egalitate și aceasta cu Botvinnik, campionul lumii.

Am jucat cu o ambiție rar întâlnită în activitatea mea șahistă. După multe ore de joc, am reușit o frumoasă revanșă, câștigând o partidă bună.

Minute în șir spectatorii au aplaudat această victorie, care constituia dealtfel și prima înfrângere a lui Fischer în acest turneu al «Națiunilor».

Am repetat solicitarea autografului, dar și de această dată am fost refuzat.

Mă așteptam, mai ales acum, la această atitudine, totuși încercasem...

În ultima parte a partidei mi se părușe foarte nervos, mai ales după ce îi refuzasem propunerea de remiză. Cerase imediat să fim mutați în centrul sălii, invocând motivul luminii, slabă după părerea lui. Acum însă, n-am mai putut rezista tentației de a-i răspunde.

L-am arătat fișa de concurs pe care semnase în dreptul «cedează», explicându-i că acest autograf este mai prețios decât cel solicitat...

Bobby s-a înroșit și în sfârșit și-a recunoscut atitudinea fără înțeles de până atunci, acordându-mi semnătura solicitată.

Dealtfel, trebuia să recunosc că obținerea autografului devenise acum pentru mine o chestiune de ambiție.

Cu toate că Fischer a rămas un zgircit al acestor mult dorite autografe, întotdeauna, de la această întâmplare, le-am obținut, cu alte ocazii, cu ușurință, pentru prieteni sau cunoș-

tințe, mari admiratori ai campionului lumii.

Trecuseră trei ani și la memorialul «Capablanca», de la Havana, 1965, ne-am întâlnit din nou în fața mesei de șah. De această dată însă în condiții deosebite.

Departamentul de stat refuzase viza marelui maestru, pentru a participa la turneul din Cuba.

Bobby Fischer, care primise oferta unui extraonorariu substanțial, făcea toate demersurile posibile pentru a participa.

Până la urmă s-a ajuns la un compromis. Guvernul Cubei, spijinind Federația de șah, care făcea tot posibilul pentru a obține participarea campionului american, a oferit linia sa telefonică directă cu O.N.U.

Fischer urma să joace într-o sală din New York, mutările sale fiind transmise la Havana telefonic și prin telex.

Se ajunsese la o situație inedită. Era pentru prima dată în istoria șahului când un maestru participa de la distanță la un turneu internațional de șah.

Partidele durau 8—10 ore, față de cele 5 obișnuite, nemaivorbind de situațiile când se întrerupeau.

Partida mea cu Fischer a durat peste 14 ore. De data aceasta, el a trebuit să facă față unei noutăți în deschidere, o analiză personală «de acasă».

S-a descurcat cu greu și a intrat în poziție dificilă:

Cu tot câștigul avut la un moment dat, am greșit și i-am dat șanse de salvare.

Campionul mondial s-a folosit cu abilitate de șansele oferite, s-a apărut excelent și, într-o poziție simplă și complet egală, i-am propus remiză. Pe tablă mai rămăsese un turn de partea mea și o piesă minoră, de partea partenerului meu. Totuși, propunerea mi-a fost refuzată.

O situație neobișnuită și un refuz neașteptat, pentru un maestru de talia lui Fischer. Nu-l înțelegem!

Ne-am continuat acest final de partidă încă aproape o oră, după care propunerea de remiză, venită de această dată din partea lui Fischer, a pus capăt luptei în această partidă «furtunoasă».

Imediat Bobby a dorit să discute cu mine despre partidă, despre varianta nouă din deschidere.

L-am refuzat! Eram supărat datorită orei jucate în plus fără vreun motiv serios.

În după-amiaza acelei zile trebuia să susțin o nouă partidă dificilă și nu-l înțelegem de ce mă obligase să continui o partidă, în care era din toate punctele de vedere în imposibilitatea de a câștiga.

Și un începător cunoaște că, o piesă minoră, singura care-i rămăsese pe tablă lui Fischer, nu putea să-mi dea matul mult dorit.

Fischer a continuat telefonic să persiste în dorința de a avea o discuție cu mine. Am revenit și primele cuvinte au fost acelea prin care se scuza pentru situația creată, explicându-mi că partida noastră fusese televizată în S.U.A. și pentru ora în plus jucată el urma să fie remunerat cu încă 500 de dolari. Deci marele «Bobby» fusese în stare să-și ceară scuza pentru o situație anormală creată de el.

HEALTH

Prof. Dr. MIRON GEORGESCU

S.S.S. ...STRESS, SUPRAALIMENTAȚIE, SEDENTARISM. Trei cuvinte cu înțelesuri total diferite, așezate însă mereu împreună când se caracterizează modul de viață al omului modern și se analizează consecințele acestuia asupra stării de sănătate a populației din țările cu civilizație avansată.

S.S.S. ...simbolurile unor pericole care ne amenință pe fiecare dintre noi.

S.S.S. ...trei semnale de avertizare lansate din ce în ce mai frecvent. Ce se înțelege prin aceste simboluri, ce pericole semnaleză ele, ce trebuie să facem pentru a le evita? Iată pe scurt scopurile acestui articol.

STRESS, cuvânt care în limba engleză înseamnă apăsare, tensiune, e folosit în limbajul medical pentru a desemna o *reacție nespecifică și stereotipă a organismului în cazurile de alarmă biologică*. Această reacție — stressul — se produce ori de câte ori în mediul extern sau intern survin situații pentru a căror rezolvare este necesară rapida mobilizare a forțelor organismului (de exemplu: pericol, furie, agresiune, efort fizic etc.). Excitanții semnalizatori ai acestor situații sînt denumiți *stressori*. Datorită lor se produc modificări neuroendocrine și metabolice, care permit organismului să aibă încă de la începutul activității un nivel funcțional ridicat. Prin acțiunea lui pregătitoare, stressul are un important rol în adaptarea la mediu pe toată scara animală, unde supraviețuirea în caz de pericol este posibilă numai prin lupta victorioasă sau salvarea prin fugă. În ambele situații, hotărîtoare sînt primele momente.

Specia umană a beneficiat și beneficiază încă de pe urma stressului. Acesta constituie un mecanism de mare utilitate și eficiență, pregătind organismul să înfrunte numeroase situații nefavorabile.

Absența stressorilor și a stresurilor nu constituie un avantaj pentru organism. Din contră. Lipsa unor factori de permanentă stimulare și exercitare a principalelor funcții ale corpului ne face mai puțin apti de a suporta agresiunile din mediul fizic și social în care trăim.

De ce atunci primul «S» este întrebuintat ca simbol al unui pericol și ca semnal de alarmă? Pentru că stressul rămîne un fenomen fiziologic, o reacție utilă numai pînă la o anumită limită. Dacă stressorii sînt foarte intensi, durează prea mult și se potențează prin asociere, organismul nu le mai poate face față și reacția devine patologică.

Stressul se transformă dintr-o reacție favorizantă, necesară într-o reacție care frînează și dezorganizează activitatea organismului. Un mijloc de mare utilitate pentru adaptarea la mediu se transformă în opusul său.

Stressurile patologice sînt adesea responsabile de faptul că anumite solicitări bine suportate în trecut devin nocive și declanșează îmbolnăviri manifeste. Exemple tipice în acest sens ne oferă factorii de risc în bolile degenerative cardiovasculare. Numeroase infarcte miocardice sau alte accidente cardiovasculare survin ca urmare a unor

stressuri patologice, în situații prin care bolnavul mai trecuse de multe ori fără să aibă neplăceri.

Trebuie menționat că pentru virarea stressului de la fiziologic către patologic este deosebit de importantă nu numai intensitatea, durata și sumarea stressorilor, ci și reactivitatea individuală. Persoanele hiperreactive își epuizează repede rezervele funcționale și ajung frecvent la stressuri patologice. Hiporeactivii au din contră o toleranță crescută față de agresiunile mediului și de aceea sînt mai puțin amenințați de stressul patologic.

Condițiile de viață și de muncă din societatea civilizată sînt o sursă continuă de stressori. Intensitatea, numărul și sumarea acestora reprezintă o încărcătură greu suportată și de cele mai robuste organisme.

Reflectarea fenomenului se observă în special la nivelul aparatului cardiovascular. Stressul patologic constituie una dintre cauzele principale ale arteriosclerozei, afecțiune care prin frecvența și gravitatea complicațiilor sale domină tabloul morbidității în toate țările cu civilizație avansată.

PREVENIREA STRESSULUI PATOLOGIC

Menținerea reacțiilor în limite fiziologice se poate realiza pe două căi: evitarea stressurilor este prima și creșterea capacității organismului de a suporta stressurile — cea de a doua.

Se impune ca modul nostru de viață și muncă să devină cît mai rațional. Alternarea judicioasă a efortului cu odihna, înlocuirea lucrului în salturi prin activitate ritmică, umanizarea relațiilor cu semenii, grija pentru modul cum se reflectă în psihicul nostru acțiunile proprii, și ale celorlalți, evitarea stărilor de tensiune, a înervărilor, a discuțiilor aprinse și a certurilor; mai multă «înțelepciune», «un suris în plus», relaxare psiho-fizică dirijată, iată cîteva mijloace de prevenire a numeroase stressuri greu de suportat.

Concomitent, trebuie ca în mod conștient și sistematic să mărim toleranța la stress a organismului.

S-a constatat că reacția la o anumită excitație este din ce în ce mai mică pe măsură ce excitația respectivă se repetă. Datorită acestui lucru, stressorii care acționînd pentru prima dată ar determina stressuri patologice pot fi bine suportați de organisme supuse la acțiunea repetată a unor stressori nenocivi.

De mare importanță practică este faptul că stressul reprezintă o reacție nespecifică. În astfel de reacții, natura excitantului este neesențială, organismul dînd același răspuns la excitanți diferiți. Aceasta înseamnă că se poate crește toleranța la stress utilizînd oricare dintre stressori.

Efortul fizic, desfășurat în condiții adecvate de mediu, constituie excitantul optim pentru creșterea capacității funcționale a organelor și sistemelor angrenate în stress.

Observațiile clinice au arătat că prin antrenament metodic și călire cu ajutorul băilor de apă, aer și soare, organismul omenesc devine capabil să suporte mai ușor agresiuni ale mediului fizic și social.

Numeroase fapte experimentale confirmă și subliniază cele de mai sus. Spre exemplu: acțiunea concomitentă a unor stressori și toxine a produs, constant, moartea șobolanilor neantrenați, dar a fost suportată bine de șobolanii supuși în prealabil unui proces metodic de antrenament.

Se consideră că, cu cât rolul stressului este mai mare în apariția unei boli, cu atât mai important devine rolul și locul antrenamentului fizic în prevenirea și tratarea bolii respective.

Această constatare subliniază o dată în plus valoarea educației fizice și sportului ca factor de apărare a sănătății publice în țările cu civilizație avansată, unde stressul are o mare contribuție la apariția celor mai frecvente boli.

SUPRAALIMENTAȚIA. Una dintre caracteristicile principale ale alimentației raționale este perfectă concordanță între consumul de alimente și cerințele organismului. Dacă aportul alimentar devine mai mare decât necesitățile corpului, se vorbește de supraalimentație. Un fenomen fiziologic de primă importanță se transformă astfel într-o sursă de mari neplăceri.

Cum putem să ne dăm seama că mâncăm mai mult decât trebuie?

Cel mai simplu mijloc îl constituie examenul somatoscopic (examenul corpului cu ajutorul privirii). Acest examen este însă foarte subiectiv. (Cite mame nu-și consideră copiii slabi, când în realitate ei au o stare de nutriție excelentă). Pledează pentru o stare de nutriție excesivă ștergerea reliefurilor osoase, astuparea șanțurilor intercostale și aspectul general rotunjit, «plin» al corpului. Măsurarea stratului de grăsime depusă sub piele cu ajutorul «plicei cutanate» în diferite regiuni ale corpului și în special la nivelul abdomenului, soldurilor și feselor, unde stratul de grăsime subcutanat este de obicei mai gros, completează examenul somatoscopic și mărește precizia aprecierii stării de nutriție.

Plica (cuta) formată prin strângerea între degetul mare și cel arătător a unei porțiuni de piele de 5 cm, trebuie să aibă la baza ei o grosime de 1 cm — la bărbați și 2 cm — la femei. Creșterea grosimii plicii peste aceste valori reprezintă un semn de supraalimentație.

CARE ESTE GREUTATEA CORPORALĂ OPTIMĂ?

Un indice important al corectitudinii regimului alimentar îl constituie greutatea corpului. Nu este însă întotdeauna ușor de stabilit greutatea corporală optimă. Dintre toate criteriile întrebuițate, mai răspândite sînt cele care stabilesc greutatea optimă în funcție de înălțimea corpului. Există însă mari variații individuale determinate de tipul constituțional, masa musculară, ramura de sport practică etc., care fac ca la aceeași înălțime să corespundă cifre diferite ale greutății optime.

De o largă circulație se bucură indicele Broca (greutatea = înălțimea corpului în cm — 100). Acest indice este însă prea «darnic» mai ales cu persoanele înalte. Corectarea lui — așa cum recomandă Brugsch — prin scăderea cifrelor 100 din înălțimile mai mici de 165 cm; 105 din cele cuprinse între 165 — 174 cm și 110 din înălțimile cuprinse între 175 — 184 permite o mai justă apreciere a greutății optime.

Informații utile obținem împărțind greutatea corpului exprimată în grame la înălțimea exprimată în centimetri (indicele Quetelet). Pentru persoanele adulte și nesportive, cifre optime sînt: 400 gr/cm — la bărbați și 360 gr/cm — la femei. Cu cât aceste cifre sînt mai mari, cu atât putem fi mai siguri că nu ne alimentăm, ci ne supraalimentăm.

La sportivi se utilizează ca reper cifra greutății din perioada cînd a obținut cele mai bune performanțe, deoarece forma sportivă se caracterizează, printre altele, și printr-o stare optimă de nutriție.

Dat fiind că fiecare criteriu folosit izolat expune la erori, se recomandă ca aprecierea stării de nutriție să se facă corelînd datele furnizate de toate criteriile menționate mai înainte.

LUPTA CONTRA KILOGRADELOR SUPLIMENTARE

În cazul cînd am ajuns la concluzia că greutatea noastră corporală depășește cifra optimă, trebuie să trecem fără indulgență la o reconsiderare a regimului alimentar.

Baza meselor o vor constitui: *legumele*, consumate sub formă de *salate* (roșii, ardei, castraveți, țelină, ridichi, varză), *soteurile* (fasole verde, spanac, urzici, dovlecei, conopidă) sau *ghiveciul* (cu grăsime puțină). Unele legume cu conținut bogat în glucide (morcovii, sfecla și mai ales cartofii) sînt permise numai celor cu un număr mai redus de kilograme suplimentare, dar și acestora în cantități mici și numai o dată sau de două ori pe săptămînă. *Carnea slabă* de vacă, pasăre și de *pește alb* (știucă, salău, biban) se poate consuma sub formă de rasol sau friptă la grătar (nu prăjită) de două ori pe zi; de asemenea, șunca dacă este lipsită de grăsime.

Brînzeturile slabe și *nesărate* (brînză de vaci, telemea desărată), urda, iaurtul, laptele smîntînit, un ou răscopt, trebuie să intre în rația zilnică a persoanei care dorește să slăbească. Dintre *condimente* sînt permise lămîia, pătrunjelul, mărarul și leușteanul. Piperul, boiaua, ardeul iute și muștarul stimulează pofta de mîncare și de aceea sînt contraindicate.

Grăsimile vor fi foarte mult diminuate. Trebuie evitate mai ales grăsimile de origine animală, atît pentru valoarea calorică ridicată, cît și din cauza rolului lor în producerea arteriosclerozei. Se vor consuma numai cantități mici de uleiuri vegetale (în special uleiul de porumb).

Hidrocarbonatele trebuie considerate drept inamicul numărul unu. Se va limita consumul de pine la cîteva bucăți pe zi, ceaiul, laptele și cafeaua se vor bea cît mai puțin îndulcite (la obezi se va întrebuița zaharina), gemurile, marmelada, dulceața, mierea, bomboanele, rahatul, halva și prăjiturile sînt permise în cantități foarte reduse sau, în caz de exces mare ponderal, vor fi suprimate din regimul alimentar.

Fructele vor fi consumate în cantitate cu atît mai mică, cu cît conținutul lor este mai bogat în glucide și grăsimi (alune, nuci, migdale). Reducerea consumului de sare are un dublu avantaj: favorizează eliminarea apei din corp și micșorează cantitatea de alimente consumate datorită gustului mai puțin plăcut al mîncărurilor nesărate.

Limitarea consumului de apă nu are baze științifice. Micșorîndu-se ingerarea de sare, senzația de sete diminuează de la sine și consumul de apă devine mai mic fără măsuri speciale.

Numărul meselor în cura de slăbire este, în mod paradoxal, mai mare decît în alimentația obișnuită. Între cele trei mese principale se va adăuga obligatoriu la orele 11 și 17 o gustare compusă dintr-un iaurt sau un pahar de lapte, sau un măr și 50 gr brînză nesărată.

Cura de slăbire necesită o dirijare medicală permanentă și din partea celui care o urmează cu multă voință și perseverență. Ea trebuie să fie cu atît mai severă, cu cît este mai mare excesul ponderal, datorită supraalimentației anterioare. Să nu uităm însă că și în privința slăbirii, ca în toate domeniile de altfel, a preveni este mai ușor decît a îndrepta raul.

În încheierea acestui capitol cîteva cuvinte despre rolul și valoarea efortului fizic în cura de slăbire.

Consumul de energie produs de practicarea exercițiilor fizice contribuie la «topirea» grăsimii suplimentare. Este însă bine să precizăm că în cura de slăbire efortul fizic are un rol secundar, fiind incomparabil mai puțin important decît regimul alimentar hipocaloric.

Energia eliberată prin metabolizarea grăsimilor este foarte mare. Fiecare kilogram de grăsime furnizează aproximativ 9000 de calorii. Pentru a consuma această energie, un individ cu greutatea de 100 kg ar trebui să efectueze unul din următoarele eforturi: mers pe jos cu o viteză de 42 km/oră timp de 30 ore; alergare cu o viteză de 12 km/oră timp de 9 ore; mers cu bicicleta (15 km/oră) timp de 15 ore; înot (3 km/oră) timp de 9 ore sau să joace fotbal circa 10—12 ore.

S-ar face o mare greșală dacă, pornindu-se de la aceste cifre, s-ar neglija practicarea sistematică a sportului sau, în cazurile speciale,

a gimnasticii medicale de către cei care doresc să slăbească.

Rolul relativ redus al exercițiilor fizice în îndepărtarea kilogramelor suplimentare este cu prisosință supracompensat de efectul lor favorabil asupra stării de sănătate, vigoarei, bunei dispoziții și capacității de muncă.

SEDENTARISMUL — Mișcarea a constituit pentru toate speciile animale unul dintre cele mai importante mijloace de adaptare la mediu. S-au permanentizat în timp și s-au răspândit în spațiu numai acele specii care au reușit să se deplaseze către teritoriile unde găseau condiții optime de viață și să se îndepărteze de locurile în care existența le era în pericol.

Printr-un proces îndelungat și necruțător de selecție au rezultat organisme din ce în ce mai perfecționate atât în ceea ce privește structura și funcția aparatului locomotor, cât și interrelațiile acestuia cu celelalte părți componente ale corpului.

Pentru ființa umană, mișcarea este o necesitate vitală. De ea depind toate procesele din corpul nostru. Mișcarea este indispensabilă pentru desfășurarea normală a creșterii, dezvoltării fizice și intelectuale, pentru stimularea circulației, respirației, digestiei, metabolismului, excreției și a tuturor celorlalte funcții.

Revoluția științifică și tehnică din secolul al 20-lea a creat însă condiții de viață și de muncă datorită cărora omul face din ce în ce mai puțină mișcare.

Într-un timp istoricește foarte scurt s-au modificat profund factorii care în decursul vremurilor au dus la actuala structură și funcțiune a corpului omenesc. Concomitent, au survenit condiții noi la care acesta nu este încă adaptat.

Nepotrivirea dintre solicitările specifice țărilor cu civilizație avansată și posibilitățile organismului uman a dus la modificarea tabloului morbidității și la apariția așa-numitei «patologii a civilizației».

Pe primul plan al acestei patologii stau nevrozele și arterioscleroza. Poziția lor «privilegiată» se datorează numărului mare de bolnavi, tendinței evidente de creștere a cazurilor de boală și în ceea ce privește arterioscleroza, gravității complicațiilor ei miocardice, cerebrale și renale.

Lipsa de mișcare — sedentarismul — împreună cu ceilalți doi «S» despre care am vorbit mai înainte constituie cauza principală a patologiei civilizației. De aceea, combaterea efectelor nefaste ale sedentarismului prin educație fizică și sport reprezintă unul dintre cele mai eficiente mijloace de apărare a sănătății publice în țările civilizate.

FORMA OPTIMĂ DE PRACTICARE A EXERCIȚIILOR FIZICE

Alegerea rațională a formelor de practicare a exercițiilor fizice de către mase mari de oameni cu scopul prevenirii și înlăturării efectelor sedentarismului impune selecționarea acelor mijloace prin care se realizează efecte optime cu cea mai mare economie de timp, fonduri, instalații și personal de specialitate.

Studierea influenței sportului de performanță asupra organismului, precum și numeroase cercetări experimentale au dus la împărțirea eforturilor fizice în trei mari grupe:

Grupa I cuprinde eforturile anaerobe, caracterizate prin *eforturi de forță, de viteză și contracții statice*. Aceste eforturi au o mare influență asupra sistemului neuromuscular, dar modifică puțin marile

funcțiuni. Exemple concludente pentru amprenta lăsată asupra organismului de eforturile menționate mai înainte ne sînt oferite de halterofili, aruncători, sprinteri, săritori, cicliști de pistă, boxeri și luptători. Ei se remarcă prin masă musculară foarte bine dezvoltată, dar diferă nesemnificativ în privința capacității funcționale a sistemului cardio-respirator de neantrenaj de aceeași vîrstă și sex.

Grupa a II-a cuprinde eforturile aerobe, care necesită *contracții dinamice* (capetele de inserție ale mușchilor se mișcă în timpul contracției), angrenează în lucru *grupe mari de mușchi* (cel puțin 1/6 din masa musculară totală a corpului), au o *intensitate constantă* la un nivel ce nu depășește 70—80 la sută din capacitatea maximă de efort aerob, *durează* mai mult de 5—10 minute și sînt constituite din *mișcări ciclice*. Antrenamentul prin eforturile de acest tip produce importante modificări morfofuncționale ale organelor interne și în special ale aparatului cardiovascular. Amprenta acestor eforturi asupra sistemului neuromuscular este însă mult mai puțin evidentă.

Dintre disciplinele și probele sportive, probele de rezistență din atletism, ciclism, înot, schi, patinaj, sporturi nautice îndeplinesc cel mai bine condițiile caracteristice grupei a II-a.

Grupa a III-a cuprinde eforturile mixte, în care există atât momente de efort cu caracteristicile primei grupe (anaerobe), cât și perioade în care efortul îndeplinește total sau parțial cerințele grupei a II-a (efort aerob).

Eforturile din această grupă solicită și își lasă amprenta atât asupra sistemului neuromuscular, cât și asupra marilor funcțiuni. Menționăm însă că modificările produse de eforturile mixte nu ating amploarea realizată prin eforturi aerobe sau anaerobe la nivelul organelor solicitate specific de acesta.

Din categoria eforturilor mixte fac parte majoritatea jocurilor sportive și probele de semifond din celelalte sporturi.

Pentru a se preveni și înlătura consecințele nefavorabile ale sedentarismului, cele mai indicate sînt eforturile din grupa a II-a. Prin ele se realizează în timpul cel mai scurt perfecționarea morfofuncțională a aparatului cardiovascular amenințat de arterioscleroză. Caracterul lor ciclic, intensitatea constantă, posibilitatea de a le doza cu ușurință și de a le practica în condiții recreatoare de mediu (parcuri, păduri, întinderi de apă etc.) le fac foarte utile pentru prevenirea și tratamentul nevrozei, afecțiune cu mare răspîndire în țările civilizate.

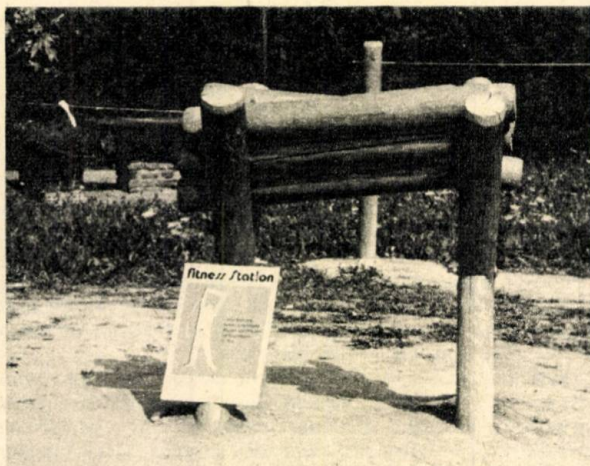
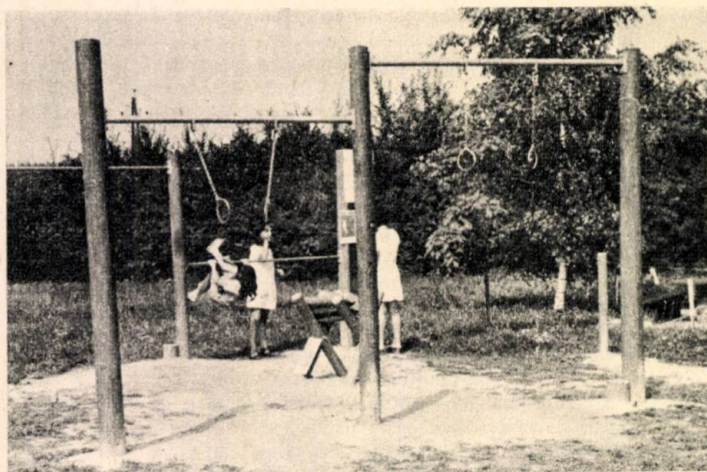
Efectuînd zilnic timp de 10—15 minute sau de două ori pe săptămînă 1—2 ore sporturile menționate în grupa a doua, putem fi siguri că ne punem la adăpost de urmările nefavorabile ale sedentarismului și facem un mare pas spre înlăturarea lor în cazul cînd au început să se instaleze.

*
*

Prin iscusința minții sale, omul a izbutit să iasă învingător în lupta cu factorii care îi periclitau sănătatea. Amenințarea principală nu se mai găsește acum în afară, ci în modul nostru de viață, în felul cum ne alimentăm și în inactivitatea fizică.

SSS ...Stress patologic, supraalimentație, sedentarism. Aceștia sînt dușmanii sănătății noastre. Lupta contra lor este o datorie față de noi, de cei apropiați, de colectivitatea în care trăim. Să nu dăm înapoi.

DE LA VOLAN LA PARALELE

Pe unele autostrăzi europene, cum ar fi, de exemplu, cele din Austria, în parkingurile destinate automobilelor de tot felul, au apărut, alături de instalațiile obișnuite, un colț al destinderii prin exerciții fizice.

Deosebit de utile conducătorilor auto «în-țepeniți» la volan după ore și ore, asemenea «oaze» sportive, rod al colaborării automobil-cluburilor cu firme care comercializează materiale și articole de sport, se bucură de o apreciere crescândă. După cum observați în fotografii, aici se găsesc «bare fixe» și «inele» pentru toate staturile (și vîrstele), ca și alte aparate ingenios concepute, cum ar fi capra de tăiat lemne, de fapt un suport pentru cîteva fragmente de arbori de esență moale, cu care pot fi făcute mișcări ușoare,

reconfortante. Fiecare aparat are o tăbliță cu explicarea exercițiilor specifice, însoțită de o imagine care vorbește... în toate limbile pămîntului.

Cînd aparatul de fotografiat a declanșat pentru imaginea de ansamblu, a surprins în plină acțiune copiii care, dornici de joacă după timpul petrecut pe banca din spate a mașinii (conform regulii), au țișnit primii spre «colțul sportiv», dar — vă asigurăm — i-au urmat, cu pași mai greoi, și părinții (m.e.)

FAMILIA GRUESCU SE AMUZĂ

Sotia: Ce dacă ești campionul Europei, acasă...

**PENTRU
TOATE
VÎRSTELE**

**corn
flakes**

**fulgi de
porumb**

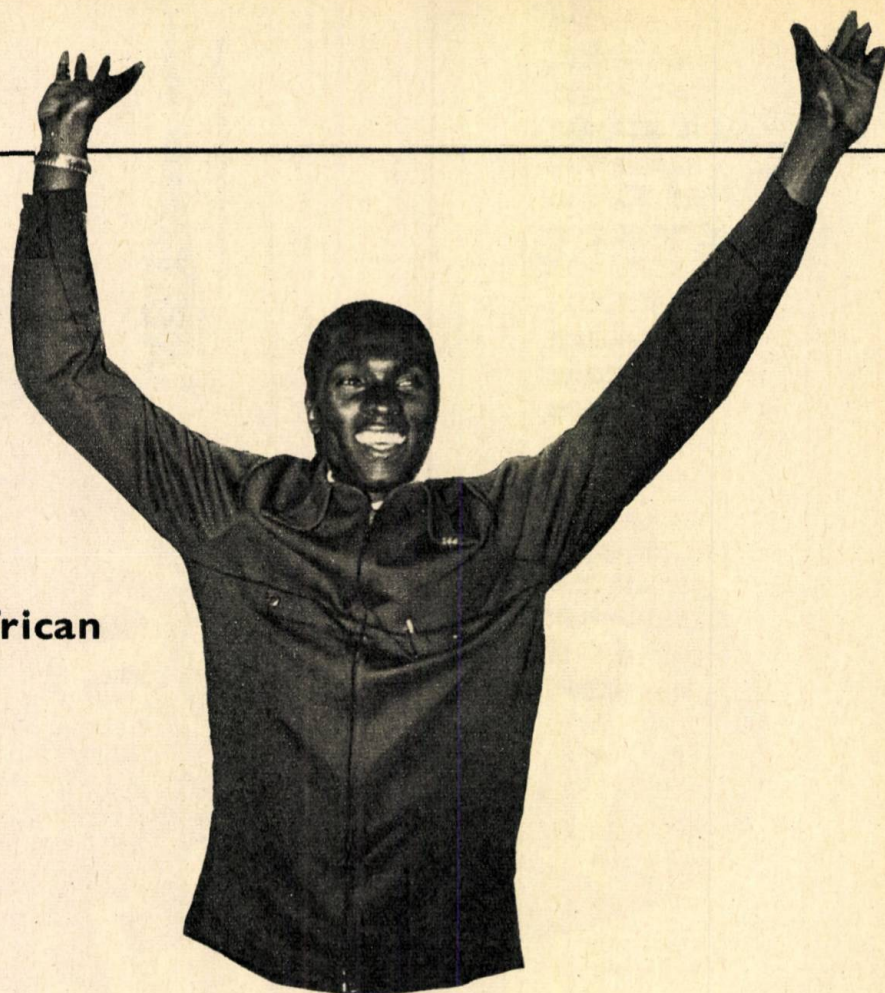
CORN FLAKES - VĂ ASIGURĂ
PREPARAREA MICULUI DEJUN
RAPID ȘI AVANTAJOS

CORN FLAKES - SE CONSUMĂ CU
LAPTE, SMÎNTÎNĂ, IAURT, FRÎȘCĂ,
GEM DE FRUCTE
POATE FI FOLOSIT ÎN SUPE,
CIORBE, CEAIURI

JOHN AKII-BUA

idolul atletismului african

La sfârșitul anului olimpic 1972, majoritatea specialiștilor atletismului l-au desemnat pe JOHN AKII-BUA, campion olimpic și recordman mondial al probei de 400 m garduri, drept primul atlet al sezonului. Același specialiști, care la începutul sezonului nu știau — nu este o glumă — cum se ortografiază corect numele alergătorului ugandez, au decis că performanța de 47,8, reușită de John în finala de la München, constituie cel mai valoros rezultat athletic al anului 1972.

Și astfel, John Akii-Bua a ajuns, într-un singur sezon, din postura de necunoscut la aceea de primă vedetă a sportului african și a atletismului mondial.

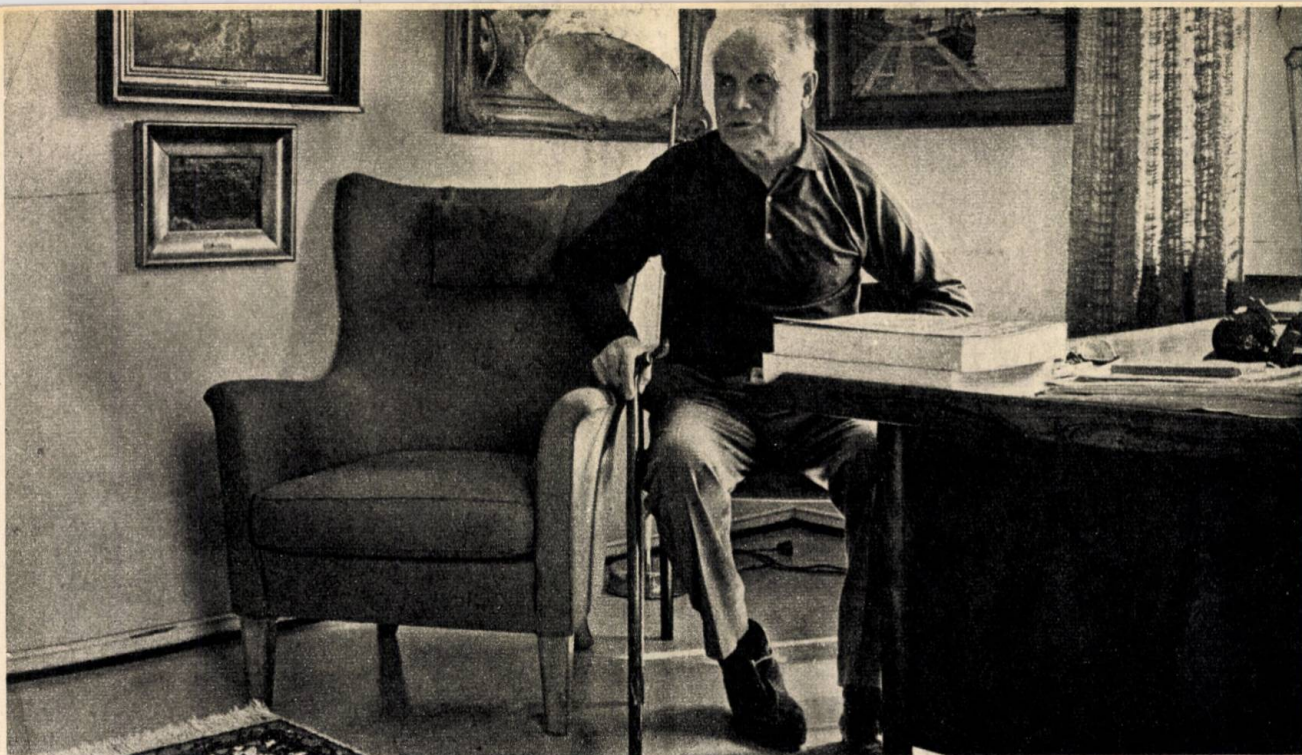
Deși lumea cunoaște doar ultima porțiune a spectaculoasei ascensiuni a lui John, drumul său nu a fost tocmai ușor și această formidabilă «explozie» nu este în totalitate doar rodul talentului ieșit din comun al lui Akii-Bua. De aceea, este intere-

sant, credem, să vă prezentăm, în câteva cuvinte, cealaltă porțiune a acestui drum, strălucitor în ultima sa parte, dar al cărui primi pași au fost parcurși în anonimat, în condiții care l-ar face să zîmbească pe un atlet european sau din S.U.A.

John Akii-Bua s-a născut la 29 iunie 1949 în districtul Lango, o regiune muntoasă, destul de îndepărtată de capitala Ugandei, Kampala. Membru al unei familii extrem de numeroase — versiunile diferă în privința numărului de frați ai lui John, cifrele variind între 28 și... 48 —, John și-a petrecut copilăria departe de orice gând în privința sportului. La 17 ani intră în poliție — singura profesie care permitea contactul tinărului african cu sportul — unde programul zilnic de educație fizică scoate la iveală talentul său pentru atletism. Este luat în pregătire de un ofițer (acesta era în același timp și recordmanul Ugandei la 400 mg). După câteva luni este «preluat» de

antrenorul englez Malcolm Arnold, care îi întrevede o frumoasă carieră de «hurdler». John acceptă programul dur pe care i-l impune specialistul britanic și după mai puțin de doi ani devine recordman național la 110 și 400 mg. În 1970 participă pentru prima dată la un concurs în afara granițelor Ugandei, ocupînd locul V la Jocurile Commonwealth-ului la 400 mg. În 1971 reușește 49,7, rezultat de bună valoare în arena internațională, care atrage atenția asupra sa. În iarna dinaintea J.O. '72 se antrenează în munți, în condiții pe care nu mulți le-ar fi acceptat, impunîndu-și un program apreciat ca de «ocnaș». Dar, după cum se știe, acest program l-a adus satisfacții infinite mai mari... Victoria olimpică și recordul mondial au făcut din el, așa cum spuneam, într-un singur sezon, idolul continentului negru, alături de legendarul Keino...

V.I.M.

S-A OPRIT UN CRONOMETRU

2 octombrie 1973. Căzuse prima zăpadă a iernii și soarele strălucea în ziua aceea în capitala Finlandei. Dar locuitorii orașului nu au mai întâmpinat primii fulgi de nea cu zîmbetul pe buze, așa cum o fac în fiecare an. Bătrînul de 76 de ani care locuia în căsuța din parcul Sibelius, încetase din viață. Și bătrînul acela se numea PAAVO NURMI. Vestea rea s-a răspîndit ca purtată de vînt, din om în om. Apoi au preluat-o posturile de radio și redacțiile ziarelor. Întreaga lume sportivă a aflat cu durere că unul dintre cei mai mari atleți pe care i-a avut omenirea se stînsese...

Paavo Nurmi s-a născut la 13 iunie 1897 într-o familie modestă din orașul Turku. Activitatea sportivă și-a început-o timpuriu, în cadrul clubului «Toverit». Dar prea mult timp pentru antrenamente nu avea, deoarece a trebuit să muncească din greu încă de la vîrsta de 12 ani, cînd, murindu-i tatăl, a lucrat și ca hamal în port. Primele rezultate pe pista de alergări Nurmi le-a obținut în timpul serviciului militar (1919—1920), cînd s-a bucurat de condiții bune de pregătire. În 1920 bate recordul finlandez pe distanța de 3 000 m și se califică pentru J.O. de la Anvers.

La J.O. din 1920 este învins în proba de 5 000 m de către francezul Joseph Guillemont, la sprint, pe ultima sută de metri. Se revanșează însă cîștigînd cursa de 10 000 m. În această perioadă, alergătorul finlandez începe să fie numit «omul cronometru». El a fost unul dintre primii atleți care și-au dat seama de importanța ritmului unei curse. Alerga avînd în mină un cronometru, cu ajutorul căruia verifica timpul realizat la fiecare tur de pistă. În 1921, Paavo Nurmi realizează primul său record mondial, parcurgînd distanța de 10 000 m în 30' 40" 2.

În 1924, anul Jocurilor Olimpice de la Paris, «omul cronometru» uluiește lumea atletismului. A rămas în istoria sportului ziua de 19 iunie, zi în care Paavo Nurmi a realizat uimitoarea performanță de a stabili două recorduri mondiale într-o singură oră. După ce a cîștigat proba de 1 500 m (3'52"6 — record mondial al vremii), el s-a prezentat la startul probei de 5 000 m, cîștigînd detașat (14'28"2 — în acel timp, nou record al lumii).

La Jocurile Olimpice de la Paris, în decurs de șase zile, Nurmi cucerește medaliile de aur în probele de 1 500 m, 5 000 m, și cros. Imediat după J.O., Nurmi îmbunătățește recordul mondial pe 10 000 m, alergînd distanța în 30'6"1.

Invitat în 1925 în Statele Unite, «omul cronometru» ia startul în 55 de curse, cîștigînd 53. Dar nu va mai putea reedita nici o dată senzaționalele succese ale anului 1924. La J.O. din 1928 cucerește medalia de aur la 10 000 m și la cros.

Suferind de reumatism, Paavo Nurmi dorea să se retragă din activitatea competițională printr-o victorie în maratonul Jocurilor Olimpice de la Los Angeles (1932). Dar visul său a fost spulberat de o decizie a federației internaționale de atletism care îl acuza de profesionalism. Nurmi se afla la Los Angeles cînd a fost radiat de pe lista participanților la maratonul olimpic. Apărat de federația de specialitate din țara sa, Paavo Nurmi a continuat să alerge în Finlanda pînă în 1934 adică pînă la vîrsta de 37 de ani...

Pentru meritul de a fi adus faimă și onoare țării sale, lui Paavo Nurmi i s-a ridicat o statuie de bronz în fața marelui stadion olimpic din Helsinki. În ziua de 2 octombrie 1973, în fața statuii care îl reprezintă pe Nurmi alergînd, sute de locuitori ai capitalei finlandeze au depus buchete de flori. Printre ei, Ritola (fost adversar al lui Paavo), Lehtinen, Viren și Vaatainen, atleți cunoscuți în întreaga lume. Presa, radio-ul și televiziunea din Finlanda au evocat memoria marelui atlet. Președintele Kekkonen, selecționat în echipa olimpică finlandeză la J.O. din 1924, a vorbit la posturile de televiziune despre Paavo. Bolnav grav de reumatism, Nurmi le spunea adesea prietenilor săi: «În ziua în care nu voi mai putea să merg, va trebui să părăsesc lumea». Și momentul acela trist pentru toți iubitorii sportului a sosit. A sosit la începutul lui octombrie, cînd, pe statuia de bronz a lui Nurmi cădea prima zăpadă a anului...

P.H.

SPORTUL RENAAȘTE ODATĂ CU RECONSTRUCȚIA ÎN R.D. VIETNAM

În R.D. Vietnam, după cum se știe, anul 1973 a însemnat anul începerii reconstrucției. Vor mai trece încă ani pînă ce rănilor adînci lăsate de bombardamentele americane se vor vindeca. Și, totuși, poporul R.D. Vietnam a început să dorească să facă sport! Este atît de umană această dorință și credință, de parcă ceva ne îndeamnă să spunem că niciodată sportul n-a părut mai demn purtător al simbolului păcii, al sentimentelor de înțelegere și speranță.

Reconstrucția cuprinde și stadioanele și bazele sportive ale țării.

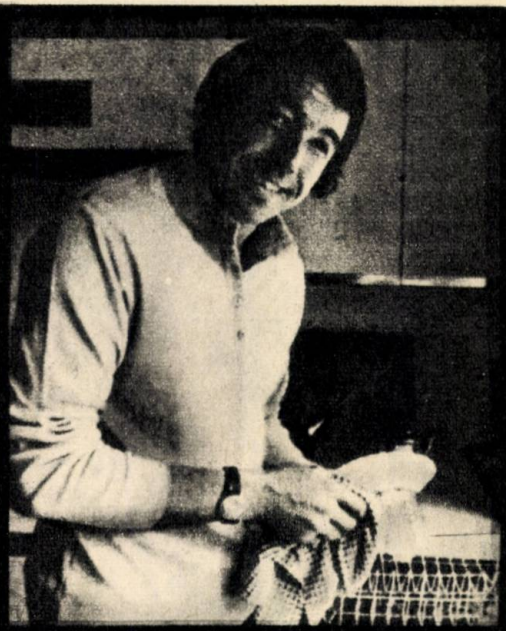
Prima fotografie din montajul pe care vi-l prezentăm, stimați cititori, înfățișează un aspect — deplorabil — al stadionului din orașul Hong Gai. Principalul oraș al provinciei miniere Quang Ninh se întinde, sau mai bine zis se întindea, între coline acoperite de o vegetație luxuriantă. Înainte de război a început să se construiască la Hong Gai un stadion pentru fotbal, care urma să găzduiască circa 30 000 de spectatori, cifră cu adevărat ambițioasă dacă ne gîndim că orașul nu avea decît 80 000 de locuitori. Războiul a întrerupt construcția în care localnicii visau să asiste la aprige partide de fotbal. Într-o zi au apărut pe cerul albastru și avioane. Din ele au început să curgă bombe, care au adunat pe răboiul durerii și al dezastrului, în numai cinci luni, o sută șaptezeci și două de raiduri. Casele au fost transformate în ruine. Apoi a venit pacea. Oamenii s-au întors la treburile lor. Au venit și la stadion — mîndria lor — și au văzut că vor avea multe de făcut. Dar, sîntem siguri, pe acest teren se va juca, nu peste mult timp, fotbal.

A doua imagine este mai simplă de explicat. Ea reprezintă un instantaneu din timpul unui îndrăgostit meci de baschet, disputat în curtea unui spital din Hanoi. Sportul a început să-și întore în drepturile sale, deși mulți dintre cei care-l practică abia au schimbat uniforma de luptători.

DOI FOTBALIȘTI, ACELAȘI DESTIN

O veste tristă pentru amatorii de fotbal de pretutindeni. Doi dintre cei mai celebrii fotbaliști, care s-au întâlnit în cursul carierei lor față în față, cu ocazia campionatului mondial de la Guadalajara, atacantul brazilian Tostao și portarul englez Banks au fost nevoiți să renunțe la activitatea lor competițională, avînd aceeași maladie: retina dezlipită. «Bătrînul» portar Banks, care a apărut cu succes de 73 de ori poarta insularilor, în vîrstă de 34 de ani, s-a accidentat în afara terenului de joc. Fostul goalkeeper al echipei din Stoke City a suferit un accident de automobil, geamul din față spărgîndu-i-se în plină figură. Cu zeci de bucățele de sticlă în ochi, Banks a fost internat de urgență la spital. El a suferit cîteva intervenții chirurgicale rămînînd departe de poarta sa. Se părea că Gordon Banks își va relua locul în mijlocul buturilor celor de la Stoke. A jucat cîteva meciuri de antrenamente, dovedind aceeași inspirație în plasament și aceeași «priză» la balon. Dar iată că, în urma unui serios examen, medicii i-au indicat, la 7 august, să urmeze un nou tratament, recomandîndu-i că ar fi mai bine să abandoneze sportul care l-a consacrat ca unul dintre cei mai temuți portari continentali. Și Banks, conștient de complicațiile ce pot surveni, a anunțat conducerea clubului că nu va mai veni la antrenamente. Dar Banks nu s-a despărțit definitiv de clubul său Stoke. El a acceptat funcția de antrenor al echipei de juniori. De astăzi înainte, Banks va sta nu pe banca antrenorilor, ci în dosul porții. Pentru că, după cum declara el, va trebui să dirijeze cu atenție jocul fundașilor, pentru a evita după plasa porții înfrîngerea culorilor clubului său pe care-l iubește cu atîta pasiune.

În aceeași zi de 7 august, într-un spital din Rio de Janeiro, un consult de medici diagnostica: fotbalistul

Tostao nu mai poate juca deoarece riscă să-și agraveze maladia de la un ochi. Această știre a făcut rapid ocolul lumii. Tostao, urmașul lui Pelé, nu va putea evolua deci în quintetul ofensiv al brazilienilor la campionatul lumii din R.F. Germania. Antrenorul Zagalo trebuie să găsească un înlocuitor pentru Tostao, pe numele său adevărat Eduardo Gonçalves Andrade. Întrebat de numeroși ziariști, medicul Roberto Abdala, care l-a operat de trei ori pe Tostao la clinica din Houston, a declarat: «Tostao se află într-o perfectă stare de sănătate. Operația a reușit deplin. El vede perfect. Noi îi recomandăm însă să nu mai joace fotbal, deoarece depunînd eforturi mari riscă să facă complicații la ochi». Tostao, în vîrstă de 27 de ani, una din marile speranțe ale echipei «carrioca» a primit cu mult calm verdictul medicilor spunînd: «Sînt conștient de totul ce se întîmplă în jurul meu. Nu voi risca nimic. Nu voi continua să mai joc deoarece este periculos. Desigur, sînt trist». Tostao, jucător în plină ascensiune, în pofida taliei sale mici (1,65 m) era un atacant rapid, iscusit, inteligent, lucid și fin tehnician. La vîrsta de 20 de ani, Tostao a jucat în echipa America, din orașul Bello Horizonte. Apoi a fost transferat în formația Cruzeiro. În anul 1966 a fost selecționat în echipa Braziliei pentru campionatul lumii. Pentru excelența sa comportare, Tostao a obținut titularizarea în formație jucînd și la ultimul campionat al lumii. Acum doi ani el a fost din nou transferat, semnînd contractele pentru noul său club Vasco da Gama.

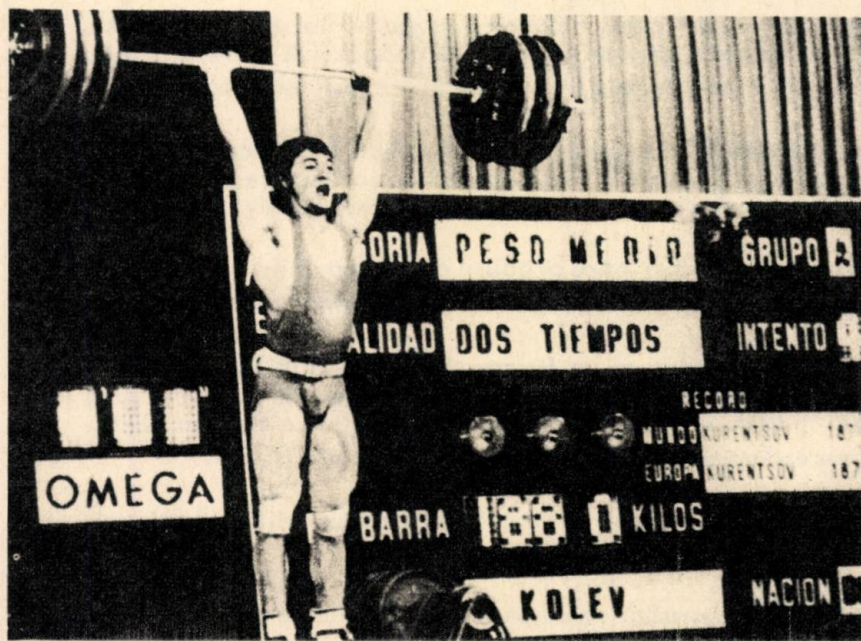
Și iată cum, în aceeași zi de 7 august, doi dintre cei mai celebrii fotbaliști din lume spun adio «sportului regel».

A. RIPCĂ

Invitație la drumeție...

Foto: I. MIHĂICĂ

Campionul NEDELICIO KOLEV

Desfășurată în îndepărtata și pitoreasca Havană, ediția 1973 a Campionatelor lumii de haltere s-a desfășurat — ca întotdeauna în ultimii ani — sub semnul supremației sportivilor sovietici, care au câștigat cel mai mare număr de puncte și de medalii, dar — spre deosebire de reuniunile anterioare — a relevat specialiștilor o veritabilă «școală» a halterelor din Bulgaria, țară care a

flancat U.R.S.S. în vanitosul clasament pe puncte, izbutind să-l urce pe «semimijlociul» NEDELICIO KOLEV pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere.

Am exagera, desigur, dacă am susține că victoria lui Kolev i-a surprins pe comentatorii avizați ai acestui atât de istovitor și de pretențios sport, în care progresele se înregistrează îndeobște rar, la capătul

unor eforturi adesea supraomenești... «Cartea de vizită» cu care halterofilul sofist s-a prezentat la aspra întrecere de la Havana îl recomanda drept principalul pretendent la medalie, de vreme ce pe ea stătea scris — cu litere mîndre — titlul de campion al Europei, cucerit sub reflectoarele lui «Palacios de Deportes» din Madrid, și proaspătul (atunci...) record de 330 kg, cu care sportivul bulgar trecuse în fruntea ierarhiei mondiale a categoriei.

Dar cum în sport este mai greu să-ți păstrezi galoanele decît să le cucerești prima oară, performanța lui Nedelcio Kolev pare cu atît mai prețioasă, cu cît, la Havana, acest tînăr halterofil a obținut centura de campion al lumii într-o manieră indiscutabilă, stabilind totodată un nou record mondial la cele două stiluri: 337,500 kg!

Născut la 26 martie 1953, la Kableșovo, nu departe de Burgas, Kolev a început practicarea halterelor relativ devreme, cam la 16 ani, o dată cu venirea sa la Sofia, unde a aderat la unul dintre cele mai cunoscute cluburi din capitală, J.S.K.A. «Septembriiskie Zname», sub culorile căruia evoluează și în prezent, după ce a cucerit toate onorurile sportului mondial.

Campion mondial și european, cîștigător a numeroase concursuri de mare prestigiu internațional, maestrul sportului Nedelcio Kolev explică succesele sale răsunătoare prin perseverența și ambiția pe care le depune la fiecare antrenament, prin colaborarea eficientă pe care o întreține — din 1968 — cu renumitul tehnician Aleksandr Ivanov.

Harnic, insistent și tenace, acest halterofil nu prea dotat din punct de vedere fizic (nu are decît 1,70 m) a adus, la Havana, o meritată medalie de aur sportului bulgar, în cadrul căruia halterele — cu o întreagă pleiadă de campioni, cum sînt Kucev, Ianov, Kirov etc. — ocupă un loc tot mai respectat.

Fabricile ÎNTREPRINDERII „PRODUSE ALIMENTARE“ BUCUREȘTI

produc un sortiment larg de băuturi răcoritoare, nutritive, cu gusturi și arome diferite, bogate în vitamine, tonice și recomfortante, care se recomandă deopotrivă marelui public consumator, ca și sportivilor mici și mari, pentru lecțiile de antrenament și concursuri.

La produsele Întreprinderii «Produse alimentare» București, care se bucură de aprecierea publicului consumator, se adaugă altele, nou create și care se vor bucura cu siguranță de apreciere, grație calităților lor, în rindurile consumatorilor mari și mici.

Prezentăm câteva dintre băuturile răcoritoare produse de Întreprinderea «Produse alimentare»-București, care se consumă cu plăcere în toate ocaziile, în toate anotimpurile:

- **CI-CO**, preparat din sucuri concentrate de fructe citrice, produs într-o fabrică nouă, cu instalații de înalt nivel tehnic, care îi conferă o calitate deosebită. Tratarea prin pasteurizare, pentru prima dată în țară, îi asigură păstrarea îndelungată a tuturor calităților binecunoscutei băuturi răcoritoare, hrănitoare și recomfortante—CI-CO.

- **CI-CO COLA**, preparat din extract natural de cola, are toate calitățile caracteristice acestui gen de băuturi.

- **STENA**, preparat din must concentrat de struguri și extracte din plante aromatice, cu gust și arome deosebit de plăcute.

- **CITRO**, preparat cu uleiuri eterice de portocale, cu o tehnologie perfecționată.

- **SINTONIC**, un nou tip de băutură răcoritoare și, așa cum o arată și denumirea, cu acțiune tonică, este creația unui colectiv de specialiști cu înaltă calificare.

- **MENTOVIT ȘI ANISET**, preparate cu extracte din plante aromatice, cu adaus de vitamine.

- **DIABETIC** este o variantă a băuturii răcoritoare CITRO, preparată însă fără zahăr, special recomandată pentru suferinzii de diabet și obezitate.

În programul de cercetare al Întreprinderii figurează și alte băuturi pe bază de concentrate de caise, prune, mere și alte fructe, precum și diferite ape de masă.

PUBLICITATE
«AS» '74

ORICÎND

cl-co

ORIUNDE

ASCENSIUNEA BASCHETULUI IUGOSLAV

Multă vreme, baschetul iugoslav, condus de federația de specialitate al cărei «act de naștere» a fost semnat în anul 1946, era anonim pe plan internațional. Pe vremea când reprezentativele naționale și echipele de club din U.R.S.S., Cehoslovacia, Ungaria, Franța și Bulgaria dominau baschetul european, clasându-se cu regularitate în fruntea marilor competiții, sportivii iugoslavi obțineau rezultate mediocre, luptându-se de la egal cu selecționate din eșalonul secund al ierarhiei continentale, inclusiv cu cea a României, de care era deseori învinsă.

Așa a fost, de pildă, în luna decembrie a anului 1958 când, în sala Floreasca, România a învins team-ul iugoslav (81—74) în care evoluau pe atunci regretatul *Koraci* (autor a 34 de puncte în partida respectivă), *Daneu* (14 puncte), care avea să devină o celebritate mondială, *Radovici* (10), *Kandus* (8), *Nikolici* (3), *Djurici* (2), *Konjovici* (1), *Djerdja* (2). Un an mai târziu, la campionatul european de la Istanbul, Iugoslavia s-a clasat abia pe locul 9 (România pe locul 8), nelăsând să se întrevadă nici pe departe impresionantul salt ce avea să-l facă nu mai târziu decât peste doi ani, cu prilejul «europeneilor» găzduite de sala Expoziției din Belgrad.

Într-adevăr, în fața unui public incandescent, plavii (denumire cu care este încurajată reprezentativa Iugoslaviei) obțin victorii după victorii și ajung să-și dispute finala cu formația U.R.S.S., în care evoluau celebrii *Zubkov*, *Kruminș*, *Alaciadian* și alții. Cedează după o dispută dramatică (uriașul *Kruminș* — 2,18 m — nu a putut fi ținut în acțiunile sale de sub panou), dar cuceresc, totuși, medalia de argint și se anunță ca o mare forță a baschetului european. Și, ținându-și promisiunea, baschetul iugoslav nu numai că se menține printre fruntașele campionatului european (locul 3 în 1963 la Wrocław, locul 2 în 1965 la Moscova, 1969 la Napoli și 1971 la Essen), dar țintește tot mai sus și devine un pretendent la supremație în cele mai mari întreceri mondiale: campionatul lumii și Jocurile Olimpice. În 1963, la Rio de Janeiro, și în 1967, la Montevideo, obține medaliile de argint ale «mondialelor» (cîștigate de Brazilia și, respectiv, U.R.S.S.), iar în 1970, la Ljubljana, eforturile jucătorilor sînt răsplătite prin cucerirea titlului suprem de campioni ai lumii. În sala Tivoli, în prezența a peste 7 000 de

spectatori, *Daneu*, *Skansi*, *Tvrđici*, *Ciosici*, *Solman*, *Plecas*, *Cermak*, *Rajković*, *Kapicici*, *Simonovici* și *Zorga* întrec, într-un meci decisiv, echipa S.U.A. (70—63) și se încununază cu laurii marilor învingători. Tre-cuseră exact 20 de ani de la prima participare a Iugoslaviei la un campionat mondial. Dar cită deosebire între 1950, când se clasase pe locul 10 (ultimul) în Argentina, și 1970, când triumfase în marea confruntare și se clasase înaintea celebrelor selecționate ale S.U.A., U.R.S.S. și Braziliei! Titlul mondial avea să încununaze seria marilor performanțe, dintre care nu poate fi omis locul secund la Jocurile Olimpice din 1968, de la Mexico, un alt succes deosebit de care se leagă numele celor doi antrenori care au condus destinele reprezentativei iugoslave în acești ani de glorie: *Aleksandr Nicolici* (o veche cunoștință a românilor, deoarece a făcut parte din echipa care a jucat în anul 1946, pe «Drept»), la prima ediție a campionatelor balcanice) și *Ranko Zeravica*.

Paralel cu izbînzile reprezentativei, echipele de club au urcat și ele spre vîrfurile ierarhiei, devenind forțe de temut în baschetul european și chiar cel mondial. În «Cupa campionilor europeni», Jugoplastika Split pierde trofeul după o luptă dramatică (69—70) disputată cu Ignis Varese, la Tel Aviv (1972); în «Cupa cupelor» (tot în 1972), Steaua Roșie Belgrad cedează, într-un final senzațional, în fața formației Simmenthal Milano (70—74), iar în 1973, Jugoplastika Split este întrecută, tot în finală, de Spartak Leningrad (62—74). Deci, locul secund în aceste prestigioase competiții în care se întîlnea elita baschetului european. Firește, în această enumerare a marilor succese ale baschetului iugoslav nu pot fi trecute cu vederea cele realizate de selecționatele de juniori care au constituit întotdeauna reale pepiniere ale echipei de seniori. Mai precis, ne referim la cucerirea medaliilor de argint la campionatele europene din 1966 (Porto San Giorgio) și 1968 (Vigo—Spania) și a celor de aur în 1972 și 1973 precum și primul loc ocupat la campionatele balcanice din anii 1966, 1967, 1970, 1971 și 1973).

Firește, această impresionantă suită de performanțe, cu care puține țări se pot mîndri, solicită unele explicații. În definitiv, care este secretul formidabilului salt al baschetului iugoslav, mediocru cu 12—13

ani în urmă, de primă valoare mondială acum? Un secret propriu-zis nu există. În schimb, intervin explicații logice, măsurile luate de federația iugoslavă, de cluburile din țara vecină și prietenă: crearea unei baze materiale solide (săli și terenuri dotate cu întregul utilaj necesar), o intensă muncă de depistare și pregătire a elementelor talentate și dotate cu fizic adecvat baschetului modern, participarea echipelor și antrenorilor la întreceri și la cursuri în țări în care baschetul cunoștea o mare dezvoltare (S.U.A., U.R.S.S.), o muncă excepțional de intensă și serioasă depusă la antrenamente de către toți jucătorii, dăruire totală în cursul disputării meciurilor. Dintre toate aceste elemente, ne vom opri asupra unuia singur: depistarea, selecția și pregătirea jucătorilor cu talie și gabarit impresionant sau cu talent deosebit. An de an, antrenorii iugoslavi au izbutit ca prin eforturi deosebite să ridice baschetbaliști care de care mai dotați, să primească permanent lotul reprezentativ. Așa au apărut *Petricević* (2,10 m) și *Kovacic* în 1960, *Gordin* în 1962, *Rajković* și *Tvetković* în 1964, *Basin*, *Skansi*, *Cermak*, *Tvrđici* în 1965, *Ciosici*, *Simonovici*, *Kapicici*, *Zorga*, *Solman* în 1967, *Jelovac* și *Knezevici* în 1968, *Rukavina*, *Bizjak* și *Slavnić* în 1970. De regulă, jumătate din lotul echipelor iugoslave (naționale sau de club) au în componență jucători de peste 2 metri (fapt care permite o mare combativitate sub panouri și produce uzura adversarilor), iar ceilalți baschetbaliști sînt artiști în mînuirea balonului și au o mare eficiență în aruncările la coș. De altfel, trebuie precizat că, referindu-ne la echipele de club, doar cele din Iugoslavia și din U.R.S.S. ajung în finalele competițiilor europene (C.C.E. și Cupa cupelor) fără a importa jucători din S.U.A., așa cum fac în special team-urile italiene. Mai mult chiar, mulți baschetbaliști iugoslavi sînt solicitați în Italia și Franța pentru a întări formațiile de club din țările respective, iar *Ciosici* a izbutit să facă furori pină și în S.U.A., unde a jucat cîtăva vreme.

De aceea, se poate spune, fără teamă de a exagera, că baschetul iugoslav a ajuns la apogeu și că se va menține multă vreme în elita mondială.

D. STĂNCULESCU

CINE EȘTI DUMNEATA, JAN KODES?

Îată o întrebare tentantă enunțată în titlul acestor rânduri, pe care mulți dintre iubitorii sportului și ai tenisului în special și-o pun adesea. Știrile despre ceea ce se întâmplă pe courts-urile mondiale aduc din ce în ce mai des în prim plan numele cehoslovacului Jan Kodes. Dar, despre ceea ce se petrece pe terenurile de tenis, departe de noi ideea de a încerca să vă lămurim deplin, stimăți cititori. Totuși, cu convingerea că nu v-am spus totul sau poate nu ceea ce ați jî doriți dv., îl prezentăm, într-un dialog imaginar, pe Jan Kodes, dialog pe care, ca toți conștraști de breaslă, ni l-am dori real.

Așadar...

— Cine ești dumneata, Jan Kodes?

— Este, poate, cea mai simplă întrebare la care am de răspuns: sînt absolutul, din 1972, al Școlii superioare de economie din Praga, specializat în comerț exterior. M-am născut la 1 martie 1946 și joc tenis...

— Exact ceea ce doream să vă întreb în continuare.

— Joc tenis de la 9 ani. Să nu vă închipuiți însă că am iubit tenisul, cum ar crede toată lumea poate, din fragedă copilărie și datorită acestei pasiuni arzătoare, am ajuns astăzi să fac uneori zile grele și amare multor jucători de tenis vestiți.

— Atunci, cum ați început să jucați tenis?

— Mama și tatăl meu jucau tenis în Praga pe terenurile din cartierul industrial unde locuim. De cele mai multe ori, cînd se duceau să joace tenis, mă luau și pe mine. Singur nu aveam voie să mă duc dintr-o exagerată teamă de a merge singur pe stradă. Știți, circulația, neatenția etc., ca orice părinți de altfel. Poate că nici nu mi-aș jî propus totdeauna să mă duc la terenurile de tenis.

— De ce?

— Simplu; tenisul nu mă amuza totdeauna. Era mai tentantă o joacă cu mingea pe terenul de fotbal din apropiere.

— Ați «cochetat» cu fotbalul?

— Firește. Cei mai mulți dintre băieții de seama mea erau atrași de fotbal. Și eu nu puteam face excepție. Îmi amintesc că în 1960 am participat, cu echipa mea de pitici, la campionatele Cehoslovaciei, cu ocazia cărora, am obținut primul succes sportiv. A fost primul și ultimul succes oferit de fotbal.

— Si, totuși, ați ajuns jucător de tenis...

— N-aș putea să spun cum s-a produs aceasta legătură definitivă, irevocabilă, cu tenisul. Știu însă că am început să joc din ce în ce mai bine, racheta și mingea începuseră să mă asculte tot mai docile.

— Cînd se poate vorbi despre tenis de performanță?

— Cred că nu greșesc cînd afirm că începînd din 1962, joc cu adevărat tenis; mă gîndesc, firește, la tenisul de performanță. Atunci, la 16 ani, m-am calificat pentru finalele campionatelor Cehoslovaciei la juniori. N-am obținut cîine știe ce rezultate, dar îmi dădeam seama că tenisul «m-a prins» tare. M-a prins așa de tare, că doi ani mai tîrziu ajung campion de juniori. M-am bucurat foarte mult.

— Se afirmă de către mulți specialiști că datorită dv. «Cupa Galea» s-a odihnit la Praga în 1965 și 1966. Este adevărat?

— Tot ce aș putea spune este că am făcut parte din echipa fărîi mele și că Praga a oferit găzduire ospitalieră Cupei Galea timp de doi ani. Ați și nimic mai mult.

— Cînd ați început să participați la marile turnee internaționale?

— În anul 1966. Deși nu eram cunoscut decît în urma turneeelor și competițiilor de juniori, am participat la turneul de la Roland Garros, turneu care îmi va aduce mai tîrziu mari satisfacții. Atunci, în turul II am fost întrecut de compatriotul dv., Ilie Năstase, cel ce va deveni, peste ani, unul din prietenii și rivalii în același timp.

— Aveți ceva împotriva să discutați puțin numai despre turneul de la Roland Garros?

— De acord. Deși intuiesc de ce insistați pe acest turneu, nu aș vrea să spun că nu-mi face plăcere să vorbesc despre turneul care m-a consacrat în elita tenisului mondial.

Cum am mai spus, în 1966 «ies» în turul al doilea. Nu aveam experiența marilor turnee, mai ales că, așa cum se obișnuiește, se spune că turneul de la Paris este un fel de campionat mondial de tenis pe terenurile de zgră.

Reluînd capitolul Roland Garros, îmi aduc aminte cu foarte multă plăcere că în 1969 l-am învins pe John Newcombe, cel care îmi va fi

pe parcursul anilor partenerul de întrecere în multe turnee și finale. Dar despre asta probabil că voi avea ocazia să vorbesc mai tîrziu.

— Cu siguranță. Deci, în continuare Roland Garros...

— Anul 1970 îmi aduce prima mare satisfacție. Atunci, dacă vă mai amintiți, l-am învins în finală pe Zeliko Franulovici, cel care mă învinsese în finala campionatelor internaționale ale Italiei de la Roma, din același an.

— Vă mai amintiți ce gîndeți atunci?

— Da, și nu am să uit niciodată acest lucru. La Roland Garros, în tunelul care leagă terenul central de restul complexului, pereții sînt decorați, printre altele, cu plăcuțe ce indică, începînd din anul 1891 — data inaugurală a acestui turneu —, anul și numele învingătorului. Francezii numesc aceste plăcuțe «Tabloul nemuritorilor». Sînt încrustate acolo, printre altele, numele celebrilor Rod Laver, Lew Hoad, Ken Rosewall, Manuel Santana și alții. Ce mult doream atunci ca sub 1970 să scrie JAN KODES! Asta gîndeam. Și zeita Fortuna nu-a suris. Apoi, din nou succes la Paris, în 1971, cînd — deși iubitorii sportului din România au fost nu tocmai fericiți — l-am întrecut în finală pe Ilie. Așa este în sport.

— Deși tardiv, vă felicităm pentru aceste victorii și vă asigurăm de deplinul fair-play al iubitorilor de tenis din România, cu toate că l-ați învins pe Ilie al nostru. Cu îngăduința dv. am vrea să ne relațiați în continuare cite ceva despre celelalte mari turnee la care ați participat.

— De acord și vă mulțumesc pentru felicitări. Voi începe cu Wimbledon-ul, turneu considerat campionatul mondial de tenis pe terenuri cu gazon. În 1967 am ajuns pînă în semifinale. «M-am ținut» destul de bine în fața mai experimentatului Nikola Pilici, dar am avut satisfacția ca în același an să obțin victoria în fața laureatului acestui turneu, Manuel Santana. Anii următori nu mi-au adus satisfacții prea mari la Wimbledon, fiind compensat, suficient cred, cu Roland Garros-ul. Iar cîna succesele la Paris au fost mai mici, în 1973, am ieșit învingător la Londra în fața tenacului Alexandr Metreveli.

— Anul acesta, la Forest Hills v-ați comportat admirabil. Ce impresii aveți de acolo?

— Este pentru a doua oară cînd joc finala campionatelor internaționale ale S.U.A. Și de fiecare dată «plesu» Stan Smith m-a împiedicat să realizez ceea ce Ilie Năstase a făcut...

— Cum adică Stan Smith? Doar l-ați învins în semifinale...

— Nu am făcut nici o greșală. Să vă explic: în 1971, după ce îi elimin pe rînd pe John Newcombe și Arthur Ashe, în finală pierd în fața lui Stan; anul acesta, în semifinale m-am bătut formidabil și am înfrînt rezistența și viclenia lui Smith. Dar, omul nu-i mașină și așa, foarte obosit după partida cu Stan, am fost o pradă relativ ușoară pentru Newcombe. În cele cinci seturi jucate m-am «agătat» de fiecare minge. De altfel, pentru că rămăsesem dator cu o completare Newcombe, acesta m-a întrecut în 1969 în finala de la Roma. Ne incomodăm reciproc cu toate că sîntem prieteni. În joc este însă altceva.

Asta-i povestea cu Smith. Sper însă să mă revanșez cît mai curînd. Vă promit. Si europenii pot cîștiga Forest Hills-ul. Ilie Năstase a dovedit-o doar...

— Scuzați-mă, aproape pe nesimțite ne-ați făcut o scurtă istorie a drumului glorios pe care l-ați parcurs în tenis la fel numai 27 de ani ai dv. Nu vă sperie gloria?

— Am prea puțin timp liber pentru a mă gîndi la așa ceva. Un turneu, un campionat terminat înseamnă startul pregătirilor pentru următorul și sportul îl pedepsește aspru pe cei ce nu respectă legile efortului solicitat și odihnei necesare. Nu am timp să mă gîndesc la glorie.

— Totuși, cum este drumul spre gloria mondială pe care dv. o gustați din plin?

— Este nespuse de dur; cere foarte multă muncă, răbdare, privațiuni; uneori este presărat cu rani care singurează multă vreme, cu accidente, la fel cum alteori este împodobit cu flori, multe, multe flori. Totdeauna, dar mai ales cînd acest drum este presărat cu flori, este oricum altceva decît o promenadă printr-o grădina înflorită.

— Așadar, cine ești dumneata, Jan Kodes?

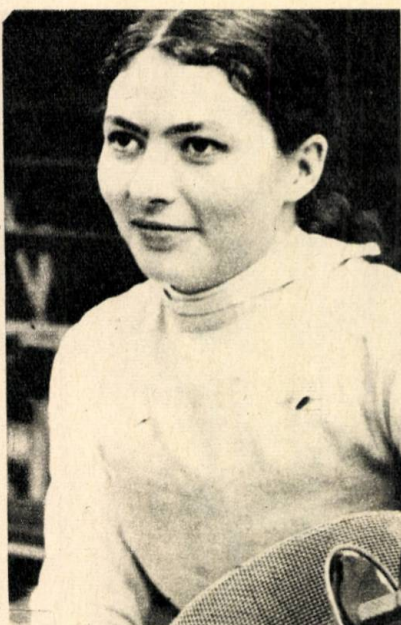
— Sînt absolutul, din 1972, al Școlii superioare...

Mihail VESA

STAHL

GYULAI

SZABO

Performanță unică în anelele celei mai importante competiții continentale, realizată la Torino, de prima echipă de floretă fete a României «STEUAU» BUCUREȘTI

În patru dintre cele opt ediții ale «Cupei campionilor europeni» la floretă-femei, scrima românească s-a aflat pe prima treaptă a podiumului. Mai mult, cucerind de trei ori consecutiv trofeul (în 1971, 1972 și 1973), autoarea acestei unice performanțe, echipa clubului sportiv «Steaua», a intrat definitiv în posesia trofeului. Considerăm că merită să reconstituim filmul acestei mult disputate întreceri continentale, cu rezonanțe largi în cercurile celor care îndrăgesc sportul armelor albe....

*

Primul succes în «Cupa campionilor europeni» la floretă femeii datează din anul 1968. Era anul Olimpiadei mexicane și floretistele României era bine să atragă atenția lumii sportive printr-un succes de prestigiu. Torino l-a oferit cu generozitate.

Mai întâi, un 16—0 cu campioana Belgiei, după aceea un 14—2 cu cea a Austriei și, în eliminări directe, un 9—1 cu prima formație a R.F. Germania. Cu aceste izbînzi, floretistele de la «Steaua» s-au clasat în turneul pentru locurile 1—3.

A urmat meciul cu Dozsa Budapesta,

campioana Ungariei. Din nou, o victorie categorică: 10—6. Nu mai rămăsese în fața campioanelor noastre decât redutabila echipă Dinamo Moscova, campioana Uniunii Sovietice.

Meciul a debutat în favoarea scrimerelor moscovite: 2—0, 3—0, 4—1. Dar, printr-un impresionant efort de voință, floretistele Stelei au egalat. Apoi au luat conducerea: 6—4, după două asalturi de kinogramă, Ileana Ghiulai-Alexandra Zabelina (4—3) și Olga Szabo-Galina Gorohova (4—2).

Fetele noastre au fost, în continuare, conduse din nou, dar au egalat prin Ileana Gyulai, revelația turneului (4—3 cu Tatiana Samușenko). În fine, după acest 7—7, sportivele de la «Steaua», mai proaspete decât adversarele lor, s-au impus: Ana Pascu-Galina Gorohova 4—2 și Ecaterina Stahl-Elena Ivanova 4—3. Așadar, pentru prima oară campioane ale Europei!...

*

În 1971 am fost martor ocular, la Palazzo dello Sport, la cea de a doua victorie în «C.C.E.» a trăgătoarelor de la «Steaua». Ca și în 1968, ele au început întrecerea într-o vervă puțin obișnuită: 16—0 cu C.S. Genève, campioana Elveției, 11—5 cu C.S. Torino, campioana Italiei, ambele meciuri în grupa preliminară.

După aceea, alte două victorii: 9—1 cu campioana Austriei, S.C. Wien și același

DE TREI ORI CONSECUTIV CAMPIONE ALE EUROPEI

PASCU

ARDELEANU

scor cu campioana Franței, U.S.A.C. Paris, «Steaua» avea să-și dispute finala — ca și în 1968 — cu Dinamo Moscova!

Floretistele sovietice au avut inițiativa, debutând cu o victorie. Dar «Steaua» a egalat în asaltul următor prin *Olga Szabo* (4—2 cu *Zabelina*). În continuare, sportivele noastre au tras foarte curajos, reușind să încheie în avantaj prima manșă: *Ecaterina Stahl-Ivanova* 4—1 și *Ana Pascu-Gorohova* 4—0! Deci 3—1, rezultat care a entuziasmat asistența.

Manșa următoare a început în avantajul adversarelor noastre, care au egalat la 3. Apoi *Ana Pascu* s-a arătat a fi mai energică decât *Zabelina* pe care a întrecut-o lejer (4—2). Am preluat conducerea pentru... 4 minute, Dinamo egalând la finele manșei a II-a. Fetele noastre nu și-au pierdut însă curajul.

Primele două asalturi din manșa a III-a n-au fost favorabile sportivelor de la «Steaua», *Szabo* și respectiv *Pascu*, dar *Ileana Gyulai* și *Ecaterina Stahl* aveau să refacă terenul pierdut, prin cite o victorie mult aplaudată, la *Gorohova* (4—0) și *Zabelina* (4—3). Pentru a doua oară consecutiv, egalitate la manșe: 6—6. Ce se va întâmpla în manșa decisivă?

Era foarte important — pentru moral mai ales — ca trăgătoarele Stelei să câștige asaltul al 13-lea. *Ana Pascu* n-a fost însă ea în înfruntarea cu mica *Ivanova* și a pierdut la limită. 7—6, prin urmare, pentru Dinamo. Acum nu mai exista decât o alternativă: victoria în toate asalturile care mai rămăsese, deoarece

la 8—8 victoria ar fi revenit echipei Dinamo, avantajată ușor la tușaveraj. Antrenorul *Iosif Szilagy* a explicat fetelor din priviri situația.

Fetele noastre au înțeles ce aveau de făcut: *Olga Szabo* a realizat primul pas spre victorie (4—3) cu *Gorohova*, *Ecaterina Stahl*, pasul al doilea (4—3 cu *Cirkova*), iar *Ileana Gyulai*, care a strălucit și de data aceasta, ultimul pas, decisiv: 4—3 cu *Zabelina*. Aproape 4 000 de spectatori au ovaționat în picioare acest frumos succes al floretistelor României.

✱

Atreia victorie în C.C.E. — a doua consecutiv — în 1972, anul altei ediții a J.O., a celei müncheneze. Start furtunos: 14—2 cu *Zaal*, campioana Olandei, 15—1 cu *Santelli*, campioana S.U.A., 12—4 cu *Köln*, campioana R.F. Germania. În sferturi: 9—1 cu S.K. Wien, campioana Austriei, iar în semifinale, tot 9—1 cu U.S.A.C. Paris, campioana Franței. Rămânea de tranșat și ultima partidă, cea din finală cu *Ujpest Dozsa*, campioana Ungariei.

Contrar așteptărilor, replica floretistelor maghiare n-a fost la înălțimea reputației lor. Sau fetele noastre au avut o zi când — așa cum afirma ziarul «Stampa», sub semnătura unuia dintre specialiștii italieni de scrimă, *Carlo Filogamo* — «nimeni, nici o echipă n-ar fi putut să reziste româncelor. *Olga Szabo* și *Ileana*

Gyulai mai ales».

Nu este o afirmație de dragul de a măguli pe laureatele marii competiții. *Olga* și *Ileana* au fost realmente cele mai active floretiste din echipa «Steaua», amindouă punctînd de cite trei ori, în timp ce *Ana Pascu* le-a secondat cu cite două victorii, iar *Ecaterina Stahl* înscriind și ea o victorie absolut necesară pentru a nu se ajunge la... departajarea tușelor.

✱

In fine, în 1973 Palazzo dello Sport a «trăit» să vadă și cea de a treia victorie consecutivă în C.C.E. a floretistelor de la «Steaua».

Sportivelor noastre le-a fost extrem de facilă calificarea în ultimul act al competiției, ele mergînd din victorie în victorie. Și, în toate cazurile, la diferențe apreciabile: 14—2 cu C.S. Torino (Italia), 13—3 cu *Zaal* (Olanda), 9—1 cu G.S.K. Katowice (Polonia), 9—2 cu SK Köln (R.F. Germania), finala, cu *Vasutas* Budapesta, campioana Ungariei.

Acest ultim episod al întrecerii a echivalat cu cea mai fulgerătoare victorie a campioanelor României într-o finală a C.C.E. — 85 de minute. Reprezentantele Stelei au punctat de 9 ori prin *Olga Szabo* (3), *Ileana Gyulai*, *Ecaterina Stahl* și *Suzana Ardeleanu* (toate cu cite 2 victorii), în timp ce unguroaicele — aproape de necunoscut — n-au ajuns să realizeze decât 3 victorii — *Bobis* două și *Marosi* una.

După acest fulgerător și prestigios succes, floretistelor de la «Steaua» le-a fost decernată «Cupa Campionilor Europeani», în mod definitiv, ca autoare a trei victorii consecutive în acest trofeu. După cucerirea medaliilor de aur la Campionatele mondiale de scrimă de la Havana, aceasta este cea mai categorică biruință a floretei românești pe plan internațional. O confirmare clară a clasei floretei feminine din țara noastră, a valorii reprezentantelor ei, marea majoritate fiind distinse cu titlul de maestre emerite ale sportului. Principala competiție continentală a relevat, în ce ne privește, marea artă *Olgăi Szabo*, impetuozitatea și eleganța pe plansă a *Ilenei Gyulai*, simțul de timp al *Ecaterinei Stahl*, vivacitatea *Anei Pascu* și extraordinara putere de mobilizare a *Suzanei Ardeleanu*. Cu această constelație de valori, campioana României va fi în măsură «să mai cucerească și alte ediții ale C.C.E. și, totodată, să ofere rafinaților spectatori torinezi autentice recitaluri de scrimă», cum nota cunoscutul ziar italian de mare tiraj «Corriere dello Sport».

O anticipație pe care o dorim fapt...

TIBERIU STAMA

ANDRAS HARGITAY

—ELEVUL CAMPION—

După 21 de ani, mai precis de la J.O. din 1952 (Helsinki), înotătorii din Ungaria au ajuns să dețină din nou un titlu suprem. Și aceasta datorită tinărului Andras Hargitay (s-a născut la 17 martie 1956, are 1,83 m și 75 kg), elev la «Liceul de înot» din Budapesta.

În urmă cu doi ani, în cadrul Campionatelor continentale de juniori de la Utrecht, sportivul maghiar impresiona realmente pe specialiștii prezenți, cucerind ȘASE medalii de aur. Un mare talent al natației europene, profilat pe cursele de delfin și mixt, apăruse la orizont. O primă confirmare aveam s-o primim în piscina olimpică de la München, unde Hargitay s-a clasat al treilea în proba de 400 m a tetratlonului, după Larsson și Hall. Adevărata consacrare a obținut-o însă în luna septembrie a acestui an, când campionul maghiar a reușit primul «breack» în marele duel al giganților (S.U.A.—R.D.G.), care acaparau titlu după titlu. Cu 4:31,1 tot la 400 m mixt el a stabilit un nou record al continentului, rezultat care l-a dus pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere de la «mondiale».

«Andras — spune antrenorul său Tamas Szechy — este un model de seriozitate și conștiinciozitate. Zilnic se antrenează câte 5-6 ore, parcurgând între 16 și 20 km într-un ritm susținut. Cunoaște la perfecție toate cele patru procedee tehnice, deținând la fiecare dintre ele performanțe de valoare internațională. Și, credeți-mă, actualele sale rezultate optime sînt încă departe de a exprima toate posibilitățile. În 1974 el va încerca, la Viena, să cucerească două sau trei titluri de campion european. Obiectivul său principal vizează însă J.O. de la Montreal, când se va afla, cred eu, în faza deplinei maturități fizice și tehnice».

CONTROVERSE FOTBALISTICE

PASA SCURTĂ sau PASA LUNGĂ?

O asemenea întrebare, reeditând parcă „războiul icoanelor” din preajma cuceririi Bizanțului de către turci, în timp ce exegeții subtili ai marii cetăți împărțiseră mulțimea în două tabere înverșunate, este de-a dreptul desuetă pentru fotbalul zilelor noastre, când avem exemple atât de pregnante oferite de jocul unei superechipe — Ajax — sau de cel al formațiilor Albionului, a căror evoluție a trecut, pur și simplu, de la perfid, direct la feroce.

Adepții indoctrinați ai „pasei scurte” agită stindardul „jocului constructiv”, stindard pe care erau și sînt încă scrise — de ce să n-o recunoaștem? — virtuțile trecerii mingii unui partener *dinainte știut*, operație prin care *să poți scoate din luptă cel puțin doi adversari* — pe cel al primului posesor al mingii și pe cel al primitorului pasei. Trecere făcută prin lovire: scurtă a mingii, întocmai unui upercut sec. Prin aceasta se fac schimburi rapide — tic-tac — între doi coechipieri, lansați în cursă spre poarta adversă. Am avut în acest sens modelul de acum 15 ani al perechii Constantin-Alexandrescu (de la vechea C.C.A.), care cu greu puteau fi opriți din „un-doi”-urile lor irezistibile. A urmat tandem-ul Nicki Dumitriu-Ion Ionescu. Și-apoi? Nimic! De ce? Pentru că aglomerările în apărare — devenite din ce în ce mai agresive — se interpuneau „tabletei” pe care a ilustrat-o cîțva timp și perechea Pelé-Vava. Mingea a început a fi interceptată de un intrus apărător, ivit ca un „cui al lui Pepelea” între cei doi parteneri. Partida de biliard era stopată de intervenția dură care lua, „cu fulgi cu tot”, pe unul sau pe altul din tabletiști, ale căror acțiuni deveneau stereotipe, deci ușor de destrămat de „adversari direcți”, care aplicau un foarte strict marcaj individual.

Dar, tot atît de vulnerabil ajunsese și exclusivul tipar al „pasei lungi” pe care echipele engleze îl aplicau nu de azi, de ieri, ci cam de vreo 7—8 decenii, pe argumentul irefutabil al terenurilor lor permanent umede. „Pasa lungă”, impunînd o mare precizie — deci o tehnică depășind nivelul comun — ajungea într-o mai mare proporție la adversar în loc la partener — ceea ce făcea posibilă declanșarea unor contraatacuri fulgerătoare, care prindea apărarea proprie pe picior greșit.

S-a constatat, deci, că o anumită permanentizare a uneia sau alteia dintre formule nu poate duce la rezultate favorabile: „pasa scurtă” nu realizează singură prea mari cîștiguri de teren, iar „pasa lungă”, prin lipsa de precizie, devine periculoasă pentru echipa proprie. Atributul esențial al fotba-

lului de azi îl creează tocmai ritmul impetuos al ofensivei, care obligă și pe apărători să se miște într-o viteză corespunzătoare. „Pasa scurtă” nu poate măcina prea repede zidurile defensive de cît atunci cînd de la doi parteneri ea angajează în luptă cel puțin 3—4 coechipieri, care să diversifice direcțiile de pătrundere, să schimbe sensurile de atac.

Asemenea acțiuni nu pot fi realizate decît prin „transversale”, care mută centrul de greutate al ofensivei de pe o parte a terenului pe cealaltă. Or, transversale, prin pasă scurtă, nu prea pot fi concepute... Iată, așadar, că „pasa lungă” devine obligatorie, am putea zice chiar că apare prin „generație spontană”. Bineînțeles, ea cere o mare luciditate tactică, dar și o tehnică desăvîrșită pentru a micșora procentul erorilor. În plus, ea solicită și un mare coeficient de rezistență fizică — suprafort — cum îi spunea dinamovistul Dinu. Aceasta pentru că „pasa lungă” este legată de curse tot atît de lungi ale tuturor participanților la atac, obligați să nu aștepte ca mingea să le vină la picior, ci să alerge mult înainte, spre a o ajunge (pasa fiindu-le dată totdeauna „la întîlnire”).

În concluzie, care ar fi formula ideală? Nu poate fi nici „pasa scurtă” în exclusivitate, nici „pasa lungă” transformată în monopol. Aici nu există acel intransigent „aut... aut”. Există numai alternarea judicioasă a celor două procedee, în așa fel încît adversarul să fie pus, în orice moment, în fața unei acțiuni-surpriză. Cînd el se așteaptă la o trecere scurtă a mingii între doi atacanți apropiați, tocmai atunci să se facă o pasă lungă, pe partea opusă a terenului, unui coechipier complet demarcat și cît mai bine plasat. Și inversul este tot atît de valabil. De aceea, nici executarea cornerului să nu se cantoneze într-o modalitate standardizată: numai corner lung, cu boltă, sau numai corner scurt, ambele putînd fi, prin repetare, ușor depistate și, deci, blocate, de către apărătorii adversi. După 2-3 cornere lungi, cu mingea căzînd de predilecție vertical în jurul punctului de la 11 metri; e bine să urmeze cornere scurte, cu trimiterea mingii în raza celor 9,15 metri, în care adversarul nu poate pătrunde. Însă nici la acest procedeu să nu se facă greșeala ca al doilea posesor al mingii s-o ducă în plasă. Este mai înțelept ca ambii manevranți ai balonului să-l joace între ei, pînă ce un al treilea partener, venit instantaneu din spate, îl va putea recepta, pentru ca să-l transforme, dintr-un unghi favorabil și prin surprindere, într-un punct aducător de victorie.

Totul este ca echipa să creeze, în timpul partidei, acel ritm infernal de joc, căruia nici cele mai teribile apărări (chiar a lui Bayern München) nu-i poate rezista. Însă ritmul infernal nu poate fi păstrat 5 400 de secunde decît de jucători-atleți, cu o remarcabilă rezistență fizică, dar și cu un moral „*nec plus ultra*”, așa cum au dovedit — din păcate, în detrimentul Rapidulețului nostru — englezii de la Leeds.

Închei cu o întrebare: cînd vor izbuti și echipele noastre să joace ca Ajax-ul lui Ștefan Covaci sau chiar ca Leeds?

Ca răspuns parțial se pare că ni l-a dat, la Viareggio, echipa „under 21”, pregătită de Cornel Drăgușin și purtată spre unul din locurile de pe podium, în fața a tot ce au mai bun, la vîrsta respectivă, echipele italiene, engleze, portugheze, maghiare, cehoslovace și iugoslave.

Ce bine ar fi ca acest început să devină contagios pentru toate echipele noastre — reprezentative și de club!

D. MORARU-SLIVNA

SHANE GOULD — celebra înotătoare din Australia — a stabilit în prodigioasa-i carieră sportivă numeroase recorduri mondiale la probele de craul. Performanța, puțin obișnuită, de a cucerii cinci medalii la Jocurile Olimpice de la München, dintre care trei de aur, confirmă încă o dată părerea specialistului american de renume mondial Doc Counsilman, potrivit căreia Shane Gould este «un fenomen care apare o dată la o jumătate de secol».

Iată-o pe tinăra de 17 ani — prezentată de revista «Sportsworld» — Anglia — într-unul din cele trei antrenamente zilnice, echipată cu ochelari de protecție. Să fie oare acesta secretul uimitoarelor performanțe ale australiencei?

M.V.

În exclusivitate pentru
ALMANAHUL SPORTUL '74

ȘTEFAN COVACI despre

CAMPIONATUL MONDIAL DE FOTBAL 1974

Anul 1974 se află în atenția tuturor iubitorilor fotbalului. Este doar anul Campionatului mondial de fotbal, care va avea ca gazdă Republica Federală Germania. În întreaga lume, evenimentul e comentat din ce în ce mai aprins, se fac calculele, pronosticuri. Jocurile de pregătire ale formațiilor finaliste sînt urmărite cu atenție, fiecare schimbare în formații e cîntărită, aprobată sau dezaprobată de «microbiști». Fiecare rezultat, fiecare declarație a antrenorilor angajați în marea cursă face ocolul pămîntului cu iuțea fulgerului.

Desigur, «Almanahul Sportul '74» nu putea ignora un asemenea subiect la ordinea zilei. De aceea, ne-am adresat apreciatului antrenor ȘTEFAN COVACI, ale cărui opinii în materie sînt totdeauna interesante și, asemenea ediției precedente a almanahului nostru, supunem atenției cititorilor răspunsurile la cîteva întrebări adresate în «Tribuna presei» pe un iulie de... cuptor, cînd Ilie Năstase și proaspătul (atunci) partener de «dublu» — Ion Santei răsturnau toate pronosticurile în fața redutabilului cuplu neo-zeelandez.

— **Ce s-a petrecut, după părerea dv., în lumea fotbalului după faimosul «El Mundial» mexican?**

— Campionatul mondial din Mexic a marcat începuturile tendinței pentru joc ofensiv și spectaculos, dar tot cu «siguranța apărării». Această tendință s-a afirmat în cel, dar a cucerit fotbalul mondial. Mexicul a constituit un veritabil model pentru toate echipele dornice să rămână sau să ajungă în elită.

— **Cum s-a manifestat acest lucru în Europa?**

— Pe continentul nostru tendința despre care vorbim s-a afirmat puternic imediat după Mexic, la toate echipele angajate în «Cupa Europei» și în alte competiții «super-europene». Ea a fost mai evidentă la echipele de club participante la aceste competiții. Era și firesc, deoarece o echipă de club poate transmite mai ușor în viață o... orientare, având la dispoziție «timpul» necesar.

Exemplele cele mai vrednice le-au oferit Ajax, tînăra Benfica (de care vom mai auzi), Tottenham, Ujpest Dozsa și Leeds (păcat de finală...). De notat și echipele Rangers și Celtic, cu mențiunea că scoțienii sînt, de mult, cei mai înfocați adepți ai ofensivei. În Italia — o «rara avis», Juventus.

— **Ce s-a întîmplat pe planul tehnicii, tovarășe Covaci?**

— După Mexic, abordîndu-se tehnica în spiritul ofensivei, nu s-a mai pus problema cu cite «vîrfuri» atacă o echipă, ci... cite goluri marchează mijlocașii. Baza a început s-o constituie linia a II-a, a cărei nouă sarcină a devenit mai complexă: și să construiască și să finalizeze. Linia I joacă acolo, în față, la derută. Face demarșuri false, determină revenirea adversarilor spre alte zone...

În ce privește pe apărători, la atac pleacă nu numai fundașii laterali, ci și cel central și «libero»-ul. S-au deschis deci mai multe «canale», mai multe posibilități.

De aici, se înțelege, o tehnică superioară de joc, tehnică colectivă capabilă să răspundă acestei concepții.

— **Dar tactica?**

— Nu se mai pune, cum ați observat desigur, problema «tacticii colective». Colectiv se știe cum se joacă. Așadar, întrebarea e: cum se vor putea exprima în cadrul acesta individualitățile? De aici, măsurile convenite pentru afirmarea individualităților proprii și de anihilare a celor din echipa adversă.

Tactica echipei se rezumă la concepția de joc, la întrebarea... avem sau nu avem mingea? Răspunsul dă soluția tacticii. Se joacă «om la om» și dacă s-a pierdut mingea se aplică «pressing» ÎN TERENUL ADVERS, nu în cel propriu, ca pînă acum!

— **Inseamnă că «terenul nimănui» devine o zonă de mare importanță...**

— Da, devine o «zonă fierbinte», mijlocașii devin vîrfuri de atac false. În faza de finalizare apar în careu cel puțin 4—5—6 jucători adversi.

— **Asta presupune o pregătire fizică deosebită...**

— Știți, despre pregătire fizică nu mai vorbește azi în lume decît... cine n-o are. În orice echipă de fotbal pregătirea fizică este subînțeleasă. În condițiile marii concurențe existente azi, cine nu are o pregătire fizică excelentă nu e admis! Cînd, cu ce metode și mijloace se pregătește și cum își păstrează pregătirea fizică, aceasta pri-

vește personal pe fiecare... Cine să-și mai piardă vremea cu asta cînd sînt atîtea alte lucruri de făcut?!

În ce privește efortul cerut de prezența în careul advers a unui mare număr de jucători proprii, el este, paradoxal, ceva mai mic. A dispărut vechea «diviziune a muncii», care împărțea echipa în «cărăuși» și «realizatori». Toată lumea muncește în egală măsură și, deci, efortul se împarte. Nu mai apare oboseala unora. Impresia de efort supraomenesc pe care ne-o lasă jocul modern este numai aparentă. Dar, ca să nu fiu cumva greșit înțeles, reiau afirmația dinainte: nu se poate numi fotbalist cineva care nu are o pregătire fizică excelentă...

— **Fiindcă este vorba de tactică, aș vrea să vă întreb ce părere aveți despre antrenorii care consideră că cheia succesului constă în adoptarea tacticii campioanei mondiale? Știți ce vogă a făcut, după mondialele din Suedia, sistemul de așezare 4—2—4, al brazilienilor și ce s-au mai chinuit unii să-l aplice, chiar ani de zile...**

— Nimic mai greșit! A copia pe cineva, fie chiar și pe campionii mondiali, e cea mai mare gafă. Te condamni singur la pierdere. Să ne înțelegem, tactica nu e ca o pălărie, pe care o poate purta oricine... să fie și c. Pînă și pălăria are o măsură, care nu se poate potrivi oricui. Tactica nu e un șablon, ea nu se poate... împrumuta. Tactica este o rezultantă a echipei, a formației de care dispui la un moment dat. Este cu adevărat mare antrenorul care știe să stabilească tactica cea mai potrivită posibilităților jucătorilor săi, care să pună în valoare calitățile acestora. Sigur, eu vă prezint simplificat lucrurile, treaba e mult mai complexă. La stabilirea tacticii se iau în considerare și alte elemente, cum ar fi adversarul, de pildă. Dar am vrut să fiu mai ușor de înțeles de cititorii mai tineri.

În concluzie, tactica nu admite copia, este un element viu, care cere gîndire creatoare. Și pentru că vorbeam de valoarea jucătorilor, ca principal element determinant al tacticii, să subliniem necesitatea asigurării de jucători cu adevărat valoroși.

— **Apropos! Am auzit zicîndu-se despre unii antrenori: «Echipa l-a făcut mare!... Cu asemenea jucători și eu băteam pe oricine!...»**

— Se referea cumva și la...

— Se referea așa, în general...

— Ca să rămînem în temă, poți avea 11 jucători extraordinari și să nu iasă nimic bun. Între altele, și nu între cele din urmă, tactica... Tocmai ce vă spuneam... Și, ca să încheiem răspunsul la problema tacticii, ar trebui să adaug, poate, că prin alte părți nu se discută despre 4—2—4, sau 4—3—3...

Se folosesc la maximum capacitățile proprii. Stil ofensiv sau stil defensiv, asta depinde de capacitățile proprii. Antrenorii stabilesc disciplina tactică și dau liber fiecărui jucător să-și pună în valoare calitățile (sprintul, driblingul etc). Nu îi strînge, nu le interzice să folosească vreo calitate.

Ca să poată conduce de pe tușă o echipă în asemenea condiții, ați sesizat desigur, antrenorul dispune azi de doi coordonatori: un organizator al apărării și un coordonator al fazelor de atac.

— **Spuneți-mi, tovarășe Covaci, la ce noutăți ne putem aștepta la mondialele din '74?**

— Dacă-mi dau bine seama, ceea ce e nou este fantastică luptă psihologică ce se desfășoară înaintea campionatului mondial. Unii vor să pară de pe acum, cu un an înainte, oțeliți. Alții, dimpotrivă, simulează slăbiciunea. Problema cea mare care și-o pun toate echipele este întinerirea. Unii au mers două campionate mondiale cu aceeași echipă. Brazilia și Anglia, de pildă. Anglia, ca și R.F.G. au început să-și întinerască garniturile. Au încercat echipe noi, cu doar 3—4 jucători din vechea gardă.

În ce privește pronosticurile, se discută posibilitatea unei victorii europene pe primele 3 locuri, cele cu medalii. În ce mă privește, sînt convins că sudamericanii (poate Brazilia, poate Argentina...) vor face surpriza de a se... intercala pe podium. Ei joacă într-un climat propice și în luna iunie și în iulie, ceea ce e foarte important...

— **În alcătuirea unei echipe reprezentative sînteți pentru «schelet» sau pentru «mozaic»?**

— Practica echipelor naționale mari dovedește azi că nu «scheletul» dă rezultate, ci... valoarea selecționatilor. Se folosesc cel mult cupluri, dar pe compartimente, unde e vorba de valori remarcabile.

— **Și omogenizarea?**

— În turnee, de 3—4 meciuri, direct în joc, fără nici un cantonament...

— **Ce înțelegeți prin «valoarea jucătorului»? Știți cit de controversată a fost problema valorii...**

— Personal, cred că trebuie avută în vedere valoarea din ultimii doi ani dinaintea «mondialelor». Dacă vreți, iată, consider valoros un fotbalist care într-un campionat de 45 de meciuri joacă foarte bine în 40 și, deci, în circa 10 la sută din partide ceva mai slab. Dar nu catastrofal, fiindcă — se știe — un jucător valoros cu adevărat nu scade niciodată sub un anumit nivel.

— **Și chiar poate fi pregătită o echipă pentru «mondiale» fără cantonament?**

— M-am referit la cea mai mare parte din timpul folosit de echipe pentru pregătire. În perioada premergătoare finalei C.M. se vor organiza și cantonamente. Unii preconizează cantonamente mai lungi, alții — mai scurte. Totul e în funcție de periodizare, de campionat, de temperament. Ceea ce e nou este părerea că jucătorii trebuia să fie însoțiți în deplasare (și chiar la finala Campionatului mondial) de familiile lor. Să-și vadă zilnic soțiile, copiii, măcar o oră. Să nu fie ruși, nici de pregătire, dar nici de familie. În pregătirea psihologică acesta e un element nou.

— **Sînteți pentru «selecționer unic» sau pentru colectiv de antrenori la echipa națională?**

— Pe lângă antrenorul principal sînt necesari 2—3 antrenori aiutori. Azi la o reprezentativă apar așa de multe probleme, încît un om singur nu le poate rezolva... Aș vrea să adaug că în zilele noastre sînt apreciate informațiile despre viitorii adversari. Dar ceea ce «se caută» nu este numărul de ore de antrenament, nici ce mîncă adversarul seara. Interesează starea psihică a echipei, dacă formația e unită sau jucătorii se ceartă și se pizmuesc, dacă există disciplină sau nu și alte asemenea lucruri din viața intimă, care cîntăresc greu în evoluția echipei, în mobilizarea jucătorilor în pregătire și joc etc.

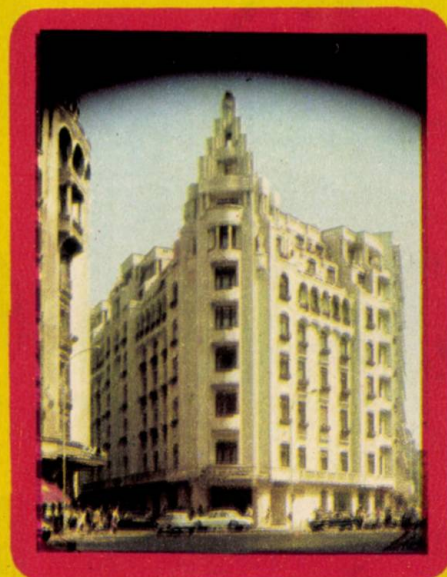
— **Cum s-ar zice, un adevărat...**

— Exact!

M. RAHOVEANU

ÎNȚREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

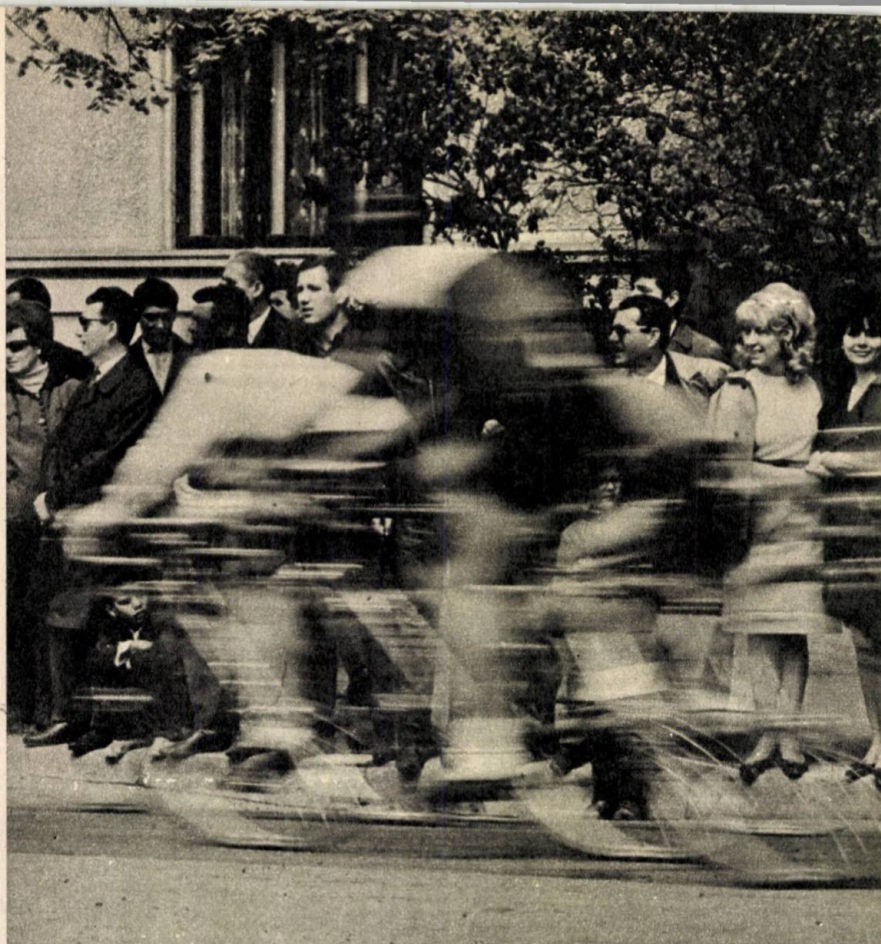
vă asigură condiții excelente de cazare și masă în elegantele
sale hoteluri și restaurante:

- **COMPLEXUL ATHÉNÉE PALACE** str. Episcopiei nr. 1—3
telefon 14.08.99
- **COMPLEXUL AMBASADOR** B-dul Magheru nr. 10
telefon 11.04.40
- **COMPLEXUL LIDO** B-dul Magheru nr. 5
telefon 14.49.30.
- **COMPLEXUL NORD** Calea Griviței nr. 143
telefon 16.41.40
- **COMPLEXUL UNION** Str. 13 Decembrie nr. 4
telefon 13.26.40
- **COMPLEXUL CINA** Calea Victoriei nr. 56
telefon 13.69.58

De asemenea, vă invită să participați la excursiile organizate pe cele mai interesante și atractive
itinerarii și vă asigură locuri pentru odihnă și tratament în toate stațiunile balneoclimaterice,
adresându-vă filialelor din: Calea Victoriei nr. 100, B-dul Republicii nr. 4; 68, telefon 14.08.00, 14.72.08,
15.74.11.

Peste bară...

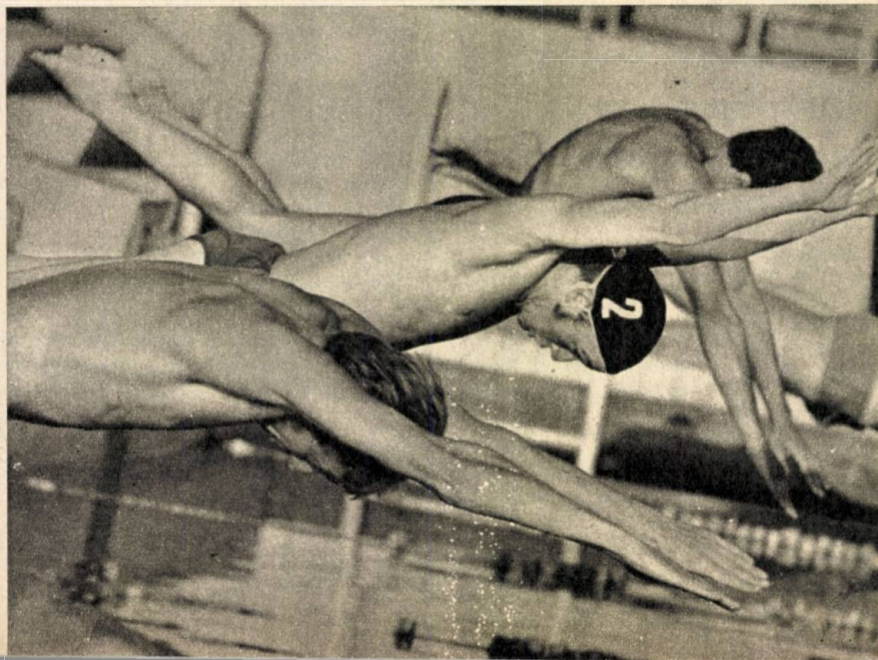

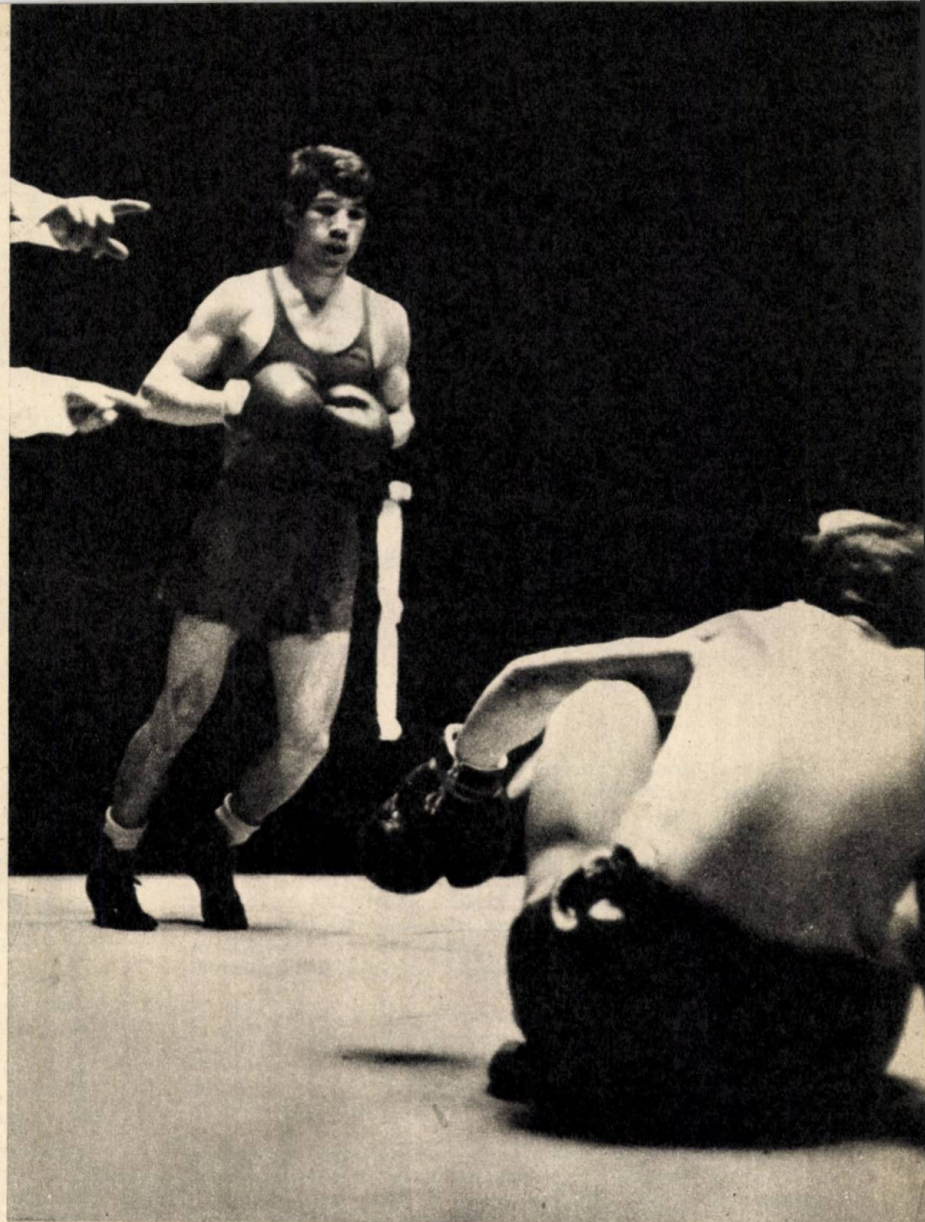
Recunoașteți pe Invingător?

Foto: Dragoș NEAGU

Start!

«De mă voi scula...»

Unde-i al șaselea?

Acrobatul

TIRUL ACUM 100 DE ANI

Ca unul căruia i-a plăcut și a practicat sportul încă din fragedă copilărie — și când spun aceasta mă refer la anii anteriori primului război mondial — ca membru în «Societatea de Arme și Dare la Semn» care a luat ființă în țara noastră în timpul domnitorului Cuza, am fost totdeauna preocupat de perioadele de început ale activității sportive din țara noastră.

Cercetînd o serie de arhive și documente, aș putea spune uitate de vreme, am găsit aspecte pe care le consider interesante, atît ca documente istorice, cît și ca un răspuns parțial la întrebarea pe care cred că mulți și-o pun: cum au fost primele manifestații sportive din țara noastră?

La această întrebare nu voi da aici un răspuns complet. Mă voi mărgini la o latură care mi se pare mai puțin cunoscută, fără să afirm prin aceasta că nu s-a mai scris nimic despre ea. Este vorba despre modul cum s-a manifestat tirul acum peste 100 de ani.

În perioada anilor 1867-1874 tirul se practica la noi sub denumirea de «dare la semn».

Această manifestare se desfășura în baza unui regulament apărut în anul 1867 (vezi Monitorul Oficial nr. 170 din 1867). Cităm primele rînduri ale acestui regulament:

«Art. I. Se instituie în România o serbare națională sub denumirea «dare la semn».

Art. II. Darea la semn se subîmparte în trei diviziuni și anume:

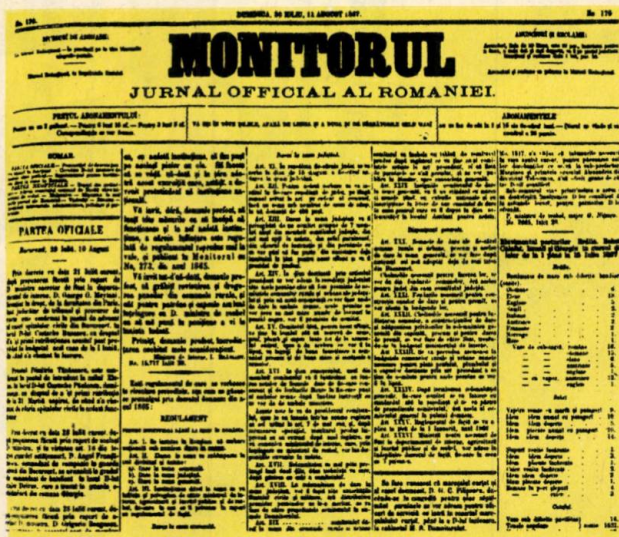
a) darea la semn comunală; b) darea la semn județeană; c) darea la semn generală.

Art. III. Instituțiunea dării la semn se va înființa și priveghea de către Ministerul de Interne, Ministerul Agriculturii, Lucrări Publice și de Min. de Rezel.

Din acest articol este evidentă importanța acordată acestei serbări naționale angrenînd în coordonarea ei patru departamente de importanță majoră. Despre organizarea acestei manifestări voi lăsa tot regulamentul să ne dea lămuririle necesare:

«Art. IV. În fiecare comună rurală și urbană se va destina un loc anume în care se vor așeza semnele pentru dare. El va fi de 150 stînjini lungimea și 40 lărgimea, eră în comunele urbane și reședințe de 200 stînjini lungimea și 50 lărgimea și va fi stabilit în apropiere de barieră spre a putea facilita vizitațiunea dătorilor și spectatorilor în ziua solemnității, pe care va fi așezat semnul la depărtare de locul unde se va așeza casa de dare, de 250 pași.

Art. V. Pentru ținerea în bună stare a semnelor, a terenului rezervat lui, construcțiunei de dare și pentru priveghe-

rea dării se instituie în fiecare comună rurală un comitet compus din 3 membri, și anume: primarul și doi soldați în rezervă sau dorobanți, ce se vor alege de oficerul de instituțiune numit în fiecare oraș de reședință, eră în comunele urbane din 5 membrii în care va intra oficerul de instituțiune și alte persoane cu asemenea cunoștințe se vor recomanda de primar la aprobarea prefectului județului.

Funcțiunile membrilor din care se vor compune comiteele vor fi onorifice».

Serbarea propriu-zisă a dării la semn se ținea la date fixe. Pentru a putea participa la această serbare, concurenții se puteau pregăti la locurile amenajate conform descrierii anterioare, în fiecare duminică.

Vîrsta minimă de participare era 20 de ani.

Concursul de dare la semn consta din următoarele probe (cităm din regulament):

«I. Semnului de puncturi. Distanța de 175 metre și în mărime de 1 metru 75 centimetre patrătur, împărțit în 10 puncte de o mărime progresivă, din care 4 puncte sînt într'unu negru rotundu de 36 centimetre în diametru (modelu Nr.1).

II. Semnulu de câmp. Distanță de 300 metre, semn 2 metre înalt, 1 metru 20 centimetre lat, împărțit în 10 părți de lățime progresivă, din care 6 în negru, care reprezinta omul (modelu Nr. 2).

Fiecare semn ă avea un arătătoriu, care va sta într-o gropă suptu semn ă și va arăta loviturile și Nr. în semn. Localu de dare la semn ă va fi învîlitu ca ă apere dăttoriu de sere și plõe.

Pentru controlarea dătturelor ă se va ține pentru fiecare semn ă cite un ă registr ă ă souche (modelu Nr. 3) împărțit în bilete, biletulu de cîte șase dătturi, în care se va înscrie Nr. obținuțu după fie-care dăttatură.

Premiile se vor ă determina după cele mai multe puncte în ă dăttatură.

I. Ori-cine va participa la darea la semn ă, este obligat ă a se supune ordinelor ă dirigentulu.

II. Dătturile se fac ă din mână liberă. Ori-cine va reșema arma pe sau de ceva, va pierde la premiu.

III. Nu e permis ă nimunui, de a da cu un ă bilet ă care pörtă numele altuia.

IV. Armele încarcate sau ne-încarcate trebuie ă se ție vertical ă.

PENTRU INFINTAREA DARE LA SECTA IS COMISE

la bucată. Căci eu mi deslușesc amănunțit bucată de lucru și de lucru am deslușit până la bucată. Căci eu mi deslușesc amănunțit bucată de lucru și de lucru am deslușit până la bucată. Căci eu mi deslușesc amănunțit bucată de lucru și de lucru am deslușit până la bucată.

În ziua de 15 august, la reședința fiecărui județ urma să ia parte la un nou concurs toate persoanele premiate de către comitetele rurale și urbane ale județului, dându-se note și premii.

La această serbare erau prezente toate autoritățile civile și militare.

Este de remarcat fastul și amploarea serbării.

Steagurile purtau stemele județului, în culorile naționale și cu inscripțiunile fiecărei comune rurale sau urbane, brodate cu litere de aur.

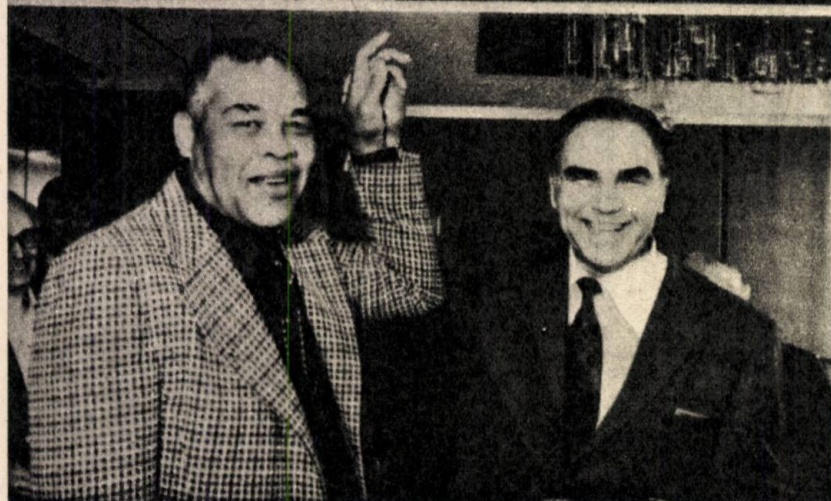
În București, serbările de dare la semn erau fixate între 24—30 august. La aceste serbări participau toate persoanele premiate de comitetele județene, avînd în frunte pe unul din membrii comitetului care purta steagul (standardul). Avea loc un nou concurs, iar cei distinsi urmau să fie premiați de domnitor.

Prima serbare generală de dare la semn a avut loc la 8 septembrie 1867 în fața prințului moștenitor, cu 40 de delegați de județ care au concurat la tragere (raportul primăriei București nr. 10468-9 Octombrie 1867).

La această serbare «Societatea de Arme și Dare la Semn», avînd ca președinte pe doctorul V.A. Ureche și pe renumitul gimnast și profesor Gh. Moceanu, avea un rol foarte important de îndrumare și coordonare și acorda premii și distincții.

Serbările de dare la semn s-au ținut regulat din anul 1867 până în anul 1874, când au fost suspendate în baza unor decizii ale Președenției Consiliului de Miniștri și Ministerului de Interne nr. 1023—25 iulie 1874 (dosar 300 din 1874 Min. Interne).

TITU FILIPIDESCU135

DUPĂ 35 DE ANI...

Iubitorii mai vîrstnici ai boxului i-au recunoscut, desigur, în fotografiile alăturate pe foștii campioni mondiali, americanul de culoare Joe Louis și germanul Max Schmeling. 35 de ani despart aceste imagini.

...Vă mai amintiți? În 1936, Joe Louis era socotit un pretendent serios la titlul mondial deținut de James Braddock. Aceeași țintă o urmărea însă și germanul Max Schmeling. Pentru a desemna viitorul adversar al campionului mondial, s-a organizat o partidă între pretendentul american și cel german. Meciul a stîrnit un interes deosebit atît în Statele Unite, cît și în Europa. Organizarea lui a fost încredințată cunoscutului promotor american Mike Jacobs.

Cu meciul Joe Louis — Max Schmeling, Jacobs a vrut să se întrecă pe sine. El a comandat special pentru această întîlnire un ring deosebit, instalat pe un ascensor hidraulic. Ringul trebuia să coboare, în ziua de 19 iunie 1936, din... înălțimile lui «Yankee Stadium» din New York, numai cu puțin înainte de începerea meciului.

Dar nu numai organizatorii făceau pregătiri deosebite în vederea meciului care avea să desemneze challenger-ul la titlul mondial. Cei doi adversari puneau și ei la punct ultimele amănunte tehnico-tactice. Sigur de succes, Joe Louis renunțase la antrenamentele serioase, ocupîndu-se mai mult de reclamă. El se pregătea sub cupola unui circ,

la Lakewood, în ritmul unei orchestre de jazz, fiind urmărit în fiecare zi, cu interes și curiozitate, de circa 4 000 de oameni. Antrenorul său, Julian Black, un fost boxer care susținuse peste 400 de meciuri fără să fi pierdut măcar o singură dată prin K.O., era și el optimist. Formidabila lovitură de dreapta a elevului său îi risipise — după cum singur a mărturisit — toate temerile în privința meciului cu Schmeling. Louis era atît de sigur de victorie, încît, în ajunul partidei, răspunzînd unor ziariști, a declarat: «Îl voi face K.O. pe Schmeling, atunci cînd îmi va spune antrenorul meu».

În acest timp, retras în plină pădure, într-un pavilion de vînătoare, Max Schmeling se pregătea serios pentru întîlnirea cu «Bombardierul negru». Sfătuit de managerii săi, Arthur von Bulow și Joe Jacobs, Schmeling a acordat o atenție deosebită pregătirii fizice, jocului de picioare și, în general, era hotărît să adopte o tactică defensivă în fața puternicului său adversar.

În seara zilei de 19 iunie 1936, peste 42 000 de spectatori ocupau tribunele de la «Yankee Stadium» din New York, pentru a asista la meciul Joe Louis — Max Schmeling. Marea majoritate a celor care veniseră să vadă această partidă erau negri, înflăcărați suporterii ai lui Joe. Nimeni nu se îndoaia de victoria lui. Jack Dempsey, Gene Tunney și campionul mondial James Braddock, care ocupau cele mai scumpe fotolii de ring, își făcuseră cunoscut favoritul: Joe Louis.

Cînd lupta a început, Schmeling a pus în aplicare tactica sa defensivă, arătînd din primul minut că nu este dispus să accepte schimburile la care îl invita cu mult curaj «Bombardierul negru». El știa că Joe, mai tînăr cu nouă ani, îl depășește ca forță și că nu ar putea rezista mai ales în fața năprasnicilor croșee de dreapta ale acestuia. Bine pregătit fizic, Max încerca să-i impună adversarului său o luptă de uzură, în care ultimul cuvînt să-l aibă rezistența. Dar Joe Louis dorește o victorie rapidă și categorică. Atacă fără întrerupere, încercînd să-și valorifice croșeele de dreapta. Datorită excelentului său joc de picioare, Max reușește să evite ciocnirile tari timp de trei reprize. În rundul patru, însă, Joe devine tot mai insistent. Croșeul său de dreapta pornește amenințător, dar Schmeling eschivează și contrează rapid cu un croșeu de stînga la figură. Lovitura nimereste în plin și e urmată de o alta la corp. Întregul stadion a amuțit: Joe Louis e la podea! Arbitrul a început să numere, dar ambițiosul Joe, deși lovit puternic, sfidînd sfatul managerului său, se ridică la «trei» și se aruncă din nou în luptă. Șocul loviturilor primite l-au transformat pe Joe într-o fiară furioasă și imprudentă. Lui Max nu i-a fost greu să-l contreză de fiecare dată, expediindu-l de mai multe ori la podea. Spectatorii priveau stupefiați această luptă devenită inegală. Era clar pentru toți că favoritul lor nu mai prezenta nici un pericol pentru Schmeling

și că acesta va câștiga. Joe a încercat să amâne tot mai mult sfârșitul, agățându-se de adversarul său. Așa a rezistat până în rundul 12, când un croșeu de dreapta la bărbie l-a scos definitiv din luptă. Când s-a văzut învingător, Max Schmeling a sărit în sus de bucurie. La Berlin, soția sa, cunoscuta vedetă de cinema Anny Ondra, care ascultase transmisia meciului la radio, declara că e «cea mai fericită femeie din lume». Amândoi credeau că după acest succes Max va putea lupta contra lui Braddock, pentru titlul mondial. Dar aranjamentele de culise l-au privat pe Schmeling de dreptul pe care și-l câștigase de a-l întâlni pe campionul mondial. Cel care va boxa cu Braddock va fi Joe Louis.

Prima fotografie din aceste pagini a fost făcută în anul 1938, când Joe Louis era de-acum campion mondial și Max Schmeling venise la New York să-l înfrunte. Schmeling era singurul boxer care reușise să-l învingă pe Joe Louis de când acesta își începuse cariera de profesionist. Revanșa dintre cei doi așai ringului a stîrnit un interes deosebit. În ziua de 22 iunie 1938, tot la «Yankee

Stadium» din New York, peste 70.000 de spectatori au venit să vadă dacă Louis va reuși să-și ia revanșa sau dacă Schmeling va triumfa din nou. Era dat, însă, ca această luptă să nu fie măsurată în reprize, ci în... minute.

În primele secunde ale partidei, cei doi adversari s-au studiat prudent, apoi Louis a început ostilitățile, trimițînd două rapide directe destînga la față. Schmeling se retrage, dar Louis îl urmărește și cu un croșeu de dreapta la maxilar îl trimite pe pugilistul german în corzi. Continuă atacul cu o ploaie de lovituri la corp și la cap. Schmeling încearcă să scape de aceste rafale cu o contră de dreapta, dar primește ca răspuns un puternic «un-doi» la figură. Louis e dezlănțuit. O stîngă la maxilar îl zdruncină serios pe Schmeling. Încă o dreaptă la cap și Max cade la podea, dar se ridică la «trei». Joe nu-l lasă să-și revină, atacîndu-l cu lovituri extrem de puternice. Schmeling recepționează o serie în plin maxilar, prăbușindu-se cu fața în jos, în mijlocul ringului. În fața acestei situații dezastruoase, mana-

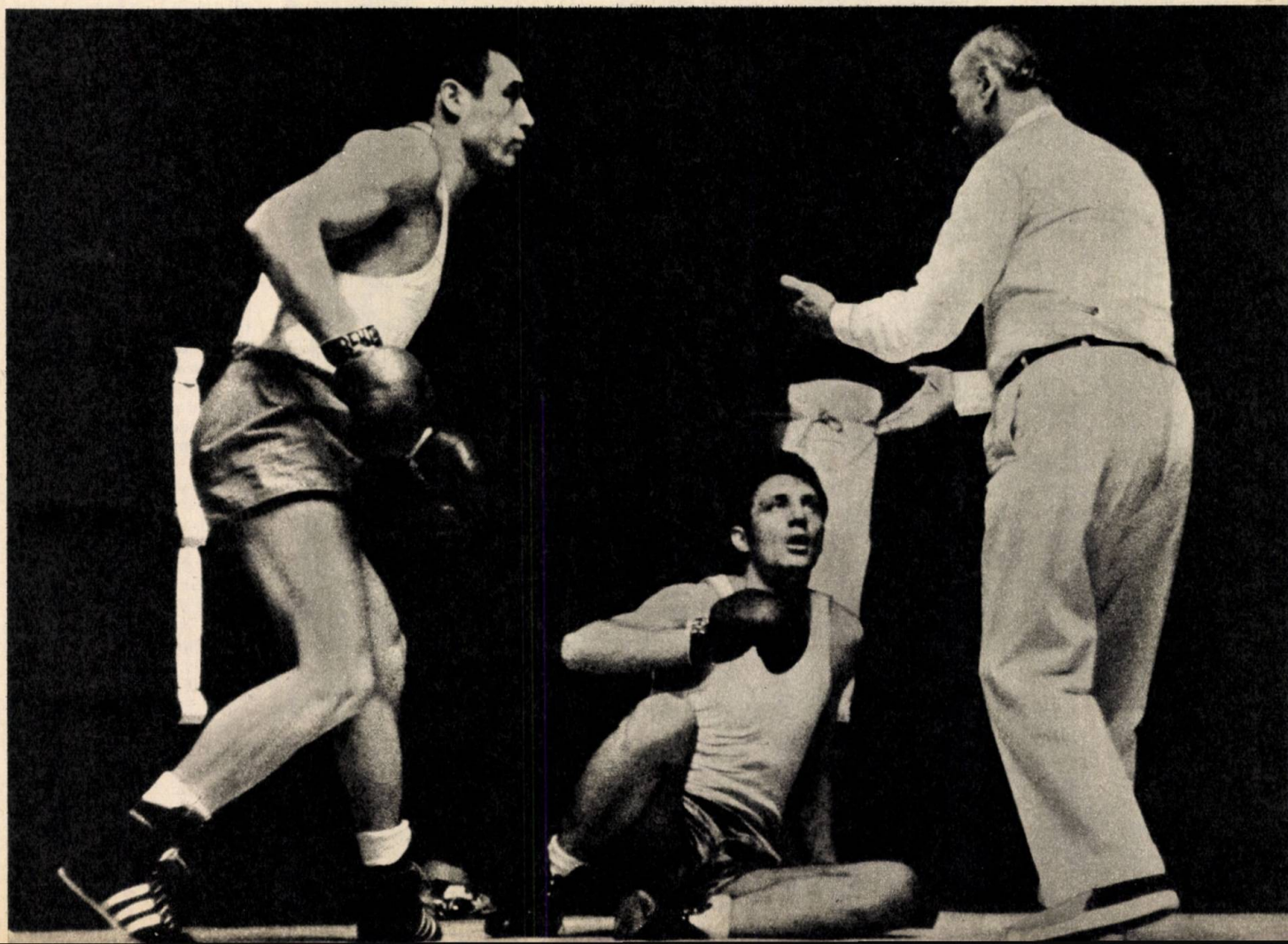
gerul său a aruncat prosopul în ring, pentru a-l salva pe Max de furia campionului mondial, care își luase astfel o categorică revanșă. Lupta durase doar două minute și patru secunde! Schmeling a fost ridicat de managerii săi și dus direct la spital, deoarece avea o coastă fracturată. Suferise cea mai dramatică înfrîngere din întreaga sa carieră...

În ciuda acestor... peripeții din tinerețe, cei doi foști campioni au rămas buni prieteni. Cea de a doua fotografie, realizată acum, la vîrsta amintirilor (Schmeling 68 de ani, Louis 59) ne-o dovedește. Imaginea a fost făcută anul acesta, la jumătatea lunii august, tot la New York. Schmeling a venit în Statele Unite însoțind ca turist echipa de amatori a R.F. Germania care a întîlnit reprezentativa americană. Joe Louis l-a întîmpinat la aeroport. Cu acest prilej, foștii campioni ai lumii și-au amintit, cu siguranță, și de întîmplările pe care vi le-am povestit în rîndurile de față....

PETRE PAUL

Hai, hopa mare!

Foto: Dragoș NEAGU

NADIA COMĂNECI

o „mini“-sportivă
cu...
performanțe înalte

Fără îndoială, anul care a trecut a marcat pe lista performanțelor tinereii gimnaste **Nadia Comăneci** primul ei mare succes. Este vorba de senzaționala evoluție pe care a avut-o în cadrul Campionatelor internaționale ale țării noastre unde, concurând alături de sportive de renume, atât de la noi, cât și de peste hotare, Nadia Comăneci s-a situat pe primul loc la **toate aparatele**. «Senzaționalul» constă însă în faptul că, deloc intimidată de numele și de vîrsta partenerelor de întrecere, mica Nadia, la numai cei 12 ani pe care-i avea atunci, a dat o adevărată lovitură de teatru prin prezentarea în concurs a unor exerciții de o deosebită dificultate. Toată lumea se întreba cum este posibil ca o fetiță pe care în viața de toate zilele nu o remarci decît că are un păr blond și niște codițe impecabile, să devină ca prin minune, atunci cînd apare pe plusul de la sol sau se învîrtește ametitor la paralele, o adevărată maestră a grăției și fanteziei....

Este vorba de un fenomen demn de consemnat la rubricile de curiozități ale ziarelor, sau pur și simplu aplaudăm astăzi unul din talentele noii generații de gimnaste?

«Că Nadia Comăneci este un talent remarcabil, nimeni nu contestă — ne spune antrenorea federală Maria Simionescu. Dar tot atât de adevărat este că alături de ea se vor înscrie în rîndul viitoarelor campioane ale gimnasticii noastre și numele altor eleve de la Liceul cu program de educație fizică din Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Să nu le uităm pe Mariana Cojan, Teodora Ungureanu, Liliana Branișteanu, Georgeta Gabor, Luminița Milea și altele, care de pe acum se întrevăd, datorită bunei lor pregătiri, drept viitoare speranțe olimpice.

...Un popas de cîteva ore în splendida sală de gimnastică a Liceului cu program

sportiv din orașul de pe Valea Trotușului ne explică «fenomenul Nadia Comăneci». În programul școlii, minuțios întocmit, orele de antrenamente sînt transformate într-un laborator de creație. Fiecare mișcare, fiecare element al exercițiilor este studiat și «disecat» ore întregi, ca apoi să fie executat cu migală și finețe. Elevele — viitoare sportive de performanță — formează aici o adevărată familie unde își conturează pregnant personalitatea. Oboseala de la aparatele de gimnastică sau cea de la orele de curs dispăre parcă ori de cîte ori exercițiul propus este executat fără cusur de către una dintre eleve.

Printre mini-sportivele școlii am întîlnit-o la una din orele practice și pe Nadia Comăneci — elevă în clasa a șasea. Neobosită în permanență, ea nu suportă timpii «morți». Întocmai ca la concursurile oficiale, prezența ei în antrenamente este de-a dreptul încîntătoare. Am urmărit-o pe covorul verde al sălii tocmai cînd încerca să-și perfecționeze un element de mare dificultate la sol: «dublu salt înapoi». În pauză am reținut-o cîteva clipe:

— Probabil nu cunoști încă adevărata semnificație a bucuriei succesului. Totuși, ce te face să lupți cu atîta îndrăjire pentru titlul suprem?

— În primul rînd mă interesează să arăt în concurs tot ceea ce știu, așa cum învăț aici, la pregătire. Cînd particip la o întrecere, toată atenția mi-o concentrez spre exercițiul pe care-l am de executat, fără să mă intereseze nimic din ceea ce este în jur. La medalii nici nu am timp să mă gîndesc decît... numai pe podium. Dealtfel, nu-i nici un secret, îmi propun întotdeauna să fiu printre primele și astfel să aduc o bucurie în plus părinților mei...

— Perseverența și seriozitatea în pregătirea de zi cu zi sînt elementele de bază ale evoluției Nadiei Comăneci — inter-

Oră de antrenament: eleva Nadia Comăneci asistată de profesorul ei, Bela Karoly

vine în discuție profesorul-antrenor Bela Karoly. Acestea sînt dublate de calitățile ei naturale și de o putere de muncă deosebită. Astfel, Nadia, o elevă oarecare la început, remarcată printr-un eșec în clasa a doua (cînd, participînd la primul ei concurs la Sibiu, a căzut de trei ori de pe birnă), a ajuns astăzi să execute elemente originale de mare dificultate pe care de multe ori nici cele mai experimentate gimnaste nu le includ în program. Talentul și pregătirea ei, precum și ale celorlalte colege de echipă, vor fi, cu siguranță, surprizele viitoarelor întreceri sportive.

...Cu gîndul la Olimpiada anului '76, unde are toate șansele să se afirme din plin, îi urăm Nadiei Comăneci numai succes în caietul ei de performanță aflat acum abia la primele file...

MIRCEA PATRICHI

DIN ÎNSEMNĂRILE NADIEI COMĂNECI

- 1969 — Primul concurs: locul 10 la individual compus (echipa s-a clasat pe primul loc).
- 1970 — Locul 3 la categoria a IV-a — pentru prima oară pe podium la Tg. Mureș.
- 1971 — La campionatul național de copii — locul 2.
 - În Polonia — locul 1 la individual compus, în întîlnirea cu selecționata de tineret a țării gazdă.
 - Două medalii de aur (paralele și birnă) la «Cupa speranțelor olimpice» — Bulgaria.
 - Locul întîi la individual compus, în întîlnirea cu echipa de tineret a R.D.G.
 - Medalie de argint la campionatul republican — categoria a III-a.
- 1972 — Primul titlu de campioană națională (Cluj) — locul I — cat. a II-a.
 - Medalii de aur la individual compus, în întîlnirile cu echipele de junioare ale Ungariei și R.S.F.S.R.
 - În Cupa F.R.G. — medalie de argint la categoria a II-a.
- 1973 — Cea mai de preț medalie: campioană internațională a României.
 - Primul loc la individual compus — Cupa «Prietenia» (Gera — R.D.G.).

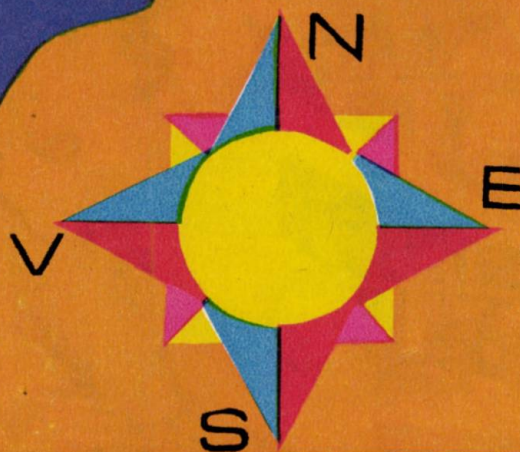
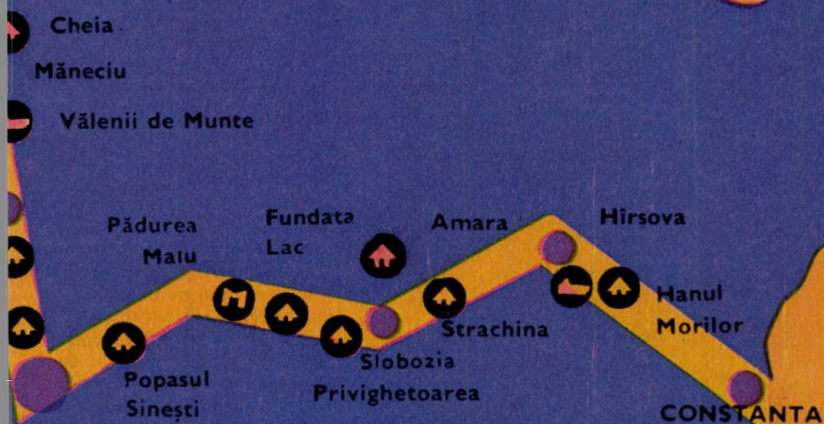
Legenda:

- Han; hotel
- Camping; cabană
- Motel

Un itinerar tentant pentru sejurul dv. îl reprezintă traseul de la Oradea la Constanța. Traversând munți și ape, văi și dealuri, crânguri și cîmpii, vă veți întîlni nu numai cu bogăția și unicitatea unui peisaj încîntător, dar și cu... unitățile cooperăției de consum. Moteluri sau hanuri, campinguri ori cabane, vă stau în permanență la dispoziție, rezervînd popasurilor dv. clipe reconfortante, secvențe de neuitat. ● Bucătărie specifică zonei vizitate, confort modern, ospitalitate ireproșabilă. ● Parafrazînd un slogan celebru, ne-am permite să formulăm: «Dv. e de ajuns să opriți. De rest se ocupă personalul de deservire al unităților situate pe acest traseu».

Arta patinajului artistic

Patinajul artistic este o artă. Și chiar dacă toți fizicienii din lumea asta sînt gata să-mi demonstreze că, de fapt, la «spirală morții» partenera nu este decît centrul unui echilibru, pentru că se compun niște forțe, eu știu totuși că patinajul rămîne tot o artă și denumirea de patinaj artistic apare astfel ca o brevieră.

Pentru spectatorul obișnuit, patinajul artistic, concurs sau demonstrație, cred că apare tot sub aspectul de spectacol. Și tocmai în numele acestui spectacol, patinatorul nu trebuie să uite să ascundă cît mai bine «salahoria» acestui sport, să execute cele mai dificile figuri «cu zîmbetul pe buze». De

multe ori m-am gîdit că emoția artistică nu este produsă de etalarea brutală a vîstului volum de muncă depus pentru realizarea unei opere de artă și așa cum o pictură nu ne apare asociată unui film — prospect, care să dezvăluie migăloasa muncă a artistului, sînt sigură că publicul nu poate fi impresionat de o evoluție stingace, crispată, chiar dacă și pînă la această evoluție este o muncă, chiar o mare muncă. Nu aș vrea să pară exagerat termenul. O muncă în patinaj nu înseamnă întotdeauna rezultate; secolul XX își face amintită principala

caracteristică și în sport și astfel apare termenul de muncă tehnică. Există o tehnică a patinajului, a antrenamentelor, a alunecării pe gheață. Și asta pentru că patinajul face apel la un intermediar nefiresc existenței noastre de toate zilele. Dacă pe un atlet ar fi absurd să-l întrebi cînd a început să alerge, pe un patinator este foarte normal să-l întrebi cînd a făcut primii pași pe gheață. Bineînțeles că întrebarea aceasta generală face loc și unei precizări: cred că poți întreba un atlet cînd a învățat să alerge CORECT (și începuturile nu

s-ar mai confunda cu primii pași făcuți în grabă spre ciocolata bunicii), iar pe un patinator... aici apare o dureroasă paranteză... mă deranjează cuvîntul corect, mi se pare prea matematic și totuși de aici trebuie să încep, de la a aluneca pe gheață și nu a te opinti la fiecare împingere în speranța unui elan, de a patina corect.

Nu fac toată această pledoarie pentru a încerca o definiție a patinajului artistic, ci pentru că nu pot să uit cuvintele unui antrenor care își dăscălea eleva (începătoare în patinaj) la prima sa apariție în public: «spectatorul așteaptă de la tine grație și un zîmbet». Și chiar dacă «grația și zîmbetul» nu au putut compensa lipsa de experiență a micuței patinatoare, asta nu a împiedicat publicul să o aplaude și pe antrenor s-o alinte cu un apelativ de invidiat — «căprioara».

Se pare că pentru început asta ajunge. Dar perioada începuturilor trebuie scurtată din ce în ce mai mult, trebuie să facă loc performanței. Performanța se face «cu grație și zîmbet», dar mai întîi de toate cu muncă, o muncă neîntreruptă și judicioasă făcută. Nu am de gînd să dezvălul metodele «laboratorului de pregătire» în patinajul artistic românesc și asta nu pentru că nu le cunosc, ci pentru că am convingerea că publicului, fie el «posibil consumator de patinaj artistic», nu trebuie să-i servești rețete (mai ales dacă nu ai garanția valabilității produselor), ci trebuie să-i cîștigi curiozitatea, să-i forțezi puțin condiția de microbist. Remarc că vorbesc despre un public, fără să fac o precizare: noțiunea de public presupune un număr, ori pînă nu de mult la spectacolele de patinaj PUBLIC=mama+tata

lăță de ce patinajul artistic este o artă...

+bunicii+mătuși+(hai să zicem) cițiva vecini (veniți din politețe sau amatori de puțină înghețare).

Era vina patinoarelor descoperite?!

Acum patru-cinci ani, antrenorul Bella Horosz întrevedea acoperirea patinoarului «23 August». Acum cînd patinoarul «23 August» este acoperit, s-au ivit alte griji. Oricum, e unul singur și este atît de greu împărțit între patinaj artistic, hochei și patinaj-public. Și bineînțeles că hocheiul are supremația... și public în tribune.

Încerc un sentiment de compătimire pentru publicul pierdut la marile demonstrații internaționale de patinaj artistic, ce au loc an de an la București, pentru publicul nebombardat destul cu reclame și anunțuri despre concursurile internaționale de juniori găzduite de patinoarul «23 August»

Dacă Bucureștiul a găzduit asemenea spectacole sportive, de ce nu erau tribunele arhiplîne?

Ne lipsește reclama?

Într-un fel nu. Am văzut afișe, televiziunea ne-a anunțat seară de seară, timp de aproape o săptămînă.

Și într-un fel da. Pentru că nu este suficient anunțul formal, este nevoie să ciștigăm încrederea cuiva, încrederea unui public care trebuie făcut să înțeleagă că drumul spre marea performanță poate fi incurajat și de el.

Sau poate că sînt mai comode fotoliul și televizorul? Dar aici cred că numai un microbist ar putea argumenta. Este aceeași poveste ca și cu meciul văzut la stadion. Atunci cînd toți vom fi convinși că televizorul ne știrbește personalitatea de spectator, oferindu-ne doar frînturi de spectacol, că patinajul este de o mie de ori mai frumos la fața locului, în ambianța deosebită pe care ți-o poate oferi numai vecinătatea gheții și lumina reflectoarelor, poate vom ieși din inerția de «televizoriști» și vom umple tribunele patinoarelor.

Nota zece cu două plusuri merită inițiativa înființării de patinoare artificiale în mai toate orașele mari ale țării. Pe primul loc aș clasa eu orașul Miercurea-Ciuc, unde tradiția hocheiului a făcut loc și patinajului artistic. Și astfel a fost posibilă desfășurarea la Ciuc a concursului internațional de anul trecut, a demonstrației internaționale cu participarea unor nume de răsunet mondial. de anul acesta. Înființarea patinoarelor din Galați (care a găzduit desfășurarea campionatului mondial de hochei), Cluj, Brașov (orașe cu o veche tradiție în patinaj), Iași, Timișoara, Bacău, Sibiu, înseamnă foarte mult pentru viitorul patinajului nostru.

Poate însă că mai avem nevoie de un «llie» în patinajul românesc, pentru că așa cum astăzi este moda tenisului de cîmp (și asta datorită cuplului Țiriac — Năstase), de ce n-ar fi mîine moda patinajului?

Nu vreau să critic și nu vreau să scuz pe nimeni, dar atunci cînd televiziunea ne oferă posibilitatea de a viziona campionate europene și mondiale de patinaj artistic și ne pornim pe întrebări și comparații, să nu uităm că secretarul Federației Române de Patinaj a felicitat cu ocazia centenarului patinajului românesc pe primul nostru cizmar care a realizat o gheată de patinaj corespunzătoare cerințelor performanței.

Deci, dacă realizarea echipamentului sportiv necesar este încă un proces ce se zbate în dificultățile începutului, ce facem? Patinăm sau «ne dăm pe gheață»?

Întrebarea face loc unui puternic paradox: acum, după o sută de ani de patinaj românesc, după 50 de ani de la înființarea F.R.P., cineva îndrăznește să vorbească de începuturi. Dar început și începători sînt niște noțiuni mult mai scuzabile decît înapoiat.

Am rămas cu un pas mare în urmă. Avem de făcut un salt pentru recuperarea timpului și a sportivilor pierduți. Trebuie să învățăm să fim sinceri cu noi înșine, să învățăm să recuperăm. Avem talente, avem foarte multe talente și ar trebui să nu uităm că antrenorul trebuie să fie un psihopedagog, că lucrăm cu suflute de copii, care au fost obișnuiți să învețe prea mult din înfrîngerii și să nu aibă satisfacția victoriei.

LILIANA GEORGESCU

9,7

I. STAHL

LUPUL

Roman

Amestecînd literele care compun textul copertei de mai sus, veți obține numele unei publicații îndrăgite de dumneavoastră.

9,5

EMA STAN
Inginer

7,6

FLAVIA
U. BURNEA

8,8

C. CELARU
Petroșani

5,9

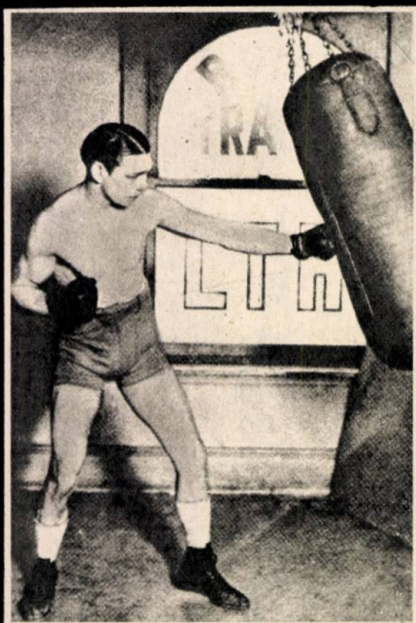
DR. XENIA
ALĂMARU

Amestecînd literele fiecărei cărți de vizită în parte, veți obține numele și prenumele a patru reprezentante de frunte ale sportului românesc.

G.N.

COPERTĂ

CĂRȚI DE VIZITĂ

CINE L-A ÎNVINS PE TUNNEY?

La un concurs «Cine știe box, câștigă» întrebarea din titlu ar putea fi considerată încuietoare, chiar și pentru un candidat destul de bine pregătit. Aceasta deoarece puținii își mai amintesc faptul că marele campion *Gene Tunney*, omul care l-a detronat pe celebrul *Jack Dempsey*, retrăgându-se apoi în plină glorie, a gustat și el din cupa amară a înfringerii. E drept că Tunney a pierdut doar o singură dată în fantastica sa carieră, dar cu atât mai mult numele învingătorului său merita să rămână în memoria iubitorilor de spectacole pugilistice. Și, totuși, cine își mai amintește astăzi de *Harry Greb*, boxerul care a trecut în palmaresul lui Tunney singurul meci pierdut? Cine își mai amintește astăzi de *Harry Greb*, cel ce a fost, poate, cel mai aprig dintre campionii mondiali la categoria mijlocie? Băiatul acesta, a cărui stea norocoasă s-a stins atât de repede, a fost dat uitării, la fel ca atîția alți nefericiți ași ai careului magic ce și-au încheiat cariera brusc, pe patul unui spital. *Harry Greb* face parte din categoria celor pe care lumea boxului profesionist i-a doborât, cerindu-le tribut pentru efemerele lor victorii nu numai sănătatea, ci și viața...

Pentru managerii *James Mason* și *Georgie Engel*, «mijlociul» *Harry Greb* era un fel de... cal de curse, pe care îl prezentau în startul oricărei «alergări» în care se putea câștiga un premiu cit de mic. *Greb* era un boxer cu o rezistență extraordinară. Avea o capacitate atât de mare de a-și reface forțele, încît problema înzdrăvenirii sale după meciuri grele de 6, 10 sau chiar 20 de reprize nici nu se punea. Așa se explică faptul că din 1913 și pînă în 1926 el a putut să susțină 290 de meciuri profesioniste!

— Cum te simți, *Harry*?, îl întreba *James Mason* și *Georgie Engel*. Crezi că ar fi bine să mai perfectăm cîteva partide?

— Sint puțin obosit — spunea *Harry Greb* după un meci greu — dar nu eu trebuie să spun ce trebuie și ce nu trebuie făcut. Dumneavoastră sînteți managerii mei și știți ce e bine și ce nu...

În această situație, *Mason* și *Engel* perfectau meciuri peste meciuri. În medie, peste 20 pe an. În 1917 și 1919 au stabilit adevărate recorduri în această privință: l-au urcat pe *Greb* în ring pentru 32 de întâlniri în 1917 și 44 în 1919. Și *Harry* rezista. Cînd lipseau adversarii de categorie mijlocie, care ar fi putut oferi rețete bune, atunci *Greb* devenea... «semigreu».

În 1922 *Harry Greb* l-a provocat pe campionul Statelor Unite la categoria semigrea. Titlul aparținea lui *Gene Tunney*, care își începuse ascensiunea spre titlul mondial al «greilor». Se credea că meciul acesta va fi o joacă pentru *Tunney*. Dar nu a fost așa. Partida a avut loc la 23 mai 1922, la New York. *Harry Greb* i-a administrat lui *Tunney* o bătaie cum rar s-a văzut. La sfîrșitul celor 15 reprize cu *Greb*, *Tunney* era de nerecunoscut. O dublă fractură a nasului și sîngele care îi curgea din ambele arcade deschise l-au făcut să creadă, în ultimele runduri, că boxează cu una sau chiar cu două... fantome colorate. Numai ambiția și voința sa extraordinară l-au salvat de K.O. În cabină, *Tunney* s-a prăbușit sleit de puteri. Managerilor săi le-au trebuit două ore pentru a-i reda forțele necesare să părăsească *Madison Square Garden*.

După cîteva luni, *Harry Greb* îi acordă revanșa lui *Tunney* și pierde, discutabil, la puncte, tot după 15 runduri, în seara zilei de 23 februarie 1923. S-au schimbat lovituri deosebit de puternice, dar nici unul dintre cei doi adversari nu a căzut la podea.

Harry Greb renunță la aventurile printr «semigrei» și revine la categoria mijlocie, atacînd titlul mondial deținut de *Johnny Wilson*. Îl învinge pe acesta, cucerind centura de campion mondial, în meciul disputat la New York, la 31 august 1923, pe o distanță de 15 rînduri. Aureolat de această strălucită victorie, sfătuit de ambițioșii săi manageri, *Harry Greb* îl provoacă din nou pe *Tunney*. «L-am învins și am să-l mai înving pe *Gene Tunney*» — le spunea ambițiosul *Greb* tuturor celor care erau dispuși să-l asculte. Cum putea el să știe atunci că pe *Tunney* nu-l va mai bate nimeni nicio-dată?... *Greb* pierde cea de-a treia întâlnire cu campionul «semigreilor» americani, la 10 decembrie 1923, tot după 15 reprize de luptă grea.

În anul următor, campionul mondial al «mijlociilor» își apără titlul în fața *Johnny Wilson*, *Fay Kaiser*, *Ted Moore* și alți pretendenți la centura sa cu diamante. Managerii continuă să-i perfecțeze meciuri multe, adesea fără ca titlul mondial să fie în joc. Harry Greb continuă să reziste acestui neîncetat atac, care nu i-a dat răgaz să se odihnească niciodată. În 1924 boxează din nou cu Tunney. Partida se termină nedecis, după 10 reprize. Maratonul pugilistic în care era angajat Harry Greb încă din anul 1913 continuă. Densitatea meciurilor nu scade. Managerii vor să stoarcă din această formidabilă «mașină de pumni» care este Harry Greb cât mai mulți bani. În 1925 susține alte 26 de întâlniri. Nu refuză nici o provocare. Se bate cu «mijlocii» și «semigrei», demonul revanșei aducându-l din nou în fața lui Tunney. Între cei doi rivali are loc o luptă sălbatică, cu lovituri teribile, dar nici unul nu poate învinge și meciul se termină din nou nedecis. Era în seara zilei de 27 martie. Când au ieșit din vestiar, Greb și Tunney și-au dat mâna felicitându-se reciproc:

— Dacă mă gândesc bine, Harry, întotdeauna m-am simțit rău după meciurile cu tine.

— Tu crezi că eu mă simt bine? Te înșeli. Acum nu văd cu ochiul stâng. Mi-a intrat un fir de păr, ori altceva. Ai o batistă curată cu care să încerci să-l scoți?

Tunney își scoase batista. Se uită la ochiul lui Harry Greb. Nu se vedea nimic, dar absolut nimic. Într-o fracțiune de secundă înțelise tragedia rivalului său. Totuși, îi șterse ochiul cu batista, apoi îi spuse:

— E ceva acolo, dar nu pot să-l scot. Pentru un medic, însă, treaba asta va fi un fleac... Spune-mi, Harry, de ce te încăpățânezi să te bați la «semigrea» și nu rămi la categoria ta, la «mijlocie»?

— Am nevoie de bani, Tunney. Cu ce aș putea să o cresc pe fetița mea Dorothy? La 31 de ani, după 12 ani de box, nu am aproape nimic la bancă...

Harry Greb și-a continuat truda în ring. Și-a măsurat forțele, de cele mai multe ori cu succes, în fața celor mai puternici boxeri ai timpului: *Kid Lewis*, *Billy Briton*, *Tommy Burns*, *Mickey Walker*, *Max Rosenbloom*, *Tony Marullo*, *Johnny Papke* etc.

Harry Greb și-a apărut cu succes titlul mondial la categoria mijlocie, de la 31 august 1923 până la 26 februarie 1926, când a cedat centura pugilistului de culoare *Tuger Flowers*, învingător după 15 reprize dramatice. Nerăbdător, Greb solicită revanșa. Medicul îl sfătuiește să renunțe, avertizându-l că ochiul său stâng este în mare pericol. Greb nu ține seamă de indicația medicului și își joacă ultima carte, atacând titlul mondial în seara zilei de 19 august 1926. *Flowers* se dovedește mult mai puternic și-l învinge din nou pe nefericitul Harry Greb, care în această partidă revanșă a luptat văzând doar cu un singur ochi...

26 octombrie 1926. Au trecut doar două luni de când Harry Greb încercase să-și recucerească titlul de campion mondial la categoria mijlocie. Acum se afla departe de ring. Operat la ochi, într-un spital din Atlantic City, discuta cu unul dintre managerii săi:

— Voi lupta din nou. Boxul este o meserie în care unealta cea mai formidabilă e pumnul. Eu am pumn greu. Voi câștiga bani, pentru că trebuie să trăiesc...

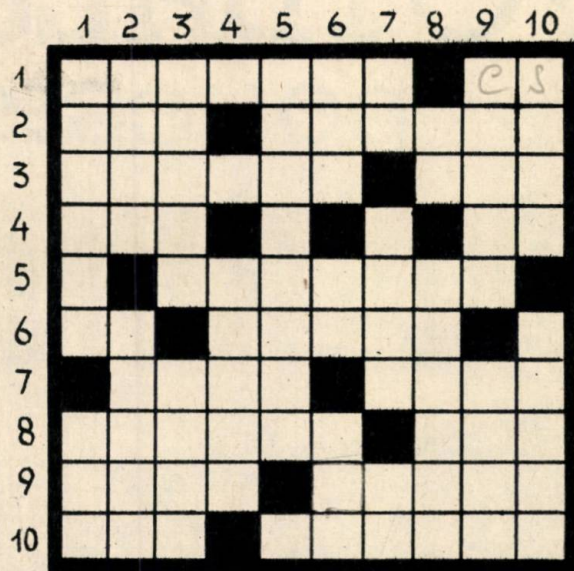
— Desigur Harry — îl încuraja antrenorul. În două-trei zile te vei însănătoși și vom relua lucrul...

Cîteva ore mai târziu, în urma unei infecții rapide, «mașina de pumni» care fusese Harry Greb se stinge din viață. Avea 32 de ani și 290 de meciuri profesionale în palmares...

Unul dintre cei patru bărbați care au purtat pe umeri sicriul lui Harry Greb a fost învinsul și învingătorul său Gene Tunney...

PETRE HENȚ și
PAUL OCHIALBI

amalgam

ORIZONTAL:

1) Probă athletică — Clubul Sportiv. 2) Pistă calaciștilor — Sportul de apă. 3) Sportivul Olimpiadelor — Chemare. 4) Repriză la sportul alb — Retras la centru! 5) Acțiuni sportive. 6) Prima și ultima la tenis! — Eșalonări periodice ale campionatelor naționale. 7) Un careu ca la carte — Gustul înfrîngerii. 8) Gen de lupte — Trei dintr-o treime! 9) Hidrocarbură — Iarba stadioanelor. 10) O bătaie cu pumnii — Ce e un șut tras pe lângă poartă.

VERTICAL:

1) Și cum e un șut realizat — Cules în cele din urmă! 2) Mijloace de propulsie la ambarcații — Înaintași europeni. 3) A ataca în sens opus! — Numărătoarea bobocilor. 4) Teatru al disputelor sportive. 5) Se simte ca pește în apă. 6) Dromader — Începe campionatul! — Aproape egal! 7) Simbolul medaliilor rîvnite de toți sportivii — Se conferă învingătorilor — Plasat pe ultimele locuri! 8) Și invers! — Final șahist. 9) Bătuți la sac — Neîntrecut țintaș. 10) Reflectă rezultatul unei partide — Scene cu lupte.

Dictionar: ETAN, LEȘ, NAR

G.N.

TEMPLUL FOTBALULUI

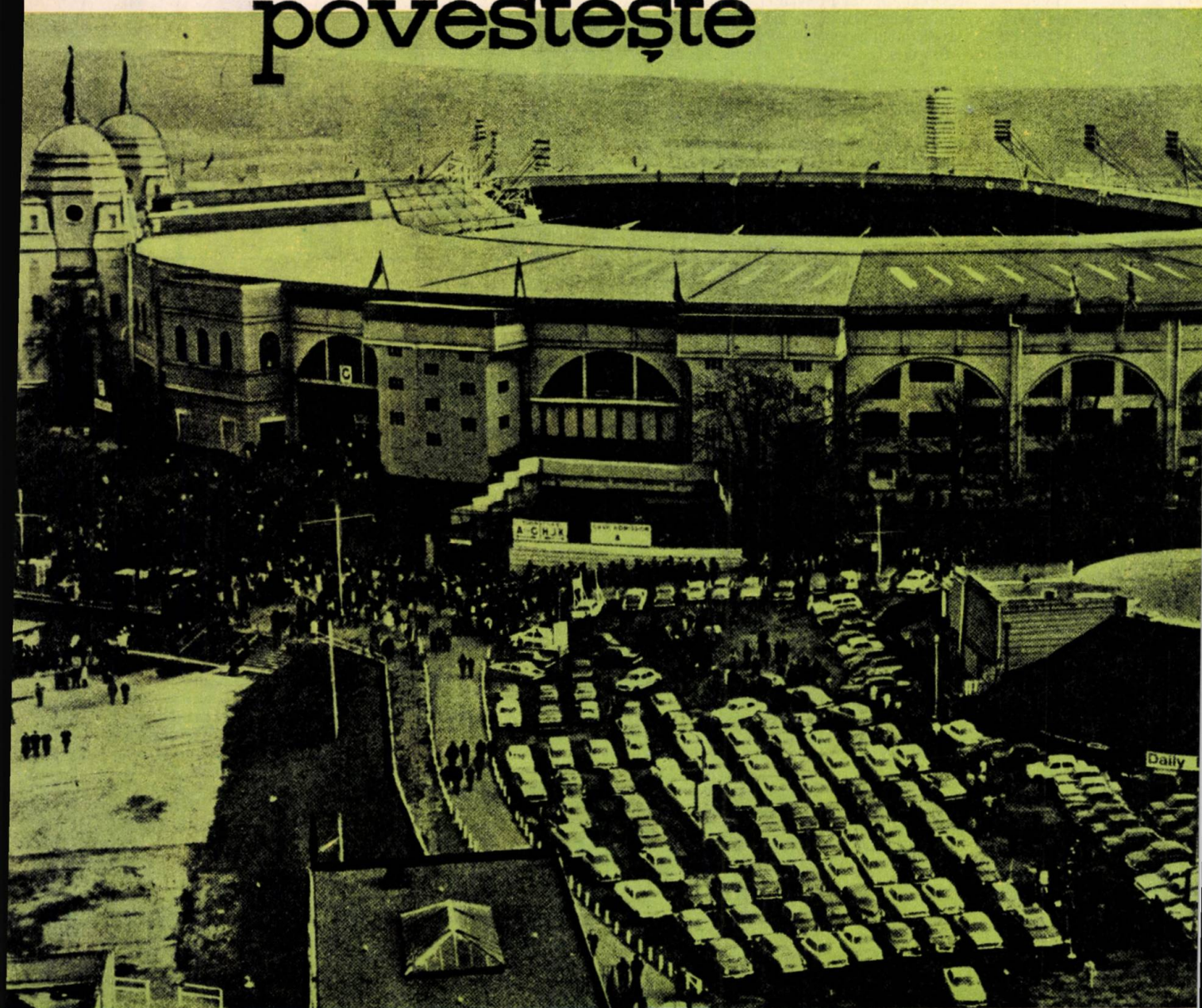
povestește

Templul fotbalului.

Stadionul Wembley, dintr-un cartier cu același nume al Londrei.

Cîndva una dintre cele mai mari construcții ale lumii, simbol al puterii și vanității Imperiului Britanic, edificiu ridicat pentru a rivaliza cu celebrul turn parizian Eiffel.

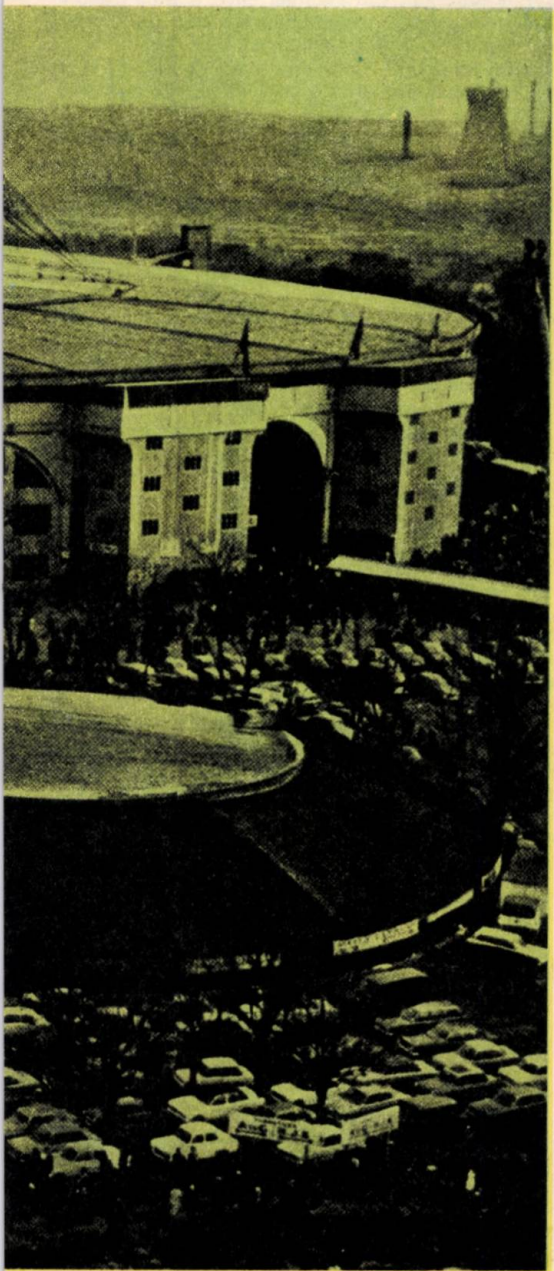
Sărbătorit anul acesta pentru cea de-a 50-a aniversare, stadionul Wem-

bley a fost inaugurat la 28 aprilie 1923, găzduind finala Cupei Angliei, dintre Bolton Wanderers și West Ham United, terminată cu victoria primei echipe, cu scorul de 2-0.

Avem în față programul editat în acea zi cețoasă de sfârșit de aprilie, din care cităm:

«Cel mai mare stadion din lume, cel mai confortabil, cel mai bine amenajat, putînd să primească 125 de mii de spectatori, Wembley poate servi ca arenă de întrecere pentru o mie de sportivi. Ocupă aceeași suprafață ca și biblicul oraș Jerichon. Circumferința tribunelor măsoară o jumătate de milă».

● Bobby, cel mai mic dintre frații Charlton, unul dintre adevărații gentelmen ai gazonului, chel și ridat, semănînd cu un fermier, marele favorit al lui Alf Ramsey.

Galbenul hirtiei ne sugerează că lucrurile s-au schimbat mult de atunci....

Astăzi, Wembley-ul a încetat să mai fie cel mai mare stadion al lumii și, desigur, discuțiile despre amenajările și confortul său pot continua — pro sau contra — la infinit.

Povestea Wembley-ului nu va muri, însă, o dată cu îmbătrânirea grădenelor stadionului din marginea Londrei, continuând să seducă — prin culoare, farmecul și dramatismul întâmplărilor — pe iubitorii fotbalului de pretutindeni.

Această istorie vom încerca să o evocăm pentru dumneavoastră, apelând la documente, la arhive, la mărturiile unor martori oculari, la presa vremii.

Și cum fiecare istorie începe cu începutul....

...POARTA ÎN CARE SE BĂTEA DE TREI ORI...

Începuturile fotbalului englez sînt pierdute în fumul timpului și al legendelor. Deși insularii susțin că ei sînt adevărații părinți ai acestui miraculos joc, fotbalul pare să fi apărut în afara Angliei, încă din antichitate, britanicilor rămînîndu-le doar satisfacția de a fi recunoscuți drept inventatori ai fotbalului modern.

Primii locuitori ai insulelor, britanicii și ceilalți, au jucat ceva asemănător cu fotbalul încă de la începutul erei noastre, contra ocupanților romani, căroa o asemenea distracție le era familiară sub numele de «harpastrum».

Folclorul englez păstrează intactă o legendă despre un meci desfășurat în anul 217 și terminat cu o adevărată răscoală... împotriva soldaților romani.

Dacă din vremea stăpînirii normande nu există nici un fel de semne care să ateste existența unui joc asemănător fotbalului de astăzi, documente din British Royal Library pomenesc despre popularitatea acestor jocuri la 100 de ani după bătălia de la Hastings (1066), deprinderi răspindite îndeobște în păturile sărace ale populației, în vreme ce aristocrația prefera turnurile cavaleresti. Aceste jocuri — denumite «la soule» sau «la choule», în funcție de regiunea în care erau practicate — se conduceau după un regulament straniu pentru oricare iubitor al fotbalului din vremurile mai noi.

Jocul permitea folosirea mîinilor și a picioarelor, în egală măsură, se desfășura între două echipe cu un număr variabil de jucători, victoria revenind echipei care reușea să introducă un saculeț de piele în poarta adversarilor. Așa-zisele porți erau reprezentate de un pîrlu, pe ultima uliță a satului sau — în orașe — de porțile edificiilor impozante.

Iată, dealtfel, un citat din cronicarul englez Nennius, care scrie în secolul al VII-lea despre un joc asemănător **socceru-lui**, denumit «ludus pilae», de obicei finalul unui ceremonial sau al unui tir:

«Cele mai interesante au fost meciurile gigantice dintre All Saints și San Peter. Poarta lui All Saints era împrejmuirea morii Nun's Mill, în care se bătea de trei ori; poarta lui San Peter o constituia intrarea casei copiilor, așezată la o milă de oraș».

Prima descriere mai exactă a jocului cu mingea datează din 1175, cînd William Fitzstephen vorbește despre același «ludus pilae», distracția preferată a locuitorilor Londrei, fără să indice însă numărul jucătorilor care alcătuiau fiecare echipă, lămurire furnizată abia de «Balada despre Hughes» de Lincoln, în textul căreia citim că «douăzeci și patru de flăcăi se jucau cu mingea».

Cea mai dramatică istorie din acest început de viață al fotbalului s-a consumat în anul 1321, cînd frații Oldington l-au ucis pe John de Boddeworth, înlocuind în focul luptei dintre cele două porți saculețul de piele cu... capul nefericitului jucător advers!

Această impietate a atras după sine interzicerea practicării popularului joc, edictate semnate de Henric al II-lea, Richard al II-lea, Henric al IV-lea și Edward al III-lea scoțînd fotbalul în afara legii și prevăzînd pedepse aspre pentru practicanții lui camuflați.

1655: «LONDRA ESTE PLINĂ DE FOTBAL»

Anii care au urmat au fost grei pentru fotbal.

Regina Elisabeta a interzis cu și mai multă autoritate practica jocului la Londra, în vreme ce Consiliul municipal din Manchester a emis, în trei rînduri — 1609, 1655, 1656 — legi care pedepseau pe amatorii de fotbal cu mulți ani de închisoare. Ca o încoronare parcă a acestei porniri împotriva jocului cu saculețul de piele, Philip Stubbs a inițiat o cruciadă împotriva jucătorilor, acțiune singeroasă purtată în numele puritanismului, sub deviza «practica jocului este criminală».

Într-o asemenea acuzare, trebuie să recunoaștem că exista și un dram de adevăr. Cronicile vremii menționează accidente mortale în cursul jocurilor. Sir Thomas Eliot, scriind despre fotbal, îl numea — se pare în cunoștință de cauză, el însuși fiind un fervent amator — o «furie animalică».

În ciuda acestor interdicții, jocurile cu saculețul erau foarte populare, Samuel Pepys notînd — în 1655 — că «Londra este plină de fotbal».

Se afirmă că un rol decisiv în lansarea fotbalului și recunoașterea lui oficială l-au jucat colegiile și școlile, teritorii pe care acest joc a continuat să trăiască, cel mai adesea camuflat, și să progreseze, apropiindu-se an de an de o formă superioară de organizare. Începuturile reabilitării lui sînt situate în timp în jurul anului 1620, cînd în statutul lui St. John's College găsim observația că «pila pedalis» este un joc folositor, indicat studenților.

Notăția de mai sus pare să fie rezultatul logic al teoriei lui Richard Mulcaster, directorul lui «Merchants Taylor School», teorie de mare răspîndire în secolul al XVII-lea, conform căreia școala avea datoria de a dezvolta omul în ansamblu, supunîndu-l nu numai exercițiilor mintale, ci și celor fizice.

O dată cu impunerea fotbalului în școli — Cambridge University s-a constituit repede într-un nucleu al propagării acestui joc — accidentele mortale au început să scadă și, după toate probabilitățile, ultimul dintre ele s-a petrecut în 1692, începutul secolului al XVIII-lea găsind Anglia aproape înrobă de farmecul jocului. Întregul secol al XVIII-lea cunoaște o adevărată explozie fotbalistică: se înființează o multime de grupări, regulamentul porcede să devină tot mai stabil și tot mai recunoscut, se apropie cu repeziciune era cînd această mișcare spontană își va cere dreptul la un cadru organizatoric adecvat.

Spre sfîrșitul acestui secol se desfășoară în Anglia meciuri strălucitoare, despre care vorbește întreaga insulă și despre care zările epocii notează observații pitorești, ca în cazul confruntării dintre Sheffield și Norton, disputată în 1793:

«Au fost dezbrăcați 6 bărbați din Norton și îmbrăcați în verde, la fel 6 din Sheffield și îmbrăcați în roșu. S-a jucat timp de trei zile. Au fost mulți răniți, dar nici unul n-a fost omorît. Așa s-a terminat meciul vestit de fotbal care a trezit o asemenea încredinare, încît locuitorii din Norton au simțit multă vreme frica de a se duce la Sheffield».

O DISCUȚIE DE... DOUĂ SĂPTĂMÎNI!

Anii au trecut, consemnînd progresul general al fotbalului englez. Ajungem astfel cu istoria noastră la 26 octombrie 1863, dată la care — în taverna Freemason de pe Great Queen Street din Londra — are loc reuniunea de înființare a primei federații a cluburilor de fotbal din lume, numită «The Football Association».

La ora la care animatorii fotbalului din insulă s-au strîns în jurul meselor de lemn ale celebrei tavernes londonene, fotbalul se juca în Anglia cu multă pasiune, dar în fiecare parte... altfel, fiind permisă încă folosirea mîinii în timpul meciului, atît pentru a-l opri pe adversar, cît și pentru a marca golul! Dimensiunile porților variau de la un oraș la altul, limitele lor fiind atît de mobile, încît documentele vremii vorbesc despre porți late de 7 yarzi și de... 150!

Discuțiile de la Freemason Tavern au fost extrem de fierbinți și au durat nici mai mult nici mai puțin decât două săptămâni. În stabilirea unui regulament, conflictul s-a născut în jurul ideii ratificării sau interzicerii folosirii mîinilor în timpul jocului, E.C. Morlay susținînd că eliminarea acestor procedee ar conduce la «sfîrșitul fotbalului», opinie ascultată cu interes de cei 17 participanți care recunoșteau în Mr. Morlay pe unul dintre marii animatori ai fotbalului englez. Cînd s-a trecut la vot însă, surprinzător, 13 din cei 17 votanți s-au opus ideilor lui Morlay, reuniunea declarînd oficială eliminarea folosirii mîinilor din regulamentul jocului de fotbal.

Supărat, E.C. Morlay a părăsit imediat adunarea, pentru ca opt ani mai tîrziu să înființeze o nouă federație — Rugby Football Union, «bunica» federației de rugby de astăzi.

Astfel, la 8 noiembrie 1863 se naște International Board, comisie care există și în prezent, ocupîndu-se de stabilirea legilor fotbalului, pe care — iată — englezii le-au fixat primii, dăruindu-le apoi continentului.

Spicim din regulamentul anului 1863:

«Distanța maximă a terenului — 200 yarzi, lățimea — 100. Colțurile terenului trebuie marcate cu steaguri, iar poarta se alcătuieste din doi stîlpi depărțați între ei cu 8 yarzi. Jucătorul poate să alege cu mingea, dar nu sînt permise împiedicarea sau lovirea lui. Jucătorul n-are voie să folosească mîinile în oprirea sau împingerea adversarilor... Nu poate să arunce mingea sau să o dea altcuiva cu mîna...»

Privite din perspectiva exactului regulament aflat în prezent în funcție, prevederile de atunci par provenite dintr-o epocă de piatră a fotbalului. Arbitrul de centru continuă să aibă un simplu

rol consultativ, intervenția lui fiind posibilă numai la... cererea celor două echipe! Oricare dintre arbitrii de linie are dreptul să acorde gol în cazul unui... simplu henț, pornirea împotriva utilizării mîinilor fiind atît de mare, încît orice henț căpăta dimensiunile unei catastrofe și se transforma în gol! Nu exista definit postul de portar, dreptul de a opri mingea cu brațele revenind oricărui jucător aflat în apropierea propriei porți.

Vremea a schimbat multe dintre prescripțiile vechi, în ciuda tradiționalei rețineri a lui International Board, ai cărui membri — cu melon și pipă — au făcut decenii de-a rîndul eforturi stăruitoare pentru a convinge continentul că doar insula are dreptul de a schimba regulile jocului, în virtutea superiorității conferite de statutul inventatorului.

Dar asta e de-acum altă poveste...

CLUBUL GENTELMENILOR

Socotiți, așadar, descoperitorii fotbalului modern, englezii încep cîrînd să aibă probleme de rivalitate chiar pe Insulă.

În octombrie 1870, ziarul «Glasgow Herald» publică provocarea lansată de Football Association către echipa Scoției; provocarea este acceptată imediat și englezii îi înving pe scoțieni pe stadionul «The Oval» cu scorul de 1—0, dar documentele vremii menționează că meciul a fost mai degrabă o treabă... englezească, zece din cei unsprezece componenți ai selecționatei Scoției fiind studenți în colegiile londoneze!

În anii următori, englezii par să dețină supremația, învingîndu-i pe vecinii din nord cu 2—1 sau terminînd la egalitate, 1—1. În cîrînd, însă, apar primele dificultăți, legate mai ales de înflori-

rea clubului scoțian Queens Park din Glasgow, ai căror antrenori îndrăznesc să înlocuiască tradiționalul «kick and rush» (lovește și aleargă) englez cu o nouă metodă, denumită «short passing game», jocul cu pase scurte.

Rezultatul? Trăind fotbalul ca un joc colectiv și ajungând primii la înțelepciunea că mingea trebuie să alerge mai mult decât jucătorii, scoțienii devin maeștrii fotbalului insular, reușind în intervalul 1872—1883 să câștige 10 din cele 12 partide cu englezii, în 1881 surclasându-i chiar la Londra: 6—1!

Pe măsură ce fotbalul organizat prinde puteri, același joc începe să piardă teren în incinta universităților și școlilor. Într-un asemenea moment, de relativă stagnare și de suprapunere a diverselor competiții între echipe de sine stătătoare și formații reprezentând școli și colegii, un oarecare N.L. Jackson a lansat propunerea strîngerii celor mai buni jucători din public-schools într-o singură echipă, care primește numele de Corinthians Football Club. În acea vreme, idealul unui jucător amator era să ajungă sub culorile lui Corinthians, ai cărui componenți erau priviți cu respect în societate, ei alcătuind ceea ce presa numea «clubul gentelmenilor».

Învîgător în fața scoțienilor, cu 5—0, și a galezilor, cu 5—1, Corinthians a fost socotit de toți istoricii fotbalului britanic ca prima grupare care a încercat să joace modern, căutându-și un stil propriu, îmbinînd cu măiestrie caracteristicile a ceea ce începe să se definească ca școală, engleză sau scoțiană...

Pînă astăzi se păstrează legende despre fotbalisții acelor timpuri, eroii unor meciuri memorabile, ca G.O. Smith, atacant la Corinthians, de 21 de ori selecționat în echipa Angliei, W.N. Cobbold, primul «rege al driblingului» revendicat de cronică fotbalului, frații Walters, dintre care cel mai tânăr va plăti cu viața temeritatea unui atac aerian, murind pe gazonul lui Queens Park din Glasgow.

În jurul anului 1910, fama lui Corinthians — singurul club englez care a izbutit să combine, în epocă, rigiditatea tradiției cu îndrăzneala noului — începe să pălească. Echipa pierde meci după meci, jucătorii se arată tot mai vulnerabili la propunerile grupărilor profesioniste... Dispărînd din circuitul marii performanțe, «clubul gentelmenilor» lasă în urmă lui parfumul și candoarea unei epoci, amintirea unui fotbal mai puțin înrobuit de obligații și canoane, nostalgia unor jucători care au pus o solidă piatră de temelie la fantasticul edificiu al fotbalului de astăzi.

ZECE LIRE PENTRU O... CUPĂ!

În toamna lui 1871, un oarecare C.W. Alcock, absolvent al lui Harrow University și portar al echipei amatoare Wanderers, a adresat o scrisoare membrilor lui «Football Association», înaintînd propunerea organizării unui turneu pentru toate echipele înregistrate în Federație. Competiția sugerată de Mr. Alcock trebuia să fie o întrecere eliminatorie, care să nu țină seamă de eventualele diferențe de valoare dintre echipele angajate, promovînd un sistem pe care autorul scrisorii îl denumea «football knock-out».

Propunerea a fost întîmpinată cu entuziasm și la 16 octombrie 1871, în redacția ziarului londonez «The Sportsman», în prezența reprezentanților a 10 cluburi, s-a născut «F.A. Cup» (Cupa Angliei), întrecere care va deveni peste ani cea mai prestigioasă competiție din istoria jocului cu balonul rotund.

La prima ediție a Cupei au participat 15 echipe: 13 englezești, Queens Park din Glasgow și o reprezentantă a Țării Galilor — Donnington School. În finală, găzduită la 16 martie 1872, la stadionul «Kennington Oval» din Londra, s-au întîlnit Wanderers-ul lui C.W. Alcock și cea mai puternică echipă engleză a momentului, Royal Engineers. Creată pentru a furniza asistență, Cupa Angliei a debutat cu o primă finală de senzație, amatorii de la Wanderers neținînd seamă de... înaltele grade ofițerești ale jucătorilor lui Royal și terminînd învîgători cu 1—0.

Cîștigînd de trei ori consecutiv trofeul — în 1876, 1877 și 1878 — Wanderers, devenit de acum grupare profesionistă, ar fi trebuit să intre definitiv în posesia lui, ținînd seamă de regulamentul stabilit în redacția «The Sportsman». Convinși însă că jucătorii lor vor repeta performanța și în viitorii doi ani, conducătorii lui Wanderers au oferit cupa federației, solicitînd modificarea regulamentului în ideea însușirii definitive a trofeului după 5 izbînzi consecutive.

Cum în fotbal generozitatea față de adversar s-a arătat mai întotdeauna o monedă cu două fețe, în anul următor trofeul a revenit lui... Blackburn Rovers, echipă care va repeta performanța primei învîgătoare, deținînd supremația trei sezoane.

Scăpată de grija sa de a lansa în joc un nou trofeu, Football Association s-a văzut însă nevoită să pună în joc o nouă cupă în 1895, cînd pocalul de argint destinat învîgătorilor a... dispărut fără urmă!

Avem în față afișul tipărit de Scotland Yard și lipit pe zidurile mai multor orașe engleze:

Recompensă 10 lire!

A FOST FURATĂ

de la W. Schillcock, Newton Row, Birmingham, între 11 decembrie, ora 9,30 seara și 12 decembrie, ora 7,30 dimineața

CUPA ANGLIEI

proprietatea lui Aston Villa F.C.

Orice informație rugăm a fi adresată către șeful poliției sau către Mr. Schillcock, Newton Row, 73.

În anul acela, finala fusese de pomină, aducînd față în față pe eternele rivale ale fotbalului din Birmingham, City și Aston Villa. Pierzînd orice șansă de a cîștiga campionatul, City își lega ultimele speranțe de dobîndirea Cupei, în vreme ce numeroșii și înfocații ei suporterii preziceau surclasarea adversarilor, care se prezentau la meciul final cu handicapul accidentării a 6 jucători.

După ce trofeul a dispărut de pe Newton Row, șeriful din Birmingham a asociat furtul de răzbunarea fanatică a suporterilor lui City, echipă ce scăpase printre degete mult dorita victorie. Eforturile lui — aliate cu căutările unui grup de detectivi ai Scotland Yardului — s-au dovedit însă zadarnice, drumul de la ipoteză la dovada palpabilă neputînd fi parcurs de abili detectivi.

Neobișnuit cu întrîngerea, Scotland Yardul a clasat totuși afacerea, așezînd furtul Cupei printre puținele întrebări rămase fără răspuns.

Totul pînă în... 1967, cînd un bătrîn cu aspect foarte onorabil, numărlînd 97 de ani, s-a prezentat în fața urmașilor anchetatorului de altădată, recunoscînd că este unul dintre cei care au furat trofeul, în continuare neîmpăcat cu ideea că — cu 72 de ani mai devreme — Aston Villa a învins pe Birmingham City!

— Ce ați făcut cu Cupa? — a întrebat neîncrezător șeriful.

Răspunsul bătrînului l-a lăsat fără cuvinte pe interlocutor, prîbind fanatismul bunicilor fans-ilor de astăzi;

— Am topit-o chiar în noaptea furtului, iar argintul rămas l-am aruncat într-o mină părăsită.

Lăsînd la o parte latura pitorească a istoriei Cupei Angliei, trebuie menționat că importanța acestui trofeu a crescut de la an la an, competiția a devenit gigantică, ca proporții și organizare, numărlînd la start aproape 10 000 de echipe anuale.

Popularitatea Cupei este demonstrată de graficul creșterii

numărului de spectatori: dacă la finala din 1872 au asistat 2 000 de spectatori, 20 de ani mai târziu numărul lor s-a ridicat la 50 000, pentru că în 1901 meciul Tottenham — Sheffield United să fie urmărit de 110 802 plătitori, înghesuiți cu chiu cu vai pe stadionul Crystal Palace din Londra, a cărui capacitate «oficială» nu depășea 70 000!

Pînă la inaugurarea Wembley-ului, recordul de asistență este deținut de finala Aston Villa — Newcastle, din 1905, care a înregistrat 120 028 bilete vîndute!

Stadionul Wembley, deschis la 28 aprilie 1923, se va dovedi repede neîncăpător pentru amatorii finalelor Cupei Angliei. În ciuda capacității deosebite a tribunelor, Wembley-ul găzduiește toate finalele cu casa închisă, ziarul «The Guardian» menționînd că în ziua în care «templul fotbalului» și-a deschis porțile «în fața acestora se îmbulzeau mai bine de un sfert de milion de oameni!»

Dealtfel, pentru a vă înfățișa importanța pe care englezii o acordă cîștigării Cupei, ni se pare suficient să cităm declarația făcută presei, anul acesta, de Don Revie, managerul lui Leeds United, într-un moment în care echipa sa avea șanse să cîștige trei trofee majore, între care Cupa europeană a cupelor: «Dacă cineva ne-ar da garanția că vom dobîndi Cupa Angliei, am fi gata să renunțăm la cea pe care o vom juca contra lui Milan, la Salonic».

Adevărat festival, carnaval de culori, dezlănțuire de pasiuni, revărsare de energii și entuziasm, finala Cupei Angliei rămîne, an de an, evenimentul nr. 1 al spectatorului insular.

Reîntorcîndu-ne pe teritoriul sigur al cifrelor, să amintim

● Fotografie «istorică» pentru fotbalul insular, provenind din 1950, de la Belo Horizonte, unde — în «optimile» de finală ale campionatului mondial — anonima echipă a S.U.A. a învins «favorita» Angliei! Gaetjeus a șutat, Williams a scăpat mingea în gol și... «cea mai rușinoasă înfrîngere» începe să capete contur...

că recordul cuceririi Cupei aparține aceleiași echipe — Aston Villa, învingătoare în 7 din cele 9 finale la care a luat parte, urmată de Blackburn Rovers și Newcastle — cu cîte șase triumfuri, Wanderers, Tottenham și West Bromwich Albion — cu cîte cinci. O singură dată în istoria acestui zbuciumat trofeu englezii s-au văzut obligați să-l lase să plece dincolo de granița (imaginară) a țării, în 1927 succesul surzînd echipei galeze Cardiff City, primită în competiție cu zîmbete îngăduitoare.

Dar — cum spuneam — generozitatea costă uneori mult în fotbal...

PRESTON NORTHEND — IATĂ NUMELE PRIMEI CAMPIOANE

Neputînd să reziste din punct de vedere financiar numai din răzlețele meciuri de cupă, animatorii marilor echipe s-au văzut nevoiți să caute modalități noi de supraviețuire și din voința lor de a-și pune jucătorii să evolueze săptămînal s-a născut, în 1888, campionatul englez — competiție denumită pe scurt **Ligă**.

● Cel mai vechi trofeu fotbalistic al lumii moderne — Cupa Angliei — în miinile celebrului Bobby Moore, căpitanul lui West Ham United, câștigătoarea lui în 1964. Ca fundal, tribunele arhipline ale uriașului Wembley...

● Purtat în triumf de Iașin și Puskas, Stanley Matthews se desparte cu lacrimi în ochi de tribune, consfințind încheierea celei mai lungi cariere din istoria fotbalului de performanță.

Prima ediție a consemnat succesul detașat al lui Preston Northend, echipă care — cu 18 victorii și 4 meciuri egale, adică cu 40 de puncte din 22 de confruntări — a stabilit un record care rămâne și astăzi în picioare, chiar și Arsenalul, în anul său de aur, 1931, trecându-și în cont doar 66 de puncte din 42 de partide (patru înfringeri).

Presa vremii începe să noteze numele primilor «idoli» din istoria fotbalului: portarul Rowley — de la Stocke City, atacantul Nicholas Ross, golgeterul primei echipe campioane, plecat de la Hibernian, trecut pe la Hearts, transferat la Preston, la Liverpool și Everton, «drumuri» care vorbesc grăitor despre marea sa clasă. Într-o imaginară cronică de onoare a acelor timpuri se mai înscrisu numele lui Howard Spencer — 14 sezoane jucător și 29 manager la Aston Villa, Ernest Needham, Billy Meredith, un galez care la 46 de ani era căpitanul reprezentativei țării, Stephen Bloomer, fantasticul atacant al lui Derby County, pentru ca istoria noastră să ajungă la William Ralph Dean, supranumit «Dixie», jucător pe care specialiștii continuă să-l considere — și astăzi — cel mai complet fotbalist care a evoluat vreodată pe gazoanele engleze. Transferat în 1925, la Everton, pentru o sumă care astăzi ar sugera o glumă reușită, Dean va juca timp de 13 ani în aceeași echipă, marcând pentru Everton 379 de goluri și reușind o performanță valabilă și astăzi: 60 de goluri într-un singur sezon! Inegalabil în jocul aerian, posesorul unui violent șut cu ambele picioare, Dean a devenit repede marele favorit al spectatorilor britanici, popularitatea sa atinând cote unice.

Centrul înaintaș al lui Everton se făcuse atât de cunoscut în Anglia, încât în 1934 poliția a trebuit să depună eforturi considerabile pentru a depista un infractor care — semănând leit cu Dean — contracta mereu împrumuturi fabuloase în numele jucătorului lui Everton. Tot mai agasat, «Dixie» a acceptat să colaboreze cu poliția pentru prinderea aceluia care, la Liverpool, cu o zi înaintea meciului, cumpăraseră 12 costume de haine semnând William Dean, dar lucrurile s-au complicat și mai mult în clipa în care fotbalistul și «fratele său siamez» s-au găsit față în față în biroul șerifului, fiecare pretinzând că el... este adevărata vedetă!

Neștiind cum să judece, polițiștii au hotărât ca cei doi să fie supuși unei probe de lovire a balonului cu capul. De fapt, proba n-a avut loc, căci adevăratul Dean n-a rezistat din punct de vedere nervos, scăpând balonul de pe cap de la a treia lovitură! Convinși de identitatea «impostorului», polițiștii l-au eliberat pe escroc, trimițându-l pe fotbalist în spatele gratiilor, de unde conducătorii lui Everton l-au scos abia după două săptămâni, timp în care slăbise cu... 9 kilograme.

Lăsând de-o parte legenda pe care, ca întotdeauna, o putem bănuși de subiectivism, ajungem cu istoria noastră la cel care scrie, de unul singur, multe pagini de glorie din cronică fotbalului englez, la cel pe care publicul Wembley-ului îl va boteza, cu patimă și admirație

«NEBUNUL STAN»

Încercînd să schițăm în cîteva trăsături de condei cariera unuia dintre «monștrii sacri» ai balonului rotund, să începem

cu un citat, datorat unui articol din «Sunday Times».

«Ceremonia acordării titlului de cavaler a avut loc la Buckingham Palace. S-a păstrat aproape întregul ritual străvechi, înmînarea cordonului de cavaler al Imperiului Britanic, atingerea umărului cu sabia, trecerea numelui marelui lord în cartea de onoare. Au lipsit doar turnirurile, în care altădată pretendenții la onoarea lui «Sir» se băteau cu spadele sau topoarele. Pe vremea aceea nimănui nu i-a trecut prin cap că acest titlu poate fi dobîndit pe terenul de fotbal. Iată că se poate!»

Într-adevăr, în anul 1965, Stanley Matthews a fost înnoobilat de regină, devenind primul lord din istoria fotbalului, el, un englez ca toți ceilalți, născut într-o familie modestă, ca fiu al unui boxer și al unei bucătărese. O asemenea cinste nu va mai cunoaște decît Alf Ramsey, antrenorul care va aduce Angliei un titlu mondial visat de generații, dar și asta este o altă poveste..

Împlinind 32 de ani, rapidul și vicleanul Matthews a fost pus pe lista de transferuri a clubului în echipamentul căruia jucase din prima zi, Stoke City; conducătorii s-au despărțit de cel pe care-l mîngiaseră «nebunul Stan» cu o firească strîngere de inimă, doar vîrsta acestuia împingîndu-i spre un asemenea gest....

N-a trecut nici un an și proprietarii lui Stoke City și-au dat seama de greșeala făcută: în timp ce formația lor a retrogradat noua echipă a izgonitului Matthews, Blackpool, a ajuns în finala Cupei Angliei. După două încercări nereușite, în care Blackpool a pierdut de puțin în fața lui Manchester United și Newcastle, Wembley-ul a găzduit, în 1953, triumful lui Stanley Matthews, a cărei echipă a dobîndit Cupa, la capătul unui meci dramatic contra lui Bolton Wanderers, după ce fusese condusă cu 3—1 cu 15 minute înainte de sfîrșit!

După acest succes, conducătorii lui Blackpool au început să caute un înlocuitor pentru Matthews, care depășise 36 de ani. Încercări infructuoase, în ciuda unor oferte neobișnuit de tentante. Adus la Blackpool ca să-l înlocuiască pe Matthews, Alex Harris — născut în același an în care neostenitul Stanley... debuta în echipa națională — avea să declare, nu fără amărăciune, după un sezon petrecut pe banca de rezerve:

— N-am de gînd să îmbătrînesc ca rezervă. Matthews va juca încă 100 de ani!

Luînd lucrurile în glumă, trebuie să recunoaștem că tînărul

Harris n-a fost prea departe de adevăr. Întors la Stoke City, Matthews și-a continuat irealul său marș triumfal, reîntorcîndu-se cu o echipă modestă în prima ligă și devenind — în 1962 — cel mai bun fotbalist al Angliei. La trei zile după primirea distincției, «nebunul Stan» și-a invitat prietenii în jurul unui tort în care înfipsea nici mai mult nici mai puțin decît 47 de lumînări!

Înainte de retragerii, în toamna anului 1965, Stoke City a organizat pentru Matthews o partidă onorifică, invitînd pe Wembley o reprezentativă mondială, sub culorile căreia au evoluat — în semn de omagiu pentru marele erou al gazonului — stele de primă mărime: Iașin, Di Stefano, Kubala, Schnellinger, Puskas. Deși Stoke City a pierdut cu 4—6, tribunele arhipline au scandat, fără întrerupere, «Stanley! Stanley! Stanley!», cor ce mai răsună și astăzi pe stadionul local, chemînd la atac pe nepoții lui sir Matthews....

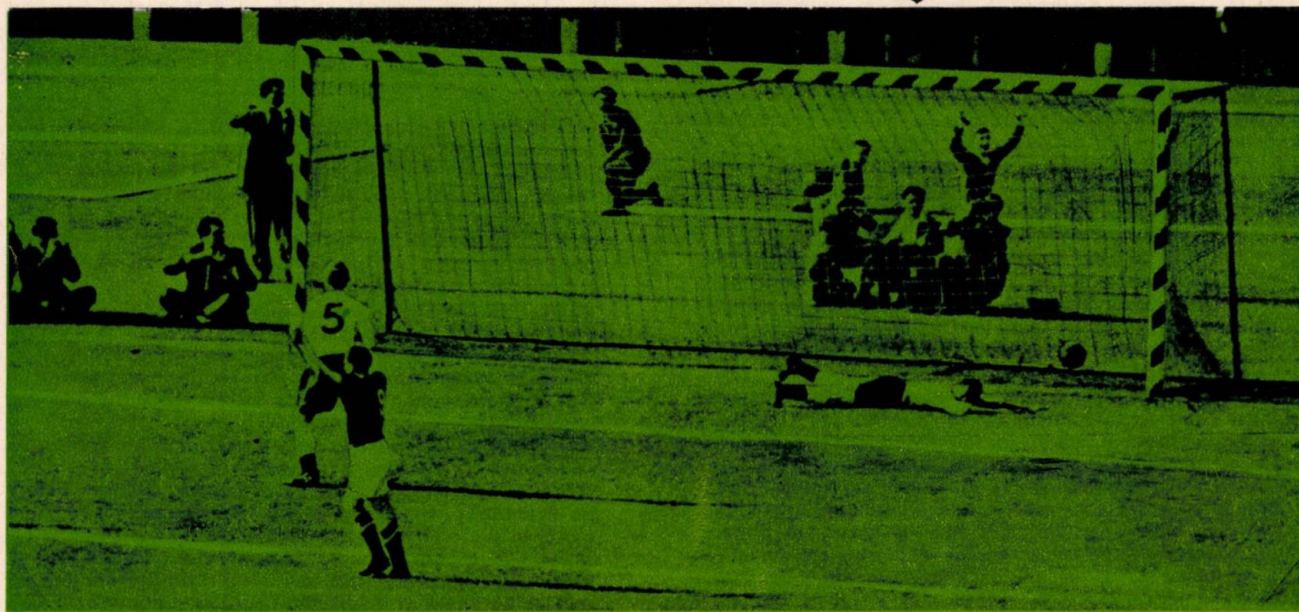
După fluierul final al arbitrului, Iașin și Pușkas l-au ridicat pe umeri pe Matthews, străbătînd un tur de pistă. În fața unui public delirînd, Matthews plîngea copilărește, despărțindu-se cu greu de lumea miraculoasă a balonului rotund.

Adept al unor antrenamente draconice, serios și sportiv de-a lungul unei cariere care a numărat 33 de ani de fotbal în prima ligă a celui mai dificil dintre soccerele lumii, «nebunul Stan» s-a retras cu un palmares unic, rămînînd o adevărată figură de basm în ochii spectatorului de fotbal de pretutindeni.

În clipa cînd, de pe umerii lui Iașin și Puskas, Matthews a coborît într-una dintre cabinele Wembley-ului, el ducea în spate nu numai povara unei glorii care va rămîne peste secole, ci și oboseala a 50 de ani de viață, întîmplările și emoțiile a 83 de meciuri jucate în reprezentativa țării.

Deși presa sportivă nu-i mai pomenește decît rareori numele, sîntem gata să credem că Matthews mai joacă și astăzi undeva, legendă vie, prelungind în istorie o longevitate fotbalistică fără egal...

● **Stupefacție pe Wembley: minutul 1 al meciului Anglia-Ungaria și oaspeții deschid scorul prin Hidegkuti! Portarul Merrick zace neputincios, în vreme ce tribuna începe să intuiască ploaia de goluri ce urmează...**

«REVOLUȚIA» ARSENALULUI ȘI 0-1 CU... S.U.A.

În epoca dintre cele două războaie, un loc aparte îl ocupă modernizarea jocului cu balonul rotund, transformarea lui treptată dintr-o îndeletnicire romantică într-o adevărată meserie, supusă unor legi tot mai exacte. Pe acest drum al transformării fotbalului dintr-un joc-spectacol, într-unul numit — cu blîndețe — realist, un rol de frunte l-a jucat apariția pe gazoane a W.M.-ului, succesele răsunătoare obținute de prima echipă care a aplicat prescripțiile acestui sistem. F.C. Arsenal Londra.

Dar, ca într-un adevărat lanț, nu poți vorbi despre Arsenalul anilor 1930—1940 fără a menționa numele lui Herbert Chapman, cel pe care istoricii fotbalului îl identifică drept părintele W.M.-ului, inventatorul apărării aglomerate, acuzîndu-l totodată de a fi aruncat — în numele siguranței proprii porți — sămînța defensivei exagerate, a nesfîrșitelor meciuri terminate, din dublă precauție, cu 0-0...

Chapman s-a remarcat la Huddersfield Town, echipă modestă, pe care a promovat-o în prima Ligă și cu care a ajuns — în 1920 — în finala Cupei Angliei, pierzînd după prelungiri în fața lui Aston Villa, printr-un autogol, primul autogol consemnat de istoria finalelor Cupei Angliei. Cinci ani mai tîrziu, Chapman trece la Arsenal, în același sezon în care legea ofșaid-ului se modifică, prevăzînd — ca în zilele noastre — că se află «afară din joc» atacantul care nu are între el și poarta adversă cel puțin doi jucători ai echipei de apărare, în loc de trei cum stipula vechea regulă. Căutînd să exploateze modificarea regulamentului, Chapman a renunțat la vechea deviză conform căreia se socotea că cea mai bună apărare este atacul, căutînd soluții pentru întărirea defensivei, în așa fel încît — indiferent de ceea ce se întîmpla pe restul terenului — poarta Arsenalului să fie cît mai bine păzită.

Revoluția tactică a constat, înainte de toate, în așezarea pe teren a liniei de apărare, prin introducerea în terminologia fotbalistică a cuvîntului «stoper», fundașul central inexistent pînă atunci, devenit imediat «cheia» marilor succese ale Arsenalului din anii următori.

După ce va face cîteva transferuri costisitoare, Chapman — ai căror jucători se așază, cumînți, în teren în forma literelor W și M — conduce Arsenalul la cîștigarea Cupei în 1930 și la dobîndirea titlului de campioană în 1931, 1933 și 1934, performanță repetată de echipa londoneză după moartea managerului, în 1935, 1936 și 1938!

Surprinzîndu-și adversarii, grație noului sistem de joc, Arsenal a stabilit atunci un record neegalat la ora actuală, izbutind să adune într-un singur sezon 66 de puncte...

Folosind ideile tactice ale lui Chapman, reprezentativa Angliei și-a păstrat în continuare renumele invincibilității pe teren propriu, în insulă englezii dovedindu-se adversari de netrecut. Aceeași echipă care pierde meci după meci pe continent — 3-4 cu Spania în 1929, 2-5 cu Franța în 1931, 1-2 cu Elveția în 1933, 1-2 cu Cehoslovacia și Ungaria în 1934 — se arată imbatabilă pe Wembley, administrînd șase goluri maghiarilor, zdrobindu-i pe cehoslovaci și austrieci, marcînd 7 goluri în poarta celebrului Ricardo Zamora, în sfîrșit, întrecînd — la 14 noiembrie 1934 — Italia, dublă campioană a lumii, cu 3-2.

Vanitoși ca întotdeauna, englezii fac minuțioase preparative înaintea campionatelor mondiale din Brazilia (1950), participare care a însemnat apariția lor în circuitul competiției fotbalistice supreme, multă vreme contestată de tradiționala trufie britanică. Anul 1950 avea, însă, să aducă ceea ce istoricii balonului rotund au numit «cea mai rușinoasă înfrîngere a fotbalului englez»: pierderea partidei cu echipa de amatori a Statelor Unite, a doua zi după ce antrenorul Winterbottom declarase că toată lumea știe să joace fotbal pe planetă, mai puțin eschimoșii și... americanii!

Iată că, după o lungă perioadă de izolare, inventatorii fotbalului se întorc în arena internațională, încercînd să cucerească reduta campionatelor mondiale. Dar primul lor pas este făcut cu stîngul. Îngenunchează, echipa este primită la Londra cu o răceală suspectă. Observatorilor de atunci nu le-a scăpat, desigur, amănuntul că cel mai trist dintre jucătorii debarcați — pe furie — pe pista aeroportului Heathrow s-a arătat fundașul ...Alf Ramsey, din vina căruia americanii înscriseră singurul gol al celui meci de pomină.

Dacă am fi sentimentali, am zice că din ziua aceea Alf Ramsey a jurat să-și ispășească cîndva păcatul, cîștigînd pentru țara sa «Zeita de aur» a fotbalului.

Acest lucru îl va realiza abia antrenorul cu același nume, în 1966. Dar pînă atunci vă mai cerem un bob zăbavă....

PRIMUL «MECI AL SECOLULUI» — ASPRA ADMONESTARE A FOTBALULUI ENGLEZ

Ne place astăzi să pomenim, la fiecare pas, de cîte un «meci al secolului», la fotbal sau la box, la șah sau atletism; o facem cu îngăduință, cei mai mulți dintre noi fără să știm — sau fără să ne aducem aminte — că primul meci de acest gen a fost găzduit pe Wembley, la 21 septembrie 1953, opunînd reprezentative de fotbal ale Angliei și Ungariei.

Se aflau față în față, pe de o parte, Anglia, echipă care făcuse o lozincă din invincibilitatea terenului propriu, garnitură posedînd tripla de aur a lui Blackpool — Matthews, Taylor, Mortensen — pe de alta, vestita formație a lui Gustav Sebes, care domina cu autoritate arena internațională a acelor ani, impunîndu-și legea pe continent, unsprezece glorios care va scăpa, printre degete titlul mondial, pus în joc la campionatele lumii din 1954....

Cu o săptămînă înaintea meciului de pe Wembley, mult cititul «Daily Mail» scria, nu fără trufie: «Dacă Matthews și Taylor vor arăta forma lor obișnuită, atunci veselii unguri veniți din Budapesta vor suferi cel mai mare șoc din cariera lor fotbalistică».

Evident, puțini sînt amatorii de fotbal care să nu-și amintească scorul acelei partide memorabile, aspră admonestare pentru echipa celebrului Billy Wright, unul dintre cei mai mari jucători din istoria fotbalului, cel mai consecvent căpitan al formației Albionului, cu 88 de banderole albe din 105 meciuri disputate sub culorile naționalei...

Să recurgem, de aceea, la presa vremii, oferindu-vă rezumatul partidei cu vorbele aceluiași «Daily Mail»:

«MINUTUL 1: Fulgerător atac inițiat de Hidegkuti. Șut puternic de la 12 m și gol! 1-0 pentru Ungaria.

MINUTUL 15: Acțiune surprinzătoare purtată de Matthews. Pas către Mortensen, mai departe către Sewell și reușim egalarea: 1-1.

MINUTUL 21: La balon Bozsik. Apoi Puskas. Urmează un dribling și o minge subtilă trimisă de Hidegkuti. Golul este o treabă simplă: 2-1.

MINUTUL 24: Cursă a lui Csibor. Pasă către Puskas. Peste o clipă, Wright este «întors» și cade la pămînt. Aceeași soartă îi așteaptă și pe ceilalți trei apărători ai noștri, care încearcă să bareze drumul ungurilor. Șut și Merrick scoate pentru a treia oară mingea din poartă: 3-1.

MINUTUL 29: Bozsik execută o lovitură liberă, mingea se lovește de Puskas, își schimbă direcția și: 4-1.

MINUTUL 38: Pentru prima oară, Robb reușește să scape de Buzansky, Bozsik și Budai. Centrarea lui ajunge exact în piciorul lui Mortensen, care înscrie: 4-2.

MINUTUL 50: Un moment de neatenție a lui Dickinson și Kocsis trimite balonul cu capul în bară. Reluarea lui Bozsik este fără greșală și ungurii se distanțează: 5-2.

Pentru englezi, Cupa Angliei este cel mai important trofeu din lume.

MINUTUL 55: Puskas se strecoară cu mingea pe aripa dreaptă. Urmează o pasă către Csibor și o centrare spre mijlocul careului. Cu capul, Hidegkuti înscrie cel de-al treilea gol al său: 6-2.

MINUTUL 59: Penalty în urma unui fault comis de Grosics asupra lui Robb. Transformă Ramsey și stabilește scorul final: 6-3 pentru Ungaria!»

Ceea ce a urmat înfringerii nu este greu de imaginat. Walter Winterbottom, selecționerul echipei Angliei, a declarat la conferința de presă că «jucătorii mi-au lăsat impresia că se află într-o lume de fenomene neștiute», iar această sinceritate... l-a scutit de valurile unei critici vehemente, care n-a cerut — cum va face mai târziu — demisia antrenorului! Doar trimisul

Bobby Moore și Martin Peters, doi dintre cei mai buni jucători englezi ai ultimului deceniu, mereu în lupta pentru supremația fotbalistică a Angliei.

ziarului elvețian «Sport» — Zürich, care-i numește pe englezi «diletanți amărâți», aruncă vina grelei înfringeri pe același Winterbottom, arătând că așezarea apărării gazdelor la marginea careului de 16 m a înlesnit maghiarilor mișcările de învăluire, permițându-le să înscrie în voie.

Se pare, însă, că adevărul era undeva la mijloc, echipa maghiară arătându-se în acea perioadă de neînvinc, fiind socotită în cercurile specialiștilor drept fără rival la campionatele mondiale ce se pregăteau de start în Elveția... Pentru cei care trata-seră — din nemăsurată mândrie sau din necunoștință de cauză — înfringerea de pe Wembley drept un accident, revanșa disputată un an mai târziu, pe Népstadion, va furniza datele definitive: englezii sînt învinși cu un scor dureros: 1—7!

Urmează o prezentă simbolică la campionatele mondiale din Elveția, cînd echipa Albionului nu izbuteste să treacă de «pragul» sferturilor de finală: 2—4 cu Uruguay-ul, trimițându-i pe englezi acasă cu multe zile înaintea acelei finale senzaționale. În care reprezentativa R.F. Germania învingea cu 3—2 Ungaria, după ce pierduse în serii cu 3—8....

Atunci, actualul președinte al F.I.F.A., sir Stanley Rous, la ora aceea secretarul lui Football Association, a stabilit un plan de 4 ani, al cărui scop urma să fie «modernizarea fotbalului englez», aliată cu «impunerea lui pe plan internațional».

Nimeni nu avea cum să știe că procesul de impunere a soccerului va cere nu 4 ani, ci 12, și că tocmai Alf Ramsey — fundașul care pecetluise scorul primei înfringeri de pe Wembley — avea să-și lege numele de marșul triumfal din 1966...

«RAMSEY TREBUIE SĂ PLECE...»

În 1963, cînd fostul manager a lui Ipswich Town — nu altul decît Alf Ramsey — a fost numit la cîrma reprezentativei Angliei, acesta nu s-a sfiit să convoace un grup numeros de ziariști, declarînd, cu emfază, că echipa sa va deveni — cu siguranță — campioana lumii în 1966! Brusc, ziariștii, obișnuți cu stilul sfătos al lui Winterbottom, s-au simțit ostili față de omul tăcut și malițios de dincolo de microfon, începînd chiar de a doua zi atacuri mai mult sau mai puțin voalate împotriva lui...

Oricît am fi de îngăduitori cu numele lui Walter Winterbottom, trebuie să recunoaștem că în lunga perioadă cîlă condus echipa Angliei, rezultatele au întîrziat să vină, în ciuda faptului că misiunile nu lipseau și că — lucru surprinzător — ziariștii îi găseau de fiecare dată cele mai «potrivite» scuze. Astfel, catastrofa aeriană de la München din 1958, în care au pierit 7 dintre jucătorii lui Manchester United, a constituit mult timp o scuză acceptabilă pentru managerul ce nu reușea să alcătuiască cea mai bună formație. La campionatele mondiale din Chile, în 1962, înfringerea insularilor (1—3) în fața Braziliei, în «sferturi», s-a pus pe seama lui... Garrincha, al cărui joc — avea să declare Winterbottom — era imposibil de contracarat!

Tot ceea ce părea o glumă sau o încercare temerară din partea simpaticului Winterbottom se transforma în încăpăținare sau trufie stupidă atunci cînd era vorba de taciturnul Ramsey, primul antrenor din istoria fotbalului englez care își va permite, în iarna lui 1965, să afișeze pe ușa cantonamentului echipei naționale de la Lillenshall: «Accesul ziariștilor interzis!»

Reacția acestora n-a întîrziat. După meciul pierdut contra Franței, 2—5 în campionatul Europei, marea majoritate a gazetelor britanice au publicat manșete cu litere uriașe: «Ramsey trebuie să plece!»

Dar Ramsey n-a plecat...

Antrenorul a părut că nu acordă nici un fel de atenție criticilor repetate și — fapt surprinzător pentru mentalitatea multor europeni continentali — federația engleză a știut să nu reacționeze la reproșuri, acordînd în continuare credit antrenorului atacat din toate părțile.

ALF RAMSEY

Înaintea campionatului mondial, Ramsey a hotărît susținerea unui turneu-fulger dincolo de Canalul Mîneei și în ajunul plecării s-a văzut silit să răspundă din nou interpelărilor indiscrete și tăioase ale gazetarilor.

Imperturbabil, Ramsey a replicat cu proverbia lui lipsă de amănunte, mulțumindu-se să oprească ștacheta optimismului la foarte generalul «sîntem bine pregătiți».

Rugat să anunțe cei 22 de jucători incluși pe lista F.I.F.A., el a citit cu voce monotonă: Banks, Springett, Bonetti, Armfield, Newton, Milne, Paine, Peters, Cohen, Stiles, Moore, Jackie și Bobby Charlton, Greaves, Hunt, Connally, Ball, Hurst, Hunter, Eastham, Callaghan și Wilson.

Din nou, un val puternic de critici. Cine a mai auzit să folosești un jucător — Stiles — care poartă ochelari? Cum este posibil să pleci în Europa pentru a juca 4 meciuri în 10 zile înaintea unui campionat mondial? Cum își închipuie managerul că Greaves, mereu lăsat în vremea din urmă pe tușă, va accepta să joace alături de Hurst sau Hunt?!

Ramsey a ridicat din umeri și echipa a traversat Canalul, izbutind 4 victorii mai mult sau mai puțin semnificative — 3-0 cu Finlanda, 6-1 cu Norvegia, 2-0 cu Danemarca, 1-0 cu Polonia —, izbînzi care, prin presupusa modestie a partenerilor, nu ofereau prea multe certitudini specialiștilor insulari.

Dealtfel, pentru a vă lămuri asupra manierei în care Alf Ramsey înțelegea să se destăinuie ziaristilor, este suficient să vă redăm câteva fragmente din ampla conferință de presă susținută la Chorzow, după victoria contra Poloniei:

— Care dintre jucători v-a plăcut cel mai mult?

— Niciodată nu fac deosebiri între jucători. Nici între ai mei, nici între cei ai adversarului. Consider că un antrenor nu trebuie să procedeze altfel. În fotbal, contează numai echipa.

— Anglia va juca în campionatul mondial în aceeași alcătuire ca aici?

— Poate că da. Mai pot apărea însă anumite schimbări.

— Ce părere v-a lăsat arbitrajul?

— Jucătorii și antrenorii n-ar trebui să se pronunțe asupra calității arbitrajului.

La sfîrșitul discuției, un ziarist polonez nu s-a mai putut abține:

— Vă rog să mă iertați. Peste 6 zile încep campionatele mondiale. Aș avea o întrebare.... Credeți în victoria echipei dv? Și încă ceva: în ce mod vă gândiți să o obțineți?

Întors din drum, Ramsey a zîmbit pentru prima oară:

— În ce mod? Trebuie să câștigăm 6 meciuri consecutive. Cît despre victorie, desigur, cred în ea. Întotdeauna am crezut...

De la Chorzow, englezii s-au întors la Londra, pregătind meciul inaugural al lui «World Cup», contra Uruguayului.

Cînd la 11 iulie 1966, după tradiționalul «God Save The Queen», englezii au trecut la încălzire, nimeni nu știa ce să creadă cu adevărat despre echipa lor. Joacă bine? Joacă rău? Are șanse? N-are?

Se pare că alături de tumultoasa tribună a Wembley-ului — tulburătoare în fidelitate și entuziasm — numai Alf Ramsey ar fi fost gata să parieze cu viață pentru triumful ce avea să vină.

SINGUR ÎMPOTRIVA TUTUROR....

Altfel recunoscuți pentru reticența și lipsa lor de înflăcărare, tradițională, englezii au apărut lumii radical schimbați de evenimentele fotbalistice ale anului 1966. Simțind că a sosit mult așteptata clipă a «marii răzbunări», inventatorii fotbalului modern au făcut din campionatul mondial pe care l-au găzduit în vara aceleiași an începutul și sfîrșitul lumii, așezîndu-l pe Ramsey în fața unei singure soluții: VICTORIA.

Într-un moment în care chiar un membru al Cabinetului britanic căuta să aducă optimismul și exigențele fără acoperire cu picioarele pe pămînt, declarînd public că «o eventuală înfrîngere la fotbal n-ar trebui să devină o tragedie națională», Ramsey părea să trăiască o adevărată dramă: i se cerea victoria tocmai de către cei care îl arătau o totală... neîncredere!!

A fost nevoie de un prim meci apatic al echipei pentru ca neostenitul cor al adversarilor să se dezînlățească, văzînd în acel

0-0 cu Uruguay-ul numai slăbiciunile gazdelor și cerînd, în plină desfășurare a competiției — pentru ultima oară! —, capul unui manager orgolios și opac la orice sugestie a presei. De fapt, ultimul eveniment ce încinsese peste măsură spiritele (și așa încins...) îl constituia atitudinea pe care Ramsey o adoptase — de data aceasta argumentînd — față de Jimmy Greaves, atacant de renume care izbutise, încă de la 21 de ani, mult invidiata performanță de a marca o sută de goluri în Ligă și pe care gazoanele britanice abia îl recuperaseră, după o fulminantă carieră la Milan... Ramsey nu se sfîșie să declare în fața unui număr record de ziaristi că «stilul lui Greaves nu se potrivește cu intențiile echipei mele», pentru ca vorbele sale să fie răsucite pe toate părțile și multe publicații să declanșeze vehemente atacuri, așezînd pe coji de nucă vanitatea exagerată a unui manager care, la urma-urmei n-a izbutit decît un biet 0-0 cu Uruguay-ul....

În clipa aceea — apreciată mai tîrziu drept decisivă pentru ceea ce avea să urmeze — imperturbabilul Alf Ramsey nu avea să se dezică, făcînd o precizare care a turnat gaz peste foc:

— În ziarele de luni mi s-au pus în seamă cuvinte pe care nu le-am rostit, afirmîndu-se că aș fi zis «cred că Anglia va cuceri Cupa». Vreau să fac o precizare. N-am spus așa ceva, am spus că sînt sigur că Anglia va deveni campioana lumii!

În această stare de spirit au abordat englezii meciul cu Franța, tranșat repede în favoarea lor de două lovituri cu capul ale lui Hunt. Dar nici această izbîndă nu a avut darul de a convinge, «The Guardian» scriînd negru pe alb că «dacă portughezii ar fi avut aceleași ocazii de gol, atunci francezii n-ar fi scăpat fără să scoată de zece ori mingea din poartă».

Învățat parcă să se teamă mai mult de prieteni decît de dușmani, Ramsey a mers mai departe, surd la critici, trimițînd aceeași garnitură în sferturile de finală, contra Argentinei, cu miopul Nobby Stiles la mijlocul terenului...

Ziua «sferturilor» a fost prea tristă pentru fotbal, în general, ca să insistăm asupra ei. Amintim totuși că, în urma eliminării argentinianului Rattin, meciul a degenerat, încheindu-se cu adevărate rafale de pugilat, ai căror penibili eroi au fost Solari, Artime și Onega, că argentinienii au vorbit în gura mare de existența unui «complot» contra lor și a uruguayenilor (cu doi jucători eliminați de arbitru... englez Finney!), amenințînd cu plata unor polițe grele, promisiune pe care o vor respecta, oarecum, patru ani mai tîrziu, punînd la cale o abilă înscenare contra lui Bobby Moore, acuzat la Lima de furtul unei brățări!

Ziua meciului cu Argentina a fost singura în care comentatorii avizați ai fotbalului insular își aduc aminte să-l fi văzut pe Ramsey scos din sărite, hazardîndu-se într-o declarație — «am jucat contra unei echipe de animale» — care va naște un conflict aproape diplomatic, terminîndu-se cu strategice scuze de rigoare.

În semifinale, mari favoriți la «bursa» pariurilor porneau portughezii, forma excepțională a lui Eusebio creditîndu-l pe lusitani cu 13 cote contra 8, încredere firească după senzaționala eliminare a Braziliei, acea ostenită și demodată echipă cu care Feola traversase Oceanul promițînd marea cu sarea...

Aruncînd în joc două piese tactice de mare însemnătate, Bobby Charlton și Stiles, ordonîndu-i ultimului să se «lipească» de Eusebio asemenea unei umbre, ceea ce ascultătorul mijlocăș nu va pregeta să facă cu un sacrificiu remarcabil, spre disperarea minioasă a lui Eusebio (care nu va izbuti decît un gol simbolic, și acela din penalty...), Ramsey și-a condus echipa spre o victorie indiscutabilă, a cărei semnificație nu se poate să fi scăpat inamicilor dintotdeauna, acelora ce-l pîndeau încă de la acel gol de care s-a făcut vinovat la campionatele mondiale din 1950...

De a doua zi tonul articolelor de specialitate a devenit mai blînd, toată lumea ajungînd parcă la de mult intuita concluzie că formația gazdă are cele mai mari șanse să cucerească Zeița, că ea apare ca net favorită a finalei, în care echipa vest-germană nu poate emite pretenții decît printre-o nefericită întîmplare care

(Continuare în pag. 162)

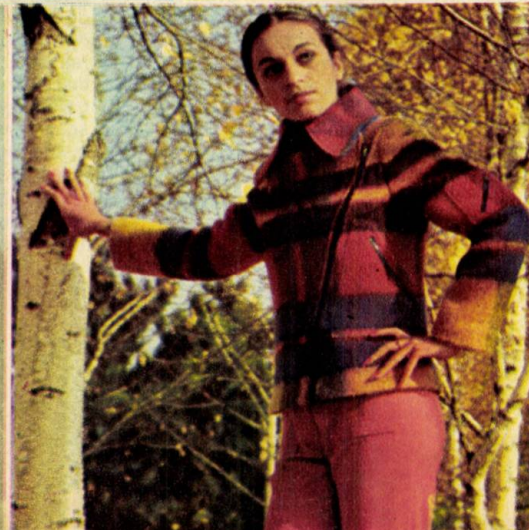
Moda anului 1974 aduce o serie de elemente noi.

Îmbrăcămintea celor ce îndrăgesc sportul în acest an va crea o ambianță plăcută prin varietatea de țesături și culori.

Vor domina bluzoanele din stofă, combinată cu tricot, purtate la pantaloni.

Jachetele scurte sau lungi, cu plăci, gulere late, ampleare în spate, cordoane înodate.

Sarafanele asociate cu bluze chemisier și pulovere sport sînt prezente în această competiție a modei.

sportul și moda

Hainele din blană, gen cojoc, cu broderii de mină pe stil folk, jachetele scurte sau lungi, cu garnituri de blană și tigheluri continuă succesul model și în iarna '74.

La schi sau la cabană, blănurile și tricotajele realizate cu mult gust de creatorii de la fabricile Industriei Ușoare dovedesc talent și înalt nivel tehnic.

(Urmare din pag. 157)

ar putea fi — sugera o gazetă londoneză de seară — accidentarea vreunui titular, între care «bravul Stiles», pină mai ieri oaia neagră a celor ce, prin ricoșeu, vroiau să lovească managerul indezirabil!

De data aceasta, rolurile se arătau inversate....

Presa se întrecea în pronosticuri, care de care mai optimiste — «dacă repetăm meciul cu Portugalia, n-avem cum pierde», scria «Daily Morning» din ziua finalei —, în vreme ce pătitul Ramsey se știa încă cu un picior pe marginea prăpastiei, părint mai degrabă sincer decât diplomat când declara cu puține ore înaintea victoriei finale: «Vom întâlni cel mai dificil adversar de pină acum. Evident, vom învinge, dar va fi un meci foarte greu».

Într-adevăr, meciul a fost tare greu pentru echipa condusă de inteligența celui mai tânăr dintre frații Charlton; a fost nevoie de prelungiri, de un gol «cu cîntec» și de «capul» de kinogramă a lui Hurst pentru ca zbuciumatul Wembley să poată respira ușurat, pierzîndu-se în cîntece de delir și mulțumire, pentru ca Alf Ramsey — marele artizan, din umbră, al unei izbînzii visată de generații — să poată părăsi banca de la mijlocul terenului cu un zîmbet fugar pe buze, cu sentimentul datoriei dusă pină la capăt...

În vreme ce Londra sărbătorea victoria cu exuberanța și entuziasmul unei atît de lungi așteptări, rotativele depuneau primele pagini, fierbinți, ale ziarelor de luni dimineată, înștiințîndu-i pe cei ce nu încăpuseră în «templul fotbalului» de la Wembley că echipa Angliei este noua campioană de fotbal a lumii și că marele făuritor al acestei izbînzii nu este altul decât Alf Ramsey, pe care temperaturul «Times» nu se sfîșie să-l mîngie drept «amiralul Nelson al fotbalului»!

Dacă antrenorul vest-german Schön se făcea că uită detaliile marcării fatalului gol trei, declarînd cu simplitate și eleganță că «au învins cei mai buni», incurabilul orgolios Alf Ramsey — cel care va deveni în curînd cel de al doilea sir al balonului rotund — dădea tuturor o lecție de extraordinară modestie: — Victoria nu e a mea. E numai și numai a echipei....

*

Evident, istoria fermecătoare a Wembley-ului nu se încheie aici, dar noi — printr-un act arbitrar — am hotărît să-i punem punct final, o dată cu victoria supremă a fotbalului englez, desigur, cea mai fericită clipă din povestea de o jumătate de secol a unui stadion construit cîndva spre a rivaliza cu turnul Eiffel.

S-ar fi cuvenit — neîndoios — să pomenim de prestigioasa prezență a reprezentativei noastre în «templul fotbalului», despre acel mîndru 1—1 despre care se zice că a fost actul de naștere al unei generații de excepție din istoria fotbalului românesc, n-am fi greșit dacă am fi zăbovit măcar o clipă asupra înfrîngerii engleze din Mexic, asupra retragerii definitive de pe gazon a celui superb fotbalist cu aspect și tabieturi de fermier care a fost Bobby Charlton, în sfîrșit, s-ar fi căzut să amintim de recenta victorie a out-siderului Sunderland, din liga secundă, în fața «mașinii de fotbal» a lui Leeds în finala Cupei Angliei '73...

Pentru toate aceste omisiuni... intenționate ne cerem scuze. Sentimentali, parcă mai bătrîni și noi cu o jumătate de secol, asemenea stadionului din renumitul cartier londonez, am vrut să încheiem cu acel moment de apoteoză, cînd — sub ochii nedumeriți ai reginei — Bobby Moore a ridicat Zeița fotbalului deasupra capului, adăugînd o nouă pagină la tulburătoarea poveste a Wembley-ului.

Poveste ce se scrie, săptămîină de săptămîină, pe Wembley și aiurea de cincizeci de ani încoace....

Mult discutatul gol al finalei
Anglia-R.F. Germania

EXDO
S74

Cu și fără schiuri

Foto: TH. MACARSCHI

**I.A.P.L.
„IZVORUL RECE“
VĂ INVITĂ
LA RESTAURANTELE:**

Un local intim, îmbietor,
care vă așteaptă cu băuturi
de calitate și specialități.

La Crama «Miorița»

puteți fi servit cu:

- FRIGĂRUI DE PUI CU CIUPERCI
- FRIGĂRUI DE BATAL
- PUI LA CEAUN CU MUJDEI
ȘI MĂMĂLIGUȚĂ
- SĂRMĂLUTE DE PORC CU MĂMĂLIGUȚĂ
- SALATĂ ORIENTALĂ À LÀ «MIORITA».

București, Bd. Republicii nr. 76

**CRAMA
MIORITA**

RESTAURANTUL IZVORUL RECE

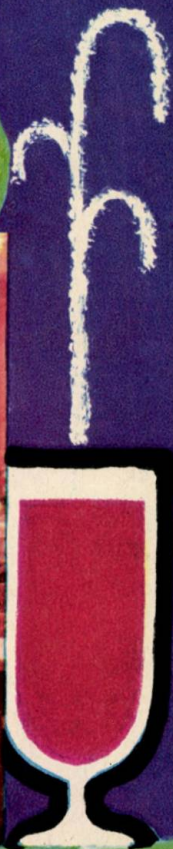

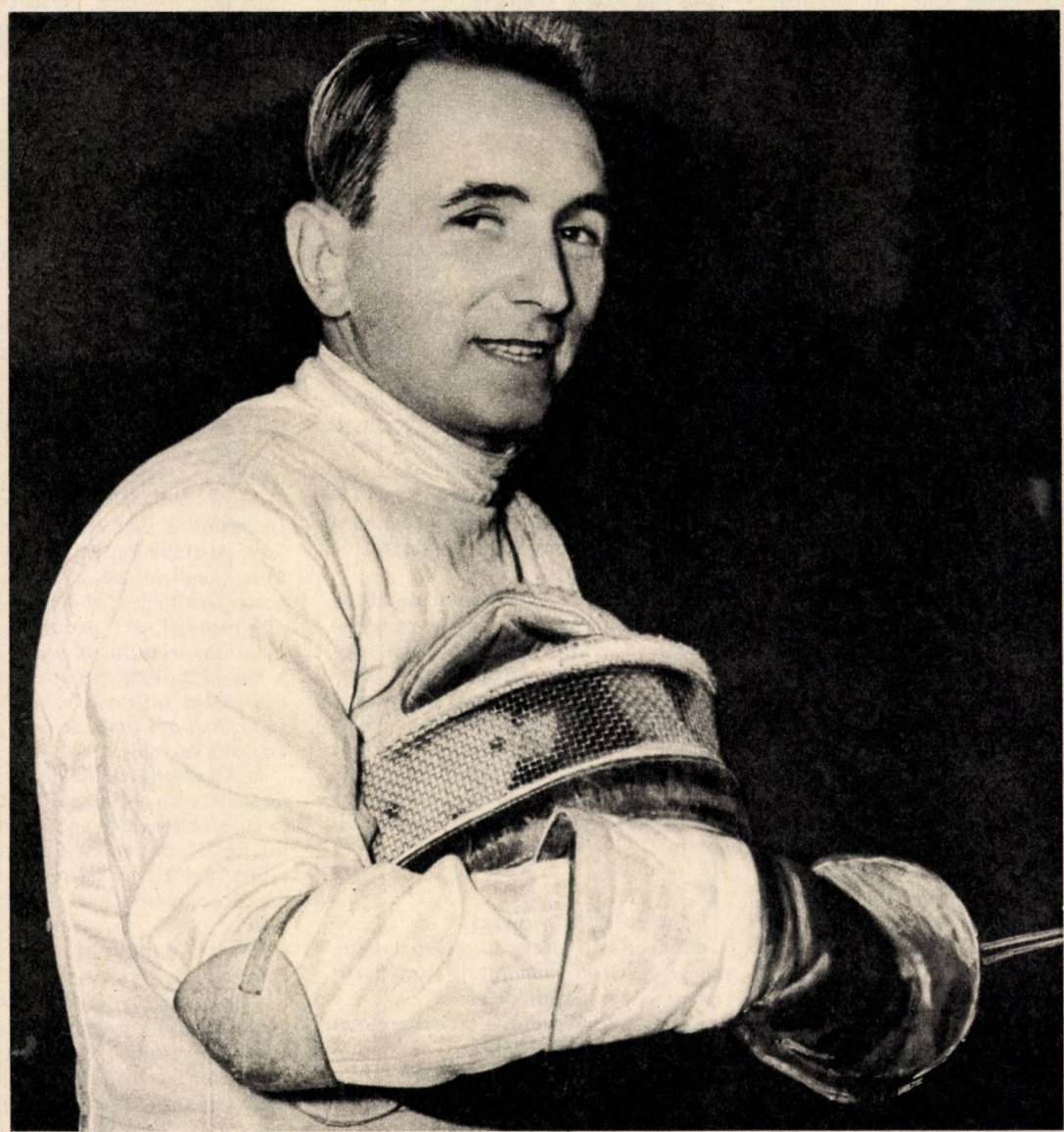
Din copiosul meniu
al acestui cunoscut restaurant
bucureștean
spicuim pentru dv:

- ESCALOP CU SOS DE VIN
ȘI CIUPERCI
- PREPARATE CALDE
- SPECIALITĂȚI LA MINUT
DIN OUĂ
ȘI BRÎNZETURI
- SPECIALITĂȚI LA MINUT
DIN CARNE
- GRĂȚAR

VINURI ALBE, NEGRE, SPUMOS,
LICHIORURI, BERE,
BĂUTURI RĂCORITOARE

Bd. Republicii nr. 92

Cel mai îndrăgit sportiv polonez JERZY PAWLOWSKI

De la Ciudad de Mexico încoace, scrima poloneză promovează, la nivelul tuturor armelor mulți, foarte mulți tineri. Practic, componenții loturilor

de floretă masculină și feminină sînt tineri sub 22 de ani, în timp ce la celelalte arme «noul val» este și el precumpănitor.

Și, totuși, dacă îi veți întreba pe tehnicienii polonezi care este preferatul lor, care este scrimerul ce le inspiră cea mai mare încredere și satisfacție,

vă vor răspunde invariabil: Jerzy Pawlowski. Un asemenea sondaj mi-am propus să fac recent, la Göteborg, cu prilejul Campionatelor mondiale de scrimă și, conform previziunilor, răspunsul a fost cel scontat...

*

Jerzy Pawlowski nu mai este un scrimer tânăr. Ca să respectăm adevărul, scrimerul polonez deține o funcție (evident, neoficială) care nu-l afectează de fel: cea de decan de vîrstă al mușchetarilor lumii. La ora actuală nici un trăgător nu s-a încumetat — ca Pawlowski — să rămînă pe planșă peste plafonul vîrstei de 40 de ani. Scrima competițională nemaifiind, ca în trecut, o simplă demonstrație de salon, ci devenind o luptă acerbă pentru fiecare tușe, se înțelege că și eforturile trăgătorilor au sporit simțitor. Mark Rakita, unul din adversarii direcți din ultimul deceniu ai sabrerului polonez, îmi mărturisea la Göteborg, unde a funcționat ca arbitru: «Pawlowski, pur și simplu, mă uimește!... Stă pe planșă de mai bine de 25 de ani și privești-l, și acum are ambiția de a urca pe podium...»

Rakita a intuit perfect: chiar dacă nu mai este tânăr, în accepțiunea sportivului de performanță, Pawlowski a rămas un mare ambițios. La Göteborg a fost la un pas de a cuceri medalii, și la individuale și la echipe. Locul 4 la un campionat mondial, cînd ai trecut de 42 de ani, să recunoaștem că reprezintă o performanță puțin obișnuită în scrimă. Cazul Pawlowski nu este egalat, în materie de longevitate, decît de cel al Ilonei Elek: la 43 de ani și ea mai evolua, în 1948, pe planșele de la Londra ale «mondialelor».

*

Cunoștința noastră cu Jerzy datează din anul 1957. Este anul în care la Paris apreciatul sabrer polonez cucerea pentru prima oară titlul de campion al lumii. În același an a venit la București, la un turneu organizat de forul nostru de specialitate, făcînd din nou dovada marii sale măiestrii. Pawlowski a repetat performanța, în 1965, tot la Paris (unde m-am numărat printre primii care l-au felicitat) și în 1966, la Moscova, după ce în multe alte ediții a fost finalist al campionatelor lumii: Budapesta — 1959, Buenos Aires — 1962, Gdansk — 1963, Montreal — 1967, Ankara — 1970 și Viena — 1971. Performanțelor din 1957, 1965 și 1966 li se adaugă cea

din 1968, de la Ciudad de Mexico, unde Jerzy Pawlowski a fost laureat al Jocurilor Olimpice.

Altfel spus, o carte de vizită de învidiat pentru mulți mușchetari consacrați în arena mondială. Dintre cei polonezi, evident, Pawlowski adept apare cel mai strălucit.

*

Într-o pauză, la «Scandinavium», sorbind o citronadă, Jerzy Pawlowski îmi evoca momente din viața sa de scrimer. Anii au trecut — și aceasta, din păcate, se cam vede pe fața interlocutorului meu — dar sabrerul de temut chiar și la Göteborg păstrează, totuși, o prospețime de învidiat.

Îmi povestește de un concurs ținut la Varșovia în 1948. Era junior, floretist. Nutrea încă de pe atunci ambiția de a cîștiga titlul de campion al Poloniei. Nu i-a reușit. Tentativa a repetat-o în 1949 cu mai mult succes. Ani la rînd, pînă la încheierea junioratului s-a aflat tot în frunte.

Între timp, în jurul vîrstei de 20 de ani, a tras și la sabie. Era arma care răspundea mai direct calităților sale, temperamentului său vulcanic. Cu experiența acumulată la floretă, trecerea la sabie și consacrarea la această armă s-a realizat lin. Un singur adversar s-a ținut scai de el, Ochyra, mai ales în 1961, cînd i-a fost stavilă în drumul către «mondiale», la Torino. În rest, numai biruințe.

*

Îl întreb pe Pawlowski:

● Spune-mi, Jerzy, ai notat la cite concursuri te-ai numărat printre participanți în acest sfert de veac?

— Peste 3 000, dintre care o treime, întreceri internaționale.

● Să zicem 3 000. Și dacă am limita la 10 asalturi fiecare concurs înseamnă că ai susținut 30 000 de asalturi.

— Înmulțește cu 4 minute, media unui asalt...

● Ajungem la 120 000 de minute. Adică 2 000 de ore sau aproape 85 de zile...

— Nu mi-am făcut niciodată un asemenea calcul, dealtfel destul de interesant!

● Jerzy, la ce număr de asalturi te vei opri?

— Este o altă chestiune, la care nu m-am gîndit...

● Și, totuși, presa sportivă poloneză a anunțat în citeva rînduri retragerea ta de pe planșă de scrimă...

— Probabil ca să dea mai multă culoare unor reportaje. Personal, n-am afirmat niciodată că mă voi lăsa de scrimă.

● Ei bine, dar așa în particular, cînd crezi că va veni acest moment?

— Parcă aș vrea să mai prind o Olimpiadă...

● Așadar, încă trei ani. Sau încă două ediții ale «mondialelor»: Grenoble — 1974 și Budapesta — 1975...

— În principiu, cam așa...

● Spune-mi, Jerzy, ce îi trebuie unui scrimer pentru a-și menține longevitatea pe planșă?

— În primul rînd nervi. Nervi de oțel. Deseori mi-am spus că acela care a inventat scrima de competiție trebuie să fi fost un om diabolic. Nu există sport care să te consume mai mult, și ca practician, și ca antrenor, dar și ca spectator chiar, ca scrima. Iată de ce nervii sînt cei care cedează cel mai ușor în acest sport. Longevitatea este condiționată direct de forța de stăpînire. Voi aveți un sabrer de talie mondială, pe Irimiciuc. Îl văd departe. Dealtfel, pe el îl anticipasem campion mondial, aici, în Suedia, nu pe Montano. Dar Irimiciuc al vostru nu are încă o anumită rezistență nervoasă, nu s-a autoeducat suficient în această direcție. Sigur, mai are timp, dar aici stă secretul mai ales la sabie...

M-am despărțit de Jerzy Pawlowski nu înainte de a-l felicita pentru stăruința cu care servește sportul mușchetarilor, totodată pentru o calitate cu care a fost investit nu de multă vreme, cea de vicepreședinte al federației poloneze.

Jerzy mi-a mulțumit, fără a fi prea încîntat:

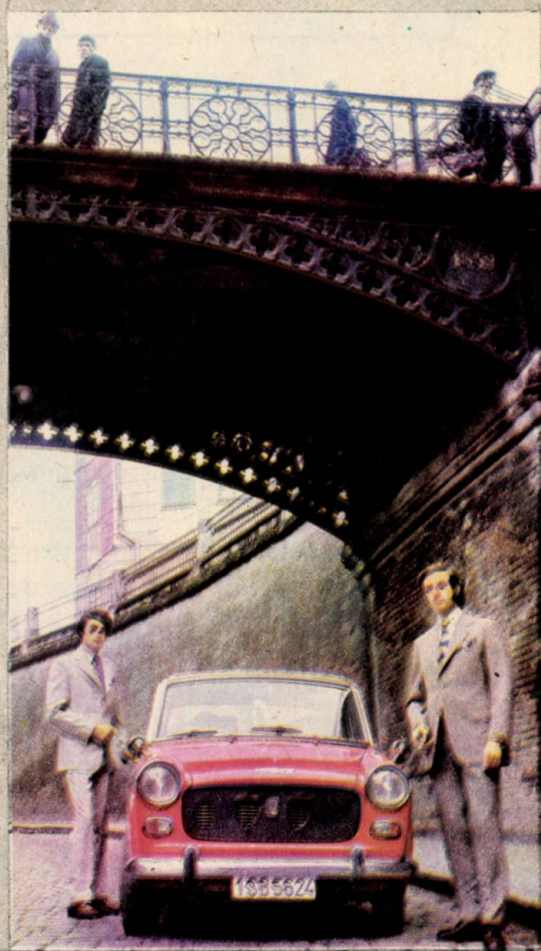
— Vezi, asta ar putea să însemne sfîrșitul activității mele competiționale. Începutul sfîrșitului. Noua funcție mă onorează, dar într-un fel mă și obligă să primesc îndatoriri peste cele de sportiv. În fine, rămîn la ideea că pînă la Montreal voi fi totuși legat ca și acum, trup și suflet, de planșă...

Jerzy Pawlowski, decanul de vîrstă al scrimerilor lumii și cel mai iubit sportiv polonez, salută pe această cale cititorii «Almanahului Sportul», pe iubitorii exercițiului fizic din țara noastră, de care este legat prin multe și frumoase amintiri. Un gest spontan, care atestă spiritul de prietenie care îl animă, marea sa personalitate.

T.BD.

DORIȚI SĂ REALIZAȚI O PERFORMANȚĂ DEOSEBITĂ?

Elegant (ă)
în orice ocazii,
purtînd
confecții moderne,
modele noi de
încălțăminte!

**MAGAZINELE
DE
SPECIALITATE
VĂ OFERĂ
CELE MAI
RECENTE
CREAȚII
DE MODĂ!**

Răsfoind cu nostalgie fototeca regretatului meu tată, am dat peste o cutie pe care, îngălbenit de timp, se afla scris, simplu: FOTBALIȘTI. Și, ca toți îndrăgostiții sportului, am parcurs cu repeziciune conținutul cutiei. Am revăzut astfel glorii de altădată ale fotbalului românesc. Pe unii i-am admirat jucînd, pe «A.N.E.F.», cînd eram copil, iar despre alții am auzit numai cuvînte de laudă.

Așadar, pentru dv, stimați cititori mai vîrstnici, vă ofer posibilitatea revederii unora dintre cei ce v-au încîntat în tinerețe pe A.N.E.F., Venus, Turda, iar tinerilor cititori le fac cunoștință cu Dobrin, Dumitrache, Iordănescu... din vremea adolescenței părinților lor.

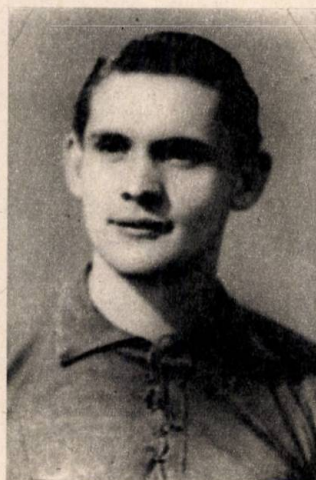
Mihail VESA

N. DUMITRESCU

ZOLTAN FARMATI

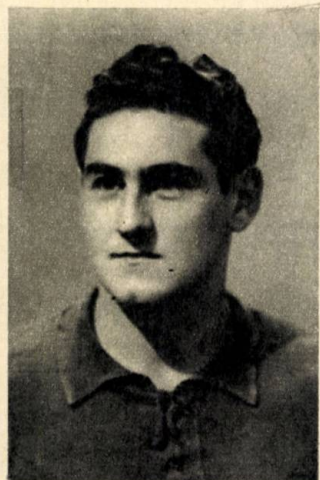
IULIU FARCAȘ

M. FLAMAROPOL

MOISE VASS

ANDREI RĂDULESCU

IOSIF RITTER

GH. PETRESCU

IOSIF BARTA

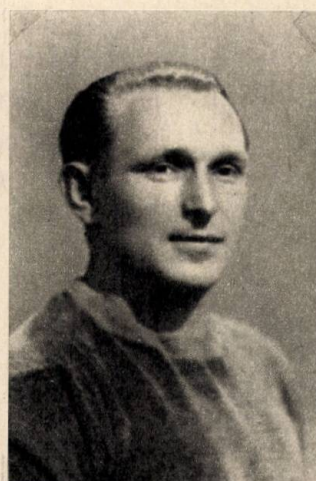
TRAIAN IONESCU

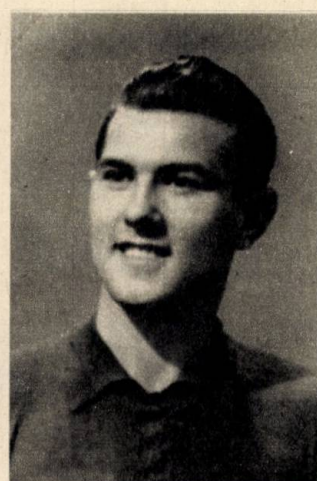
VASILE BOLDIȘ

EUGEN IORDACHE

STANISLAV KONRADT

GH. BĂCUȚ I

ȘTEFAN BALINT

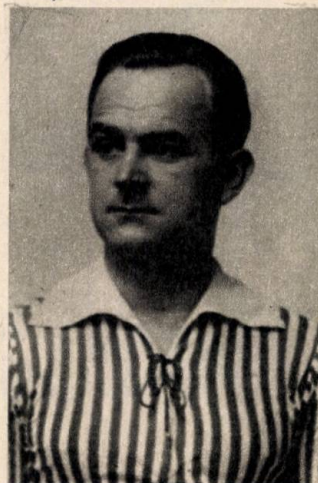
ION COSTEA

ANDREI MERCEA

COSTICĂ MARINESCU

ȘTEFAN AUER

WILHELM SIPOS

Dacă într-una din zile vi se face poftă de o tochitură moldovenească sau de sarmale bucovinene ori de alivenci moldovenești ridicăți receptorul și formați: 49 19 12 și rugați-l pe responsabilul restaurantului

CODRUL COSMINULUI

ca pînă la sosirea dv să vă prepare specialitatea dorită.

Poftă bună!

Notați adresa: str. Virgiliu nr. 25

● Rotiseria CODLEA

Deschisă de curînd într-un local complet renovat vă oferă delicioasele specialități ale casei:

- PUI FRIPT la rotisor
- MUȘCHI ASORTAT À LÀ CODLEA
- MUȘCHI ÎMPĂNAT la rotisor
- SALATA ASORTATĂ À LÀ CODLEA

și specialități de zahana la grătar

Rețineți adresa: str. Nuferilor nr. 1

•ŞAH•ŞAH•ŞAH•

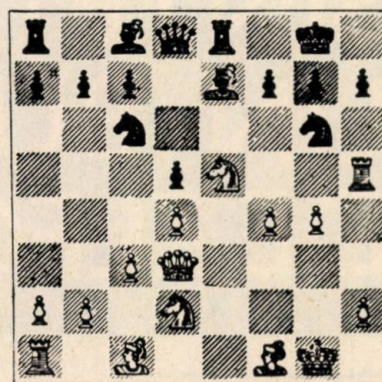
ŞCOALA

COMBINAŢIEI

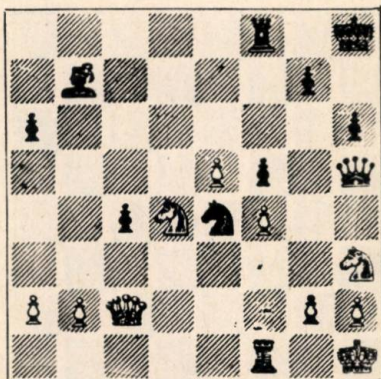
Cîndva, farmecul unei partide de şah nu consta numai în puritatea de cristal a logicii planurilor de joc alese, în desfăşurarea consecventă a acestor planuri, conduse cu precizie matematică pînă la ultima mutare. Marii jucători ai trecutului se lăsau mai degrabă ispitiţi de posibilitatea dezlănţuirii unor atacuri fulgerătoare, cu sacrificii masive de material, pe cît de spectaculoase, pe atît de riscante. De multe ori, asemenea încercări îi duceau la dezastru chiar pe autorii lor, dar istoria şahului ne-a lăsat nenumărate exemple de combinaţii strălucite, de o profunzime uluitoare, pline de fantezie şi imaginaţie, rămase proaspete încă şi astăzi. Iată o suită de combinaţii, care au făcut epocă, culese din vechi cărţi de turnee şi publicaţii şahiste.

Fox — Bauer
Washington, 1901

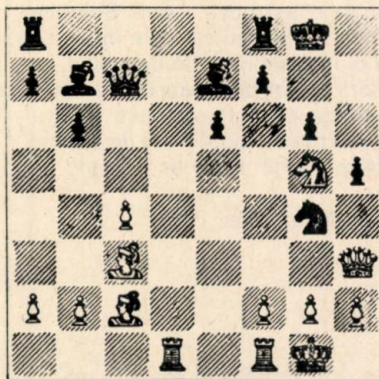
I. Albul la mutare

Torres — Alehin
Sevilla, 1922

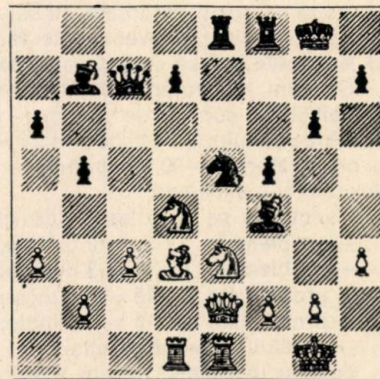
II. Negrul la mutare

Vera Menchik — Graf
Meci, 1937

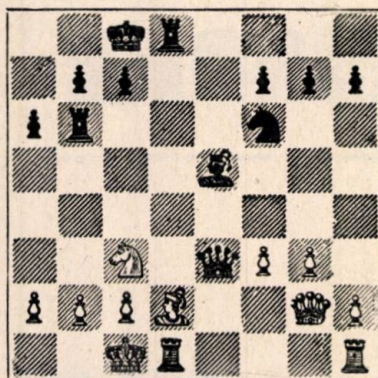
III. Albul la mutare

Zarnudio — Alehin
Buenos Aires, 1927

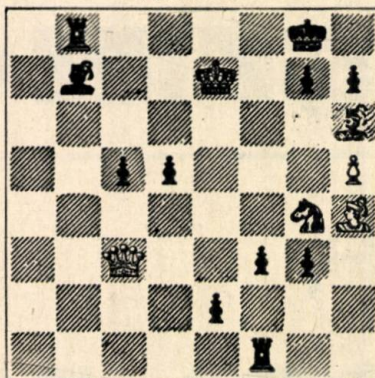
IV. Negrul la mutare

Perlis — Micses
Ostenda, 1907

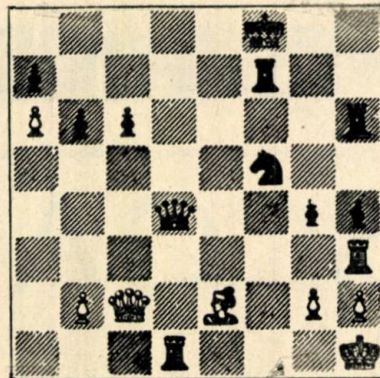
V. Negrul la mutare

Deschappelles — de La Bourdonnais
Paris, 1937

VI. Albul la mutare

Euwe — G.A. Thomas
Hastings, 1945—1946

VII. Negrul la mutare

SÎNTEȚI UN BUN DEZLEGĂTOR?

...Răspunsul vi-l puteți da singur, încercînd să găsiți soluțiile problemelor pe care vi le oferim spre dezlegare. Cititorilor mai puțin avizați trebuie să le spunem că aceste probleme au fost compuse cu peste un secol în urmă, cînd compoziția șahistă nu era guvernată de severele reguli ce i s-au impus de-a lungul anilor. De aceea, cititorul nu va găsi teme anume definite, va întîlni de multe ori poziții încărcate, cu aspect greoi, de construcție bizară. Soluțiile însă cer imaginație, inventivitate, fantezie chiar, iar pentru cei care încearcă să le rezolve fără să pună piesele pe tablă și o apreciazabilă forță de calcul.

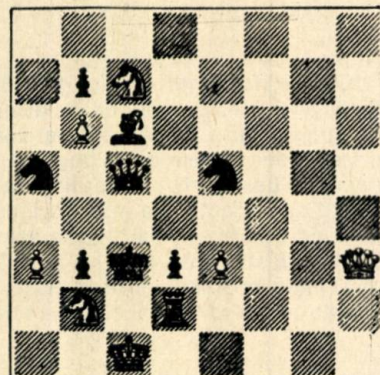
Și acum, iată criteriile după care dezlegătorii își vor putea aprecia singuri posibilitățile: sub 20 de puncte — sînt necesare eforturi serioase pentru învățarea șahului; 20—40 de puncte — e ceva, dar prea puțin; 40—70 de puncte — promițător; 70—90 de puncte — perspective foarte frumoase; peste 90 de puncte — excelent.

Punctajele se calculează potrivit următoarelor norme:

- problemele 1—5 = 2 puncte;
- problemele 6—10 = 3 puncte;
- problemele 11—15 = 5 puncte;
- problemele 16—19 = 8 puncte;
- studiul 20 = 12 puncte.

Așadar, punctajul maxim — 94 de puncte. Vi-l dorim din toată inima!

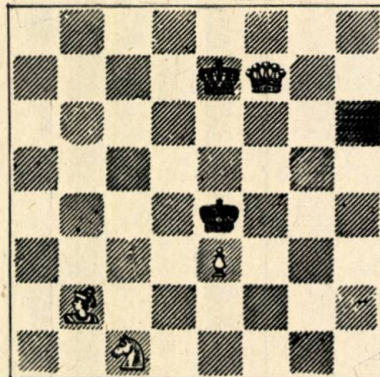
S. Loyd

1.

2+

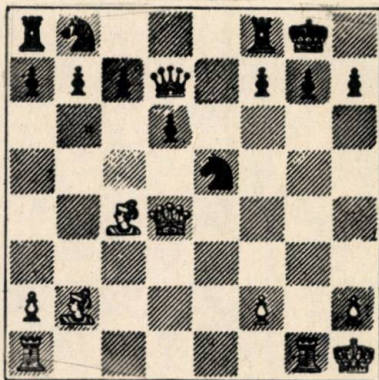
F. Healey

5.

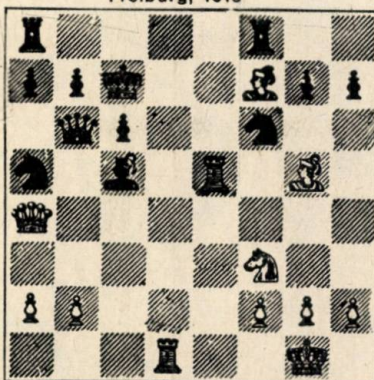
2+

Hartlaub — Testa
Brema, 1912

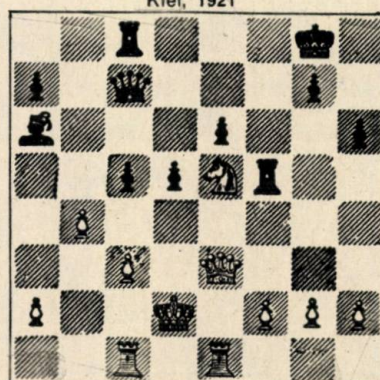
VIII. Albul la mutare

Hartlaub — Demut
Freiburg, 1913

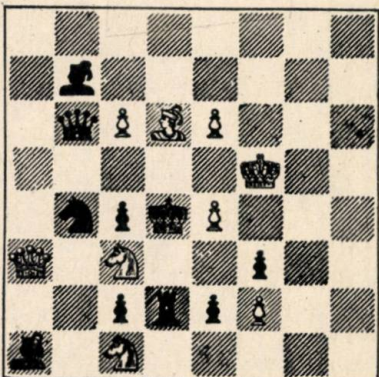
IX. Albul la mutare

Bogoliubov — R ti
Kiel, 1921

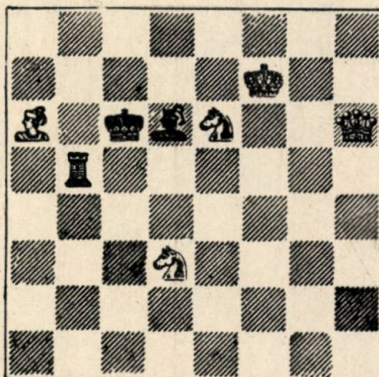
X. Negrul la mutare

S. Loyd

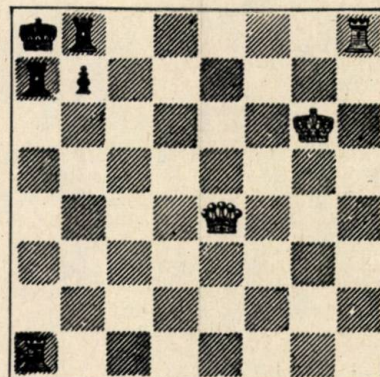
2. 2≠

F. Healey

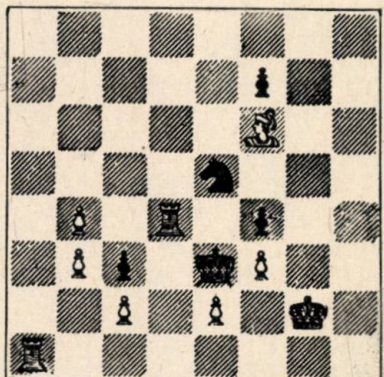
3. 2≠

T. Herlin

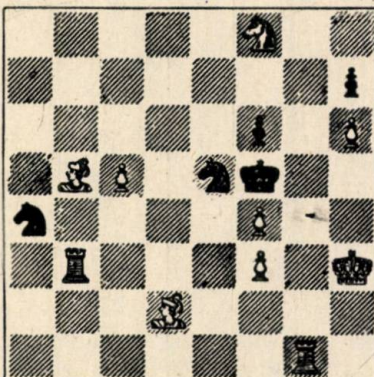
4. 2≠

A. Anderssen

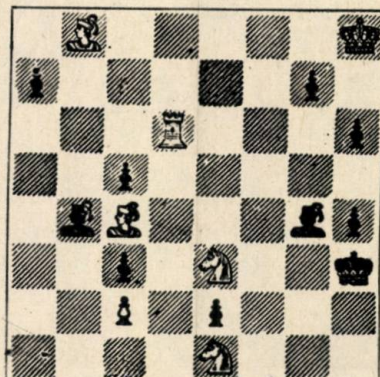
6. 3≠

J.H. Blackburne

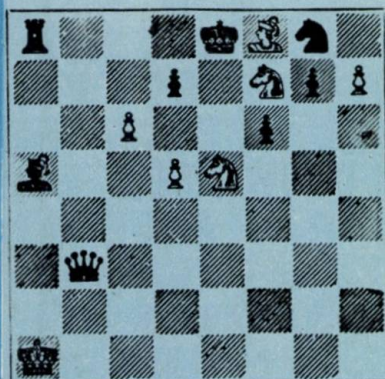
7. 3≠

W. Grimshaw

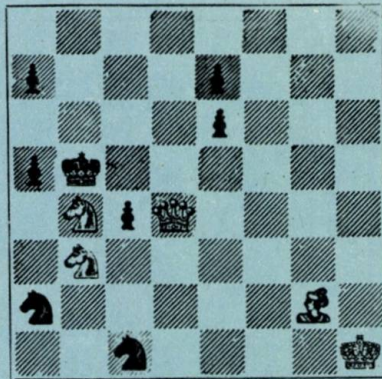
8. 3≠

A. d'Orville

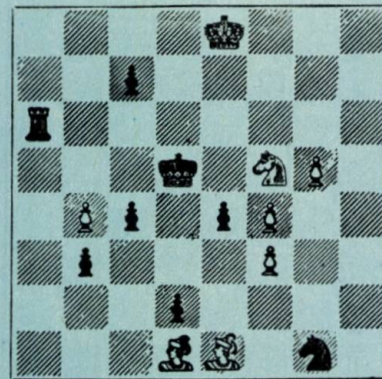
9. 3±

C. White

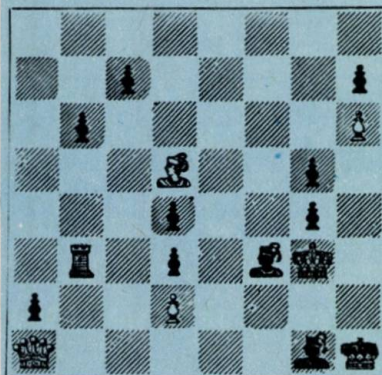
10. 3±

J.Gr. Campbell

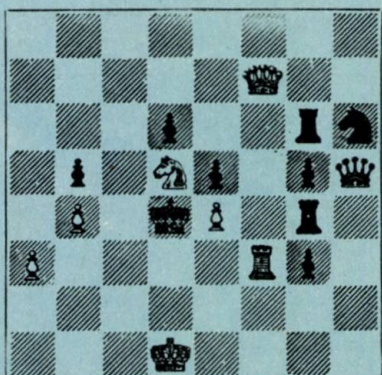
11. 4±

A. Nowotny

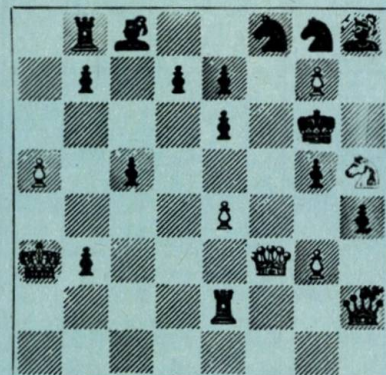
13. 4±

Enigmă indiană

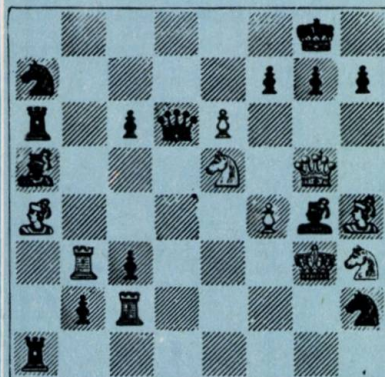
14. 5±

P. Morphy

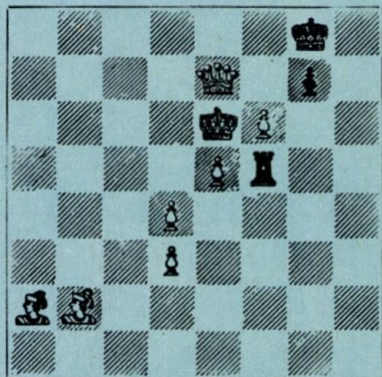
15. 8±

V. Pafnutieff

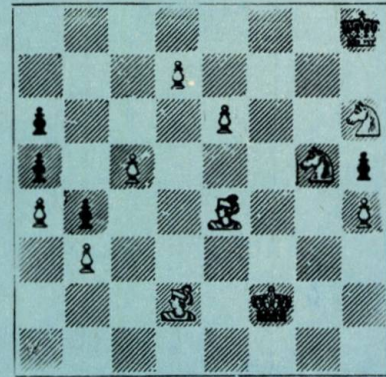
17. 11±

J. Brown

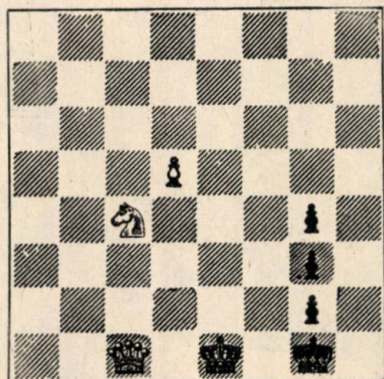
18. Albul dă mat în 8 mutări, mutind numai regele!

A. de Rivière

19. Albul dă mat în 13 mutări, mutind numai nebunul de câmpuri negre!

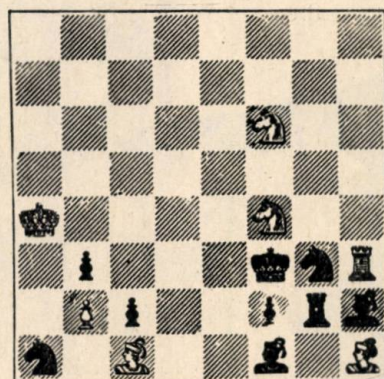
S. Loyd

12.

4+

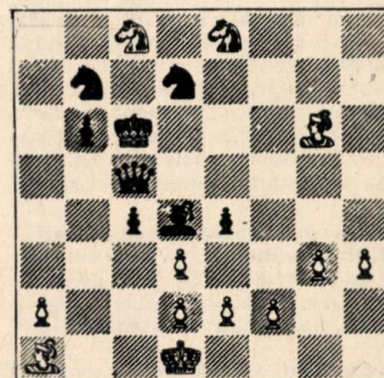
Autor necunoscut

16.

14+

B. Horwitz

20.

Albul câștigă

1974

ANUL CELOR MAI PASIONANTE COMPETIȚII ȘAHISTE

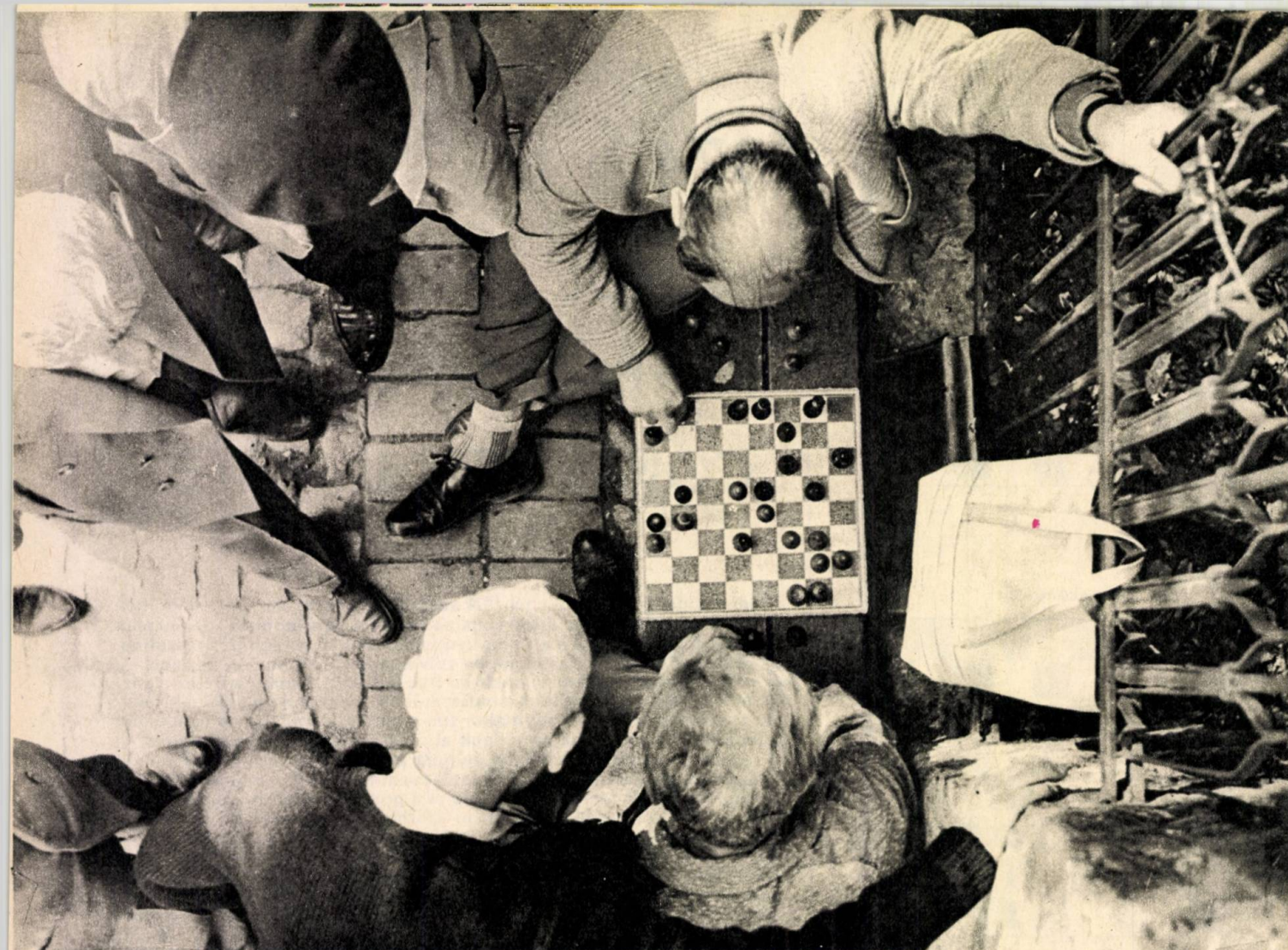
Pentru amatorii de șah, anul 1974 suscită un interes de o amploare încă necunoscută în istoria acestei discipline sportive. Fără îndoială, în prim plan se situează ediția a XXI-a a Campionatului mondial pe echipe masculine, legată de festivitățile ocazionate de aniversarea unei jumătăți de secol de la crearea Federației Internaționale de Șah (F.I.D.E.). Franța, țara care a găzduit în iulie 1924 prima întâlnire a reprezentanților șahului mondial, și-a asumat sarcina organizării festivităților sus-amintite, comitetul de conducere bucurându-se de sprijinul nemijlocit al președintelui Georges Pompidou.

Pregătirile, aproape încheiate, asigură participarea unui număr record de reprezentative naționale, astfel încât evenimentul se va ridica la proporțiile confruntărilor mondiale din cele mai populare sporturi. Lupta pentru ocuparea unei poziții cât mai înalte în ierarhia internațională va fi, cu siguranță, teribil de ascuțită, pentru că în marea majoritate a țărilor membre ale F.I.D.E. au apărut numeroși jucători tineri deosebit de înzestrați, capabili de surprize în întâlnirile directe cu cei mai tari maeștri contemporani. Spre deosebire de anii trecuți, se ridică semne de întrebare chiar și în privința soartei titlului mondial, deținut de șahistii sovietici de mai bine de două decenii. Asaltul outsider-ilor este tot mai crâcnos, diferențele de punctaj între reprezentativa sovietică și următoarele sale obișnuite s-au redus simțitor de la o ediție la alta, marcând o tendință evidentă spre echilibrul de forțe. În ce măsură acest eventual echilibru își va spune cuvântul la Nisa (aici se va disputa Olimpiada a XXI-a), vom vedea. Pentru șah însă, «suspensul» ce se conturează încă de pe acum este binevenit și va contribui mult la popularizarea acestui joc, atât de util în condițiile civilizației moderne.

Dacă este vorba de «suspense», mult mai pasionante apar meciurile candidaților. Probabil că atenția tuturor iubitorilor șahului — și nu numai a acestora, dacă ne gândim la faptul că în jurul meciurilor pentru titlul mondial au început să se facă simțite și serioase interese financiare — se va îndrepta asupra candidatului cu cele mai mari șanse de a câștiga dreptul să-l întâlnească pe Robert Fischer în meciul decisiv pentru titlu. Cine dintre cei opt mari între mari va avea această șansă?

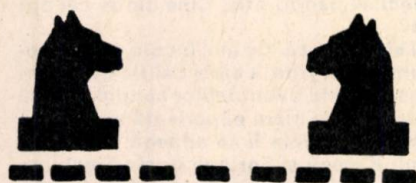
Interzonalele au avut doar darul să-i stabilească. De aici încolo, orice pronostic apare prea hazardat. Poate numai R. Byrne, a cărei calificare a constituit o cvasisurpriză, ar fi cumva scos din lista eventualilor candidați încă din capul locului. În rest, nume consacrate, cu mare experiență în această înaltă fază a disputei pentru titlul mondial, cărora li se adaugă doi tineri, chiar foarte tineri mari maeștri, Anatoli Karpov și Enrique Costa Mecking, ajunși aici la capătul unei ascensiuni vertiginoase pe scara șahului internațional.

Foarte interesantă va fi evoluția marelui maestru maghiar Lajos Portisch. Victorios în meci-turneul cu Efim Gheller și Lev Polugaevski, Portisch se arată ca unul dintre candidații cu cele mai îndreptățite pretenții, pentru că un astfel de succes reprezintă o performanță de-a dreptul strălucită, nu numai pe considerentul forței de joc a adversarilor depășiți, ci și pentru că a avut de luptat singur cu o adevărată echipă!

Șah în Cișmigiu

Foto: I. MIHĂICĂ

Marii maștri sovietici calificați sînt foarte circumspecți în declarațiile făcute la încheierea interzonalelor. În schimb, brazilianul E.C. Mecking nu s-a sfiit să declare ziariștilor că în lumea întreagă sînt doar trei mari maștri de superclasă: Fischer, Karpov și... el însuși! Presa braziliană consideră încă de pe acum că viitorul adversar al lui Fischer va fi Mecking, în discuție rămînînd doar... sumele ce se vor oferi de viitorii organizatori ai meciului!

Retras în «turnul său de fildeș», campionul mondial a lăsat impresia că îi este perfect indiferent cu cine va avea de jucat pentru apărarea titlului. Pornind de aici, ziariști mai mult sau mai puțin avizați au comentat în fel și chip «aparenta retragere» a lui Robert Fischer, mergînd pînă acolo încît să insinueze că ar fi renunțat definitiv la șah...! Prezența campionului lumii la turneul din Filipine, chiar dacă numai protocolară, a pus însă capăt oricăror discuții, dovedindu-se că acolo unde stimulentele materiale se ridică la un anumit nivel, marele maestru american coboară fără prejudecăți printre marii maștri... de rînd.

În ceea ce privește părerea lui Fischer despre Mecking, semnificativă ni se pare declarația lui E. Edmondson, fostul purtător de cuvînt al actualului campion mondial. Întrebat de ziariști dacă Robert Fischer ar fi de acord să se întâlnească cu Mecking, Edmondson a răspuns zîmbind că ar putea să o facă, dar pe un teren de tenis (ca și Fischer, tînărul mare maestru brazilian este și un bun jucător de tenis).

Ce va fi vom vedea. Prezența printre candidați a celor doi atît de tineri mari maștri — Karpov și Mecking — (ambii de-abia au depășit vîrsta junioratului) constituie un eveniment unic în istoria campionatelor mondiale, asemenea vîrstă marcînd o evidentă precocitate, dacă avem în vedere dificultățile imense ce stau în calea maștrilor ce visează să urce pînă la nivelul adevăratelor performanțe într-o disciplină sportivă atît de complexă.

TIBERIU RĂDULESCU

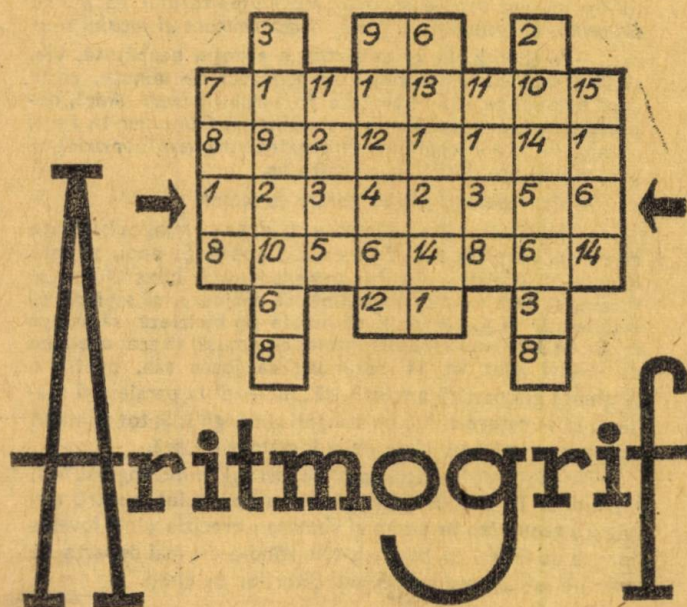
DIN REFLECȚIILE UNUI PĂIANJEN

- Îmi plac șuturile extraordinare, chit că-mi sparg plasa! Pinză îmi mai fac eu, dar asemenea șuturi nu se trag chiar în fiecare zi!
- La o partidă mediocră am adormit pur și simplu! M-au trezit... fluierăturile spectatorilor la sfârșitul jocului!
- În porțile echipelor modeste îmi ȧes pinza în ambele colțuri!
- Meciurile câștigate într-o manieră senzațională nu se poate să nu amintească și de... mingi la păianjen!
- Când portarul este cam nesigur în intervenții, mă aciuiez în spatele unei bare și... strâng pumnii la fiecare șut!
- Toată lumea a venit la meciul lăudat —cu sacul; numai portarul cu... plasa!
- Într-adevăr, fundașii au sprijinit portarul... scoțându-l de subsuori de pe teren!

Clasamentul

Clasamentul este un fel de scară
Pe care urcă și coboară
Aprioric
Valoric,
Toate echipele dintr-o divizie
Pînă la ultima decizie.

Încît, ultimele două trepte
Cu puncte puține,
Apăsate
De greutatea formațiilor versate,
Nu mai pot susține
Piramida campionatului respectiv...
Și trebuie să accepte
Să cadă efectiv:
Din A în B;
Din B în C...
Mdei!

Înlocuind cifrele cu literele corespunzătoare, pe coloanele verticale vor apărea numele a opt boxeri, cu toții campioni ai României, de-a lungul anilor trecuți. Pe orizontală, va rezulta numele unui valoros boxer, multiplu campion al țării la categoria semigrea.

G. N.

"E MAI LESNE SĂ MARCHEZI DECÎT SĂ APERI UN GOL"

O CONVORBIRE-LECȚIE
DESPRE ROLUL
PORTARULUI,
CU ILUSTRUL

RUDI HIDEN

VETERAN AL FOTBALULUI
MONDIAL

CONSEMNATĂ DE
V. FIROIU

... Pelé, Bobby Charlton, Garincha, Eusebio, lașin, nume cu rezonanță electrizantă pentru entuziasmul multîmilor pentru care fotbalul e „t o t u l”, e deopotrivă... răscolire și potolire, inteligență și, totodată, nesăbuită a actului spontan. Prestigioasele notorietăți din zilele noastre își au un necontestat predecesor în RUDI HIDEN, portarul greu de învins al „WUNDERTEAMULUI”, naționala de fotbal a Austriei, în epoca de afirmare a soccerului mondial, cînd numai patru erau marile aristocrate ale jocului cu balonul rotund pe globul pămîntesc: Anglia, Uruguay, Italia și Austria.

Rămas într-un singur picior — celălalt fiindu-i amputat, ca urmare a unei leziuni netratate încă din timpul cînd juca — RUDI HIDEN trăiește acum în Austria, ca pensionar. El e din ce în ce mai necunoscut tinerelor generații, dar numele său se bucură de o tot mai continuă rezonanță, căci e pomenit chiar cu iz de legendă atunci cînd se frunzărește istoria soccerului internațional și anii de glorie ai celui austriac.

De 47 de ori selecționat în poarta naționalei Austriei, din care 20 de meciuri le-a susținut în faimosul „WUNDERTEAM” — echipa minune, cum fusese decretată de sufragiul unanim al presei de acum patru decenii — RUDI HIDEN a

susținut nu mai puțin de 2 500 de jocuri publice în cariera sa de jucător — l-am putea numi chiar *longeviv* în fotbal — jubileu pentru care a fost sărbătorit la Paris, printr-un meci organizat într-un cadru festiv, cînd apăra poarta echipei franceze RACING CLUB PARIS, unde funcționa și ca antrenor. O cifră care atestă, nefîndois, o carieră și, în același timp, o experiență la care am făcut apel, solicitîndu-l amini-tiri și opinii, observații și concluzii, din care redăm unele fragmente.

Ele pot constitui elemente fundamentale pentru o adevărată lecție despre „jocul portarului” — utilă pentru actualii jucători și interesantă pentru marea public al stadioanelor de pretutindeni.

Așadar, iată ce oferim cititorilor acestor pagini, prin RUDI HIDEN, cu care începem dialogul:

— După opinia dv, ca rod al experienței pe care ați trăit-o aievea, care e secretul jocului portarului de fotbal, elementul caracteristic și factorul determinant al jocului său?

— Vigilența. În primul rînd o atenție neabătută, vie, concentrată continuu timp de nouăzeci de minute, chiar dacă balonul se află în brațele portarului advers. Apoi, deplinătatea spontaneității și a mobilității fizice, iar în final, curajul de care e legată oportunitatea intervențiilor oricărui portar ce se vrea infailibil, de neînvins.

— Ce trebuie să știe un portar de fotbal?

— Mai întîi, să nu se împace cu ideea că mingea își poate afla locul în plasa porții pe care o apără. Și apoi, să sară impecabil cîrda — ca în antrenamentul boxerului — să înnoate, să sară de pe trambulină, să patineze, să schieze, să călărească, să joace tenis, să umble pe bicicletă, să alerge proba de 3 000 metri și bineînțeles că e musai să acopere sute de metri plat în 11 secunde; să joace șah, pentru o susținută gimnastică a minții, să „lucreze” la paralele și spaliere, să se cațere zilnic pe stîngii și frîngii. Și tot zilnic să se joace cu mingea, timp de o jumătate de oră.

Totodată, să lovească sacul de nisip și „punching-ball”-ul, intrînd iar în arie de antrenament a boxerului, pentru a-și asigura greutatea în pumn și simultan precizia cînd lovește mingea de fotbal cu pumnul, trimițînd-o cît mai departe de buturile sale, peste capetele jucătorilor de cîmp.

— Și în final?

— Regimul alimentar să fie cât mai hrănitor dar frugal: fără grăsimi, fără lichid în cantități abuzive, fără prea multe dulciuri și, evident, fără cafea, alcool și tutun.

Am pomenit de tutun, pentru că el face parte — în mod abuziv, se-nțelege, pentru cei mai mulți, milioane, milioane și iar milioane, pe întreg globul pămîntesc — din hrana oamenilor. Bineînțeles, a oamenilor care sînt tributari mai mult unui capriciu decît rațiunii și pasiunii sportive.

Deci, mișcarea continuă și sobrietatea în nutriție, lată doi dintre factorii esențiali care trebuie să genereze — să domine chiar! — viața oricărui sportiv, dar mai ales cea a portarului de fotbal, de orice dimensiune valorică.

— Există totuși gol imparabil?

— Eu nu accept noțiunea de imparabil, ci numai de neatenție, plasament defectuos, start întîrziat, ezitări și lipsă de coeziune în sistemul apărării imediate. Nu există gol imparabil, ci numai eșecul portarului. Oricine, dintr-o echipă, poate greși. Numai portarului nu-i este permis să greșească. Deficiențele sale se reflectă de îndată în însuși scorul meciului. Sînt astfel niște reguli eterne pe care nu le poate modifica nimeni; căci ele aparțin esenței structurale a jocului, rațiunii fotbalului, de-a lungul unui secol și pe parcursul celor ce-l urmează acestuia, la infinit.

— Cînd apreciați dv că fotbalul — jocul în sine — era în mai mare progres tehnic, și, totodată, organizatoric: odinioară, pe vremea „WUNDERTEAMULUI”, adică acum vreo treizeci și opt de ani sau acum, în zilele noastre?

— Optica impresionistă, influențată de criterii afective, ar putea da prioritate calitativă fotbalului din trecut, celui din vremea mea. Dar să nu facem paseism și să judecăm la rece: progresul înregistrat, sub raportul organizatoric, propagandistic, tehnic, consacră superioritatea fotbalului din acest al optulea deceniu al secolului marilor miracole și metehne pe care le trăim... Este firesc ca fotbalul să fi crescut calitativ și în același timp numeric, de bine ce e susținut de mijloace evoluat, de intense și rapide mijloace de comunicații și transport, care întretin, la rîndul lor, contacte și legături de la un capăt la celălalt al planetei noastre și, în același timp, de mari resurse financiare.

— Pe cine socotiți dv azi, ca fiind cel mai bun jucător din stadionul mondial?

— Pentru febrilitatea lui spumoasă și impetuozitatea athletică, pe PELÉ, dar pentru tehnicitatea, luciditatea rațiunii și jocul său, care-l transformă direct în organizatorul echipei, îl consider cel mai mare pe BOBBY CHARLTON, retras de curînd din activitatea de jucător.

— Așadar, nu pe PELÉ, ci pe BOBBY CHARLTON?

— Lui BOBBY CHARLTON îi acord nota zece plus!

— Ce ne puteți spune despre rolul antrenorului în jocul portarului?

— Că antrenorul nu trebuie să lucreze cu nici un alt jucător atît de mult și de variat cum este obligat să lucreze cu portarul. Din păcate, nu toți antrenorii aplică un regim de pregătire complexă portarilor care le-au devenit pupili.

— Dv ați fost în acel „WUNDERTEAM” pupilul lui HUGO MEISL, ilustră figură a fotbalului vremii: selecționar unic al Austriei, creatorul „WUNDERTEAMULUI” și, într-o vreme, secretarul general al F.I.F.A.

— Era inteligent, perspicace, neobosit, energic, autoritar. Milos și patetic în viața particulară, în relația sa personală cu jucătorii lotului național pe care și-l alcătua el însuși, „de unul singur”, devenea însă necruțător, eliminînd expresia „nu se poate” din vocabularul selecționarului unic.

Era cu adevărat omul datoriei, omul potrivit la locul potrivit.

Mormîntul lui HUGO MEISL din cimitirul central al Vienei avea, în loc de clasică lespede funerară, un gazon marcat cu alb, după rînduiala unui tereț de fotbal redus la dimensiunile unei parcele mortuare, iar în centru, din imortele galbene, o minge de fotbal. A iubit fotbalul, a crezut în el și a ținut ca și dincolo de viață să păstreze amănunțit și mitul arenei de fotbal.

— S-au ivit teoreticieni care creează atribute artificiale pentru a-și susține afirmațiile despre un fotbal modern. Dv, RUDI HIDEN, pentru care fotbal optați? Pentru jocul așa-zis modern sau pentru fotbalul clasic?

— Eu consider că există un singur fotbal: fotbalul rezultat din luptă, fotbalul-fotbal!

Frumusețea și reușita spectacolului de fotbal reiese din tehnica jucătorilor și din vigoarea confruntării însăși a luptei.

— Ce viitor prevedeți fotbalului universal? Căci știți, desigur, că fotbalul mondial cuprinde peste 21 000 000 de jucători, desfășurați pe toate meridianele globului pămîntesc.

— Viitorul e definit de înseși dimensiunile prezentului, fundamentat pe evoluția unui trecut care a depășit, în existența sa, un secol. Cred deci că fotbalul a intrat în firea omului, a civilizației noastre. El s-a situat astfel între apă și aer, ca o necesitate organică în existența omului de pretutindeni.

— Continuați să mai iubiți fotbalul?

— Un proverb francez spune că cine nu mai iubește, acela de bună seamă n-a iubit niciodată cu adevărat, ci numai s-a amăgit pe sine. Eu am iubit fotbalul cu adevărat. Cu adevărat, nu m-am lăsat amăgit de entuziasmul tinereții, de sentimentele vîrstelor, de împrejurări...

Deci, continui să-l iubesc.

— Sînteți fericit, RUDI HIDEN?

— Dacă fericirea ți-o dă însăși satisfacția că trăiești, că poți privi în urmă fără să roșești de propriile tale fapte, că atît cît mai ai de trăit îți netezești drumul viitorului prin ceea ce ai clădit tu însuși pînă atunci, fie chiar sprijinit într-un singur picior, singurul picior care ți-a mai rămas, după ce ai zburdat cu amîndouă — și mulțumești soartei că n-ai pierdut ambele picioare — atunci mergi cu convingere înainte.

— Vă admir, RUDI HIDEN, sînteți un brav, un optimist. Credeți în viață și frumusețea ei vă înaripează. Ați rămas un neînfricat...

— E rodul educației sportive, al vieții pe care mi-am petrecut-o în luptă, acolo în careul mic. Acolo unde este „în ultimă instanță”, pînă la care oricine poate greși și își poate pierde cumpătul, curajul și încrederea în sine, numai lui, portarului, nu îi este îngăduit.

Eu nu mai sînt „portarul”, cel de odinioară dar învățătura lui mă călăuzește și mă animă.

— Ce îndemnuri dați tineretului, celor care pășesc acum în lumea fotbalului, în sport, aflători în pragul ușii poleite, cea care duce spre universul mult rîvnit?

— Să lupte cu convingere și cinste, să creadă în propriile lor virtuți și să vadă în fiecare eșec o lecție utilă, în care germinează sămînța viitoarelor izbînz. Să vadă în omul din fața lui nu un adversar, ci un prieten competitor atunci.

— Iar celor care se dedică postului de portar?

— Că nu există gol imparabil! E mai ușor să marchezi decît să aperi, dar mingea nu trebuie să intre în poartă!

— Mulțumesc, RUDI HIDEN. Sănătate, să aveți parte de bătrînețe limpede și senină, precum dovediți că vă e cugetul.

FRED FIREA

IARNĂ Sportivă

Știți — desigur —
Cît de dragă,
Cît de scumpă — uneori —
Mi-e albeața,
Încă vagă,
A întîiilor ninsori

Căci o dată cu parfumul
Frigului evolutiv,
Iarna colorează drumul
Cu-n anume ton
Sportiv.

Primu-ngheț e o chemare
Înspre noul patinoar
Căre-n centrul urbei,
Pare
Un patruleter polar.

Pretutindeni
Sînt prezente
Săniile cu pustani
De diverse contingente:
De la trei
La cincizeci de-ani.

Două grupuri se provoacă
Reciproc,
Pe-o altă stradă:
Măi băieți,
Ce-ați spune dacă
Ne-am mai bate cu zăpadă?

Bulgării își iau avîntul
Ca împinși de un resort
(Asta e, de cînd Pămîntul,
Cel mai la-ndemînă sport).

Doi tipi puși la „7 ace”
Se opresc atrași de „fază”
Ce-ar mai vrea și ei să se joace!
Dar se-abțin
Că nu cadrează.

În amurgul
De opal,
Gara freamătă
De tineri
Ce se bucură de vineri
Că-s duminică-n Predeal.

Schiuri,
Rucsacuri,
Pachete,
Hrană rece pe trei zile.

Glume,
Despărțiri discrete
Și-nceputuri de idile.

Trenul pleacă.
Peste-o clipă
Ne va saluta acarul
Și-o băbuță tot mai tipă:
— Maică, n-ai luat fularul!

Contrastînd cu-această gamă
Și cu-ntreaga nostimadă,
Doi privesc pe geam,
Cu teamă:
— Dacă n-o s-avem zăpadă?

Sus, la munte,
Pîrtii lucii
Te îndeamnă-n fapt de zi
Să înlocuiești papucii
Cu bocancii pentru schi.

Unul,
Coborînd,
Nălucă
Printre scînteieri de jad,
În plutirea lui năucă,
Trece-aproape de un brad.

După un moment de groază,
Toți exclamă deodată:
— Bravo lui!
De cînd schiază?
— Asta este prima dată...

Și cînd toți
Dăm piept cu sportul,
În feerica poiană,
Unul și-a oprit efortul,
Rămînînd, jos,
La cabană.

Totuși,
Ca să-văd că e
Și sportiv
(Mai de orăș)
Urmărește la T.V.
Proba:
„Slalom uriaș”.

Și pe urmă
Stînd la masă
Cu un chip
Și-un glas angelic,
Își comandă
(Cași-acasă)
Un ospăț pantagruelic.

Trage
Dintr-o fripturică
De vreo două kilograme,
După care îmi explică:
— Schiul ăsta-mi face-o foame!

Iar afară,
Cîtă viață!
Și ce zvon viol, de glasuri,
Peste gerul care-ngheață
40 000 de nasuri...

Bravo, spectatorulule!

Astăzi, la banchetul sfîrșitului de an, cînd toată lumea presară zahăr pudră și vanilie parfumată pe turta sportivilor cunoscuți, dați-mi voie să-mi întorc privirile spre tribunele tuturor stadioanelor mari și mici, cu locuri numerotate sau pe apucate și — ridicînd o cupă în cinstea eroului meu anonim — să-i strig, în loc de orice toast:

— Bravo, spectatorule! Bravo, prieten necunoscut, de toate vîrstele, profesiile și simpatiile, care ai făcut din sport cea mai răspîndită pasiune! Azi, datorită ție, chiar și dragostea a căzut

pe locul II, ca număr de participanți; într-adevăr, ca să-ți stea bine să iubești, trebuie să ai cel puțin 18 ani și cel mult 45. Doar dacă aduci adevărîntă că îți iubești nevasta, se acordă dispensă de vîrstă. Pe cînd în materie de sport, lucrurile se schimbă. Școlarii de clasa I ar prefera, în loc de o-i, oi, să silabisească D-o-b-r-i-n, Dobrin. E mai greu cu șase litere, dar are driblingul mai fin. Cît despre pensionarii din parcuri, cînd discută despre cum merge „naționala”, uită cum le merge cu tensiunea.

Bravo, spectatorule, pentru miracu-

loasele transformări prin care treci în numele și de dragul sportului! Tu, care — în mod obișnuit — nu ieși din cuvîntul nevestei, dacă ea îți spune în zi de meci „Azi mergem la tanti Aglaia...” tu, cu un curaj egal cu al celor mai îndrăzneți portari, spui „Ași! Azi am ședință. Tanti Aglaia poate să aștepte după retur...”

Tu, care în cursul săptămînii faci alergie la înghesuiala din troleibuz, cînd te duci la meci nici nu simți că te calcă pe picior unul de 96 de kilograme. Și dacă tipul mai pronosticează și victoria

echipel „tale”, ești în stare să-l ceri scuze că nu ți-ai pus pantofii de comandă și că l-ai pus în neplăcuta situație să te calce pe niște sandale ieftine.

Tu, care — în mod obișnuit — umbli îmbrăcat la șapte ace, ca un manechin de la „Adam”, pe stadion arborezi cu semeție un coif făcut din ziar, de care ești mîndru ca de un *Borssalino*.

Tu, care — la birou — ai agățat pe pereți patru cartonașe cu „Fumatul oprit”, cînd te fură meciul ești în stare să fumezi o țigară cu partea aprinsă în gură și să nu-ți dai seama de această mică confuzie decît cînd treci de filtru.

Tu, care — în viața de toate zilele — nu suporti să te atingă cineva nici cu o floare (la figurat vorbind) cu cîtă seninătate — luînd loc în tribună — îți pui la bătaie coastele, bombeul și pălăria, care devin un fel de aparate de înregistrat emoțiile și agitația, atît ale spectatorului din dreapta, cît și ale celui din stînga.

Tu, care — duminica dimineața — nu te duci după sifoane, fiindcă e înourat, cîteva ore după aceea înfrunți cu frenezie o ploaie torențială și rămîi în „aversele locale” pînă în minutul 90, observînd abia în drum spre casă „uite că a început să pice”...

Pentru toate acestea și — mai ales — pentru perseverența cu care de 1.452 de ori ți-ai călcat jurămîntul că „asta e ultima oară cînd mai vii la meci”, ți se cuvine un călduros „Bravo, spectatorule!”

„Bravo” pentru momentul în care, nemulțumit să fii doar spectator (fiindcă doar cu atît nu scade nici greutatea, nici colesterolul) cobori din tribună, pînă acolo, jos, pe teren; și cu toate că ai un trup athletic, așa... cam între George Foreman și Horia Căciulescu, rămîi în chiloți și teniși și începi să alergi, înții mai greu, pe urmă din ce în ce mai ușor... și de unde pînă atunci făceai mîia de metri în 40 de minute și 3 opriri acum cobori pe aceeași distanță, la 10 minute non-stop, ceea ce poate fi considerat un record mondial... al vîrstei. Ei bine, atunci, alergînd în urma tași prinzîndu-ți cu greutate „plasa”, o să strig și mai virtos: Bravo, spectatorule!

UN CROS DE NEUITAT LA COLUMBUS

Adaptare
după o schiță
de James Thurber

de
GEORGE
MIHALACHE

Mi se umple inima de bucurie cînd aud că în cutare oraș s-a desfășurat o întrecere de cros... Într-o clipită, prin fața ochilor mai defilează acea imagine de neuitat, cînd, la pocnetul pistolului, sau la bangul unui clopot, sute și sute de trupuri tinere, viguroase, se pun în mișcare, pornind să înfrunte cîțiva kilometri, în aerul reavăn al dimineții, colîndînd poteci înguste, traversînd luminișuri și ogoare, luînd-o pe malul rîulețului domol, ca apoi să ajungă cu toții — sau cîți au mai rămas — cu chipurile obosite, dar zîmbitoare, la locul de sosire, unde îi așteaptă familiile, prietenii, spectatorii gură-cască, premiile și paharele cu sifon sau oranjadă...

În clipa următoare însă, gîndurile mele se transferă automat la acel fantastic cros din orașul Columbus care a bătut — cred eu — toate recordurile în materie de participare benevolă și la care, vă asigur, au luat parte nu numai tinerii mlădioși, sprinteni și ageri, dar și copiii, mame, bunici, pensionari și chiar invalizi în cărucioare, într-un cuvînt, întreaga populație aflată în fișele de evidență ale orașului Columbus, la memoria dată de 12 martie 1913...

De fapt, „plecarea” s-a dat pe neașteptate, fără o „încălzire” prealabilă cam prin jurul prînzului cînd Strada Mare vuia de zumzetul numeroșilor oameni de afaceri care discutau, calculau, ademeneau prin lingușiri bine studiate, ofereau, refuzau, se înfuriau și se calmau, ajungînd în cele din urmă la cele mai variate compromisuri... Deodată, însă, cineva o luă la fugă. Era vorba probabil de un onorabil locuitor care își amintise brusc că avea întîlnire cu soția și că întîrziase... Fapt e că el o rupse la

fugă din toate puterile spre răsăritul oraşului... Apoi, ca şi cum ar fi fost împuns de un corn de vită, un alt individ, un afacerist mărunţ şi corpolent, porni şi el în trap atât cât îl ajutau picioarele mici şi rotofeie, tot spre răsărit...

Nu trecuseră nici cinci minute de la prima „plecare” şi toată Strada Mare alerga spre răsărit... Un murmur puternic se cristaliza treptat, în temutul cuvânt „dig”. Cel care rostise primul acest cuvânt susţinea mai tirziu că, de fapt, el spusese „frig”. Apoi, cineva binevoitor auzind cuvântul „dig”, adăugă: „s-a rupt digul!”.

Cine fusese cel care rostise aceste fatidice cuvinte? O bătrână, un poliţai sau cerşetorul surdo-mut? Nimeni n-a reuşit să afle vreodată... Importanteste că aproape 2.000 de cetăţeni şi cetăţene de diferite naţii, vârste şi opinii politice, o ruseră cu totul la fugă, într-un elan colectiv... Apoi, cineva cu prezenţă de spirit preciză: „Luaţi-o spre răsărit!”. Adică departe de fluviu, unde te poţi afla în siguranţă...

Rîuri negre de bărbaţi şi de femei începură deci să se scurgă, într-o viteză variabilă, spre răsărit... Aceste rîuri, ale căror surse se aflau în magazinele, birourile şi cinematografele de pe străzile principale, erau alimentate de alte pîruri şi afluenţi mai mici conţinînd gospodine, copii, invalizi, servitori, poştaşi, comisionari, pompieri, cîini, pisici, gîşte şi raţe, care lezeau în grabă din casele şi curţile pe lângă care spumegau curentele principale de oameni înnebuniţi de panică...

În faţa acestei revărsări impetuoase de oameni şi de animale care alergau de mama focului, ţin minte şi acum, bunicul a avut o atitudine foarte bizară... El credea că primejdia căreia oraşul trebuia să-i facă faţă era brigada lui Nathan Bedford Forrest, unul dintre comandanţii caveriei confederate. Deşi singura salvare, şi în această situaţie, ar fi fost tot fuga sănătoasă, bunicul s-a oprit cu îndârjire, agitînd prin aer cu gesturi fioroase vechiă sa sabie militară, pe care o întrebuiţam acum la bucătărie la spartul oaselor. „Nu-au decît să vină, ticăloşii”, zbiră el cu faţa stacojie de surescitare. Iar noi toţi din casă, privind la mulţimea care se scurgea pe sub ferestrele noastre, accelerînd viteza şi urlînd pe diferite tonuri „Luaţi-o spre răsărit!”, am fost nevoiţi să-i tragem bunicului una zdravănă-n cap cu scîndura de călcă haine, ca să-l ameţim. Dar evident inco-

modaţi de trupul bătrînului domn (circa 86 de kilograme) pe care îl remorcam după noi, am fost depăşiţi de toţi crosiştilor oraşului, după prima milă. Țin minte totuşi că mama a stîns focurile, a-nchis ferestrele şi uşile şi a luat cu ea o duzină de ouăşi două pîini. Plănuia să ajungă la o mătuşă din Palatul Memorial şi să caute adăpost tocmai în virful lui.

Nimeni n-a fost în stare să calculeze cu precizie cîţi au luat parte la marele cros din anul 1913, întrucît panica izvorîtă de pe Strada Mare se împrăstiască ca schije unei bombe în toate direcţiile şi angrenase în această neaşteptată competiţie pe toţi cei ce se puteau mişca pe două picioare, pe unul sau chiar pe nici-unul! Clive Stone, din Strada Mierei, care cerşea de ani şi ani de zile, susţinînd cu încăpăţinare că nu mai este în stare să facă nici o mişcare, chiar dacă i s-ar oferi un cec de 100 000 dolari, avînd picioarele paralizate din faşă, a condus plutonul, spre uimirea unanimă, pînă aproape de marginea oraşului. Ajungînd din urmă o femeie care deşi trecută cu mult peste 50 de ani se mişca cu dezinvoltură, într-o admirabilă formă sportivă, am întrebato: „Ce s-a întîmplat?” Ea mi-a aruncat o privire rapidă şi privind înainte a accelerat pasul, strigînd: „Nu mă-ntrereba. Întreabă-l pe Dumnezeu”. Doctorul Mallory trecu pe lângă mine într-un fuleu formidabil. „Ne-a prins”, strigă el, iar eu am fost convins că oricare ar fi acel lucru, el ne prinsese într-adevăr... Mai tîrziu s-a aflat că în urma doctorului se afla un băieţel pe patine cu roţile, iar doctorul luase hîruiul patinelor drept zgomotul apelor care năvăleau din urmă... În cele din urmă, doctorul Mallory s-a prăbuşit extenuat la colţul bulevardului

Pearson, aşteptînd resemnat ca valurile reci şi înspumate ale râului Scioto să-l înecă în uitare...

„Crosul” din oraşul Columbus s-a terminat tot atît de brusc, pe cît de rapid începuse, iar participanţii s-au refugiat la casele lor, lăsînd străzile pustii şi tăcute. Cîţiva oameni, mai prudenţi, părăsindu-şi nevestele, secretarele şi stenodactilografele, au fugit pînă la Reynoldsburg, la 12 mile depărtare spre răsărit... Ba 50 au fugit pînă la Country Club, la 15 mile de oraş. Cei mai mulţi însă, neantrenaţi sau prea vîrstnici pentru o competiţie atît de dificilă şi neaşteptată, au ajuns la patru mile de oraş spre răsărit şi acolo s-au căţărat în pomii de pe marginea şoselei, aşteptînd să vină apele spre ei... Cînd zăpăceala s-a mai liniştit iar oamenii s-au întors ruşinaţi pe la casele lor afirmînd că nu fugiseră decît o foarte mică distanţă şi găsind diferite argumente ca să-şi justifice goana, inginerii oraşului au demonstrat tuturor că admitînd chiar că digul ar fi crăpat, nivelul apei nu s-ar fi putut ridica pe străzi mai mult de trei — patru... centimetri!

... A doua zi, oraşul Columbus şi-a văzut de treabă, ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic extraordinar. Nimeni, însă, n-ar fi îndrăznit să facă vreo glumă... Şi chiar acum, după o mulţime de ani, sînt oameni, ca doctorul Mallory, care îşi ţin gura ferecată ca o scoică, dacă amînteşti de după-amiaza „marii alergături”. S-au găsit însă şi cetăţeni de prin alte oraşele apropiate care, aflînd întîmplarea, au propus ca oraşului Columbus să i se deacearnă titlul de „Iniţiatorul primului cros popular”... ..Oameni răutăcioşi, ce să le faci!...

Desen de T. PALL

28 octombrie 1968. Eram pentru o zi la New York și, bineînțeles, nu puteam rata prilejul de a vizita celebra „Madison Square Garden”, acest templu al pugilatului mondial. Împreună cu un confrate de la un ziar american trecusem pe la restaurantul lui Dempsey, dar din nefericire nu am avut plăcerea să-l întâlnim pe fostul campion al lumii, acesta fiind plecat pentru două zile din oraș. Ziua aceea era noroasă și rece, iar când am ajuns pe Seventh Avenue, unde se află „Madison Square Garden”, o ploică mărunță, fină ca o pulbere, a început să ne ude mai repede decât era de așteptat. Am intrat în holul uriașei arene și am râs de acest duș, poate mai mult decât s-ar fi convenit. Cele câteva păhăruțe de whisky băute în restaurantul lui Dempsey ne înveseliseră binișor. Peste o oră, însă, plecam de acolo tăcuți și triști. Voioșia noastră fusese risipită ca un fum, de o poveste tragică...

Goală, „Madison Square Garden” pare mult mai mare decât e în realitate. Urcăm cu unul dintre lifțuri spre balcoanele cele mai de sus, unde stau spectatorii cu bilete ieftine.

— Niciodată nu am văzut arena de aici — mărturisește ziaristul american. Ringul se vede ca din avion...

Într-adevăr, așa este. Ți vine amețeață privind în jos. Cum o fi arătând oare colosul acesta când toate cele 20.000 de locuri sînt ocupate? Coborîm să vedem vestiarele. Străbatem un labirint de coridoare. Un necunosător al locului

vechi și mai noi. Sullivan, Corbett, Fitzsimmons, Johnson, Willard, Dempsey, Tunney, Joe Louis și alți coloși ai ringului — o întreagă galerie de cavaleri ai „careului magic”, ale căror isprăvi au înfiorat generații întregi de iubitori ai sportului cu mănuși.

Atenția ne este atrasă și de o foarte frumoasă statueta, denumită „Trofeul Muldoon”. Reprezintă un boxer în gardă. Lucrarea are o eleganță surprinzătoare.

— Știți cine a servit drept model pentru acest trofeu? Întrebă ziaristul american.

puncte în zece reprize pe Max Baer, iar în 1931 pe James Braddock. După cum se știe, aceștia doi au devenit apoi campioni mondiali. La începutul anului 1932, Schaaf era socotit drept unul dintre pretendenții cu mari șanse la titlul suprem. După ce i-a surclasat pe Salvatore Ruggirello, Young Stribling, Ted Sandwina și Jack Gross, impetuosul Ernie acceptă să-l întâlnească și pe uriașul Tony Galento, căruia i se mai spunea și „două tone”. Diferența de greutate între cei doi adversari a fost de 20 kg, în favoarea lui Tony. În ciuda acestui handicap, Ernie câștigă la puncte într-un meci de 10 runduri. Dar cu ce preț!

**PAUL
OCHIALBI**

Povestea unei

cu greu ar mai găsi drumul spre ieșire. Față de luxul din arenă, vestiarele sînt extrem de modeste. Când sînt meciuri mari, pe aici foiește o lume pestriță. Boxeri ratați, care pentru cîteva dolari se oferă drept sparing-parteneri la „încălzirea” celor care urmează să urce pe ring, organizatori de gale ruinați, antrenori săraci în căutarea unui angajament măcar pentru un „colț” la o viitoare gală, organizatori de pariuri etc. Aici se poate vedea adevărata față a boxului profesionist. Acolo, în arenă, nu ajung decât marile excepții — campionii. Dar aceștia sînt puțini...

Ne întoarcem în hol, unde găsim portretele marilor campioni ai lumii, mai

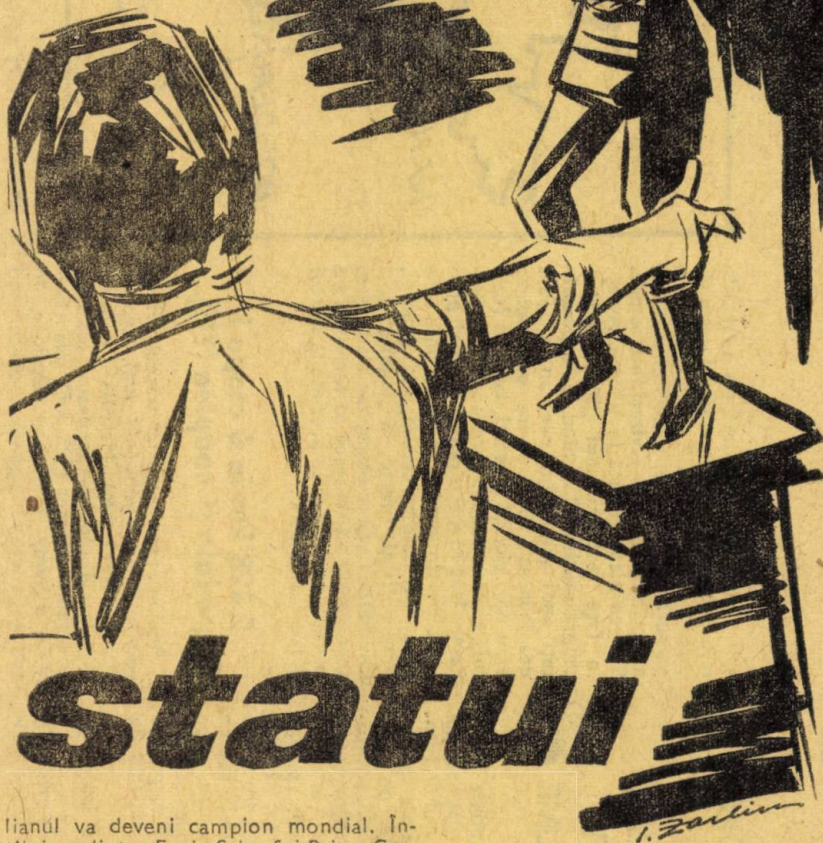
Am mărturisit că nu știam și atunci el a spus următoarea poveste adevărată a statuii:

— Este boxerul american de categorie grea Ernie Schaaf, o mare vedetă a ringului între anii 1929—1933. Dintre zecile de mari boxeri ai timpului său, Ernie Schaaf a fost ales drept model pentru această sculptură, deoarece avea cea mai perfectă poziție de gardă. Azi puțini își mai amintesc de Ernie și puțini știu că a susținut meciuri senzaționale. În 1930, când avea 22 de ani, l-a învins la

Complet epuizat, el a trebuit să rămînă mai mult de două ore în cabină pentru a-și putea regăsi echilibrul picioarelor. Totuși, victoria era victorie și managerul său, Johnny Buckley, îi aranjează alte meciuri, la intervale foarte scurte. Era o imprudență care avea să se sfîrșească tragic.

Ernie Schaaf triumfă din nou în fața lui Ruggirello, apoi în fața lui Paolino Uzcudun și Ted Sandwina. Dar în același an, 1931, într-o seară de august, Ernie îl întâlnește pentru a doua oară pe Max

Baer, boxerul cu lovituri năprasnice, cel care cu un an în urmă îl ucisese în ring pe Frankie Campbell. Baer câștigă întâlnirea cu Schaaf, după ce și-a masacrat adversarul timp de 10 reprize. Patru secunzi l-au ajutat pe Ernie să ajungă la cabină, unde a rămas inconștient aproape cinci ore. Primise lovituri grele la cap și ar fi meritat o lungă perioadă de odihnă. Managerul său, însă, e de altă părere și după alte trei meciuri Ernie Schaaf este pus față în față cu uriașul Primo Carnera, care se afla într-o formă excelentă, fiind pe atunci boxerul „en-vogue” în Statele Unite. De fapt, peste câteva luni ita-

iat schimbul de lovituri de la distanță, dansînd în jurul uriașului și evitînd tirul loviturilor acestuia. Pînă în repriza a zecea situația era egală. Se părea că meciul va fi dus pînă la capăt. Ba, chiar mai mult, în rundurile 11 și 12 Schaaf arătase o revenire ce-i dădea dreptul să spere în victorie. Dar în ultima repriză, cea de a 13-a, cu 51 de secunde înainte de sfîrșit, Carnera l-a izbit pe Schaaf în plină bărbie cu un necruțător croșeu de stînga. Ernie a căzut la podea, inconștient. Directorul de ring, Billy Cavanaugh, a numărat pînă la 10, declarîndu-l învins prin K.O. pe Schaaf care, în pofida intervenției rapide a medicilor, nu-și mai revenea. L-au luat cu targa de pe ring, în fluierăturile spectatorilor care îl acuzau că a vîndut meciul. Transportat la spital, Schaaf și-a revenit după o oră de îngrijiri. Foarte prudent, medicul federației americane de box profesionist, William Walker, a insistat ca Ernie Schaaf să rămînă la spital sub observație. A mai trecut o oră și nefericitul tînar a început să se simtă din ce în ce mai rău. Mîna și piciorul stîng i-au paralizat. În noaptea aceea medicii l-au operat dar fără succes. Ernie Schaaf a murit în zori. Nu împlinise încă 25 de ani...

În urma acestei tragedii, guvernatorul Herbert H. Lehman a ordonat o anchetă. Medicul Charles Norris, care i-a făcut autopsia lui Ernie, a constatat că acesta nu a murit ca urmare a meciului susținut cu Carnera, ci în urma numeroaselor întâlniri susținute într-un interval de timp foarte scurt. Nimeni nu a spus nici un singur cuvînt despre managerii care l-au stors pe Schaaf ca pe o lămîie și care, de fapt, erau adevărații vinovați de moartea acestuia. În urma unui referat, guvernatorul, Lehman a încheiat ancheta pe marginea acestui caz, declarînd: „Cum nu dispunem de nici o lege sau regulament pentru astfel de decese, nu vom întreprinde nici o acțiune împotriva cuiva”.

Iată istoria adevărată a acestei statuete — și-a încheiat povestirea ziaristul newyorkez.

— Nu vă supărați — l-am întrebat — cum se face că știți atît de amănunțit această întîmplare?

— Lucrez la o carte despre marii boxeri care nu au ajuns niciodată campioni mondiali. Și Ernie Schaaf a fost unul dintre aceștia...

... Am plecat din fața „Trofeului Muldoon” întristați de soarta celui ce servise drept model sculptorului: boxerul Ernie Schaaf, băiatul care plătise cu viața dorința de a deveni campion profesionist. Statueta de bronz strălucea în razele unui soare palid de octombrie. Schaaf, în gardă, părea gata să se prindă din nou la luptă cu Primo Carnera...

lianul va deveni campion mondial. Întrîntarea dintre Ernie Schaaf și Primo Carnera a fost programată pentru 10 februarie 1933. Schaaf se afla la Boston și se antrena de zor, dar ceva în legătură cu rezistența sa fizică nu era în ordine. Din această cauză el se internează într-un spital. Cu două săptămîni înaintea meciului, Ernie își reia antrenamentele pentru a-și putea respecta contractul. Managerii săi, care îl vor critica pînă la urmă pe Schaaf, spunînd că a făcut multe imprudențe, nu întreprind

nimic pentru a amîna meciul sau chiar a-l anula, dat fiind sănătatea precară a elevului lor.

Aproape 20 000 de spectatori au fost prezenți în tribunele de la „Madison” cînd crainicul reuniunii, Joe Humphreys, a făcut prezentarea celor doi „grei”, anunțînd că învingătorul va lupta peste câteva luni cu Jack Sharkey pentru centura cu diamante. Întrîntarea a fost abor-dată cu prudență de Schaaf, care a anga-

Retrospectivă

„Turul Franței” a împlinit 70 de ani

● PAGINI DIN
ISTORICUL
CELEI MAI MARI
COMPETIȚII
CICLISTE DIN LUME ●

La 1 iulie 1973 s-au împlinit șapte decenii de când s-a dat startul în prima ediție a „Turului Franței”—care avea să cunoască o amploare crescândă și o popularitate, pe plan mondial, neegalată de nici o altă competiție ciclistă. „Turul” a fost organizat de ziarul de sport „L'Auto”, al cărui director era Henry Desgrange, primul recordman mondial al orei (35,325 km, în anul 1893). Cu prilejul ediției din 1903, ziarul a apărut zilnic în 20 000 de exemplare (senzațional pentru acea vreme), tirajul urcând la aproape 500 000 de exemplare pe zi în anul 1924, pentru ca în 1932 să depășească 700 000 de exemplare.

Dar să revenim la momentul istoric de acum șapte decenii.

În ziua de 1 iulie (1903), la orele 15, un pluton—și el istoric, desigur—alcă-

tuit din 60 de concurenți, s-a adunat în fața hanului „Reveil-matin” („Deșteptătorul”) din suburbia Montgeron, spre a parcurge, în 18 zile, traseul circuitului, măsurînd 2 428 km divizați în 6 etape. Sosirea a fost fixată la Ville d'Avray, în fața restaurantului „Père-Auto”, „supraviețuitorii” urmînd să fie prezențați apoi publicului parizian la „Parc des Princes”. Unii dintre participanți erau deja cicliști afirmați, iar alții (desuți) niște anonimi, care poate nu alergaseră încă în nici o probă. Cicliștii erau împărțiți în două categorii: unii care concureau pentru clasamentul general, fiind obligați, firește, să „înghită” toți kilometrii fiecărei etape, iar alții care, abandonînd într-o etapă (o terminau cu trenul), puteau să se prezinte la startul etapei următoare.

**2 428 km în 6 etape !
Se pedala și noaptea (!?)...**

Redăm „pro memoria” traseul primei ediții: Paris—Lyon (467 km), Lyon—Marsilia (374 km), Marsilia—Toulouse (434 km), Toulouse—Bordeaux (268 km), Bordeaux—Nantes (425 km), Nantes—Ville d'Avray (460 km). Desigur, în asemenea etape gigantice, concurenții

1. Traseul primei ediții a „Turului Franței”.

pedalau uneori și noaptea, la capătul etapelor având repaus câte 48 de ore. Învingător în prima ediție a fost francezul Maurice Garin, în vîrstă de 32 de ani, un as al curselor de fond, care se înscrisese primul și purta numărul de concurs 1. El a pedalat în total peste 94 de ore. Pe locurile următoare: Pothier (F) la 3 ore, Augereau (F) la 4 ore și jumătate, Müller (Germania), Fischer (F). Au terminat cursa 20 de concurenți. M. Garin a cîștigat 4 etape, iar Aucouturier două (a 2-a și a 3-a). El însă nu figurează în clasamentul general întrucît, abandonînd în prima etapă, a sosit la Lyon cu trenul. A luat startul însă în etapele următoare.

Urmărind cursa cu... trenul !

Tot de tren se folosea și ziaristul Geo Lefèvre (totodată și arbitru principal). Acesta pornea mai devreme cu trenul, se dădea jos într-un oraș după 150—200 km, înregistra trecerea concurenților, fugea la telegraf, bătea depeșă la Paris, la ziarul „L'Auto”, și apoi repede la gară și din nou în tren, coborînd într-o localitate (după alți 100—150 km sau la capătul etapei). Și așa mai departe... În unele etape se folosea și de bicicletă, gonînd cot la cot cu concurenții, zeci de kilometri, apoi lua trenul.

Toată cîntea memoriei acestui eroic confrate de acum șapte decenii — Geo Lefèvre — primul cronicar al „Turului Franței”.

„Turul” din anul 1904 (88 de participanți, 22 clasări) s-a desfășurat pe traseul primei ediții: aceleași etape și același număr de kilometri. Dar, în acel an s-a petrecut ceva cu totul senzațional: cîștigător a fost desemnat Henri Cornet (F). Acesta — în vîrstă de 20 de ani — va fi cel mai tînăr și cel mai surprinzător învingător din istoria „Turului”. El se clasase pe locul 5, la 3 ore de M. Garin (care reușise „dubla”), urmat de Pothier, Cesar Garin (numit Garin-junior) și Aucouturier, care cîștigase 4 etape. Dar, după patru luni de la terminarea competiției, în ziua de 30 noiembrie 1904, comisia sportivă a „U.V.F.” („Uniunea velocipedică franceză”) a descalificat pe primii patru clasări, dovediți a fi comis grave neregularități pe traseu. Dealtfel, în acel „Tur” s-au

petrecut multe peripeții. De pildă, la Nîmes, în semn de protest împotriva descalificării regionalului Payan, spectatorii au barat drumul și au azvîrlit o groază de cuie în praful șoselei, iar în cursul etapei a doua, Lyon-Marsilia, cicliștii au fost atacați cu ciomegele. Se spune că, în vîrfurile unui urcuș, grupul din frunte a fost „sechestrat” de către spectatori pînă ce asul localnic a sosit și el. Apoi i s-a dat drumul acestuia înaintea celorlalți concurenți. De asemenea, s-a înregistrat și o tentativă de otrăvire a unui concurent valoros.

În ceea ce privește pe bieții arbitri, care au controlat cursa în primele două ediții folosind trenul de la un oraș la altul sau plecînd pe biciclete cu două-trei ore mai devreme, oprindu-se în unele localități, uneori ascunzîndu-se prin pădurici sau cantoane, spre a-și putea exercita cît mai bine funcția, nu aveau cum să urmărească în adevăratul înțeles al cuvîntului desfășurarea disputei.

Din pricina marilor neajunsuri create de pasiunea unor regionali fanatici, organizatorii au anunțat, cu tot regretul, că „Turul Franței” a murit și că a doua ediție va fi și ultima. Dar, pînă în vara următoare, ei au revenit la sentimente mai bune și „Turul Franței” — după cum se știe — a supraviețuit.

Pe șosea „cresc” sumedenie de cuie

În ediția a treia (1905) traseul atinge 3 000 km, divizați în 11 etape, ceva mai scurte, adică între 200 și 340 km. De unde și media orară generală 27,284 km, cu toate că au fost incluse două examene severe: urcușurile Ballon d'Alsace și Bayard. Din cei 60 de concurenți plecați din Paris s-au întors în „orașul luminii” 24, învingător fiind Louis Trousselier (24 de ani). Clasamentul s-a făcut tot prin adînșirea punctelor, potrivit locurilor ocupate în etape, formulă folosită pînă în 1912 inclusiv. Învingătorul a manifestat o superioritate netă, cîștigînd 5 etape. În acel an, cursa a fost urmărită de două automobile, care soseau uneori la capăt de etapă în urma concurenților, din pricina defectiunilor. Această ediție a rămas celebră în legenda „Turului” prin imensa cantitate de cuie

2. Maurice GARIN (Franța), cîștigătorul primului „Tur” (1903).

care a fost azvîrlită pe șosele, provocînd o sumedenie de pene de cauciuc. Un codaș al clasamentului — pe nume Ventresq — a declarat la sosire: „Dacă aș fi avut un magnet la mine, m-aș fi făcut... angrosist de cule și azi aș fi fost bogat”.

Vechiul rutier René Pothier (28 de ani) își înscrie în 1906 numele în palmaresul probei după ce-și adjudecase cinci din cele 13 etape (4 545 km) — parcurse cu 24,463 km pe oră (cifră onorabilă pentru lungimea traseului) — totalizînd 45 de puncte față de cele 59 ale lui Trousselier, poreclit „Trou-Trou”, clasat pe locul II. Au terminat doar 14 concurenți din cei 82 plecați, firește, din pricina traseului foarte dur și a numeroaselor urcușuri, patru etape măsurînd peste 400 km, iar șapte peste 300 km. Este lesne de imaginat ce a putut însemna acel „Tur”, cu etapele sale „maraton” pe șoselele de atunci.

În 1907, Emile Georget domină în prima parte, cîștigînd 6 din cele 14 etape, dar Lucien Petit-Breton se impune în Pirinei și obține victoria finală, realizînd o medie orară surprinzătoare: 28,470 de-a lungul a 4 488 km. Au terminat 33 de concurenți din cei 93 prezenți la start. Pe un traseu identic, 14 etape, 4 488 km și cu o medie orară de 28,740 km (care va constitui un record ce va sta în picioare pînă în 1931, la prima victorie a lui Antonin Magne: 28,758 km), Lucien Petit-Breton își adjudecă din nou victoria finală, depășind 35 de cicliști rămași în cursă din cei 114 plecați. El a fost primul ciclist care a obținut două victorii („dubla”) în „Turul Franței”. Un amănunt interesant: numai Passerieu (clasat pe locul III și cîștigătorul a două etape) nu s-a dat jos de pe bicicletă pe dificilul urcuș Ballon d'Alsace.

Un „colos” care face ravagii în pluton

După ce a cîștigat trei etape în 1908, François Faber (Luxemburg) un adevărat „colos” în ciclism (1,86 m, 91 kg) se anunța mare favorit pentru anul 1909. Și pronosticurile s-au adeverit. „Uriașul din Columbes”, pe care nu-l speriau nici ploaia, nici frigul și mai puțin arșița, a cîștigat 6 etape, dintre care 5 consecu-

tiv (2, 3, 4, 5 și 6), adjudecîndu-și pînă la urmă locul întii, cu un punctaj net superior. A fost cel mai tare din cei 150 de participanți (55 clasăți). La capăt de etape, spectatorii se îngrămădeau să-l vadă și să-l admire. El nu a cunoscut decît o singură tactică: să forțeze. Se instala, din plecare, în fruntea plutonului și apăsa vîrtos în pedale, fără să se uite înapoi. Iar la sosire rar de mai rămînea vreunul în... roată lui, luxemburghезul făcînd ravagii în pluton.

Pentru ediția a VIII-a (1910), François Faber pornea din nou favorit. A fost însă învins de francezul Octave Lapize, după un duel formidabil. Faber era încă lider, după ieșirea din Pirinei (ale cărui teribile piscuri Peyresourde, Tourmelet, Aspin și Aubisque, cicliștii le escaladau pentru prima oară), după ce cîștigase trei etape. Dar, o căzătură gravă din pricina unui cîine și două pene de cauciuc în penultima etapă îl obligă să termine cursa pe locul 2, la numai 4 puncte de învingător, Octave Lapize. Celor doi ași li s-a făcut, la Paris, o primire entuziastă.

Un traseu „ucigător” : 5 500 km în 15 etape

În 1911 s-a desfășurat una dintre cele mai lungi ediții (5 544 km, în 15 etape, media: 27, 322 km/h), care a fost cîștigată de parizianul Gustave Garrigou, în vîrstă de 28 ani, „omul cu o regularitate de orologiu”. (El se aflase printre protagoniștii probei în patru ediții anterioare și va mai fi în încă trei ediții, pînă în 1914). În anul victoriei sale, pe traseul „Turului” a apărut pentru prima oară piscul Galibier din Alpi, care avea să devină cel mai renumit în istoria competiției. Au plecat 84 de concurenți, iar la Paris au ajuns 24. Învingător în prima etapă, Paris-Dunkerque (351 km), Garrigou a făcut apoi o cursă bine gîndită, sosind în 8 etape pe locurile doi sau trei. A ieșit victorios și în etapa a XIII-a, ceea ce i-a consolidat punctajul necesar victoriei finale.

Al doilea ciclist străin care și-a înscris numele în palmaresul „Turului” a fost belgianul Odile Defraye, în vîrstă de 24 de ani, victorios în 1912. Unul dintre outsiders, aproape chiar un necunoscut

3. Belgianul Philippe THYS, autorul primei triple victorii (1913, 1914 și 1920).

pe plan internațional (deși campion în țara sa, Belgia) el și-a permis să se evidențieze chiar din etapa a doua, Dunkerque-Longwy (338 km), pe care a câștigat-o, repetând apoi isprava încă de două ori. Și asta, cu toate că printre protagoniști se aflau Lapize, Christophe, Mottiat, Alavoine, Lambot, Borgarello și alți ași ai pedalei. Au luat plecare 131 de participanți (41 clasati finalmente) — împărțiți în 10 echipe de câte 5 alergători, iar 81 erau „izolați” — adică individuali, cu un termen de azi. După câteva etape de aprig duel și sever marcat reciproc cu Christophe, Octave Lapize a abandonat în semn de protest împotriva unei coaliții a acestuia cu Defraye.

Belgianul Philippe Thys — autorul primei triple victorii

Ciclistul belgian Philippe Thys, născut la Anderlecht (în apropiere de Bruxelles) în anul 1890, a fost autorul primei triple victorii în marele înconjur: 1913, 1914 și 1920.

Un pluton de 140 de alergători (dintre care vor termina doar 25) a pornit în 1913 să străbată peste 5 000 km în 15 etape. Cu începere din acel an, clasamentul s-a făcut prin adăugarea timpului realizat în fiecare etapă. Thys a câștigat o singură etapă, a 6-a, în Pirinei, de la Bayonne la Luchon, 326 km. În acea etapă s-a produs un fapt „istoric”: ciclistul francez Eugène Christophe ajunsese primul în vârful Tourmalet, cu un bun avans și victoria îi surâdea. Dar la coborâre i s-a rupt furca, el prăbușindu-se în plină viteză. Dîrz, s-a ridicat, a luat bicicleta la spinare și, pe jos, tăind serpentinele, a coborât în primul sat. De un calm formidabil, Christophe și-a sudat furca (din cauza intereselor publicitare ale fabricilor de biciclete regulamentului nu admidea schimbarea bicicletei în asemenea cazuri și nici vreun ajutor la înlăturarea defecțiunilor mecanice) și apoi a reluat voinicește cursa. A terminat „Turul” pe locul 7, în clasamentul general, la... 15 ore de învingător, Philippe Thys, acesta fiind urmat la numai 8 minute de „calculatul” Garrigou și la 4 ore de belgianul Buysse, care câștigase totuși 6 etape.

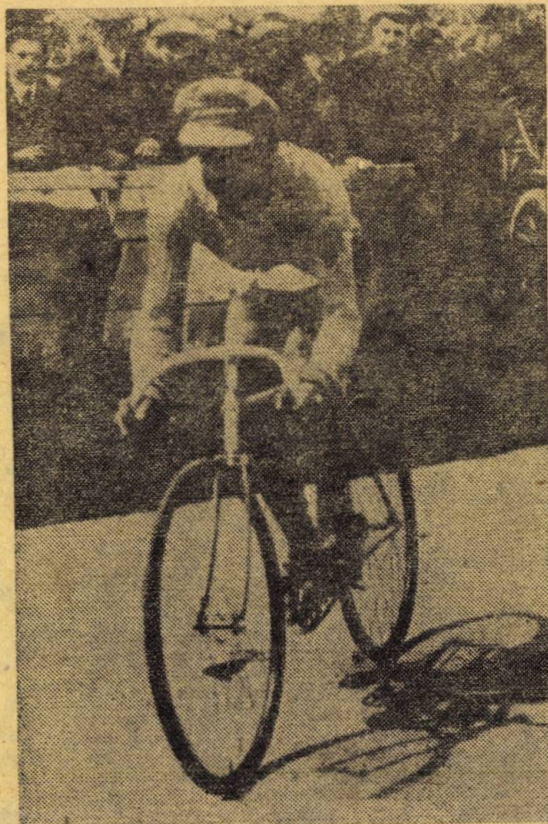
4. Gustave Garrigou (Franța), victorios în 1911, a participat de 8 ori la competiție (1907—1914).

În 1914, Thys a luat startul în chip de mare vedetă, sigur de el, după ce mai înainte declarase că va câștiga și în acel an. Ca să se țină de cuvînt și probabil spre a-și impresiona adversarii, el a câștigat prima etapă Paris—Le Havre (388 km). În continuare, a rezistat cu brío atacurilor dîrze date de Lapize, Alavoine, Oscar Egg, Lambot și, mai cu seamă, Henri Pelissier (câștigător a trei etape), cu care s-a aflat într-o mare și interminabilă dispută. După 5 405 km (15 etape), Thys a obținut a doua victorie consecutivă, depășind finalmente pe aprigul său rival Henri (primul din „dinastia” de ași francezi Pelissier) cu 1 minut și 40 de secunde. Cîteva zile mai tîrziu a izbucnit primul război mondial.

„Ghinionistul” Christophe, primul purtător al „tricoului galben”

După o pauză de cinci ani, ziarul „L'Auto” relansează competiția la 29 iunie 1919, pe același traseu „ucigător”: 5 500 km în 15 etape. Pornesc 69 de concurenți (44 la categoria A și 25 la B), dar se întorc la Paris... 11. Belgianul Thys este din nou printre fruntași, însă pentru scurt timp, căci abandonează. Ediția este caracterizată de apriga dispută dintre Pelissier, Barthelemy și Alavoine, dar câștigător final va fi din nou un belgian, Firmin Lambot, unul din vechea gardă de rutieri — avea 33 de ani — care a pedalat în acea ediție peste 231 de ore. El a câștigat o singură etapă, penultima, Metz—Dunkerque, 468 km! Pe locul II — Alavoine, iar pe locul III — marele ghinionist, Eugene Christophe, care a fost primul purtător al tricoului galben. Și iată cum. În 1919, la sugestia lui Bange, director al echipei

5. [Doi protagoniști ai deceniului al 4-lea: francezul Antonin MAGNE, victorios în 1931 și 1934, și belgianul Sylvère MAES (1936 și 1939).

„La Sportive”, a fost instituit după etapa a IX-a semnul distinct al liderului, „tricolul galben” (culoare pe care o avea ziarul „L'Auto”) și astfel, la plecarea în etapa a X-a, Grenoble-Geneva (325 km), Christophe, lider, va îmbrăca primul tricou galben din „Turul Franței”. Dar, mereu ghinionist, el rupe din nou furca două etape, pierzând astfel tricoul auriu. Christophe a rămas astfel în istoria competiției „marele nenorocos”.

Pentru că H. Desgrange, directorul ziarului „L'Auto”, scrisese după abandonul lui Thys din 1919 că acesta se îmburghezise și că s-ar fi îmbogățit în timpul războiului, campionul belgian l-a trimis următoarele rânduri, în anul 1920: „Țineți-vă bine, că voi demonstra că încă sînt alergător ciclist, cîștigînd pentru a treia oară Turul”. Și Thys s-a ținut din nou de cuvînt dominînd net cursa, cu toate că erau prezenți o serie de ași francezi în frunte cu H. Pelissier și Christophe. De altfel, în acel an s-a înregistrat un adevărat triumf al cicliștilor belgieni, care au ocupat primele 7 locuri în clasamentul general.

Un an mai tîrziu (în 1921) tot un belgian cîștigă „Turul”: Leon Sclieur. A fost un „Tur” calm, spun istoricii marii competiții, în ciuda aceluiași traseu gigantic. Seria victoriilor belgiene continuă, căci în 1922 „bătrînul” Firmin Lambot își înscrie pentru a doua oară numele în palmaresul „Turului”, în timp ce „năbădăosul” său compatriot, Philippe Thys — autorul „triplei” — cîștigă 5 etape.

Cînd și cum a apărut expresia : „ocnașii șoselelor”

În 1923, parizianul Henri Pelissier, în vîrstă de 33 de ani, izbutește — în sfîrșit — să obțină victoria după care alergase atîta ani, dar din cauza unor defecțiuni mecanice (în parte) și, mai ales, a temperamentului său vulcanic, o ratase. Întreaga Franță a jubilat, iar la Paris a fost primit în triumf. Era prima victorie franceză după 12 ani. Tenacele italian Bottechia, clasat pe locul II, a fost marea revelație a cursei (desfășurată pe traseul „clasic”: peste 5 000 km în 15 etape) în care învingă-

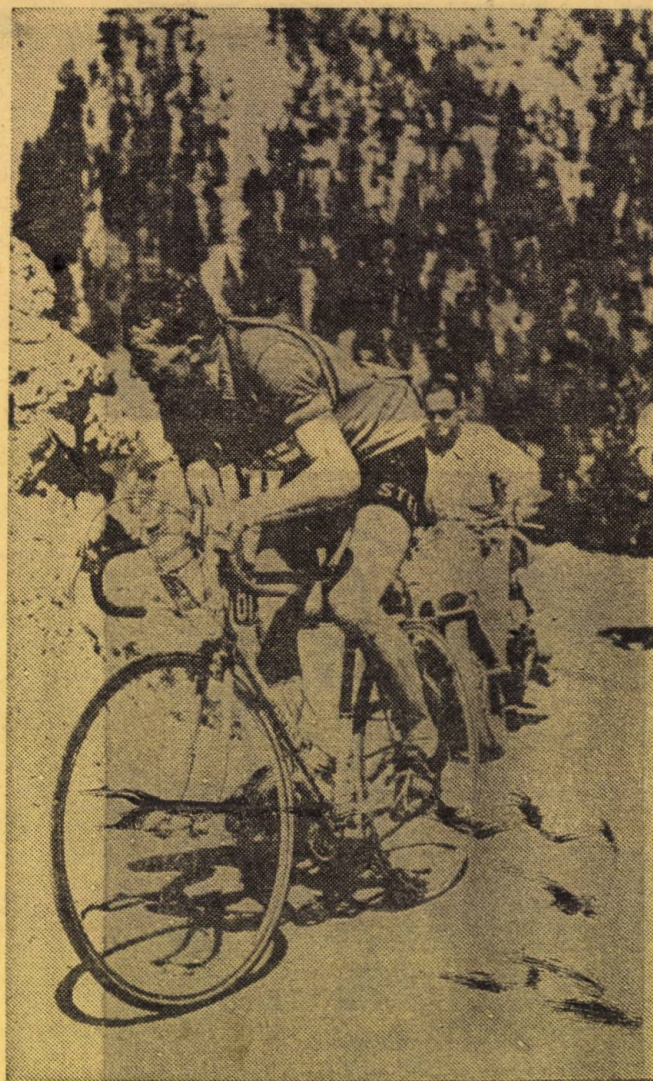
torii de etapă primeau o bonificație de două minute.

În 1924, Henri pornea încărcat de glorie, în el (în ciuda celor 34 de ani) și în fratele său, Francis, punîndu-se mari speranțe. Dar ei nu au terminat competiția. Și iată de ce. Într-una din etape, în timp ce Henri Pelissier gonia desperat după un grup de fugari, a avut loc un schimb de cuvinte între el și directorul ziarului „L'Auto”. Henri a trebuit să-i ceară scuze și apoi... a abandonat împreună cu fratele său Francis. Ziariștii au înregistrat declarațiile vehemente ale fraților Pelissier, iar a doua zi în ziare a apărut o expresie nouă: „ocnașii șoselelor” („les forcats de la route”) foarte des — și îndreptățit — utilizată în cronicile ciclisme. Victorios final — italianul Ottavio Bottechia (născut în provincia Udine, în 1894) care cîștigase 4 etape; pe locul II, luxemburghezul Nicolas Frantz, revelația cursei și vîltor dublu cîștigător. Au luat plecarea 157 de concurenți, dintre care 103 „turiști-rutieri”; noua denumire a individualilor, cei care își plăteau întreținerea și cazarea sperînd că vor cîștiga și ei ceva premii de-a lungul etapelor. Au terminat 60 de concurenți.

Bottechia domină cursa și în 1925 (de data asta 5 430 km, în 18 etape) obținînd a doua victorie consecutivă. În acel an a apărut ceva nou — semi-etapele — ceea ce, firește, a făcut ca 57 de concurenți, din cei 130 plecați, să absolve severul examen. Un procentaj îmbucurător, desigur. Și în 1926 o inovație: plecarea nu s-a mai dat din Paris, ci din orașul Evian. A cîștigat belgianul Lucien Buysse care, în sfîrșit, la 34 de ani și-a înscris numele în palmaresul probei, după ce în edițiile anterioare fusese mereu printre frunzași. El a cîștigat cea mai lungă ediție (5 795 km, în 17 etape, media 24 km/h), dar și cea mai puțin pasionantă, cursa durînd aproape o lună și jumătate.

Etape de 200—300 km parcurse contratimp pe echipe

1927 este anul Inovațiilor. Dispar etapele enorme — de 360—450 km — ca și repausul de o zi (uneori chiar două)

6. Asul francez Louis Bobet, autorul a trei victorii consecutive: 1953, 1954 și 1955.

după fiecare etapă și apar etapele scurte, cele sub 200 km. Cei 5 398 km ai „Turului” sînt împărțiți în 24 de etape, ceea ce este cu totul altceva. S-a alergat pentru prima oară cîte 4—5 sau chiar 6 etape în șir, după care a urmat o zi de repaus, iar în cîteva etape s-au dat plecări separate, pe echipe. Nicolas Frantz (Luxemburg), bine sprijinit de echipierii săi, a cîștigat categoric, urmat la 2 ore de belgianul Dewaele. În mare formă, Frantz cucerește și ediția din 1928, în care s-au dat plecări separate pe echipe, în toate etapele de șes, adică în 15 din cele 22 ale cursei. Bine încadrat de valoroșii săi echipieri de la „Alcyon”, protagoniștii Rebry, Dewaele, Verwaecke, Martens și Ledney, el a cîștigat prima etapă (contratimp pe echipe) Paris—Caen 207 km, luînd tricoul galben pe care l-a păstrat pînă la Paris. Etapa a treia, desfășurată în aceeași formulă, a măsurat 300 km (!) și a fost cîștigată de Rebry și echipa „Alcyon”.

În anul următor (1929) cîștigă din nou un belgian, Maurice Dewaele (33 de ani). Acesta, extenuat, a fost literalmente „cărat” de echipierii săi în ultimele etape. În acest an s-a produs din nou una dintre marile drame ale „Turului”. La jumătatea cursei, francezul Victor Fontan era lider. I s-a rupt însă cadrul, a pierdut peste o oră cu repararea lui, a reluat pedalajul dar, curînd, cuprins de o mare prăbușire psihică, a abandonat. Ca în fiecare an, o revelație. De data asta Charles Pelissier — mezinul „dinastiei” de ași parizieni — care a cîștigat și o etapă. În anul 1930 el va cuceri 8 victorii de etapă. Liderul, în acel an, Dédé Leducq, se răstoarnă grav în Pirinei dar cu concursul echipierilor, în special al lui Charles Pelissier și Antonin Magne, cîștigă ediția 1930, urmat la 14 minute de italianul Learco Guerra. Ediția a avut cîteva „noutăți”: echipe naționale și regionale, înființarea premiului *challenge internațional* și apariția caravanei publicitare.

În ediția 1931 — marcată de entuziasmul duel dintre Charles Pelissier și italianul Rafael Di Paco (care și-au împărțit succesul în mai bine de jumătate din etape)

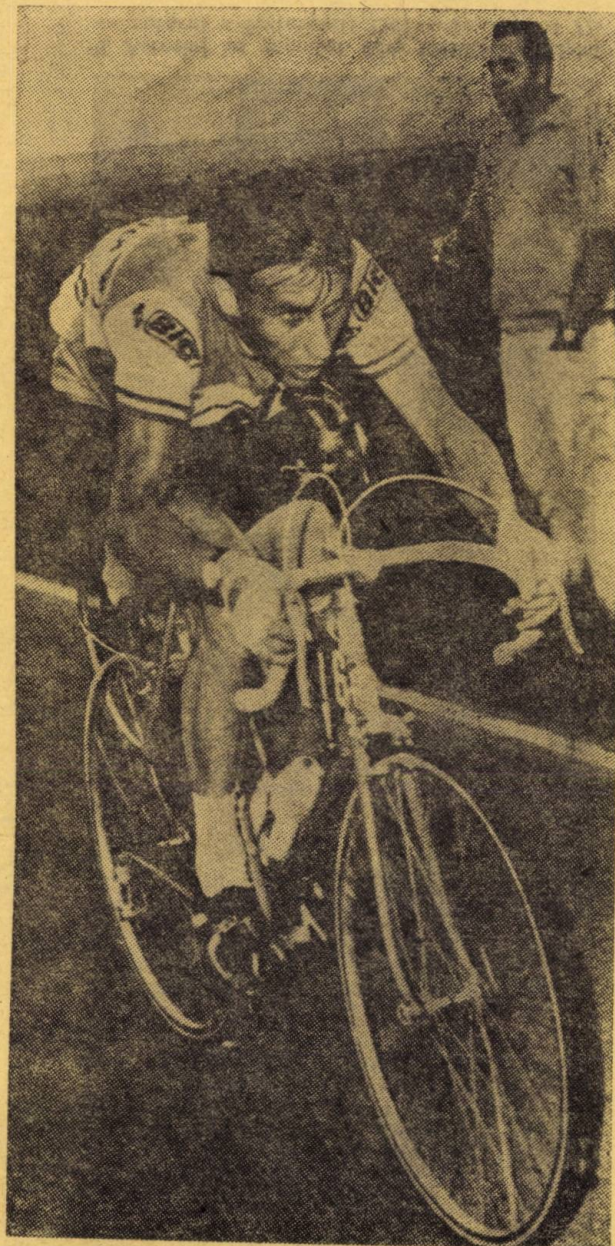
victoria finală a revenit lui Antonin Magne (27 de ani) — taciturnul „Tonin”, un alergător metodic, econom cu eforturile, înțelept în etapele de munte, ca și în cele de plat. Acesta a obținut, totuși, o victorie foarte dificilă și, ajutat de echipierii săi, a terminat cu 14 minute față de belgianul Demuysère, situat pe locul II.

Progrese organizatorice și tehnice

Deosebit de dîrză a fost disputa în anul 1932, cînd Leducq — popularul Dédé — a reușit a doua sa victorie, cu toate asalturile date de temutul rutier german Stoepel, care îl talonase permanent.

O dată cu această ediție, lungimea traseului a scăzut — în sfîrșit — sub fantastica cifră de 5 000 km, măsurînd acum 4 520 km, parcurși în 21 de etape, cu o medie de 29,215 km/h. (Din 1932 și pînă în 1970 „Turul” va măsura între 4 200—4 700 km, împărțiți în 21—24 de etape, cu trei, două sau chiar numai o zi de repaus). Media orară va urca mereu, ca urmare atît a etapelor mai rezonabile, a creșterii continue a numărului de kilometri asfaltați, a progresului în metodele de pregătire, cît și a evidențelor îmbunătățiri tehnice aduse bicicletelor. În curînd vor apare schimbătorul de viteze și cauciucurile ușoare.

Un lungan robust și simpatic, Georges Speicher (născut la Paris în iunie 1907) a cucerit „Turul” în 1933, după o dispută pasionantă (a cîștigat și trei etape) cu italianii Learco Guerra, clasat pe locul II, la 4 minute (după 148 de ore de pedalaj de-a lungul a 4 395 km, parcurși cu 29,697 km/h) și Martano, la 5 minute. Alergător greu (80 kg), urca anevoios dar recupera uluitor la vale, dovedindu-se un coborîtor fantastic. Ascensiunea lui în ciclism a fost, de asemenea, fantastică. A debutat la profesioniști în anul 1931, la 24 de ani, iar în toamna anului 1933 era acoperit de glorie: cucerise în acel sezon titlul de campion al țării sale, „Turul Franței” și campionatul mondial (250 km cu 35 km/h). Doar francezul Bobet, în 1954, și bel-

7. Jacques ANQUETIL—„domnul cronometru”—victorios de 5 ori (1957-61-62-63 și 64) și recordman al mediei orare.

gianul Merckx, în 1971, vor mai reuși marele event: cucerirea „Turului Franței” și a campionatului mondial în același an.

Doi ași ai deceniului al patrulea : A. Magne și S. Maes

„Turul” din 1934 a prilejuit sobrului as A. Magne a doua victorie, la mare luptă cu italianul Martano, victorie legată de frumosul gest, rămas în istoria cursei, făcut de René Vietto care în Pirinei, când lui A. Magne — căpitanul echipei și purtător al tricoului galben — i s-a rupt o roată, el s-a oprit imediat, i-a dat roata sa și a rămas pe marginea șoselei să aștepte mașina-atelier. Tricoul galben fusese salvat. René Vietto, cel mai tânăr component al „naționalei” franceze (22 de ani), al cărui debut în acea cursă fusese strălucitor, a cucerit prima ediție a marelui premiu al cățărătorilor și a terminat „Turul” pe locul V.

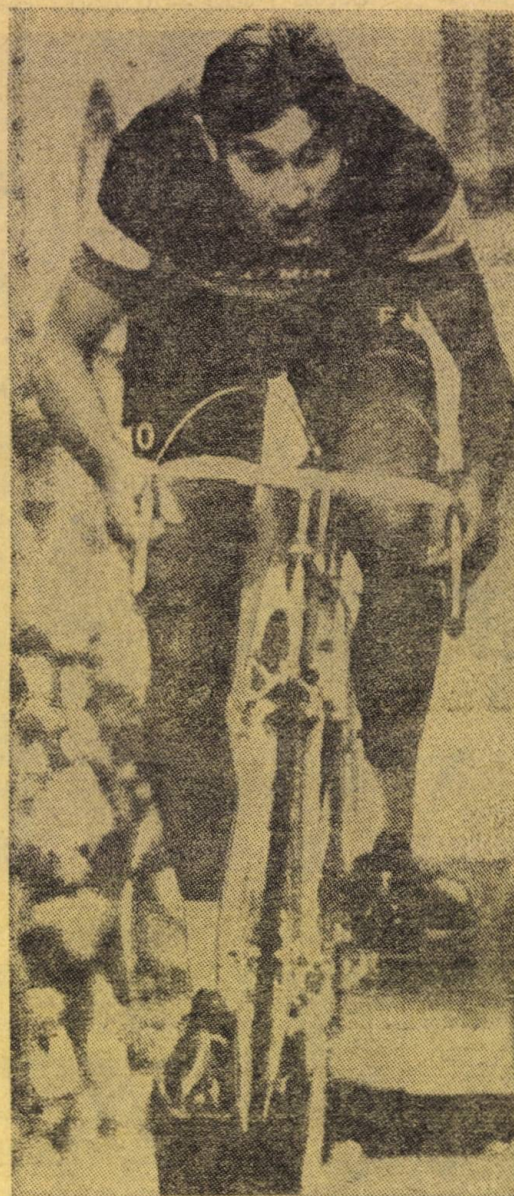
Ediția din 1935 a fost, în fapt, fără istoric. Romain Maes (mezinul echipei belgiene, introdus în „națională” în ultima oră) a câștigat prima etapă, Paris-Lille, 262 km cu un avans de câteva minute, datorită și unei bariere de cale ferată care s-a lăsat după ce, el evadase din pluton. Sprijinit apoi admirabil de către echipierii săi, în frunte cu consacrații Verwaecke, Lowie, Sylvère Maes și Jean Aerts (campion mondial) „micul” Romain a reușit să păstreze tricoul galben până la sfârșit, trecând peste unele momente de mare slăbiciune. El a fost unul dintre cei mai tineri învingători — 22 de ani, vîrstă la care și italianul Felice Gimondi va câștiga „Turul”, treizeci de ani mai târziu. Și în 1935 au fost câteva aspecte inedite: unii concurenți au utilizat schimbătorul de viteze, a apărut fanionul roșu cu care comisarul general al cursei dirija circulația mașinilor în caravană, pentru prima oară media orară a depășit 30 km (mai exact: 30,559 km).

În anul următor — 1936 — Franța declarîndu-se împotriva agresiunii Italiei în Abisinia, Mussolini a interzis participarea cicliștilor italieni. Tot un belgian, Sylvère Maes (simplă coincidență de

nume cu învingătorul din ediția anterioară) și-a adjudecat victoria, după un duel acerb cu A. Magne, clasat pe locul II. O nouă medie orară „record” — 31,072, la care au contribuit și semietapele desfășurate contratimp pe echipe. În acel an, datorită diligențelor președintelui federației de ciclism, Vasile Canarache (un autentic „Papa Desgrange” al ciclismului nostru, realizatorul „Turului României”, edițiile 1934, 35 și 36) a participat la „Turul Franței” și o echipă română alcătuită din Tapu, Mormocea, Tudose și Hapciuc. Rutierii noștri n-au rezistat decît trei etape.

Întîmplări neplăcute au umbrat desfășurarea ediției a XXXI-a (anul 1937). La ieșirea din Alpi, Sylvère Maes conducea în clasamentul general, avînd șanse să obțină a doua victorie consecutivă. Dar spectatorii se manifestă ostil față de cicliștii belgieni, iar comisarii cursei (arbitri — n.n.) îl penalizează nejustificat pe lider; o serie de șicane care au enervat echipa Belgiei, făcînd-o să se retragă din concurs la Bordeaux, cu 4 etape înainte de sfîrșitul „Turului”, deși S. Maes deținea încă tricoul galben cu un avans de 40 de secunde față de francezul Roger Lapebie — care va fi astfel cîștigătorul final. Media orară a urcat din nou — 31,741 km — desigur și datorită următorilor factori: 8 etape au fost împărțite în cîte două semietape, dintre care două au fost parcurse contratimp individual și două pe echipe, iar în acel an toți concurenții au adoptat schimbătorul de viteze. Spaniolul Ezquerro s-a remarcat în etapele de munte, iar pedalorul italian Gino Bartali (23 de ani, clasat pe locul II în „Turul Italiei”) a căzut într-o ripă la o coborîre în Alpi și a abandonat.

Bătut în Pirinei de către „bătrînul” rutier belgian Felicien Verwaecke — lucrurile se petreceau în ediția 1938 — Gino Bartali, alergător calculat și foarte bun cățărător, își ia revanșa în Alpi, terminînd „Turul” victorios, urmat la 18 minute de marele său rival Verwaecke (Făruac, în flamandă). Un an mai târziu, în vara anului 1939, norii negri planau deasupra Europei. „Turul Franței” — de la startul căruia au lipsit cicliștii italieni, germani și spanioli — s-a desfășurat totuși, avînd și două inovații:

8. Actualul as mondial Eddy MERCKX (Belgia) — autorul a 4 victorii: 1969 — 70 — 71 și 72.

etape de 250—300 km parcurse în trei "tronsoane", iar în fiecare zi, ultimul din clasamentul general era eliminat. Media orară în creștere — 31,986 km. René Vietto suferă o nouă dramă. El purta tricoul galben dar n-a putut face față atacului impetuos, lansat când mai rămăseră 4 etape (din cele 28) până la Paris, de către Sylvère Maes, care a preluat șefia în clasamentul general înscind trei decenii pînă cînd un alt belgian, "fenomenalul" Eddy Merckx, vacu- ceri "Turul".

Gino Bartali redivivus

După o pauză de 7 ani (1940—1946), din cauza celui de-al doilea război mondial, "Turul Franței" își reia seria în anul 1947. Prima ediție de după război a fost caracterizată de o mare lovitură de teatru, dată în ultima etapă (purător al tricoului galben era italianul Brambilla) în care, la 140 km de Paris, Jean Robic evadează din pluton împreună cu Fachleitner, Teisseire și alți trei-patru, "smulgînd" numeroase minute liderului. Și astfel Robic cîștigă "Turul", urmat de colegul său de evadare, Fachleitner.

În 1948, Gino Bartali avea 34 de ani și, după ieșirea din Pirinei, număra aproape 30 de minute întîrziere față de Verwaecke, liderul. În Alpi însă, Bartali își ia revanșa cucerind detașat trei etape la rînd, fapt care îi asigură o victorie

finală clară; 120 plecați, 44 sosiți. A fost o vreme execrabilă în majoritatea celor 21 de etape, din care Bartali a cîștigat 7.

Fausto Coppi — „Il Campionissimo” — victorios în 1949 și 1951

Faimosul as Italian Fausto Coppi — deținător al recordului mondial al orei: 45,848 km — împlinea 30 de ani în 1949, cînd a participat pentru prima oară la "Tur" (după ce ieșise învingător în acel sezon și în „Turul Italiei”). Cursa a fost dominată de cei doi „mari” — Gino și Fausto —, iar soarta s-a decis în ultimele etape, cînd Bartali, suferind o pană de cauciuc, Coppi a devenit lider cîștigînd ediția din acel an. În 1950 din nou întîmplări neplăcute. Bartali s-a acroșat cu Robic și s-au răsturnat, fapt care a incitat spectatori de pe traseu. De teama unor amenințări — mai mult sau mai puțin reale — Bartali și întregă echipă italiană s-au retras, victoria finală revenind unui „pur sînge al șoselelor” — cum i se spunea elvețianului Ferdi Kubler. În anul următor, un alt elvețian, Hugo Koblet, debutant în „Tur”, la 26 de ani, realizează o victorie cu mult panăș. Înalt, cu un pedalaj ele-

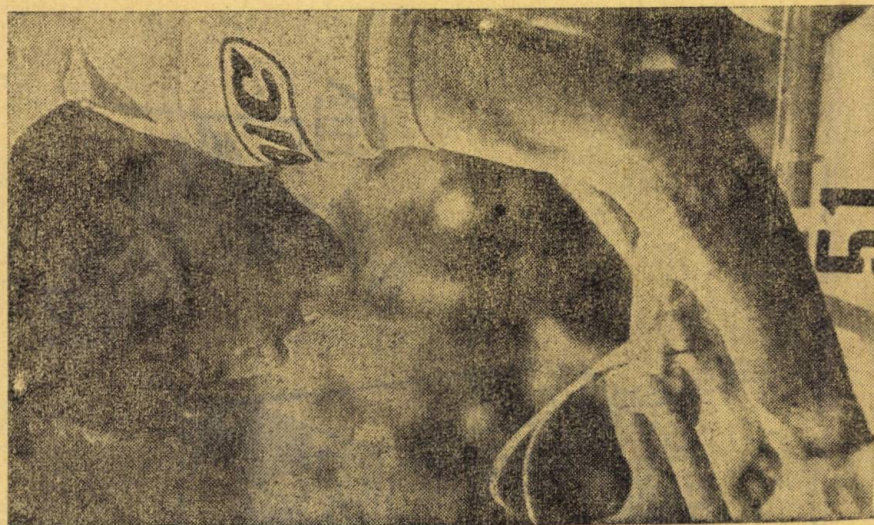
(Continuare în pag. 196, 197)

CE VÂRSTĂ ARE MEDICINA SPORTIVĂ?

Cînd se pune problema stabilirii „vîrstei” medicinei sportive, părerile sînt împărțite. Cei mai mulți înclină să adopte părerea formulată de Sisto Favre, autorul lucrării enciclopedice „Civiltă, arte, sport”, care-l socotește pe italianul Giorlamo Mercuriale (Hieronymus Mercurialis, (1530—1606) drept părintele medicinei sportive.

Giorlamo Mercuriale a publicat la Veneția (1569) primul, să-i zicem, tratat de medicină sportivă, intitulat „*Artis gymnasticae apud antiquos celeberrimae, nostris temporibus ignoratae, libri sex*”. În această lucrare, Mercuriale descrie diferitele tratamente atît pentru cei sănătoși, cît și pentru cei infirmi, tineri și vîrstnici. Tratamentele preconizate de autor urmau să fie realizate în primul rînd prin gimnastică medicală, considerată un mijloc ideal „pentru ameliorarea funcțiilor vitale ale organismului uman”. Giorlamo Mercuriale a fost medicul împăratului Maximilian al II-lea, căruia i-a dedicat lucrările sale și a predat medicina la Universitatea din Padova, Bologna și Pisa. În anul 1573, acest ilustru om de știință al epocii sale a mai publicat o lucrare: „*De arte gymnastica*”.

Lucrările lui Giorlamo Mercuriale s-au bucurat de o largă apreciere, fiind traduse în mai multe limbi. Sisto Favre consideră că cele două opere au constituit „punctul de plecare al renașterii în domeniul sportului”.

Cîștigătorul ediției 1973 — Olanda.

Cît privește însă „paternitatea” a acestei ramuri a medicinei, e greu de acceptat să i se acorde toate... drepturile lui Giorlampo Mercuriale. Medicina sportivă a început, am putea spune, o dată cu... sportul: de la primul masaj al mușchilor, de la prima intervenție pentru „repararea” unui os fracturat ca urmare a unei întreceri sportive, de la primele... sfaturi ale antrenorilor privind reglarea respirației alergătorilor și deci reglarea pulsului, de la prima „încălzire” înainte de concurs. Esculap, Hipocrate, Empedocle, Pitagora, Leonardo da Vinci și mulți alți oameni de știință—pentru a ne opri la epoca lui G. Mercuriale—și-au adus fiecare în felul lui o contribuție la dezvoltarea a ceea ce numim azi „medicină sportivă”. Pentru primul tratat de specialitate trebuie să-i mulțumim însă lui Mercuriale.

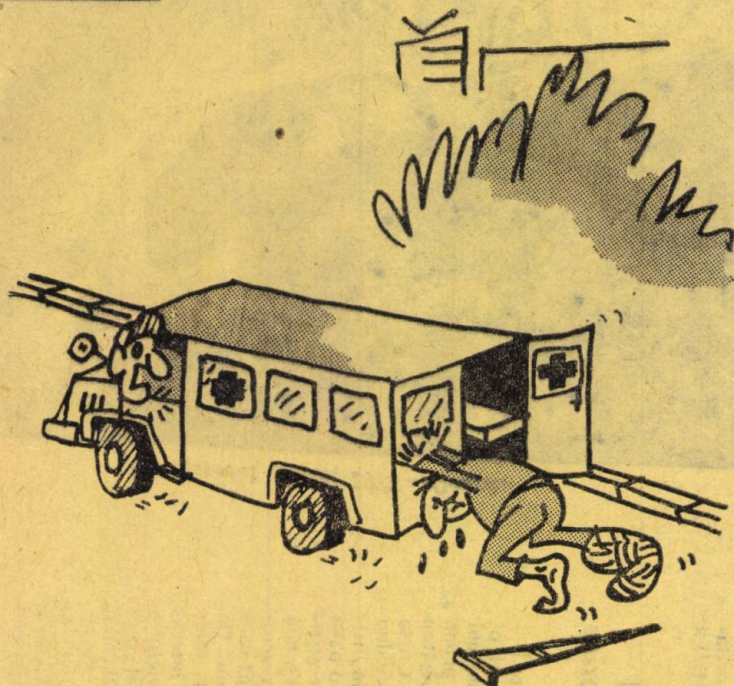
S. N.

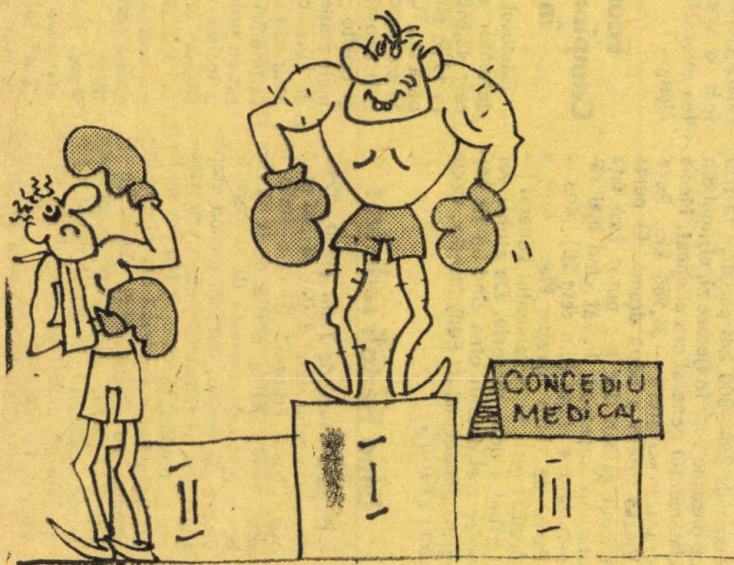
— Da nită-te, omule, și sub tine cînd faci gimnastică, că mi-ai nenorocit toate pisicile!

Desen de AL. CLENCIU

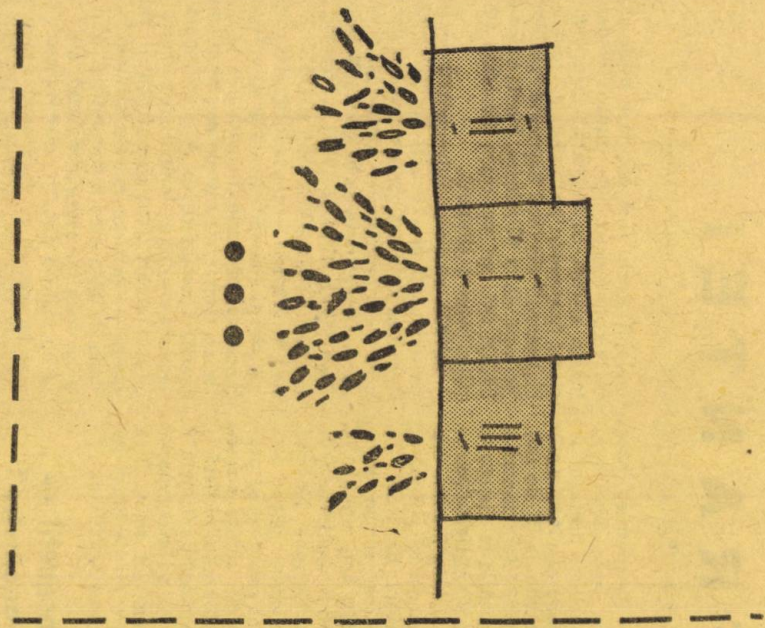
M. OPROIU

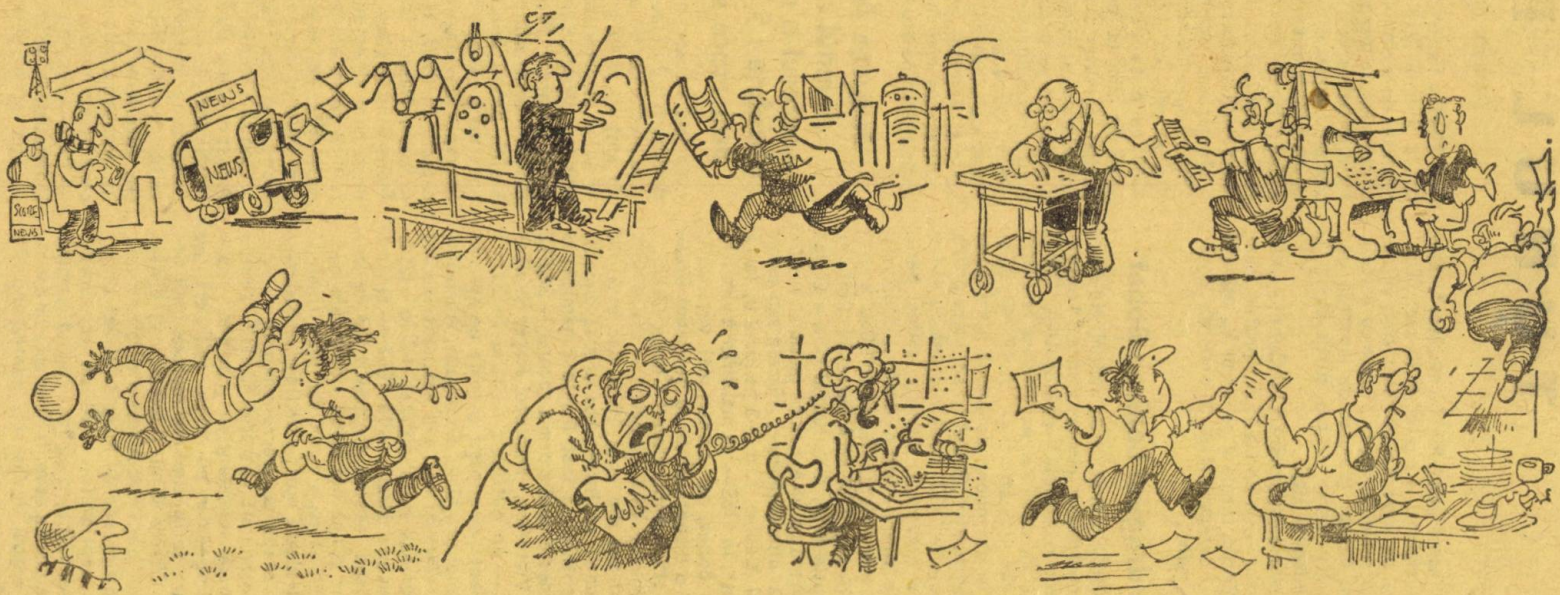
— Împinge mai cu nădejde! Se cunoaște că nu faci sport!

...

(Din „Sportsworld“)

Desen de LES GIBBARD (Sportsworld)

Cronica de fotbal

TURUL FRANȚEI

(Urmare din pag. 193)

gant, acest „pedalor fermecător”, me-reu surizător, s-a plimbat în acel „Tur” (1951) pe care l-a dominat net, întrecînd o serie de ași în frunte cu Bartali, Bobet, Coppi (afectat de moartea fratelui său Serce într-o cursă ciclistă), Geminiani și alții.

Victorie categorică a lui Coppi — net superior — în ediția 1952; primul francez, Robic, termină pe locul V, salvînd (într-o oarecare măsură) onoarea „cocoșului galic”.

Îndrăgitul Louison Bobet

Și iată acum seria de victorii ale foarte îndrăgitului rutier francez Louison Bobet: o „triplă” consecutivă, 1953, 54 și 55, după ce participase la „Tur” de 5 ori pînă atunci (1947, 48, 49, 50 și 51). În ascendent de formă spre finalul competiției, Bobet își adjudecă prima victorie în 1953, după o cursă cu etape mai... omeneste. Pentru prima oară, medie orară — de-a dreptul uluitoare pentru o distanță de peste 4 000 km — 34,605 km. Din nou peste 34 km/h și în ediția 1954, de-a lungul căreia Bobet se afirmă ca un excelent tactician și totodată bun cățărător. Marele său rival, Ferdi Kubler, termină pe locul II, la 15 minute. În 1955 — cea mai dificilă victorie a lui Bobet, dar cu atît mai valoroasă, după o dispută dîră cu belgianul Brankart și luxemburghezul Charly Gaul.

„Un tur fără favoriți” — așa a fost numit cel din anul 1956, dar asta nu înseamnă că întrecerea a fost anostă. Dimpotrivă, a fost foarte dinamică; o dovedește media orară record — 36,512 km. Victorios, francezul Roger Walkowiak — un outsider — care, în formă excelentă, a depășit o serie de ași ca: Bahamontes, Gaul, Darrigade, Adriaenssens, Nencini etc. Un amănunt inedit: Walkowiak nu a cîștigat nici o etapă. Un an mai tîrziu — în 1957 — tînrul normand Jacques Anquetil (23 de ani) obține prima din cele 5 victorii ale sale. Cîștigă etapa a treia, iar spre final își consolidează poziția de lider, adjudecîndu-și etapa contracronometru.

Supranumit „îngerul izolat”, pentru că urca excelent — „zburînd” spre înălțimi — dar nu avea echipieri pe măsura sa, luptînd mai mult de unul singur, Charly Gaul (Luxemburg) cîștigă „Turul” din 1958. A fost o ediție rapidă, un nou record de iuteală (36,905 km/h) și — surprinzător — 78 de concurenți din cei 120 care au luat startul termină cursa. Gaul a devenit lider abia în penultima etapă, desfășurată contratimp (74 km) pe care a cîștigat-o. Rutierul spa-

niol Martin Federico Bahamontes (născut la 9 iunie 1928 la Santo-Domingo), aflat anî de-a rîndul printre favoriștii curselor de mare fond, și-a înscris numele în palmaresul probei la 31 de ani, cîștigînd ediția din 1959. Bahamontes a devenit lider după victoria sa din etapa a 15-a („Turul” a avut 22) cîștigînd întrecerea, mai ales că în echipa Franței era mare rivalitate între Ancquetil și Rivière.

Numeroase schimbări de lider în 1960. Roger Rivière (recordman mondial al orei cu 47,346 km, stabilit în 1958 pe pista Vigorelli din Milano) îl atacă în Pirinei pe Gastone Nencini (Italia), purtător al tricoului galben dar, ratînd un viraj în plină coborîre, se prăbușește într-o prăpastie, suferă o fractură a bazinului și cariera lui ciclistă la sfîrșit. După acest accident, ultimele 9 etape ale „Turului” nu au mai avut istoric și Nencini a cîștigat sigur. El a realizat cea mai mare medie orară înregistrată pînă atunci — 37,210 km.

Jacques Anquetil — „domnul cronometru” — autorul a două recorduri absolute : 5 victorii și cea mai mare medie orară

O dată cu anul 1961 începe „era” de dominare a lui Jacques Anquetil. Marele as francez se afla pe atunci (la 27 de ani) în plină glorie, după ce de la 19 ani el se impusese în rîndul protagoniștilor, cîștigînd în 1953, pentru prima oară, „Marele Premiu al Națiunilor” (140 km contratimp individual cu 39,630 km/h), probă pe care și-o va adjudeca apoi de încă opt ori în cariera sa — exemplu de longevitate sportivă — încheiată în 1969, după 16 ani de mari succese. Născut la 8 ianuarie 1934, la Mont-Saint-Aignan (Normandia), el — după cum vă amintiți — a cîștigat „Turul” cu patru ani înainte, în 1957, după ce în 1956, pe pista de parchet Vigorelli din Milano, devenise noul recordman mondial al orei (46,159 km).

Dar să revenim la „Turul” din 1961. A fost o ediție fără istoric. Jacques Anquetil cîștigă etapa a doua (28 km contratimp individual), îmbracă tricoul galben, pe care îl păstrează pînă la sfîrșit, consolidîndu-și poziția prin victoria în antepenultima etapă: 74 km, tot contracronometru. În anul următor — 1962 — din nou o etapă contratimp individual în prima parte a „Turului” și una spre sfîrșit (tot antepenultima) — pe care le cîștigă Anquetil, îi dau

prilejul acestuia să obțină o nouă victorie consecutivă. Dar, după o dispută foarte strînsă cu belgianul Planckaert, clasat finalmente pe locul II, la 5 minute, și „eternul” său rival Raymond Poulidor, pe locul III, la 10 minute. Media orară — 37,306 km, cea mai mare din toate edițiile (record absolut).

În 1963, cînd s-au aniversat 60 de ani de existență ai „Turului Franței”, Anquetil a obținut a patra victorie (dintre care trei consecutiv) — bătînd astfel recordurile deținute de belgianul Philippe Thys (1913, 1914 și 1921) și francezul Louison Bobet (1953, 1954 și 1955). Din nou două etape — una la începutul competiției și alta spre final (iarăși antepenultima), parcurse individual — și cîștigate, firește, de marele meșter în asemenea curse, Jacques Anquetil, numit pe bună dreptate „domnul cronometru”. „Turul” a fost făcut special pentru Anquetil — critica ziarului străin formula de disputare a competiției (și, în bună măsură, avea dreptate). Dar, ca să nu mai fie discuții, asul francez cîștigă în acel an și două etape cu plecare în bloc, una în Pirinei (150 km) și alta în Alpi (228 km). Și astfel, el obține o nouă victorie finală, urmat la 3 minute și 35 de secunde de temutul adversar, spaniolul Bahamontes, care cîștigă pentru a 5-a oară „marele premiu al munților”.

„Turul” a debutat fără pană în anul 1964. Anquetil își adjudecă etapa a 9-a (239 km) și se apropie de lider, Georges Groussard, pe care îl depășește de tricoul galben în etapa a 17-a, desfășurată contratimp individual. Totuși, victoria lui finală stă sub un mare semn de întrebare pînă în ultima etapă — a 22-a — Versailles — Paris, 27 km contracronometru, pe care o cîștigă la mare luptă, urmat la 14 secunde de Rudy Altig (R.F.G.), unul dintre protagoniști și Raymond Poulidor la 21 de secunde. Și astfel, Anquetil obține la limită (55 de secunde față de Poulidor) a cincea victorie finală (patru consecutiv: record absolut).

Tînrul Gimondi victorios

Debutant în „Tur”, italianul Felice Gimondi (23 de ani) cîștigă etapa a 3-a (250 km) și devine lider. El își apără pînă la sfîrșit poziția, ieșind victorios în ediția 1965, la care au participat 130 de concurenți. Rivalitatea Anquetil — Poulidor continuă dîră, devenind de-a dreptul acută în 1966. Altig (în primele 9 etape), De Pra, Lebauche și Janssen poartă pe rînd tricoul galben, pe care

Îl preia în etapa a 17-a Lucien Aimar. Cu patru etape înainte de final, Anquetil (care-l dirijase eficace pe Aimar pînă atunci) bolnav, abandonează. Învîgător în 1966 este Lucien Aimar (în vîrstă de 25 de ani), un alergător cu certe calități, dar prea puțin simpatizat din pricina atitudinii sale vedetiste (media orară — 36,602 km).

Roger Pingon (Franța) izbutește o magistrală evadare în etapa a 6-a și apoi, bine sprijinit de reprezentativa franceză, în frunte cu Poulidor, își înscrie numele în palmaresul probei în dreptul anului 1967. Dar nu se poate evoca acest „Tur al Franței” fără a se aminti de drama de pe muntele Ventoux, unde alergătorul englez Tom Simpson a murit, victimă a dopajului, îndolind caravana și lumea ciclistă.

Cu 24 de ore înaintea ultimei etape, situația în clasamentul general al ediției 1968 era următoarea: 1. Springel (Belgia) 2. Miguel (Spania) — la 12 secunde, 3. Janssen (Olanda) — la 16 secunde, 4. Bitossi (Italia) — la 28 secunde; 5. Gandarias (Spania) — la 55 secunde. Caz unic în analele „Turului”. Cei 54,700 km parcurși individual ai ultimei etape, Melun—Paris, cîștigată de Janssen, au prilejuit campionului olandez victoria finală.

Fenomenalul Eddy Merckx la un „tur” în urma lui Anquetil

O dată cu anul 1969, „Turul Franței” cunoaște o altă „eră” de dominație: cea a fenomenalului ciclist belgian Eddy Merckx. Dar aici nu mai este vorba de istorie, cele patru victorii consecutive ale lui Merckx — acest rege neîncoronat al ciclismului mondial din zilele noastre — fiind încă destul de vii în memoria iubitorilor de sport, în general, și a celor de ciclism, în special.

Totuși, iată succint edițiile „Turului” din ultimii ani.

Participînd pentru prima oară la „Tur” în 1969, la 24 de ani, Merckx domină competiția, cîștigă patru etape și se clasează pe locul întîii, cu tot asaltul dat de Pingon (locul II, la 18 minute), Poulidor (III), Gimondi (IV) și alții. Un an mai tîrziu, în 1970, el devine lider după etapa a 6-a, poziție pe care o păstrează fără emoții pînă la Paris, unde înregistrează a doua victorie consecutivă în marele înconjur. 130 de concurenți, alcătuiți din 13 echipe reprezentative ale diferitelor mări, iau plecare în 1971 și termină 94. Pentru

prima oară lungimea traseului scade sub 4 000 km (mai exact 3 690) avînd multe etape scurte. Eddy Merckx, lider, este atacat în Alpi de către francezul Thevenet, secundat de spaniolul Luis Ocana, care preia tricoul galben. În Pirinei, pe furtună, Ocana se răstoarnă grav și este nevoit să abandoneze. Eddy Merckx e din nou lider, dar refuză să îmbrace în etapa următoare tricoul galben. Campionul belgian cîștigă pentru a treia oară „Turul Franței”, o victorie în legătură cu care a curs destulă cerneală, deși Merckx a declarat cu toată sinceritatea că regretă accidentul suferit de către Ocana și ar fi dorit ca în trecerea între el și acest autentic as să decurgă normal.

Sportiv, Eddy Merckx i-a dat întîlnire la startul ediției următoare, în 1972. Din păcate, duelul lor pasionant n-a durat pînă la sfîrșit, întrucît Ocana, îmbolnăvindu-se, a abandonat, dinamismul cursei scăzînd. Merckx a ieșit victorios pentru a patra oară consecutiv, aflîndu-se deci cu un „Tur”, în urma lui Anquetil...

În ceea ce privește ediția jubiliară — a 70-a — desfășurată în cursul lunii iulie 1973, ea a fost cîștigată, după cum se știe, de către spaniolul Ocana, în absența marelui său rival, Merckx.

VARIAȚII

LEXICON

GANTERE: Haltere, după o cură de...slăbire
AUTOGOL: Balon cu...marșarier.
ÎNCĂLZIRE: Aperitiv...sportiv
MAIEU: Tricou care n-o bagă nicio dată pe...minecă
RALIU: Hipodrom de cai...putere
CAPRA, CAL: Septel...gimnastic
PARAȘUTĂ: Umbrelă...par avion
COPACI: Tribunele celor în pom cu...plata
NOCTURNA: Partidă ce promite cite-n...lună și-n stele
LANTERNA: Echipă care face coadă la...puncte
FUNICULAR: Vehicul căruia nu i s-a ridicat...suspendarea
PARAȘUTIȘTI: Sportivi...zgirie-nori
PODIUM: Expoziție de...campioni
PARALELE: Două drepte egal depărtate între ele, care oricît le-am prelungi nu se întîlnesc...cu un campion mondial român de gimnastică

MICROMOTIVE

- Și-am încălecat pe-o...șă, sfîrși interviul ciclistul
- Neavînd pe cei 7 de-acasă, la 23 de ani era încă...junior
- La înălțime, stilului „flop” el îi întoarse...spatele
- Baschetbalistul era așa de înalt, că abia încăpea între creștet și tălpi.
- Maratonul e atît de lung, fiindcă începe tocmai din...antichitate
- Practicînd schiul de la mic la mare, veți ajunge la...Constanța
- Rapid—Steaua 1-0. Iată, pe scurt, formațiile...
- Face zece antrenamente pe lună, Restul pe...pămînt.

TITI GHEORGHIU — VASLUI

Suflet de sufletist

- SCHIȚĂ -

Tevatura dinaintea meciului acelaia blestemat n-am s-o uităcîit voi trăi. Parcă venea sfîrșitul pămîntului, nu alta! Ce mai, luase foc redacția. Pînă și cronicarii de popice fierbeau. Deasupra secției de fotbal, cum intri în redacție, pe stînga, plutea, ca sabia lui Damocles, un mare semn de întrebare: Cine? Cine va fi desemnat — blestem curat — să scrie cronica la meciul-cheie dintre „Avîntul spițului” și „Ristul măturașor” care urma să aibă loc, ei da, urma să aibă loc chiar la Constanța, în noaptea, să se vîndă și bilete pe valută?

O să-mi spunei, sînt sigur, că un meci-cheie e rîvnit de orice cronicar de fotbal, de la cel care s-a angajat alaltăieri la ziar și pînă la cel care își adună actele de pensionare. O să-mi mai spunei, sînt sigur, că dacă meciul se joacă la Constanța, în plină caniculă de iulie, iar omul trebuie să fie acolo măcar cu 3—4 zile înainte, să adune impresii, să scrie despre pregătirile echipelor și cîte mai sînt de scris, nu există cronicar de fotbal care să nu accepte sarcina de răspundere de a se duce la Constanța pentru 5 zile, chiar în plină caniculă de iulie.

Ei bine, stimate cititor, o să te dezamăgesc puțin fiindcă, află de la mine, la un asemenea meci-cheie nu se înghesuie nimeni. A încercat cineva să arunce, printre figurile frămîntate de întrebarea fatidică, vorba că cel mai nimerit ar fi pentru o asemenea treabă tovarășul Garoiescu. „Dumneata — i-a zis — ești om cu experiență. Ai început să scrii de cînd juca Ionică Bogdan la juniori...” Dar Garoiescu a sărit ca fript: „Eeeu? Da! ce-ți veni? Mai am o lună-două pînă la pensie și, uite, așa au fost vremurile vitrege cu mine, că n-am apucat să scriu și eu măcar două rînduri despre sportul de masă... Duminică trebuie să mă duc la Casa de cultură a tineretului din sectorul 6, că au cros cu 2 000 de tineri din cartier. La Constanța să se ducă un băiat tînăr, să se călească, să învețe, că noi,ăștia bătrîni, ieșim miîne-poiîmine la pensie și trebuie să ne înlocuim...” Și s-a apucat să-și facă ordine în fototecă.

„Poate ar fi bine să facă Gheghea cronica asta, că tot n-a mai fost demult la mare și zicea că...” Dar n-a apucat să termine, că Gheghea, aranjîndu-și zuluful care-i cade mereu pe frunte, i-a și retezat-o: „Știi ce? Ai putea să te mai duci și tu. Că eu, doar ce fusei, în februarie...”

Bine, o să-mi spunei, dar de ce nu se înghesuiau băieții să scrie meciul ăsta? O să vă răspund că era vorba de echipele cele mai îndrăgite. Dacă ericare dintre celelalte are grupul ei, oarecum local, de simpatizanți, aceste două echipe, lucru rar, își împărțiseră în două, drept și

drept, toată suflarea microbiștilor. Așa că nu se mai mira nimeni dacă, oriunde ar fi jucat careva din ele, jumătate din tribune o aplauda frenetic iar cealaltă o... cum să vă spun...o „dezaplauda” frenetic.

Cînd discuțiile între cronicari, pînă și cei, cum spuneam, de popice, atinseseră punctul de fierbere, hotărîrea șefului secției de fotbal (firește, cu avizul șefului redactor) a căzut ca un satîr în ultima zi a ultimului Ludovic ureat pe eșafod: „Ionită, om te-am făcut! Scrii cronica la „cheie”. Dă fuga la Plătică, să-ți iei banii și... vira aneoral! Vezi cum lucrezi, și succes în ramură!”

Așadar, tot eu!

Mi-am luat inima în dinți, carnetul, pixul și slipul și p-aci ție drumul!

Echipele călătoreau cu același tren, în același vagon, repartizîndu-și frățește locurile la fereastră. Cei doi masori au cărat, cu rîndul, un număr egal de sticle cu „Ci-Co” rece, care se găsea din belșug la vagonul-restaurant. Cei doi antrenori principali își ofereau, pe rînd, „Naționale”, iar antrenorii secunzi făceau haz amintindu-și de activitatea lor în aceeași echipă de „C” în care debutaseră în același an.

Firește, nu m-am lăsat furat de peisaj și am ținut riguros socoteala sticlelor de „Ci-Co” și „Naționalelor”, am stat de vorbă exact cîte 10 minute (nici o secundă în plus sau minus) cu conducătorii și căpitaniile celor două echipe, adresîndu-le riguros aceleași întrebări, cu punct și virgulă. Știam că numeroși suporteri își însoțesc echipa în deplasare și nu vroiam să fiu acuzat, cumva, de imparțialitate.

Am transmis ziarului avanceronici de cîte 50 de rînduri (lăsasem cu limbă de moarte secretariatului dorința de a nu-mi tăia nici o literă) și am numărat fiecare semn tipografic, astfel ca să nu scriu ceva în plus despre una sau alta din echipe. Am citat un număr egal de jucători din fiecare formație, nu am uitat să amintesc într-unul din materiale că palmaresul înfîlnirilor și titlurilor de campion ale celor două cluburi era același, încheind cu întrebarea clasică: „De partea cui va înclina balanța?”

Și a venit ziua meciului. Un meci de mare miză, încheiat cu un just rezultat de egalitate: 3—3 (0—0), fiecare echipă beneficiînd de cîte un „11 metri”. Am numărat din nou rîndurile, cuvintele, literale, punctele și virgulele, atît la laude, cît și la critică, nu cumva să apăs mai tare într-o parte sau alta.

Întors la redacție, am fost felicitat pentru cronică (șeful văzuse meciul la televizor) și era gata-gata să iau și o primă, dar s-a opus redactorul șef-adjunct, observînd (pe bună dreptate) că jocul nu a pus probleme, deci... nu e cazul.

Peste două zile (știți, cam atîta face, în medie, o scrisoare) a început să curgă corespondența în secția de resort. Șeful secției, nea Tămășescu, își freca miîinile de bucurie că-și face planul la „scrisori de la cititori” și ne aducea cîte trei maldăre de pliuri pezi. Toate se refereau la meciul-cheie. Șeful nostru a deschis primul plî, ca la televiziune, a ridicat dintr-o sprînceană și mi l-a împins peste masă. Ce credeți că scria? Redau pasaje mai interesante:

Stimată redacție,

Nu sînt supporterul echipei „Ristul măturașor”, dar nu se poate să nu mă doară sufletul pentru nedreptatea care i se face, fiindcă, la urma-urmei, e vorba aici nu de o echipă, ci de soarta întregului fotbal românesc. Cum e posibil ca federația să delege ca arbitru tocmai pe Portocală care, o știu și copiii, e din același sat cu antrenorul de la „Avîntul spițului” și se bărbiereste, ca și el, la nea Sandu de lingă

„Gambrinus“? ! Să ne mai mirăm că i-a făcut cadou un penalty, că n-a văzut nici un ofsaid la atacurile dezordonate ale „spijarilor“? E o nedreptate strigătoare la cer, care se petrece sub ochii cronicarului dv, care ar trebui să cercetați cât de apăsător a scris despre această, hai să-i zic, echipă și cât de șters despre ceilalți.

Citiți cu atenție afirmația strecurată abil (crede el) în ultima avancronică. Mă refer la chestia cu „să vedem de partea cui va inclina balanța“. Adică înțelegeți unde bătea dumnealui, pentru cine se frigea... În condițiile acestea nu mai putem vorbi de titlul mondial. Cer să fie aspru pedepsit, laolaltă cu cei de federație, care și ei...

Și semna în numele unui numeros grup de iubitori ai fotbalului „Un iubitor al fotbalului“.

Între timp, șeful deschisese alt plic și citea ridicând de astă dată din cealaltă sprinceană. Mi l-a împins apoi peste masă. Ce credeți că scria? Redau pasajele mai interesante:

Stimată redacție,

Nu sînt suporterul echipei „Avîntul spițului“, dar nu se poate să nu mă doară sufletul pentru nedreptatea care i se face, fiindcă, la urma-urmei, e vorba aici nu de o echipă, ci de soarta întregului fotbal românesc. Cum e posibil ca federația să delege ca arbitru tocmai pe Portocală care, o știu și copiii, e din același sat cu antrenorul de la „Ristul măturător“ și se bărbierește, ca și el, la nea Sandu de lîngă

„Gambrinus“? Să ne mai mirăm că i-a făcut cadou un penalty, că n-a văzut nici un ofsaid la atacurile dezordonate ale „măturătorilor“? E o nedreptate strigătoare la cer, care se petrece sub ochii cronicarului dv, care ar trebui să cercetați cât de apăsător a scris despre această, hai să-i zic, echipă și cât de șters despre ceilalți.

Citiți cu atenție afirmația strecurată abil (crede el) în ultima avancronică. Mă refer la chestia cu „să vedem de partea cui va inclina balanța“. Adică înțelegeți unde bătea dumnealui, pentru cine se frigea... În condițiile acestea nu mai putem vorbi de titlul mondial. Cer să fie aspru pedepsit, laolaltă cu cei de federație, care și ei...

Și semna, în numele unui numeros grup de iubitori ai fotbalului „Un iubitor al fotbalului“.

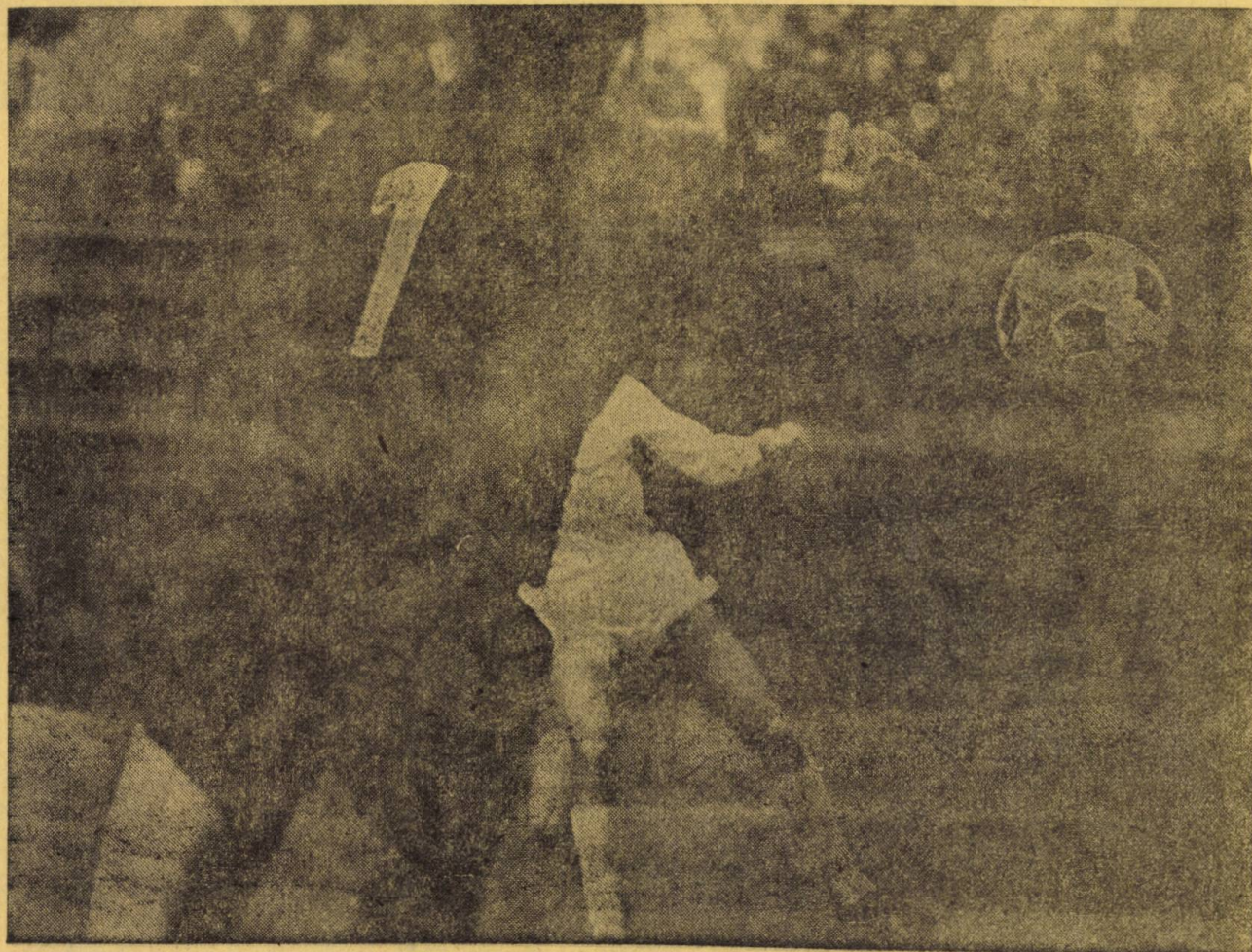
Și, unul cite unul, plicurile s-au stivuit în două părți egale pe masa mea, în dreapta cele de la suporterii „Avîntului“, în stînga — celelalte. Le-am numărat; ca în demonstrația cu calculul probabilității, erau 352 de-o parte și 352 de cealaltă.

Am ridicat nedumerit din umeri către șef. Dar el, cu o privire dojenitoare, mi-a spus pe cel mai principal ton din lume:

— Ce mail Au dreptate oamenii!

Și m-a pus să le răspund în termenul legal.

G. MIRCEA

"CURSA INDOLIATĂ"

Un bolid a luat foc. Cursa de la Zandvoort indoliată. A mai murit un pilot. Acestea au fost „fleşurile” pe care agențiile internaționale de presă le-au transmis, anunțând moartea prematură a alergătorului englez Roger Williamson, una din marile speranțe ale sportului cu motor de dincolo de Canalul Minecii. Drama s-a petrecut la o curbă, unde mașina lui Williamson, un „March”, rulând cu peste 200 de km la oră, s-a rostogolit pur și simplu și ca o bilă plasată în „banda” laterală a unui biliard a lovit parapetul și a luat foc. Un reporter scria: „Totul s-a petrecut rapid. Mașina lui Williamson a ars ca o țigare de foi peste care ai fi turnat benzina unei brichete”. Și, culmea, serviciul de ordine și echipa de pompieri, depășite de cele petrecute, nu au putut interveni la timp pentru a-l salva pe Williamson, aflat la a doua sa mare cursă. În goana nebună a bolizilor, în infernul motoarelor, totuși o mașină s-a oprit imediat. Din ea a

coborât coechipierul său, David Purley. El a încercat să facă totul pentru a-l scoate din carlingă pe Williamson, care de acum era în parte... scrum. Zeci de litri de benzină luaseră foc, transformând întreaga mașină într-un morman de fiare vechi. Dacă mașina de pompieri s-ar fi aflat în apropiere și nu ar fi sosit cu o inadmisibilă întârziere de 8 minute la fața locului Williamson mai putea fi salvat, au declarat unii spectatori aflați în poziția pistei indoliată. Cum nimeni din echipa de securitate anti-foc nu a luat măsuri de precauție, Williamson și-a înscris numele pe lista funestă a pilotilor decedați în lupta pentru o glorie efemeră. Cine-i vinovatul? Desigur, fabricile de mașini de curse care, în concurența lor de a domina piața comercială, îi angajează pe acești tineri curajoși într-o dementă întrecere dintre viață și moarte. Foarte mulți ziariști au criticat atitudinea celorlalți participanți la cursă. Aceștia, orbiți de interesele personale și

Roger Williamson, înaintea cursei morții.

Pentru ultima oară la volan.

de tentația marilor premii, n-au oprit pentru a interveni rapid și a-l salva pe Williamson. Numeroși piloți celebri au motivat în fel și chip acest lucru.

Jackie Stewart (Anglia), care conducea în acel moment în clasamentul general al campionatului mondial, declara: „Nu este prima oară când o mașină arde în fața noastră. Meseria aceasta este plină de riscuri. Așa nu înseamnă că dacă o mașină se aprinde trebuie să mori neapărat. Poți să și scapi. Noi avem o scuză. Rulam în acel moment cu peste 200 de km la oră. M-am oprit pentru 12 secunde ca să văd ce se întâmplă, deci am riscat să pierd primul loc, deoarece la conducerea cursei trecuse Peterson. Cred că obligația de a opri cursa revenea oficialilor care, dacă ne arătau steagul roșu, opream cu toții motoarele. Pista nu a fost blocată. Era un alt indiciu că noi puteam continua cursa. Nu aveam de unde să știm exact ce se petrece. Vă rog să nu ne acuzați pe noi”.

La rîndul lui, cunoscutul alergător francez Jean Pierre Beltoise declara: „În mod normal, cursa trebuia oprită. Din viteza cu care rulam nu ne puteam da seama ce se întâmplă alături de noi. Când l-am văzut pe Purley că se apropie de mașina lui Williamson am zis că nu este nimic grav și că are cine să-l salveze”.

P.O.

▲ Aproape totul este scrum.

Pe podiumul de onoare, învingătorul cursei îndoliate: Jackie Stewart. Figura sa
▲ ne scutește de comentarii.

202

avans față de a doua clasată. Nu pierde nimic. Și fosta ta echipă va fi salvată. Nu am venit la tine să fac un târg. Repet: nu m-a trimis nimeni. Te-am întâlnit întâmplător pe stradă și... asta-i tot!

Alexe îl privea buimac. Moraru schimbase tonul.

— Mi se pare că-i în joc mindria ta, spuse el, ironic. Vrei să rămii la cele zece goluri. Te-oi fi așteptînd să te ia în națională. Ei, nu-i nimic, o să retrogradăm și gata! Consideră că nu ne-am întâlnit. Și-acum, hai să bem încă o bere?

Alexe se ridicase și plecase din restaurant ca din pușcă.

* * *

Avusese o noapte de coșmar. Ațipise abia înspre ziuă. Cînd se trezise, știa ce avea de făcut. Nu! N-o să-și pună cîstea în joc. Cel din fosta lui echipă n-au decît să joace foarte bine, dacă vor să cîștige! Mingea-i rotundă...

Spre prînz, mergînd în oraș, întâlnise alt vechi prieten care, ca și Moraru, venise să-și susțină echipa. Și acesta era preocupat că vor retrograda. E drept, nu-i vorbise ca Moraru, nu-i ceruse nimic. Dar tocmai pentru că nu-i ceruse, hotărîrea lui Alexe începuse să se cîtine. „La urma-urmei, își zicea, de ce n-aș face-o? Noi nu pierdem nimic, pe cînd ei... Și-apoi, într-adevăr, am pe conștiință fosta mea echipă. Dacă nu plecam eu, nu pleca nici Marin, nici Popovici!”

De îndată ce intrase înșă pe teren, gîndurile acestea dispăruseră ca prin farmec. Publicul care-l îndrăgise îl aplauda frenetic. Avusese o intervenție spectaculoasă. Galeria începuse să scandeze „ze-ce! ze-ce! ze-ce!” Și asta îi umpluse sufletul de mîndrie.

Zece goluri! Doar zece, în acest retur de campionat!

O încredere fără seamăn pusese stăpînire pe el. Intervențiile la minge erau sigure, tot mai sigure, pe măsură ce meciul se apropia de sfîrșit. Și, de fiecare dată, culegea aplauze, în timp ce galeria scanda: „Ze-ce! Ze-ce!”

* * *

Acum, în ultimele minute, de cînd apăruse fotoreporterul, avea parcă și mai multă încredere în puterile lui. Voia să-i dea ocazia să facă o fotografie spectaculoasă. Chiar dacă nu era nevoie, Alexe sărea în anumit fel, dînd impresia că face un efort excepțional să rețină mingea. Suporterii din tribune erau în delir: țipau, aplaudau...

...Un nou atac și un șut la poarta lui. Alexe sări, prinse mingea și se rostogoli pe gazon, deși nu era nevoie. Aplauzele nu mai conteneau. Trimise mingea spre centru, dar nu prea puternic, tocmai pentru a nu îndepărta jocul de poarta lui. Un nou atac și Alexe reținu cu siguranță, făcînd o săritură acrobatică.

— Încă o săritură ca asta, țipă fotoreporterul. Că pe asta n-am prins-o. Auzi? Încă unul! Te rog!

Alexe privi cu părere de rău spre ceasul stadionului. Mai era un singur minut și nu știa dacă va putea să mai facă asemenea săritură. Căta cu coada ochiului spre fotoreporter. Acesta își pusese un genunchi la pămînt și aștepta, cu aparatul pregătit.

— O săritură tot ca adineaori și îți fac o poză de zile mari!, strigă el. Înțeles?

— Înțeles, nea Popică!

Înaintarea adversă intră iar în posesia mingii și trei atacanți se îndreptau spre poartă.

— Acu! Fii atent! Sări! Frumos! Cît mai frumos!, țipă fotoreporterul.

Unul dintre adversari trase slab, pe sus. Alexe privi mai întîi spre „nea Popică” — îl văzu gata să declanșeze — apoi sări, arcuindu-se, cu capul puțin dat pe spate, spectaculos, spre a fi fotografiat într-o poziție cît mai acrobatică.

Preț de o clipă simți mingea, apoi...

O liniște adîncă cuprinse tribunele. În clipa următoare izbucniră țipete, răcnete, fluierături. Tribuna clocotea de furie. Idolul ei făcuse o gafă incredibilă.

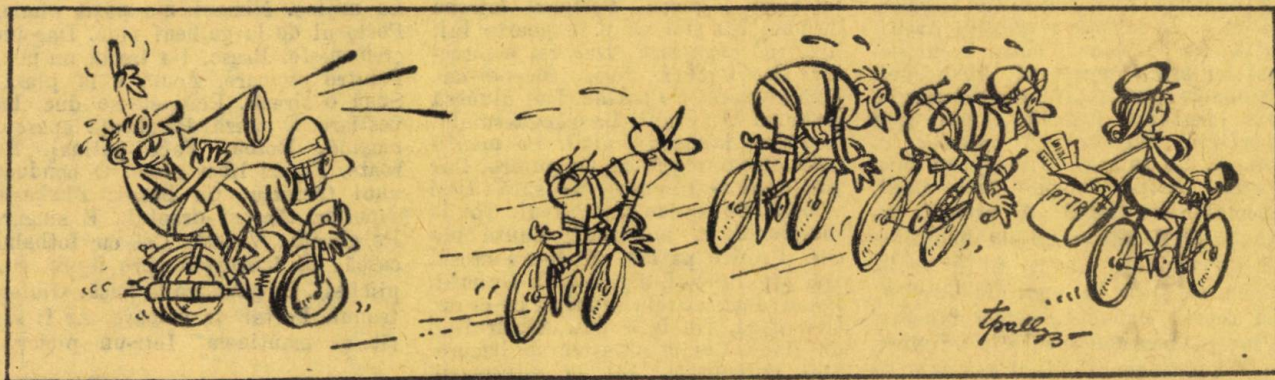
Alexe privea uluit spre mingea care zăcea în plasă. Nu-l mai vedea nici pe „nea Popică” a cărui fotografie reușise, de bunăseamă, nici mulțimea care se ridicase în picioare, furioasă.

Primise un gol prosteste, dintr-un șut slab, pe care l-ar fi apărât și un copil.

Se duse spre centru. Apoi, ca un automat, se îndreptă spre cabină. Deodată auzi un glas cunoscut și cineva îl bătut pe umeri. Se întoarse. Lîngă el se afla Gicu Moraru, prietenul său din copilărie. Gicu zîmbea cu înțeles. „Știam că n-ai să ne lași”, spunea privirea lui, în timp ce încerca să prindă mîna lui Alexe.

Dar acesta se feri, smucindu-se.

Simțea o umilință sîfșietoare și, dacă nu i-ar fi fost rușine de cei din jur, ar fi îngenucheat acolo, pe gazonul stadionului și ar fi început să plîngă.

— Hei, înapoi! Plutonul a luat-o la stîngal!!

T. PALL

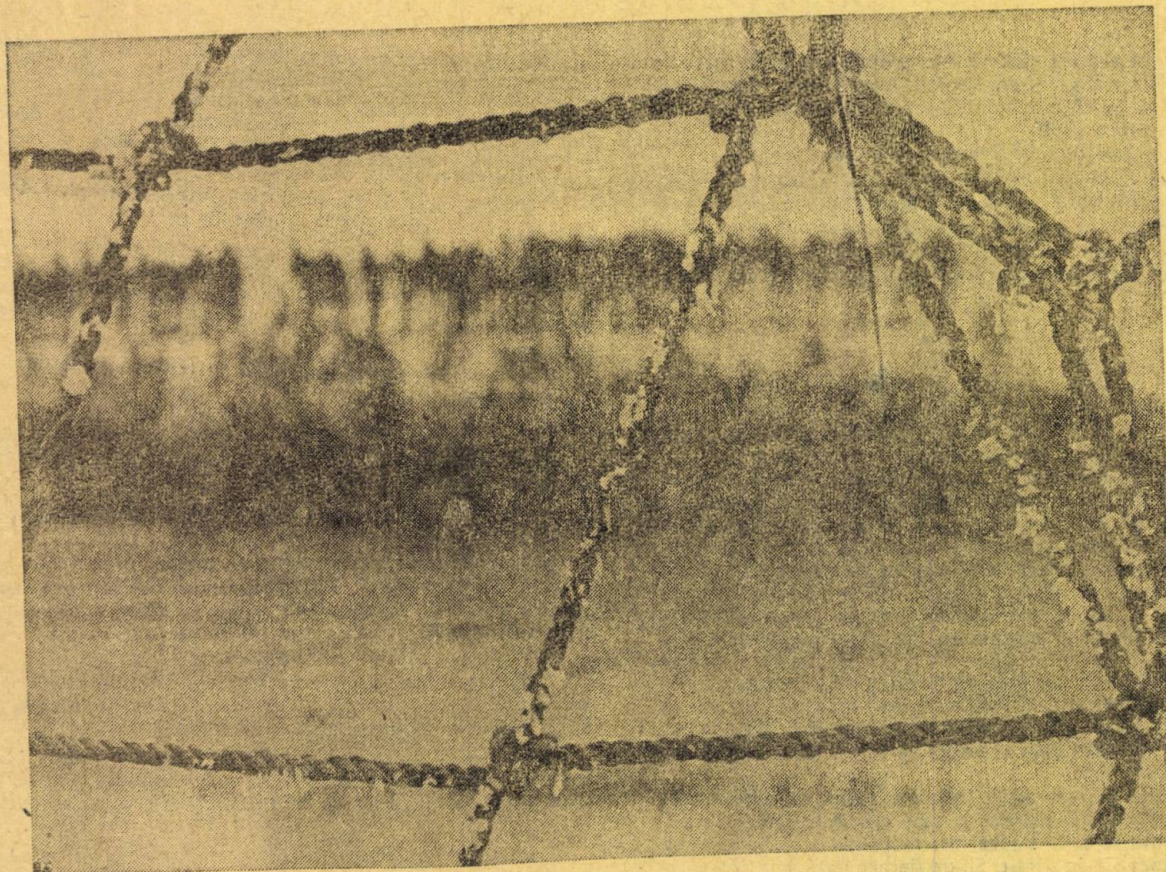

Foto: S. BACKSY

CHICURĂ

La hochei...

Duminică de ianuarie. Nu e prea frig. Dar nici cald. Nu e nici zăpadă. Deși e iarnă. Ar trebui să fie. Zăpadă. Și nu e. În schimb e gheață. Artificială. La patinoar. Pentru hocheiști. Azi au meci important. De hochei. Tribunele sînt pline. Se aud îndemnuri. Dar jocul n-a început. Acum apar sportivii. Pocnesc cu crosele. În gheață. Se salută. Uite și un puc. Negru. Asta-i minge? Zice unul. Spectator de fotbal. A nimerit întimplător. E văr cu un om de ordine. El l-a invitat. Gratis. Și a venit. Acum se uită la puc. Cu dispreț. Își repetă incindat: asta-i mingea? A început partida. Jucătorii taie gheața. Cu patinele. De fapt n-o taie. O zgîrie. Căci e groasă. Pentru ăia în

galben. Care au și luat două. Goluri. Și ce goluri. De la distanță. La firul... gheții. Portarul întreba de puc. Nu știa că e în poarta lui. Arbitrul angajează. Dar ce, e director? De pucuri. Jocul începe iar. Toți alunecă. Pe patine. Doi alunecă pe burtă. Au căzut. La o inghesuială. Acum se inghesuie alții. La mantinelă. Se împing în ea. Cu putere. Dar nici unul n-are curaj. S-o sară. Deși e mică. Se repede și arbitrul. Tot la mantinelă. E îndrăzneț. Caută pucul. Printre patine. Și n-are crosă. Dar are fluier. L-a găsit. Nu fluierul. Pucul. Jocul se reia. Unul dă cu crosă. La patină. Nu la a lui. Arbitrul îl dă afară. Cei în albastru se bucură. Sînt îmbujorați. Nu ca adversarii. Galbeni. La tricouri. Și la față. S-au

ciocnit doi jucători. Normal. Așa e jocul. Da, dar au prins un arbitru. La mijloc. Nimeni n-a pătit nimic. Portarul de la galbeni ride. Dar încremeneste. Brusc. I-a trecut un puc. Printre picioare. Acum e în plasă. Sună o sirenă. Echipetele se duc. La vestiare. E pauză. Pe gheață apare o mașină. Rolba. Face patinaj. Pe roate. Figuri liber alese. O conduce unul tuciuriu. Cu bască. Zimbește superior. Are și dreptul. E singur. Pe gheață. Vedetă. Cel cu fotbalul cască. Se îndreaptă spre ieșire. S-a plictisit. Se gîndește la Rică. Giuleșteanul. Portar de valoare. Ar fi sărit și mantinela. Într-un picior...

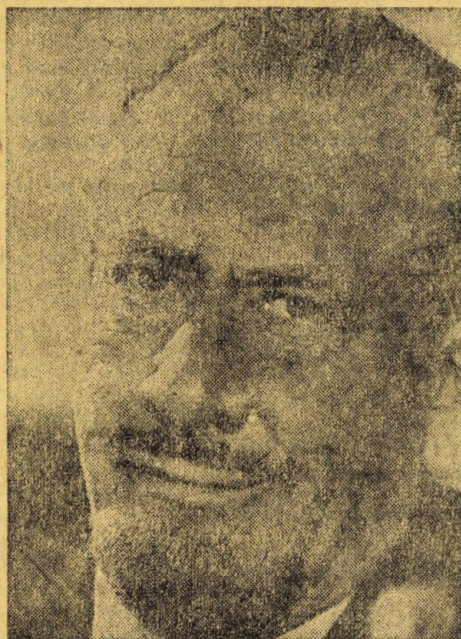
HORIA ALEXANDRESCU

SPORTUL

pătrunde peste tot

de John STEINBECK

Cu mult înainte de a deveni unul dintre cei mai citiți scriitori ai Americii, John Steinbeck a făcut parte dintr-o comisie de pescuit sportiv. Acest angajament l-a apropiat și mai mult de natură, astfel încât nuvelele sale, cunoscute azi în toată lumea, sînt pline de descrieri simple ale mișcării în mijlocul naturii și ale relațiilor oamenilor cu ea. În cartea „Călătorii cu Charley“, apărută în anul 1965, Steinbeck folosește eseul pentru a nota succinte observații asupra țării sale și a poporului american. Pînă la urmă, așa cum el însuși o exprimă, se ajunge la concluzia că „sportul este legat de aproape tot“. Autorul „Fructelor miniei“, „Oameni și șoareci“ și al multor alte foarte cunoscute și apreciate nuvele și romane,

vinează aici cu un străin. Își îndreaptă pușca spre un coyot, dar nu are puterea să tragă. Descoperă că „atunci cînd o echipă de fotbal (american — n.n) din Texas intră pe teren împotriva unei formații din alt stat, este ca o armată cu steaguri ...“ Plecînd de la toate aceste încurajatoare manifestări, ca și de la alte lucruri, revista ilustrată americană „Sports Illustrated“ s-a gîndit — cu ocazia unui număr festiv, de sfîrșit de an, — să-l roage pe John Steinbeck să scrie un eseu despre sport. Cunoscutul publicist Ray Cave i-a trimis un mesaj cu rugămintea revistei. În numai cîteva zile, scrisoarea lui Steinbeck a sosit. Numai că răspunsul său era NU... Totuși, îl reproducem.

Dragă Ray Cave,

Am primit scrisoarea ta din 29 septembrie și trebuie să-ți spun că mi-a făcut o mare plăcere faptul că mă consideri un „sportiv“, chiar dacă nu foarte ortodox. Așa cum desigur știi, eu primesc foarte multe rugămînturi pentru a scrie articole, în special de genul „Trebuie neapărat să-mi scrii tema trimestrială a anului Doi de engleză, sau dacă nu ăia nare să mă las-e să joc în echipa școlii“. Adeseori, mă simt în fața unei crize de judecată. Dacă n-aș scrie această temă trimestrială, nu m-aș putea niciodată considera un iubitor al sportului. Pe de altă parte, nu-mi vine să cred că sînt un scriitor îndeajuns de bun pentru a scrii tema în stilul acestui jucător, suficient de bine pentru ca ea să fie admisă de către profesor. Îmi aduc perfect aminte cum un profesor de la unul dintre foarte iubitoarele de sport colegii din țară a avut în timpul unei ore de engleză surprinzătoare

rea idee de a-l pune pe cel mai bun jucător de fotbal al colegiului — ale cărui calități etalate pe teren îi creaseră poate un nefericit renume asupra posibilităților sale — să scrie, desigur din tiranizm scolastic, un eseu. Ei bine, l-a scris, iar profesorul, care era un bun prieten al meu, a fost mai mult decît încîntat de el. Era unul dintre cele mai bune ale lui Emerson, iar atît de mare putea fi apropierea lui cu cel imaginat de jucătorul de fotbal, încît chiar și cuvintele semănau identic. Sportivul nostru a rămas în cele din urmă cu gura căscată cînd a aflat că profesorul știe că eseuul respectiv nu era chiar integral opera sa.

În tinerețe, eu însumi am avut o experiență de acest gen, care a lăsat urme asupra mea. În al patrulea grad, la Salinas, California, cel mai bun prieten al meu era un băiat pe nume Pickles Moffet. Era unul dintre cei mai perfecți băieți cunoscuți de mine, pentru că era în stare să

arunce pietrele cu foarte mare putere și mai frumos decât oricând. Era de un curaj mai presus de orice închipuire la furatul merelor sau la încălecatul gardului care înconjură clădirea secției de prăjituri a bisericii episcopale. Era foarte dotat la bile și chiar la baseball, ca să nu mai vorbim de calitățile sale remarcabile de bătaș. Pickles avea, de fapt, o singură latură mai slabă. Scrisul unei foarte simple propoziții în engleză era în stare să-l aducă într-un asemenea șoc încât nu-l mai recunoșteam, ajungea foarte aproape de ceea ce numim azi „knock down” — încă o lovitură și boxerul cade la podea. Imaginați-vă și singuri: o primăvară barocă în Salinas, străzile pline de căței pudeli, iarbă și flori sălbatică, aerul tare care te atrage parcă la o fugă continuă și pământul reavăn, mirosind acid, gata pentru a fi făcut cu cea mai mare ușurință bulgări de calitate și aruncat în pereții abia văruiți în alb — un gen de activitate în care Pickles excela. Era un timp al extazului, la fel ca la nașterea unei lumi minunate și fără nici un fel de păcat.

Și tocmai în acel moment profesoara celui de-al patrulea grad a devenit foarte prozaică. Ea ne-a pus să scriem acasă o temă pe care nimeni nu o avea la inimă. Trebuia să compunem un „catren” în pentametru iambic, cu o schemă de tipul a b a b.

Ei, m-am gândit, Pickles e tocmai bun pentru asta. Ochii i s-au întors peste cap. Palmele i-au transpirat deodată și o serie de spasme i-au străbătut corpul devenit rigid. Am încercat să-l liniștesc, să-l fac să se gîndească la glorioase aventuri viitoare, dar — pentru a vă arăta în ce stare se afla — trebuie să vă spun că a aruncat cu un bulgăre de pământ spre nou văruița reședință a domnișoarei Warnock. Și a ratat întreaga casă!

Cred că i-am salvat în cele din urmă viața lui Pickles. I-am promis că voi scrie patru catrene și îi voi da unul lui. Sint foarte sigur că există o anumită morală în această poveste, dar unde? Versurile pe care i le-am dat lui Pickles au obținut un A, în vreme ce acelea pe care le-am finit pentru mine însumi mi-au adus doar un C.

Cred că înțelegi foarte bine că această injustiție m-a făcut să-mi pierd capul. Niciunul dintre poeme nu era prea grozav, dar la urma urmei puteau fi la fel de proaste. Iată de ce, uitînd de orice consemn, m-am dus la profesoară și am întrebat-o direct:

— Cum se face că Pickles a obținut un A, iar eu numai un C?

Răspunsul ei mi-a rămas întipărit în minte pentru toată viața. Mi-a răspuns liniștită, de parcă s-ar fi așteptat la asta: „Ceea ce Pickles a scris a fost remarcabil pentru Pickles. Ceea ce ai scris tu este inferior posibilităților tale.” Așa că vezi, sportul pătrunde peste tot, chiar și în compunerea versurilor, iar eu îmi repovestesc această istorie de fiecare dată cînd termin ceva și mă pregătesc să predau manuscrisul tipografiei.

Așa cum începusem să spun, primesc foarte multe propuneri pentru articole și de multe ori scrisoarea de refuz este mai lungă decât ar fi putut fi articolul propriu-zis. Am fost dintotdeauna interesat de sport, dar mai curînd ca un observator decât ca participant direct. Impresia mea este că oricare fel de sport este un mod, poate inconștient, al luptei continue a omului pentru viață sau moarte. Echipa de sport simulează războiul, cu strategia sa, tacticile, logica, eroismul (sau lașitatea) sa. Competițiile individuale de toate felurile nu sînt în mod sigur decât ingrediente ale luptei corp la corp, care a fost de x milioane de ani principalul mod de supraviețuire. Grecii, care au inventat realismul, lucrul care le-a adus mulți ani de supremație, s-au gândit să înceapă antrenamentul soldaților învățîndu-i mai întîi să danseze. Ritmul, coordonarea și precizia dansului

ajutau ca pînă și o mult mai puternică armată să poată fi zdrobită. În aceeași ordine de idei, este interesant de știut că oamenii de pe dealurile Cretei folosesc în cursul dansurilor lor caracteristice, la care iau parte numai bărbați, mișcări specifice — folosind scutul și lancea — de apărare și fente de evitare și parare a loviturilor, de atac, lovire și retragere. Era ca un fel de antrenament — pe care nu cred că îl făceau prea conștient — dar, totuși, asta era.

Chiar cuvîntul „sport” este foarte interesant. El este o prescurtare de la „disport”. Dictionarul „spune”: disportare, a entuziasma, deci a (se) amuza sau a (se) distra... În timpurile trecute, oamenii practicau jocuri la funeralii sau alt gen de activități foarte serioase, bineînțeles în afara grecilor, care înțelegeau ca în timpul competițiilor să ofere darul rezistenței lor, al forței și înțelepciunii lor zeilor. Între timp, probabil că lucrurile la care ținem cel mai mult, ca și zeii noștri, s-au schimbat foarte mult.

Participarea mea propriu-zisă la sport a fost mai curînd de nebăgat în seamă. Am aruncat sulia o dată, destul de promișător, pînă ce brațul mi-a înțepenit cu totul. În altă ocazie am demonstrat ceva calități de boxer, în special pentru că uram acest sport și aș fi vrut să scap cît mai repede de el. Așa ceva nu e box, ci bătaie.

Părerile mele despre vînătoare, o știu foarte bine, m-au făcut destul de nepopular. N-am nimic împotriva omorîrii animalelor, dacă este nevoie de așa ceva. Am omorît, sînt în stare să o fac, și o voi face de fiecare dată cînd voi dori sau voi avea nevoie să mîncîc ceva (sau pe cineva), inclusiv rudele cele mai apropiate... Dar omorîrea pe scară largă a animalelor doar pentru a dovedi că sîntem în stare de așa ceva nu îmi spune nimic, nu mă convinge că sîntem superiori acestor animale, ci îmi dă doar un fel de sentiment tulburător că nu sîntem. O încăpere plină cu fel de fel de trofee și capete cu ochii de sticlă îmi dă întotdeauna o stare de milă pentru omul care, fiind așa de nesigur de el însuși, face totul pentru ca să se vîre în ochii celorlalți, arătîndu-le ce poate. Ceea ce să admir și respect în acest domeniu este timpul în care vînătoarea făcea parte integrantă din economia noastră. Păstrăm cu toții această imagine, deși adevărata menire a vînătorii a dispărut de mult.

Și totuși, îmi place foarte mult unul din sporturile așa-numite „sîngeroase”. Este vorba de vînătoarea de vulpi, care are părți de-a dreptul încîntătoare. Printre altele, vînătoarea de vulpi are darul de a preveni explozia populației roscate împrejurul localităților rurale și de a crește numărul cailor antrenați. În cele din urmă, nu mi se pare că populația vulpilor ar fi afectată prea mult.

Trebuie să mărturisesc că îmi place un anume fel de pescuit mult deasupra altor sporturi. Pescuitul, după părerea mea, este una dintre ultimele activități prin care un bărbat poate rămîne singur fără a fi imediat suspectat de cine știe ce păcat secret. Pescuind fără undiță este chiar posibil de a nu fi deranjat nici de pești... În orice caz, sînt foarte surprins că nobila tagmă a psihanalistilor nu a luat încă în serios pescuitul, mai ales că după părerea mea i-ar putea fi un concurent foarte serios. Două ore de pescuit sau la pescuit valorează cel puțin cît 10 ore de canapea, desigur și incomparabil mai ieftin.

Pasiunea mea pentru pescuit nu atinge însă și pescuitul de mare greutate. Deși admir forța, tehnica și rezistența oamenilor care practică acest sport, găsesc că după un timp de tot aruncat peste bord monștri marini, chestia devine un lucru îngrozitor. Ca să nu mai pomenesc faptul că chiar și un bărbat obișnuit să alege cu mai mulți cărbuni aprinși în palme pînă la căminul situat tocmai la etaj, poate muri de inimă luptîndu-se cu un asemenea pește pe care are de gînd să-l omoare, să se fotografieze cu el și apoi să-l arunce

Înapoi. Am studiat peștii atât zoologic, cât și ecologic, iar acum o bucată bună de vreme am lucrat pentru Comisia californiană de pescuit sportiv, unde am ajutat la nașterea și dezvoltarea a multe milioane de păstrăvi. În acea perioadă am învățat să-i admir, dar nu să le și respect inteligența. Și cred că un om care este în stare să fie mai deștept decât toți peștii pe care reușește să-i pescuiască poate avea un mare viitor, dar el va fi limitat la pescuit. Impresionantele sale cunoștințe și „șmecherii” pot face din el un crou al picnic-urilor de duminică, dar doar atât.

Approape toate sporturile pe care le cunoaștem par să fie într-un fel inspirate din lucruri și situații care au avut o importanță capitală pentru viața noastră, fiind aproape continuări ale lor în timpul nostru. De exemplu, „clou”-ul unei festivități din secolul al 16-lea era întotdeauna o foarte costisitoare și pretențioasă reînviere a tacticilor de război ale cavaleriei îmbrăcate în armuri grele de pe timpul Imperiului roman târziu. Chiar și nobila și apusa noastră cavalerie, care a fost eliminată de puștile mitraliere și mașinile blindate, a fost foarte normal succedată de corpul de tancuri. Este foarte interesant de observat cum persistă simbolurile. Ofițerii de tancuri — cel puțin pînă acum cîtiva ani — încă mai purtau pînteni la uniforme lor de luptă.

Dar nu numai fetele noastre biruini în luptă sînt reînvierte prin sport, ci și vechile noastre temeri. Sălbăticiunea și ferocitatea rechiniilor, atât de familiară tuturor marinarilor din istorie, a făcut în zilele noastre foarte populară cîntărea de rechini. Există întotdeauna în sufletul vîntătorilor de rechini un sentiment de glorie și de administrare a unei pedepse majore bine meritată. Ei omorîă aceste mari și foarte interesante animale nu numai cu bucurie, ci și cu un simțămînt de justiție împotriva unui crud și mult urît adversar. Cadavrele animalelor sînt de obicei aruncate după obișnuita fotografie. Categorie că nimeni nu se mai gîndește că rechiniilor pot fi de fapt factori importanți ai complicatei balanțe ecologice. Rechiniile comestibile, ca și leoparzii, maimuțele și alte animale de acest gen, sînt foarte rar mincați și nimeni nu se gîndește niciodată că creșterea populației de rechini nu are nimic de a face cu dinamismul și pericolozitatea lor. Preferăm însă să descărcăm tot mai multe și mai multe cadavre de rechini în mare.

După cum vezi, interesul meu pentru sport este catolic dar lucid. Nu mă aștept să mă crezi dacă îți-aș spune că odată am scris pentru a mi se trimite prin poștă un curs de lupte cu crocodili, completat cu un crocodil pentru exerciții și antrenament, așa că nu o să-ți spun așa ceva.

Da, interesul meu pentru sport este liniștit, dar adînc. Mă simt în mod particular atras de jocul celor care aleargă de jur împrejur, pe care îl numim baseball. Nu am vrut să-l numesc sport în mod special. Nu cred că cei care îl practică au o adevărată atitudine sportivă față de el. În principal pentru că vor să câștige neapărat, pentru că dacă câștigă primesc o groază de bani. La baseball îmi place publicul mai mult decât jocul. Cred că sînt un „microbist” de-al lui „Met”. Dar de ani și ani de zile, casa noastră a fost spartă, emoțional, în bucățele în fiecare an. Soția mea era un susținător al lui „Dodger”, născut și crescut la Fort Worth, care este, sau mai bine-zis a fost, o zonă a lui „Dodger”. În fiecare an, ea trecea prin ferveare, speranță, rugă, atitudinile cele mai diverse, de la cea cu ochii arzători, vocea îngroșată și răgușită, pînă la cea de la sfîrșitul sezonului, întunecată și fără viață, de tristețe și desperare, care însă dura numai pînă la primele antrenamente ale primăverii. Bănuiesc că familia noastră a dedicat mai multă energie spirituală pură pentru „Dodgers” decât pentru oricare organizație religioasă. Asta, desigur, a fost înainte ca ei să se mute în vest. Orice fel de neputință și stingăcie soția mea ar fi putut accepta și chiar apăra, dar trădarea

nu a putut să o accepte. Ea este tot un „microbist” al lui „Met” astăzi și casa noastră a devenit din nou întreagă.

Măi înainte, pentru a păstra logica faptelor, am fost un susținător al lui „Oriole” și chiar am cumpărat un mic stoc de acțiuni ale acestui club. Dacă îți cu oricare alt club ai un argument pentru asta, dar dacă spui că ești un susținător al lui „Oriole” lumea doar îți ride în nas și te lasă în pace. Credeam că am garanția că va rămîne cel mai la coadă, dar m-a trădat și a urcat cîteva locuri în clasament în fiecare an. Imediat m-am atașat de „Senators”, pentru că există o lege federală care le interzice să câștige. Apoi m-am îndrăgostit de „Met” fulgerător, dar și cu credință.

Baseballul aduce cu sine un fel de arzătoasă frustrare pentru străini. O dată, ca oaspete al unui foarte vechi și iubit prieten de la Londra, am fost la stadion pentru a vedea un liniștit și important meci de cricket. Atunci cînd un jucător a scăpat o minge foarte rapidă pe sub nas, soția mea a exclamat furioasă: „Prinde-o! Ce dracu aștepți, să ți-o trimită direct în pantaloni?” O tăcere de moarte s-a așternut în sectorul în care ne aflam și pe undeva aveam impresia că este iminent ca gazda noastră să-și depună demisia de la toate cluburile din care făcea parte. Mai târziu, i-a spus foarte calm, dar apăsînd pe fiecare cuvînt: „Draga mea, la noi asta nu se face...”

— Pee-wee Reese nu ar fi scăpat în nici un caz așa o minge, i-a răspuns, desigur pentru a nu rămîne mai presjos eleganta mea nevastă.

— Nu-mi spune mie despre baseball, a rostit gazda noastră. Cei care-l practică nu fac altceva decât să arunce citiți în puterile mingea și atât. Cunoșc foarte bine jocul, nu uita că am fost o dată împreună pe „Egbert's Field”!

Fără îndoială, nu există nici o posibilitate pentru a explica unui străin că baseballul nu este un sport, sau joc, nici măcar o competiție. Este doar o stare de spirit, care nu poate fi învățată.

Trebuie că îți dai seama acum despre adevăratele mele motive care mă împiedică să compun un articol despre sport pentru revista dumneavoastră. Opiniile mele sînt prea imprăștiute și prea neortodoxe. Găsesc că acest mult lăudat spirit american al tinereții, violenței și al sporturilor de mare intensitate este puțin cam exagerat. Sînt de părere că — după cum „viața prin sport se lungeste” — și așa-numiții cetățeni mai în vîrstă ar trebui să aibă sporturile lor competitive, dar alura lor să fie simțitor redusă. Cursele de broaște țestoase nu prea mă atrag, pentru că sînt într-adevăr plicticoase. Dar, fiind oarecum leneș, am inventat acum cîtiva ani un sport care mi-a satisfăcut mîndria și dorința de competiție, laolaltă cu înclinațiile mele. Se numește cursa plantelor agățătoare. Fiecare concurent însămințează un simbură lîngă un arac de o mărime binestabilită, iar prima plantă care atinge vîrfurile băului cîștigă. Există, este adevărat, unele specii furioase de plante cățăratore, care au arătat că pot crește cu cîte 10-inches pe zi — lucru care poate face ca inima fiecărui proprietar-manager să se umple repede de bucuria succesului. Pentru acești pasionați — printre care mă număr — am pus bazele unui și mai liniștit și mai sănătos concurs. Acesta este cursa stejarilor. Fiecare dintre nerăbdătorii jucători plantează cîte o ghindă. Neclintitul avantaj al acestei întreceri este acela că, după înălțimea consimțită unanim pentru a figura drept linie de sosire, ea poate continua timp de mai multe generații. La strigătul „start”, imaginația poate străbate toată desfășurarea procesului de creștere și maturizare, pînă la căderea steagului de încheiere a cursei, 300 de ani mai târziu. Între timp, originalii concurenți pot fi reprezentați de un mare număr de descendenți, pentru că această cursă a copacilor dă timp oricui să se mai ocupe și de alte sporturi, bune și pentru cei mai tineri.

Aș vrea să mai amintesc o activitate pe care numai anglo-saxonii o consideră un sport, la care asistă întotdeauna un mare număr de oameni. Este vorba de luptele de tauri. Aici pot spune că am trecut printr-un curs întreg, am citit, studiat, privit și participat foarte de aproape. De la prima oroare am trecut la admirația frumuseții morții, personalizată prin desăvârșitele mișcări ale luptei, de la veronica la faena. Am văzut un număr foarte mare de lupte de tauri (în engleza curată se numesc numai lupte și atât). L-am văzut chiar pe Manolete luptând de un număr de ori, care este în orice caz mai mare decât a avut ocazia să o facă Ernest Hemingway. Și am văzut câteva lucruri mari și într-adevăr foarte frumoase în timpul acestor lupte. Din păcate, există destul de puține astfel de lucruri și trebuie să vezi foarte multe lupte pentru a nimeri în fine una mare. Dar am impresia că, dealtfel, în lumea întreagă se găsesc destul de puține lucruri mari. Oare cit de multe sînt sonetele cu adevărat mari? Cîte piese foarte mari? Tocmai de aceea, cîte izbinzi mari?

Cred că am trecut prin majoritatea simfămintelor în legătură cu tauromachia, ridicîndu-mă în cele din urmă pînă la sublimul concept conform căruia incomparabila îndrăzneală a matadorului împarte — este adevărat, cu mare zgîrcenie — curaj și în rîndul audienței. A, nu este vorba numai despre o oarbă și ignorantă presimțire. M-am învățat în jurul arenelor. Am aflat despre taurii subdezvoltați, despre nisipul pompat în rinichi, despre coarnele rotunjite și, câteodată, de acul cu barbiturice înfipt exact în momentul în care ușa arenei sare la o parte. Dar, deasupra oricărui fapt, există și un moment pe care mai toți

îl numesc „al adevărului”, o clipă sublimă, aureolă a neînvinsului spirit uman și de curaj încîntător, de nedescris în cuvinte.

Apoi îndoiala a început să mi se strecoare în suflet. Matadorii pe care îi cunoscusem aveau suflete din oțel de Toledo în fața taurilor pe care îi înfruntau, dar în același timp erau înspăimîntați de impresarii lor, o adevărată cocă în minile criticilor și avari mai presus de orice închipuire. Probabil că dădeau spectatorilor puțin curaj, de un anume fel, dar nu din acela de care publicul și lumea întreagă avea și are nevoie. Mai am de așteptat pînă o să aud de un toreador care s-a alăturat unei periculoase opoziții politice, care a dus o luptă morală neabătută, nelăsîndu-și coarnele rotunjite. Încep să cred că acestui superb curaj i s-ar putea găsi și scopuri mai folositoare decît acel ritual al uciderii taurilor după-amiaza. Un Ed Murrow ridicîndu-se pentru a respinge acuzațiile turbatului McCarthy, un negru fricos ca o găină intrînd într-o cabină de vot în Alabama — acesta este felul de curaj de care avem nevoie, pentru că, la urma-urmei, mi-e teamă că nu taurii pot fi aceia care ne pot învinge și umili, ci propriile noastre, mizerabilele, lașele și invidioasele noastre ființe.

Așa că vezi, Ray Cave, a fost o greșală să mă rogi să scriu un eseu despre sport. Dumnezeu, dacă mă gîndesc bine, nu știu pe dinafară nici măcar statistica de lovituri reușite ale celor mai mari „bătăuși” ai noștri la baseball!

Traducere și adaptare de DUMITRU GRAUR

ATLETISM

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	A	R	U	N	C	A	R	I			A	A	C		
2	L	U	R	G	I	M	E			U	R	N	E		
3	E	T	A			P	I	C	I		C	T	A		
4	R	A	R	A			C	O	N	C	U	R	S		
5	G						I	N	C	E	R	C	A	R	E
6	A	M				C	E			B	E	T	I	N	E
7	R	A	S	A			C	U	P	A			A	S	
8	I	R	U			S	A	R	E			A	M	O	
9			A	L	I	T			I	R	I	N	E	L	
10	A	T	I	T	A	T			E	N	U	N	T		
11	H	O	T	A	R	T						I	A	T	A
12	I	N	A	L	T	A						T	A	L	E

ORIZONTAL: 1) Specifice probelor de disc, suliță, greutate etc. — Cunoscută abreviație latină. 2) Probă la groapa cu nisip — Bune de tras la sorți. 3) Prefix moral — Cei mici — Constanța (abr.). 4) Nu prea frecventă — Întrecere athletică. 5) Drept de reușită la înălțime. 6) Acum! — Semicerc! — A fi autorul unui record în limbaj strict sportiv. 7) Ștearsă — Trofeu pentru cei mai buni — În jurul său se învîrtesc toate. 8) Personaj legendar — Trăce peste obstacol — A iubi (arh.). 9) Silicat tricalcic — Prenume de fată alintată. 10) Gata să sară... la bătaie — Punerea problemei. 11) Decizia îl caracterizează — Privește! 12) A se îndrepta spre... ștachetă — E la înălțime.

VERTICAL: 1) Probele pistelor — Localitate în Turcia. 2) Traseul unui maraton — Cursă întinsă. 3) O strîngere de mîna (pl.) — Proba la care concurează și soarele! 4) La lungime! — Fotbalist din lotul național — Din cizmă! 5) Cîntec din frunză — Întrebare — Cînd se trage cu pistolul. 6) Mai mult decît colege de echipă — Termen de comparație — Diminutiv feminin. 7) Cele mai bune rezultate. 8) Start. 9) A căuta — Orașel în Cipru. 10) Accesorii la un sport recent — Apare la un an odată. 11) Preludiu la obținerea unor rezultate oficiale (pl.). 12) Cronometru — De o înflăcărare ieșită din comun.

Dicționar: AAC, IRU, ALIT, AHI, INA.

TOMA MICHINICI

RENATE STECHER

Ziua de 7 iunie 1973 va rămâne fără îndoială o dată memorabilă în istoria atletismului. Luind startul cu prilejul unui concurs internațional desfășurat la Ostrava, unde s-au înmănat trofeele câștigătorilor «Pantofului de aur» — 1972, **RENATE STECHER** (R.D. Germană) a alergat distanța clasică de 100 m în 10,9 sec.

În lupta cu acele cronometrelor, sportivii continuă să învingă limite la care bunicii noștri nici nu visau. Dubla campioană olimpică (100 m și 200 m) de la München și-a văzut împlinit un mare vis: ea este prima femeie din lume care aleargă «suta» în mai puțin de 11 secunde, cifră cu care... alergătorul american Archie Hahn devenea campion olimpic pe aceeași distanță în 1904, la St. Louis!

Ultimii ani ne-au prilejuit nenumărate tentative de corectare a recordului de 11,0 stabilit de Wyomia Tyus, la 15 octombrie 1968 la Ciudad de Mexico și egalat apoi de Chi Cheng și Eva Gleskova. Chiar și Renate Stecher și-a înscris în palmares două curse de 11 secunde în 1970 (2 august la Berlin) și 1971 (31 iulie la München), fiind de fiecare dată la un pas de a învinge bariera lor. La Ostrava, sportiva germană a făcut o cursă ideală; a avut un start perfect, vântul a suflat din spate cu 1,9 m pe secundă și la capătul celor 100 m — 10,9!

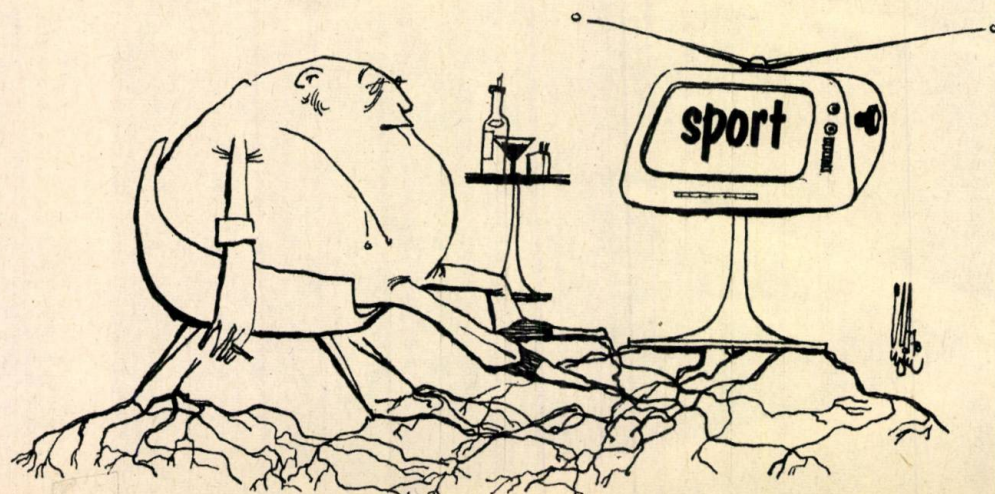
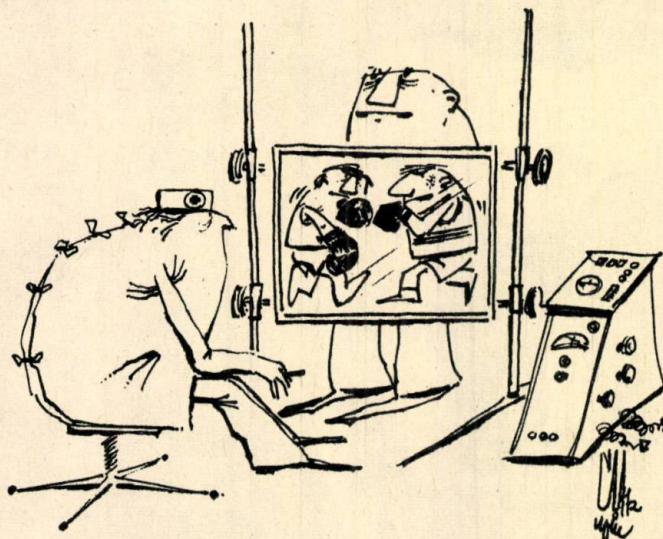
La Leipzig, atleta nr. 1 a R.D. Germane își bîsa numărul de la Ostrava, alergînd în plus și distanța de 200 m în 22,4, timp egal recordului mondial, iar la Dresda, în zilele de 21 și 22 iulie, Stecher a alergat «suta» în 10,8 și apoi a spulberat pur și simplu recordul lumii pe distanța de 200 m, realizînd un timp fantastic: 22,1! Trăim, așadar, datorită acestei mari sportive o eră nouă în sprintul feminin.

Studenta Institutului pedagogic din Jena s-a născut la 12 mai 1950, la Süptitz/Torgau. Are 1,70 m, 69 kg și practică atletismul de 10 ani. Este membră a clubului «Motor Jena» și se antrenează cu Horst Dieter Hille. (a.v.)

Evoluția rezultatelor sale:

	100 m	200 m
1964 (14 ani)	12,7	—
1965 (15)	12,2	—
1966 (16)	12,0	—
1967 (17)	11,8	24,4
1968 (18)	11,6	23,9
1969 (19)	11,5	23,2
1970 (20)	11,0 (RM)	22,7
1971 (21)	11,0 (RM)	22,6
1972 (22)	11,0 (RM)	22,4 (RM)
1973 (23)	10,8 (RM)	22,1

N. CLAUDIU

RADIOIZOTOPII ÎN SLUJBA PERFORMANȚEI

Dr. I. DRĂGAN

În ultimele două decenii, medicina nucleară pătrunde din ce în ce mai profund în arsenalul investigației și terapiei. Acesta este numai un început pe căile de generalizare și perfecționare, anticipându-se încă de pe acum că anul 2000 va fi caracterizat, pe plan medical, prin predominanța izotopilor radioactivi.

Pe acest fundal de avânt al medicinei nucleare remarcăm cu satisfacție că o ramură tină a medicinei — medicina sportivă — s-a înscris pe coordonatele acestui progres tehnic, asimilind o serie de tehnici radionucleare puse în slujba performanței sportive.

Dacă în 1952 *Cesar* și *Billion* utilizând Uroselectanul B, marcat cu I^{131} , introduceau primul test de explorare funcțională renală bazat pe radioizotopi, iar *Taplin* în 1956 pune bazele nefrogramei izotopice cu *Diiodrast* I^{131} , remarcăm cu satisfacție că în 1965 împreună cu dr. *Pop Tiberiu*, șeful laboratorului de medicină nucleară de la Clinica I chirurgicală Panduri, condusă de acad. dr. *Th. Burghel*, am efectuat primele nefrograme cu *Hipuran* I^{131} la sportivi de mare performanță, în repaus și efort, în condiții de sănătate deplină, de anumite îmbolnăviri sau stări de suprasolicitare, evidențiind că în timp ce la sportivii de mare performanță, sănătoși, curbele nefrografice (funcția secretorie și excretorie renală) de repaus și efort sînt aproape identice, la sportivi prezentînd deteriorări ale potențialului de efort în convalescență după maladii intercurrente sau cu anumite tulburări funcționale discrete, nedecelabile la examenele obișnuite, acest prețios test se dovedea capabil să evidențieze o scădere a funcționalității în condiții de efort. Ulterior s-a trecut la o investigație aprofundată, adăugîndu-se clearance-uri tubulare cu *Hipuran* I^{131} , determinarea fluxului plasmatic renal, nefroscintigrama, teste care au permis, pe de o parte, individualizarea unor răspunsuri fiziologice de efort la nivelul rinichiului, neevidențiate pînă atunci, iar pe de altă parte, au permis formularea unor diagnostice de certitudine în condițiile în care explorările clasice fuseseră negative.

Astăzi, aceste investigații reprezintă deja acte curențe de lucru în supravegherea medicală a sportivilor fruntași din țara noastră, numeroase publicații din țară și de peste hotare atestînd această afirmație. În 1972, studiile asupra testelor renale la sportivi au făcut obiectul unei teze de doctorat, unanim apreciată.

Altitudine mexicană a incitat o serie de cercetări privind aclimatizarea sportivilor. Între aceste cercetări am urmărit variațiile funcției tiroidiene în perioada de aclimatizare, utilizînd un test

«in vitro» (Hamolsky) cu I^{131} . Ușurința metodei, care nu supune pe sportiv la nici un disconfort (iradiere etc.), ca și valoarea ei ne-au fost de un real folos în studiul funcției tiroidiene în perioada de aclimatizare, permițîndu-ne testarea fiecărui sportiv și apoi individualizarea și validarea unui test paraclinic (reflexograma ahiliană) care s-a suprapus peste testul cu radioizotopi în procent de aproape 95%. Astăzi, stările fruste sau manifeste de hipertiroidism sau hipotiroidism la sportivi beneficiază de aceste investigații precise, pe baza cărora urmărîm și eficiența tratamentului.

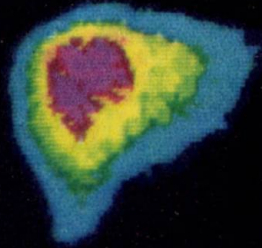
Tot cu ajutorul izotopilor marcați s-a putut determina volumul sanguin circulant (prin volimetron), putîndu-se astfel evidenția jocul lichidelor circulante în efort la sportivii de mare performanță.

Un organ asupra căruia ne-am îndreptat atenția în ultimii ani a fost ficatul: pe de-o parte, creșterea incidenței hepatitei virale și în rîndurile sportivilor reclama unele teste precise pentru stabilirea momentului de acceptare a reluării activității; pe de altă parte, investigația sistematică la sportivii care au avut hepatită virală în antecedente ne-a furnizat surprize ca la un procent destul de ridicat (circa 24%) să evidențiem mici disfuncții hepatice în condiții de efort. Iată de ce azi pe sportivi îi examinăm numai în condiții de efort dozat. Pentru funcția hepatică utilizăm hepatograma cu Au^{198} , care ne furnizează detalii morfologice și funcționale; clearance-ul cu Au^{198} care ne dă detalii asupra fluxului sanguin hepatic și funcției colidopexice (reticulohistiocitare) și clearance-ul cu *Rose Bengal* I^{131} relații asupra funcțiilor metabolice (hepatocitare). Recent, utilizăm un indice de retenție al *Rose-Bengalului* I^{131} care, de asemenea, ne dă relații asupra funcției parenchimatose.

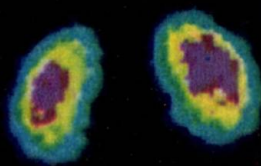
Toate aceste investigații sînt extrem de comode pentru sportiv, constînd dintr-o singură injecție a traserului marcat și apoi înregistrarea automată printr-un scintilator a evoluției radioactivității sanguine. Rezultatele se obțin imediat datorită aparatului computerizat, care permite în același timp și obținerea unor imagini foto-coloare.

Și în cazul unor disfuncții hepatice fruste, apărînd la sportivi sănătoși sau cu hepatită virală în antecedente, am putut evidenția revenirea totală în urma unor terapii adecvate, menționînd că probele biochimice obișnuite s-au găsit deseori în discordanță cu testele radioizotopice, probînd astfel încă o dată că nu se poate pune bază pe ele în anumite situații. În ultimii ani am fost incitați de o serie de sportivi fruntași, în special atleți, prezentînd acuze dureroase la nivelul membrelor efectoare ale efortului (superioare sau inferioare), fără ca ortopedul sau exploracionistul (electrofiziologul) să deceleze manifestări morbide. Efectuînd o serie de determinări ale fluxului sanguin periferic al membrelor, în repaus și efort, cu Xe^{133} am putut evidenția valorile de repaus și efort (identice la sportivii sănătoși cu expresie cifrică mai ridicată ca la nesportivi) și în același timp evidenția — în cazurile de acuze amintite — unele tulburări (scăderi) «ale irigării» periferice, care justificau neajunsurile reclamate de sportivi. Dealtfel, o terapie complexă (balneofizioterapică, kinetoterapică și medicamentoasă) ne-a permis uneori corectarea acestor acuze pe plan

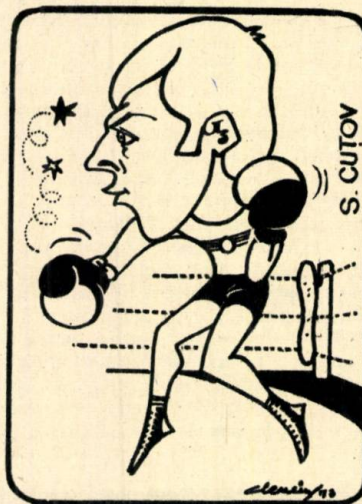
M. I. 27 ANI BOX
HEPATOSCINTIGRAMA COLOR
EFFECT DR. T. POP

SCINTIGRAFIE RENALĂ
C. E. 17 ANI-BOX DR. DRĂGAN
EFFECT DR. TIBERIU POP

AȘI... de Al. CLENCIU

subiectiv și obiectiv.

Și această tehnică de lucru a intrat în arsenalul nostru curent aplicat sportivilor de performanță.

În continuare ne gândim să abordăm cu ajutorul izotopilor marcați unele studii cu privire la metabolismul de efort, la consumul unor aminoacizi și vitamine, la modul de acțiune al unor chimioterapice etc.

În medicina sportivă aceste studii sînt abia la început și cu mîndrie putem afirma că cercetătorii noștri se înscriu printre inițiatori în această direcție. Mărturie ne stau atît solicitările primite din diferite țări, cît și comunicările noastre la congresele mondiale de medicină sportivă de la Hanovra (1966), Oxford

(1970).

În același timp, numeroși sportivi ne solicită din ce în ce mai frecvent atît pentru precizări de diagnostice funcționale mai ales, cît și de sănătate în legătură cu practica sportului de performanță.

Dacă în S.U.A. — după o statistică recentă — se practică zilnic circa 40 000 de investigații cu radioizotopi, dacă în țara noastră aceste tehnici cîștigă mereu teren, pe tărîmul medicinei sportive ne putem mîndri cu satisfacție de a fi intuit însemnătatea acestor mijloace pentru sănătatea sportivilor și capacitatea lor de efort, de a ne fi înscris pe orbita internațională a progresului tehnic în științele medicale, în lumea sportului de performanță.

100 DE METRI

O sută de metri... nici o sută de pași!
Întrecere aprigă! O luptă-ntr-o așil
Se-nfruntă-ncordarea,
Secunda, centimetrul și efortarea.

O sută de pași... o sută de metri.
De ici pînă colo.
O piatră bine aruncată,
Ai zice, o nimica toată,

Ce mare problemă?
Dar de la Owens la Hary și Hinnes
(Sforțare fecundă)
S-au scurs între timp trei decenii
Pe zgura arenii,
În doar trei zecimi de secundă.

Și pentru asta, omul se dedublează,
Toți mușchii i se încordează:
Deltoidul,
Pectoralul,
Bicepsul,
Tricepsul,
Suralul,
Ca într-o cumpănă supremă.

Și parcă, alergînd spre țel,
Se detașează el de el
Iar singele-i aleargă prin făptură
Mai repede ca pașii de pe zgură.

N-ai timp să vezi de unde pînă unde;
E un torent zorit.
Căci ținta se măsoară în secunde,
Dar parcă s-a mutat la înfinit.

Un pocnet de pistol
O smulgere din propria ființă
Și-apoi, senzația căderilor în gol...

O epopee ce s-a întîmplat
Într-un răstimp ce-l crezi cu neputință,
Care-a-nceput și s-a și terminat.

DECLARAȚIILE UNUI PION

Precum bine știți, fac parte
dintr-o ceată uniformă;
Sînt pionul, personajul
cel mai ne-nsemnat ca formă.
Mă sacrifică regina,
În gambit, dintr-un capriciu,
Ca adesea, adversarul
să-i refuze sacrificiu'
Or, prea plin de sine însuși,
cu superbul gest de teatru,

Regelui îi vine-o toană
să mă-mpingă la f4!
Albi și negri ducem greul,
primii noi intrăm în foc
În oricare variantă
sau deschidere de joc.
Pentru că sînt unii care
promovează un dicton:
«Nu-i o pagubă prea mare
cînd se pierde un pion!»
Totuși cine prețuiește
prea puțin a noastră ceată,
S-ar putea să ne regrete
foarte mult, cîteodată.
Or, adesea, cînd se-nîmplă
că rămas-am izolat,
Chipurile, pentru mine,
toate forțele se bat:
Spadele se-ncruciează,
tunurile trag mereu
Însă tirul lor năprasnic
cade tot pe capul meu...
La final, în lanț cînd mergem,
chiar cînd sîntem cu duiumul,
Un nebun, doar unul singur
poate să ne țină drumul
Însă numai doi alături
de-am ajuns la cîmpul 6,
Chiar și turnul amuște
cu priviri neputincioase.
Sîntem gata pentru luptă,
orișicînd și orișunde

Și tot noi formăm rocada
unui rege ce s-ascunde.
Dar durerea cea mai mare
încă nu v-am spus-o toată:
Marea mea amărăciune
e trădarea blestemată.
Cînd, luptîndu-se eroic
și cînd unii cîte unii
Pier pe cîmpul de bătaie
pioni, caii și... nebunii,
Pentru regi jertfindu-și viața
pîn-la unul, mari și mici,
Regii, simplu, își strîng mîna,
declărîndu-se amici...

.....

Poate am și eu defecte,
poate că al meu tăiș
Nu lovește drept în față,
ci pe-alătura, pieziș;
Poate mai sînt slab de înger
și mă... pierd cu ușurință,
Poate pentru transformare
n-am destulă iscusință,
Poate am, deh, ca pionul
anumite scăzăminte,
Însă am o calitate:
Eu merg numai înaintea!

Victor HÎLMU

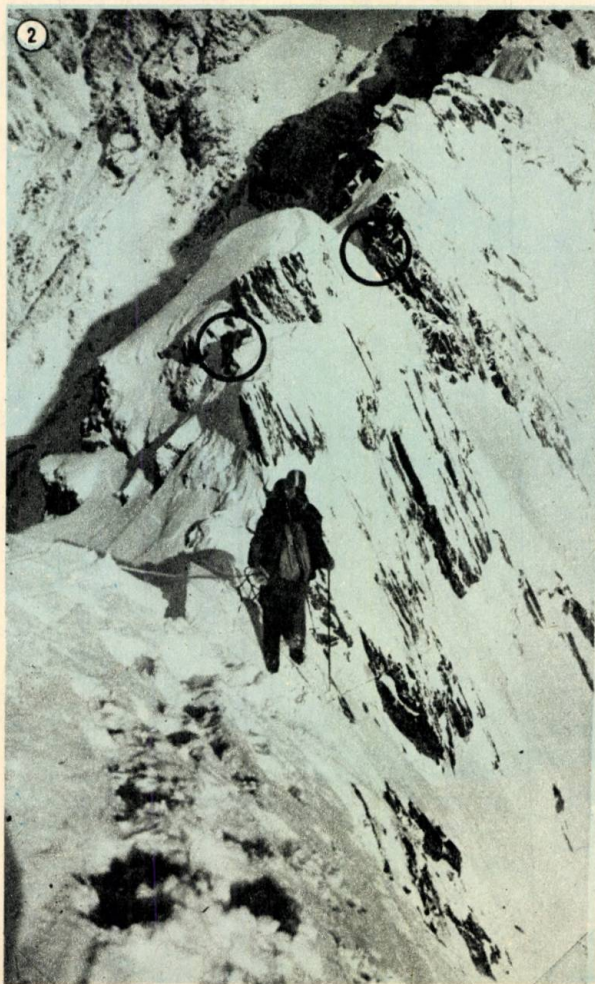
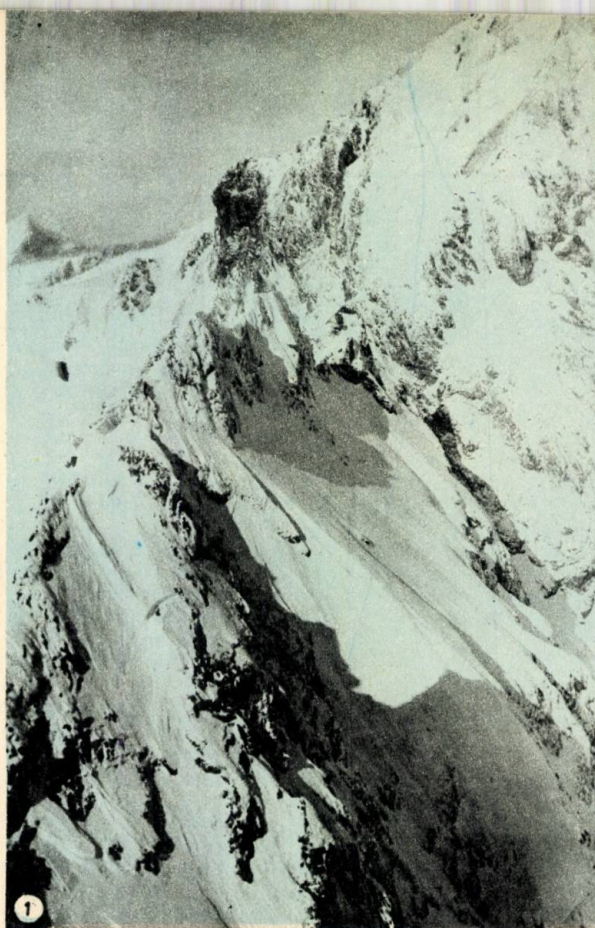

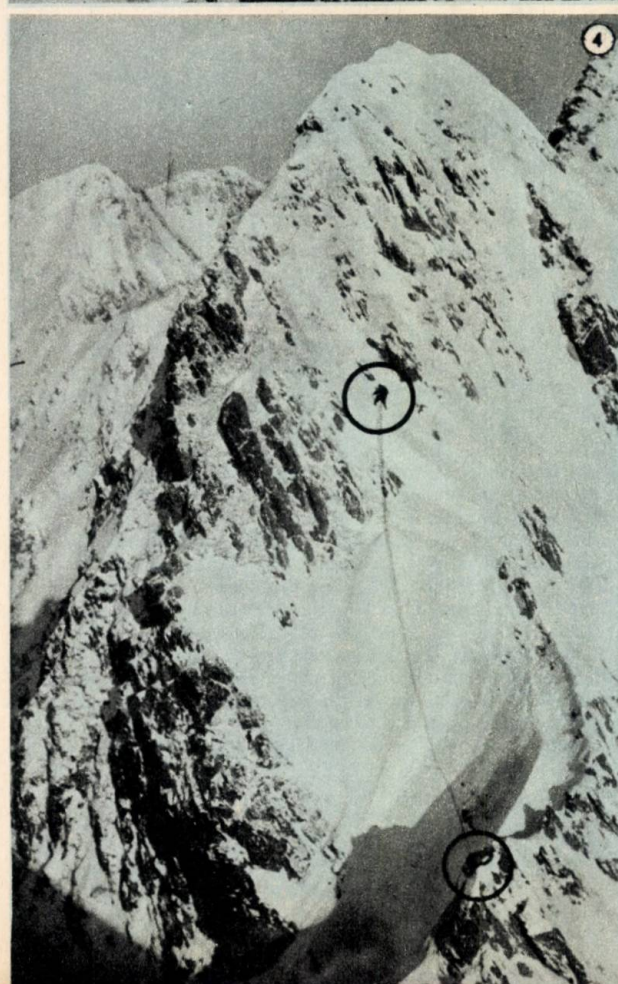
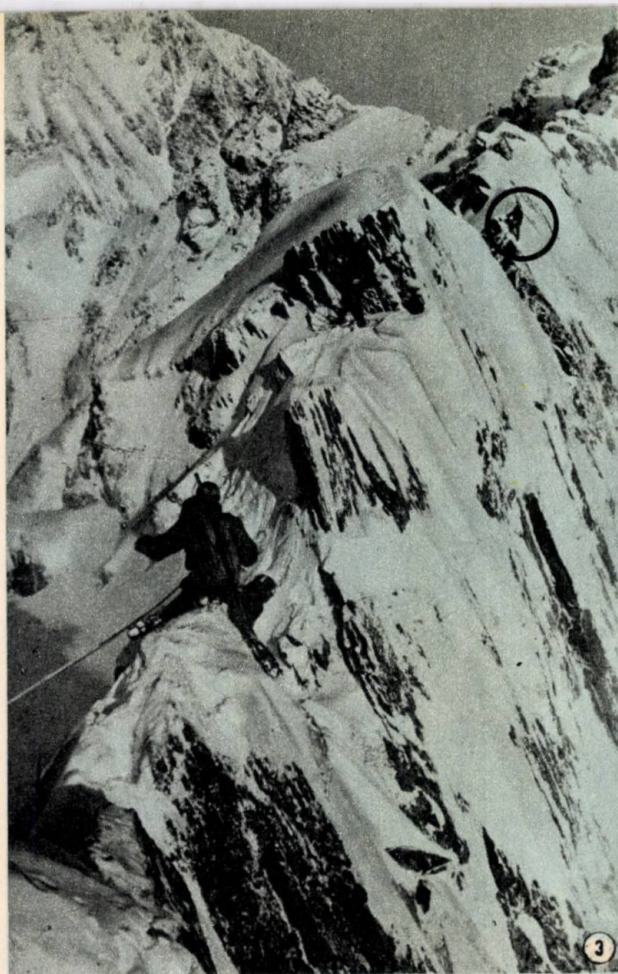
Comisia de turism-alpinism a județului Brașov organizează anual, pentru confruntarea alpiștilor cu muntele, o alpinadă de iarnă de-a lungul munților Făgăraș între cabanele Surul și Valea Simbetei. Pentru a economisi timp și fonduri, în același interval (15-25 aprilie 1973) și pe aceeași trasee, Federația română de turism-alpinism a programat și etapa finală a campionatului național la care echipele trebuiau să participe pentru a-și apăra șansele.

O ascensiune de iarnă de-a lungul Crestei Arpășelului

De la Glăjerie, punct de plecare în ascensiunea noastră, spre culmile Făgărașului, automobilul se înscrie în lungul serpentinelor tăiate pe coastele văii Bîlea: Balustrade, oglinzi, semne de circulație ne arătau că sîntem pe un drum modern. În mai puțin de 30 de minute ajungeam în fața hotelului cu cinci niveluri de la Bîlea Cascadă. Pretutindeni, pînă în creștetul Paltinului și al Văiugii, valea era plină de zvon de muncă: uruit de motoare, pușcături.

1. Creasta Arpășelului își arată obstacolele, ridicîndu-se ca o lamă deasupra genunilor.
2. Legați în echipe de cîte trei am urcat spre primele obstacole ale crestei Vîrtopei.

rostogoliri de blocuri în genuni, murmuri de ape, cîntec și voie bună. Pretutindeni pulsa tinerețea constructorilor, mîndri de lucrarea pe care o înfăptuiau și bucușori că din vale începuse să urce și prin munți primăvara.

Dînd roată cu privirea, se ia cunoștință de tot ce se înfăptuia pe valea Bilei. În stînga, rămasă anonimă, bătrîna cabană Bîlea Cascadă era strînsă între construcțiile hotelului și stației de teleferic. Central, pe axul văii, despletită în suvițe argintii, se rostogoleau peste stîncile înnegrite de vreme, apele pîrului care formează cascada Bîlea. Deasupra ei, ca un străjer ce va dăinui peste veacuri, se profilează, încadrîndu-se perfect în peisaj, un stîlp de susținere al cablului pentru telecabină.

Pînă la Bîlea Lac același aspect: mașini, agregate, cabane pentru constructori, taluzul șoselei abia schițat din zăpadă etc.

Planul nostru, al echipei de alpinism a A.S. Armata Brașov, era să parcurgem înaintea campionatului, ca o repetiție generală, faimoasa creastă a Arpășelului, devenită celebră în urma unei catastrofe alpine, petrecută cu ani în urmă. Ne și vedem luptînd cu pericolele iernii, cu natura dezlănțuită, trăind senzațiile marilor escalade. Dar vai! Canicula de la sfîrșitul lui martie și începutul lui aprilie topise parțial zăpada, prilejuind vegetației să-și întindă covoarele-i verzi peste creste, înlăturînd dificultățile de iarnă, spulberînd visele noastre de alpinisti, țesute cu atîta fantezie.

Despre obstacolele itinerarului nu prea aveam date. Citisem că fusese străbătut în condiții de iarnă, dar nu matematic, în jurul anului 1900; știam că alpinistii clubului Dinamo Brașov realizaseră primii parcurgerea matematică a traseului iarna. În sfîrșit, aflasem cîte ceva de la Gligor, administratorul cabanei Bîlea Lac, vechi și pasionat alpinist, care îl parcursese vara de mai multe ori.

«Repetiția» s-a făcut în condiții deosebite; o zi însoțită, încheiată către prînz cu fulguală, vînt și ceață.

Au urmat zece zile de viscol. În ajunul campionatului, condițiile unei ascensiuni de iarnă erau nefavorabile; grosimea stratului de zăpadă căzută depășise 80 cm; o avalanșă venită de sus «pentru a ne ridica moralul», odihnea răsfirată în evantai prin căldarea Bilei; vîntul sufla în rafale, spulberînd zăpada în vârtejuri. În aceste condiții și pentru că regulamentul îngăduia, hotărîsem să așteptăm îmbunătățirea vremii. Către seară primirăm însă de jos următorul ordin, care năru, dar nu spulberă planurile noastre: «Coborîți imediat; renunțați la campionat; în după-amiaza zilei de 18 aprilie vă așteaptă o mașină la Bîlea Cascadă!»

Ne-am retras tăcuți în camera noastră. Era întuneric. Firul gîndurilor ni-l întrerupea doar loviturile zăpezii aruncată în geam de rafalele vîntului ori oftatul unuia dintre cei șase care formau echipa. Într-un tîrziu am ieșit afară. Situația atmosferică ne era oarecum potrivnică: zăpada ușor instabilă, vizibilitatea bună, vînt, temperatură scăzută. Dacă zăpada prindea o crustă cît de mică, puteam întreprinde ascensiunea. Pentru prezentarea la ordin va trebui însă să plecăm foarte devreme. Am făcut propunerea. Hotărîrea a fost însușită de toți și încrezători în forțele noastre, pregătite cu atîta sudoare la antrenamente, am început, într-o atmosferă de optimism și bună dispoziție, să ne «facem» rucsacurile.

3. Porțiunea finală a Crestei Arpășelului.

4. Pe Vf. Vîrtopelului am ajuns în mai puțin de o oră.

La ora trei dimineața ne-a trezit cabanierul, care, înțelegător, preparase și un dejun copios. Gestul lui, de multă vreme uitat de confrăți, ne-a dat aripi, ascensiunea începând cu un ritm extraordinar de rapid. În mai puțin de 30 de minute eram dincolo de șaua Capra, în Portița Castravetelui. În marginea ei, pe un colț de stîncă, modelat după numele care-l poartă, vedem Acul Revolverului sau Pistolul. Pe lângă el va trebui să coborîm, traversînd apoi înspăimîntătoarele fețe, arate de avalanșe, ale căldării Fundul Capra.

Se luminase. Crestele înzăpezite, colorate în auriul răsăritului, erau mîngiate de un vînt rece. Setea ineditului ne fu răsplătit aici de agitația formelor și dramatismul reliefului a cărui concentrație este de o intensitate neobișnuită pentru versantul sudic al masivului.

Din Arpașul Mic, trecînd peste Buda și Rîiosul, se întind, stimulînd fantezia noastră de alpiști, obstacolele calcaroase ale unei creste de proporții impresionante: Mușeteica. Cercetîndu-i cu privirea pereții îmbrăcați în carapacea sclipitoare a zăpezii înghetate, ne oprim jos la stînele din Fundul Capra.

În stînga noastră, Piciorul Sudic al Buteanului urcă în trepte pînă la 2494 m pe virful Capra. De aici, către Est, firavă și abia conturată, pornește, întrerupîndu-se brusc în Strunga Mare sau Portița Arpășelului, obstacole cu iarbă ale Crestei Arpășelului. La «Portița» se ajunge ușor; mai departe, creasta somitală se ițește, devenind o custură greu egalabilă, întrunind, împreună cu creasta Virtopelului,tributele reliefului la superlativ. De-a lungul lor, dar în sens invers, trecea traseul nostru.

Am început coborîrea. Chivu, Naghi și eu formam avangarda; la intervale mari, pentru a nu presa zăpada — pericolul de avalanșe fiind iminent — veneau: Enache, Brumărescu și Schenn. Momente apăsătoare trăirăm pînă am ajuns la Portița Arpașului, de unde începea ascensiunea noastră alpină.

Fringhiile au fost scoase din rucsacuri și culorile lor — roșie, albastră și galbenă — înfrumusețeau dunele de zăpadă din jur. Ne adăpostirăm pentru echipare lângă «clipa» de calcare, prin care natura a sfredelit «Fereastra Zmeilor». Prin ea, încadrîm pe pelicula fotografică virfurile înălțate către răsărit: Arpașul Mare, Podragu, Corabia, Ucea Mare, iar mai la dreapta: Viștea și apoi decanul de altitudine al Carpaților românești: Moldoveanu.

Legeți în echipe de cîte trei, urcarăm spre primele obstacole ale Crestei Virtopelului. Ascuțită și întreruptă uneori de strungi priporoase, ea mărginește către răsărit, despărțindu-le de căldarea Fundul Capra, Căldarea Pietroasă și Căldarea Arpășelului.

Fringhiile se întind, se strîng depănate pe după cozile pioleților la regroupări și iar se întind; oamenii gustă din plin plăcerea merului «la colțari» și mai ales depășirea pasajelor călărite de-a lungul muchiilor de șist cristalin cu straturile răsturnate pînă la vertical.

Pe virful Arpășelului, 2283 m, am ajuns în mai puțin de o oră. Coborîrăm într-o strungă, pentru a ne căța apoi pe Virful lui Adam, vîntător de capre negre, prăbușit prin aceste locuri. Virful formează nodul orografic pentru crestele Albotei, Virtopelului și Arpășelului.

Un platou lat, loc de refugiu pentru capre, precede primele obstacole ale Crestei Arpășelului. Îl parcurgem în fluierăturile unui țap, supărat de prezența noastră. Curînd, creasta se îngustează și obstacole inaccesibile ne obligă să coborîm printr-un horn spre Urechile de Iepure. De înălțime egală, ridicate chiar pe linia de cumpănă, cele două turnuri — Urechea de Est și Urechea de Vest — reprezintă prin depășirea lor un examen alpin mai dificil în condiții de iarnă. Cei doi capi de coardă, Naghi și Chivu, atacă simultan. Un sprai, o traversare, un mic pasaj surplombant și iată-i sus. Prin ceata care se lăsase, siluetele lor pe virf păreau de uriași. Am urmat noi, secunzii. Cu mîinile prin zăpadă ne cătărăm, căutînd punctele cele mai bune pentru sprijin, recuperînd din pitoane, carabiniere, descurcînd fringhiile amestecate în fel și

5. În mai puțin de 30 de minute ajunserăm la hotelul cu cinci niveluri Bilea Cascadă.

6. Urechile de iepure reprezintă, prin depășirea lor, un examen de alpinism mai dificil în condiții de iarnă.

chip. În Strunga Urechilor, îngustă și neprimitoare, ajungem prin intermediul unui rapel. Vîntul tăios de aici ne zori și curînd eram pe virful Urechii de Vest.

Prin neguri se spăreau uneori ferestre, prilej de a vedea în depărtări coama ascuțită a virfului Căljun (2522 m) și virful rotunjit al Negoilului (2536 m). Am fi vrut să zăbovim, dar timpul ne zorea. Toată echipa lucra. Unii asigurau pe cei în urcus alții pregăteau corzile de rapel sau erau gata să coboare.

După depășirea Urechii de Vest ni s-au blocat corzile și Naghi, printr-un efort extraordinar, reușește să urce din nou la ele, deblocîndu-le. Între timp, cei din față plecăm. Creasta era atît de îngustă, încît, din cauza cornișelor, nici nu-i puteam ghici linia. Sondajele cu pioletul se dovediră greoaie și curînd renunțarăm la

ele, preferînd o cățărare «a la bavareze» pe fețele dinspre sud. În această situație, asigurarea era mai mult formală, o eventuală cădere fiind practic imposibil de oprit. Dar acest lucru era mai puțin probabil, echipa avînd în componența ei cinci maeștri ai sportului și un alpinist de categoria I.

Cître orele 11 începu să fulguiască. Negurile, ridicate din căldarea Găvanului, obîrșia văii Arpășelului și mărginită acum de creasta noastră, ne permit să privim peretele vertical, care scapă sub noi pe sute de metri. Îmbrăcat în haina zăpezii și blocat de cîteva surplombe arăta extraordinar. Ce frumos era dacă pe fața lui s-ar putea întreprinde escalade. Este un perete nordic și prin înălțimea și înclinația ce o are ar merita să fie luat în evidență. Poate cîndva se va găsi și pentru el un «naș». Deocamdată rezistă sau poate așteaptă lupta cu alpiștiștii mai tineri.

Am ajuns în cea mai îngustă porțiune a crestei. Acu-i acu! Avansînd, strîngeam pe măsură ce înaintam, coarda din fața mea. Eram atent la fiecare mișcare pentru că mersul era asemănător cu trecerea pe o birnă, așezată la 300 m înălțime. Așa îmi apărea începutul acestui pasaj. M-am uitat împrejur să văd efectul și asupra celor din urmă. Naghi venea cu mîinile întinse lateral ca un echilibrist; Brumărescu aplecat mult, își căuta sprijin cu pioletul. Un fior rece, dar plăcut, îmi scutură făptura; mi-am dat seama că pasajul mă impresionase. Înaintam prudent. Un pas-doi, poate zece sau mai mulți, știu doar că zăpada a crăpat în partea stîngă; nu era pericol; o înlăturai ușor, împingînd-o cu piciorul spre vale. Mai mult n-am putut vedea, dar prin asociație de idei am înțeles că greșisem. Bubuital surd vestea declanșarea unei avalanșe spre căldarea Fundul Capra. Din gesturile lui Enache mi-am dat seama că nu i-ar fi plăcut să fie în drumul ei.

Deși ocupați cu rezolvarea problemelor tehnice ivite, înregistram impresiile oferite de peisaj și de accidentările terenului. Numai criza de timp mă obliga să le savurez din fugă. Ne regroupăm și pornim mai departe cu atîta viteză, încît la Turnul Porțiței am ajuns după opt ore de escaladă continuă. Victoria începu să ne surîdă. Gîndurile se îndreptau spre problemele ce trebuiau rezolvate pe ultimul pasaj dificil al crestei. Prin ceață urmăresc mișcările lui Chivu, angajat în coborîre pe o creastă verticală. La fiecare pas se oprește, cercetează, căutînd bucla petrecută pe după un țanc de piatră, acoperită acum de zăpadă. Într-un tirziu o găsește; își petrece corzile după ea și coboară. Curînd am venit la el. L-am găsit pe un prag îngust, legat la piton. Fluiera. Calmul lui era o garanție în plus că rapelul se va încheia cu bine. Și așa a fost.

În Porțița Arpășelului, după strîngerea corzilor, ne-am îmbrățișat, salutînd apoi muntele cu strigătul echipei noastre. Și în singurătatea aceea, ecoul, mulțumindu-ne parcă, ni l-a dus peste văi și creste.

Întreprinderea ascensiunii noastre de la este la vest de-a lungul crestelor Vîrtopelului și a Arpășelului s-a dovedit mult mai rațională, pericolul de avalanșe la înapoiere prin căldarea Fundul Capra, frecvent către ora prînzului, fiind în acest fel evitat.

La ora hotărîtă noi, cei șase, așezam rucsacurile în automobilul venit la Bîlea Cascadă. Realizasem două lucruri mari: îndeplinirea ordinului primit de la superiori și cîștigarea campionatului național al alpinism pe anul 1973.

Emilian CRISTEA
maestru emerit al sportului

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI PRESEI SPORTIVE

DEZVOLTAREA IMPETUOASĂ pe care o cunoaște în zilele noastre «mass media» se răsfrânge binefăcător și asupra fenomenului sportiv. Competițiile mai mici sau mai mari, anumite întreceri sportive, ca o finală a Cupei Europei la fotbal, ca să nu mai vorbim de campionatele europene și mondiale sau, mai ales, de Jocurile Olimpice, stînesc un interes din ce în ce mai mare în rîndurile maselor. Și cu tot avîntul luat de televiziune, capabilă să transmită *în direct* din orice punct al globului, iubitorul de sport rămîne fidel comentariului scris, curios să afle cum a «văzut» cronicarul sportiv, să-și confrunte cu el (sau cu ei) propriile opinii.

Așa se face că ziaristul sportiv cu carnetul pe genunchi s-a mutat de pe «banca rezervelor» într-un sector din cele mai bune ale tribunei, la «masa presei», iar telegrama care anunța altădată lapidar rezultatul și «marcatorii» a rămas o inițială necesitate a agențiilor de presă (inițială, pentru că dorința de informare a cerut și agențiilor comentarii amănunțite). Pe «masa presei», element devenit banal în peisajul competițiilor sportive, au apărut telefoanele, iar undeva în spate, în imediata apropiere, centrale telefonice cu fire internaționale directe și telex, birouri de lucru, bufete... Un întreg aparat specializat, de confrăți ai țării gazdă, secondați de tehnicieni, operatoare, de specialiști care furnizează date tehnice, informații cu privire la competitori și întreceri, dactilografe și specialiști care minuiesc aparate rapide de reprodus vin în ajutorul gazetarilor și comentatorilor sportivi de radio și televiziune, care se ridică la peste 1 000, în cazul «mondialelor» de fotbal sau peste 4 000 cîți au fost la ultima ediție a Jocurilor Olimpice.

Cititorul își imaginează, desigur, că la activitatea adesea titanică și totdeauna febrilă a unei asemenea armate de comentatori de sport se adaugă o activitate pe măsură dar adesea anonimă a componenților a ceea ce se cheamă a fi «biroul» sau «serviciul de presă».

1. «Masa presei»
2. Comentariile sînt bătute la mașină, iar «Agerpres»-ul furnizează operativ fotografiile.
3. «Belgradul cabina 8!»
4. Telexul, mașina de... scris la distanță.

2

4

Este ușor de bănuț că un asemenea organism își începe lucrul cu atît mai devreme, cu cît e mai mare competiția. Dacă pentru un campionat european sînt... suficiente cam șase luni, pentru unul mondial doi ani, pentru Jocurile Olimpice sînt necesari patru ani și chiar mai mult. De ce? Pentru că, așa cum ați văzut mai sus, sînt necesare amenajări (și chiar construcții speciale). Iar ziaristii, fie ei chiar și sportivi trebuie să mai și doarmă și să mănînce, alături de sutele (sau miile) de concurenți și oficiali. Și ce-ar fi dacă, înaintea începerii Olimpiadei, să zicem, 3—4 000 de oameni ar veni, într-o zi sau două, într-un oraș, să-și caute... o cameră de dormit?

Birourile de presă fac din timp sondaje, prin formulare de acreditare expediate în toate țările interesate. Primește formularele completate cu numele și organul de presă care cere sprijin în cazare, masă și servicii legate de munca lor, se fac calcule, se trimit apoi cererile de acreditare *definitive*, pentru ca în preziua competiției să te trezești cu încă pe atîția (sau de două-trei ori pe atîția) colegi față de cîți s-au anunțat, cum ni s-a întîmplat nouă la finala «Cupei Davis» pe Progresul.

— My dear, eu reprezint cele mai mari magazine de tenis din Statele Unite, N-o să mă lăsați afară cînd vin de la capătul pămîntului...

— Caro mio, ti ricordi? ne-am cunoscut la mondialele de ciclism din Franța. Tocmai mie, un vechi și bun prieten, n-o să-mi faci acreditarea? Iată, ziarul meu a publicat azi pe prima pagină un titlu din margine în margine «Toți italienii în cu românii».

— Aaa, bonjour monsieurs! Sîntem aici! Ginta latină nu se dezminte...

— Señor, sînt singurul ziarist din Barcelona care am sosit aici. Colegii mei au rămas la Viena, să scrie după televizor... Știți, Viena, olăriti! Vă rog să-mi dați chiar o adeverință că am fost singurul...

Și mai vin cunoscuți și vechi prieteni, și chiar dacă n-ar fi, după ce înghiți vorbele nu tocmai de duh care-ți vin în minte, îți scoți din piept cartonașul cu «Presse» și i-l dai, le iei apoi pe ale colegilor («Bine, șefule, noi, care muncim 24 din 24, să nu vedem pe băieți?!») și ceri să se mai aducă scaune în salonul cu televizor. N-o să credeți, dar tot personalul «biroului de presă» și centrului de transmisiuni, la care s-au adăugat și colegii români care au cedat locul oaspeților, au stat la televizor sau pe un colț de scară, cît erau ei de «acreditați».

Asta, apropo de munca din perioada premergătoare unei competiții. Ei bine, cu toate acestea, activitatea birourilor noastre de presă, organizate prin serviciul de resort al Asociației Presei Sportive de pe lîngă Uniunea Ziaristilor, se bucură de un sprijin practic nelimitat. Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport și organele din subordine asigură spațiile de lucru necesare și amenajarea lor. La Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, sub îndrumarea unor tovarăși din conducere s-a constituit un fel de echipă de tehnicieni și operatori cărora nu trebuie să le mai spui decît mărimea instalațiilor și baza sportivă. Iar cînd e vorba de exploatare, există un colectiv de telefoniste și telegrafiste care, cu sprijinul colegelor din centrale, fac adevărate minuni. Elogiile unanime ale oaspeților se referă la iuțea și corectitudinea legăturilor, la iuțea și corectitudinea cu care sînt transmise mesajele telex.

Văzînd la o ediție a mondialelor de hochei cum își pierde vremea un coleg japonez cu transmiterea în telex, i-am propus să lase aceasta în seama operatorii «Dar cum o să bată — a răspuns — că, deși e scris cu caractere latine, cum aveți dv mașinile, e totuși în japoneză?»

I-am propus o probă. A rămas uimit și pentru celelalte mesaje nici nu mai venea în centrală. Le trimitea prin curier. Venea numai seara, să plătească taxa transmițerii...

Au fost organizate asemenea servicii la mondialele de hochei de la Miercurea Ciuc și de mai multe ori la Constanța. Apoi la Cluj și la Craiova, iar recent la Timișoara. La început s-au adus ceva forțe de la București, pentru ca în ocaziile următoare totul să meargă perfect prin forțele locale.

La numeroasele scrisori de mulțumire, la elogiile adresate în coloanele unor publicații sportive cu trimiși în România, am avut bucuria să auzim din gura vicepreședinților de resort ai Asociației Internaționale a Presei Sportive, într-un raport special la Congresul de la Londra din acest an că, între alte asociații naționale, cea din România era elogiată și încă de două ori. În același raport în care erau criticate... gazdele Jocurilor Olimpice din 1972, care se părea că atinseseră perfecțiune în sprijinul celor peste 4 200 de ziaristi sportivi acreditați la Munchen.

Este, desigur, un succes al asociației noastre, care bucură și obligă în același timp.

M.C.

219

BUCUROSII DE OASPETI

3

Spirital
und
mit

*Myrdann
JL*

În anul 1960 pe firmamentul mondial s-a aprins o stea. Cassius Clay câștiga titlul S.U.A. la amatori, apoi competiția dotată cu trofeul «Mănușa de aur». În același an, în vară, cucerea titlul olimpic la Roma, pentru ca în octombrie să învingă în primul său meci la profesionism.

Din victorie în victorie, talentatul și puternicul boxer de culoare a făcut să vorbească despre el cu admirație întreaga lume pugilistică, pentru ca la 25 februarie 1964 să cucerească titlul mondial la toate categoriile, detronind un alt gigant al boxului profesionist — Sonny Liston.

În 13 ani de carieră pugilistică a susținut 49 de meciuri, a învins — de obicei prin K.O. — de 46 de ori.

În 1968, datorită refuzului de a se înrola în armată pentru a lupta în războiul de agresiune dus de S.U.A. împotriva Republicii Democratice Vietnam, este suspendat de forul american de specialitate, care îi retrage titlul mondial. Dar simpatizanții boxului au continuat să-l considere, cum era și firească, campion mondial, iar el nu a încetat să se pregătească cu sîrguință.

Procesul ce i-a fost intentat a fost închis, în contextul evenimentelor ce au urmat și Cassius Clay — alias Muhammad Ali a urcat din nou în ringul oficial, continuînd să strălucească. Admirat pentru calitățile sale, pentru atitudinea

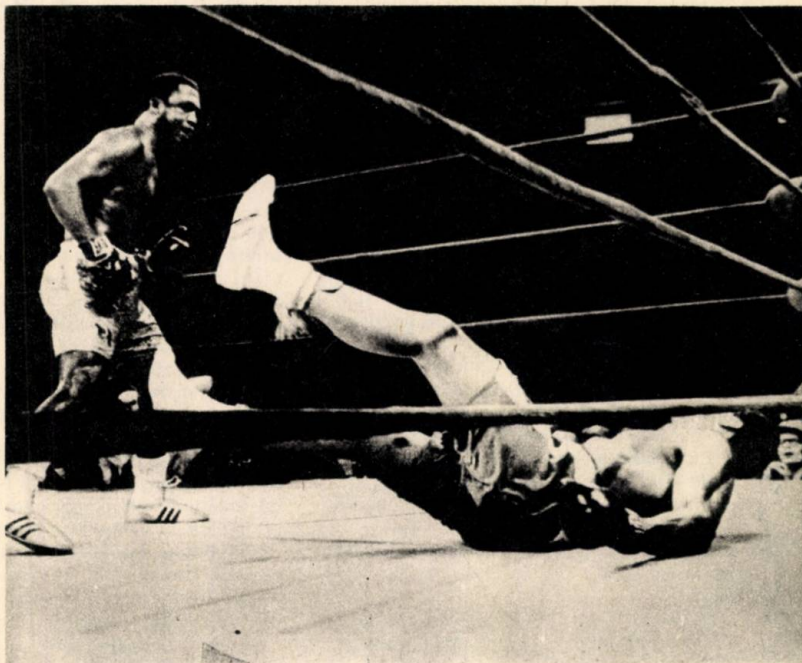
sa curajoasă față de autorități, dezavuat pentru lipsa sa de modestie, Clay a constituit realmente un mit în lumea boxului, meciurile sale stîrnind pretutindeni un puternic interes.

Dar au trecut anii. Cînd nimeni nu credea, într-un meci crîncen, invincibilul Cassius Clay cobora ringul învins la puncte (în 1971). Noul campion mondial la toate categoriile, Joe Frazier, pleca din vestiar direct... la spital, martelat la rîndu-i. Admiratorii lui Clay n-au încetat să spera... Pînă în seara zilei de 31 martie 1973, la puțină vreme după ce împlinise 31 de ani și cînd, într-un meci — șușanea, la San Diego, era din nou învins, tot la puncte, dar cu maxilarul zdrobit. Un fost marinăr, Ken Norton, care refuza să boxeze departe de casă, punea capăt mitului Cassius Clay — alias Muhammad Ali fiindcă, orice s-ar spune, steaua lui a apus. Chiar dacă în meciul-revanșă, care a avut loc în septembrie, a reușit să câștige la Ken Norton, cîot azi doar al 7-lea pugilist profesionist din lume...

Cassius Clay, cu calitățile sale extraordinare, și cu defectele sale, intră în galeria marilor figuri pugilistice, alături de Tunney, Dempsey, Carnera, Schmeling, Joe Louis și alții.

(MIC)

● 9 martie 1971 — Madison Square Garden — Clay la podea, după o formidabilă stîngă a lui Frazier, în rundul 15.

SĂRBĂTOAREA CELOR TREI SPORTURI „CU ADEVĂRAT BĂRBĂTEȘTI“...

În Republica Populară Mongolă se desfășoară — la fiecare mijloc de iulie, o dată cu aniversarea zilei naționale — o uriașă competiție sportivă de masă, cu mii de participanți, «Naadom»-ul, întrecere aspră, la cele trei sporturi — lupte, călărie și tir cu arcul — pe care localnicii le socotesc «cu adevărat bărbătești»...

Atunci, pe Stadionul Central din Ulan Bator, în fața unor tribune arhipline, luptătorilor le revine onoarea de a deschide concurența unei noi ediții a «Naadom»-ului, și nu o dată încheștarea lor durează... mai multe zile, căci regulamentul acestei tradiționale competiții — la care se înscriu de regulă peste 1000 de amatori de mișcare și exercițiu — prevede ca învingătorul fazei finale să fie desemnat după... 501 meciuri!

Descoperiți în cadrul sărbătoresc al acestei confruntări dedicate Independenței naționale, mai mulți luptători mongoli s-au

impus ulterior pe plan internațional. Dzigudut reușind — împotriva tuturor pronosticurilor specialiștilor — să obțină medalia de bronz la campionatele lumii de la New Delhi din 1967, pentru ca la al doilea lor start olimpic în Mexic, luptătorii mongoli să cucerească — în concursul de «libere» — patru medalii!

A doua probă a «Naadom»-ului o reprezintă întrecerea de tir cu arcul, sport foarte iubit pe înaltele platouri ale Mongoliei populare, practicat deopotrivă de copii și bătrâni. În competiție se trage nu spre o țintă fixată pe un panou, ci spre o piramidă alcătuită din mingii ușoare, de piele, iar fiecare lovitură este îndelung comentată de multimea spectatorilor prezenți. Deși accesul femeilor în concursul de tir cu arcul al «Naadom»-ului nu este permis, remarcabil este faptul că tocmai o reprezentantă a «sexului slab» a obținut prima victorie internațională de răsunet pentru

sportul mongol, la campionatele lumii din 1971, din Anglia. D. DEMBEREL ocupând primul loc în proba de tragere de la 30 m, devenind totodată prima campioană din istoria — tinăra și plină de promisiuni — a sportului mongol.

Conform tradiției, «Naadom»-ul se încheie cu o spectaculoasă cursă de călărie mixtă care prevede — ca principal punct al programului hipic — o probă de rezistență pe distanța de 50 km și mai multe de îndeminare, ca aceea din imaginea alăturată, în care concurenții sînt obligați să «însface» mai multe obiecte din fuga calului și să ajunga cît mai repede la finish...

Întrecere a bărbăției, a curajului și a dragostei de sport, «Naadom»-ul se încheie — în fiecare an — cu o amplă manifestare culturală, la care își dau concursul cei mai renumiți dansatori și cîntăreți din întreaga Mongolie.

Sezice că atunci cînd au căutat să cadă de acord asupra celor mai importante date ale actualului deceniu sportiv, autorii calendarului francez de specialitate au ezitat mult la stabilirea acesteia pentru 1973. În cele din urmă, socotind că la 9 martie anul curent Robert Fischer, campionul de șah al lumii, a împlinit 30 de ani, autorii calendarului au numit anul sportiv ce se încheie peste cîteva zile **ANUL FISCHER**, ca o încercare — oarecum tardivă — de a repara nedreptatea făcută în 1972, cînd — devenit campion mondial — Fischer-a apărut nici măcar în clasamentul primilor zece sportivi ai anului.

DAR ASTA E O ALTĂ POVESTE...

Există la televiziunea americană o emisiune în care un cunoscut actor de comedie, Dick Cavett, invită săptămînal în studio o personalitate la modă, supunînd-o

«FISCHER ESTE UN GENIU AL ȘAHULUI, DAR CHIAR ȘI UN GENIU POATE FI ÎNVINS».

BORIS SPASSKI

Bobby Fischer

CAMPIONUL
CARE TRĂIEȘTE CA SĂ JOACE ȘAH
ȘI JOACĂ ȘAH CA SĂ TRĂIASCĂ...

vreme de un ceas unui asiduu bombardament de întrebări. Ce țigări fumezi, îți place să tunzi iarba, cînd ai împlinit ultima oară 38 de ani, darling etc. etc. vorbe sucite sau minate, dulci sau înșelătoare, Cavett

sare uneori peste cal, dar nici vedetele nu se lasă mai prejos, Marlon Brando era cît pe aci să-l pocnească...

La o asemenea emisiune a apărut, după multe insistențe, Robert Fischer, campio-

nul de șah al Statelor Unite, în septembrie 1971, înaintea meciului cu Petrosian. S-a așezat timid în fața camerelor de luat vederi, hello, Bobby, hello, Dick, americanii s-au înfundat confortabil în fotolii, auziseră ei cite ceva despre năzurile de primadonă ale băiatului ciolănos și stângaci de pe ecran, dar prea multe nu știau. Dincolo de Ocean a juca șah e o treabă nerentabilă, orice îndeletnicire din care nu ies dolari e o timpenie, un yankeu a spus cîndva, mai în glumă, mai în serios, că dacă știi la perfecțiune biliard înseamnă că ți-ai irosit cum nu trebuie tinerețea...

Fischer a început să-și frece miinile, să se agite, să-și lărgească gulerul cămășii.

— Ce-i, Bobby? I-a iscodit Cavett. Nu-ți plac ziaristii, nu-ți plac interviurile?

— Nu-mi plac. Sint niște copoi deghizați, să știi asta!

— Dar ție ce-ți place?

Invitatul s-a sculat în picioare, stătuse mai bine de cinci minute în studio, povestise partidele cu Larsen, și-a desfăcut de-a binelea cravata și a răspuns, din mers:

— Șahul!

— Și mai ce, Bobby? s-a interesat Cavett.

Surprins, campionul a ridicat din umeri și Dick Cavett s-a simțit dator să-l ajute:

— Ce mai știi tu să faci pe lumea asta, Bobby?

Un glas moale, parcă voalat, s-a auzit în microfoane, glas de om resemnat, împăcat cu soarta:

— Nimic, Dick. Zău așa... Eu acord șahului 98 la sută din energia mea mintală și altceva nu mai știu să fac.

Scos din sărite, actorul parcă l-a amenințat:

— Și unde ai să ajungi?!

De partea cealaltă, vocea a devenit la fel de tăioasă:

— Am să devin campionul lumii și am să dețin titlul 28 de ani. Good bye, Dick! Îmi pare rău, trebuie să plec, mai am câteva partide de jucat în noaptea asta.

Cameramanii îl pierduseră, Fischer aproape ieșise de pe platou, Cavett a mai avut timp doar să se mire, de ce 28 de ani, Bobby, campionul a zîmbit ca un copil, convins că face o nouă năzbîtie:

— Ca să bat recordul lui Lasker, Dick, Emanuel Lasker a fost campion mondial doar 27 de ani, nu știi?!

Americanul de rînd a aruncat conserva de pepsi la gunoi și a plecat căscînd, la culcare: cine dracu a mai auzit să scoti bani din mișcarea pieselor de șah, ptu, lua-l-ar naiba de aiurii!

Am început cu relatarea de mai sus pentru că ea ni s-a părut tipică temperamentului, straniu, al lui Bobby Fischer, despre care secundul său de la Buenos Aires, marele maestru Larry Evans, scria că rămîne «CEL MAI INDIVIDUALIST, INTRANSIGENT, NECOMUNICATIV,

NEPRIETENOS, SOLITAR, INCHIS ȘI INDEPENDENT ȘAHIST DE FRUNTE AL TUTUROR TIMPURILOR, CEL MAI ÎNSINGURAT CAMPION DE ȘAH DIN LUMEA ÎNTREAGĂ».

Oricit ar părea de ciudat, Fischer trăiește singur, într-o cameră de hotel, mereu alta. Se mută de îndată ce ziaristii îl adulmecă, primește rar, pînă și prietenilor le refuză adesea accesul, zile de-a rîndul. Joacă șah ore în șir și comentează cu voce tare. Nu o dată, salariații hotelurilor i-au bătut în ușa ca să-l întrebe dacă nu cumva dorește ceva, Bobby tipă să fie lăsat în pace, la «Mayflower» din Washington a sărutat cîndva un lift-boy, care l-a privit uluit, în cameră piesele erau răvășite, găsise o nouă continuare... Pe asta n-a mai jucat-o nimeni, boy, i-a strigat, nimeni, tînărul negru a încuviințat cu precauție, yes, sir, yes, și s-a retras în grabă.

La Buenos Aires, în timpul confruntării cu Petrosian, Fischer a schimbat aproape în fiecare zi camera, ba că e zgomot, ba că patul e tare, ba una, ba alta, aș vrea să știu cînd va mai cere mister Bobby o nouă cameră — s-a simțit într-un tîrziu ofensat proprietarul hotelului, Edmund Edmondson, însoțitorul campionului american, a stat o clipă pe gînduri, apoi a răspuns cu candoare:

— Cred că miine, signor!

Din cameră, Bobby ieșea mai ales seara tîrziu. Mîncîcă spre miezul nopții, mereu un steck, cu cartofii bine prăjiți, apoi pleacă la bowling sau la piscină, locurile sale preferate de destindere. De vineri de la apusul soarelui pînă sîmbătă la asfințit, Fischer nu părăsește camera și — oricit ar părea de ciudat pentru un om care, în ascensorul de la Empire State Building, scoate din buzunar un șah magnetic ca să cîștige citeva secunde de studiu — nu se atinge de piese, osteniții cai și pioni se odihnesc, acceptînd rigorile religiei campionului, membru al unei secte «fundamentaliste» cu originile în California care ține sabbath-ul în răstimpul amintit. Născut la Chicago, dintr-o familie (repede dezbinată...) de origine germană, Bobby Fischer a aderat la secta menționată mai sus nu atît din convingere — «n-am avut niciodată timp pentru biserică» — cît din mania de a fi mereu excentric, așa cum Cassius Clay a devenit peste noapte Muhammad Ali... După opinia unora dintre prietenii săi, povestea a început să-l sîcîie în vremea din urmă, «prea mulți bani dau preoților», s-a plîns el, dar cele 24 de ore de meditație solitară, necesare ca aerul temperamentului său de însingurat, par să-i asigure un echilibru.

Bobby este întotdeauna mai calm și mai surlizător duminică dimineață. Într-o asemenea zi, la Buenos Aires, după ce avusesese o strașnică altercație cu un reporter de la «Time», pe care îl lovisese cu piciorul,

înfuriat de insistențele acestuia de a-l fotografia în lift, Fischer a recunoscut în public:

— N-ar fi trebuit s-o fac. Nu se poate umbla prin lume dînd cu piciorul în oameni.

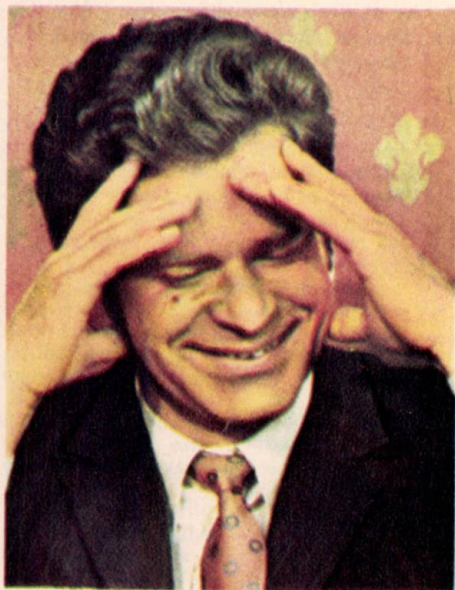
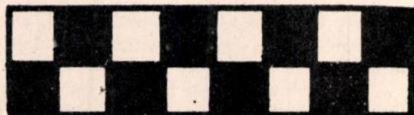
Au fost mulți cei care l-au numit pe Bobby Fischer «nebulos furios», «hipnotizator de bălci», «pierde vară», și cite și mai cite, argourile sînt atît de bogate în vorbe desuchiate sau sperjuri. Bobby a mers înainte, îndrăgostit de cele 32 de piese de lemn sau onyx, devotat șahului pînă la limite suspecte, renunțînd la școală, la educație și la familie, autodidact într-o lume în care — scria același Evans — «talentele șahiste trebuie să înflorească așa cum cresc buruienile, răzbătînd prin crăpăturile caldarîmului».

La 14 ani, încălțat cu teniși și purtînd o boțită cămașă în carouri, pistruiatul Bobby a cîștigat primul din cele opt titluri de campion al țării sale, iar la 17 ani i-a declarat unui redactor al unui cotidian new-yorkez:

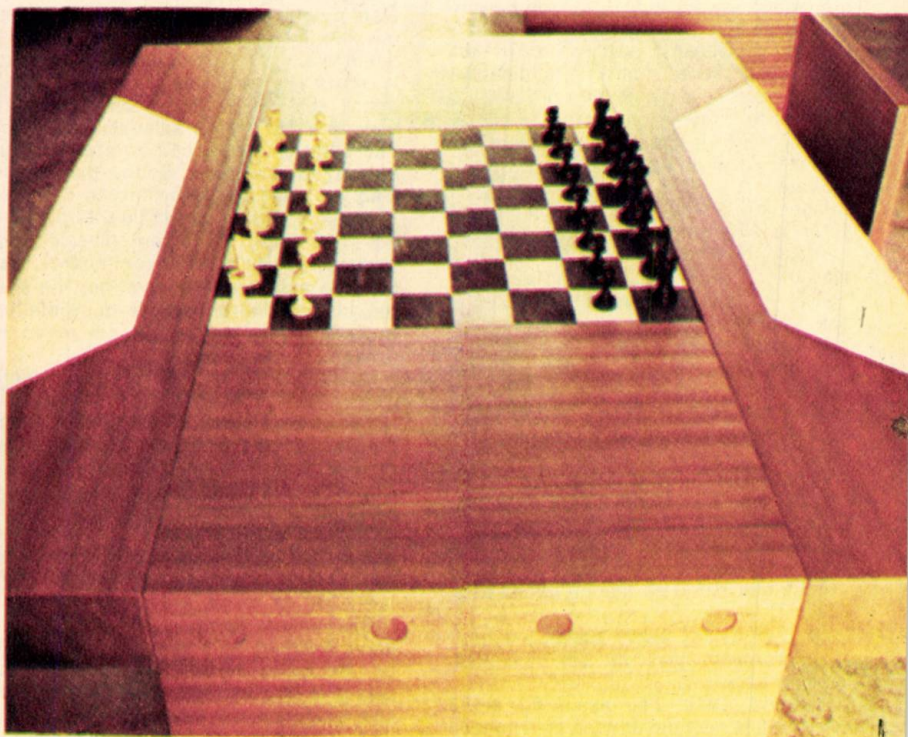
— Am să cuceresc titlul de campion mondial, am să-l păstrez cîțiva ani și apoi am să mă apuc de altceva și o să cîștig o grămadă de bani.

Deși consecvent pînă la sacrificiu primei (și singurei...) iubiri, planurile «teribilului» Bobby s-au realizat abia după 12 ani. Din 1962, după Turneul candidaților de la Curaçao, Fischer a refuzat să mai joace pentru titlul suprem, căutînd mereu nod în papura regulamentelor; în 1967, la Interzonalul din Tunisia, și-a făcut bagajele la jumătatea întrecerii, în care conducea confortabil, și n-a mai apărut în incinta campionatelor lumii decît la Palma de Mallorca, cînd a cîștigat detașat, la trei puncte și jumătate înaintea plutonului. Au urmat două victorii prin K.O. în fața lui Taimanov și Larsen. Danezul — considerat de specialiști singurul adversar redutabil al lui Fischer în afara strălucitorilor reprezentanți ai școlii sovietice — a dat vina pe o vreme umedă și pe o gripă rebelă; Larsen joacă ca un începător, l-a ironizat Bobby, uneori mi-era teamă că n-o să știe cum să mute turnul; m-a hipnotizat — a acuzat primul, bate cîmpii — a răspuns al doilea, iar cum istoriei șahului nu-i plac (ca și altor istorii, de altfel) decît învingătorii, Robert Fischer și-a continuat marșul triumfal, terminînd învingător și în fața lui Petrosian, la capătul unui meci mai echilibrat, în care tînărul american a dat dovadă de multă stăpînire de sine și de mult calm la masa de joc, chiar dacă în restul timpului l-a fugărit pe fotoreporterii sau a scos din minți personalul de la Lawn Tennis Club sau Sala de Gimnasia y Esgrima.

Pentru a reda cu exactitate atmosfera din capitala Argentinei să povestim o întîmplare relatată cu lux de amănunte în numărul din 8 noiembrie 1971 al revistei «Sports Illustrated»:

BORIS SPASSKI

«Într-o zi, cineva a făcut o glumă ne-sărată, aruncînd în fundul sălii două bombe cu gaz. Publicul s-a repezit spre ieșire, în vreme ce arbitrul meciului, Lothar Schmidt, s-a apropiat de Petrosian și de Fischer întrebîndu-i dacă doresc să întrerupă partida. Petrosian s-a ridicat de pe scaun, căutînd dezorientat spre sală. Fischer a rugat să i se spună despre ce este vorba, a ascultat explicațiile imperturbabil și a răspuns:

— Dacă gazul nu e otrăvitor, eu aş continua...

— Care este explicația victoriilor dv zdrobitoare? — a fost întrebare Fischer la venirea la Reykjavik, unde a sosit după un adevărat război al nervilor, cu cinci ore înaintea epuizării ultimului termen acordat de răbdătorul Boris Spasski, prizonier al propriei sale demnități, și după ce un milionar britanic a acceptat să-i ofere un «supliment» de un sfert de milion de dolari.

— Secretul e să nu faci niciodată o mutare pînă n-ai înțeles perfect poziția — a răspuns challengerul, care peste trei zile va refuza să reia meciul, pretinzînd

expurgarea camerelor de televiziune.

— Și-apoi?

Acesta s-a gîndit un minut, încă unul, cineva a repetat întrebarea în franceză. Bobby a zîmbit stîngaci, el înțelege cărțile de șah redactate în zece limbi, între care rusa și sirbo-croata, dar nu vorbește decît englezește. A ridicat capul și a explicat:

— Apoi, iau o piesă, o mut, dau șah, iar o mut... În final, sau e mat, sau e remiză!

Lăsînd de-o parte mofturile (de astă dată verbale...) ale șahistului american, să amintim că meciul cu Spasski s-a consumat într-o atmosferă încărcată. Fischer a ridicat o mie de pretenții, taxate de unii drept absurde, socotite de alții drept normale — adevărul trebuie să fi fost, ca întotdeauna, undeva la mijloc, rătăcit — s-a încuiat în cameră și a blocat telefonul, l-a trezit pe campionul lumii la patru dimineața spre a-i cere scuze, dar dincolo de toate acestea a rămas calitatea excepțională a partidelor, rafinamentul, inteligența și subtilitatea celor doi combatanți. La scorul de 11,5—8,5 pentru Fischer,

Spasski a petrecut ultima noapte albă, căutînd să salveze o poziție desperată, n-a izbutit și cu vocea strănutată a comunicat dimineața că se consideră învins. Apoi s-a culcat, poate mai liniștit, căci nu trebuie uitată starea lui de spirit, manifestată public înaintea sosirii lui Fischer în Islanda, în orele acelea de tensiune și derută:

— Aș fi fericit să nu mai fiu campion mondial. De cînd am cîștigat acest titlu, viața mea s-a schimbat, a devenit mai rigidă și mai dificilă. Îmi place să joc șah ca să mă distrez, nu pentru faimă.

În aceeași dimineață, noul campion al lumii, pe nume Robert Fischer, mărturisea cu surprinzătoare eleganță:

— Boris este cel mai complet șahist pe care l-am înfruntat în cariera mea. Oricînd aș fi încîntat să mă reîntîlnesc cu el în fața tablei de joc.

Cînd face declarații de bunăvoință, Bobby pare un electrician care își exercită meseria îmbrăcat într-un frac...

Cîrculă pe seama noului campion de șah al lumii o serie întreagă de legende (ade-

ROBERT FISCHER

vărate numai pe jumătate, ca orice legendă ce se respectă...) vorbind despre caracterul său imposibil, despre setea sa nesăturoasă pentru bani, despre capriciile, sălbăticiile și singurătățile sale.

Ajuns primul șahist al universului, cel care a fost, după opinia martorilor avizați, un copil ultrasensibil, necomunicativ, nepolitic și nesociabil — refuzând să asculte pînă și pe sora sa Joan, care a ținut locul unei mame indezirabile, una dintre multele persoane ce l-au declarat repede «bun de dus la ospiciu» — plătește cu prisosință prețul împovărat al gloriei, toate curiozitățile sale fiind popularizate și plimbate pe sub ochii tuturor, asemenea unui zvon care, trecut din gură în gură, se deformează și se îmbogățește continuu.

Fără să fie produsul vreunei școli, în America șahul nu este tratat ca un sport, ci ca o distracție oarecare, iar practicanții lui sînt priviți adesea ca niște coate-goale, Fischer a crezut cu încăpăținare în steaua sa. S-a aplecat asupra cărților de studiu și s-a perfecționat, apoi a ieșit în lume cu aere de vedetă poficioasă care au supărat

pe organizatorii marilor turnee, dar ignorînd deliberat caracterul pitoresc al acestor manifestări, specialiștii sînt de acord că «REVENDICĂRILE SALE ÎN FAVOAREA UNOR CONDIȚII MAI BUNE DE JOC AU RIDICAT NIVELUL PROFESIONAL AL ȘAHULUI».

«În lumea întreagă sînt mai celebri decît Joe Namath (n.r. — fotbalist american de primă mînă), dar în America sînt un simplu necunoscut» — recunoștea cîndva, cu amărăciune, întristat de condiția socială impusă șahului în țara sa, decîs să reușească el însuși în viață, primul, spre a schimba ceva dintr-o nedreaptă situație...

Dealtfel, fire contradictorie și nestatornică, Fischer a legat adesea pasiunea pentru bani — «ORICE ÎL LASĂ INDIFERENT PE LUME, CU EXCEPȚIA ȘAHULUI ȘI A BANILOR», îl caracteriza rivalul său de altădată, Samuel Reschewsky — de dorința de a impune sportul minții în ochii celorlalți, de a confecționa imaginea unui sportiv care trebuie respectat (și plătit...) ca și un jucător de baseball sau hockey, declarînd cu o duioasă ambiție încă în 1967 revistei «Life»:

— Vreau să strîng ceva bani. Toți sportivii cîștigă la noi sute de mii de dolari. Contracte peste contracte, reclame și cite și mai cite... Dacă e loc pentru ei toți, trebuie să fie un loc și pentru unul ca mine».

Apărătorii lui, cei care susțin că pretențiile materiale exagerate sînt doar un capriciu al «copilului teribil», un moft ca oricare altul, ca întreaga tevdură a scaunului spre Reykjavik sau ca plecarea subită de la Olimpiada de șah de la Lugano (1968) pe motivul că oficialii n-au vrut să aducă cîteva reflectoare în plus, apărătorii invocă de partea lui faptul că Bobby refuză să facă reclamă (pe bani grei...) pentru televiziune, că acordă nenumărate simultane gratuite, în special în închisori și școli de corecție, că cere ca cecurile completate de diverși filantropi pe numele său să-și schimbe destinația, contribuind la sprijinirea tinerilor jucători săraci din Statele Unite.

Se spune că pe vremea cînd n-avea nici un gologan, Fischer a refuzat să pozeze în fața unui pian Steinway, pe motiv că n-ar fi cîștit din partea sa să facă reclamă unui instrument la care nu știe să cînte, indiferent cît de simandicos este acesta,

și gestul său n-a rămas neremarcat. Din ziua aceea mulți au distins în atitudinea de frondă a campionului sărac (pe atunci...) nu atît bolnăvicioasa sete de îmbogățire a celui nevoit să trăiască de pe urma celor 16 piese rînduite peste cîmpul cu pătrățele alb-negre, cît ambiția lui nemăsurată de a intra în rîndul oamenilor, de a fi respectat și onorat ca atare, de a face din șah o profesiune, într-o lume zgomoasă și grăbită în care virtutea celui care scoate bani din piatră seacă este socotită cea mai de preț.

După foarte mulți, șahul reflectă cu fidelitate legile societății americane; jucătorul sprijinit cu coatele de marginea mesei e mereu grăbit de înaintarea implacabilă a ceasornicului, mereu ademenit și mereu amenințat de mișcările adversarului, iar meritul celui care învinge este cu atît mai mare cu cît în toată agitația aceea fascinantă nu există nici un alt mobil decît acela — social pînă la urmă — de a oferi oamenilor tracasat și neîncrezătorii un scurt moment de frumusețe.

Din acest punct de vedere, mofturosul Bobby Fischer, controversatul campion al eșichierului, rămîne un personaj fidel regulii, așa cum calul nu poate fi mutat decît în forma literei L...

Din interviurile acordate de Fischer presei americane

— Ce te enervează cel mai mult, Robert Fischer?

— Să mă întrebe lumea de ce au divorțat părinții mei. Eram prea mic pe atunci ca să știu.

— Ce-ți place cel mai mult?

— Să-mi înving adversarii. Îmi place să-i văd tremurînd de spaimă.

— Cînd ai de gînd să te însori, Bobby?

— Nu știu. Aș vrea să cred că femeile nu încurcă viața unui șahist.

— Ce-ți propui dacă vei ajunge campion mondial?

— Să mă ocup și de altele. Cu timpul, nu mai e decît o glumă proastă să spui că nu știi să faci altceva decît să joci șah.

— Ce te gîndești să întreprinzi în 1973?

— Să savurez în liniște succesul. N-am să ies în public, am să mă bucur singur, iar cînd am să mă plictisesc, am să joc șah.

— Pînă cînd o să joci șah, Bobby?

— Am să joc șah pînă în ziua cînd voi muri. Într-un fel, am să joc și după aceea...

OVIDIU NEGOIȚĂ

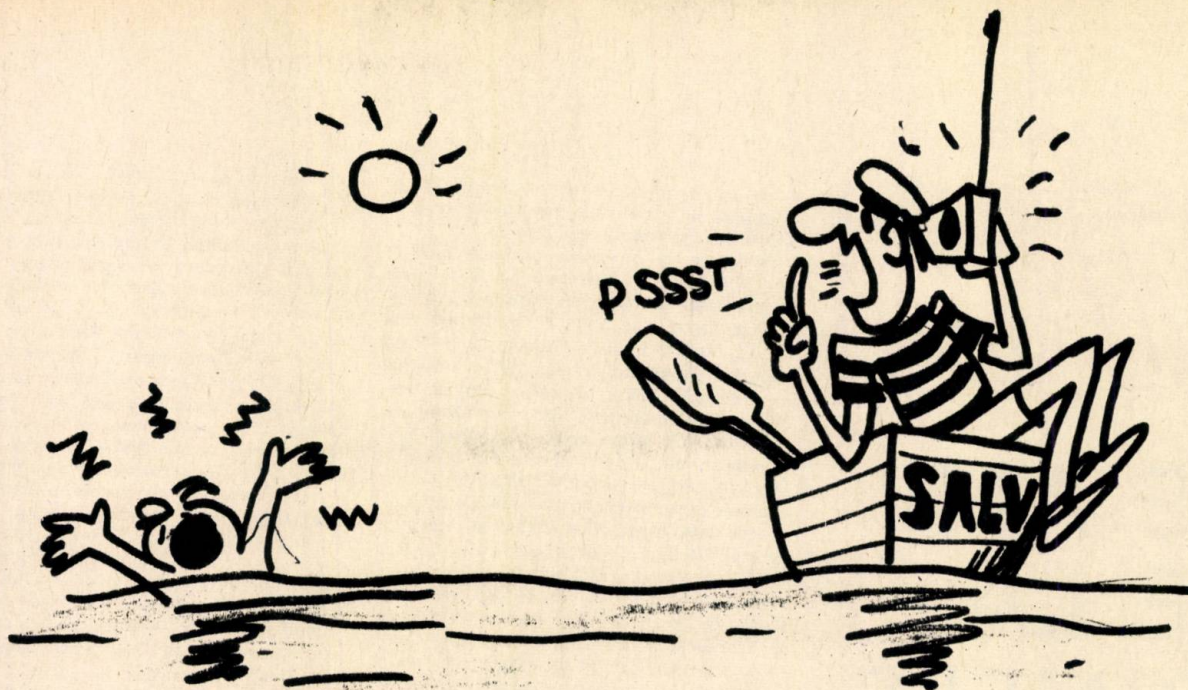
ACUM O JUMĂTATE DE VEAC

Veche de aproape o jumătate de veac, fotografia înfățișează echipele de fotbal «**OLTUL**» din Slatina și «**VENUS**» din București, înaintea unui meci, pe terenul din Zăvoi, la care au asistat două mii de spectatori, ceea ce reprezenta atunci un record autentic de public. Întregul oraș avind 15 000 de suflete.

În echipa bucureșteană sînt de recunoscut în fotografia de mai sus Fane Vasiliu, Miticută Vasilescu. — cel cu driblingul «ghem», Puiu Nicolaescu și Athanasie Tănăsescu, azi unul dintre promotorii fotbalului feminin la noi, jucători care au devenit apoi protagoniștii «**VENUSULUI**», ajuns campion național, cu o activă participare la desfășurarea soccerului european.

Fotografia se înscrie drept un document al vremii.

(Din colecția V. FIROIU)

E MECII

M. OPROIU

Simbioză pseudosportivă

Foto: S. BAKCSY

2750

DE ANI DE LA PRIMELE JOCURI OLIMPICE (776 î.e.n. - 1974)

Puține fenomene dintre cele care își au sorginea în antichitate pot comunica prezentului atita istorie: 2750 de ani!

Tot ceea ce omenirea câștigase pînă la anul 776 î.e.n. și însemna practică ori idee în materie, tot ceea ce egiptenii doar au schițat ca model pentru civilizațiile mai tinere, Vechea Eladă a realizat. la un nivel superior și original, într-un sistem național de educație fizică, al cărui apogeu l-au arătat prin intermediul Jocurilor Olimpice.

Lăsînd la o parte epoca anterioară Ereii Olimpice, cunoscută mai ales din mituri și legende, ne vom ocupa în rîndurile următoare de caracteristicile esențiale ale istoriei, prescurtate, a Jocurilor Olimpice, începînd cu anul 776 î.e.n. — dată ce poartă în istoria vieții sportive universale însemnele actului măreț care a marcat începutul Jocurilor Olimpice ale antichității. Acest an coincide cu inaugurarea listei învingătorilor la J.O. — document istoric ce stă la baza evoluțiilor și urmăririi ritmității acestei manifestări integrată organic în dezvoltarea istorică a civilizației Vechii Elade. Anul 776 î.e.n. e o dată memorabilă și pentru faptul că a înscris prima ediție a Jocurilor Olimpice în rîndul evenimentelor istoriei universale, care, prin

semnificația și importanța lor, au devenit ele însele un calendar al lumii antice, recunoscut unanim în sistemul de datare. Omenirea cunoaște unele evenimente numai pentru că data petrecerii lor ne-a fost transmisă prin intermediul sistemului de datare prin Olimpiade — interval de patru ani dintre două ediții ale Jocurilor Olimpice (dar și nume — «Ölympiades» — purtat de către Muze). Datorită acestui calendar, izvorît din ritmicitatea sacră a desfășurării Jocurilor Olimpice, ce a reținut atenția contemporanilor, putem ști astăzi cînd au avut loc o serie de evenimente a căror datare este exprimată de antici numai prin numărul Olimpiadei. Așa aflăm (prin intermediul lui Marcus Terentius Varro (116—27 e.n.) — unul dintre cei mai fecunzi istorici ai antichității — că întemeierea Romei, de pildă, a avut în anul al III-lea al Olimpiadei a VI-a, ceea ce corespunde anului 754 — dată confirmată și de alte izvoare; că anul 626 î.e.n. corespunde (după istoricul Timeu — primul care a început să calculeze timpul după Olimpiade) anului al III-lea al Olimpiadei a XXXVIII-a; în sfîrșit, tot datorită datării prin Era Olimpiadelor, se știe astăzi că Hipocrate (și nu a fost singurul dintre figurile ilustre ale antichității) a câștigat cununa de laur la a LXXXIII-a ediție a Jocurilor.

Perioada de început a J.O. corespunde cu aceea a marilor colonizări din secolele VIII—VII î.e.n., ceea ce extinde cadrul geografic al desfășurării și receptivității lor de la Grecia continentală și insulele din Egee la orașele înființate de coloniștii greci în bazinele Mării Mediterane și cel al Mării Negre: Histria, Tomis, Callatis — polisuri înfloritoare a căror populație nu numai că dispunea de palestre, colegii de efebi și concursuri proprii, dar își va fi avut trimișii ei, măcar ca spectatori, la concursurile pelenilor ce se desfășurau la Olympia. Prin programul lor, Jocurile Olimpice — manifestări specifice tuturor membrilor comunității și în folosul lor — deveneau o instituție populară pe pămîntul Greciei antice și pentru populația grecească din colonii.

Pe toți, fără excepție, Olympia — unul dintre cele mai vechi centre sportive ale antichității, multă vreme ferit de invaziile pustitoare — îi chema o dată la patru ani, la mijlocul lunii Olimpiilor, pentru a lua parte la întrecerile ce țineau cîteva zile, oscilînd între 6 august și 19 septembrie, în urma cărora puteau fi desemnați și apoi sîrbătoriți cei mai iluștri fii ai Eladei.

În îndelungata lor existență — 12 secole — J.O. au dat Greciei mai mulți eroi decît Marathon, Salamina și toate luptele la un loc ale acestui popor, aducîndu-i pe scena istoriei cu tot atîta recunoaștere cum teatrul, de pildă, i-a adus pe Aristofan, Eschil, Sofocle, Euripide, cum sculptura i-a cunoscut pe Phidias, Miron, Policlet, Lisip ș.a.

Același public care aplauda Antigona, același public care tresărea la vederea Partenonului, aplauda și învingătorii la Jocuri,

tresărea și la vederea Templului din Olympia construit (în 456 î.e.n., după 15 ani de lucru, era terminat) în onoarea lui Zeus Olimpianul.

Este o plăcere să constăți că de J.O. s-au ocupat în operele lor, ba chiar au participat la întreceri, câștigând cununa de laur, majoritatea figurilor celebre ale antichității. Au făcut-o de o manieră serioasă, sinceră, fiind deplin conștienți de bucuriile vieții sportive, de măreția acestei opere — Jocurile Olimpice.

Cum ocaziile de cucerire a gloriei sportive olimpice erau așa de rare (o dată la 4 ani), anticii le-au extins atît cadrul geografic, cît și variantele. Așa au apărut, pe lângă marile jocuri de la Olympia, numeroase jocuri locale, cu programe mai reduse: *Jocurile nemeice*, desfășurate în al doilea și al patrulea an al Olimpiadei; *Jocurile istmice*, celebrate în anul unu și anul trei al fiecărei Olimpiade; *Jocurile pitice*, desfășurate o dată la 9 ani, începînd din anul 582 î.e.n.; *Jocurile pentetice*, instituite în amintirea înfrîngerii perșilor în anul 479 î.e.n.; *Jocurile destinate concurenților*, împărțite pe trei categorii de vîrstă, celebrate tot la Olympia, după ziua finală a Jocurilor Olimpice.

Perioada elenistică a însemnat o epocă de înflorire și avînt și pentru Jocurile Olimpice. Crește aria lor geografică, ca și numărul concurenților și a cîmpurilor de întrecere. Tot acum se construiesc cele mai multe gimnazii și palestre — fenomen ce poate fi urmărit și în descoperirile arheologice efectuate la Histria, Tomis și Callatis. Pretutîndeni, acolo unde a pătruns cultura epocii lui Alexandru cel Mare, s-au instituit jocuri și serbări publice naționale după modelul marilor jocuri Olimpice. Nu numai în Ionia, dar și în Asia, Italia, pe litoralul pontic ș.a.m.d. se celebră acum, prin jocuri solemne, atît zeli, cît și — mai ales — suveranii, fiecare oraș mai important ajungînd să aibă serbările sale regale sau imperiale.

În timpul *Imperiului roman* (sec. I—III e.n.), cultura romană și fastul curții imperiale se fac resimțite și în instituția J.O., onorate de participarea a însuși suveranului (Nero, Hadrian ș.a.). După recunoașterea creștinismului ca religie oficială a Imperiului roman, J.O., intrate mai de mult în criza generală a orînduirii sclavagiste, intrau acum sub controlul sever al curții și bisericii. Treptat, se instalează în imperiu preferința pentru jocuri și lupte sîngeroase în arene strălucitoare de tipul amfiteatrului și hipodromului construite de Constantin cel Mare la Constantinopol — oraș care din 11 mai 330 e.n. a devenit noua capitală a Imperiului sub următorii împărați. Programul spectacolelor era stabilit de aparatul de stat pînă în cele mai mici amănunte, orice abatere fiind considerată o erezie ce se pedepsea ca atare. Un aspect semnificativ al întrecerilor din hipodrom ne-a rămas zugrăvit pe un obelisc ridicat în acest lăcaș de Teodosie I

în anul 390 (cu trei ani înainte de a decreta încetarea definitivă a J.O.), monument a cărui bază este împodobită pe toate cele patru fețe cu scene din hipodrom. În registrul inferior al obeliscului sînt reprezentați spectatorii sau trimișii popoarelor străine care aduc daruri — în costume caracteristice —, dăcii purtînd cojoace (V. Vădășanu — Istoria artei europene, I, 69.), asistînd la desfășurarea unei curse de cvadrigă.

De ce a desființat Teodosie I Jocurile Olimpice dacă totuși îi plăceau? Sînt mai multe cauze dar una este dominantă. Considerente de ordin politic și religios l-au determinat pe împăratul bizantin să decreteze, în vara anului 394, cu 5—6 luni înainte de a muri (17 ianuarie 395) încetarea J.O., aflate în anul al II-lea al celei de 293-a Olimpiade. Motorul fatal l-a constituit creștinismul, în ideologia cărăia erau considerate «practici păgîne», împăratul fiind determinat să ia o asemenea măsură brutală și de teama de a nu fi învinuit de biserică ca întoarcere la păgînism. În al doilea rînd, Jocurile Olimpice au fost interzise din motive de ordin politic: teama ca ele să nu devină locul unor manifestări ale independenței grecești față de Bizanț. Grandioasa manifestare venea cu o stabilitate în istorie de 1172 de ani, ceea ce însemna, pe de altă parte, o izbîndă a patriotismului poporului grec. Jocurile au apus și din motive de securitate: erau singurele întruniri publice de mare amploare care nu fuseseră oprite în Imperiul bizantin după anul 312, cînd creștinismul devenise religie oficială.

Teodosie I a renunțat la J.O. și pentru că ele își aveau locul de desfășurare tocmai la Olympia, prea departe de Constantinopol — noua capitală. Să nu uităm și faptul că Teodosie I era împărat din anul 379, deci a lăsat J.O. să se desfășoare pînă în ultimele luni ale vieții sale! În sfîrșit, nu numai Teodosie I a pus capăt ritmicității J.O., ci și marea migrație, a popoarelor germanice îndeeșeli, dezlîntită în secolul IV, cînd vizigoții conduși de Alaric (395—410) au prădat tocmai Olympia.

Vigoarea de altădată a J.O. intra de acum într-un declin pentru cîteva secole. Bizantinii — mare parte greci și ei — n-au putut să sprijine continuitatea J.O. într-un Ev Mediu care era potrivnic și s-au mulțumit, determinați și de invazia migratorilor, să pună sub tăcere acest ultim vestigiu al Greciei antice.

În *feudalismul timpuriu* încă, numele Jocurilor Olimpice era deja uitat, pacea olimpică uitată și ea. Noile condiții istorice, întrecerile din hipodrom, luptele gladiatorilor, luptele iconoclaste (care au făcut să dispară multe reprezentări și documente ale istoriei mișcării sportive europene), vinătoarea și turnirurile medievale au contribuit și ele la abaterea atenției de la ceea ce fuseseră odinioară Jocurile Olimpice. Doar civilizația irlandeză, cea din sud, de factură celtică,

le mai păstra amintirea în istorie, organizînd, încă înainte de secolul X, din trei în trei ani, jocuri proprii pe înălțimea sacră Tara, de la nord de Dublin. Așadar, golul îndelung în istoria Olimpiadelor ce străbate întreg *Evul Mediu* nu este egal cu inexistența totală a unei evoluții pe acest tărîm; Jocurile, numite de acum «jocuri publice», au continuat și după anul 394, dar sub alte forme, adecvate noilor condiții istorice. Le mai întîlnim în Antiohia (Siria) pînă în anul 521, cînd au fost suprimate de împăratul Iustin, ba chiar și în timpul lui Iustinian (527—565), cînd încă se mai vorbea în imperiu despre gloria lor.

Așadar, *Evul Mediu* a purtat pe umerii săi, aducînd din antichitate, programul Jocurilor Olimpice, ale căror virtuți aveau să fie comunicate din nou epocii moderne și, prin intermediul umanistului Pierre de Coubertin (a cărui statuie de la Olympia încrustează în istorie pe părintele J.O. moderne), celei contemporane.

S-ar părea că Jocurile Olimpice de azi au rămas neschimbate și mereu asemănătoare celor din antichitate, căroră le lipsea doar cronometrul pentru înregistrarea și compararea performanțelor. Pusă astfel problema, ar însemna că noi sîntem niște imitatori și copia modernă nu va reuși să eclipseze frumusețea originalului despre care s-a scris atît de frumos. În realitate, avem de-a face cu evoluții uriașe și în acest domeniu, evoluții determinate de distanța de timp ce s-a scurs de la prima ediție a J.O. și pînă astăzi: 2750 de ani! Și astăzi Olimpiada înseamnă același lucru; și astăzi cursa comemorativă, care a costat viața soldatului de la Marathon, măsoară același parcurs; și astăzi olimpicii își dispută laurul simbolic, dar distanța de 2750 de ani își spune mereu și peste tot cuvîntul. Căci altele sînt performanțele, bazele sportive și, ceea ce este și mai important, alta este participarea la J.O. Ea se extinde asupra unui cîmp incalculabil mai vast, asupra întregii noastre planete.

Că acest edificiu grandios a căpătat *iradierii universale* stă mărturie adevărul că au fost consumate pînă acum aproape toate formulele de admirație. Despre măreția și semnificația J.O. însă, cel mai plastic mi se pare că a cugetat Pitagora, cînd a afirmat că această manifestare ne delectează viața «cu cel mai minunat spectacol: cu imaginea lumii».

NICOLAE POSTOLACHE

UN SUBMARIN LA DOMICILIU

•În imersiune la... 1metru, după toate legile hidrodinamice •Motor propulsor de 0,0001 C.P.din patru fibre de cauciuc.

Dintre toate figurile de navomodele, cele mai dificile, complexe și întrucâtva misterioase pentru necunosători sînt fără discuție submarinele. Din aceste motive și bineînțeles încă altele, multe țări nici nu le au incluse în competițiile de navomodelism, chiar «NAVIGA» — forul european diriguitor al navomodelismului ca sport — încă nu le-a oficializat. Totuși unele încercări făcute în U.R.S.S., R.P. Polonă și în țara noastră pentru punerea în drepturi în competițiile de navomodele, alături de celelalte tipuri de nave, și a submarinelor, ne face să credem că aceste splendide sinteze ale constructorilor de navomodel, vor cîștiga rapid teren, fiind abordate în special de navomodeliști juniori, celor care vor să facă primii pași în construcția submarinelor le oferim acum prilejul să-și încerce aptitudinile cu o construcție simplă: submarinul «DELFINUL».

Construcția corpului navei se realizează din lemn masiv de tei, plop, palatin, în general o esență moale, care se poate ușor decupa și apoi fasona la forma indicată de șabloanele de control

A-A... D-D. După atașarea și încheierea cu clei de encaită, ago sau vitacet, a punții superioare (poz. 14) a castelului de observație din lemn și a platformei (poz. 4) toată lucrarea se netezește cu chit de ulei, apoi se vopsește în mai multe straturi cu vopsea pe bază de ulei sau vopsea duco de culoare deschisă, alb sau galben pentru a putea fi observată sub apă.

Ulterior se atașează piesele de suprastructură, geamandura vopsită roșu-alb, periscopul, tunul-harpon — pîntelul din prova (față) și turela cu balustradă din ace de gămălie cu sîrmă-liță, toate vopsite în negru.

După montarea cîrmelor de profunzime (poz. 16) pe axele (poz. 17) lor în așa fel încît să se miște sus-jos foarte greu, doar forțele cu mine, nu ne rămîne să ne ocupăm decît de ansamblul motor-lagăr-elice.

Lagărul cu ax de la pupa (spate) se lucrează conform desenului, apoi după montarea mărgelilor de frecare se cotoarește elicea din tablă 0,3 pe ax. Între cîrligul axului și cîrligul de la prova se fixează motorul care este format din 4

fibre de cauciuc cu secțiunea de 6×1 mm. Cauciucul poate fi procurat din comerț, preferabil marca «PIRELLI», dar pentru început se pot folosi și șuvițe tăiate din cameră de bicicletă, lungi de 470 mm.

Acum este momentul pentru proba de flotabilitate. Încercăm cu lest de plumb submarinul pînă ce linia de plutire (notată C.W.L.) ajunge la 6 mm de la puntea superioară. Aceasta este o condiție de bază pentru ca ulterior nava să poată intra în imersiune sub acțiunea cîrmelor de profunzime. Dacă nava este aplecată în față (aprovată) sau în spate (apupată) o echilibrăm ușor prin deplasarea lestului de plumb.

Motorul se «turează» (răsucește) cu o bormașină care are fixat în mandrină un cîrlig de care se prinde un cap al cauciucului în timp ce celălalt cap este fix pe axul elicei. Se întinde pentru început cauciucul, cu $1/2$ din lungime, apoi pe măsură ce este răscucit revine pînă la lungimea normală. După 150—200 de ture nodurile ivite nu mai permit răsucirea. Elicea este tot timpul blocată cu mîna, pînă în momentul de START! în apă.

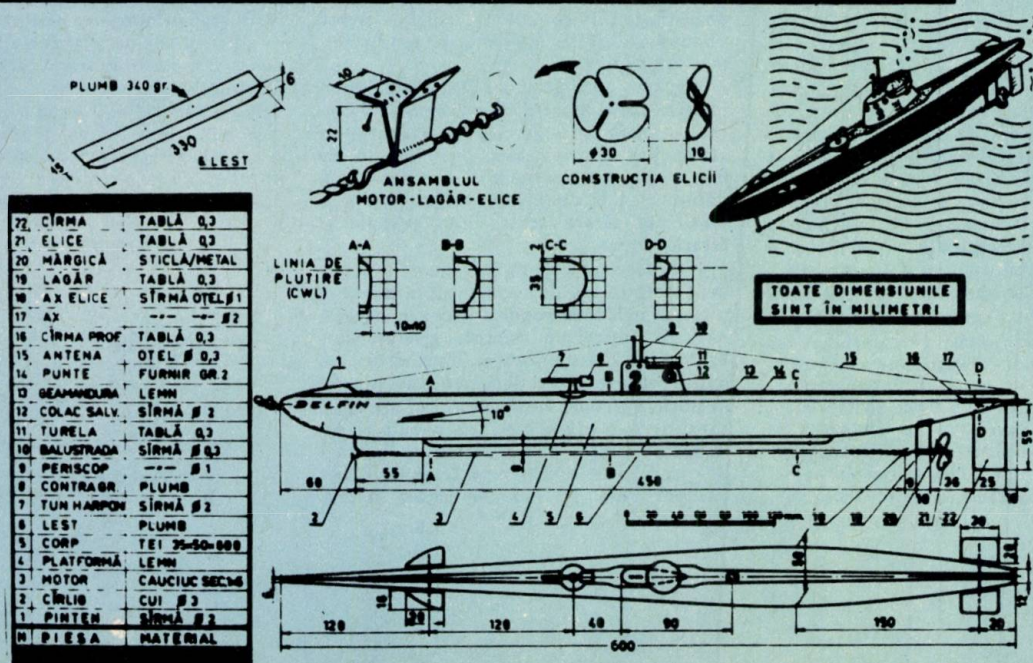
Cu cantitatea de energie înmagazinată în motor, elicea propulsează submarinul tip «Delfin» în imersiune pe o lungime de 15 metri după care singur iese la suprafață. Reglarea adîncimii imersiunii se corectează din ambele cîrme de profunzime prin fixarea lor într-o poziție mai mult sau mai puțin deportantă (la unghi negativ față de axul navei) prin tatonări.

Concursul între navomodeliști de 12—19 ani se poate organiza contra cronometru individual sau prin lansări simultane de către doi sau mai mulți concurenți în serii eliminatorii, pînă se selecționează cîștigătorul cu submarinul cel mai rapid pe lungimea bazinului.

Teren de concurs: orice bazin cu o adîncime de 0,25—1,5 metri.

George CRAIOVEANU

SUBMARINUL «DELFIN» CU MOTOR DIN CAUCIUC

**UN APERITIV
DELICIOS
CONSERVELE
DIN
PEȘTE OCEANIC**

MACROURI ȘI STAVRIZI

ÎN SOS TOMAT

ÎN ULEI

ÎN ULEI PICANT

CU LEGUME

(GHIVECI, PLACHIE)

Sportul în

Sportul și filatelia, două noțiuni înrudite, chiar dacă unul acționează în mod deosebit asupra trupului și celălalt asupra psihicului și chiar dacă filatelia e «rudă mai săracă». Amândouă pun în mișcare mase uriașe; pe glob practică filatelia în mod organizat peste 30 de milioane de oameni. Ambele aduc bucurii și relaxare. Și, în sfârșit, ceea ce e mai important, în toate ipostazele, ambele contribuie la apropierea oamenilor din țara emitentă și de peste hotare. Deci, este vorba de îndeletniciri majore. Nu întâmplător subiectul cel mai răspândit pe imaginea mărcilor moderne românești este sportul.

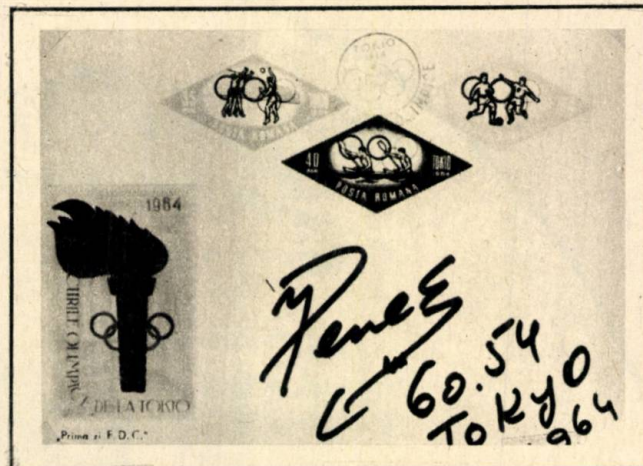
Prima emisiune sportivă în România a apărut cu prilejul unui eveniment sportiv major, în anul 1937, la împlinirea a 25 de ani de la înființarea Federației Societăților Sportive Române. Imaginea de pe mărcile seriei reprezintă: fotbalul, atletismul, sporturile de apă, călăria etc. Ultima marcă a seriei reproduce momentul constituirii federației.

De atunci și până în mai 1973 au apărut nu mai puțin de 101 emisiuni, care cuprind 403 mărci poștale și colițe. Cele mai frecvente emisiuni ale mărcilor românești sînt cele dedicate Jocurilor Olimpice. Începînd cu Olimpiada de la Melbourne până astăzi, 122 de mărci și colițe poartă, prin imaginea

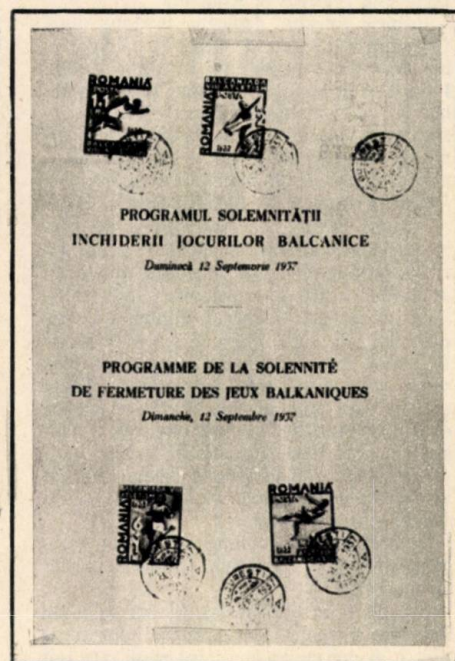
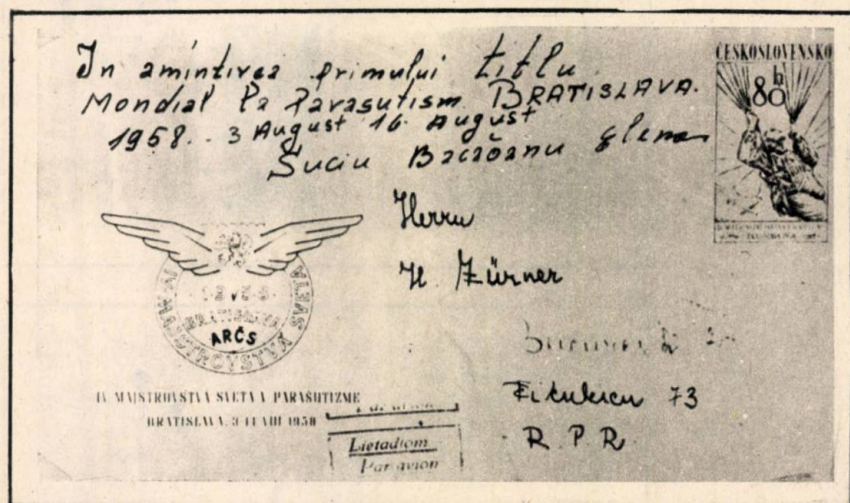

lor, mesajul olimpic plin de umanism, întrecere între oameni în condiții de pace și libertate. De asemenea, numeroase emisiuni au fost dedicate Jocurilor Balcanice și altor întreceri internaționale, mărcile fiind mesageri ai nobilelor idei de apropiere între oameni, în spiritul coexistenței pașnice.

Printre disciplinele sportive mai frecvente, pe imaginea mărcilor românești sînt: fotbalul, sporturile nautice, atletismul, sporturile de iarnă, aviația sportivă ș.a. Emisiuni închinat fotbalului au apărut în anii 1952, 1957, 1959, 1962, 1965, 1969 și în anul 1970, iar cele dedicate sporturilor de iarnă în anii 1951, 1952, 1959, 1961 (seria a fost emisă cu prilejul jubileului de 50 de ani al schiului românesc, 1911-1961) și 1965.

filatelia românească

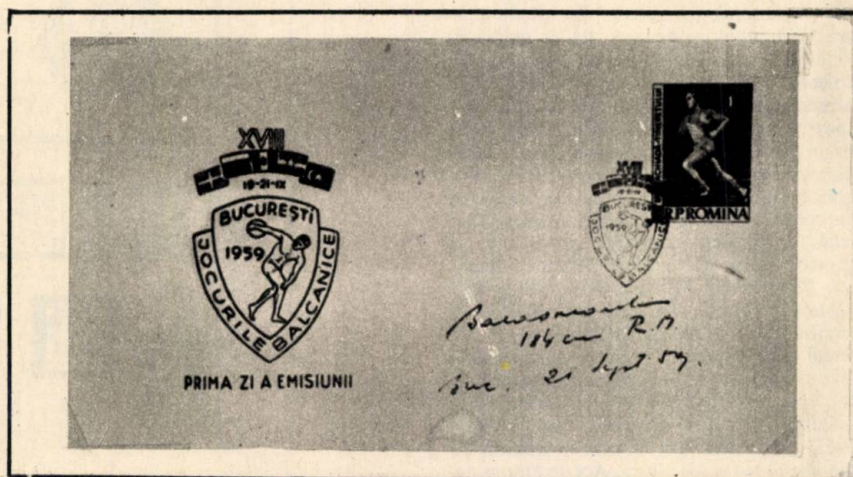

Filatelia română a îmbrățișat prin imagini sugestive și discipline sportive mai puțin răspindite, ca rugbyul, tenisul, luptele greco-romane, scrima, șahul, pescuitul sportiv etc. Fără îndoială că, prin forța de pătrundere a mărcilor în mase, ele au contribuit și la popularizarea acestor discipline.

Trebuie remarcat că, trecind în revistă emisiunile filatelice cu subiect sportiv, o să avem o adevărată istorie a sportului în România. În anul 1937 a fost emisă o serie de mărci dedicată celei de a VIII-a ediții a Jocurilor Balcanice de atletism. Emisiunea a fost completată cu un plic neilustrat care este francat cu mărcile seriei și cu o ștampilă specială, de culoare neagră. Cu același prilej, la cererea filateliștilor, cu ocazia festivității de închidere a jocurilor, pe programul tipărit au fost lipite cele 6 mărci ale seriei, obliterate cu o ștampilă specială cu tuș de culoare maron (o piesă sportivo-filatelice deosebit de interesantă).

Fotbalul are priorități în emisiuni încă dinaintea celui de al doilea război mondial. Au fost emise trei tipuri de cartoane festive cu prilejul meciului România-Italia. De remarcat că ștampila poștală specială aplicată cu acest prilej se cunoaște în trei culori: maron, albastru și roșu.

În același an, un carton festiv cu o ștampilă specială aplicată cu tuș de culoare maron a apărut cu prilejul meciului de fotbal România-Anglia. Dacă vorbim de priorități, putem aminti și despre cartonul festiv emis cu prilejul Concursului hipic internațional din anul 1939. Ștampila aplicată cu tuș de culoare brună reproduce un călăreț sărind și este dintre primele noastre ștampile cu caracter tematic. În anul 1944, la aniversarea

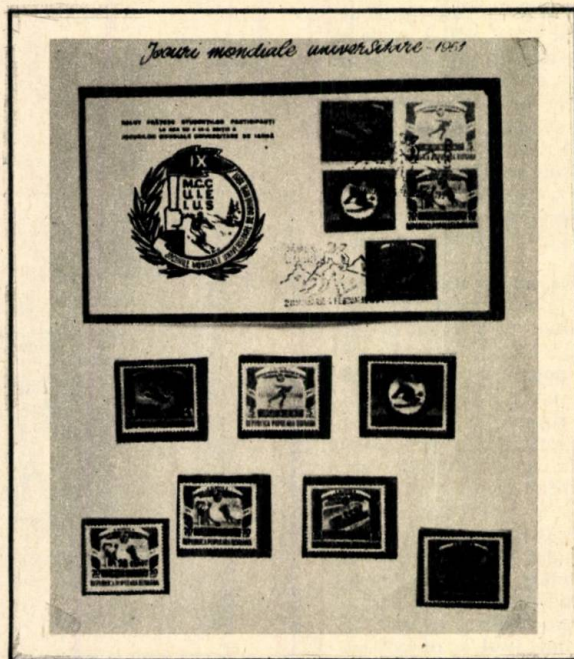
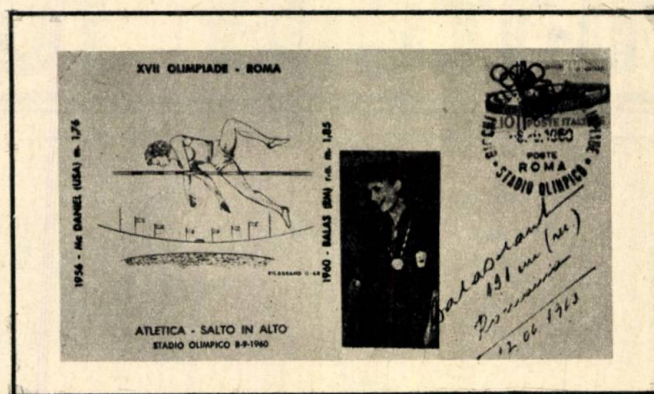

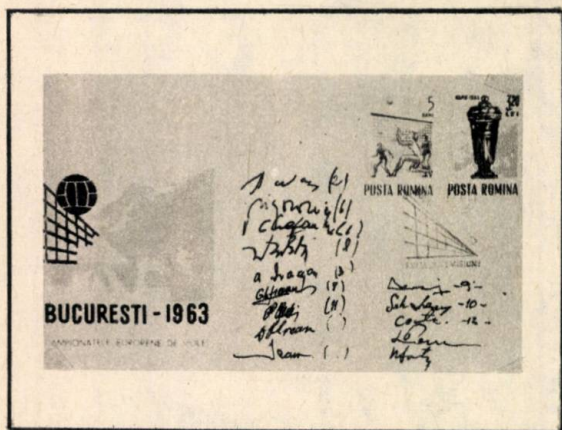
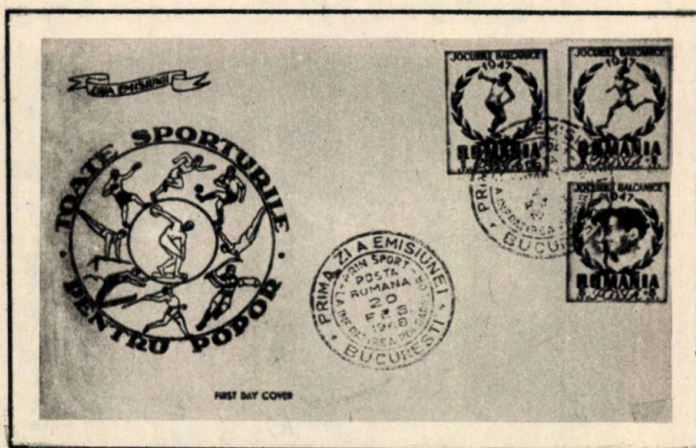
a 30 de ani de existență a Federației române de rugby poșta română a emis o frumoasă marcă înfățișând un rugbyst «la lucru». Am ținut să amintesc de această marcă vrînd a demonstra prin ea — între altele — cît de vechi este rugbyul în România.

Primele emisiuni dedicate sportului după Eliberare sînt legate de Organizația Sportului Popular. Așa-numita emisiune O.S.P. I a apărut în anul 1945 — cinci mărci dantelate și cinci nedantelate. Fiecare marcă constituie un ansamblu de nouă mărci sub formă de coliță (coală mică) — care poartă pe marginea de coală inscripția «Sportul — factor în munca de reconstrucție a țării» și insigna O.S.P., ca dealtfel și mărcile. Aceeași emisiune are o marcă de poștă aeriană, pusă în circulație cu și fără vinieta. În anul 1946 a apărut emisiunea O.S.P. II — formată tot din 10 mărci, dantelate și nedantelate. Ele s-au tipărit în coli mici a câte 16 mărci, cu inscripția pe marginea colilor «Prin sport la înfrățirea popoarelor». Toate mărcile reproduc insigna O.S.P. Aceiași organizații sportive i-a fost dedicată o emisiune în anul 1948, formată din 3 mărci dantelate și 3 în culori schimbate nedantelate. Ele au apărut în ansambluri a câte 4 mărci, cu un desen ornamental.

Emisiunea a fost completată cu două cartoane festive și o ștampilă specială aplicată cu tuș negru.

Spațiul fiind foarte restrîns pentru a da imaginea cuvenită asupra emisiunilor sportive, o să mai punctăm cîteva piese rare (nu neapărat scumpe) din patrimoniul filatelic cu subiect sportiv. În anul 1947, cu prilejul Jocurilor Balcanice a apărut un «plic prima zi» a emisiunii care reproduce — în stilul vechii Elade — un aruncător de disc. Ștampilă specială aplicată cu tuș negru poartă inscripția «Campionatele balcanice de atletism 1947». Legat de Jocurile Balcanice, mai trebuie menționate cele două F.D.C.-uri, cu ștampilă specială neagră care poartă inscripția «Prin sport la înfrățirea popoarelor» — emise în luna februarie a anului 1948. Menționăm că, la cererea filateliștilor, această ștampilă a fost aplicată de regulă pe blocuri de 4 mărci. În colecția mea (dealtfel, colecția semnatarului acestor rînduri cuprinde toate piesele filatelice cu caracter sportiv ale României) păstrez cele două tipuri ale plicurilor Balcaniadei 1959. Unul dintre aceste plicuri este înnobit și cu autograful Iolande Balaș. Fiind la capitolul autografe, menționez o serie de piese filatelice interesante, devenite și documente sportive prin autografele Iolande Balaș, Ion Dumitrescu, Mihaela Peneș (de la care păstrez în colecție și o carte poștală ilustrată trimisă de la Tokio), Ștefan Petrescu (la pistol viteză), Leon Rotman și alții. De asemenea, păstrez multe autografe de echipă, ca de exemplu cele ale echipei române campioană a Europei la volei-băieți din anul 1963, ale echipei țării noastre la Balcaniada din anul 1964 și ale altora. Aceste autografe,

chiar dacă nu sînt elemente filatelice, fixează mai bine subiectul — în speță evenimentul sportiv — în memoria filatelistului.

Cîteva cuvinte despre întregirile poștale cu subiect sportiv. Pe plan mondial, conform hotărîrii Federației Internaționale de Filatelie, întregirile poștale pot și trebuie să întregască colecțiile filatelice pe subiecte și teme. România este deosebit de bogată în asemenea piese. Printre primele poate fi considerată cea emisă în anul 1955, care reproduce statuia aruncătorului de suliță de la stadionul «23 August» din Capitală. Handbalul ne-a rezervat cîteva întregiri poștale foarte interesante. În 1962 au apărut două cărți poștale pe tema handbalului. Ambele au marca tipărită pe plic care reproduce marca adezivă de 55 bani — apărută cu prilejul celei de a II-a ediții a Campionatelor mondiale de handbal feminin de la București. După cum se știe, echipa României a devenit atunci campioană mondială și în cinstea evenimentului marca a fost supratipărită. Iată însă că prima carte poștală amintită,

care popularizează handbalul în 7 feminin, mai apare în același an pe o carte poștală, fără cod și număr de comandă, de data aceasta însă cu o marcă tip stemă (ambele sînt foarte rare, în special în stare necirculată).

La începutul deceniului al VII-lea au apărut o seamă de întregiri poștale care fac propagandă sporturilor de apă. O caracteristică comună a lor este că s-a tipărit pe ele o marcă de 55 bani și o ambarcație (iahting). Se cunosc emisiuni succesive cu marca albastră-verzuie, galben și alb (caiăc 2 etc.), albastru, liliachiu și alb (canoe 2, slalom nautic etc.), cu maron, verde pastel și alb (schif 4 + 1, moto nautic etc.) cu verde, alb fără încadrare (motonautica etc.) și cu albastru fără încadrare (star etc.), toate din anul 1962. A mai apărut o serie cu sporturi nautice în 1963, de data aceasta însă cu o marcă tip stemă de culoare albastră, în valoare de 55 bani.

În anul 1961 a apărut o serie de întregiri poștale (un plic poștal cu marca tipărită),

care au o marcă liliachie de 55 bani reprezentînd un alergător, iar ca desen la stînga diferite discipline sportive cu indemnul de a le practica.

În final, cîteva erori și variații pe temele emisiunilor sportive. Se pare a fi un unicat F.D.C.-ul — supratipar de 1,75 lei pe 10 bani. Aurel Vlaicu — care în loc de «LEI» are tipărit cuvîntul «LE». Este cunoscută colîța emisiunii «Medalii olimpice» din anul 1964 și cu hîrtie ripsată. Colîța Campionatului mondial de fotbal a apărut atît pe o hîrtie albă subțire, cît și pe o hîrtie gîlbuie, mai groasă. Cele două F.D.C.-uri despre Balcaniada 1964 au apărut cu două feluri de inscripții. F.D.C.-urile Jocurilor Olimpice de la Innsbruck au două dimensiuni, provenind din două tiraje. Făclia olimpică de pe colîța Tokio se cunoaște în două variații de culori. Și acestea nu sînt singurele erori și variații.

Dacă aceste rînduri vor convinge pe sportivi să practice filatelia, iar pe filateliști să practice sportul, se poate spune că n-au fost scrise în zadar.

IOSIF MICU

AGENȚIA DE PUBLICITATE

**Reclamă eficientă în
CONTEMPORANUL,
ELÖRE,
NEUER WEG,
SPORTUL,
PROBLEME ECONOMICE,
FLACĂRA,
CINEMA,
TEATRUL,
COMERȚUL SOCIALIST,
AUTOTURISM
și alte 57 de publicații
AGENȚIA
DE PUBLICITATE
I.S.I.A.P.**

**str. Visarion nr. 6
București
sector 1
Telef: 13 52 06**

CEL MAI
SENZAȚIONAL

K.O.

AL ANULUI

Senzațional și, mai ales, rapid. Unii gazetari au folosit chiar adjectivul «fulgerător», amintindu-ne că în agitata și plină de neprevăzut istorie a boxului mondial asemenea rezultate... «bombă» au mai existat, furnizând un succulent material tuturor celor care iubesc pugilismul. Tot așa cum mai puțin cunoscutul *George Foreman* l-a învins, nici după două reprize, pe *Joe Frazier*, deținătorul centurii supreme. Ia fel, cu ani și ani în urmă, *Joe Louis* a încheiat repede conturile cu *Max Schmeling*, într-un meci disputat, la 22 iunie la New-York, când «mitraliera din Detroit», cum i se spunea lui *Joe Louis*, a câștigat prin k.o. înainte de consumarea primei reprize.

Și iată că, după atîția și atîția ani, o altă confruntare pentru titlul mondial, care a stîrnit un interes enorm, s-a terminat cînd publicul nici n-apucase bine să guste din deliciile unui meci: *George Foreman* a dispus prin k.o. de *Joe Frazier* după numai 4 minute și 35 de secunde de la primul sunet de gong. Surpriză de mari proporții, dar victorie în afara oricărei discuții. *Frazier* a fost dominat de mai tînărul său adversar încă înainte de a încrucișa mînușile cu el. Mai precis, din secunde premergătoare începerii luptei cînd privirea rece, de felină, străpungătoare și autoritară a lui *Foreman* ne-a cutremurat și pe noi, cei aflați în fața televizoarelor, ca să nu mai vorbim de cum i-a răscolit sufletul boxerului-cîntăreț *Joe Frazier*. Atunci a cedat el. Atunci s-a subțiat și s-a frînt capacitatea lui de luptă.

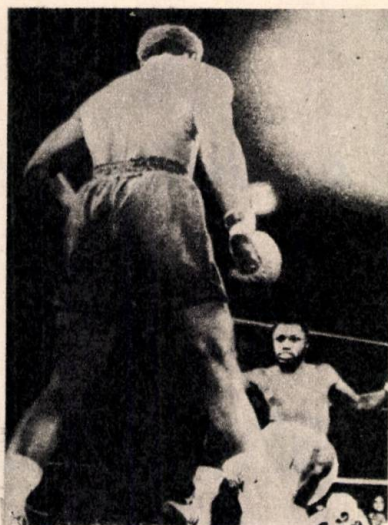
Acum, cînd ceea ce se numea pompos în ianuarie 1973 «meciul secolului» a fost aproape uitat, cînd alte evenimente sportive ne-au captat atenția, vă oferim cinci imagini sugestive, de fapt un foto-film retrospectiv al celui mai senzațional și mai rapid k.o. al anului.

Lovit în plin, *Frazier*, care era serios zdruncinat încă din primul rund, se dezechilibrează, genunchii i se îndoaie. Va cădea...

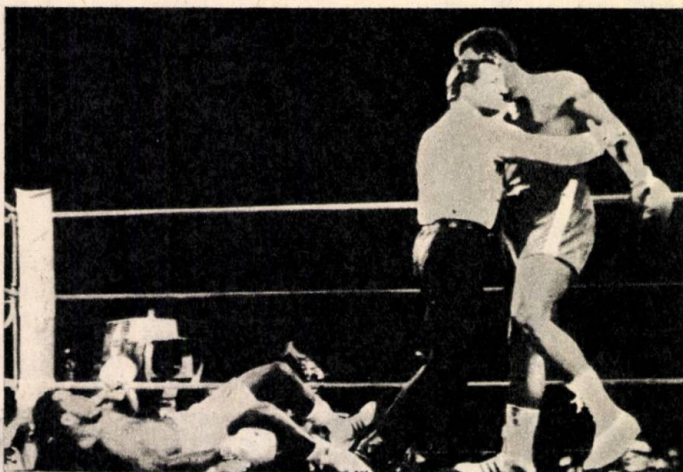

Acum a lăsat și brațele jos, iar privirea lui trece dincolo de adversar. Este, probabil, cețoasă și caută un sprijin undeva, la colțul unde se află antrenorul și managerul său.

Frazier cade, în timp ce Foreman are un moment de ezitare. Parcă nu-i vine să creadă că este atât de aproape de victorie. Pentru adversarul său, căruia pământul i-a fugit de sub picioare, totul este iremediabil pierdut.

Foreman își aduce aminte că trebuie să boxeze, să se bată mai departe și se avintă în față. Vic-tima nu poate riposta. Dar dacă se ridică? Arbitrul îl oprește însă!

Arbitrul a ridicat mâinile, trimițând la colțul său pe noul campion al lumii, George Foreman, în timp ce Frazier, vedeta de ieri, se ridică greu de la po-dea, privind trist în gol. Știe că este învins. Arbitrul a decis: K.O.! Este învins, însă nu oricum. Va părăsi ringul de la Kingston după ce a suportat o neașteptată și grea, tare grea înfrângere.

ȘTIATI CĂ?...

...rezistența fizică se apreciază cu ajutorul consumului maxim de oxigen raportat la greutatea corporală și că «recordul mondial» în această direcție este deținut de schiorul fondist suedez Arne Ronlund, cu 85,1 ml/kg, iar recordul românesc de atletul fondist Mustață Nicolae, cu 70,2 ml/kg?

...debitul cardiac maxim obținut la un sportiv este de 42,3 l/minut, față de numai 25 l la omul neantrenat?

...sportivii de performanță au o inimă mărită ca volum și că «recordul mondial» în această direcție îl deține poloistul jugoslav Mirko Sandici cu 1700 ml, urmat îndeaproape de cactorul român Petre Ceapura, cu 1690 ml?

...puterea maximă de efort anaerob (pe o durată scurtă de timp) se poate măsura cu ajutorul lucrului mecanic pe care-l poate presta un sportiv într-un minut și că recordul românesc este deținut de ciclistul Ștefan Leibner; cu 4020 kgm, respectiv 50,8 kgm/kg?

Dr. A.SZÖGY

...după un efort de 20 de minute la bicicleta ergometrică, fluxul plasmatic renal scade la sportivii de performanță antrenați pînă la 350-400 ml/minut, față de valorile normale, care sînt la neantrenați de 600-700 ml/minut în repaus?

... debitul sanguin arterial al membrelor inferioare în repaus, determinat cu Xe^{133} este la sportivii sănătoși, antrenați, de 3-4 ml/100 g. țesut muscular/minut față de valori de 2-2,4 ml/minut la persoane sănătoase, neantrenate, sub 50 de ani?

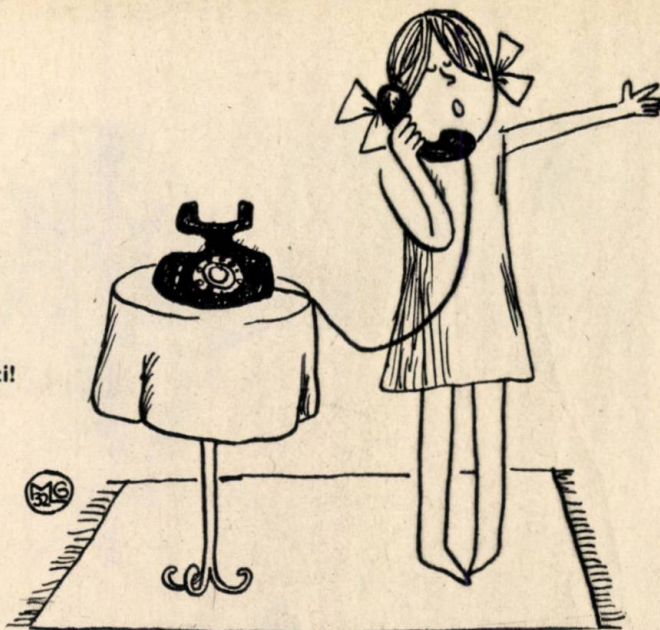
... sargenorul (aspartat de arginină) în doze de 2-3 gr/zi, timp de 3 săptămîni, la sportivi de performanță accelerează procesele de refacere și astfel mărește capacitatea de performanță?

... folcisteina U, medicament sintetizat de prof. dr. S. Oeriu, luat în doze de 2-3 dra-geuri pe zi, timp de 10-15 zile, grăbește adap-tarea organismului la diferiți factori de mediu (altitudine mai ales)?

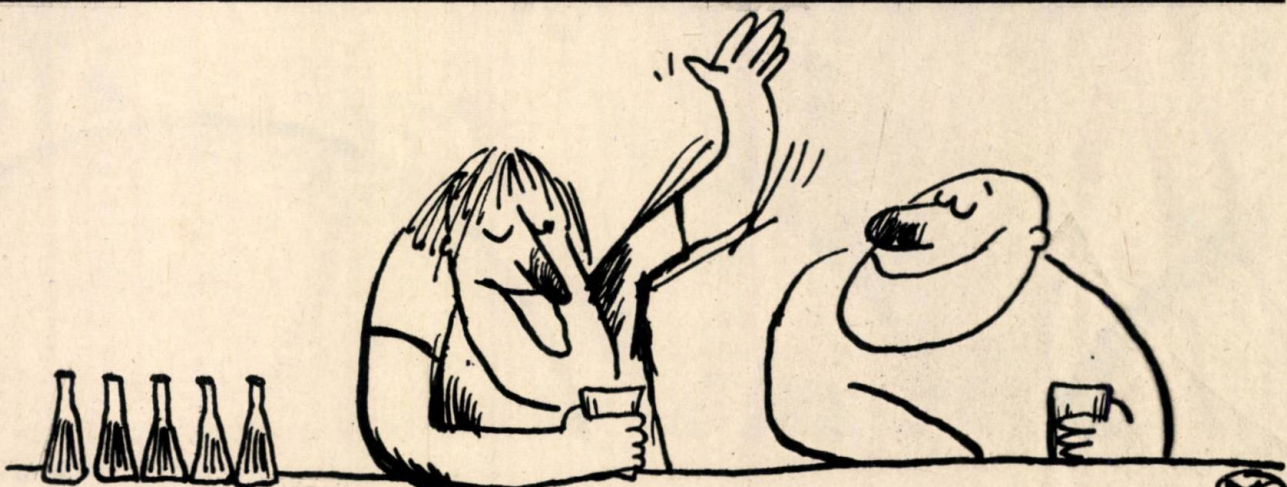
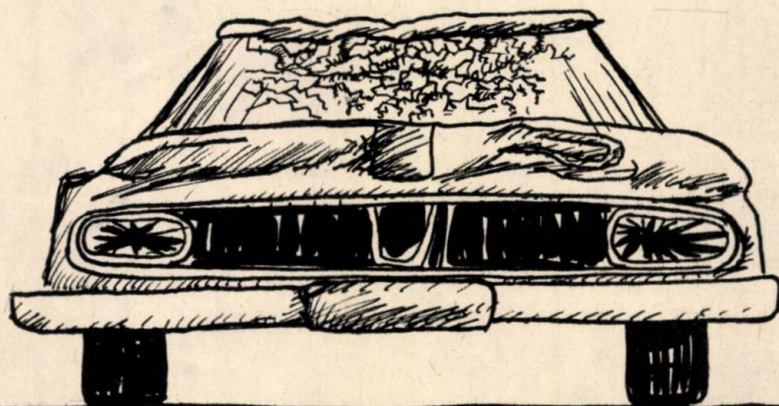
... iradierea în cazul unei scintigrame renale este de circa 1000 de ori mai mică decît în ca-zul unei urografii?

Dr. I.DRĂGAN

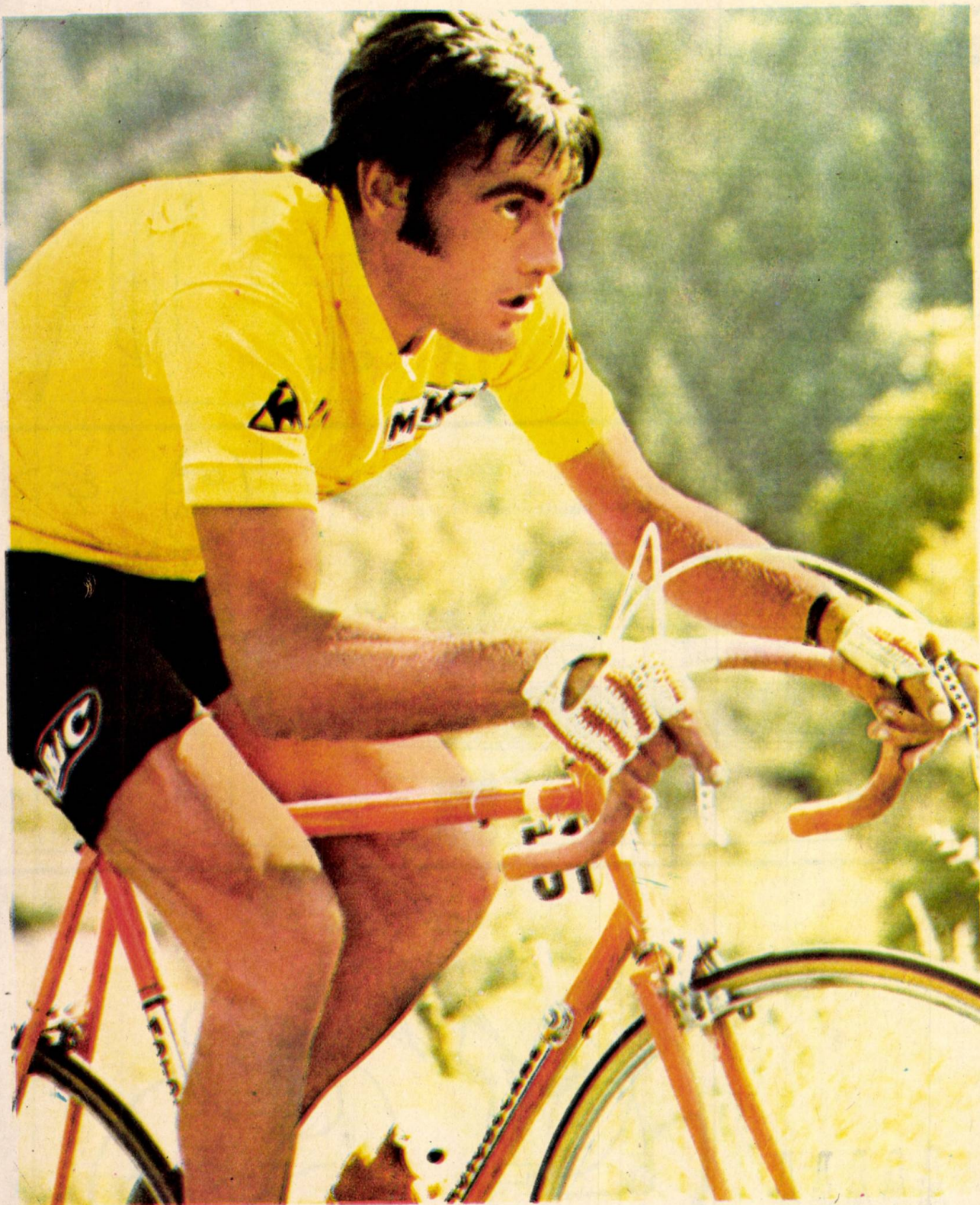
- Tata mare? Nu-i acasă. Are meci!

- Accident?
- Nu. Și-a însoțit echipa în deplasare!

- Performanță, nu glumă! Am tras 400 în 43 de secunde?

NR. 11?

de antrenorii Valentin Stănescu și Robert Cosmoc în primul «11» al României.

Aici, în echipa națională, afirmarea lui Marcu se produce treptat, dar cu pași siguri.

Habar n-am! Ar putea ajunge o extremă de mare clasă!

...Asistam, acum vreo trei ani, la un foarte disputat meci de campionat: S.C. Bacău—Steaua. Gazdele — după o lege nescrișă, dar de atâtea ori verificată în orașul de pe Bistrița — atacau furibund, supunându-și adversarii la un adevărat asediu. Golul «plutea prin aer», cum se spune adeseori în fotbal; dar nu se încumeta să intre în poartă, «baricadele» apărării echipei bucureștene rezistind cu prețul unor eforturi dramatice. În tribune, spectatorii băcăuani trăiau din plin ofensiva echipei favorite și așteptau să pice, dintr-un moment într-altul, golul care să-i descătușeze din ghearele emoției. Și fazele abundau la poarta stelistului Coman...

...Golul, însă, a căzut în poarta cealaltă! A lui Ghiță! După o fază care a încremenit, pur și simplu, vreo 15 000 de spectatori! Purtătorul tricoului cu nr. 11 al echipei Steaua — pe care o primă repriză publicul nici nu-l luase în seamă, jucător fără «nume» și care nici nu făcuse mare lucru în teren până atunci — a primit o «minge nevinovată» în propria sa jumătate de teren.... Faza, firește, nu spunea nimic... Dar «anonimul» cu nr. 11 a plecat «așa, de capul lui», într-o

cursă uluitoare... A trecut de linia de centru, a sprintsat în terenul advers, l-a driblat, scurt, pe fundașul advers direct, Kiss, l-a driblat, apoi, în fața careului de 16 metri, pe apărătorii centrali Velicu și Hrițcu, a ajuns singur în fața portarului Ghiță, o ultimă fentă, goal-keeperul băcăuan se «duce după ea» în dreapta, iar extrema bucureștenă îl ocolește prin stînga și **intră cu balonul în poartă! Gol! Și ce gol!!!** Cum nu mai văzuse, de foarte mulți ani, Bacăul!

Pe un stadion peste care se lăsase o liniște de catedrală, am auzit un dialog aproape șoptit între doi spectatori care se aflau lângă mine pe bancă:

— Cine o fi nr. 11 ăsta?

— Nr. 11? Habar n-am! Ar putea ajunge o extremă de mare clasă.

Așa și în împrejurările de mai sus l-am cunoscut pe Marcu, actualul purtător al tricoului cu nr. 11 al echipei României.

De la golul acela de pomină (partida s-a încheiat atunci cu scorul de 2—0 pentru Steaua), în viața lui Marcu s-au produs câteva schimbări calitative remarcabile. A ajuns student la Craiova, a devenit extrema echipei Universitatea din localitate, fiind promovat

Marile sale calități de extremă modernă — viteză debordantă, dribling foarte fin, șut bun — fac din Marcu un principal candidat la ceea ce ar putea să se numească, într-un viitor cit mai apropiat, sperăm, **o extremă de mare clasă.**

M.P.

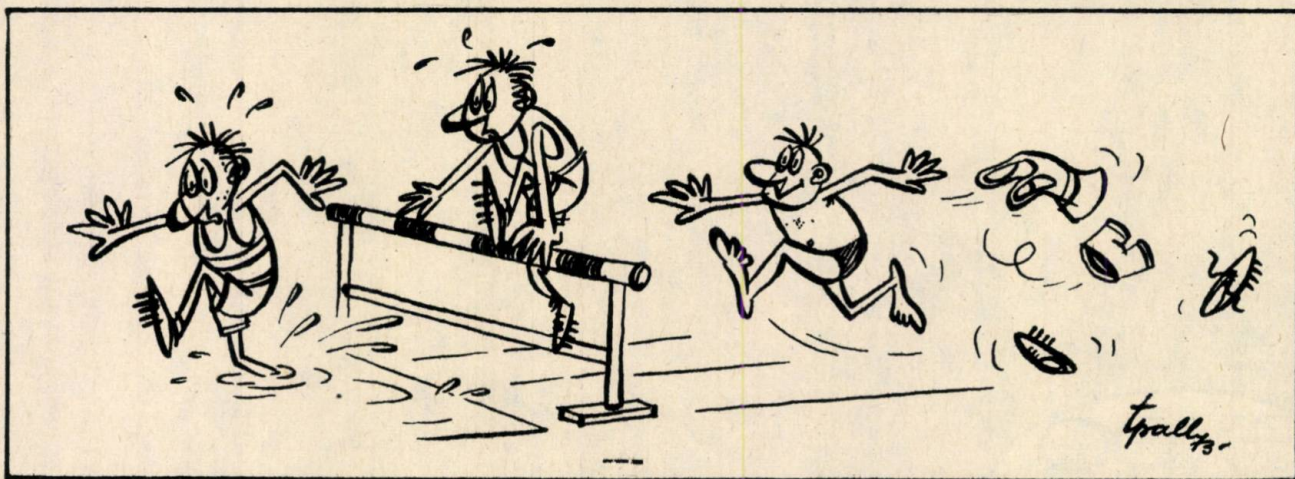

Foto: Dragoș NEAGU

Concert la patru mîini.

expo
as74

modelism

MINI-AEROTRENUL „METEOR“

● O construcție originală ● Experimentat ca prototip, apoi executat în 32 de exemplare ● Cunoștință cu primele necunoscute ale misteroasei «PERNE DE AER»

Aerotrenul cu pernă de aer îmbină armonios în construcția sa experiența și tradiția acumulată în domeniul căilor ferate clasice, de la care preia calea de rulare — șina — folosind-o însă sub o formă convenabilă, ca pe o cale de ghidare, cu principiul deplasării pe o pernă de aer care-i asigură sustentarea și deplasarea liniară deasupra acestei căi de ghidare.

S-a observat că aparatele de zburat, mai accentuat la elicoptere, în imediată apropiere a solului, capătă un spor de sustentare — forță aerodinamică de ridicare — prin așa-numitul «efect de sol», datorită faptului că aerul deviat spre o suprafață solidă — solul — creează o suprapresiune între elicea elicopterului sau aripile avionului și ecranul de recul, adică suprafața solului în cazul nostru.

Cu cât «ventilatorul» (elicea învîrtită de motor) este mai aproape de sol, reprezentînd $1/10$ — $1/100$ din diametrul elicei, fenomenul se accentuează progresiv, iar aparatul începe literalmente să «plutească» pe un strat de aer, ușor comprimat, care a primit denumirea de «pernă cu aer».

Prima idee asupra alunecării pe aer a fost emisă de englezul **William Froode**, acum mai bine de 100 de ani, după care în 1885 inginerul suedez **Gustav Lavall** a încercat pe o șalupă să concretizeze practic ideea, patru ani mai târziu la Expoziția internațională a transporturilor de la Paris, inginerul francez **L. Girard** prezintă în fața asistenței entuziasmate ideea sa revoluționară: primul vagon de cale ferată, care, fără roți, aluneca pe... apă, peste o șină specială, consemnînd un prim pas spre desprinderea de tradiționala șină metalică. Mult mai târziu a apărut ideea folosirii pernei de aer la trenuri. Iar azi cele mai mari

laboratoare specializate, cei mai experimentați ingineri, studiază intens această problemă.

Să ne închipuim un tren cu vagoane, alunecînd fără zgomot, cu 500 km/oră, pe o cale suspendată pe piloni înalți de 10 m, deci fără afectarea suprafețelor agricole, traversînd șosele, ape, fără să le atingă măcar.

Așa arată aerotrenul. El a fost realizat deja în diferite forme, cel mai reușit fiind creat de inginerul francez **Joan Bertin**, vehicul care transportă deocamdată 100 de călători cu viteza de peste 500 km/oră. Sorișii de o pernă de aer creată deasupra unei șine de forma literei «T» inversate, el poate urca pante pînă la 10% alergînd în viraje destul de accentuate, prefigurînd trenul viitorului.

Locomotiva aeroglisoare «Meteor» reproduce la scară (1:50) locomotiva viitorului, prezentă azi doar în faza de cercetare. Ea se deplasează pe o pernă de aer creată de un «ventilator» (grupul motopropulsor), demonstrînd principiul aerotrenului. Realizarea ei oferă prilejul de a deveni constructorul și experimentatorul propriului extra vehicul cu pernă de aer, copie simplificată după cel mai promițător mijloc de locomoție al viitorului.

Aerotrenul pe care vi-l propunem să-l construși este o construcție simplă care poate fi executată de oricare începător în lucrări tehnice. Echipat cu un motor Diesel de 2,5 cmc., care învîrte o elice cu rolul de ventilator, acesta creează atît perna de aer dintre aerotrenul «Meteor» și calea de ghidare, cît și tracțiunea necesară dezvoltării vitezei de circa 25 km/oră. Combustibilul motorului este format din trei părți egale de eter sulfuric, ulei de ricin și gaz lampant.

MINI-AEROTREN PE PERNA DE AER

3 FOI DIN PLACA J SAU FURNIR GR 1,5

CU MOTORAS DIESEL 25 cm³

TOATA CONSTRUCTIA SE INVELESTE PE EXTERIOR CU CARTON DUPLEX SAU PRESFAN

BAGHETE DIN BRAD SECTIUNE 10x10

BAGHETA 5x10

PLANSA NR 1

TOATE DIMENSIUNILE SINT IN MILIMETRI

11. REZERVOR DE 45 CM³

RAME DIN BAGHETE

21. PRIND SRAIE

CRAIG-71

Studiați atent planșa 1 care are piesele principale (numite poziții) cotate în milimetri. Vederea de ansamblu ușurează înțelegerea construcției, mai ales la montarea pieselor (pozițiilor). Planșele 2 și 3 au toate piesele desenate la scara 1 :2 și deci nu trebuie decât mărite dublu pe materialul indicat, apoi decupate și montate.

locurile indicate și le întărim cu baghete din brad
10 x 10 mm (poziția 3 și 23).

246

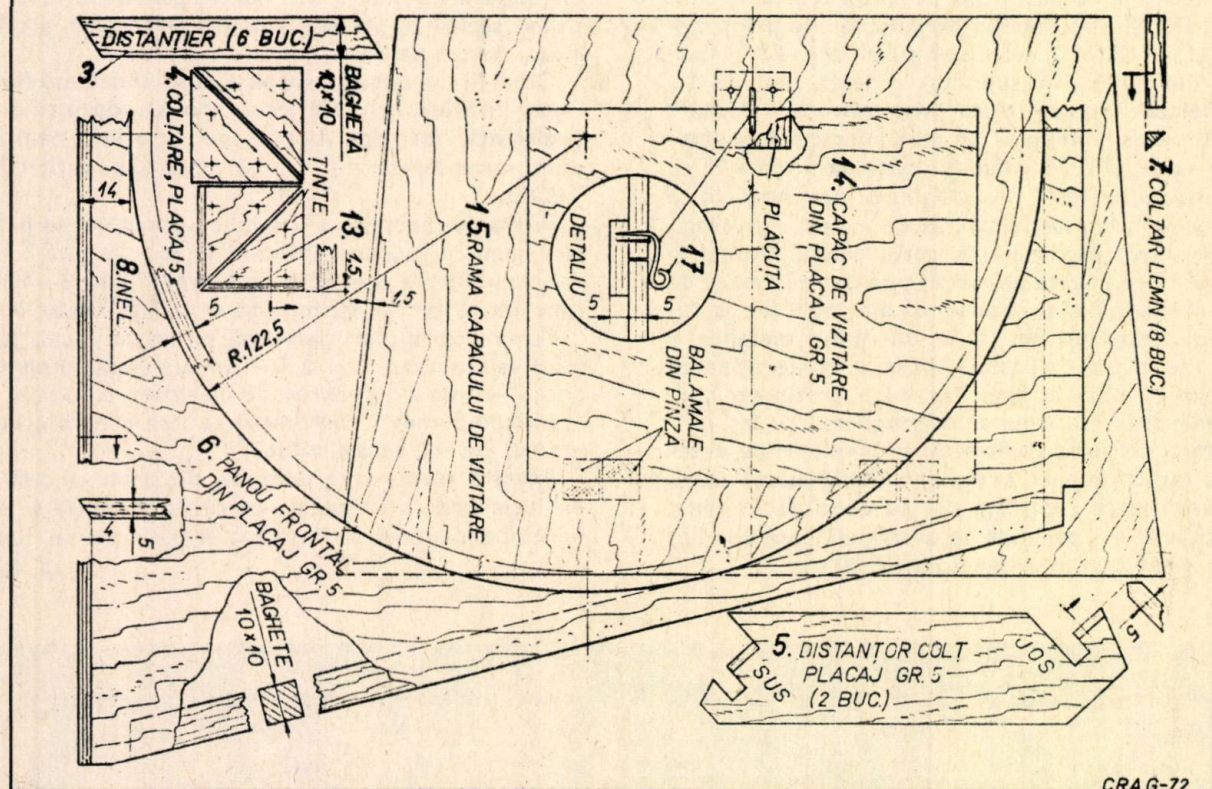
Toată construcția (scheletul) se învelește pe exterior cu carton duplex, preșpan sau altul asemănător, lăsându-le liberă suprafața de jos cuprinsă în rama — poziția 18 — pe unde se evacuează spre șina de glisare aerul, precum și fanta cotată 80 mm.

După finisare (cu glaspapir fin) se emaitează (lăcuiește) interiorul și exteriorul, apoi se vopsește după preferință, întreaga lucrare pe exterior, neuitînd conturarea ferestrelor și înscrierea denumirii «ME-TEOR».

Pentru concursuri de viteză pe traseu închis (circuit) se montează o şină T — invers după cotele din desen — însă avînd curbe de închidere cu o rază de minimum 5 metri. Întrecerea se face contra cronometru, într-un sens şi altul.

G. CR.

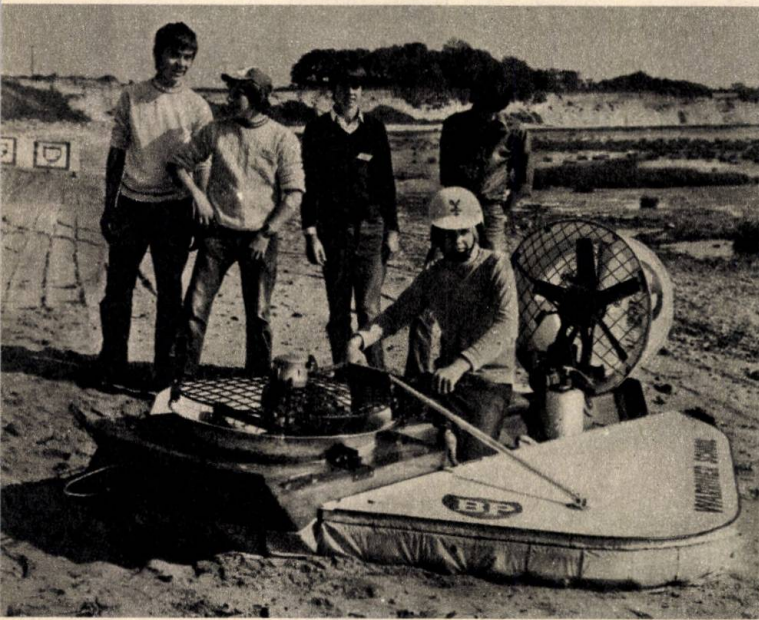

CRA.G-72

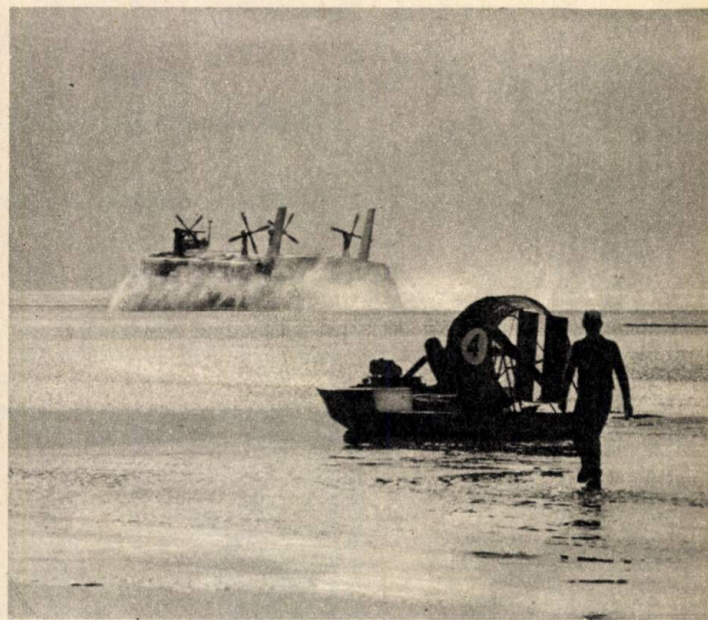
SPORTUL ACUM 100 DE ANI

- 1874— A luat ființă la Arad «Asociația de patinaj» din localitate (cu un an mai târziu decât cea de la Cluj):
- Pe terenul de lângă Monetăria Statului din Capitală a fost amenajat, cu concursul cunoscutei companii a cercului «Suhr», primul hipodrom din țara noastră.
 - Din inițiativa cunoscutului inginer chimist Nicolae Teclu și sub președinția lui Ion Mașotă a fost întemeiată la Brașov «Reuniunea română de gimnastică și cîntări», care a funcționat, cu bune rezultate pentru dezvoltarea celor două activități, pînă în anul 1914;
 - Sosit la București împreună cu trupa cercului francez «Jean Ganthier», acrobatul englez Murflison face demonstrații pe un bicicletă de lemn. El repetă demonstrația și la Pitești, unde își amănetază bicicletă — piesă rară pentru acea vreme;
 - A fost emis decretul privind introducerea obligatorie a pregătirii fizice militare în școlile statului și facultativ în cele particulare;
- unie 3/15. A avut loc prima ascensiune a balonului «Mihai Bravu» la înălțimea de 4 100 m;
- unie 16/28. A fost promulgată Legea pentru organizarea serviciului sanitar, de pe urma căreia a «beneficiat» în evoluția sa și mișcarea sportivă a vremii;
- unie 20/iulie 2. În cea de-a doua ascensiune a sa, balonul «Mihai Bravu» a atins înălțimea de 2 092 m;
- iulie 7/19. În cea de-a treia — și ultima — ascensiune a sa, balonul «Mihai Bravu» a cucerit cea mai mare înălțime: 5 150 m;
- sept. 26/oct. 8. A avut loc la București, din inițiativa societății «Tirul», prima competiție internațională din istoria sportului din România. Este vorba de un concurs de tir la care au participat ca invitați și trăgători din Ungaria;
- nov. 7/19. S-a deschis la București «Școala de scrimă și gimnastică» a lui Gheorghe Moceanu — una dintre primele școli sportive și de cadre sportive din țara noastră.

N.P.

1. Aeroglisorul «Windmill» — creație a elevilor unei școli din Oxfordshire, câștigătorul concursului național interșcolar 1972.

2. «Piticu» construit de elevul din Burnley și «uriașul» care asigură cursele regulate către Franța.

aeroglisorul

Inventat în Marea Britanie, aeroglisorul — care, după cum se știe, se deplasează pe o pernă de aer atât pe apă, cât și pe pământ — asigură, din 1965, un serviciu regulat de transport de pasageri între Marea Britanie și țările vecine. Mari aeroglisoare, la bordul cărora pasagerii pot să-și îmbarce și automobilele, asigură de-a lungul întregului an traversarea Canalului Minciei sau a Pasului Calais, între Anglia și Franța.

Constructorii amatori n-au întârziat să abordeze cu entuziasm această nouă formă de vehicul. Ei au fondat chiar un club, *Hover Club of Great Britain*, care are 14 secții pe specialități. Clubul are în prezent peste 400 de membri și dispune de circa 100 de aparate. Manifestările pe care le organizează în diverse părți ale țării atrag mii și mii de spectatori. Cursele de aeroglisoare constituie un adevărat sport, care beneficiază de avantajul de a se practica deopotrivă pe teren, ca și pe apă

FĂRĂ OPRIRE

Un membru al clubului a vrut să încerce aparatul pe care-l concepușe și îl construise

el însuși. Se afla pe coasta de sud-est a Angliei și, dat fiind condițiile atmosferice ideale și funcționarea perfectă a vehiculului, a mers drept înainte. El a devenit astfel primul sportiv care a reușit să traverseze din Anglia în Franța, singur la bordul unui asemenea aeroglisor. El a reușit deci această ispravă pe un aparat monoloc, de 3 metri lungime, într-un timp de două ore și ceva!

Dar constructorii amatori nu sînt numai tinerii care lucrează singuri asemenea aparate. Numeroase școli au îngăduit elevilor lor să realizeze asemenea aparate mici, a căror producție reclamă — între altele — cunoștințe de fizică, desen industrial, de mecanică, timplărie și forjă. Introducerea acestui gen de activitate în programele școlare trebuie încurajată. Se găsesc de vânzare aeroglisoare de un loc produse în uzine, dar ceea ce îl interesează în primul rînd pe un amator serios este să conceapă, să deseneze și să-și construiască el însuși propriul aparat.

CONCURS INTERȘCOLAR

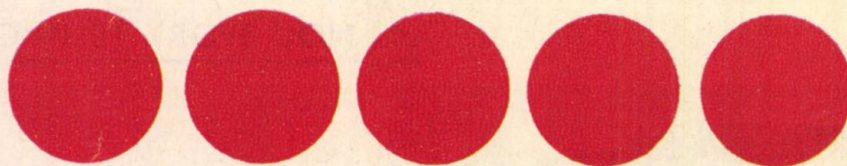
Anul trecut a avut loc al treilea concurs interșcolar. Un an întreg concurenții și-au

consacrat cea mai mare parte a timpului de odihnă pentru punerea la punct a vehiculelor. Elevul care a conceput aeroglisorul câștigător avea 16 ani, piloții aveau între 15 și 18 ani, dovadă că nimeni nu poate fi considerat prea tînăr pentru acest sport interesant. Întrebat în cită vreme a reușit să învețe pilotajul, unul dintre concurenți, Steve Gannon, de 15 ani, a răspuns: «După cîteva încercări am simțit că... merge».

În anul 1973, programul clubului a prevăzut concursuri naționale și probe de viteză, ca și demonstrații cu caracter propagandistic, o expoziție volantă în diverse localități. Clubul editează o revistă și urmează să amenajeze o bibliotecă documentară la dispoziția membrilor săi.

A trecut multă vreme de cînd aeroglisorul nu mai constituie o curiozitate. El și-a atins și scopurile comerciale, iar în prezent prilejuiește practicarea unui nou sport și oferă un mijloc de odihnă și pasionantă distracție unui număr mereu crescînd de amatori.

ARTHUR BUSH (Anglia)
Foto: London Press Service

**A ÎNCERCA UN MOTOR AL UZINEI ELECTROMOTOR ÎNSEAMNĂ
A-L ADOPTAI**

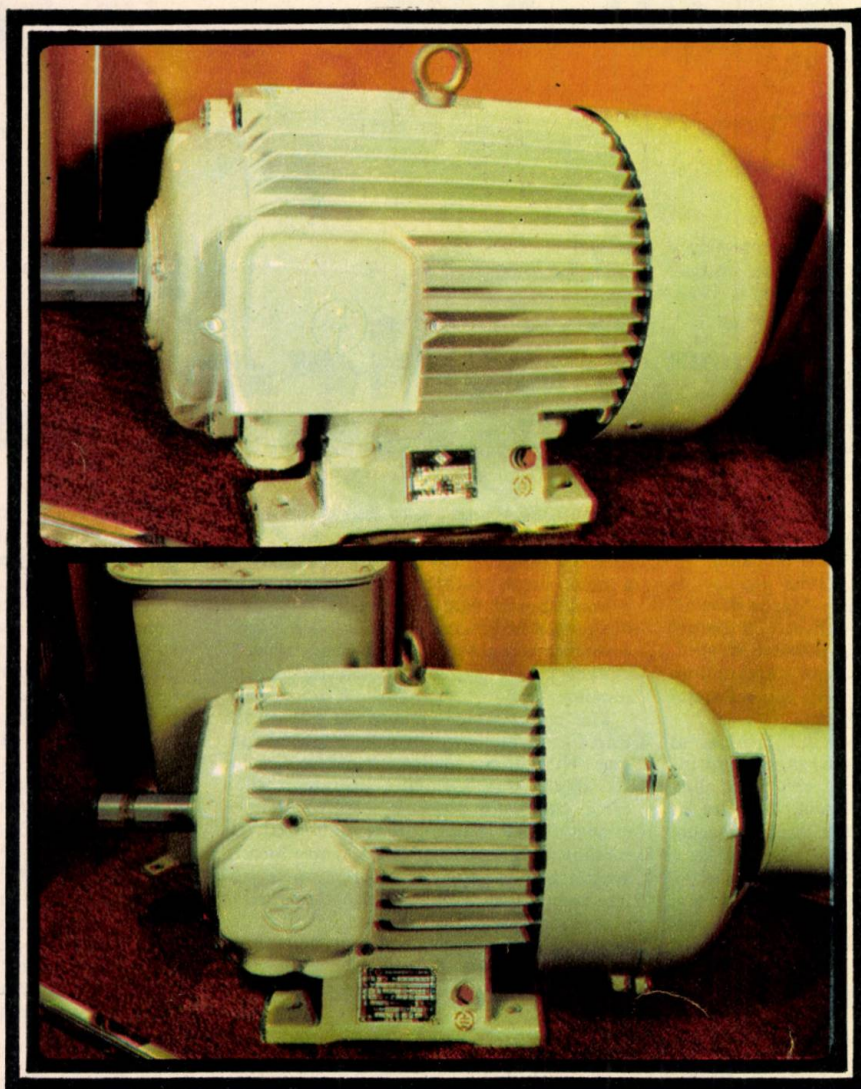
— Motoare asincrone trifazate cu rotorul în scurtcircuit, protecție IP 44,
IP 54.

0,250 ÷ 37 KW

— Motoare asincrone trifazate cu rotorul bobinat, protecție IP 44, IP 54.
5,5—22 KW

— Motoare asincrone monofazate cu rotorul în scurtcircuit cu fază auxi-
liară capacitivă de pornire sau permanent conectată, protecție IP 44.

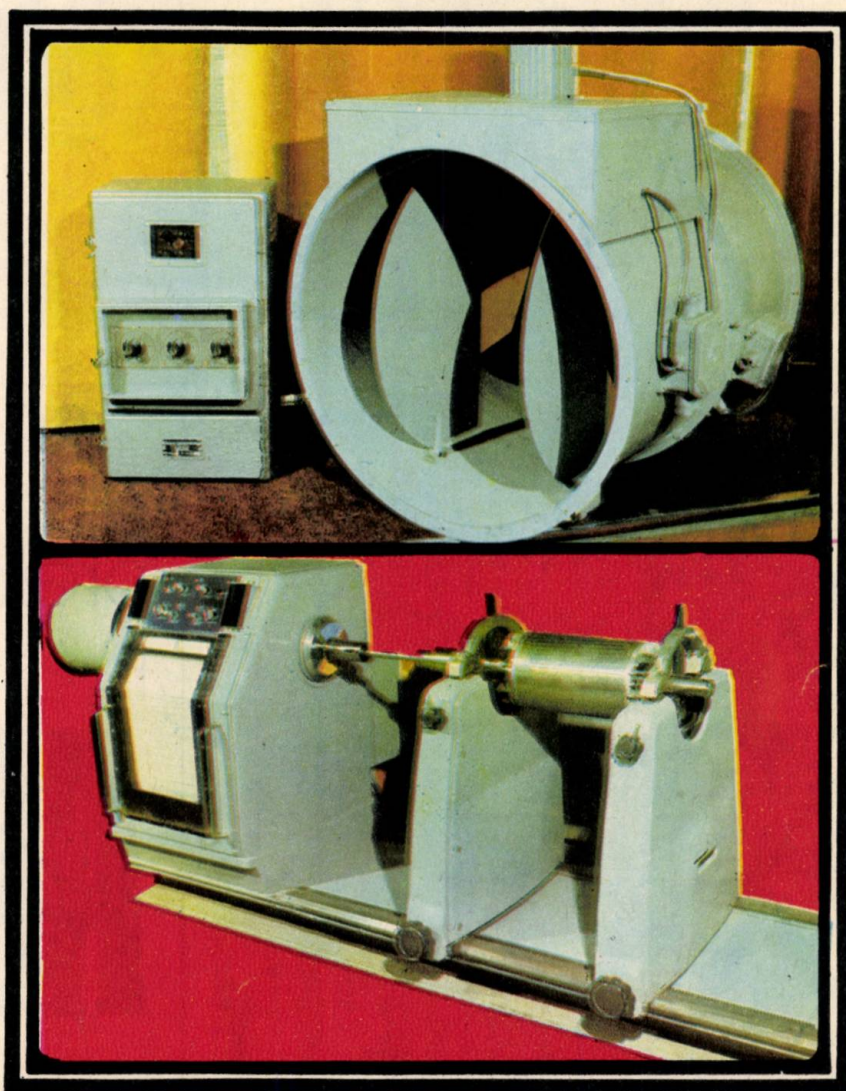
0,12 ÷ 2,2 KW

- Ventilatoare axiale cu regulator de debit pentru hale zootehnice VARD.
- Mașina MEEI — 012 destinată echilibrării rapide și precise a rotoarelor de mașini electrice și pompe centrifugale, a arborilor cotiți etc.

Sensibilitate maximă 2
Distanța între fuze $200 \div 1000$ mm
Gabarite $\phi 100 \div \phi 400$ mm
Greutate admisă $5 \div 100$ kg.

Premiul I

Ron KUNTZ (S.U.A.) ▶

Premiul II

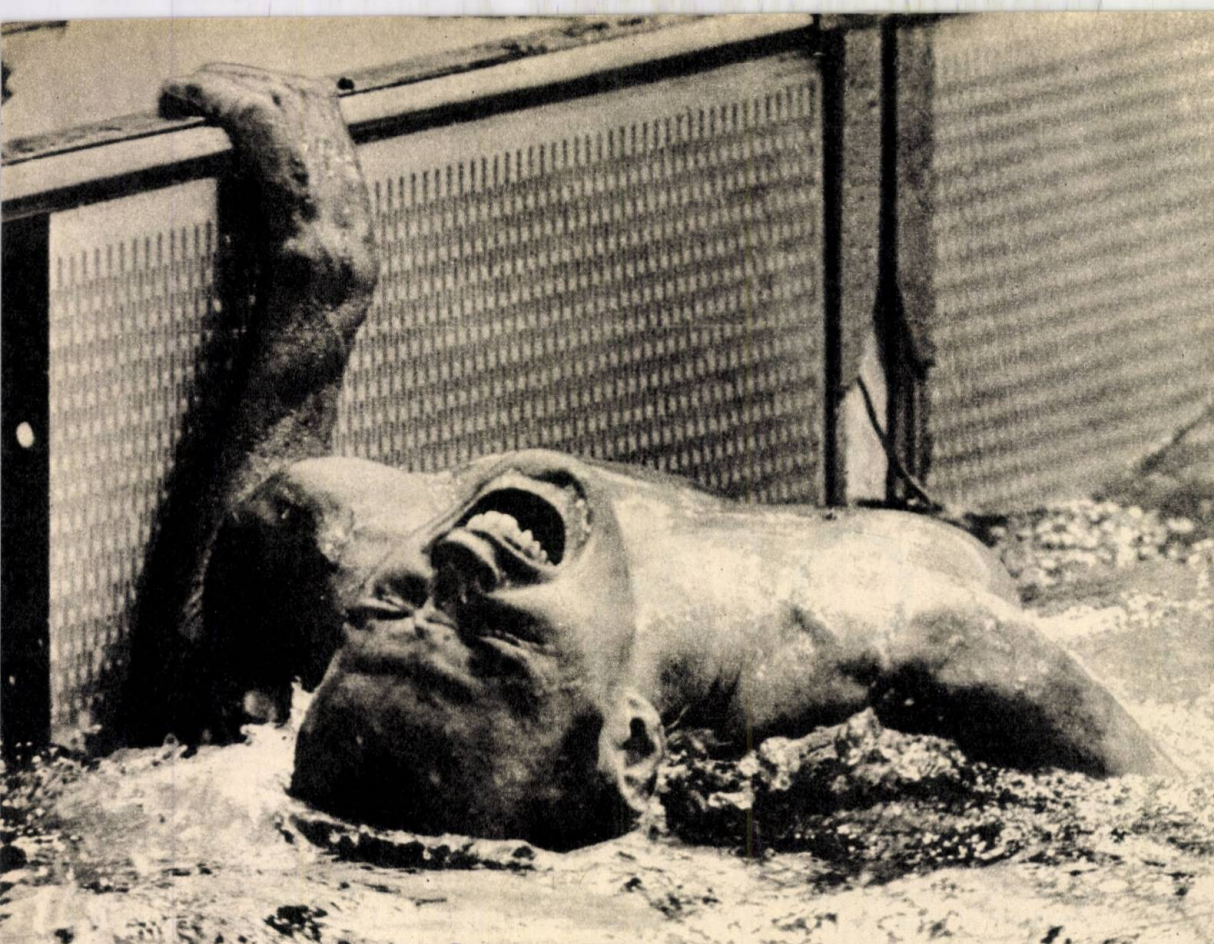
Robert LEGROS (Franța) ▼

premiile foto

AIPS

JOCURI OLIMPICE

◀ Premiul II
Cristian HANSEN
(Danemarca)

Premiul I
Oile SEIBOLD
(Suedia)

Premiul de originalitate: Heinz WIESELER (R.F.Germania)

La 27 martie 1974 se împlinesc 60 de ani de la înființarea Comitetului Olimpic Român, organism menit, după spusele întemeietorilor săi din anul 1914, «să promoveze ideile olimpice în România».

Încă de la primele încercări ale baronului Pierre de Coubertin de a reînvia Jocurile Olimpice, în rândurile susținătorilor săi s-a aflat și un român: prințul George Bibescu. Recunoscându-se meritele sale în activitatea desfășurată, de Pierre de Coubertin, George Bibescu este ales, în anul 1899, membru al Comitetului Internațional Olimpic (C.I.O.), din care face parte pînă în anul 1901. Din 1908, un alt reprezentant al sportului din România este ales membru al acestui for internațional: George A. Plagino.

Înființarea Comitetului Olimpic Român la 27 martie 1914 și afilierea lui la C.I.O. (19 mai 1914) a fost rezultatul firesc al dezvoltării educației fizice și sportului în țara noastră în anii de la începutul veacului XX. Astfel, între 1900 și 1914 au existat peste 20 de asociații care se ocupau, în principal, de «cultivarea gimnasticii», debarasată — după expresia lui C. Kirițescu — de exagerările acrobactice și de purismul gimnasticii suedeze. În anul 1912 a luat ființă o «Uniune română de sporturi atletice» care a început să organizeze campionate interșcolare de alergări, aruncarea greutății, sări-

include rugbyul în programul Jocurilor Olimpice.

Fără îndoială că între 1900 și 1914 s-au dezvoltat și alte ramuri sportive. Încheiem enumerarea lor amintind bobul care, apărut la primele concursuri (Brașov și Sinaia) din iarna 1909—1910, a devenit în deceniile următoare un sport care a adus țării noastre multe medalii.

Dezvoltarea sporturilor între 1900 și 1914 a dus, în primul rând, la crearea Federației Societăților Sportive din România (F.S.S.R.), care imediat după înființare a stabilit contacte cu C.I.O. Prin cererea de afiliere a C.O.R. la C.I.O. la 19 mai 1914 și anunțarea că delegații români vor participa la congresul olimpic din luna iunie a aceluiași an, Comitetul

Olimpic Român a intrat în marea familie olimpică. De aici înainte C.O.R. își va aduce contribuția sa la dezvoltarea olimpismului mondial.

Activitatea C.O.R. între cele două războaie mondiale s-a desfășurat în condiții vitrege, fără sprijin din partea autorităților. Realizarea ei la dimensiunile firești a fost posibilă abia în anii regimului nostru care, așa cum a rezultat și din «Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului», privește mișcarea sportivă ca pe o activitate de interes național, ca pe o parte componentă

MEMENTO OLIMPIC

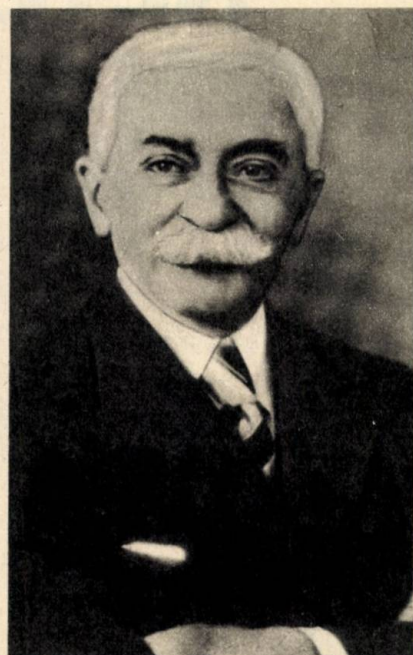
turi și marș. Cu cinci ani mai înainte, în 1907, se înființase «Clubul cicliștilor», sub auspiciile căruia în 1909 s-a desfășurat primul campionat de viteză și fond (pe distanța București-Ploiești). Luptele greco-romane au cunoscut, în aceeași perioadă, o puternică înflorire, concursurile culminând cu «internationale» organizate de dramaturgul Al. Davilla la Arenele Romane. În anul 1908 se înființează «Tenis-clubul român» și «Doherty-club». Tot în anii premergători primului război mondial apar în București echipele de fotbal Olympia, Roma și Colentina, în 1912 desfășurându-se un atractiv meci internațional cu Galatasaray din Istanbul. Rugbyul este inclus în programul «Tenis-clubului român», care a înființat la 2 mai 1910 o secție. La propunerea delegatului român, în 1912 C.I.O. va

a educației comuniste a tineretului, a maselor de oameni ai muncii.

Nu avem nici o îndoială că, folosind din plin sprijinul partidului și statului nostru, Comitetul Olimpic Român va desfășura o activitate susținută pentru ca la cele 18 medalii de aur, 21 de argint și 31 de bronz acumulate de reprezentanții noștri la Jocurile Olimpice, sportivii români să adauge alte prețioase medalii la cea de a XXI-a ediție a J.O. de la Montreal.

S.N.

PIERRE DE COUBERTIN, UN MARE PRIETEN AL ROMÂNILOR

Toată lumea știe că baronul Pierre de Coubertin a pus bazele Jocurilor olimpice moderne, că datorită activității sale ideile olimpismului au cucerit tineretul lumii, stimulând și contribuind la mai buna înțelegere dintre oameni, în spiritul păcii, al respectului reciproc.

Puțini sînt însă cei care știu că Pierre de Coubertin a fost un mare prieten al românilor, că a pus bazele primei «ligi» de prietenie Franța-România. În anul 1905, Pierre de Coubertin a scris în ziarul «Le Figaro» un articol intitulat «Prietenii noștri români» prin care propunea crearea unei ligi franco-române în scopul «dezvoltării prieteniei dintre Franța și România, pentru strîngerea relațiilor dintre cele două țări latine».

Ideea a fost salutată de numeroși oameni de cultură, artă și știință din România. Primul care a susținut ideea lui Pierre de Coubertin a fost George Bibescu, unul dintre

românii care au contribuit activ, ca prieten al baronului de Coubertin, la restabilirea Jocurilor olimpice. Au urmat: doctorul I. Cantacuzino (multă vreme colaborator al Institutului «Pasteur» din Paris), academicianul dr. D. Istrati, scriitorul Barbu Ștefănescu-Delavrancea, istoricul D. Xenopol, poetul Alexandru Macedonski, dramaturgul Alexandru Davila, A. Plăgino — care din 1908 va fi membru C.I.O. pentru România etc. În scrisoarea de răspuns adresată lui Coubertin se spunea, între altele: «Am luat cunoștință cu mare bucurie de articolul din «Figaro» și îmbrățișăm cu plăcere ideea creării unui grup de prietenie franco-român. Propunerea dumneavoastră răspunde celor mai fervente dorințe ale românilor, care au avut totdeauna cea mai vie și mai profundă afecțiune pentru Franța. Vă transmitem deplina noastră adieziune».

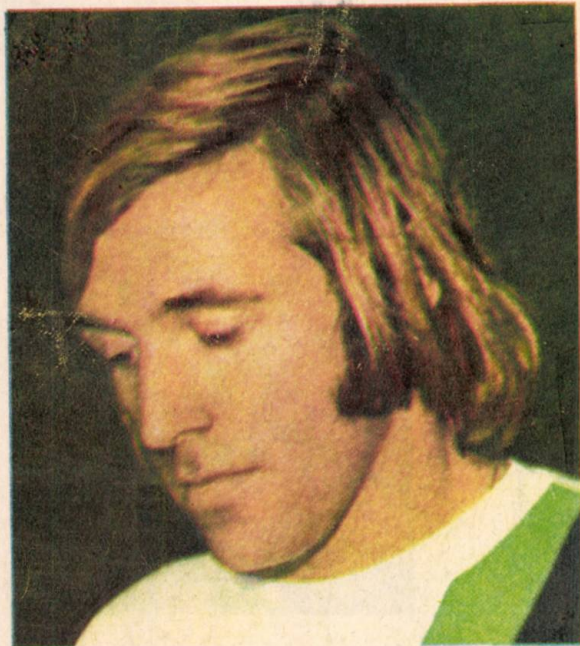
Ziarul «Le Figaro» a publicat scri-

soarea de răspuns la propunerea lui Coubertin, redacția marelui cotidian parizian fiind mîndră și bucură totodată să consemneze manifestația de simpatie a «traților latini de pe malul Dunării». În încheiere, ziarul cerea intensificarea activității pentru crearea «ligii de prietenie franco-române».

Comemorînd în anul 1974 opt decenii de la «Congresul pentru restabilirea Jocurilor Olimpice», congres care a avut loc la Sorbona, din inițiativa lui Pierre de Coubertin și șase decenii de la înființarea Comitetului Olimpic Român, este momentul să ne amintim cu recunoștință și de rolul jucat de «părintele Jocurilor Olimpice moderne» în promovarea relațiilor de prietenie dintre Franța și România, activitatea lui Pierre de Coubertin creînd un puternic curent de simpatie față de poporul român.

N.

NETZER

REDIVIVUS?

Vi-l mai amintiți? Nu se poate să fi uitat așa de repede această figură aparte în noianul de mari fotbaliști pe care-i urmărim cu aviditate, pironiți în fața micilor ecrane, în ceasurile lungi, de noapte, ale fotbalului televizat. Este cel care l-a suplinat pe Overath după «El Mundial» în formația R.F. Germania, fostul animator al echipei Borussia Moenchengladbach. Este Günther Netzer, fotbalistul «hors serie», cel cu plete blonde de viking, cu pași de uriaș, care aleargă în lungul și în latul terenului, ale cărui șuturi sînt necruțătoare, mingea pornind din piciorul său ca din tun. Nici nu-i de mirare.... Poartă nr. 47 la ghetele de fotbal!

S-ar crede că acest fotbalist cu plămîni de oțel și cu o astfel de vigoare se remarcă numai și numai prin forță. Dar, cu toții vom fi de acord că de atîtea și atîtea ori i-am admirat acuratețea execuțiilor tehnice, finețea driblingurilor și, mai cu seamă, precizia paselor. Pentru

un timp însă, acest veritabil corsar al terenurilor de fotbal a dispărut de pe gazon. Un accident la călcii, tratat superficial la început, s-a agravat și medicii i-au recomandat un repaus lung. Din păcate și această pauză forțată s-a dovedit ineficientă, astfel că a fost necesară intervenția unui renumit chirurg. Operația a reușit și există toate temeiurile pentru ca înfocații lui suporterii (ce greu s-au stins ecourile copiosului scandal declanșat de jocul cu Internazionale în Cupa U.E.F.A.) să-l vadă în curînd pe favoritul lor.

Gazetarilor, iscoditori și dornici de noutăți, au vrut însă să afle ce făcea între timp fotbalistul care cheltuia cu atîta generozitate o cantitate uriașă de energie la fiecare meci. Cum s-a adaptat unei perioade de inactivitate acest sportiv, care desigur că atunci cînd almanahul nostru iese de sub tipar, va alerga iarăși neobosit pe teren?

Ziaristii l-au găsit în prag de vară, stînd nostalgic în discoteca «Lovers-Lane» din Moenchengladbach. Hannelore, logodnica lui, cu care dirijează bunul mers al acestei discotecii, era lîngă el, alinîndu-i suferința provocată nu atît de intensă muncă fizică de readaptare, cît mai ales de depărtarea de gazon. Muzică, deci, în primul rînd. Apoi bicicleta și pescuitul. Antrenamente ușoare la început, iar seara destindere, tot cu ajutorul muzicii și al... cafelei «all'italiana», preparată de barmanul Pico, cel mai fidel prieten al lui Netzer, dar — deloc curios — cel mai fanatic susținător al lui... Internazionale Milano. Vă închipuiți care au fost raporturile dintre cei doi pe timpul aprigelor confruntări dintre Borussia Moenchengladbach și Internazionale Milano. Culmea este că la cel de al treilea joc, Netzer i-a plătit lui Pico drumul....

Acum, Pico are grijă de Netzer. El îi face un rezumat al tuturor cronicilor și comentariilor sportive, îi recomandă emisiunile la televizor, îl păzește cu strășnicie de asaltul admiratorilor sau, cum a fost cazul, de cel al gazetarelor zeloși. Solicitat, totuși, să-și spună părerea despre apropiatul «Weltmeisterschaft», Netzer, care din toamnă evoluează sub culorile clubului Real Madrid, a spus că va învinge echipa care va ști să adauge unei excelente pregătiri fizice și unei ambiții deosebite, o tehnică ireproșabilă, pentru ca jucătorii săi să poată manevra balonul în fracțiuni de secundă. Pronosticul lui? R.F. Germania! După care a completat malițios: «Și sper ca eu să nu fiu în tribună cînd se vor decerna medaliile de aur...» (c.a.)

În exclusivitate pentru „ALMANAHUL SPORTUL '74”

ANCHETĂ INTERNAȚIONALĂ

DESPRE VIITORUL JOCULUI CU BALONUL ROTUND LA CARE IAU PARTE 32 DE PERSONALITĂȚI DIN FOTBALUL MONDIAL, ANTRENORI, FOȘTI ȘI ACTUALI MARI JUCĂTORI, ARBITRI DIN 15 ȚĂRI.

Nu trebuie să fii un specialist pentru a constata că fața fotbalului se schimbă neîncetat.

Cîndva romantic, jucat pe apucate și cu echipament sărăcăcios, fotbalul s-a transformat neîncetat, iar această transformare — consumată sub ochii extaziați sau îngrijorați ai suporterului — nu ține — în principal — nici de caracterul tehnic al jocului, nici de cel tactic, nici măcar de viteza sau spectaculozitatea cu care sînt purtate acțiunile. Ea s-a desfășurat după legi greu de definit, legi care au acționat adesea — după regula perenă a vieții — în favoarea progresului.

Principala noutate a fotbalului de astăzi rămîne legată de uriașa importanță pe care a căpătat-o pretutindeni, de creșterea fabuloasă a ariei lui de influență.

În deceniul trecut, această foarte pitorească și plină de mister lume a fotbalului părea serios amenințată de pericolul apărărilor aglomerate, a „betonului”, a jocului negativist în care totul era subordonat rezultatului și în care golul — element care înseamnă pină la urmă rațiunea fotbalului — începuse să dispară de pe stadioane.

De cîțiva ani, lucrurile s-au schimbat în bine și, în orice caz, lumea fotbalului a devenit mai sinceră față de spectatori și — implicit — față de ea însăși. Se simte o oarecare evoluție, se pare că ieșirea din impas nu este departe, acum cînd sistemele defensive nu mai par suficiente și cînd toată lumea caută cu înfrigurare noi forme de atac. Într-un moment în care campioana lumii, Brazilia, întreprindea un derutant — din punct de vedere strategic — turneu pe bătrînul continent al fotbalului, întrebările pe marginea viitorului acestui joc s-au înmulțit, nimeni nemaiputînd să răspundă — măcar cu aproximație — încotro merge fotbalul, după ce reguli se va desfășura campionatul mondial din 1974.

Firește, se impune de la sine (și ne referim la cititorii foarte tineri) precizarea că, în judecarea — dacă putem spune așa — opiniilor exprimate să ținem seamă de rînduilele care guvernează mișcarea fotbalistică la care se referă invitații noștri și care le determină, la urma-urmei, punctul de vedere.

Prin intermediul telexului, telefonului sau, pur și simplu, al carnetului de reporter, am încercat să testăm pentru dv, stimați cititori, opinia publică fotbalistică asupra perspectivelor jocului cu balonul rotund, invitînd la cuvînt personalități de frunte din fotbalul mondial, punîndu-i pe toți în fața unei singure întrebări — dilemă:

ÎNCOTRO MERGE

FOTBALUL?

STANLEY ROUS (F.I.F.A.):

„LIPSA DE GOLURI POATE COM-
PROMITE PERSPECTIVELE FOT-
BALULUI”

— Președinte al F.I.F.A., una dintre cele mai mar-
cante personalități din istoria fotbalului, joc cărui i-a
dedicat — ca jucător, arbitru și oficial — peste 50 de ani
de viață.

„Nu numai fotbalul, dar și alte discipline sportive au
cunoscut în ultima vreme o dezvoltare extraordinară,
căpătînd o fantastică popularitate. La aceasta a contri-
buit, înainte de toate, televiziunea, care a făcut din noi
— vrînd-nevrînd — suporterii angajați. Creșterea acestei
popularități este, neîndoios, un fenomen pozitiv, dar
televiziunea a adus cu ea și procese negative, între care
cel mai dureros este cel al îndepărtării publicului de
pe stadion. Or, un meci de fotbal fără public își pierde

din sens și — în orice caz — numărul redus de spectatori influențează în rău spectacolul sportiv.

Care sînt perspectivele imediate ale fotbalului? Greu de spus, mai ales acum, cînd multe cluburi au dificultăți materiale din ce în ce mai mari. Televiziunea, care a contribuit la popularizarea unor sporturi — eum ar fi, în Anglia, călăria — se află, în mare măsură, la baza acestor dificultăți. Viitorul fotbalului depinde foarte mult de modul în care va fi soluționată problema televizării meciurilor și a neajunsurilor materiale care decurg din această operațiune. Am mai spus acest lucru și îl repet: pe vremea cînd eram eu jucător activ și, mai apoi, arbitru, în Anglia existau mai multe cluburi de fotbal, mai multe echipe și mai mulți fotbaliști... Totuși, nu vreau să mă arăt pesimist. Este cert că fotbalul va progresa și se va extinde, dar viitorul lui este legat nemijlocit de spectacolul sportiv. Din acest punct de vedere, brutalitatea va trebui să dispară, iar echipele vor trebui să joace tot mai ofensiv și să înscrie cît mai multe goluri. Lipsa de goluri poate compromite viitorul fotbalului”.

JOAO HAVELANGE (Brazilia):

„NUMĂRUL PARTICIPANTELOR
LA TURNEUL FINAL AL C.M.
TREBUIE MĂRIT LA 20!”

— Președintele C.B.D. (Confederația braziliană a sporturilor) și în același timp președintele Federației braziliene de fotbal, omul sub conducerea căruia soccerul brazilian a devenit triplu campion mondial. În vîrstă de 57 de ani, este singurul contracandidat (cu mari șanse, se pare) la postul de președinte al F.I.F.A., deținut în momentul de față de englezul Stanley Rous.

„Răspunsul la această întrebare aș dori să-l încep vorbind despre progresul neîntrerupt pe plan mondial pe care fotbalul îl înregistrează de la data primei Cupe Mondiale și pînă astăzi. Cînd a fost organizată prima competiție cu caracter de Campionat mondial — în 1930, și tîin să reamintesc că România a făcut parte din țările fondatoare ale acestei întreceri — F.I.F.A. număra 40 de federații afiliate (astăzi sînt 141!). Puțini erau atunci cei care acordau o șansă serioasă Cupei Mondiale. Dar iată că ea nu numai că a supraviețuit chiar și celui de al doilea război mondial, ci a constituit și un motor puternic care a tras fotbalul mereu înainte, lupta pentru o cît mai reușită prezentă în întrecerea fotbalistică mondială devenind principalul obiectiv al federațiilor naționale. Iată de ce cred că răspunsul la întrebarea dv este strîns legat de felul cum va evolua ca structură Cupa Mondială. Spunînd aceasta mă refer în primul rînd la necesitatea lărgirii ei — în faza finală —, pentru o participare mai numeroasă, trecîndu-se de la 16 echipe la 20 sau chiar 24. În cadrul „Cupei Independenței” organizată de către Brazilia, noi am experimentat acest lucru, competiția desfășurîndu-se exact după sistemul turneului final al unei Cupe Mondiale, în același număr de zile (23), dar pe mai multe stadioane. Mărirea numărului de echipe în turneul final va fi o acțiune stimulativă pentru multe federații, care acum știu de la început că șansele de participare ale echipelor lor naționale sînt minime. Un studiu pe care l-am făcut arată că pînă acum, de regulă, dintre cele 16 finaliste, 12 participă aproape cu regularitate, doar patru locuri fiind de fapt acordate „prin licitație” celorlalte echipe reprezentative. Să mărim numărul acestor locuri la 8

și sînt sigur că fotbalul va avea numai de cîștigat în Africa, în Asia, în Oceania, în America Centrală și de Nord și chiar în Europa și America de Sud. Acest lucru stă în putința noastră, a celor care ne ocupăm de el. În plus, pe viitor F.I.F.A. va trebui să se îngrijească mai îndeaproape — în sensul trîmterii unor tehnicieni, pregătitori fizici, medici etc. — și de zonele mai puțin dezvoltate. Toate acestea vor face, în mod indiscutabil, ca fotbalul să meargă mereu înainte.

Deci, în concluzie, cred că fotbalul se îndreaptă, dacă se poate spune așa, spre o „universalizare”, ca sport al întregului glob, cîștigînd noi adepți și contribuind, pe măsura posibilităților sale, la crearea unor surse de divertisment și în zone aflate pînă acum în afara „circuitului fotbalistic”. Totodată, se creează în aceste arii o mișcare social-economică ce nu poate fi de neglijat: construirea de mari stadioane, hoteluri, complexe sportive etc., etc.”.

HELMUT KÄSER (secretar general al F.I.F.A.):

„FOTBALUL NU ESTE PENTRU AFACERIȘTI”

— Dr. H. Käser (Elveția) este o personalitate foarte cunoscută în fotbalul mondial. De mai bine de 10 ani ocupă funcția de secretar general al Federației internaționale de fotbal (F.I.F.A.). Face parte din mai multe comisii ale forului fotbalistic mondial suprem.

„Fără nici o îndoială, fotbalul este unul dintre sporturile cele mai populare din lume, dacă nu chiar cel mai popular. Acest lucru se explică prin fascinația ce o exercită atît asupra celor care îl practică, cît și asupra spectatorilor. Motivul ar putea fi găsit și în simplitatea regulilor de joc, care n-au suferit modificări importante de multe decenii.

Între 20 și 25 de milioane de tineri se situează numărul practicanților fotbalului și 99 la sută dintre ei sînt puri amatori, avînd numai gustul efortului, dublat de voința de a da ce pot mai bun, de a se măsura cu prietenii în virteful unui joc sportiv, gata chiar de a se supune unei discipline stricte pentru a avea mai mult succes. Toate valorile umane susceptibile de perfecționare prin sport găsesc în fotbal posibilitățile ideale de dezvoltare. Acest lucru este valabil pentru toate nivelurile jocului: de la pitici la juniori, de la amatori la profesioniști.

Toate aceste lucruri duc la logica concluzie că fotbalul este nemuritor. Trebuie să admitem totuși faptul că anumite pericole s-au ivit la orizont, asupra cărora sîntem nevoiți să medităm cu atenție. Pericolul vine în primul rînd de la cei care au uitat deliberat că fotbalul este un sport, preferînd să-l încorporeze în domeniul „show-bussiness”-ului. Va trebui să-i punem în gardă pe acei jucători care tind să-și dozeze eforturile în funcție de importanța remunerației de tip „sunător”, contra unor pericole care se vor ivi dacă limitele vor fi depășite. Atunci, dacă așa ceva se va produce, fotbalistul va înceta să mai fie considerat un sportiv, ci mai curînd un mercenar care o dată cu trecerea timpului va fi lipsit de stima generală. Sportul nu are rațiuni de existență decît dacă servește dezvoltării armonioase a facultăților fizice și intelectuale. Lucru, dealtfel, deja proclamat cu 2 000 de ani în urmă de marele scriitor roman Juvenal: „Trebuie să ne închinăm zeilor pentru ca într-un corp sănătos un spirit sănătos să locuiască”. Dacă acest țel este urmărit, să sperăm chiar atins, viitorul fotbalului nu este compromis”.

DR. MIHAJLO ANDREJEVICI (F.I.F.A.):

„FOTBALUL VIITORULUI ÎN
GHETE... ADÎNCI!”

— Președintele Comisiei medicale din cadrul F.I.F.A., membru activ al Federației iugoslave de specialitate.

„Perspectivele care se deschid în fața fotbalului nu sînt, cred eu, prea trandafirii, astăzi, într-un moment în care brutalitatea a devenit un fenomen de mari proporții și cînd jocul în sine a prins contururile unei lupte oarbe pentru puncte. Cred că pentru dinamizarea acestui joc, o primă măsură ar consta în modificarea unor prevederi din regulamentul actual. S-a făcut multă vîlvă pe marginea modificării legii ofsaid-ului, dar toate încercările de pînă acum au arătat că această prescripție este încă greu de schimbat, făcîndu-ne să ne gîndim doar la o carecare „îmblînzire” a ei.

Personal, consider că pentru dinamizarea jocului trebuie găsită o soluție care să pună capăt tocmai brutalității și aici ar trebui să zăbovim cu mai multă atenție asupra unor eventuale schimbări regulamentare. Mă gîndesc, în primul rînd, la desființarea așa-ziselor „ziduri”, astfel încît o infracțiune comisă în preajma careului să capete un grad mult mai mare de pericolitate pentru echipa în culpă.

Ca președinte al Comisiei medicale, aș vrea să știți că forul nostru face eforturi considerabile pentru a convinge diversele federații naționale că este în interesul jucătorilor să poarte ghetă cît mai adînci, cu carîmbul cît mai înalt, singurele care îi pot proteja de accidentări la glezne, locul cel mai urmărit de crampoanele apărătorilor. Fotbalul de peste cîțiva ani se va juca — cred — în ghetă foarte adînci...”

ARTEMIO FRANCHI (U.E.F.A.):

„PESTE 10 ANI, AFRICA ȘI ASIA
SE VOR MĂSURA DE LA EGAL
LA EGAL CU ORICINE!”

— Doctor în drept, președinte al Federației italiene de fotbal, Artemio Franchi este, începînd din iunie 1973, noul președinte al Uniunii Europene de Fotbal-Asociație.

„Fotbalul va merge mult mai departe decît ne putem imagina. E drept, în unele țări s-a înregistrat în vremea din urmă un eveniment neașteptat: o criză a jocului și, de aici, a spectatorilor. Așa ceva s-a întîmplat în Franța, în Elveția, în Norvegia și, într-o oarecare măsură, în R.F. Germania. În alte țări însă, ca Italia sau Anglia, a fost de notat o neîbătută creștere de interes. În general, pot afirma că, la această oră, fotbalul este sănătos, fiind un joc fără egal din punct de vedere al popularității. N-am să mă opresc aici: eu cred că fotbalul va atinge dimensiuni de popularitate incredibile, în primul rînd prin extinderea lui în Africa și Asia. Deși pe aceste teritorii fotbalul a fost abia descoperit, se vorbește de el cu entuziasm, se caută ameliorări tehnice, se exprimă dorința măsurării forțelor cu maestrii europeni sau sud-americani. Peste un deceniu aproximativ, echipele africane își vor putea măsura forțele de la egal la egal cu cele mai bune formații din lume. Mă gîndesc, în primul rînd, la Asia pentru că Federația din China și-a exprimat dorința de a reîntra în F.I.F.A. Toate aceste elemente vor declanșa un nou și crescînd interes, o simbioză de tehnică se va etala — și de aici largi perspective pentru jocul de fotbal”.

ANGELO NICULESCU (România):

„ÎN CURÎND, POSTURILE VOR
DISPĂREA...”

— Antrenor federal, președinte al Colegiului de antrenori. Între 1965 și 1972 a fost selecționer al echipei naționale care a participat la turneul final al C.M. din Mexic, în 1970.

„Sînt sigur că fotbalul merge spre progres. Este vizibilă continua perfecționare a jocului, prin creșterea elasticității formațiilor în primul rînd: mișcare mai dinamică în teren, în funcție de fazele de joc, atît în apărare, cît și în atac.

În curînd, posturile vor dispărea ca fond; nu va rămîne decît forma, necesară pentru identificarea jucătorilor în teren. Încă de astăzi a început să se vorbească din ce în ce mai puțin de extreme dreapta sau stînga, de fundași centrali sau laterali. Echipele au început să se împartă numai în apărători și atacanți...”

Mișcarea va deveni tot mai dinamică, pentru asigurarea superiorității numerice și în momentele de apărare, și în cele de atac. În acest fel, sînt convins că și spectaculozitatea meciurilor va crește, partidele de venind mai colorate, deci mai gustate de public.

S-au făcut pași mari și pentru ieșirea din încorsetarea sistemelor tactice adoptate de majoritatea echipelor. Jocul ofensiv a început să aibă din nou trecere, iar do vada cea mai bună este că în Mexic echipele „de atac” au fost recompensate. Vreau să remarc în acest sens eforturile remarcabile ale F.I.F.A., care a organizat cursuri periodice pentru antrenori în care se cultivă mai ales jocul ofensiv. Rezultatele se vîd pînă și în Italia, pînă nu de mult „campiona” jocului de apărare, negativist”.

VITAL LORAUX (Belgia):

„...ARBITRII NU SÎNT AJUTAȚI
DE NIMENI”

— Cel mai bun arbitru belgian, „cavaler al fluierei” de renume mondial, a condus numeroase întîlniri de prestigiu, între care o finală a „Cupei campionilor europeni”.

„Eu cred în viitorul fotbalului, care n-a atins apogeul nici măcar în Europa, teritoriu pe care se situează deja la un înalt nivel. Lui îi mai rămîn multe de făcut în alte continente, în Asia și Africa în principal, zone în care fotbalul este în plină expansiune.

Din nefericire, în Europa peisajul a devenit mai sumbru în ultima vreme. Datorită faptului că spectacolului i se acordă tot mai puțină atenție, brutalitatea a căpătat pe terenuri o ascendență formidabilă. Eu nu sînt împotriva angajamentului fizic, dar acesta trebuie utilizat cu măsură. Aud adesea oameni spunînd că cei mai buni sînt jucătorii care știu să se bată. Dar, din păcate, prea adesea acest cuvînt capătă sensul strict literar. Este adevărat că, nu o dată, atunci cînd un jucător corect pierde balonul pentru că a căutat să nu-și lovească adversarul, el este tras la răspundere de antrenor și conducător.

Din punct de vedere tehnic, este evident că jucătorii au o abilitate sporită și că aceasta se va perfecționa, cîci acesta este sensul vieții. În sfîrșit, mă întreb ce au de făcut arbitrii în această galeră, care este fotbalul de azi... Ei vin cu cunoștințe tactice remarcabile și cu un bun bagaj de voință, dar nu sînt ajutați de nimeni. Sînt singuri!

Am încredere în viitorul fotbalului, dar este de o urgență necesitate ca toată lumea să se ocupe de acest viitor”.

ALBERT SESTERNEV (U.R.S.S.):

„EXEMPLUL CLASIC: AJAX AMSTERDAM”

— Fost stoper și căpitan al reprezentativei sovietice, în momentul de față antrenor al formației de juniori a clubului T.S.K.A. Moscova.

„Fotbalul devine din ce în ce mai atrăgător; acest lucru se observă cu atât mai pregnant în ultimul timp, când în jocul cu balonul rotund a început să se îmbine fericit tehnica și pregătirea athletică. Exemplul cel mai clasic: Ajax Amsterdam. După sincera mea părere, dezvoltarea celui mai popular sport se va petrece în special în domeniul desăvârșirii tehnice”.

GEORG BUSCHNER (R.D. Germană):

„UN IMPERATIV — MĂRIREA RITMULUI DE JOC!”

— Fost internațional, profesor de istorie a sportului, antrenorul echipei naționale a R. D. Germane.

„Marea criză a fotbalului, despre care se vorbește de ani de zile, nu se adevărește. Dimpotrivă, pot spune că în ultimii ani, de când a fost abandonat sistemul apărării excesive, fotbalul a cunoscut în toate țările un avânt, un plus de spectaculozitate care a cucerit oameni de toate vârstele. Dacă stadioanele nu sînt pline la unele meciuri, aceasta nu înseamnă că jocurile au devenit mai puțin atractive. Cred că această problemă ține mai mult de comoditatea omului zilelor noastre, care preferă să urmărească la radio sau la televizor partidele care îl interesează. Dacă facem un calcul, cit de sumar, adunînd numărul celor care asistă direct la meci cu cei care urmăresc partidele de acasă, vom ajunge la cifre cu mult mai mari decît acum 10 ani! Aceasta înseamnă că popularitatea fotbalului este în creștere. Și fotbalul propriu-zis continuă să fie în progres, pentru că, după părerea mea, se perfecționează necontenit pregătirea fizică, tehnică și tactică a jucătorilor. Ca și în atletism sau natație, unde performanțele se măsoară în secunde și metri — și evidente ele sînt în continuă evoluție — și în fotbal, poate fără să ne dăm seama, există progrese evidente. Firește, mai avem multe de făcut, în special în ceea ce privește mărirea ritmului de joc, care consider că este esențială în crearea unui spectacol fotbalistic de înaltă ținută”.

RAYMOND KOPA (Franța):

„DE UN SINGUR JOC SE LEAGĂ PREA MULTE INTERESE...”

— Fiu de miner, de origină poloneză, Raymond Kopa — sau, mai scurt, Kopa, așa cum s-a făcut cunoscut întregii lumi fotbalistice — și-a legat numele de epoca de glorie a echipelor de club Stade de Reims și Real Madrid. Este decanul selecționărilor în reprezentativa Franței. Supranumit de ziaristi „regele driblingului”, a părăsit gazonul aproape la vîrsta de 40 de ani.

„Fotbalul nu va putea progresa în afara construirii unor atacuri cit mai frumoase, elaborate rațional și avînd ca punct de plecare pe însuși portarul. Pentru ca această construcție să fie posibilă și reală este obligatoriu ca atacanții să fie numeroși și nu izolați. În plus, mă declar neliniștit față de actuala cale pe care se îndreaptă fotbalul. Violența

se instalează pe toate stadioanele. În această privință, chiar și echipele mici urmează modei, imitînd marile cluburi, care dau un exemplu iritant și deplorabil. Mai cred că arbitrajul trebuie să de vină mult mai sever decît este, dar în prezent se leagă de un joc atîtea interese materiale încît este greu de crezut că se poate arbitra într-o manieră într-adevăr corectă. Sper că „mondialele” din 1974, din R.F. Germania, ne vor reconcilia cu jocul frumos care este pînă la urmă singurul fotbal adevărat”.

KARL RAPPAN (Elveția):

„NU CÎȘTIGAREA UNOR SUME FABULOASE, CI CREȘTEREA SPIRITULUI DE LUPTĂ!”

— Fost antrenor al echipei naționale, părintele celebrului „Jucător elvețian”, în prezent director tehnic în federația de specialitate.

„Mulți cred că problema esențială în fotbal este legată de beneficiile materiale ale jucătorilor și antrenorilor. Eu nu sînt adeptul acestei păreri. Fără îndoială că un jucător și un antrenor trebuie să aibă condițiile normale de viață și pregătire. Dar esențialul nu constă în cîștigarea unor sume fabuloase. Comercializarea fotbalului ar duce acest sport pe căi greșite. Progresul fotbalului va consta în mărirea spiritului de luptă al jucătorului, în tactica ofensivă pe care o vor adopta echipele. Acest progres va fi posibil cînd se va intensifica pregătirea, cînd toți jucătorii vor fi conștienți că spectacolul creat pe gazon va atrage tot mai mulți admiratori. Există și la ora actuală asemenea formații care pot oferi spectacole încîntătoare, și ca să dau doar cîteva exemple, voi aminti de reprezentativa Braziliei, de Ajax Amsterdam și Bayern München. Și, sînt convins, că tot mai multe echipe vor adopta un sistem ofensiv prin care se vor evidenția, fiind mult apreciate la viitoarea ediție a Campionatului mondial, din 1974”.

MILUTIN SOSKICI (Iugoslavia):

„ANGLIA M-A CONVINS CĂ FOTBALUL E UN JOC ETERN”

— A apărut poarta reprezentativei iugoslave de 52 de ori. Jucător la Partizan Belgrad (485 de partide) și F.C. Köln (189 de jocuri). Antrenor la O.F.K. Beograd.

„Am făcut parte din generația de jucători a Iugoslaviei care a reușit un loc IV la Campionatul Mondial din Chile (1962), iar cu echipa mea de club, Partizan, am ajuns în finala C.C.E. (mai, 1966). Deci, ca jucător, satisfacții aproape depline. Și, totuși, fotbalul din ultimii ani pe continent, și mai ales la noi, m-a decepționat. Schematismul în joc, lacătele și betoanele, comercializarea și goana după rezultate cu orice preț, lipsa de dragoste față de jocul propriu-zis l-au sărăcit și au diminuat enorm din frumusețea acestui sport minunat. Publicul a început să fugă de pe stadioane.

Apoi, am plecat la specializare în Anglia — un an întreg. Ceea ce am văzut acolo nu numai că mi-a întărit credința că fotbalul este un joc etern, dar m-a convins că așa cum se joacă în unele țări (de exemplu, pentru moment, în Iugoslavia), această manieră nu poate dura, criza va trebui să treacă. Nu m-am gîndit rău, cred. Avem astăzi posibilitatea să constatăm o îmbunătățire evidentă, în primul rînd în felul cum sînt „reasezați” jucătorii în teren. Se părăsesc pozițiile defensive. Se caută din nou poarta și golul este din nou la modă, dacă mă pot exprima așa.

Cind vom ajunge la entuziasmul englezilor în modul cum se pregătesc și cum joacă și vom simți suflul entuziast al tribunelor de pe stadioanele din Anglia, vom înțelege forța și minunăția acestui „sport-rege”. Nu, Brazilia nu va juca așa cum a făcut-o în turneul din Europa. A fost un „moft” al lui Zagallo, care parcă spunea europenilor: „Priviți, putem și noi așa, dar ce urit este!” Münchenul va însemna un mare pas de ieșire din criză. Sint entuziașt din fire și am ieșit cu bine din spaima pe care am tras-o vizionînd meciurile anilor trecuți. Da, jocul de fotbal va triumfa din nou și spectatorii se vor întoarce pe stadioane, nu numai pentru curiozitatea rezultatului, ci și pentru jocul propriu-zis”.

LIUBEN ANGHELOV (Bulgaria):

„MEDICINA ȘI CHIMIA VOR DEVENI FACTORI PRIMORDIALI!”

— De 44 de ori internațional A în anii '30, extremă dreaptă la clubul „A.S.-23” Sofia. A înscris în echipa națională a Bulgariei (în care a debutat la 17 ani!) exact 25 de goluri, record care stă și astăzi în picioare.

„Înclin tot mai mult să cred că într-un viitor nu tocmăi îndepărtat medicina, și în mod deosebit chimia, vor deveni factori primordiali în dezvoltarea fotbalului. Stimularea exagerată, prin luarea de diverse medicamente în timpul antrenamentelor și meciurilor va afecta fără îndoială puritatea jocului cu balonul rotund. Nu este exclus, după părerea mea, ca peste 10-15 ani cînd se va vorbi despre fotbal să se înțeleagă pe loc admini. trarea de tablete cu efect stimulatîv... Pe timpuri, cînd eram în floarea tinereții, fotbalul reprezenta dragoste și demnitate, astăzi însă el s-a transformat în interese materiale, iar cei care-l practică parcă simt o povară cînd sînt nevoiți să apară pe teren. Avînd în vedere și mediul super-tehnic în care crește generația tînără de azi din întreaga Europă, căreia i se oferă foarte multe atracții și plăceri în afara fotbalului, consider că jocul acesta atît de iubit de noi va pierde tot mai mult din posibilitățile de constrîngere și de respectare a unui regim adecvat. Poate, într-un viitor destul de apropiat, fotbalul va deveni un privilegiu al popoarelor viguroase, pline de energie, de pe continentul african...”

JOSÉ VILLALONGA (Spania):

„JUCĂTORII «DE IMPORT» MAI MULT STRICĂ...”

— În prezent secretar general al Uniunii centrale de educație fizică și exerciții, profesor de fotbal, director al Colegiului național al antrenorilor. Fotbalul spaniol a atins cota sa cea mai înaltă în 1964, cînd echipa națională — sub conducerea lui Villalonga — a cucerit titlul de campionă europeană pe națiuni.

„La noi, viitorul apropiat al fotbalului este în mod indisolubil legat de prezența, începînd din toamnă acestui an, a jucătorilor străini. Nu este pentru prima oară cînd se întîmplă un astfel de lucru în fotbalul spaniol și consecințele n-au fost niciodată prea favorabile. Părerea mea este că niciodată în fotbalul unei țări jucătorii străini nu contribuie cu nimic la ridicarea lui. Dimpotrivă! Ei sînt aceia care imprimă primii stilul de joc economicos, fără să se îngrijească cituși de puțin de calitatea spectacolului. Ce va deveni echipa națională a Spaniei peste cîtiva ani? Probabil că ea va putea fi cu ușurință învinsă de oricare dintre cluburile mari...”

În lume, sint convins că jocul se va înăspri merem, pentru că fotbalul a încetat de mult să mai fie un joc, ci doar o bătălie pentru puncte, pentru poziție, pentru bani. Cînd vom depăși o astfel de mentalitate, este greu de spus. Poate numai cînd popularitatea celui mai iubit dintre sporturi va scădea vizibil, fotbalul devenind din nou un sport ca toate celelalte sporturi...”

FRANTISEK PLANICKA (Cehoslovacia):

„PERIOADA DE IMPAS VA TRECE!”

— De 74 ori internațional cehoslovac, unul dintre cei mai renumiți portari ai lumii în anii dinaintea celui de-al II-lea război mondial.

„Fotbalul va trăi întotdeauna. Sint de părere, însă, că în zilele noastre dragostea jucătorilor față de club a scăzut și din această cauză randamentul lor este mai mic. Pe vremea mea, jucătorul era legat trup și suflet de o echipă, în timp ce azi lui îi este egal dacă joacă la Praga, Bratislava sau Brno...”

Voi mai aminti și de faptul că pentru mulți tineri fotbalul nu mai este un joc atît de tentant ca pe vremea mea, deoarece preocupările sint de-acum altele, mai moderne... Mă refer la sporturile cu motor (automobilism, motociclism, aviație etc.) care cunosc o popularitate din ce în ce mai largă. Dar, totuși, fotbalul nu va muri niciodată, chiar dacă în prezent el trece printr-o perioadă de impas, manifestată prin jocuri mai puțin spectaculoase, prin micșorarea numărului de spectatori și prin scăderea numărului de goluri. O redresare este imperios necesară și ea va veni, cu siguranță, cînd jucătorii vor fi conștienți că numai printr-o dăruire totală vor contribui la mărirea spectaculozității jocului. Voi fi fericit să mă aflu pe un stadion arhiplin pentru a urmări un meci internațional de înaltă factură tehnică. Spun acest lucru pentru că-mi amintesc cu plăcere de ambianța extraordinară de la semifinala Campionatului mondial de fotbal din 1934, din Italia, cînd apăram buturile echipei noastre naționale”.

CORNEL DINU (România):

„CRED CĂ SE IMPUN UNELE MODIFICĂRI ÎN REGULAMENT”

— Actualul căpitan al echipei reprezentative a României, din care a făcut parte de peste 30 de ori pînă în prezent. În vîrstă de 25 de ani, jucătorul echipei „Dinamo București” este cel mai tînăr participant la ancheta noastră.

„Se vorbește astăzi tot mai mult despre o oarecare criză a popularității fotbalului, dar problema mi se pare pusă în mod fals. Normal, ca în orice evoluție, fotbalul acuză — poate — un moment mai dificil, dar în nici un caz nu este momentul unei generalizări. În unele părți spectatorii sint mai numeroși, în altele mai rari...”

Sint sigur că anii care vor veni vor aduce cu ei desființarea posturilor din teren, fotbalistii urmînd să joace faza, indiferent de numărul de pe tricou. Asta va conduce, probabil, la o dinamizare a jocului, la dezvoltarea fotbalului-spectacol, pe care publicul îl așteaptă cu sinceritate. Dar modificarea de tactică despre care pomeneam nu va fi suficientă, cred, ca să asigure fotbalului șansa de a cuceri mulțimile: am senzația că se impun cîteva schimbări ale regulamentului, menite tocmai să facă jocul mai cursiv și mai spectaculos. Mi-e greu să prevăd cu exactitate despre ce va fi vorba, dar bănuiesc că legea ofsaid-ului va

trebui schimbată, în sensul că va fi lărgită. Poate că încercările pe care le fac englezii la această oră în privința limitării ofsaid-ului la linia careului de 16 m reprezintă o soluție judicioasă. Cred, de asemenea, că repunerea mingii de la margine, clasicul out, se va executa în viitor cu piciorul, devenind astfel o lovitură mult mai periculoasă. Oricum, peste câțiva ani, fotbalul se va juca după un regulament oarecum diferit față de cel de astăzi...”

PETER DUCKE (R.D. Germană):

„ÎNAINȚAȘII AU INTRAT ÎN DREPTURI”

— De 57 ori internațional în prima reprezentativă, astăzi căpitan al selecției.

„De 14 ani evoluez în prima divizie a țării și am constatat în această perioadă mai multe faze: când am început să joc, meciurile erau mai statice, mai lente, apoi s-a pus accent mai mult pe apărare, și în fine, în ultimii ani, înaintașii au intrat în drepturile lor, acordându-li-se importanța cuvenită. Acum mă pot mișca mai liber în careul advers, pot să-mi fructific fantezia, nemăifiind stingerit de marcajul atât de sever, om la om, care era vestitul „catenaccio” (n.r. lacăt)... Este interesant de remarcat faptul că astăzi un jucător din linia mediană poate fi și un excelent realizator. Mă refer la golgeterul campionatului nostru, Kreische, care — deși mijlocas — este de trei ani primul pe lista celor mai productivi marcatori!

Jucătorul modern trebuie să fie astăzi universal, iar marcarea golurilor nu mai este apanajul înaintașilor. Sunt adeptul jucătorului multilateral, care trebuie să fie la fel de bun în apărare, la mijlocul terenului, în acțiunile ofensive și în cele de finalizare. O echipă cu 10 jucători universali va crea un spectacol de mare valoare, iar viitorul fotbalului rămâne — neîndoios — legat de șansa de a se impune a acestui spectacol sportiv”.

KAZIMIERZ GORSKI (Polonia):

„VA FI LA FEL CA LA HOCHEI!”

— Antrenorul actual al echipei naționale. A reușit — împreună cu echipa olimpică a Poloniei — să cucerească titlul la J.O. de la München.

„Ca în toate jocurile colective, după părerea mea, în viitor fotbalul va fi astfel organizat încât în joc nu vor mai exista practic nici o diferență între atacanți și apărători. Până acum, cei mai buni înaintași, în special cei care au sarcina să marcheze goluri, niciodată nu își puneau problema câștigării mingii de la adversar.

În același timp, fundașii giadesc că sarcina lor este să respingă balonul din zona defensivei și prea puțin aceea de a șuta la poartă. Astăzi, situația se schimbă, încetul cu încetul.

Este din ce în ce mai mult ca în hocheiul pe gheață, unde atacanții după ce au pierdut pucul sunt obligați să încerce să-l recupereze încă din fața porții adverse, să urmărească în continuare acțiunea echipei adverse și apoi să organizeze un nou atac. Jucătorii de fotbal vor trebui să facă același lucru.

Tot mai pregnantă apare imaginea jucătorilor de mîine: abilitate crescută, capacitate de presing pe tot terenul, schimbări rapide de poziție, tehnică perfectă de stăpînire a balonului și viteză în regim de rezistență — elemente ale fotbalului modern, spre care se va îndrepta fără îndoială acest sport”.

VIKTOR PONEDELNIK (U.R.S.S.):

„TEHNICA PERFECTĂ E ÎNCĂ DEPARTE...”

— Reputat atacant al selecției Uniunii Sovietice, în prezent redactor la ziarul „Sovietski Sport” și președinte al Federației de fotbal a R.S.F.S.R.

„Un fotbalist de-a lungul carierei sale are multe bucurii dar și multe amărăciuni. Fotbalul, ca atare, rămîne un sport iubit de milioane de oameni, pentru neprevăzutul situațiilor, pentru originalitatea sa. După părerea mea, deocamdată însă fotbalul nu mulțumește pe deplin iubitorii sportului. Am în vedere în primul rînd faptul că majoritatea cluburilor europene nu au atins încă piscurile desăvîșirii tehnice. Sint ferm convins că fotbalul va reuși, treptat, să rezolve și această problemă principală”.

JUST FONTAINE (Franța):

„UN BIET GOL, CARE COMPROMITE SPECTACOLUL”

— Golgeter al campionatelor lumii din 1958 (recordul său, 13 goluri marcate, este și astăzi nedeborît), Just Fontaine, în prezent antrenor al echipei Paris Saint-Germain, rămîne — ca și Kopa — un simbol al grandorii de altădată a fotbalului din „Țara cocoșului galic”...

„Sint convins că fotbalul va căpăta o turnură neplăcută, devenind tot mai defensiv. Sub scutul unui așa-zis realism, toți jucătorii sint chemați în apărare, contîndu-se doar pe cîteva contraatacuri, care să asigure un gol. Un biet gol este suficient uneori pentru a stabili un rezultat favorabil, dar care n-are darul de a salva spectacolul. Este o adevărată nenorocire că s-a ajuns pînă aici. Cred că soluția pentru a ieși din impas este de a lăsa redă echipelor gustul ofensiv și bucuria de a marca. Aceasta este adevărata problemă a fotbalului și nu alta... Atît timp cît jucătorii vor intra pe teren numai pentru a face tot posibilul să-și împiedice adversarii să înscrie goluri, fotbalul nu va progresa, rămîind rezultatul unei concepții, pe cît de negativă, pe atît de absurdă”.

GÜNTER NETZER (R.F. Germania):

„VIITORUL FOTBALULUI DEPINDE DE... JUCĂTORII SĂI!”

— Celebru internațional vest-german, fost căpitan al echipei Borussia Mönchengladbach, în prezent jucător la Real Madrid.

„Sint mai întîi de toate împotriva corupției și dezordinei în fotbal, dar — din păcate — în campionatul vest-german au existat cîteva fenomene de acest gen. Acum pare-se că s-a făcut „curățenie”. Spectatorul așteaptă un joc în limitele unui perfect fair-play, înțelegînd prin aceasta — în primul rînd — corectitudine în apărarea șanselor. Dacă Spectatorul va avea ocazia să urmărească un adevărat spectacol, fotbalul nu va avea decît de cîștigat. Iată de ce răspunderea pentru dezvoltarea continuă a fotbalului-spectacol ne revine nouă, jucătorilor. Noi sintem aceia care aducem spectatori în tribune sau îi îndepărtăm de terenul de joc. Iată de ce apelul meu sună cam așa: să ne pregătăm temeinic pentru fiecare meci, să luptăm cu dirzenie în limita unei depline sportivități. Viitorul fotbalului depinde, înainte de toate, de mentalitatea jucăto-

rilor și eu asta cred că am răspuns la întrebarea dv. Cei care sînt preocupați de perspectivele acestui joc, dintr-o ipostază sau alta, trebuie să se gîndească în primul rînd la maniera în care fotbalistii — actuali sau viitori — vor înțelege să joace cinstit, corect, rapid, inteligent“.

DRAGAN GEAIICI (Iugoslavia):

„NU, NU-MI FAC PREA MULTE ILUZII...”

— Cel mai celebru jucător iugoslav 68 de selecționări în echipa reprezentativă, de două ori prezent în selecționata Europei, o partidă în echipa F.I.F.A.

„Cel mai mare defect al fotbalului, la această oră, este legat de brutalitatea care s-a instalat în ultima vreme pe stadioane... Asenținea confruntări seamănă mai mult cu o luptă decît cu un meci de fotbal, iar accidentările sînt numeroase și grave. Totuși, fotbalul rămîne un joc plastic, care suferă în permanență schimbări. Faptul că a devenit unul dintre cele mai mari spectacole ale lumii probează tocmai această forță neobișnuită.

În ceea ce privește viitorul acestui joc, consider că fotbalul trebuie să fie tot mai rapid și tot mai eficient. Cred că vremea „betonării” porților a trecut de mult și că fotbalul — în propriul său interes — trebuie să devină un joc cît mai spectaculos, cu un număr cît mai mare de goluri. Nu-mi fac, însă, prea multe iluzii... Povestea asta cu golurile este visul oricărui atacant, care se culcă seara cu gîndul că a doua zi va înscrie 5 goluri... Nu, nu-mi fac prea multe iluzii, doar că v-am răspuns cum sper să evolueze fotbalul. De la dorința mea și pînă la realitate...”

JOSEF MASOPOUST (Cehoslovacia):

„SĂ SE JOACE MIERCURI SAU VINERI SEARA...”

— Renumit internațional cehoslovac, distins cu „Gheața de aur” a revistei „France Football” în 1962, în prezent antrenorul echipei Dukla Praga.

„Se vorbește tot mai mult în ultima vreme de scăderea numărului de spectatori la meciurile de fotbal. Aceasta este, de fapt, o realitate în unele țări, dar nici într-un caz nu poate fi vorba despre o generalizare. De pildă, acolo unde se joacă un fotbal de calitate, de pildă în Italia, Anglia, R.F. Germania etc., numărul spectatorilor este în creștere. Părerea mea este că fotbalul va trăi atît timp cît calitatea va fi pusă pe primul plan. Și această calitate constă în jocul ofensiv! Echipele care nu practică jocul ofensiv, în scopul de a marca cît mai multe goluri, „înmormîntează” fotbalul. Dacă Ajax Amsterdam a ajuns o echipă de valoare mondială și dacă memorabila finală a C.M. din 1970 dintre Brazilia și Italia a fost atît de savurată — toate acestea se datorează, în primul rînd, jocului ofensiv. Dacă la un meci se vor înscrie, în medie, trei goluri, veți vedea că stadioanele vor fi din nou arhipline. În această direcție mă gîndesc că meciurile n-ar mai trebui programate sîmbătă sau duminică, în acele zile cînd omul „fuge” de oraș, căutînd să-și petreacă orele libere în mijlocul naturii, departe de centrele aglomerate. Cred că ar fi bine ca partidele de campionat să fie programate vineri seara sau miercuri...”

PAUL VAN HIMST (Belgia):

„AȘTEPT CA C.M. 1974 SĂ ADUCĂ NOI MODIFICĂRI TACTICE”

— Unul dintre cei mai buni jucători belgieni dintotdeauna. Căpitan al echipei reprezentative, în care a jucat de peste 50 de ori. Este membru al clubului Anderlecht-Bruxelles.

„Pentru un viitor foarte apropiat, trebuie să luăm în considerare pregătirile pentru C.M. din anul 1974. Echipele naționale vor prima pentru un anumit timp celor de club și este de așteptat ca și noua ediție a „Cupei Lumii” să-și îndeplinească rolul inovator. Sînt întotdeauna de remarcă modificări tactice după fiecare campionat mondial”.

COLOMAN BRAUN-BOGDAN (România):

„VITEZA DE JOC VA CREȘTE MEREU”

— „Cibi” Braun este una dintre cele mai cunoscute figuri în fotbalul nostru. Fost jucător și antrenor divizionar, în ultimii ani și-a restrîns activitatea în cadrul Federației române de fotbal.

„După părerea mea, ca să știm unde se îndreaptă fotbalul, trebuie mai întîi să aflăm unde ne aflăm. Iată, lucru de netăgăduit, fotbalul este un fenomen social, care se adaptează la viață. Mulți sînt cei care plîng dispariția fotbalului din trecut, cu driblingurile, arabescurile, fentele și golurile sale spectaculoase. Dar, nu era decît un aspect al fenomenului social din acea perioadă. Astăzi, în a doua jumătate a secolului vitezei, fotbalul s-a adaptat și el. Au dispărut dantelăriile, totul se face pentru desfășurarea cît mai rapidă a acțiunilor. Orientarea tehnică se subordonează total tacticii de joc, slujește numai țelul principal, acela al cîștigării meciului.

Pe viitor, fotbalul va crește tot mai mult în viteză, va pierde poate din frumusețea sa statică, dar va cîștiga, în același timp, în dramatism, varietate, spectaculos. Pregătirea fizică va atinge cele mai înalte cote, iar factorul moral — dăruire totală în joc, curaj, voință — va deveni tot mai important. Probabil că vor fi efectuate și unele modificări în regulamentul jocului, care sînt tot mai necesare. Dar, de asta sînt foarte sigur, fotbalul va supraviețui — chiar dacă va fi nevoie să se joace pînă la urmă... pe motocicletă”.

NEREO ROCCO (Italia):

„MOMENTELE DE EVOLUȚIE ȘI DE INVOLUȚIE SÎNT PERIODICE”

— Unul dintre cei mai exigenți și mai simpatici antrenori din Italia, tehnicianul care a condus la victoria din „Cupa Cupelor” cunoscuta echipă A.C. Milan.

„Viitorul fotbalului trebuie referit la cîteva aspecte bine definite: financiar, organizatoric și tehnic.

Este un act de necontrazis expansiunea deosebită a fotbalului, sport care interesează masele într-o manieră tot mai vizibilă, și acest argument mi se pare că rezolvă și aspectul financiar al problemei.

Sub aspect tehnic, este de remarcă faptul că fotbalul mondial cunoaște momente de evoluție și involuție pe-

riodice, alternând perioadele strălucitoare cu unele mai puțin spectaculare. În orice caz, dacă privim fotbalul care se practică în urmă cu 39—40 de ani, este clar că s-au făcut multe progrese. Un lucru mi se pare de necontrazis și nu mă sfîșie să-l afirm cu toată tăria: jocul de fotbal va suferi modificări care vor fi întotdeauna mai mult în bine decît în rău”.

DETTMAR CRAMER (R.F. Germania):

„FOTBALUL MERGE TOT ÎNAINTE!”

— Antrenor F.I.F.A. pentru țările în curs de dezvoltare din Africa și Asia.

„Încotro se îndreaptă fotbalul? Fotbalul merge tot înainte! De fapt, această întrebare mi s-a pus în repetate rînduri cu prilejul unor conferințe pe care le-am ținut în mai multe țări asiatice și africane. Nu văd nici un motiv care să pledeze pentru involuția fotbalului. Dimpotrivă. În Italia și în Anglia, statisticile confirmă creșterea numărului de spectatori, iar în R.F. Germania stadioanele sînt din nou pline de cînd s-a pus capăt afacerilor de culise. În țările din Asia și Africa, unde activez în prezent ca îndrumător din partea F.I.F.A., observ o tendință pozitivă în ceea ce privește creșterea popularității fotbalului. Iată de ce nu pot crede decît în dezvoltarea continuă a acestui frumos sport. În curînd se vor auzi lucruri bune despre fotbalistii africani și asiatici, care vor deveni concurenți foarte serioși pentru cei europeni și sud-americani”.

HRISTO MLADENOV (Bulgaria):

„JOCUL ATLETIC ȘI FORȚA MAI AU MULTE DE SPUS!”

— A jucat fotbal la Botev Vrața și B.E.A.Z. Budapesta. Absolvent al Institutului de educație fizică și sport din Budapesta, a fost, la numai 24 de ani, antrenor al echipei din prima divizie Spartak Plevnă. În momentul defață este selecționerul echipei reprezentative.

„În ultimii ani fotbalul a făcut pași mari pe calea dezvoltării: a căpătat forță, tehnică și mai ales gîndire tactică. Se observă trecerea tot mai rapidă din apărare în atac și invers. Ca etalon al ultimei evoluții a fotbalului, cel mai bun exemplu este fără îndoială Ajax-Amsterdam, apoi reprezentativele R.F.G., Angliei și Italiei.

Personal cred că în următorii ani mai toate echipele vor fi nevoite să urmeze exemplul acestor formații. Va spori și mai mult raza de acțiune a jucătorilor, tehnică va deveni mai rațională și mai simplă. Fantezia tactică se va îmbogăți atît în apărare, cît și în atac. După părerea mea, totuși, jocul athletic și forța vor fi caracteristicile principale ale fotbalului încă cîțiva ani buni de-acum încolo”.

PELÉ (Brazilia):

„MĂ TEM PENTRU FIUL MEU...”

— Edson Arantes do Nascimento este cunoscut în toată lumea mai ales sub numele de PELÉ. Socotit drept „cel mai mare jucător al tuturor timpurilor”, fotbalistul brazilian nu mai are nevoie, desigur, de nici o prezentare. Amintim numai faptul că a marcat pentru echipa sa de club, F.C. Santos, și pentru selecționata triplă campioană mondială peste 1000 de goluri.

„Mă gîndesc tot mai des în ultima vreme la viitorul fotbalului, nu atît pentru mine, cît pentru fiul meu, pe care

— de ce să nu mărturisesc — intenționez să-l fac fotbalist. Dacă el ar urma să joace numai în Brazilia, unde există un mare respect față de profesionalitatea jucătorilor, n-aș ezita nici o clipă, căci indeletnicirea aceasta este, zic eu, și frumoasă și bănoasă, în eventualitatea în care ai talent și înțelegi să asuzi pentru a ți-l cultiva... Din păcate, el va trebui să joace și în alte părți, unde fotbalul a devenit tot mai mult un război, legat de mari interese comerciale. Cu această formulare, cred că am răspuns propriei mele dileme, măcar pentru moment...”

Ca să fiu sincer, nu știu ce va aduce viitorul fotbalului, iar cine se încumetă să afirme că știe, acela e un lăudăros. Indiscutabil, fotbalul va evolua, se va schimba, reglementul lui va suferi îmbunătățiri, popularitatea lui va crește, mai ales în țările Africii, Asiei, poate Americii de Nord... Nu ne rămîne decît să sperăm că aceste schimbări vor fi de bun augur pentru fotbal”.

JOSÉ ALTAFINI (Brazilia):

„RĂSPÎNDIREA FOTBALULUI —
GARANȚIA VITALITĂȚII SALE”

— Celebru jucător brazilian, actualmente la Juventus Torino, socotit cel mai bun fotbalist al lui „il calcio” în sezonul trecut.

„Dacă am judeca după ceea ce se întîmplă în unele țări, ca de exemplu Anglia și R.F. Germania, ar trebui să fim pesimiști: scăderea numărului de spectatori și dificultățile materiale ale multor cluburi. În America de Sud și în Italia, dimpotrivă, fotbalul trăiește un moment înfloritor, iar anticipările se anunță și mai optimiste. În Anglia, scăderea nivelului tehnic creează un moment mai dificil, deloc favorabil, el aflîndu-se la baza diminuării interesului față de fotbal. În R.F. Germania situația pare mai simplă, căci este mai mult ca sigur că organizarea campionatelor mondiale din 1974 va însemna un serios revirmament pentru fotbal. Ceea ce mi se pare demn de notat pentru viitorul fotbalului este răspîndirea tot mai largă a acestui joc în zone în care altădată era de neîntîlnit. Răspîndirea aceasta, în cadrul căreia cele mai bune echipe din Africa sau Asia își vor disputa înfrîntele, în cadrul campionatelor lumii, cu valorile tradiționale din Europa sau America de Sud, va conduce neîndoios la stabilirea în viitor a unei alte scări valorice. În aceasta mi se pare să stea tocmai garanția mării vitalități a fotbalului”.

VALENTIN STĂNESCU (România)

„BRAZILIENII SE IAU DUPĂ
EUROPENI”

(mai are nevoie de prezentare?)

„Eu cred că fotbalul merge spre bine. Tehnica și pregătirea jucătorilor sînt mult mai bune și vor crește în continuare. Această condiție este impusă de fotbalul contemporan, mai ales de viteza din ce în ce mai mare — oare unde se va ajunge? — în care se joacă în țările cu fotbal avansat din Europa. Execuțiile tehnice vor fi din ce în ce mai măiestrite este vorba de tehnica de joc, nu de... jonglerii!). Peste un timp aproape toate echipele vor căuta să realizeze — cît vor putea —, ca prin specificul național să îmbunătățească pregătirea athletică. Pînă și sud-americani au trecut, după Mexic, la acest deciderat. I-am văzut pe brazilieni și mai să nu-i mai recunosc: au început să joace cu mijloace... europene. Așa că...”

VIRGIL ECONOMU (România):

„SĂ ATACE APĂRÎNDU-SE ȘI INVERS”

— Unul dintre cei mai activi teoreticieni ai fotbalului din țara noastră, la frumoasa vîrstă de 77 ani V. Economu se gîndește mereu la fotbalul viitorului...

„Pe viitor, echipa de fotbal se va afirma din ce în ce mai mult ca un tot omogen, în care componenții ei se mișcă într-o viteză debordantă, asemănătoare celei impinate de crivăț unei giruete... Tehnica individuală

— ireproșabilă — va fi îngemănată cu gîndirea tactică a unui singur creier electronic, cu 11 pinioane ce se îmbină perfect în mecanismul de mare precizie, creat de tot atîția interpreți incomparabili. Echipa va fi un singur miriapod care își coordonează pinioanele pentru a prinde și a păstra mingea, fiecare jucător cumulînd toată experiența profesionistului cu elanul amatorului, fără a vîdi, însă, tracul debutantului. Fotbaliștii vor afirma în teren acel excelent spirit de echipă, grațiat pe o remarcabilă condiție fizică, destinată să-i facă pe toți să atace apărîndu-se și să se apere atacînd...”

Iată, așadar, 32 de răspunsuri, furnizate de personalități marcante din fotbalul internațional, interesate — dintr-o ipostază sau alta — de viitorul acestui joc miraculos care și-a făcut — și continuă să-și facă — milioane de prozești, pe toate continentele...

Evident, opiniile alăturate reprezintă ele însele mici „comentarii” la îndemina fiecăruia dintre dv, stimăți cititori, dar autorii anchetei se vor strădui în rîndurile care urmează să vă ofere un succint rezumat pe marginea răspunsurilor primite, subliniind totodată că acestea au fost încredințate tiparului tale-qualle, chiar și atunci cînd opiniile celor intervievați erau departe de a se suprapune peste cele ale inițiatorilor anchetei.

Principala concluzie care pare să se desprindă din mulțimea de păreri expuse mai sus este legată de faptul că viitorul fotbalului nu se anunță prea amenințat de fenomenele negative ce atentează la dezvoltarea spectacolului sportiv, fenomene socotite de marea majoritate a „subiecților” drept pasagere sau firești, neposedînd capacitatea de a pune în pericol expansiunea continuă a jocului cu balonul rotund. În același context, lăsînd de-o parte — deliberat — cele cîteva opinii mai rezervate (Pelé, Geaici etc.), să notăm că multe dintre răspunsuri — îndeobște cele furnizate de oficialități ale diverselor foruri internaționale — au vizat fenomenul de răspîndire a fotbalului pe teritorii pînă acum „virgine” pentru acest joc, unii dintre cei invitați la cuvînt mergînd pînă acolo încît pronosticează progrese rapide pentru fotbalul african sau asiatic, care — după aceleași versiuni — ar putea recupera, înainte de un deceniu, marele decalaj existent în prezent între stadiul lor organizatoric și cuceririle continentelor fotbalistice socotite „tradiționale”.

Nu puțini sînt cei ce alătură viitorul fotbalului de substanțiale modificări în regulamentul acestui joc, sumă de legi ce apare multora prea rigidă, prea imobilă pentru a asigura o „rată” mulțumitoare de dezvoltare. O serie de răspunsuri solicită asemenea schimbări — unele limitîndu-se la eternul „cal de bătaie” care este legea ofsaid-ului, altele mergînd mai departe, prevăzînd modificări de structură (vezi răspunsul dr. Andrejevici) —, schimbări pînă la urmă inevitabile, de vreme ce nici un progres nu se poate realiza decît prin... pași înainte! Mai greu de prevăzut rămîn sensul și dimensiunile eventualelor metamorfoze, legea ofsaid-ului — spre exemplu — rezistînd cu brio pe vechile poziții, de vreme ce toate experimentele n-au dus la nici un rezultat practic, înșiși scoțienii — cei mai obstinați susținători ai proiectului — declarîndu-se dezamăgiți de încercările efectuate...

Problema apare mai complicată cînd intervine în discuție latura publicitară tot mai agresivă a fotbalului, consecință a intereselor comerciale camuflate în umbra jocului cu balonul rotund, acesta fiind un fenomen ce se desfășoară în unele țări.

La un îndelung moment de zăbovire ar invita și problema „enmîntării” fotbalului, joc tot mai înrobît în vremea din urmă iregularităților și brutalității.

Evident, pe această temă se vîntură o varietate gamă de soluții, pe cît de gîndite, unele, pe atît de fantaziste, altele, dar realitatea ar trebui să țină seamă — și din acest punct de vedere mai multe răspunsuri (Kopa, Küser, Villalonga etc.) sînt grăitoare — de adevărul că fotbalul din multe țări ale lumii tinde să devină o adevărată industrie, că legile lui sînt greu de prevăzut și că soluțiile create bune sînt uneori la fel de vulnerabile ca și cele... proaste, de vreme ce fotbalul din Anglia se joacă tot mai adesea la marginea brutalității periculoase, dar cu spectatori... tot mai mulți și mai fideli!!

Așadar, pe marginea răspunsurilor de mai sus, speculații se pot face la infinit, lăudînd și criticînd la nesfîrșit, așa cum îi stă bine unui supporter care are întotdeauna părerea cea mai... exactă despre subiectul în discuție...

Autorii anchetei — care la urma-urmei nu este altceva decît un sondaj, o strîngere pe același spațiu tipografic a unor opinii mai mult sau mai puțin subiective — se opresc aici, mulțumînd încă o dată, pe această cale, celor intervievați pentru amabilitatea de a fi răspuns, și dv, stimăți cititori, pentru atenția cu care dorește să fi parcurs rodul strădaniilor lor.

Apreciînd că interesul pe care îl arată față de viitorul fotbalului diferite personalități de renume din întreaga lume reprezintă, în cele din urmă, cea mai serioasă garanție a dezvoltării acestui sport, autorii anchetei au — în final — o ultimă rugămînte adresată celor ce citesc aceste rînduri.

Mai bine zis, o întrebare...

Încotro merge fotbalul?

(Anchetă realizată de DUMITRU GRAUR, ION OCHSENFELD, cu sprijinul corespondenților din străinătate ai ziarului „Sportul”.)

BILANȚ

COMPETIȚIONAL

1972-1973

CAMPIONATE MONDIALE

PATINAJ ARTISTIC (pe rotile): 30.09 — 2.10 — BREMEN (R.F.GERMANIA)

Perechi: 1. Gail și Ron Robovitsky (S.U.A.) 81,0 p, 2. Kern Marshall — Dennis Collier (S.U.A.) 79,6 p, 3. Evelyn Diehl — Michael Weingart (R.F. Germania) 79,3 p;

Masculin: 1. Michael Obrecht (R.F. Germania) 1133,6 p, 2. Dayney (S.U.A.) 1132,5 p, 3. Boyd (S.U.A.) 1101,2 p; Feminin: 1. Petra Häusler (R.F. Germania) 1116,4 p, 2. Müllenbach (R.F. Germania) 1079,9 p, 3. Palm (S.U.A.) 1046,7 p;

Dans: 1. Helen Lambert — Michael Straker (S.U.A.) 218,6 p, 2. Henke-Dönsdroff (R.F. Germania) 217,3 p, 3. Höfs-Strate (R.F. Germania) 215,3 p.

GOLF: 20-27 octombrie — BUENOS AIRES

1. S.U.A. 865 p, 2. Australia 870 p, 3. Republica Sud Africană 878 p.

CICLOBAL: 16-21 noiembrie — OFFENBURG

1. Cehoslovacia, 2. R.F. Germania, 3. Elveția

PATINAJ VITEZĂ (sprint): 3-4 februarie — OSLO

500 m(f): 1. Sheila Young (S.U.A.) 43,34, 2. Sylvia Burka (Canada) 44,70, 3. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 44,92;

500 m(m): 1. Valeri Muratov (U.R.S.S.) 39,66, 2. Peer Bjoerang (Norvegia) 39,80, 3. Jos Valentin (Olanda) 39,80;

1000 m(f): 1. Sheila Young (S.U.A.) 1 : 30,45, 2. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 1 : 30,74, 3. Sylvia Burka (Canada) 1 : 32,43;

1000 m(m): 1. Jos Valentin (Olanda) 1 : 21,80, 2. Eppie Blecker (Olanda) 1 : 21,84, 3. Valeri Muratov (U.R.S.S.) 1 : 22,0;

500 m(f): 1. Sheila Young (S.U.A.) 43,34, 2. Catherine Priestner (Canada) 44,30, 3. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 44,33

1000 m(f): 1. Monika Pflug (R.F. Germania): 1 : 29,87, 2. Sheila Young (S.U.A.) 1 : 31,16, 3. Hannie Van den Brom (Olanda) 1 : 31,42;

500 m(m): 1. Dan Immerfall (S.U.A.) 39,70, 2. Peer Bjoerang (Norvegia) 39,72, 3. Lasse Efskind (Norvegia) 39,75;

1000 m(m): 1. Eppie Blecker (Olanda) 1 : 21,41, 2. Jos Valentin (Olanda) 1 : 21,59, 3. Lasse Efskind (Norvegia) 1 : 21,61.

Clasament general (f): 1. Sheila Young (S.U.A.) 177,515 p, 2. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 180,395 p, 3. Monika Pflug (R.F. Germania) 181,225 p.

Clasament general (m): 1. Valeri Muratov (U.R.S.S.) 161,260 p, 2. Jos Valentin (Olanda) 161,495 p, 3. Eppie Blecker (Olanda) 161,925 p.

BOB 2 PERSOANE: 10-11 februarie — LAKE PLACID (S.U.A.)

1. Wolfgang Zimmerer-Peter Utzschneider (R.F. Germania) 4 : 28,77, 2. Hans Kandrian — Heinz Schenker (Elveția) 4 : 31,15, 3. Ion Panțuru-Dumitru Focșeanu (România) 4 : 31,41

BOB 4 PERSOANE: 17-18 februarie — LAKE PLACID (S.U.A.)

1. René Stadler, Werner Camichel, Erich Schärer, Peter Schärer (Elveția) 4 : 22,05, 2. Werner Dellekarth, Ernst Dellekarth, Jochen Eichinger, Fritz Sperling (Austria) 4 : 23,57, 3. Wolfgang Zimmerer, Peter Utzschneider, Joachim Steinbauer, Hans Gaisreiter (R.F. Germania) 4 : 23,78

PATINAJ VITEZĂ (m): 17-18 februarie — DEVENTER (OLANDA)

500 m: 1. Bill Lanigan (S.U.A.) 42,0, 2. Goran Claesson (Suedia) 42,10, 3. Masao Suzuki (Japonia) 42,17;

5000 m: 1. Goran Claesson (Suedia) 7 : 47,03, 2. Sten Stensen (Norvegia) 7 : 47,30, 3. Vladimir Ivanov (U.R.S.S.) 7 : 49,76;

1500 m: 1. Sten Stensen (Norvegia) 2 : 12,70, 2. Piet Kleine (Olanda) 2 : 13,00, 3. Jan Storholt (Norvegia) 2 : 13,15

10 000 m: 1. Goran Claesson (Suedia) 15 : 45,98, 2. Sten Stensen (Norvegia) 15 : 48,0, 3. Piet Kleine (Olanda) 15 : 48,53;

Poliatlon: 1. Goran Claesson (Suedia) 181,259 p, 2. Sten Stensen (Norvegia) 181,643 p, 3. Piet Kleine (Olanda) 182,868 p.

SĂNIUȚE: 17-18 februarie — OBERHOF (R.D. GERMANĂ)

Masculin: 1. Hans Rinn (R.D. Germană) 3 : 07,37, 2. Wolfram Fiedler (R.D. Germană) 3 : 08,24, 3. Harald Ehrig (R.D. Germană) 3 : 08,67;

Feminin: 1. Margrit Schumann (R.D. Germană) 2 : 56,66, 2. Ute Rührold (R.D. Germană) 2 : 56,93, 3. Eva-Maria Wernicke (R.D. Germană) 2 : 57,73;

Perechi: 1. Horst Hörnlein — Reinhard Bredow (R.D. Germană) 1 : 29,14, 2. Hans Rinn — Norbert Hahn

(R.D. Germană) 1 : 29,21, 3. Paul Hildgartner — Walter Plaikner (Italia) 1 : 29,37.

CICLOCROS: 25 februarie — LONDRA

Amatori: 1. Klaus Peter Thaler (R.F. Germania) 54 : 04, 2. Robert Vermeire (Belgia) a. timp, 3. Ernst Tschreiber (R.F. Germania) 54 : 26.

Profesioniști: 1. Eric de Vlaeminck (Belgia) 59 : 29, 2. Andre Wilhelm (Franța) la 1 sec, 3. Rolf Wolfsohl (R.F. Germania) la 2 sec.

HOCHEI (Bandy): 1. U.R.S.S., 2. Suedia, 3. Finlanda. PATINAJ VITEZĂ (f): 24—25 februarie — STROMSUND (SUECIA)

500 m: 1. Sheila Young (S.U.A.) 43,56, 2. Sylvia Burka (Canada) 44,71, 3. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 45,03;

1500 m: 1. Galina Stepanskaia (U.R.S.S.) 2 : 20,88, 2. Sippy Tichelaar (Olanda) 2 : 21,23, 3. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 2 : 21,37;

1000 m: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 1 : 30,41, 2. Monika Pflug (R.F. Germania) 1 : 30,69, 3. Tatiana Scelakova (U.R.S.S.) 1 : 31,68;

3000 m: 1. Sippy Tichelaar (Olanda) 4 : 50,26, 2. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 4 : 51,55, 3. Nina Statkiewicz (U.R.S.S.) 4 : 55,49;

Poliaton: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 185,949 p, 2. Tatiana Scelakova (U.R.S.S.) 188,363 p, 3. Trinje Repp (Olanda) 188, 652 p.

PATINAJ ARTISTIC: 26 februarie — 4 martie — BRATISLAVA

Perechi: 1. Irina Rodnina — Aleksandr Zaitsev (URSS) 423,90 p, 2. Ludmila Smirnova — Alexei Ulanov (URSS) 416,20 p, 3. Manuela Gross-Uwe Kagelmann (R.D. Germană) 409,80 p.

Feminin: 1. Karen Magnussen (Canada) 356,39 p, 2. Janet Lynn (S.U.A.) 347,85 p, 3. Christine Errath (R.D. Germană) 340,9 p;

Dans: 1. Ludmila Pahomova-Aleksandr Gorskov (U.R.S.S.) 524,20 p, 2. Angelika-Erick Buck (R.F. Germania) 514,55 p, 3. Glyn Watts-Glen Hilary (Anglia) 499,05 p;

Masculin: 1. Ondrej Nepela (Cehoslovacia) 355,66 p, 2. Serghei Ceturuhin (U.R.S.S.) 348,91 p, 3. Jan Hoffmann (R.D. Germană) 340,55 p. ... 23. Gyorgy Fazekas (România) 262,23 p.

BIATLON: 1-5 martie — LAKE PLACID (S.U.A.)

Individual: 1. Alexandr Tihonov (U.R.S.S.) 1h. 26: 30,20, 2. Ghenadi Kovalev (U.R.S.S.) 1h. 27:17,29, 3. Tor Svensberget (Norvegia) 1h.28:08,29;

Ștafeta 4×10 km: 1. U.R.S.S. (Tihonov, Safin, Kovalev, Kolmakov) 2h.27:02,29, 2. Norvegia 2h.27:07,21, 3. R.D. Germană 2h.28:26,45.

SCHI (SĂRITURI): 11-12 martie — OBERSTDORF

1. Hans Georg Aschenbach (R.D. Germană) 418,5 p, 2. Walter Steiner (Elveția) 418,0 p, 3. Karel Kodejska (Cehoslovacia) 410,0 p.

TENIS DE MASĂ: 5-15 aprilie — SARAJEVO

Echipe (f): 1. Coreea de Sud, 2. R.P. Chineză, 3. Japonia, ... 6. România;

Echipe (m): 1. Suedia, 2. R.P. Chineză, 3. Japonia (echipa României pe locul I în grupa B);

Masculin: 1. Hsi En Ting (R.P. Chineză), 2. Kjell Johansson (Suedia), 3-4. Dragutin Surbek și Anton Stipancici (Iugoslavia)

Feminin: 1. Hu Yu-lan (R.P. Chineză), 2. Alice Grofova (Cehoslovacia), 3-4. Chang Li (R.P. Chineză) și Park Mi Ra (Coreea de Sud);

Dublu masculin: 1. Kjell Johansson-Stellan Bengtsson (Suedia), 2. Istvan Jonyer-Tibor Klampar (Ungaria), 3-4.

Dragutin Surbek-Anton Stipancici (Iugoslavia) și Jacques Secretin-Jean Denis Constant (Franța);

Dublu feminin: 1. Maria Alexandru (România) - Miho Hamada (Japonia), 2. Chu Pao chin-Lin Mei chun (R.P. Chineză), 3-4. Beatrix Kishazy (Ungaria)-Jill Hammar-sley (Anglia) și Tazuko Abe-Tomie Edano (Japonia).

Dublu mixt: 1. Li Li-Liang Ko liang (R.P. Chineză), 2. Asta Gedraitite-Anatoli Stokratov (U.R.S.S.), 3-4. Alice Grofova-Jozsef Dvoracek (Cehoslovacia) și Yu Yang chun-Cheng Huai ying (R.P. Chineză).

SCRIMĂ: 1-15 august — GÖTEBORG

Floretă(m): 1. Christian Noel (Franța), 2. Iuri Cij (U.R.S.S.), 3. Jenő Kamuty (Ungaria), 4. Mihai Tiu (România). (Aurel Ștefan, Ștefan Ardeleanu, Tudor Petruș, Constantin Niculescu eliminați în preliminarii)

Echipe floretă (m): 1. U.R.S.S., 2. R.F. Germania, 3. Polonia, ... 6. România;

Sabie: 1. Mario Aldo Montano (Italia), 2. Viktor Sidiak (U.R.S.S.), 3. Vladimir Nazlimov (U.R.S.S.). (Cornel Marin, Dan Popescu, Alexandru Nilcă, Dan Irimieuc, Gheorghe Culceac eliminați în preliminarii)

Echipe sabie: 1. Ungaria, 2. U.R.S.S., 3. Italia, ... 5. România

Floretă(f): 1. Valentina Nikonova (U.R.S.S.), 2. Ildiko Schwarzenberger (Ungaria), 3. Ildiko Rejtő (Ungaria), ... 5. Ana Pascu (România). (Ileana Gyulai, Ecaterina Stahl, Suzana Ardeleanu, Magda Bartoș eliminate în preliminarii)

Echipe floretă(f): 1. Ungaria, 2. U.R.S.S., 3. România;

Spadă: 1. Rolf Edling (Suedia), 2. Hans Jacobssen (Suedia), 3. John Pezza (Italia). (Anton Pongrat, Constantin Bărăgan, Constantin Duțu, Alexandru Istrate, Paul Szabo eliminați în preliminarii);

Spadă echipe: 1. R.F. Germania, 2. Ungaria, 3. U.R.S.S. (România eliminată în preliminarii).

JUDO: 23-25 iulie — LAUSANNE

Ușoară: 1. Yoshiharu Minami (Japonia), 2. Takao Kawaguchi (Japonia), 3-4. Hector Rodriguez (Cuba) și Pitskelauri (U.R.S.S.);

Semimijlocie: 1. Toyokazu Nomura (Japonia), 2. Dietmar Hötger (R.D.G.), 3-4. Anatoli Novikov (U.R.S.S.) și Kazuro Yoshimura (Japonia);

Mijlocie: 1. Shozo Fujii (Japonia), 2. Isamu Sonoda (Japonia), 3-4. Antoni Reiter (Polonia) și Bernd Look (R.D.G.);

Semigrea: 1. Nouyuki Sato (Japonia), 2. Takafum Eueguchi, 3-4. Dietmar Lorenz (R.D.G.) și Dave Starbrook (Anglia);

Grea: 1. Chonosuke Taguchi (Japonia), 2. Dmitri Nieradize (U.R.S.S.), 3-4. Keith Remfry (Anglia) și Serghei Novikov (U.R.S.S.);

Toate categoriile : 1. Hazuhiro Nimomya (Japonia), 2. Haruki Uemura (Japonia), 3-4. Klaus Glahn (R.D.G.) și Wolfgang Zuckescherwerdt (R.D.G.)

CAIAC-CANOE: 26-29 iulie — TAMPERE

Caiac 1000 m (b): 1. Geza Csapo (Ungaria) 3:51,68, 2. Gregorz Sledjiewski (Polonia) 3:52,32, 3. Alexandr Saporenko (U.R.S.S.) 3:55,11, 4. Cuprian Macarencu (România) 3:57,30;

Canoe 1000 m: 1. Ivan Patzaichin (România) 4:25,40, 2. Romualdas Vиноjindis (U.R.S.S.) 4:28,17, 3. Tamas Wichman (Ungaria) 4:28,82;

Caiac 500 m(f): 1. Nina Gopova (U.R.S.S.) 2:04,78, 2. Petra Borzyn (R.D.G.) 2:05,92, 3. Viorica Dumitru (România) 2:06,42;

Caiac dublu 1000 m(b): 1. Josef Deme-Janos Ratkay (Ungaria) 3:30,34, 2. Ion Dragulschi-Paul Erast (România)

3 : 32,95, 3. Herbert Laabs-Joachim Matern (R.D. Germană) 3:33,03;

Canoe dublu 1000 m: 1. Gheorghe Danielov-Gheorghe Simionov (România) 3:49,33, 2. Iuri Lobanov-Vladas Tsesusnas (U.R.S.S.) 3:49,56, 3. Gyula Petrikovitz-Tamas Wichman (Ungaria) 3:51,35;

Caiac dublu 500 m(f): 1. Ilse Kaschube-Petra Borzyn (R.D.G.) 1:53,51, 2. Ludmila Pinaeva-Nina Gopova (U.R.S.S.) 1:53,91, 3. Anna Pfeffer-Ilona Toszer (Ungaria) 1:54,90,... 5. Maria Cosma-Maria Nichiforov (România) 1:57,20;

Caiac 4 1000 m(b): 1. Ungaria (Jozsef Deme, Janos Ratkay, Csongor Varga, Csaba Giezy) 3:07,84, 2. U.R.S.S. (Iuri Filatov, Vladimir Morozov, Nikolai Hakol, Valeri Didenko) 3:09,43, 3. R.D. Germană (Norbert Paschke, Peter Korsch, Jurgen Lehnert, Harald Marg) 3:10,80, 4. România (Costel Coșniță, Vasile Simiocenco-Afanasiu Sciotnic, Cuprian Macarencu) 3:11,30;

Caiac 500 m(b): 1. Geza Csapo (Ungaria) 1:52,77, 2. Vitali Truskin (U.R.S.S.) 1:53,38, 3. Gregor Sledziewski (Polonia) 1:54,19,... 9. Mihai Zafiu (România);

Canoe 500 m: 1. Miklos Darvas (Ungaria) 2:05,02, 2. Nikolai Fedulov (U.R.S.S.) 2:05,42, 3. Ivan Patzschin (România) 2:07,42;

Caiac dublu 500 m(b): 1. Nikolai Hakol-Piotr Grechta (U.R.S.S.) 1:41,57, 2. Jozsef Deme-Janos Ratkay (Ungaria) 1:42,08, 3. Ion Dragulsi-Pavel Erast (România) 1:42,46;

Canoe dublu 500 m: 1. Oleg Kalidov-Vitali Slobodeniuk (U.R.S.S.) 1:53,53, 2. Gheorghe Danielov-Gheorghe Simionov (România) 1:53,58, 3. Jerzy Opara-Andrzej Gronowicz (Polonia) 1:54,94;

Caiac 4x500 m(f): 1. Ludmila Pinaeva, Nina Gopova, Larisa Kabakova, Tamara Popova (U.R.S.S.) 1:45,25, 2. Viorica Dumitru, Maria Nichiforov, Maria Cosma, Maria Ivanov (România) 1:47,82, 3. Irene Pepinghege, Heiderose Wallibaum, Roswitha Esser, Margot Mauer (R.F.G.) 1:50,53;

Caiac 4x500 m(b): 1. Vitali Truskin, Anatoli Korbisev, Serghei Nikolski, Oleg Tsegoev (U.R.S.S.) 7:31,53, 2. Istvan Csizmadia, Zoltan Anyal, Robert Schaffhauser, Istvan Szabo (Ungaria) 7:38,96, 3. Vasile Simiocenco, Roman Vartolomeu, Afanasiu Sciotnic, Mihai Zafiu (România) 7:40,97;

Canoe dublu 1000 m: 1. Vladas Tsesusnas-Iuri Lobanov (U.R.S.S.) 45:01,51, 2. Vasile Serghei-Serafim Munteanu (România) 45:37,48, 3. Tamas Buday-Gabor Haraszty (Ungaria) 45:45,18;

Canoe simplu 1000 m: 1. Vasili Iurcenko (U.R.S.S.) 48:42,98, 2. Lipat Vorobiov (România) 49:11,18, 3. Tamas Wichman (Ungaria) 51:15,29;

Caiac dublu 1000 m: 1. Zoltan Bako-Geza Csapo (Ungaria), 2. Ion Terente-Antrop Vorobiev (România), 3. Jos Broekx-Paul Stinckens (Belgia)

Caiac simplu 1000 m: 1. Alexandr Saporenko (U.R.S.S.), 2. Peter Volgy (Ungaria), 3. Flemming Andersen (Danemarca)

Caiac 4 1000 m: 1. Csongor Varga, Csaba Giezy, Tibor Nagy, Geza Krolovan (Ungaria) 36:14,58, 2. Erich Paseh, Horst Mattern, Rudolf Balss, Eberhard Fischer (R.F.G.) 36:23,21, 3. Afanasiu Sciotnic, Cuprian Macarencu, Costel Coșniță, Vasile Simiocenco (România) 36:29,40.

NATAȚIE: 1-9 septembrie — BELGRAD

INOT: 200 m (b): 1. Jim Montgomery (S.U.A.) 1:53,02, 2. Kurt Krumpholz (S.U.A.) 1:53,61, 3. Roger Pyttel (R.D.G.) 1:53,97,... 22. Marian Slavic 1:59,57; 200 m mixt (f): 1. Andrea Huebner (R.D.G.) 2:20,51—rec. mondial, 2. Kornelia Ender (R.D.G.) 2:21,21, 3. Kathy Heddy

(S.U.A.) 2:23,84; 100m bras (b): 1. John Hencken (S.U.A.) 1:04,02, R.M., 2. Mihail Kriukin (U.R.S.S.) 1:04,61—rec. european, 3. Nobutaka Taguchi (Japonia) 1:05,61; 100 m spate (b): 1. Roland Matthes (R.D.G.) 57,47, 2. Mike Stamm (S.U.A.) 58,77, 3. Lutz Wanja (R.D.G.) 59,08; 4x100 m mixt (f): 1. R.D. Germană 4:16,84—rec. mondial, 2. S.U.A. 4:25,80, 3. R.F. Germania 4:26,57; 200 m liber (f): 1. Keena Rothhammer (S.U.A.) 2:04,99, 2. Shirley Babashoff (S.U.A.) 2:05,33, 3. Andrea Eife (R.D.G.) 2:05,52; 400 m mixt (b): 1. Andras Hargitay (Ungaria) 4:31,11—rec. european, 2. Rod Strachan (S.U.A.) 4:33,50, 3. Rick Colella (S.U.A.) 4:34,68; 100 m spate (f): 1. Ulrike Richter (R.D.G.) 1:05,42, 2. Melisa Belote (S.U.A.) 1:06,11, 3. Wendy Cook (Canada) 1:06,27; 100 m bras (f): 1. Renate Vogel (R.D.G.) 1:13,74—rec. european, 2. Liubov Rusanova (U.R.S.S.) 1:15,42, 3. Brigitte Schuchardt (RDG) 1:15,82; 4x100 m liber: 1. S.U.A. 3:27,18, 2. U.R.S.S. 3:31,36, 3. R.D. Germană 3:32,03,... 11. România 3:39,17; 400 m liber (b): 1. Rick Demont (S.U.A.) 3:58,18—rec. mondial, 2. Brad Cooper (Australia) 3:58,70, 3. Bengt Gingsjoe (Suedia) 4:01,27—rec. european; 400 m mixt (f): 1. Gudrun Wegner (R.D.G.) 4:57,51—rec. mondial, 2. Angela Franke (R.D.G.) 5:00,37, 3. Novella Calligaris (Italia) 5:02,02; 200 m spate (b): 1. Roland Matthes (R.D.G.), 2:01,87—rec. mondial, 2. Zoltan Veraszto, (Ungaria) 2:05,89, 3. John Naber (S.U.A.) 2:06,91; 200 m bras (b): 1. David Wilkie (Anglia) 2:19,28—rec. mondial, 2. John Hencken (S.U.A.) 2:19,95, 3. Nobutaka Taguchi (Japonia) 2:23,11; 100 m delfin (f): 1. Kornelia Ender (R.D.G.) 1:02,53, 2. Rosemarie Kother (R.D.G.) 1:02,68, 3. Mayumi Aoki (Japonia) 1:03,73,... 11. Anca Groza (România) 1:06,95; 200 m delfin (b): 1. Robyn Backhaus (S.U.A.) 2:03,32, 2. Steve Gregg (S.U.A.) 2:03,58, 3. Hartmut Floeckner (R.D.G.) 2:03,84; 400 m liber (f): 1. Heather Greenwood (S.U.A.) 4:20,28, 2. Keena Rothhammer (S.U.A.) 4:21,50, 3. Novella Calligaris (Italia) 4:21,50; 200 m mixt (b): 1. Gunnar Larsson (Suedia) 2:08,36, 2. Stan Carper (S.U.A.) 2:08,43, 3. David Wilkie (Anglia) 2:08,84; 200 m spate (f): 1. Melisa Belote (S.U.A.) 2:20,52, 2. Enith Brigitha (Olanda) 2:22,15, 3. Andrea Gyarmaty (Ungaria) 2:22,48; 200 m bras (f): 1. Renate Vogel (R.D.G.) 2:40,01—rec. european, 2. Hannelore Anke (R.D.G.) 2:40,49, 3. Lynn Colella (S.U.A.) 2:41,71; 4x200 m liber: 1. S.U.A. 7:33,22—rec. mondial, 2. Australia 7:43,65, 3. R.F. Germania 7:43,68;

200 m delfin (f): 1. Rosemarie Kother (R.D.G.) 2:13,76—rec. mondial, 2. Roswitha Beier (R.D.G.) 2:16,77, 3. Lynn Colella (S.U.A.) 2:19,53,... 12. Anca Groza (România) 2:27,22; 1500 m liber: 1. Stephen Holland (Australia) 15:31,85—rec. mondial, 2. Rick Demont (S.U.A.) 15:35,44, 3. Brad Cooper (Australia) 15:45,04,... 24. Eugen Almer (România) 17:40,70; 100 m delfin (b): 1. Bruce Robertson (Canada) 55,69, 2. Joe Bottom (S.U.A.) 56,37, 3. Robyn Backhaus (S.U.A.) 56,42; 4x100 m liber (f): 1. R.D. Germană 3:52,45—rec. mondial, 2. S.U.A. 3:55,52, 3. R.F. Germania 3:58,88;

100 m liber (f): 1. Kornelia Ender (R.D.G.) 57,54—rec. mondial, 2. Shirley Babashoff (SUA) 58,87, 3. Enith Brigitha (Olanda) 58,87; 100 m liber (b): 1. Jim Montgomery (S.U.A.) 51,70, 2. Michel Rousseau (Franța) 52,08, 3. Mike Wenden (Australia) 52,22; 800 m liber (f): 1. Novella Calligaris (Italia) 8:52,97—rec. mondial, 2. Jo Ann Harshbarger (S.U.A.) 8:55,56, 3. Gudrun Wegner (R.D.G.) 9:01,82; 4x100 m mixt (b): 1. S.U.A. 3:49,49, 2. R.D. Germană 3:53,24, 3. Canada 3:56,37.

POLO: 1. Ungaria, 2. U.R.S.S., 3. Iugoslavia,... 7. România.

INOT ARTISTIC: Individual: 1. Teresa Anderson (S.U.A.) 120,460 p, 2. Jojo Carrier (Canada) 112,534 p, 3. Junko Hasumi (Japonia) 104,830 p;

Duo: 1. Teresa Anderson-Gail Johnson (S.U.A.) 118,391 p, 2. Jojo Carrier-Mado Ramsay (Canada) 112,917 p, 3. Makako Fujiwara-Yasuko Fujiwara (Japonia) 109,702 p; Echipe: 1. S.U.A. 117,617 p, 2. Canada 112,918 p, 3. Japonia 107,311 p.

SĂRITURI: Trambulină (f): 1. Christa Köhler (R.D.G.) 442,17 p, 2. Ulrika Knape (Suedia) 434,19 p, 3. Marina Janicke (R.D.G.) 426,33 p,... 18. Sorana Prelipceanu, 20. Melania Decuseară.

Trambulină (b): 1. Phil Boggs (S.U.A.) 618,57 p, 2. Klaus Dibiasi (Italia) 615,18 p, 3. Keith Russell (S.U.A.) 579,48 p;

Platformă (f): 1. Ulrika Knape (Suedia) 406,77 p, 2. Milena Duchkova (Cehoslovacia) 387,18 p, 3. Irina Kalinina (URSS) 381,42 p,... 19. Melania Decuseară.

Platformă (b): 1. Klaus Dibiasi (Italia) 559,53 p, 2. Keith Russell (S.U.A.) 523,74 p, 3. Falk Hofmann (R.D.G.) 492,15 p.

LUPTE LIBERE: 6—9 septembrie — TEHERAN

48 kg: 1. Dimitriov (U.R.S.S.), 2. Murselov (Bulgaria), 3. Enkhtivan (R.P. Mongolă);

52 kg: 1. Javadi (Iran), 2. Alabverdiov (U.R.S.S.), 3. Takada (Japonia). Ion Arapu eliminat în tururile preliminare;

57 kg: 1. M. Farahvashi (Iran), 2. Khoilog Dorge (R.P. Mongolă), 3. V. Dimirumin (U.R.S.S.);

62 kg: 1. Abdolbekov (U.R.S.S.), 2. Heinz Stahr (R.D.G.), 3. Navai (Iran). Petre Coman eliminat în tururile preliminare;

68 kg: 1. L. Kuazer (S.U.A.), 2. N. Nasrolahov (U.R.S.S.), 3. J. Kocsis (Ungaria);

74 kg: 1. M. Barzegar (Iran), 2. R. Ashoraliev (U.R.S.S.), 3. Karlsson (Suedia);

82 kg: 1. Siulzin (U.R.S.S.); 2. Vasile Iorga (România), 3. E. Abilov (Bulgaria);

90 kg: 1. Tediaşvili (U.R.S.S.), 2. H. Statmister (R.D.G.), 3. Petterson (S.U.A.);

100 kg: 1. I. Kargin (U.R.S.S.), 2. J. Chastre (Ungaria), 3. Nekov (Bulgaria),... 5. Enache (România);

+ 100 kg: 1. S. Andreev (U.R.S.S.), 2. Boev (Bulgaria), 3. L. Simon (România);

LUPTE GRECO-ROMANE: 10—14 septembrie — TEHERAN

48 kg: 1. Zubkov (U.R.S.S.), 2. R. Swizad (Polonia), 3. F. Sers (Ungaria). Alexandru Constantin eliminat în tururile preliminare;

52 kg: 1. Nicolae Gingă (România), 2. Michalik (Polonia), 3. R. Aliabadi (Iran);

57 kg: 1. J. Lipien (Polonia), 2. R. Kazakov (Bulgaria), 3. Traikov (Bulgaria). M. Dumitru eliminat în tururile preliminare.

62 kg: 1. K. Lipien (Polonia), 2. A. Kavkeev (U.R.S.S.), 3. L. Rezi (Ungaria). Ion Păun eliminat în tururile preliminare;

68 kg: 1. S. Kisamudtinov (U.R.S.S.), 2. D. Sereten (Iugoslavia), 3. H. Wehling (R.D.G.). Eugen Hupeă eliminat în tururile preliminare;

74 kg: 1. Kolev (Bulgaria), 2. J. Karlsson (Suedia), 3. K. Gopfert (R.D.G.). A. Popa eliminat în tururile preliminare;

82 kg: 1. L. Liberman (U.R.S.S.), 2. M. Nenadic (Iugoslavia), 3. M. Janota (Cehoslovacia). S. Olteanu eliminat în tururile preliminare;

90 kg: 1. V. Razantsev (U.R.S.S.), 2. K. Wicinski (Polonia), 3. Nikolov (Bulgaria). N. Neguț eliminat în tururile preliminare;

100 kg: 1. N. Balboşin (U.R.S.S.), 2. Lozanov (Bulgaria), 3. S. Olewski (Polonia). N. Martinescu eliminat în tururile preliminare;

+ 100 kg: 1. Al. Lonov (Bulgaria), 2. P. Kment (Cehoslovacia), 3. S. Morsiladze (U.R.S.S.),... 5. Victor Dolipschi (România).

PENTATLON MODERN: 5 — 9 septembrie — LONDRA

Individual: 1. Pavel Lednev (U.R.S.S.) 5312 p, 2. Vladimir Smelev (U.R.S.S.) 5268 p, 3. Boris Onicenکو (U.R.S.S.) 5198 p, 12. Dumitru Spirlea 4901 p.

Echipe: 1. U.R.S.S. 15943 p, 2. R.F. Germania 15051 p, 3. Ungaria 14 856 p, 4. S.U.A. 14 745 p, 5. România 14 488 p.

CAMPIONATE MONDIALE DE TINERET

SCRIMĂ: 20-23 aprilie — BUENOS AIRES

Floretă(f): 1. Valentina Burocikina (U.R.S.S.), 2. Zoia Filatova (U.R.S.S.), 3. Veronique Brouquiers (Franța);

Floretă(m): 1. Frederic Pietruska (Franța), 2. Mathias Behr (R.F. Germania), 3. Robert Bruniges (Anglia);

Sabie: 1. Tomasso Montano (Italia), 2. Marco Romano (Italia), 3. Ferenc Gulacsi (Ungaria);

Spadă: 1. Gianfranco Mocchi (Italia), 2. Carlo Romanelli (Italia), 3. Marcel Wiech (Polonia).

CAMPIONATE MONDIALE DE JUNIORI

BIATLON: 1-5 martie — LAKE PLACID (S.U.A.)

Individual: 1. Jan Szpunar (Polonia) 1h.12:04, 2. Frank Potter (R.D. Germană) 1:13,35 3. Stanislaw Obrochta (Polonia) 1:14,28;

Ștafeta 3×5 km: 1. Polonia (Szpunar, Zieba, Obrochta) 2h.11:09,15, 2. Finlanda 2h. 12:04,17, 3. U.R.S.S. 2h.13:06,07.

COMPETIȚII MONDIALE

SCHI — Cupa mondială:

Feminin: 1. Annemarie Proell (Austria) 297 p, 2. Monika Kaserer (Austria) 223 p, 3. Patricia Emonet (Franța) 163 p;

Masculin: 1. Gustavo Thoeni (Italia) 166p, 2. David Zwilling (Austria) 151 p, 3. Roland Collombin (Elveția) 131 p;

Echipe: 1. Austria 1525 p, 2. Franța 716 p, 3. Elveția 586 p.

TENIS(f) — Cupa Federației:

1. Australia, 2. Rep. Sud Africană, 3-4 România și R.F. Germania

BASCHET — Cupa Intercontinentală:

1. Ignis Varese

LUPTE LIBERE: 1. U.R.S.S., 2. S.U.A., 3. Japonia.

CICLISM — „Cursa Păcii“

Individual: 1. Ryszard Szurkowski (Polonia)
Echipe: 1. Polonia

CAMPIONATE EUROPENE

BOB 2 PERSOANE: 20-21 ianuarie — CERVINIA

1. Wolfgang Zimmerer-Peter Utzschneider (R.F. Germania) 4:48,14, 2. Horst Floth-Willi Holdorf (R.F. Germania II) 4:48,65, 3. Werner Dellekarth — Fritz Sperling (Austria II) 4:48,75, ... 7. Ion Panțuru-Dumitru Focșeneanu (România) 4:50,99.

BOB 4 PERSOANE: 27-28 ianuarie — CERVINIA

1. Wolfgang Zimmerer, Hans Utzschneider, Hans Geisreiter, Fritz Ohlvräter (R.F. Germania) 4:39,40, 2. Hans Lüthi, Thomas Hagen, Ferdi Müller, Karl Haseli (Elveția II) 4:40,12, 3. Rene Stadler, Werner Camichel, Erich Schärer, Peter Schärer (Elveția I) 4:41,23, ... 14. Ion Panțuru, Dragoș Panaitescu, Raimond Tancov, Dumitru Focșeneanu (România) 4:44,81.

PATINAJ VITEZĂ(m): 27-28 ianuarie — GRENOBLE

500 m: 1. Terje Andersen (Norvegia) 43,7, 2. Aleksandr Cekulaev (U.R.S.S.) 43,8, 3. Dagfinn Hagen (Norvegia) 43,9;

5000 m: 1. Jaap Van Dijk (Olanda) 7:38,5, 2. Goran Claesson (Suedia) 7:39,9, 3. Sten Stensen (Norvegia) 7:40,25;

1500 m: 1. Goran Claesson (Suedia) 2:04,4, 2. Hans Van Helden (Olanda) 2:05,0, 3. Piet Kleine (Olanda) 2:05,1

10 000 m: 1. Jaap Van Dijk (Olanda) 15:32,1, 2. Goran Claesson (Suedia) 15:33,7, 3. Jan Derksen (Olanda) 15:37,6

Poliatlon: 1. Goran Claesson (Suedia) 178,232 p, 2. Hans Van Helden (Olanda) 179,541 p, 3. Harm Kuipers (Olanda) 180,797 p.

PATINAJ ARTISTIC: 6-11 februarie — KÖLN

Perechi: 1. Irina Rodnina-Aleksandr Zaitsev (U.R.S.S.) 427,8 p, 2. Ludmila Smirnova-Alexei Ulanov (U.R.S.S.) 410,2 p, 3. Lehmann Wiesinger (R.F. Germania) 408 p;

Masculin: 1. Ondrej Nepela (Cehoslovacia) 347,65 p, 2. Serghei Ceturuhin (U.R.S.S.) 344,5 p, 3. Jan Hoffmann (R.D. Germană) 344,4 p, ... 18 Gyorgy Fazekas (România) 260,1 p.

Dans: 1. Ludmila Pahomova-Aleksandr Gorșkov (U.R.S.S.) 521,25 p, 2. Angelika-Erich Buck (R.F. Germania) 513,35 p, 3. Hilary Green-Glyn Watts (Anglia) 494,25 p

Feminin: 1. Cristine Errath (R.D. Germană) 341, 14 p, 2. Jean Scott (Anglia) 330,65 p, 3. Karin Iten (Elveția) 328,53 p

PATINAJ VITEZĂ(f): 10-11 februarie — BRANDBU (NORVEGIA)

500 m: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 44,3, 2. Trijine Rep (Olanda) 44,3, 3. Monika Pflug (R.F. Germania) 44,9;

1500 m: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 2:18,3, 2. Sippie Tichelaar (Olanda) 2:21,6, 3. Trinje Rep (Olanda) 2:21,8;

1000 m: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 1:30,50, 2. Monika Pflug (R.F. Germania) 1:31,04, 3. Trinje Rep (Olanda) 1:31,55;

3000 m: 1. Sippie Tichelaar (Olanda) 4:52,89, 2. Nina Statkivici (U.R.S.S.) 4:56,17, 3. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 4:56,56;

Poliatlon: 1. Atje Keulen Deelstra (Olanda) 185,117 p, 2. Trinje Rep (Olanda) 188,161 p, 3. Nina Statkivici (U.R.S.S.) 188,809 p.

SĂNIUȚE: 10-11 februarie — BERCHTESGADEN

(R.F. GERMANIA)

Masculin: 1. Hans Rinn (R.D. Germană) 2:58,33, 2. Josef Fendt (R.F. Germania) 2:58,89, 3. Rudolf Schmid (Austria) 3:00,11

Feminin: 1. Margrit Schumann (R.D. Germană) 2:51, 21, 2. Ute Rührold (R.D. Germană) 2:51, 58, 3. Eva-Maria Wernike (R.D. Germană) 2:51, 94

Perechi: 1. Hans Rinn-Norbert Hahn (R.D. Germană) 1:23,73, 2. Bernd Hahn (R.D. Germană) 1:24, 03, 3. Hans Brandner-Balthasar Schwarm (R.F. Germania) 1:24,80.

TIR (CU AER COMPRIMAT): 16-18 februarie — LINZ

Pistol (f): 1. Zinaida Simoniad (U. R. S. S.) 384 p R. M., 2. Nina Storianova (U. R. S. S.) 381 p, 3. Nadejda Ibrahimova (U. R. S. S.) 377 p, 4. Anișoara Matei (România) 376 p;

Echipe: 1. U. R. S. S. 1142 p, R. M., 2. R. F. Germania 1100 p, 3. Suedia 1095 p;

Pușcă (f): 1. Nadejda Zibalova (U. R. S. S.) 381 p, 2. Marga Nabel (R.D. Germană) 379 p, 3. Kira Bojko (U. R. S. S.) 378 p;

Echipe: 1. U. R. S. S. 1135 p R. M., 2. R. F. Germania 1117 p, 3. Polonia 1115 p;

Pistol(m): 1. Grigori Kosi (U.R.S.S.) 392 p. R.M. 2. Vladimir Stolipin (U.R.S.S.) 388 p, 3. Anatoli Igrin (U.R.S.S.) 388 p, ... 21 Lucian Giușcă (România) 378 p, 27. Dan Iuga (România) 376 p, Alexandru Gered (România) 371 p, Mihai Teodor (România) 364 p;

Echipe: 1. U.R.S.S. 1552 p R.M., 2. R.F. Germania 1523 p, 3. Polonia 1518 p, ... 10. România 1489 p;

Pușcă(m): 1. Serghei Rainikov (U.R.S.S.) 388 p R.M., 2. Gottfried Kustermann (R.F. Germania) 385 p, 3. Gyorgy Abonyi (Ungaria) 385 p, ... 11. Ilie Codreanu (România) 379 p, 14. Petre Șandor (România) 379 p, 23. Ștefan Caban (România) 376 p, 37. Eugen Satala (România) 370 p;

Echipe: 1. U.R.S.S. 1527 p R.M., 2. Polonia 1511 p, 3. Suedia 1506 p, 4. Elveția 1506 p, 5. România 1504 p.

ATLETISM(sală): 10-11 martie — ROTTERDAM

Masculin — 60m: 1. Zenon Nowosz (Polonia) 6,64, 2. Manfred Kokot (R.D. Germană) 6,64, 3. Raimo Vilen (Finlanda) 6,71 (Dorel Cristudor 6,78 eliminat în semifinală); 400 m: 1. Luciano Susanj (Iugoslavia) 46,48, 2. Benno Stops (R.D. Germană) 47,31, 3. Dariusz Podobas (Polonia) 47,40; 800 m: 1. Francis Gonzales (Franța) 1:49,17, 2. Gerhard Stolle (R.D. Germană) 1:49,32, 3. Josef Plachy (Cehoslovacia) 1:49,50; 1500 m: 1.

Henryk Szordikowski (Polonia) 3:43,01, 2. Herman Mignon (Belgia) 3:43,16, 3. Klaus-Peter Justus (R.D. Germană) 3:43,36; 3000 m: 1. Emile Puttemans (Belgia) 7:44,51, 2. Willy Poleunis (Belgia) 7:51,87, 3. Pekka Paevaerinta (Finlanda) 7:54,86; 60 m g: 1. Frank Siebeck (R.D. Germană) 7,71, 2. Adam Galant (Polonia) 7,76, 3. Thomas Munkelt (R. F. Germania) 7, 81 (Nicolae Perța 7,96 eliminat în semifinale); înălțime: 1. Istvan Major (Ungaria) 2,20 m, 2. Jiri Palkowski (Cehoslovacia) 2,20 m, 3. Vassilios Papadimitriou (Grecia) 2,17 m; lungime: 1. Hans Baumgartner (R.F. Germania) 7,85 m, 2. Max Klaus (R.D. Germană) 7,83 m, 3. Gregorz Cybulski (Polonia) 7,81 m; prăjină: 1. Renato Dionisi (Italia) 5,40 m, 2. Hans-Jürgen Ziegler (R.F. Germania) 5,35 m, 3. Jean Michel Bellot (Franța) 5,30 m; triplusalt: 1. Carol Corbu (România) 16,80 m, 2. Michal Joachimowski (Polonia) 16, 75 m, 3. Mihail Bariban (U.R.S.S.) 16,38 m; greutate: 1. Jaroslav Brabec (Cehoslovacia) 20,29 m, 2. Gerd Lochmann (R.D. Germană) 20,12 m, 3. Jaromir Vlk (Cehoslovacia) 19,68 m; 4×2 ture: 1. Franța 2:46,0, 2. R.F. Germania 2:46,42; 4×4 ture: 1. R.F. Germania 6:21,58, 2. Cehoslovacia 6:21,60, 3. Polonia 6:26,95;

Feminin — 60 m: 1. Annegret Richter (R.D. Germană) 7,27, 2. Petra Kandar (R.D. Germană) 7,29, 3. Sylvie Telliez (Franța) 7,32; 400 m: 1. Verona Bernard (Anglia) 53,04, 2. Waltraud Dietsch (R.D. Germană) 53, 35, 3. Renate Siebach (R.D. Germană) 53,49; 800 m: 1. Ștefka Iordanova (Bulgaria) 2:02,65 R.M., 2. Elfi Rost (R.D. Germană) 2:02,83, 3. Elzbieta Skowronska (Polonia) 2:02,90; 1500 m: 1. Ellen Tittel (R.F. Germania) 4:16,17, 2. Tonka Petrova (Bulgaria) 4:17,28, 3. Iris Klaus (R.D. Germană) 4:21,42; lungime: 1. Diana Iorgova (Bulgaria) 6,45 m, 2. Jarmila Nygrinova (Cehoslovacia) 6,30m, 3. Miroslava Sarna (Polonia) 6,15m, ...6. Viorica Viscopoleanu (România) 6,04 m; 60 m g: 1. Annelie Erhardt (R.D. Germană) 8,02, 2. Valeria Bufanu (România) 8,16, 3. Tereza Nowak (Polonia) 8,23; înălțime: 1. Iordanka Blagoeva (Bulgaria) 1,92m R.M., 2. Rita Gildemeister (R.D. Germană) 1,86 m, 3. Milada Karbanova (Cehoslovacia) 1,86 m; greutate: 1. Helena Fiebingerova (Cehoslovacia) 19,08 m, 2. Ludwika Chewinska (Polonia) 18,29 m, 3. Antonina Ivanova (Bulgaria) 18,25 m; 4×1 tur: 1. R.F. Germania 1:24, 15, 2. Austria 1:26,12; 4×2 ture: 1. R.F. Germania 3:10,85, 2. Franța 3:11,20 3. Polonia 3:11,65.

LUPTA LIBERĂ: 30 martie-1 aprilie — LAUSANNE

48 kg: 1. Hasan Isaev (Bulgaria), 2. Rafik Gadjev (U.R.S.S.), 3. Andrzej Kudelski (Polonia), 4. Iancu Vangelici (România);

52 kg: 1. Arsen Alașverdiev (U.R.S.S.), 2. Ali Alan Riza (Turcia), 3. Henryk Gall (Ungaria). Emil Butu (România) eliminat în preliminarii;

57 kg: 1. Kirkor Leonov (Bulgaria), 2. Laszlo Klinga (Ungaria), 3. Roiu Doborkjenidze (U.R.S.S.), ...6. Petre Cearnău (România);

62 kg: 1. Ivan Iankov (Bulgaria), 2. Zaglav Abdulbekov (U.R.S.S.), 3. Vehbi Akdag (Turcia). Petre Coman (România) eliminat în preliminarii;

68 kg: 1. Nasrul Nasrulaev (U.R.S.S.), 2. Stepan Stoikov (Bulgaria), 3. Ali Sahin (Turcia). Petre Poalelungi (România) eliminat în preliminarii;

74 kg: 1. Adolf Seger (R.F. Germania), 2. Viktor Zilberman (U.R.S.S.), 3. Frantz Birke (R.D. Germană);

82 kg: 1. Vasili Siulzin (U.R.S.S.), 2. Hairy Bolat (Turcia), 3. Benno Paulitz (R.D. Germană), 4. Vasile Iorga (România);

90 kg: 1. Piotr Surikov (U.R.S.S.), 2. Horst Stotmeister (R.D. Germană), 3. Dimo Kostov (Bulgaria). Ion Dumitru (România) eliminat în preliminarii;

100 kg: 1. Vladimir Golutkin (U.R.S.S.), 2. Jozsef Csatari (Ungaria), 3. Marin Racev (Bulgaria). Enache Panaite (România) eliminat în preliminarii;

+ 100 kg: 1. Nodar Modebadze (U.R.S.S.), 2. Alsedin Yldirim (Turcia), 3. Boian Boev (Bulgaria), ...6. Ladislau Simon (România).

JUDO: 10 — 13 mai — MADRID

Categ. 63 kg: 1. Serghei Melnicenko (U.R.S.S.), 2. Sengeli Pițhelauri (U.R.S.S.), 3. Jean Algisi (Franța); Lazăr Moldovan (România) eliminat în preliminarii;

Categ. 70 kg: 1. Dietmar Hoetger (R.D. Germană), 2. Engelbert Dorbandt (R.F. Germania), 3. Giuseppe Novasconi (Italia). Cornel Roman (România) eliminat în preliminarii;

Categ. 80 kg: 1. Brian Jacks (Anglia), 2. Guy Auffray (Franța), 3-4. Herman Look (R.D. Germană) și Guraam Gogolauri (U.R.S.S.). Ionel Lazăr (România) eliminat în preliminarii;

Categ. 93 kg: 1. Jean Luc Rouge (Franța), 2. David Starbrook (Anglia), 3-4 Anatoli Soloduhin (U.R.S.S.) și Feodor Muzaev (U.R.S.S.). Tiberiu Solomon (România) eliminat în preliminarii;

Categ. +93 kg: 1. Santiago Ojeda (Spania), 2. Keith Remfry (Anglia), 3-4. Peter Adejaar (Olanda) și Serghei Nishiradze (U.R.S.S.). Gheorghe Dumbravă (România) eliminat în preliminarii.

Toate categoriile: 1. Serghei Novikov (U.R.S.S.), 2. Sota Ciocișvili (U.R.S.S.), 3. Ingolf Lorenz (R.D. Germană). Ionel Lazăr (România) eliminat în preliminarii.

Echipe: 1. U.R.S.S., 2. Franța, 3-4 Anglia și R.F. Germania.

GINASTICĂ(m): 12-13 mai — GRENOBLE

Individual compus: 1. Viktor Klimenko (U.R.S.S.) 56,55 p, 2. Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) 56,30 p, 3. Klaus Köste (R.D. Germană) 55,70 p, ...10. Dan Grecu (România) 54,55 p;

Inele: 1. Viktor Klimenko (U.R.S.S.) 18,80 p, 2. Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) și Dan Grecu (România) 18,75 p, 4. Mihai Borș (România) 18,70 p;

Sol: 1. Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) 18,85 p, 2. Viktor Klimenko (U.R.S.S.) 18,80 p, 3. Klaus Köste (R.D. Germană) 18,45 p, ...6. Nicolae Oprescu (România) 17,95 p;

Cal cu minere: 1. Zoltan Magyar (Ungaria) 19,05 p, 2. Wilhelm Kubicka (Polonia) 18,80 p, 3. Viktor Klimenko (U.R.S.S.) 18,75 p;

Sărituri: 1. Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) 18,70 p, 2. Andrzej Szajna (Polonia) 18,65 p, 3. Imre Molnar (Ungaria) 18,15 p;

Paralele: 1. Viktor Klimenko (U.R.S.S.) 18,95 p, 2. Nikolai Andrianov (U.R.S.S.) și Mauno Nissinen (Finlanda) 18,75 p;

Bară fixă: 1. Eberhard Gienger (R.F. Germania) și Klaus Köste (R.D. Germană) 19,25 p, 3. Wolfgang Thüne (R.D. Germană) 19,20 p.

LUPTA GRECO-ROMANE: 1-3 iunie — HELSINKI

Cat. 48 kg: 1. Gheorghe Berceanu (România), 2. Pavel Hristov (Bulgaria), 3. Vladimir Netvetaev (U.R.S.S.);

Cat. 52 kg: 1. Jan Michalik (Polonia), 2. Todor Todorov (Bulgaria), 3. Valeri Arutinov (U.R.S.S.), 4. Nicu Gingă (România);

Cat. 57 kg: 1. Hristo Traikov (Bulgaria), 2. Iuri Sokolov (U.R.S.S.), 3. Ivan Frigiei (Iugoslavia) ...5. Mariu Dumitru (România);

Cat. 62 kg: 1. Nelson Davidian (U.R.S.S.), 2. Kazimierz Lipien (Polonia), 3. Harald Hervig (Norvegia);

Cat. 68 kg: 1. Samil Kisamuddinov (U.R.S.S.), 2. Nedko Nedev (Bulgaria), 3. Sreten Damianovici (Iugoslavia), 4. Eugen Hupeă (România);

Cat. 74 kg: 1. Ivan Kolev (Bulgaria), 2. Viteslav Macha (Cehoslovacia), 3. Klaus Peter Göpfert (R.D. Germană); ...6. Adrian Popa (România);

Cat. 82 kg: 1. Leif Andersson (Suedia), 2. Dimitar Ivanov (Bulgaria), 3. Keijo Manni (Finlanda), (Ion Gabor eliminat în preliminarii);

Cat. 90 kg: 1. Valeri Rezantev (U.R.S.S.), 2. Stoian Nikolov (Bulgaria), 3. Kaj Malmberg (Finlanda), (Nicolae Neguț eliminat în preliminarii);

Cat. 100 kg: 1. Nikolai Bolboșin (U.R.S.S.), 2. Kamen Lozanov (Bulgaria), 3. Nicolae Martinescu (România);

Cat. + 100 kg: 1. Alexandr Tomov (Bulgaria), 2. Marek Galinski (Polonia), 3. Shota Morhiladze (U.R.S.S.), (Victor Dolipschi eliminat în preliminarii).

BOX: 1-10 iunie — BELGRAD

Semimuscă: 1. Vladislav Zasipk (U.R.S.S.), 2. Bejan Fuciadjiev (Bulgaria), 3-4. Carl Enrique Rodriguez (Spania) și John Bambrick (Scoția), (St. Băiatu eliminat în preliminarii);

Muscă: 1. Constantin Gruescu (România), 2. Vicente Rodriguez (Spania), 3-4. Nikolai Lodin (U.R.S.S.) și Gerd Schubert (R.F.G.);

Cocoș: 1. Aldo Cosentino (Franța), 2. Mircea Tone (România), 3-4. Dimitar Milev (Bulgaria) și Krysztot Madej (Polonia);

Pană: 1. Ștefan Förster (R.D.G.), 2. Zoran Iovanovici (Iugoslavia), 3-4. Gabriel Pometcu (România) și Heikki Vilander (Finlanda);

Semișoară: 1. Simion Cuțov (România), 2. Ryszard Tomczyk (Polonia), 3-4. Günter Radowski (R.D.G.) și Wolfgang Schoth (R.F.G.);

Ușoară: 1. Marian Beneș (Iugoslavia), 2. Anatoli Kamnev (U.R.S.S.), 3-4. Ullrich Beyer (R.D.G.) și Laszlo Juhasz (Ungaria); (Paul Dobrescu eliminat în preliminarii);

Semimijlocie: 1. Sandor Csjeff (Ungaria), 2. Manfred Weidner (R.D.G.), 3-4. Zivorad Jelesijevici (Iugoslavia) și Vladimir Kolev (Bulgaria), (Alexandru Popa eliminat în preliminarii);

Mijlocie mică: 1. Anatoli Klimanov (U.R.S.S.), 2. Wiesław Rudkowski (Polonia), 3-4. Peter Tiepold (R.D.G.) și Sandu Tirilă (România);

Mijlocie: 1. Viaceslav Lemeșev (U.R.S.S.), 2. Alec Năstac (România), 3-4. Witold Stachurski (Polonia) și Pierre Gomez (Franța);

Semigrea: 1. Mate Parlov (Iugoslavia), 2. Janusz Gortat (Polonia), 3-4. Oleg Karataev (U.R.S.S.) și Sjeng Verstappen (Olanda);

Grea: 1. Viktor Ulianici (U.R.S.S.), 2. Peter Hus-sing (R.F.G.), 3-4. Ion Alexe (România) și Atanas Su-vandjev (Bulgaria).

HALTERE: 10-17 iunie — MADRID

Muscă: 1. Lajos Szucs (Ungaria) 225 kg, 2. Karol Koszegy (Ungaria) 217,5 kg, 3. Boleslaw Pachol (Cehoslovacia) 210 kg, 4. Ion Hortopan (România) 207,5 kg... 6. Zoro Fiat (România) 195 kg;

Cocoș: 1. Atanas Kirov (Bulgaria) 255 kg, 2. Gheorghi Todorov (Bulgaria) 252,5 kg, 3. Karel Prohl (Cehoslovacia) 250 kg... 9. Victor Rusu (România) 230 kg;

Pană: 1. Dito Șanidze (U.R.S.S.) 272,5 kg, 2. Norair Nurikian (Bulgaria) 270 kg, 3. Janos Benedek (Ungaria) 267,5 kg... 7. Vasile Daniel (România) 242,5 kg;

Ușoară: 1. Mukharbi Kirjinov (U.R.S.S.) 302,5 kg, 2. Mladen Kucev (Bulgaria) 295 kg, 3. Zbigniew Kaczmarek (Polonia) 292,5 kg;

Semimijlocie: 1. Nedelcio Kolev (Bulgaria) 330 kg, 2. Iordan Blkov (Bulgaria) 322,5 kg, 3. Vladimir Mihailov (U.R.S.S.) 320 kg;

Mijlocie: 1. Vladimir Rijkenov (U.R.S.S.) 352,5 kg, 2. Rumen Rusev (Bulgaria) 335 kg, 3. Franz Zieleske (R.D. Germană) 322,5 kg;

Semigrea: 1. David Rigert (U.R.S.S.) 367,5 kg, 2. Andon Nikolov (Bulgaria) 352,5 kg, 3. Atanas Sopov (Bulgaria) 350 kg;

Grea: 1. Pavel Pervușin (U.R.S.S.) 400 kg, 2. Helmut Losch (R.D.G.) 362,5 kg, 3. Dieter Westphal (R.F.G.) 355 kg;

Supergrea: 1. Vasili Alekseev (U.R.S.S.) 447 kg, 2. L. Batișev (U.R.S.S.) 395 kg, 3. Rudolf Mang (R.F.G.) 387,5 kg.

ȘAH: 7-14 iulie — BATH (ANGLIA)

1. U.R.S.S. 40,5 p, 2. Iugoslavia 34 p, 3. Ungaria 33 p, ... 7. România 23 p.

CANOTAJ: 30 august — 2 septembrie — MOSCOVA

4 + 1: 1. U.R.S.S. 7 : 08,17, 2. R.D. Germană 7 : 18,20, 3. Cehoslovacia 7 : 18,81 (echipajul României eliminat în preliminarii)

2 f.e.: 1. Oanță-Grumezescu (România) 7 : 39,10, 2. Mills-Veldman (Noia Zeelandă) 7 : 42,63, 3. Bierl-Ringwald (R.F. Germania) 7 : 43,53;

Simplu: 1. Peter Kolbe (R.F. Germania) 8 : 02,77, 2. Vitautas Butkus (U.R.S.S.) 8 : 05,87, 3. Wolfgang Guldempennig (R.D. Germană) 8 : 07,99 (Emil Budurișan eliminat în preliminarii);

2 + 1: 1. Eșchinov-Ivanov (U.R.S.S.) 8 : 09,83, 2. Gun- kel-Lucke (R.D. Germană) 8 : 13,42, 3. Tudor-Ceapura (România) 8 : 15,67;

4 f.e.: 1. R.D. Germană 6 : 56,67, 2. U.R.S.S. 7 : 00,55, 3. Norvegia 7 : 01,85...6. România 7 : 19,20;

Dublu: 1. Schmied-Kreuziger (R.D. Germană) 7 : 26,95, 2. Timosin-Korsikov (U.R.S.S.) 7 : 33,97, 3. Baillieu-Hart (Anglia) 7 : 41,87 (echipajul României eliminat în preliminarii);

8 + 1: 1. R.D. Germană 6 : 19,02, 2. Cehoslovacia 6 : 33,18, 3. U.R.S.S. 6 : 36,14.

CĂLĂRIE: 8 — 11 septembrie — KIEV

Concurs complet: 1. A. Evdokimov (U.R.S.S.) 100 p, 2. H. Blocker (R.F. Germania) 100 p, 3. H. Karsten (R.F. Germania) 109 p;

Echipe: 1. R.F. Germania 351,85 p, 2. U.R.S.S. 508,08 p, 3. Anglia 536 p.

CAMPIONATE EUROPENE DE TINERET

BOB 2 PERSOANE: 17-18 februarie — ST. MORITZ

1. Kurt Meirhans-Jürg Troncana (Elveția) 5:06,23,
2. Peter Hell-Albert Wurzer (R.F. Germania) 5:06,68,
3. Franco Soravia-Giovanni Molli (Italia) 5:06,91

BASCHET: 20-30 iulie — ITALIA

1. U.R.S.S., 2. Spania, 3. Iugoslavia

CAMPIONATE EUROPENE DE JUNIORI

SAH: 1-6 ianuarie — GRONINGEN (OLANDA)

1. Oleg Romanisîn (U.R.S.S.) 7,5 p, 2. Anthony Miles (Anglia) 6,5 p, 3-4. Aurel Urzică (România) și Stephan Buchl (R.F. Germania) 5,5 p.

SCHI: 27-28 ianuarie — RUHPOLDING (R.F. GERMANIA)

- Slalom special(f): 1. Gro Wexholth (Norvegia) 72,43,
2. Christa Zechmeister (R.F. Germania) 72,64, 3. Claudia Giordani (Italia) 72,65;

- Slalom special(m): 1. Ulrich Spiess (Austria) 87,50,
2. Klaus Heidegger (Austria) 87,52, 3. Tiziano Bieller (Italia) 87,61;

- Slalom uriaș(m): 1. Ulli Spiess (Austria) 2:42,18,
2. Alban Plörrer (Austria) 2:43,30, 3. Tiziano Bieller (Italia) 2:44,32;

- Slalom uriaș (f): 1. Claudia Giordani (Italia) 1:26,98,
2. Gitti Hauser (Austria) 1:27,66, 3. Valentina Illife (Anglia) 1:29,49.

TIR (cu aer comprimat): 16-17 februarie — LINZ

- Pistol: 1. Serghei Sterianciuk (U.R.S.S.) 389 p R.E.,
2. Mihai Saritonov (U.R.S.S.) 380 p, 3. Matyas Hofflitz (R.D. Germană) 379 p, ... 18. Liviu Stan (România) 365 p, 27. Marinică Trușcă (România) 351 p.

- Echipe: 1. U.R.S.S. 1144 p R.E., 2. Polonia 1118 p,
3. Austria 1116 p;

- Pușcă: 1. Elzbieta Kowalewska (Polonia) 387 p R.E.,
2. Serghei Pugowski (U.R.S.S.) 384 p, 3. Aleksandr Mitrofanov (U.R.S.S.) 378 p;

- Echipe: 1. U.R.S.S. 1131 p, 2. R.F. Germania 1125 p,
3. Iugoslavia 1125 p.

SCHI FOND: 3-7 martie — KAVGOLO (U.R.S.S.)

- 5 km junioare: 1. Rutt Rehema (U.R.S.S.) 18:12,86,
2. Mariet Myrmel (Norvegia) 18:13,15, 3. Blanka Pavlu (Cehoslovacia) 18:18,74;

- Combinata nordică: 1. Pal Sjötné (Norvegia) 428,9 p,
2. Stanislaw Kawulok (Polonia) 422,1 p, 3. Urban Hetlich (R.F. Germania) 410,3 p;

- Ștafeta 3×5 km(f): 1. U.R.S.S. 54:33,60, 2. Norvegia 55:27,79, 3. Suedia 55:29,37... 10. România 57:20,10;

- Ștafeta 3×10 km(m): 1. U.R.S.S. 1h.40:30,53, 2. R.F. Germania 1h.41:53,43, 3. Finlanda 1h.42:29,45;

- Trambulină: 1. Eduard Cernișev (U.R.S.S.) 229,6 p,
2. Joachim Eckstein (R.D. Germană) 225,4 p, 3. Serghei Karapuzov (U.R.S.S.) 211,0 p;

- 15 km juniiori: 1. Georg Zipfel (R.F. Germania) 43:25,14,
2. Evgheni Beliaev (U.R.S.S.) 44:43,66, 3. Nikolai Bazukov (U.R.S.S.) 44:44,07;

HOCHEI: 22-31 martie — LENINGRAD

1. U.R.S.S., 2. Suedia, 3. Cehoslovacia. Echipa României s-a clasat pe locul IV în grupa B (desfășurată în Olanda).

POPICE: 20-25 mai — PREROV (CEHOSLOVACIA)

- Echipe(f): 1. România (Elisabeta Szilagy, Vasilica Pințea, Bălașa Mirică, Elena Gonțear, Erica Szasz, Eugenia Holesch) 2306 p, 2. R.D. Germană 2279 p, 3. Ungaria 2274 p;

- Echipe(m): 1. Ungaria 5110 p, 2. Iugoslavia 5074 p,
3. R.F. Germania 4990 p, 4. România 4950 p;

- Perechi(f): 1. Vasilica Pințea-Elisabeta Szilagy (România) 787 p, 2. Elfriede Wilke-Siegrid Lindner (R.D. Germană) 781 p, 3. Agnes Vati-Erzsébet Nagy (Ungaria) 763 p, ... 5. Bălașa Mirică-Erica Szasz (România) 755 p;

- Perechi(m): 1. Bela Csany-Jozsef Revesz (Ungaria) 1756 p, 2. Günther Pracser-Edmund Pall (Austria) 1754 p,
3. Antonin Dobes-Jiri Dusek (Cehoslovacia) 1736 p, ... 11. Iosif Szasz-Ion Stefucz (România) 1670 p;

- Individual(f): 1. Vasilica Pințea (România) 1213 p,
2. Agnes Vati (Ungaria) 1210 p, 3. Elena Szilagy (România) 1156 p, ... 5. Bălașa Mirică (România) 1140 p, 12. Erica Szasz (România) 1124, 14. Elena Gonțear (România) 1122 p;

- Individual(m): 1. Bela Csany (Ungaria) 2659 p, 2. Wolfgang Endres (R.F. Germania) 2625 p, 3. Günther Pracser (Austria) 2610 p, ... 11. Valeriu Pișcoi (România) 2545 p, 17. Iosif Szasz (România) 2504 p, 18. Ion Stefucz (România) 2497 p.

SAH: 15 iulie-5 august — THORNABY ON TEES (ANGLIA)

1. Aleksandr Beliaevski (U.R.S.S.) 8,5 p, 2. John Miles (Anglia) 8 p, 3. Marianovici (Iugoslavia) 7,5 p, ... 10. Ion Biriescu (România) 3,5 p.

CAIAC-CANOE: 3-5 august — WALCZ (POLONIA)

- Caiac 1 500 m (b): 1. B. Duvigneau (R.D.G.) 1:47,62,
2. J. Kosztyn (Ungaria) 1:48,12, 3. B. Konstantinov (Bulgaria) 1:48,43, ... 7. Ionel Șold (România);

- Caiac 2 500 m (f): 1. T. Korșunova — T. Levakova (U.R.S.S.) 1:49,58, 2. A. Ohde — B. Köster (R.D.G.) 1:50,76, 3. B. Patula — K. Szarkowska (Polonia) 1:53,92, ... 7. A. Orlov — A. Roh (România) 1:59,11;

- Canoe 2 500 m: 1. P. Müller — W. Stephan (R.D.G.) 1:46,53, 2. A. Belij — V. Vorobiev (U.R.S.S.) 1:47,01,
3. S. Stolpman — T. Kilian (Polonia) 1:49,70, ... 6. Silvan Ivan-Ștefan Parmac (România);

- Caiac 2 500 m (b): 1. E. Morcinek — D. Welna (Polonia) 1:37,31, 2. Z. Ratkay — F. Rakoczi (Ungaria) 1:37,32,
3. V. Svetotev — S. Cukraj (U.R.S.S.) 1:39,38, ... 9. G. Pamacai — R. Sofran (România) 1:43,12;

- Caiac 4 500 m(f): 1. R.D. Germană 1:42,60, 2. Polonia 1:44,00, 3. R.F. Germania 1:44,13, ... 6. România 1:45,72;

- Canoe 1 500 m: 1. B. Ananiev (Bulgaria) 1:59,79,
2. U. Frees (R.D.G.) 2:00,74, 3. S. Petrenko (U.R.S.S.) 2:02,25, ... 5. Gheorghe Lungu (România);

- Caiac 4 500 m(b): 1. U.R.S.S. 1:28,07, 2. R.D. Germană 1:29,23, 3. România (Radu Sofran, Florin Matache, Gavrilă Pamacai, Ionel Șold) 1:29,54;

Caiaș 1 500 m (f): 1. A. Ohde (R.D.G.) 2:02,29, 2. T. Korșunova (U.R.S.S.) 2:04,25, 3. S. Hollovay (Canada) 2:04,85, ... 5. Stela Moldoveanu (România); Canoe 7 500 m: 1. U.R.S.S. 1:32,35, 2. Ungaria 1:32,94, 3. România (Simion Isai, Silvan Ivan, Gheorghe Lungu, Ivan Gavrilov, Gheorghe Simiocenco, Petre Capusta, Ștefan Parmac) 1:34,88.

BASCHET: 1—8 august — ITALIA

Junioare: 1. U.R.S.S., 2. Iugoslavia, 3. Italia

GOLF: 25 iulie — 1 august — COPENHAGA

1. Franța, 2. Suedia

CĂLĂRIE: 3—5 august — ANVERS

Proba individuală de obstacole: 1. Debbie Johnsey (Anglia) cu Speculator 4 p (30 sec), 2. Stany van Paesch (Belgia) cu Smart Alec 4 p (38,4 sec), 3. Norbert Koof (R.F. Germania) cu Minister 4 p (39,1 sec), ... 20. Dania Popescu (România) cu Sonor 4 p, 34. Nicolae Gheorghe (România) 8 p;

Echipe: 1. Elveția 12 p, 2. Franța 19 p, 3. Belgia 28 p, ... 14. România (Nicolae Vlad, Dania Popescu, Gheorghe Nicolae) 72 p.

TENIS DE MASĂ: 6—12 august — ATENA

Echipe (b): 1. Suedia, 2. U.R.S.S., 3. R.F. Germania... 9. România

Echipe (f): 1. U.R.S.S., 2. România (Lidia Ilie, Ligia Lupu), 3. Ungaria;

Simplu (f): 1. Ridlova (U.R.S.S.), 2. Lidia Ilie (România), 3—4. T. Ferdman (U.R.S.S.) și E. Antonian (U.R.S.S.);

Simplu (b): 1. U. Thorsell (Suedia), 2. D. Douglas (Anglia), 3—4. B. Burnazian (U.R.S.S.) și P. Stelwag (R.F.G.);

Dublu (f): 1. Lidia Ilie, Ligia Lupu (România), 2. E. Antonian, T. Ferdman (U.R.S.S.), 3—4. G. Ivasko, Z. Ruzenski (Ungaria) și Ridlova (U.R.S.S.), Smidova (Cehoslovacia);

Dublu (b): 1. U. Thorsell, A. Hafn (Suedia), 2. B. Burnazian, V. Baranov (U.R.S.S.), 3—4. Marin Firănescu, Alexandru Buzescu (România) și J. Constant, P. Birocheau (Franța);

Dublu (m): 1. D. Douglas, L. Howard (Anglia), 2. U. Thorsell, A. Hellman (Suedia), 3—4. B. Burnazian, E. Antonian (U.R.S.S.) și P. Stelwag, R. Schmitz (R.F.G.)

INOT: 9—11 august — LEEDS

Masculin — 100 m liber: 1. Leonid Dragunov (U.R.S.S.) 55,7, 2. Molet (Spania) 56,9, 3. Hewit (Anglia) 57,3; 400 m liber: 1. Valentin Parinov (U.R.S.S.) 4:08,7, 2. Steffen Böhmert (R.D.G.) 4:17,2, 3. Henk Elzerman (Olanda) 4:18,0; 1 500 m liber: 1. Valentin Parinov (U.R.S.S.) 16:12,3, 2. Henk Elzerman (Olanda) 16:57,5, 3. Berger (R.D.G.) 16:59,4; 100 m spate: 1. Michael Tauber (R.D.G.) 63,4, 2. Istvan Marton (Ungaria) 63,7, 3. Janos Gulyas (Ungaria) 63,7; 200 m spate: 1. Michael Tauber (R.D.G.) 2:14,1, 2. Janos Gulyas (Ungaria) 2:16,3, 3. Hughes (Anglia) 2:17,5; 100 m bras: 1. Serghei Bistrițki (U.R.S.S.) 69,5, 2. Valentin Tarasov (U.R.S.S.) 70,4, 3. Lang (R.F.G.) 71,0; 200 m bras: 1. Valentin Tarasov (U.R.S.S.) 2:28,4, 2. Serghei Bistrițki (U.R.S.S.) 2:30,3, 3. Hamacher (R.F.G.) 2:37,4; 100 m delfin: 1. Peter Broscinski (R.F.G.) 60,7, 2. Gribanov (U.R.S.S.) 61,1, 3. Urbani (Italia) 61,2; 200 m delfin: 1. Gorelik (U.R.S.S.) 2:12,8, 2. Lonsdale (Anglia) 2:13,0, 3. Steffen Böhmert (R.D.G.) 2:14,1; 200 m mixt: 1. Steffen Böhmert (R.D.G.) 2:19,1, 2. Ronald Woutering (Olanda) 2:20,6, 3. Smirnov (U.R.S.S.) 2:21,0;

Feminin — 100 m liber: 1. Hansje Bunschoten (Olanda) 61,3, 2. Tamara Selofastova (U.R.S.S.) 62,0,

3. Francoise Monod (Elveția) 62,0; 400 m liber: 1. Hansje Bunschoten (Olanda) 4:29,1, 2. Tamara Selofastova (U.R.S.S.) 4:35,1, 3. Iulianne Müller (R.D.G.) 4:35,9; 800 m liber: 1. Hansje Bunschoten (Olanda) 9:21,1, 2. Jose Damen (Olanda) 9:23,5, 3. Suzanne Doerr (R.D.G.) 9:27,6; 100 m spate: 1. Angelika Griesser (R.F.G.) 68,6, 2. Susanne Hilger (R.D.G.) 69,9, 3. Jacobs (R.F.G.) 69,9; 200 m spate: 1. Angelika Griesser (R.F.G.) 2:25,4, 2. Susanne Hilger (R.D.G.) 2:28,2, 3. Klara Studenikova (U.R.S.S.) 2:29,5; 100 m bras: 1. Olga Luskatova (U.R.S.S.) 1:17,1, 2. Meier (R.D.G.) 1:17,7, 3. Ribalkina (U.R.S.S.) 1:17,7; 200 m bras: 1. Olga Luskatova (U.R.S.S.) 2:43,6, 2. Urchenda (U.R.S.S.) 2:46,8, 3. Meier (R.D.G.) 2:46,8; 100 m delfin: 1. Birgit Loos (R.D.G.) 66,1, 2. Atkinson (Anglia) 66,7, 3. Jose Damen (Olanda) 66,8; 200 m delfin: 1. Natașa Popova (U.R.S.S.) 2:21,3, 2. Jose Damen (Olanda) 2:21,4, 3. Annkathrin Leucht (R.D.G.) 2:24,1; 200 m mixt: 1. Ulrike Tauber (R.D.G.) 2:26,1, 2. Natașa Popova (U.R.S.S.) 2:28,9, 3. Marina Maliutina (U.R.S.S.) 2:29,2;

Trambulină (b): 1. Wasco (R.D.G.) 323,20 p, 2. Wergard (Norvegia) 301,70 p, 3. Trosin (U.R.S.S.) 294,35 p;

Platformă (b): 1. Nicki Stajkovic (Austria) 264,60 p, 2. Wasco (R.D.G.) 261,00 p, 3. Aleinik (U.R.S.S.) 258,01 p;

Trambulină (f): 1. Irina Kalina (U.R.S.S.) 315,30 p, 2. Richter (R.D.G.) 303,0 p, 3. Moeckel (R.F.G.) 296,35 p;

Platformă (f): 1. Beverley Williams (Anglia) 251,15 p, 2. Moeckel (R.F.G.) 238,70 p, 3. Heldt (R.F.G.) 223,65 p.

POLO: 15—19 august — DUISBURG

1. Ungaria, 2. U.R.S.S., 3. Spania, ... 8. România

VOLEI: 6—15 septembrie — OLANDA

Masculin: 1. U.R.S.S., 2. Cehoslovacia, 3. Polonia, ... 10. România.

Feminin: 1. U.R.S.S., 2. Cehoslovacia, 3. Polonia, ... 6. România

CUPE CONTINENTALE

POLO: 1. O.S.C. Budapesta, 2. Partizan Belgrad, 3. T.S.K.A. Moscova, 4. Dinamo București.

HOCHEI: 1. T.S.K.A. Moscova

SCRIMĂ: (floreță feminin): 1. Steaua București, 2. Vasutas Budapesta

SCRIMĂ (floreță masculin): 1. C.E. Melun (Franța),

2. T.S.K.A. Moscova

VOLEI (f): 1. N.I.M. Budapesta

VOLEI (f)—Cupa cupelor: 1. T.S.K.A. Moscova, 2. T.S.K.A. Sofia, 3. Penicilina Iași.

VOLEI (m)—Cupa cupelor: 1. Vorosilovgrad (U.R.S.S.)

TENIS DE MASĂ (m): 1. Vjesnik Zagreb

BASCHET (m): 1. Ignis Varese

BASCHET (m)—Cupa cupelor: 1. Spartak Leningrad

BASCHET (f): 1. T.T.T. Daugava Riga

BASCHET (f)—Cupa cupelor: 1. Spartak Leningrad

BASCHET (m)—Cupa Koraci: 1. Forst Cantu (Italia)

VOLEI (m): 1. T.S.K.A. Moscova

HANDBAL (f): 1. Spartak Kiev, 2. Universitatea Timișoara

HANDBAL (m): 1. M.A.I. Moscova

SCHI — Cupa Europei (m): 1. Fausto Radici (Italia) 196 p, 2. Josef Loidl (Austria) 112 p, 3. Heinz Weixelbaum (R.F. Germania) 99 p;

SCHI — Cupa Europei (f): 1. Martine Couttet (Franța) 213 p, 2. Martine Ducroz (Franța) 177 p, 3. Ingrid Eberle (Austria) 120 p.

SCRIMĂ (spadă): 1. T.S.K.A. Moscova

SCRIMĂ (sabie): 1. Vasas Budapesta, ... 4. Steaua București

FOTBAL — Cupa cupelor: A.C. Milan-Leeds United 1-0 (1-0)

Cupa U.E.F.A.: F.C. Liverpool-Borussia Mönchengladbach 3-0 și 0-2

C.C.E.: Ajax Amsterdam-Juventus Torino 1-0 (1-0)

COMPETIȚII CONTINENTALE

SĂRITURI — Cupa Europei: 21-22 iulie — LENINGRAD

Trambulină(b): 1. Klaus Dibiasi (Italia) 609,03 p, 2. Vladimir Vasin (U.R.S.S.) 595,08 p, 3. V. Strahov (U.R.S.S.) 588,36 p, ... 9. Ion Ganea (România) 464,19 p;

Platformă(f): 1. Marina Janicke (R.D. Germană) 372,84 p, 2. Ulrike Knape (Suedia) 439,44 p, 3. Sylvia Fiedler (R.D. Germană) 349,98 p, ... 13. Melania Decuseară (România), 14. Sorana Prelupeanu (România);

Platformă(b): 1. Nikolai Mihailin (U.R.S.S.) 542,22 p, 2. Klaus Dibiasi (Italia) 539,21 p, 3. Giorgio Cagnotto (Italia) 499,23 p, ... 12. Ion Ganea (România) 378,48 p;

Trambulină(f): 1. Tamara Safonova (U.R.S.S.) 454,44 p, 2. Ulrike Knape (Suedia) 439,44 p, 3. Christa Köhler (R.D. Germană) 439,92 p, ... 11. Melania Decuseară (România), 16. Sorana Prelupeanu (România).

Clasament general: 1. R.D. Germană 368 p, 2. U.R.S.S. 366 p, 3. Italia 326 p, ... 6. România 284 p.

TENIS — Cupa Galea:

1. Spania, 2. Anglia

ÎNOT — Cupa Europei

Grupa A (m): 18-19 august — BERLIN

100 m liber: 1. Vladimir Bure (U.R.S.S.) 51,79, 2. Michel Rousseau (Franța) 52,44, 3. Roger Pyttel (R.D.G.) 53,33; 100 m spate: 1. Roland Matthes (R.D.G.) 58,52, 2. Laszlo Cseh (Ungaria) 60,12, 3. Potiakin (U.R.S.S.) 60,36; 100 m bras: 1. Walter Kusch (R.F.G.) 66,6, 2. Mihai Kriukin (U.R.S.S.) 67,1, 3. David Wilkie (Anglia) 67,1; 100 m delfin: 1. Hartmut Flockner (R.D.G.) 56,94, 2. Volkert Meuw (R.F.G.) 58,08, 3. Viktor Sarighin (U.R.S.S.) 58,30; 400 m liber: 1. Wielfried Hartung (R.D.G.) 4:06,0, 2. Alexandr Samsonov (U.R.S.S.) 4:08,6, 3. Andres Bellbring (Suedia) 4:09,3; 200 m mixt: 1. Christian Lietzman (R.D.G.) 2:10,32, 2. Andras Hargitay (Ungaria) 2:10,70, 3. Mihail Suharev (U.R.S.S.) 2:11,41; 4 × 100 m liber: 1. U.R.S.S. 3:31,30, 2. R.D. Germană 3:32,32, 3. R.F. Germană 3:35,77; 4 × 100 m mixt: 1. R.D. Germană 3:54,73, 2. U.R.S.S. 3:59,76, 3. R.F. Germană 4:01,39; 1500 m liber: 1. Thierry Lalot (Franța) 16:22,69, 2. Csaba Toth (Ungaria) 16:32,75, 3. Karsten Meier (R.D.G.) 16:37,82; 200 m liber: 1. Roger Pyttel (R.D.G.) 1:55,83, 2. Vladimir Bure (U.R.S.S.) 1:56,40, 3. Michel Rousseau (Franța) 1:56,55; 200 m spate: 1. Roland Matthes (R.D.G.) 2:02,9, 2. Zoltan Veraszto (Ungaria) 2:07,2, 3. Colin Cunningham (Anglia) 2:08,2; 200 m bras: 1. Mihai Kriukin (U.R.S.S.) 2:25,25, 2. David Wilkie (Anglia) 2:26,09, 3. Iurgen Glass (R.D.G.) 2:27,77; 200 m delfin: 1. Andras Hargitay (Ungaria) 2:06,4, 2. Hartmut Flockner (R.D.G.) 2:07,4, 3. Volkert Meuw (R.F.G.) 2:07,8; 400 m mixt: Andras Hargitay (Ungaria) 4:36,6, 2. Serghei Zaharov (U.R.S.S.) 4:37,7, 3. Wolfram Sperling (R.D.G.) 4:39,7; 4 × 200 m liber: 1. R.D. Germană 7:46,84, 2. U.R.S.S. 7:48,75, 3. R.F. Germană 7:52,70.

Clasament: 1. R.D. Germană 140 p, 2. U.R.S.S. 122p, 3. R.F. Germană 96 p.

Grupa A (f): 18-19 august — UTRECHT

100 m liber: 1. Kornelia Ender (R.D.G.) 58,12, 2. Yutta Weber (R.F.G.) 60,0, 3. Veronika Stel (Olanda) 61,26; 100 m spate: 1. Ulrike Richter (R.D.G.) 65,39, 2. Enith Brigitha (Olanda) 66,17, 3. Andrea Gyarmaty (Ungaria) 66,59; 100 m bras: 1. Renate Vogel (R.D.G.) 1:13,79, 2. Liubov Rusanova (U.R.S.S.) 1:16,23, 3. Eva Kiss (Ungaria) 1:17,22; 100 m delfin: 1. Rosemarie Kother (R.D.G.) 62,63, 2. Gudrun Beckman (R.F.G.) 65,01, 3. Segaar (Olanda) 66,43; 400 m liber: 1. Andrea Eife (R.D.G.) 4:24,66, 2. Hansje Bunschoten (Olanda) 4:29,76, 3. June Green (Anglia) 4:39,60; 200 m mixt: 1. Kornelia Ender (R.D.G.) 2:23,65, 2. Wijda Mazereeuw (Olanda) 2:28,8, 3. Karin Borman (R.F.G.) 2:31,0; 4 × 100 m mixt: 1. R.D. Germană 4:21,7, 2. Olanda 4:34,06, 3. R.F. Germană 4:34,59; 800 m liber: 1. Gudrun Wegner (R.D.G.) 9:12,85, 2. Jose Damen (Olanda) 9:24,39, 3. Helga Wagner (R.F.G.) 9:27,37; 200 m liber: 1. Kornelia Ender (R.D.G.) 2:05,64, 2. Enith Brigitha (Olanda) 2:07,02, 3. Irwi Johansson (Suedia) 2:10,03; 200 m spate: 1. Andrea Gyarmaty (Ungaria) 2:21,66, 2. Andrea Eife (R.D.G.) 2:24,69, 3. Josien Elzerman (Olanda) 2:26,09; 200 m bras: 1. Hanelore Anke (R.D.G.) 2:40,28, 2. Ludmila Porubaiko (U.R.S.S.) 2:43,3, 3. Eva Kiss (Ungaria) 2:44,85; 200 m delfin: 1. Rosemarie Kother (R.D.G.) 2:16,2, 2. Ann Jeavons (Anglia) 2:24,81, 3. Jolande Aggenbach (Olanda) 2:25,70; 400 m mixt: 1. Angela Franke (R.D.G.) 5:04,10, 2. Anita Zarnowiecki (Suedia) 5:15,69, 3. Diane Walker (Anglia) 5:16,74; 4 × 100 m liber: 1. Olanda 4:01,50, 2. R.F. Germană 4:03,16, 3. Ungaria 4:05,70;

Clasament: 1. R.D. Germană 124 p, 2. Olanda 99 p, 3. R.F. Germană 82 p;

Grupa B (m): 18-19 august — BRATISLAVA

1. Italia 104 p, 2. Spania 75 p, 3. Olanda 59,5 p, 4. România 58 p;

Grupa B (f): 18-19 august — RENENES (ELVEȚIA)

1. Italia 95 p, 2. Franța 77 p, 3. Elveția 62 p;

Grupa C (m): 18-19 august — ATENA

1. Iugoslavia 90 p, 2. Grecia 78 p, 3. Elveția 57 p.

Grupa C (f): 18-19 august ATENA

1. Grecia 72 p, 2. Belgia 68 p.

ATLETISM — „CUPA EUROPEI“ (m): 8-9 septembrie — EDINBURG

100 m: 1. Schenke (R.D.G.) 10,26, 2. Korneliuk (U.R.S.S.) 10,34, 3. Hirscht (R.F.G.) 10,47; 400 m: 1. Honz (R.F.G.) 45,20, 2. Jenkins (Anglia) 46,0, 3. Karttunen (Finlanda) 46,26; 1500 m: 1. Clement (Anglia) 3:40,79, 2. Wellman (R.F.G.) 3:41,85, 3. Justus (R.D.G.) 3:42,61; 10000 m: 1. Sviridov (U.R.S.S.) 28:44,08, 2. Uhlemann (R.F.G.) 28:44,22, 3. Leitertitz (R.D.G.) 28:44,36; 110 m g: 1. Drut (Franța) 13,70, 2. Mosiasvili (U.R.S.S.) 13,76, 3. Munkelt (R.D.G.) 13,77; înălțime: 1. Gavrilov (U.R.S.S.) 2,15 m, 2. Pesonen (Finlanda) 2,13 m, 3. Poaniewa (Franța) 2,09 m; lungime: 1. Podlujni (U.R.S.S.) 8,20 m, 2. Baumgartner (R.F.G.) 8,12 m, 3. Klauss (R.D.G.) 8,03 m; greutate: 1. Briese-nick (R.D.G.) 20,95 m, 2. Stahlberg (Finlanda) 20,27 m, 3. Capes (Anglia) 19,80 m; ciocan: 1. Bondarciuk (U.R.S.S.) 74,06 m, 2. Theimer (R.D.G.) 72,06 m, 3. Accambray (Franța) 71,90 m; 4 × 100 m: 1. R.D. Germană 39,45, 2. R.F. Germană 39,49, 3. Anglia 39,86;

200 m: 1. Monk (Anglia) 21,0, 2. Bombach (R.D.G.) 21,05, 3. Karttunen (Finlanda) 21,24; 800 m: 1. Carter (Anglia) 1 : 46,44, 2. Arzanov (U.R.S.S.) 1 : 46,70, 3. Fromm (R.D.G.) 1 : 46,71; 5000 m: 1. Foster (Anglia) 13 : 54,65, 2. Kuschmann (R.D.G.) 13 : 55,31, 3. Norpoth (R.F.G.) 13 : 57,66; 400 m g: 1. Pascoe (Anglia) 50,07, 2. Stukalov (U.R.S.S.) 50,61, 3. Laser (R.D.G.) 51,09; 3000 m obstacole: 1. Kantanen (Finlanda) 8 : 28,45, 2. Majer (R.F.G.) 8 : 29,76, 3. Saveliev (U.R.S.S.) 8 : 30,93; prăjină: 1. Isakov (U.R.S.S.) și Kalliomaeki (Finlanda) 5,30 m, 3. Kuretzky (R.F.G.) 5,20 m triplusalt: 1. Saneev (U.R.S.S.) 16,90 m, 2. Drehmel (R.D.G.) 16,89 m, 3. Rinne (Finlanda) 16,18 m; disc: 1. Kahma (Finlanda) 63,10m, 2. Pachale (R.D.G.) 60,48 m, 3. Tancred (Anglia) 59,06 m; suliță: 1. Wolfermann (R.F.G.) 90,68 m, 2. Lusi (U.R.S.S.) 84,48 m, 3. Siitonen (Finlanda) 84,08m; 4 x 400 m: 1. R.F. Germania 3 : 04,25, 2. U.R.S.S. 3 : 05,11, 3. Anglia 3 : 06,27.

Clasament final: 1. U.R.S.S. 82,5 p, 2. R.D. Germană 78,5 p, 3. R.F. Germania 76 p, 4. Anglia 71,5 p, 5. Finlanda 64,5 p, 6. Franța 45 p.

ATLETISM — „CUPA EUROPEI“ (f): 7 septembrie — EDINBURG

100 m: 1. Stecher (R.D.G.) 11,25, 2. Richter (R.F.G.) 11,32, 3. Sidorova (U.R.S.S.) 11,40; 200 m: 1. Stecher (R.D.G.) 22,81, 2. Sidorova (U.R.S.S.) 22,93, 3. Golden (Anglia) 23,14; 400 m: 1. Zehrt (R.D.G.) 51,75, 2. Tomova (Bulgaria) 52,33, 3. Kolesnikova (U.R.S.S.) 52,35; 800 m: 1. Hoffmeister (R.D.G.) 1 : 58,94, 2. Zlateva (Bulgaria) 1 : 59,04, 3. Sabaita (U.R.S.S.) 2 : 02,17; 1500 m: 1. Petrova (U.R.S.S.) 4 : 09,02, 2. Krebs (R.D.G.) 4 : 09,37, 3. Bragina (U.R.S.S.) 4 : 10,11; 100 m g: 1. Erhardt (R.D.G.) 12,95, 2. Vernon (Anglia) 13,34, 3. Lebedeva (U.R.S.S.) 13,62; înălțime: 1. Blagoeva (Bulgaria) 1,84 m, 2. Kirst (R.D.G.) 1,82 m, 3. Filatova (U.R.S.S.) 1,80 m, 4. Ioan (România) 1,80 m; lungime: 1. Schmalfeld (R.D.G.) 6,63 m, 2. Viscopoleanu (România) 6,39 m, 3. Martin-Jones (Anglia) 6,30 m; greutate: 1. Cijova (U.R.S.S.) 20,77 m, 2. Hristova (Bulgaria) 19,23 m, 3. Lange (R.D.G.) 18,81 m, 4. Cioltan (România) 17,52 m; disc: 1. Melnik (U.R.S.S.) 69,48 m (rec. mondial), 2. Menis (România) 64,16 m, 3. Hinzmann (R.D.G.) 63,76 m; suliță: 1. Fuchs (R.D.G.) 66,10 m (rec. mondial), 2. Mollova (Bulgaria) 60,30 m, 3. Koloska (R.F.G.) 55,46 m, 4. Zörgö (România) 53,84 m; 4 x 100 m: 1. R.D. Germană 42,95, 2. R.F. Germania 43,68, 3. Anglia 44,78; 4 x 400 m: 1. R.D. Germană 3 : 28,66, 2. U.R.S.S. 3 : 30,57, 3. Bulgaria 3 : 31,89.

Clasament final: 1. R.D. Germană 72 p, 2. U.R.S.S. 52 p, 3. Bulgaria 50 p, 4. R.F. Germania și Anglia 36 p, 6. România 27 p.

CAMPIONATE BALCANICE

TENIS DE MASĂ: 6-8 octombrie — ANKARA

Echipe(f): 1. România, 2. Iugoslavia, 3. Bulgaria;
 Echipe(m): 1. Iugoslavia, 2. Bulgaria, 3. România;
 Simplu(f): 1. Maria Alexandru (România), 2. Elisabeta Palatinus (Iugoslavia);
 Simplu(b): 1. Milivoj Karakasevici (Iugoslavia), 2. Miran Savnik (Iugoslavia);

Dublu(f): 1. Maria Alexandru-Carmen Crișan (România), 2. Elisabeta Palatinus-Aniko Der (Iugoslavia);
 Dublu(m): 1. Maria Alexandru-Aurel Ovanez (România), 2. Emilia Neikova-Stefan Kitov (Bulgaria);
 Dublu(b): 1. Milivoj Karakasevici-Miran Savnik (Iugoslavia).

SCRIMĂ: 15-19 noiembrie — ANKARA

Floretă(b): 1. Paul Kuki (România), 2. Tudor Petruș (România), 3. Dimitrios Hadjisarantos (Grecia);
 Sabie: 1. Ionică Pop (România), 2. Anania Mihailov (Bulgaria), 3. Alexandru Csiki (România);
 Floretă(f): 1. Aurora Crișu (România), 2. Ana Girbea (România), 3. Giubrilova (Bulgaria);
 Spadă: 1. Ion Popa (România), 2. Liviu Angelescu (România), 3. Octavian Zidaru (România);
 Floretă echipe(b): 1. România, 2. Grecia, 3. Bulgaria;
 Sabie echipe: 1. România, 2. Bulgaria, 3. Turcia;
 Floretă echipe(f): 1. România, 2. Bulgaria, 3. Iugoslavia;
 Spadă echipe: 1. România, 2. Turcia, 3. Bulgaria.

SCHI: 24-25 februarie — POIANA BRAȘOV

Fond 5 km junioare: 1. Elena Băsa (România) 19:45, 2. Helena Bester (Iugoslavia) 20:26, 3. Violeta Nikolova (Bulgaria) 20:39;
 Fond 10 km juniori: 1. Ferencz Forico (România) 33:51, 2. Frank Tajnicar (Iugoslavia) 33:53, 3. Miro Brajnik (Iugoslavia) 34:14;
 Fond 15 km seniori: 1. Petar Pankov (Bulgaria) 51:47, 2. Gheorghe Voicu (România) 52:21, 3. Liubomir Tașkov (Bulgaria) 52:33;
 Slalom uriaș seniori: 1. Marko Kaveic (Iugoslavia) 144,70, 2. Dorin Munteanu (România) 146,28, 3. Marijan Gaspercici (Iugoslavia) 146,84;
 Slalom uriaș juniori: 1. Gheorghe Kocicv (Bulgaria) 148,92, 2. Rohan Holcl (Iugoslavia) 150,58, 3. Andrej Kozelj (Iugoslavia) 153,18;
 Slalom uriaș junioare: 1. Ilka Cerpez (Iugoslavia) 77,65, 2. Penka Toteva (Bulgaria) 79,09, 3. Edith Oitzl (Iugoslavia) 80,65;
 Ștafeta 3 x 3 km junioare: 1. Bulgaria (Krașmira Ivanova, Tatiana, Maneva, Violeta Nicolova) 39,53, 2. România (Cornelia Mititelu, Iuliana Pața, Elena Băsa) 40,01, 3. Iugoslavia (Martina Rizant, Gordana Rupe, Helena Bester) 41:52;
 Ștafeta 3 x 5 km juniori: 1. Iugoslavia (Jose Solar, Frank Tajnicar Miro Brajnik) 49:38, 2. Bulgaria (Dimitar Hristov, Emil Barzanov, Kostadin Ciflidjianov) 50:53, 3. România (Ioan Pelin, Gheorghe Ioneteu, Ferencz Forico) 52:20;
 Ștafeta 3 x 10 km seniori: 1. România (Vasile Papuc, Gheorghe Gîrniță, Gheorghe Voicu) 1h.33:50, 2. Bulgaria (Borislav Vajanov, Liubomir Tașcov, Petar Pankov) 1h.34:18, 3. Iugoslavia (Filip Kalan, Maks Jelenc, Pavel Dornik) 1h. 35:55;
 Slalom special seniori: 1. Marko Kaveic (Iugoslavia) 91,22, 2. Dan Cristea (România) 91,60, 3. Gheorghe Vulpe (România) 91,97;
 Slalom special juniori: 1. Rohan Holcl (Iugoslavia) 70,47, 2. Andrej Polajnek (Iugoslavia) 73,34, 3. Petar Papanghelov (Bulgaria) 74,57;
 Slalom special junioare: 1. Ilka Cerpez (Iugoslavia) 81,76, 2. Nuți Degeratu (România) 88,23, 3. Adriana Salceva (Bulgaria) 94,28.

ATLETISM (eros): 25 martie — ISTANBUL

Junioare: 1. Viorica Neagu (România) 3:08,5, 2. Viorica Jitaru (România) 3:12,8, 3. Rosita Pehlivanova (Bulgaria) 3:12,9;

Echipe: 1. România 9 p, 2. Iugoslavia 18 p, 3. Bulgaria 22 p;

Juniori: 1. Gheorghe Ghipu (România) 11:07,8, 2. Nicolae Onescu (România) 11:16,4, 3. Vasil Kanev (Bulgaria) 11:16,6;

Echipe: 1. România 18 p, 2. Grecia 32 p, 3. Iugoslavia 49 p;

Tineret(m): 1. Milovan Vukmanovici (Iugoslavia) 17:14,2, 2. Florea Sandru (România) 17:18,6, 3. Borislav Perko (Iugoslavia) 17:26,4;

Echipe: 1. Iugoslavia 13 p, 2. România 32 p, 3. Grecia 56 p;

Senioare: 1. Tonka Petrova (Bulgaria) 6:11,2, 2. Natalia Andrei (România) 6:16,0, 3. Rumiana Cealdarova (Bulgaria) 6:18,4;

Echipe: 1. România 11 p, 2. Bulgaria 14 p, 3. Iugoslavia 22 p;

Seniori: 1. Nicolae Mustață (România) 28:31,8, 2. Petar Svet (Iugoslavia) 28:44,2, 3. Petar Iordanov (Bulgaria) 28:46,8;

Echipe: 1. România 19 p, 2. Bulgaria 29 p, 3. Iugoslavia 36 p.

TIR: 21-22 aprilie — BELGRAD

Armă standard, 60 f culcat(f): 1. Valeria Sabatkia (Iugoslavia) 593 p, 2. Mariana Feodot (România) 589 p, 3. Ilka Lipovska (Bulgaria) 589 p;

Echipe: 1. România 1758 p, 2. Bulgaria 1752 p, 3. Iugoslavia 1744 p;

Armă standard 60 f culcat juniori: 1. Momeilo Savici (Iugoslavia) 595 p, 2. Georgiana Oprisan (România) 593 p, 3. Nikola Dakici (Iugoslavia) 591 p;

Echipe: 1. Iugoslavia 1770 p, 2. România 1766 p, 3. Bulgaria 1759 p;

Armă liberă calibru redus 60 f culcat(m): 1. Ilie Codreanu (România) 597 p, 2. Nicolae Rotaru (România) 595 p, 3. Manthos Erlantios (Grecia) 595 p;

Echipe: 1. România 2373 p, 2. Iugoslavia 2359 p, 3. Bulgaria 2350 p;

Pistol liber: 1. Demee Danev (Bulgaria) 554 p, 2. Ivan Mandov (Bulgaria) 553 p, 3. Dan Iuga (România) 552 p;

Echipe: 1. Bulgaria 2178 p, 2. România 2170 p, 3. Grecia 2170 p;

Armă liberă calibru redus 3×40 f: 1. Nicolae Rotaru (România) 1147 p, 2. Zdravko Milutinovici (Iugoslavia) 1141 p, 3. Ilie Codreanu (România) 1140 p;

Echipe: 1. România 4530 p, 2. Iugoslavia 4488 p, 3. Bulgaria 4487 p;

Pistol viteză: 1. Dan Iuga (România) 593 p, 2. Veselin Petkov (Bulgaria) 588 p, 3. Virgil Atanasiu (România) 587 p;

Echipe: 1. Bulgaria 2334 p, 2. Grecia 2300 p, 3. România 2277 p;

Armă standard 3×20 f juniori: 1. Srecko Pejovici (Iugoslavia) 573 p, 2. Momeilo Savici (Iugoslavia) 557 p, 3. Ivan Acaknov (Bulgaria) 554 p;

Echipe: 1. Iugoslavia 1679 p, 2. Bulgaria 1653, 3. România 1643 p;

Armă liberă calibru redus 40 f picioare: 1. Zdravko Milutinovici (Iugoslavia) 374 p, 2. Nicolae Rotaru (România) 368 p, 3. Emilian Vergan (Bulgaria) 365 p;

Echipe: 1. Iugoslavia 1457 p, 2. România 1448 p, 3. Bulgaria 1422 p;

Armă standard 3×20 f(f): 1. Melania Petrescu (România) 566 p, 2. Valeria Sabatka (Iugoslavia) 562 p, 3. Magda Herold (Iugoslavia) 559 p;

Echipe: 1. Iugoslavia 1677 p, 2. România 1674 p, 3. Bulgaria 1631 p;

Pistol calibru mare: 1. Dan Iuga (România) 579 p, 2. Frank Peternel (Iugoslavia) 578 p, 3. Lucian Giuscă (România) 576 p;

Echipe: 1. România 2297 p, 2. Grecia 2281 p, 3. Iugoslavia 2278 p;

Armă standard 3×20 f(m): 1. Ianoș Juhasz (Iugoslavia) 568 p, 2. Zdravko Milutinovici (Iugoslavia) 565 p, 3. Ion Olărescu (România) 564 p;

Echipe: 1. Iugoslavia 2249 p, 2. România 2236 p, 3. Grecia 2197 p;

Armă liberă calibru redus 40 f genunchi: 1. Nicolae Rotaru (România) 390 p, 2. Ion Olărescu (România) 386 p, 3. Ștefan Caban (România) 382 p;

Echipe: 1. România 1535 p, 2. Bulgaria 1512 p, 3. Iugoslavia 1481 p.

BOX: 3-7 mai — ATENA

Semimuscă: 1. Remus Cozma (România), 2. Asen Nikolov (Bulgaria), 3-4. Arif Dogru (Turcia) și Tafer Alisanovici (Iugoslavia);

Muscă: 1. Stoian Krumov (Bulgaria), 2. Kemal Sonunur (Turcia) 3-4. Traian Cerchia (România) și Adem Asanovici (Iugoslavia);

Cocos: 1. Dimitar Milev (Bulgaria), 2. Jane Bahtiarrevici (Iugoslavia), 3-4. Houliaras (Grecia) și Eroglu (Turcia);

Pană: 1. Gheorghe Ciochină (România), 2. Mehmet Kumova (Turcia), 3-4. Dragan Miciovici (Iugoslavia) și Kuncio Kunccev (Bulgaria);

Semișoară: 1. Seyfi Tatar (Turcia), 2. Stavros Agri-manakis (Grecia), 3-4. Constantin Ștefanovici (România) și Dragan Perunovici (Iugoslavia);

Ușoară: 1. Marijan Beneș (Iugoslavia), 2. Dionis Iliadis (Grecia), 3-4. Calistrat Cuțov (România) și Mehmet Yigit (Turcia);

Semimijlocie: 1. Vladimir Kolev (Bulgaria), 2. Ion Hodoșan (România), 3-4. Panaiotis Therianos (Grecia) și Buruci (Turcia);

Mijlocie mică: 1. Evangelos Ikonmakos (Grecia), 2. Vladimir Ivanov (Bulgaria), 3-4. Ilan Durmuz (Turcia) și Dușan Markovici (Iugoslavia);

Mijlocie: 1. Ion Gyortfi (România), 2. Dragan Vujkovic (Iugoslavia), 3-4. Nazif Kuran (Turcia) și Atanasios Gianopoulos (Grecia);

Semigrea: 1. Mate Parlov (Iugoslavia), 2. Marin Constantinescu (România), 3-4. Ibrahim Gior (Turcia) și Papagheorghiu (Grecia);

Grea: 1. Atanas Suvandjev (Bulgaria), 2. Osun Ozbei (Turcia), 3-4. Ilie Dascălu (România) și Nenad Mitici (Iugoslavia).

VOLEI: 21-27 mai — TIMIȘOARA

Masculin: 1. România, 2. Bulgaria, 3. Iugoslavia;

Feminin: 1. România, 2. Bulgaria, 3. Iugoslavia.

FOTBAL (tineret): 23-26 iunie — IUGOSLAVIA

1. Bulgaria, 2. Iugoslavia, 3. Turcia.

TIR: 3-8 iulie — ISTANBUL

Skeet: 1. Dan Buduru (România) 196 p, 2. Gheorghe Senovici (România) 194 p, 3. G. Osman (Turcia) 193 p;

Echipe: 1. România 576 p, 2. Grecia 561 p, 3. Turcia 554 p;

Talere aruncate din șanț: 1. Ștefan Popovici (România) 186 p, 2. Andrei Marinescu (România) 183 p, 3. Vasile Ardenel (România) 180 p;

Echipe: 1. România 545 p, 2. Turcia 520 p, 3. Bulgaria 499 p.

TENIS: 12-15 iulie — SOFIA

Masculin: 1. România, 2. Bulgaria, 3. Grecia;

Feminin: 1. România, 2. Bulgaria, 3. Iugoslavia.

CĂLĂRIE: 5-8 iulie — SOFIA

Concurs complet: 1. Ivan Boev (Bulgaria) — Vahmister, 2. Iordan Jeliasev (Bulgaria) — Aretek, 3. Svetar Donev (Bulgaria) — Ghina;

Echipe: 1. Bulgaria 301,20 p, 2. România 429 p.

VOLEI (juniori): 18-21 iulie — ATENA

Masculin: 1. Grecia, 2. Iugoslavia, 3. Bulgaria 4. România;

Feminin: 1. Bulgaria, 2. România, 3. Iugoslavia.

CICLISM: 22-25 iulie — ISTANBUL

100 km contrăcronometru pe echipe: 1. Bulgaria 2h. 08:41, 2. România 2h. 10:36, 3. Iugoslavia 2h. 11:11.

Fond individual: 1. Erol Cliuciukbakriki (Turcia) 3h. 23:31, 2. G. Iliev (Bulgaria), 3. M. Potiarnia (Iugoslavia)

ATLETISM (juniori): 28-29 iulie — BUCUREȘTI

MASCULIN. 100 m: 1. Petar Petrov (Bulgaria) 10,2, 2. Dorel Cristudor (România) 10,2,3. E. Eftimov (Bulgaria) 10,3; 200 m: 1. Dorel Cristudor (România) 21,1, 2. Petar Petrov (Bulgaria) 21,2, 3. E. Eftimov (Bulgaria) 21,6; 400 m: 1. Goran Amzur (Iugoslavia) 49,2, 2. Virgil Miloiu (România) 49,7, 3. W. Kraus (România) 49,7; 800 m: 1. Gheorghe Ghipu (România) 1:49,5, 2. D. Stan (România) 1:52,8, 3. C. Gargarettas (Grecia) 1:53,5; 1500 m: 1. Gheorghe Ghipu (România) 3:52,1, 2. Nicolae Onescu (România) 3:52,4, 3. Vladimir Kanev (Bulgaria) 3:53,4; 5000 m: 1. Dusan Janicevici (Iugoslavia) 14:37,8, 2. Gheorghe Buruiană (România) 14:42,0, 3. V. Zafiris (România) 14:42,4; 110 m g: 1. Emil Kaloianov (Bulgaria) 14,3, 2. Giorgios Mandelos (Grecia) 14,8, 3. I. Petrov (Bulgaria) 14,9; 400 m g: 1. Anton Gluhak (Iugoslavia) 52,6, 2. Iosif Korodi (România) 53,0, 3. Emil Kaloianov (Bulgaria) 53,3; 2000 m obstacole: 1. Vladimir Kanev (Bulgaria) 5:42,2, 2. Nicolae Onescu (România) 5:43,4, 3. Mihai Irim (România) 5:46,4; 4×100 m: 1. Bulgaria 41,1, 2. România 41,9, 3. Iugoslavia 42,2; 4×400 m: 1. Iugoslavia 3:14,9, 2. România 3:15,8, 3. Grecia 3:17,4; 10 km marș: 1. Georgel Costache (România) 45:02,8, 2. V. Galusici (Iugoslavia) 46:12,0, 3. C. Costache (România) 47:27,8; lungime: 1. Iordan Ianev (Bulgaria) 7,39 m, 2. Tudorel Vasile (România) 7,39 m, 3. V. Stoikov (Bulgaria) 7,22 m; înălțime: 1. Constantin Cirstea (România) 2,12 m, 2. D. Patronis (Grecia) 2,12 m, 3-4. D. Temim (Iugoslavia) și U. Papatolis (Grecia) 2,08 m; prăjină: 1. Dimitrios Kiteas (Grecia) 4,80 m, 2. Marian Voicu (România) 4,50 m, 3-4. V. Tonev (Bulgaria) și S. Kojev (Bulgaria) 4,40 m; triplu salt: 1. Janos Hegedus (Iugoslavia) 15,28 m, 2. D. Frincu (România) 15,12 m, 3. I. Ghioroie (România) 14,88 m; greutate: 1. Evgheni Popov (Bulgaria) 15,90 m, 2. Paul Neagu (România) 15,90 m, 3. I. Iliev (Bulgaria) 15,89 m; disc: 1. Gheorghe Ninov (Bulgaria) 48,88 m, 2. I. Iliev (Bulgaria) 43,36 m, 3. N. Dumitrescu (România) 41,54 m; suliță: 1. Gheorghe Megelea (România) 76,90 m, 2. C. Denicev (Bulgaria) 67,89 m, 3. T. Zalar (Iugoslavia) 62,40 m; ciocan: 1. Emanoul Dulgherov (Bulgaria) 59,50 m, 2. Mircea Zamfirescu (România) 58,20 m, 3. V. Magganis (Grecia) 58,04 m; decatlon: 1. Rumen Markov (Bulgaria) 7094 p, 2. S. Deliski (Bulgaria) 6319 p, 3. S. Simeonidis (Grecia) 6282 p;

FEMININ. 100 m: 1. Liliana Panaiotova (Bulgaria) 11,3, 2. Vera Velianovska (Iugoslavia) 11,6, 3. Galina Penkova (Bulgaria) 11,7; 200 m: 1. Liliana Panaiotova (Bulgaria) 23,6, 2. Vera Veljanovska (Iugoslavia) 24,3, 3. Galina Penkova (Bulgaria) 24,4; 400 m: 1. Niculina

Lungu (România) 56,6, 2. Sonia Zaharieva (Bulgaria) 56,8, 3. Snejana Vujatov (Iugoslavia) 56,9; 800 m: 1. Rosița Pehlivanova (Bulgaria) 2:08,3, 2. Elisabeta Bakalar (România) 2:08,8, 3. Zora Toneci (Iugoslavia) 2:09,4; 1500 m: 1. Viorica Neagu (România) 4:32,7, 2. Zora Tomeci (Iugoslavia) 4:33,4, 3. Liliana Susnjar (Iugoslavia) 4:33,6; 100 m g: 1. Temenovika Nakova (Bulgaria) 13,9, 2. Olga Ciobanu (România) 14,0, 3. Coculeana Bucătaru (România) 14,0; 4×100 m: 1. Bulgaria 46,5, 2. Iugoslavia 46,9, 3. România 47,2; 4×400 m: 1. România 3:45,0, 2. Iugoslavia 3:46,0, 3. Bulgaria 3:47,1; lungime: 1. Liliana Panaiotova (Bulgaria) 6,28 m, 2. Doina Spînu (România) 6,20 m, 3. Neli Gheorghieva (Bulgaria) 6,18 m; înălțime: 1. Mariana Giurgiu (România) 1,74 m, 2-3. Georgia Trini (Grecia) și Tatiana Kamareva (Bulgaria) 1,70 m; greutate: 1. Rouska Djendova (Bulgaria) 16,26 m, 2. Ana Verouli (Grecia) 14,85 m, 3. Verginia Veselinova (Bulgaria) 13,66 m; disc: 1. Metka Papler (Iugoslavia) 46,40 m, 2. Florența Ionescu (România) 45,40 m, 3. Donka Todorova (Bulgaria) 44,48 m; suliță: 1. Toni Hristova (Bulgaria) 49,90 m, 2. Sofia Sipovaț (Iugoslavia) 46,56 m, 3. Sofia Sakorafa (Grecia) 45,44 m; pentatlon: 1. Coculeana Bucătaru (România) 3998 p, 2. Svetlana Sredkova (Bulgaria) 3848 p, 3. Doina Crăcun (România) 3665 p.

NATAȚIE (juniori): 1-5 august — BUCUREȘTI

ÎNOT. 100 m delfin (f): 1. Minola Vasiliade (R) 1:11,7, 2. Natașa Konstantinidou (G) 1:12,1, 3. Dubročka Bjelici (I) 1:13,4; 100 m delfin (b): 1. Tudor Furtunescu (R) 64,2, 2. Konstantin Daras (G) 64,6, 3. Kamen Nikolov (B) 65,5; 100 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 64,0, 2. Daniela Georgescu (R) 64,9, 3. Savina Ganeva (B) 66,7; 100 m liber (b): 1. Radu Vrinceanu (R) 58,8, 2. Ferdo Hitrec (I) 59,3, 3. Anton Popov (B) 59,8; 100 m spate (f): 1. Karin Parutski (R) 1:13,7, 2. Svetla Lilkova (B) 1:14,6, 3. Katerina Fatsea (G) 1:14,9; 200 m spate (b): 1. Adrian Horvat (R) 2:17,7, 2. Evangelos Koskinas (G) 2:18,0, 3. Mirko Balant (I) 2:24,9; 400 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 4:45,7, 2. Savina Ganeva (B) 4:57,3, 3. Eugenia Cristescu (R) 5:00,5; 400 m liber (b): 1. Gheorghe Pandev (B) 4:33,0, 2. George Karpouzis (G) 4:35,5, 3. Ilarion Svetz (R) 4:37,4; 4×100 m mixt (f): 1. Grecia 4:54,1, 2. România 4: 58,5, 3. Bulgaria 5:07,0; 4 × 100 m mixt (b): 1. România 4:25,0, 2. Iugoslavia 4:26,3, 3. Grecia 4:27,6;

200 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 2:17,9, 2. Eugenia Cristescu (R) 2:22,2, 3. Savina Ganeva (B) 2:24,7; 200 m liber (b): 1. George Karpouzis (G) 2:09,1, 2. Anton Popov (B) 2:10,8, 3. Nicolae Butoi (R) 2:11,2; 200 m delfin (f): 1. Natașa Konstantinidou (G) 2:37,5, 2. Minola Vasiliade (R) 2:39,0, 3. Neli Sankeva (B) 2:45,3; 200 m delfin (b): 1. Constantin Daras (G) 2:20,3, 2. Damir Grigurici (I) 2:27,0, 3. Tudor Furtunescu (R) 2:27,1; 100 m bras (f): 1. Maria Vlandousis (G) 1:22,0, 2. Camelia Hoțescu (R) 1:22,6, 3. Rene Boneva (B) 1:24,1; 100 m bras (b): 1. Ivan Kosuta (I) 1:13,8, 2. Oleg Karapetkov (B) 1:14,9, 3. Janis Vlandousis (G) 1:16,0; 200 m mixt (f): 1. Helen Avlonitou (G) 2:35,9, 2. Dubravka Bjelici (I) 2:43,2, 3. Elena Brașkova (B) 2:43,4; 200 m mixt (b): 1. Evangelos Koskinas (G) 2:22,0, 2. Ferdo Hitrec (I) 2:25,2, 3. Gheorghe Pandev (B) 2:25,1; 4 × 100 m liber (f): 1. Grecia 4:23,7, 2. România 4:25,0, 3. Iugoslavia 4:33,7; 4 × 100 m liber (b): 1. România 3:58,0, 2. Grecia 4:01,3, 3. Iugoslavia 4:03,7.

100 m spate (b): 1. Adrian Horvat (R) 65,3, 2. Evangelos Koskinas (G) 65,6, 3. Mirko Balant (I) 66,1; 200 m spate (f): 1. Natașa Konstantinidou (G)

2:35,7, 2. Karin Parutseh (R) 2:40,0, 3. Svetla Lilkova (B) 2:43,5; 200 m bras (b): 1. Ferdo Hitrec (I) 2:41,2, 2. Oleg Karapetkov (B) 2:45,4, 3. Sorin Cernat (R) 2:49,4; 200 m bras (f): 1. Camelia Hoțescu (R) 2:55,5, 2. Maria Vlandousis (G) 2:55,7, 3. Slobodanka Bogdanovici (I) 3:02,1; 400 m mixt (b): 1. R. Gavlashki (B) 5:05,9, 2. C. Charalambidis (G) 5:06,0, 3. Ferdo Hitrec (I) 5:18,0; 400 m mixt (f): 1. Afroditi Lanara (G) 5:39,4, 2. Dubravka Bjelici (I) 5:46,6, 3. Cătălina Pănulescu (R) 5:48,4; 800 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 9:56,0, 2. Savina Ganeva (B) 10:10,2, 3. Eugenia Cristescu (R) 10:33,0; 1 500 m liber: 1. Constantin Daras (G) 17:59,0, 2. Gheorghe Pandev (B) 18:29,9, 3. Ilarion Svetz (R) 18:33,0.

Juniori: 1. România 69 p, 2. Grecia 63 p, 3. Iugoslavia 55 p, 4. Bulgaria 51 p, 5. Turcia 13 p; **Junioare:** 1. Grecia 89 p, 2. România 67 p, 3. Bulgaria 46 p, 4. Iugoslavia 40 p, 5. Turcia 7 p; **General:** 1. Grecia 152 p, 2. România 136 p, 3. Bulgaria 97 p, 4. Iugoslavia 95 p, 5. Turcia 20 p.

SĂRITURI: trambulină (b): 1. Vasile Nedelcu (R) 440,25 p, 2. R. Todorov (B) 363,80 p; trambulină (f): 1. Sorana Prelipceanu (R) 397,85 p, 2. Anastasia Mitkova (B) 330,20 p; platformă (b): 1. R. Todorov (B) 357,60 p, 2. Vasile Nedelcu (R) 230,55 p; platformă (f): 1. Anastasia Mitkova (B) 270,35 p, 2. Angela Popescu (R) 267,15 p.

POLO: 1. România 7 p (34-15), 2. Iugoslavia 7 p (36-19), 3. Bulgaria 4 p.

BASCHET (juniori): 9-12 august — BOTEVGRAD
1. Iugoslavia, 2. Grecia, 3. Turcia, 4. România

BASCHET (junioare): 17-19 august — SILISTRA
1. Bulgaria, 2. Iugoslavia, 3. România.

INOT: 9-12 august — DUBROVNIK

100 m delfin (f): 1. Anca Groza (R) 67,1, 2. Janet Slavceva (B) 67,5, 3. Eva Majnarici (I) 68,7; 100 m liber (b): 1. Ștefan Gheorghiev (B) 54,1, 2. Zeno Oprețescu (R) 54,3, 3. Rene Lustig (I) 54,4; 100 m bras (f): 1. Visnja Petkovici (I) 1:19,9, 2. Maria Vlandousis (G) 1:21,2, 3. Anca Georgescu (R) 1:21,2; 100 m bras (b): 1. Zdravko Divjak (I) 69,3, 2. Octavian Resler (R) 69,7, 3. Prokopakis (G) 71,2; 100 m liber (f): 1. Jasminka Efendici (I) 63,0, 2. Hrișca Peiceva (B) 63,9, 3. Janet Slavceva (B) 63,9; 200 m mixt (b): 1. Kostas Koskinas (G) 2:15,5, 2. Dietmar Wetterneck (R) 2:16,5, 3. Nenad Miloș (I) 2:18,6; 4 × 100 m mixt (f): 1. România 4:45,4, 2. Iugoslavia 4:47,0, 3. Grecia 4:52,1; 4 × 200 m liber (b): 1. România 8:08,5, 2. Bulgaria 8:15,5, 3. Iugoslavia 8:18,4;

200 m liber (b): 1. Marian Slavic (R) 1:59,1, 2. Ștefan Gheorghiev (B) 1:59,6, 3. Ludmil Stoev (B) 2:00,8; 200 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 2:17,2, 2. Hrișca Peiceva (B) 2:19,3, 3. Svetlana Pavletici (I) 2:19,9; 100 m spate (b): 1. Nenad Miloș (I) 61,5, 2. Predrag Miloș (I) 61,5, 3. Dimitar Kolarov (B) 63,7; 100 m spate (f): 1. Jasminka Sarac (I) 1:13,4, 2. Lavinia Donia (R) 1:13,8, 3. Iordanova (B) 1:13,8; 100 m delfin (b): 1. Vasil Dobrev (B) 59,6, 2. Ion Miclăuș (R) 60,3, 3. Alexandar Pavlicevici (I) 60,3; 200 m mixt (f): 1. Helen Avlonitou (G) 2:32,7, 2. Jasminka Efendici (I) 2:33,1, 3. Anca Groza (R) 2:34,9; 4 × 100 m mixt (b): 1. Iugoslavia 4:06,7, 2-3. România și Bulgaria 4:07,0; 4 × 100 m liber (f): 1. Grecia 4:19,4, 2. Iugoslavia 4:19,4, 3. România 4:22,4; 400 m liber (b): 1. Marian Slavic (R) 4:16,1, 2. Kresimir Enceev (B) 4:16,5, 3. Eugen Almer (R) 4:16,5; 400 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 4:48,5, 2. Svetlana Pavletici (I) 4:54,0, 3. Savina Ganeva (B)

4:57,3; 200 m bras (f): 1. Camelia Hoțescu (R) 2:53,8, 2. Visnja Petkovici (I) 2:54,2, 3. Maria Vlandousis (G) 2:55,6; 200 m bras (b): 1. Angel Ceakarov (B) 2:33,6, 2. Zdravko Divjak (I) 2:35,2, 3. Prokopakis (G) 2:36,7; 200 m delfin (f): 1. Anca Groza (R) 2:27,6, 2. Eva Majnarici (I) 2:29,7, 3. Natașa Konstantinidou (G) 2:37,1; 4 × 100 m liber: 1. România 3:39,0, 2. Bulgaria 3:39,5, 3. Iugoslavia 3:41,7; 1 500 m liber: 1. Dimitrios Teodoropoulos (G) 16:52,5, 2. Eugen Almer (R) 16:52,5, 3. Kresimir Enceev (B) 17:00,9; 800 m liber (f): 1. Helen Avlonitou (G) 9:54,3, 2. Svetlana Pavletici (I) 10:06,3, 3. Savina Ganeva (B) 10:10,5; 200 m spate (b): 1. Nenad Miloș (I) 2:11,8, 2. Predrag Miloș (I) 2:12,7, 3. Adrian Horvat (R) 2:16,5; 200 m spate (f): 1. Lavinia Donia (R) 2:34,1, 2. Natașa Konstantinidou (G) 2:36,1, 3. Paunova (B) 2:36,2; 200 m delfin (b): 1. Vasil Dobrev (B) 2:12,3, 2. Eugen Almer (R) 2:13,8, 3. Caltsidis (Grecia) 2:16,1; 400 m mixt (b): 1. Dietmar Wetterneck (R) 4:52,5, 2. Angel Ceakarov (B) 4:55,6, 3. Evangelos Koskinas (G) 5:01,2; 400 m mixt (f): 1. Helen Avlonitou (G) 5:25,2, 2. Anca Groza (R) 5:30,0, 3. Jasminka Efendici (I) 5:33,6.

Masculin: 1. România 170 p, 2. Bulgaria 163 p, 3. Iugoslavia 146 p, 4. Grecia 124 p, 5. Turcia 19 p; **Feminin:** 1. Grecia 154 p, 2. Iugoslavia 145 p, 3. România 132 p, 4. Bulgaria 118 p, 5. Turcia 3 p; **General:** 1. România 302 p, 2. Iugoslavia 291 p, 3. Bulgaria 281 p, 4. Grecia 278 p, 5. Turcia 22 p.

SĂRITURI: 9-12 august — ZAGREB

Trambulină (f): 1. Sorana Prelipceanu (R) 438,96 p, 2. Melania Decuseară (R) 434,82 p, 3. Konstantina Taso (B) 367,20 p.

Trambulină (b): 1. Gerhard Fabich (R) 560,46 p, 2. Augustin Saracinski (B) 524,85 p, 3. Anton Antonov (B) 517,70 p.

Platformă (f): 1. Melania Decuseară (R) 260,10 p, 2. Angela Popescu (R) 245,96 p, 3. Antonia Mitkova (B) 236,58 p.

Platformă (b): 1. Augustin Saracinski (B) 394,74 p, 2. Anton Antonov (B) 341,01 p, 3. Ion Ilieș (R) 324,70 p.

1. România 36 p, 2. Bulgaria 29 p, 3. Iugoslavia 6 p.

POLO: 24-26 august — KORČULA (IUGOSLAVIA)

1. Iugoslavia, 2. Grecia, 3. Bulgaria.

BASCHET (m): 12-16 septembrie — ISTANBUL

1. Iugoslavia, 2. Bulgaria, 3. România.

YAHTING: 1-7 septembrie — ISTANBUL

Optimist: 1. Ibrahim Kalkis (Turcia) 6 p, 2. Horia Ispas (România) 6 p, 3. Iani Zortalides (Grecia) 28 p;

F.D.: 1. Nikola Dimau-Pavlos Kurkulos (Grecia) 6 p, 2. Dusan Cerne-Dovorin Niklovec (Iugoslavia) 9 p, 3. Rujunotierato-Cerdevic (Iugoslavia) 28,1 p;

Finn: 1. Em. Fabri (Iugoslavia) 8,7 p, 2. Hatzipavlis (Grecia) 23,1 p, 3. Levnte Ozgen (Turcia) 33 p;

Juniori: 1. Athanas Papaioanou (Grecia) 0 p, 2. Murat Bener (Turcia) 27,4 p, 3. Toker Orhan (Turcia) 32,7 p.

CĂLĂRIE: 12-16 septembrie — ATENA

Obstacole seniori: 1. Bravos (Grecia) 5 p, 2. Atabek (Turcia) 5 p, 3. Pavlov (Bulgaria) 8 p;

Echipe: 1. Grecia 32 p, 2. Bulgaria 43,5 p, 3. România 44,5 p;

Dresaaj: 1. Gadjev (Bulgaria) 1367 p, 2. I. Molnar (România) 1359 p, 3. Petsev (Bulgaria) 1306 p;

Echipe: 1. Bulgaria 2673 p, 2. România 2631 p, 3. Grecia 2273 p;

Obstacole juniori: 1. N. Gheorghe (România) 3 p, 2. P. Mazilu (România) 7 p, 3. Silan (Turcia) 11 p;

Echipe: 1. România 24 p, 2. Turcia 31 p, 3. Grecia 36,5 p

ADRIAN VASILIU

1. O mutare aparent paradoxală și negrul cade în zugzwang: **1.Dc8!** și acum: 1...Nd7 sau 1...Df8 2.Cd5 mat; 1...Ce5 oriunde, 2.T:d3 mat; 1...D:a3 2.Cd5 mat.

2. După **1.Da7** nu mai există apărare împotriva Ce3-b5 mat.

Autorul acestor două probleme, Sam Loyd (1841-1911), este socotit și astăzi unul dintre cei mai mari compozitori din istoria șahului.

3. Din nou o problemă de zugzwang: **1.Dd2** și la orice răspuns al negrului, albul dă mat prin 2.Ce5 sau 2.Cb4.

4. Aceeași temă ca la problema precedentă: **1.Dh1** și negrul, silit să mute un turn, este făcut mat.

5. Cheia este **1.Ne5**: la 1...R:e5 2.De6 mat; la 1...R:e3 2.Df4 mat.

6. Celebrul Adolf Anderssen a fost și un reputat compozitor de probleme, creatorul unei teme interesante: pentru a evita patul, albul trebuie să sacrifice o figură, după care realizează poziția de mat. În exemplul pe care vi-l oferim, cheia este **1.Tel**. Acum negrul este forțat să joace 1...R:d4. Urmează 2.e4 f:e3 (en passant) 3.Td1 mat.

7. Albul trebuie să lege calul de la e5 sau să-l oblige să mute: **1.Ta1! C:c5** (la alte mutări ale acestui cal, albul îl ia) **2.Ta5** și acum șahul la d3 sau d7 nu mai poate fi parat.

8. Cu prima mutare, albul îl imobilizează definitiv pe regele negru: **1.Tb6 a:b6** (Alte mutări sint fără importanță) **2.Cd1!!** și dacă 2...e:d1 3.Nf1 mat, iar la alte mutări urmează 3.Cf2 mat.

9. Albul este amenințat de mat la prima mutare; totuși el este acela care încheie victorios jocul:

1.e:d7 + R:f8 2.Cg6 + R:f7 3.h8C mat.

10. Un sacrificiu spectaculos de damă îl aduce pe negru forțat în poziție de mat: **1.Cc2** (acoperă cîmpurile a3 și b4) **1...c:b3** (La 1...C:b3 2.Dd7 + și apoi mat la b7 sau e6) **2.Da4 + !! R:a 43.Nc6** mat.

*
* *
*

Problemele care urmează cer mai multe eforturi pentru rezolvare, dar caracterul artistic al soluțiilor este mai pregnant.

11. Scopul primei mutări — 1.Ng3 — se va vedea abia la încheierea jocului. Acum urmează 1...e:f3 (La 1...Ce2 2.Rd7 C:g3 3.Te6) **2.Te6!! R:e6 3.Ce7! R,C** sau pioni ad libitum 4.f5 mat.

12. Poziție paradoxală, cu soluție ingenioasă. Vagă asemănare cu una dintre temele favorite ale lui Sam Loyd — „Pisicile din Kilkenny” (tema unui vechi cîntec popular irlandez): 1.Rd1 Rf1 2.Re2+ Rf2 (e2) 3.De3+ Rf1 4.Cd2 mat.

13. Se vede ușor că matul nu poate fi realizat decât prin dublarea atacului la g1 sau de un atac cu turnul pe coloana „h”. Această este soluția: 1.Tb5 c5! 2.Na8! N:a8 (nu există altă apărare) 3.Tb1 și acum la 3...a:bl urmează 4.D:a8 mat.

14. Poziția este poate prea încărcată pentru gusturile moderne, dar soluția este pe cît de ingenioasă, pe atît de logică: 1.Td3+!! Rc4 (1...R:e4 2.Df3 mat) 2.Df1! T:e4+ (prin descoperire) 3.Rc2 T(D) e2+ 4.Td2 și negrul nu mai poate para matul cu calul la b6, iar dacă 4...Dd3 + 5.D:d3 mat.

15. Construcție tipică pentru epoca romantismului șahist: avan-

taj material zdrobitor de partea negrului (în afară de amenințarea imediată de mat la a2) și totuși albul obține matul: 1.Df7+!! (culmea) 1...R:f7 2.g:h8C+! Re8 3.Cg7+ Rd8 4.Cf7+ Rc7 (sufocat de propriile sale piese, regele negru își croiește greu drumul spre vreun adăpost) 5.Ce8+ Re6 6.Ce5+ Rb5 7.Cc7+ Ra5 8.Cc4 mat. Slalom-ul cailor albi pe cîmpurile albe și negre neapărate este într-adevăr excepțional.

16. Un examen chiar superficial al poziției ne arată că negrul nu poate juca decât nebunul de cîmpuri negre, alternativ, la g1 și h2 (după 1...Nf1 oriunde, mat la g2). Albul însă nu poate da mat decât aducînd încă ceva pentru atacul la g3, exact în momentul în care negrul va fi silit să mute Nh2-g1. Singura figură disponibilă acestui scop este... regele care va trebui să efectueze lungul marș de la a4 la h4, ocolind cu grijă toate cîmpurile pe care negrul ar putea să dea un șah cu nebunul de cîmpuri albe. Dar, ea sosirea regelui alb la h4 să coincidă cu prezența nebunului negru la h2, regele alb trebuie să piardă pe drum un tempo, trecînd... printr-un cîmp alb, pe care să nu fie amenințat de șah. Se vede ușor că singurul cîmp ferit de această amenințare este a8. Așadar, iată manevra albului: Ra4- a5 - b6 - a7 - a8 b8 - e7 - d8 - e7 - f8 - g7 - h6 g5 - h4.

17. O suită impresionantă de sacrificii, unul mai spectaculos decât altul: 1.Tb8+ D:b8 2.e:f7+ Rh8 3.Cg6+ h:g6 4.Dh6+!! g:h6 5.Nf6+ Rh7 6.Cg5+ h:g5 7.T:h2+ Nh5 8.T:h5+ g:h5 9.Nc2+ Rh6 10.f8D+!! D:f8 11.f:g5 mat (Problema a fost publicată cu un sfert de secol în urmă,

SOLUȚIILE

COMBINAȚIILOR

Cu ani în urmă, marii maeștri se amuzau, în partidele cu amatori neexperimentați, să stabilească, încă înaintea primei mutări, piesa cu care vor da matul. Pentru a nu fi cumva scăpată din vedere, această piesă era marcată cu o coroană de hirtie. De aici și expresia „mat încoronat”. Și problemistii veacului trecut au apreciat genul; cele două probleme care urmează îl ilustrează.

18. Prima mutare se vede ușor: 1.R:f5+ Rh7! 2.Rg5 Rh8 3.Rg6 g:f6 (forțat) 4.Rf5 f:e5 5.Re4 e:d4 6.Rd5! Rg8 7.R:d4+ Rh8 8.Re4 mat.

19. Iată suita de mutări ale nebulului alb de cîmpuri negre (mutările negrului sînt indiferente): 1.Nf4 Rg7 2.Nd6 Rf6 3.Nf8 Re5 4.Ne7 Rd4 (4...Rf4 5.Nd6 mat) 5.Nf6 + R:e5 6.Ne5 Rb6 7.Nd4 + Re7 8.Na7 Rd8 (8...Rd6 9.Nb6 etc.) 9.Nb6 + Re7 10.Nc7 Rf6 11.Nd6 Rg7 12.Nc7 Rh8 13.Nf6 mat.

20. Și această poziție este departe de concepția modernă despre studiu, care trebuie să reflecte mai degrabă finalul unei partide. Aici ne găsim într-un veritabil mijloc de partidă, în care superioritatea materială copleșitoare a negrului este învinșă de jocul foarte bun al albului. Iată soluția: 1.Ca7+ Rd5 2.Nf7+ Re5 3.N:d4+! R:d4 (3...D:d4 4.Ce6+) 4.Cg7! Cd8! 5.e3+ R:d3 (5...Re5 6.d4+) 6.Ch5 Ce5 (singura posibilitate de a para șahul la f4) 7.N:e6 D:h5 8.Ng4 și, evident, albul cîștigă.

Notă: Cu cîteva excepții, problemele prezentate au fost culese și publicate prin deceniul al VII-lea al secolului trecut de J.P. Zukertort.

I. Prima mutare constituie o cursă, pe care negrul ar fi putut-o evita, dacă ar fi înțeles scopul adversarului. Așadar: 1. Ce4! d:e4? 2. D:g6!! (Poanta combinației) 2...h:g6 (partida avea aceeași soartă și după 2...f:g6 3. N:c4+ Rf8 4. C:g6+) 3. C:g6 f:g6 4. N:c4+ și apoi mat.

II. Pentru a ajunge în poziția din diagramă, negrul a renunțat la un pion; acum urmează un spectaculos sacrificiu de damă, care decide repede: 1...D:h3!! 2.g:h3 (partea cea mai curioasă constă în faptul că albul nu are nimic mai bun de făcut decît acceptarea sacrificiului). Acum totul este forțat: 2... Cf2++ 3. Rg1 C:h3 mat.

III. O mutare simplă spulberă speranțele negrului în contrajocul pe flancul regelui: 1. Td7! (la 1.D:h5 ar fi urmat 1...D:h2 + 2.D:h2+ C:h2 și dacă 3.R:h2, atunci 3...N:g5) 1... D:d7 (acum nu mai merge 1...D:h2 + din cauza grelor pierderi materiale care urmează) 2. D:h5!! g:h5 3. Nh7 mat.

IV. Într-o poziție aparent blocată, negrul găsește o cale ingenioasă pentru obținerea rapidă a deciziei: 1...Nh2 + !! 2.Rh1 (se vede ușor că la 2.R:h2 urmează 2...Cf3++ cu mat imediat) 2...f4! 3. Cg4 (ceva mai bine era 3. Cec2, dar situația nu se schimbă cu nimic. La 3.R:h2 f3, ca în partidă) 3...f3 4. g:f3 C:g4 5. D:e8 (ultima speranță) 5...Ng1!! și albul a cedat.

V. Poziția negrului este evident superioară, dar pe căi obișnuite cîștigul ar fi încă departe. De aceea, a urmat scurt 1...N:e3!! (dama nemai-fiind utilă! După 2.N:e3 (la 2. b:e3 De6)

2...N:b2 + 3. Rb1 Nd4+ 4. Re1 N:e3+ 5. Dd2 N:d2+ 6. T:d2 Tbl+ 7. R:b1 T:d2 și negrul a rămas cu o figură în plus.

VI. Poziția pare absurdă și totuși a survenit în mod real într-o partidă, jucată în anul 1837, între celebrii, pe atunci, Deschappelles și de La Bourdonnais.

Avînd în vedere un spectaculos sacrificiu de damă, albul a jucat 1. Ch6+! g:h6 (altfel, urma Re7-f7) 2. Dh8+!! R:h8 3. Rf7 Tf8+ 4. R:f8 și matul nu mai poate fi parat.

VII. Din nou un sacrificiu de damă! S-a jucat: 1...g:h3 2. T:d4 h:g2+ 3. Rg1 (la 3. R:g2 Ce3+) 3...C:d4 4. Dd2 C:e2+ 5. R:g2 (nu există altceva) 5...Tg6+ și albul a cedat.

VIII. Pentru a întîrzia cît mai mult dezvoltarea negrului, albul a sacrificat nu mai puțin de patru pioni, lăsîndu-și aproape vraiește întreaga poziție. Și totuși...: 1. T:g7+! R:g7 (1...Rh8 2. T:h7+ R:h7 3. Dh4+) 2. Tg1+ Rh8 (2...Rf6 3. Dh4+) 3.D:e5+ d:e 54. N:e5 + f6 5.N:f6 + T:f6 6.Tg8 mat.

IX. Poziția aceasta ar putea avea ca moto: „mat forțat în 8 mutări”. Iată cum s-a jucat: 1.Te7+ N:e7 (forțat) 2.Df4+ Re8 3.Ne6+ Cd7 4.N:d7+ Rd8 5.D:f8+ Re7 6.Nf4+ Nd6 7.D:d6+ Rd8 8.Ng5 mat.

X. O combinație genială, departe calculată, bazată pe lipsa de colaborare a figurilor albe. A urmat: 1...e:b4! 2.e:b4 d4! (poanta combinației; la 3.D:d4 T:f2+ și nu merge 4.D:f2, din cauza 4...Dd6+, iar după 4.Re3 cîștigă 4...Tc2) 3.Dg3 Dd6 4.T:e8+ N:e8 5.Cd3 Dd5 6.Tel Na6 7.Ce5 d3! 8.Cb3 (forțat) 8...De4! 9.Db8+ Tf8 10.D:a7 De2+ 11.Re3 d2 și negrul a cîștigat ușor.

FOTBAL

Clasamentele campionatelor naționale din Europa (1972 — 1973)

Vă prezentăm, stimați cititori, în paginile ce urmează, clasamentele finale ale campionatelor naționale de fotbal din Europa, atât cele disputate primăvara-iarna, cât și cele ce au avut loc de-a lungul anului calendaristic (cum se întâmplă în U.R.S.S. și țările scandinave).

Am căutat să completăm clasamentele — pe măsura informațiilor avute — cu o serie de date care să întregască această privire de ansamblu asupra fotbalului dintr-o țară sau alta.

ANGLIA (ediția a 73-a)

1. F.C. LIVERPOOL	42	25	10	7	72:42	60
2. Arsenal Londra	42	23	11	8	57:43	57
3. Leeds United	42	21	11	10	71:45	53
4. Ipswich Town	42	17	14	11	55:45	48
5. Wolverhampton	42	18	11	13	66:54	47
6. West Ham United	42	17	12	13	67:53	46
7. Derby County	42	19	8	15	56:54	46
8. Tottenham Hotspur	42	16	13	13	58:48	45
9. Newcastle United	42	16	13	13	60:51	45
10. Birmingham City	42	15	12	15	53:54	42
11. Manchester City	42	15	11	16	57:60	41
12. Chelsea Londra	42	13	14	15	49:51	40
13. F.C. Southampton	42	11	18	13	47:52	40
14. Sheffield United	42	15	10	17	51:59	40
15. Stoke City	42	14	10	18	61:56	38
16. Leicester City	42	10	17	15	46:37	37
17. Everton Liverpool	42	13	11	18	41:49	37
18. Manchester United	42	12	13	17	44:60	37
19. Coventry City	42	13	9	20	40:55	35
20. Norwich City	42	11	10	21	36:63	32
21. CRYSTAL PALACE LONDRA	42	9	12	21	41:58	30
22. WEST BROMWICH ALBION	42	9	10	23	38:62	28

- Golgeter: **ROBSON** (West Ham United) — 28 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: F.C. Burnley, Queens Park Rangers
- Media de goluri: 2,50
- Primul campionat în 1889.
- Finala cupei: Sunderland—Leeds United 1—0

AUSTRIA (ediția a 60-a)

1. WACKER INNSBRUCK	30	18	7	5	57:25	43
2. Rapid Viena	30	16	8	6	50:31	40
3. A.K. Graz	30	13	10	7	44:26	36
4. Admira Wacker Viena	30	14	8	8	37:30	36
5. Vöest Linz	30	14	7	9	53:32	35
6. Linzer A.S.K.	30	11	12	7	45:35	34
7. Austria Salzburg	30	13	6	11	40:37	32
8. Wiener Sportklub	30	11	9	10	39:40	31
9. Alpine Donawitz	30	10	9	11	36:52	29
10. F.C. Austria Viena	30	11	5	14	53:43	27
11. F.C. Viena	30	10	7	13	40:50	27
12. Austria Klagenfurt	30	11	4	15	32:47	26
13. Eisenstadt	30	10	5	15	37:41	25
14. Sturm Graz	30	8	9	13	29:38	25
15. Bregenz	30	9	4	17	36:54	22
16. ADMIRA NEUSTADT	30	3	6	21	23:70	12

- Golgeter: **BREUER** (Wacker Innsbruck) — 25 de goluri
- A retrogradat ultima echipă
- Au promovat: Voralberg, F.C. Simmering, V.S.V. Radentheim.
- Media de goluri: 2,70
- Primul campionat în 1912
- Finala cupei: Wacker Innsbruck — Rapid Viena 1—0

BELGIA (ediția a 70-a)

1. F.C. BRUGES	30	17	11	2	53:26	45
2. Standard Liège	30	12	14	4	45:25	38
3. Racing White Bruxelles	30	10	17	3	45:19	37
4. Beerschot	30	14	8	8	40:33	36
5. F.C. Malines	30	10	16	4	37:28	36
6. Anderlecht	30	12	10	8	48:30	34
7. Anvers	30	13	5	12	43:38	31
8. Berchem	30	11	9	10	28:28	31
9. Lierse	30	10	10	10	43:43	30
10. F.C. Liège	30	9	11	10	34:35	29
11. Cercle Bruges	30	9	10	11	33:44	28
12. Beringen	30	8	10	12	31:37	26
13. St. Trond	30	5	14	11	31:42	24
14. Diest	30	8	5	17	30:51	21
15. UNION ST. GILLOISE	30	4	11	15	17:38	19
16. CROSSING	30	3	7	20	20:56	13

- Golgeter: **RESENBRICK** (Anderlecht) — 16 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Beveren, Varegem.
- Media de goluri: 2,39
- Primul campionat în 1896
- Finala cupei: Anderlecht Bruxelles — Standard Liège 2—1.

BULGARIA (ediția a 47-a)

1. T.S.K.A. SOFIA	34	22	7	5	80—40	51
2. Lokomotiv Plovdiv	34	18	7	9	62—38	43
3. Slavia Sofia	34	16	11	6	55—33	43
4. Levski Spartak Sofia	34	15	10	9	62—37	40
5. Akademik Sofia	34	15	8	11	61—43	38
6. DUNAV RUSE	34	14	9	11	42—41	37
7. Lokomotiv Sofia	34	14	9	11	44—44	37
8. Botev Vrața	34	13	7	14	48—55	33
9. Trakia Plovdiv	34	12	8	14	44—44	32
10. Cerno More Varna	34	12	8	14	51—54	32
11. Spartak Pleven	34	13	5	15	46—51	31
12. CERNOMOREȚ BURGAS	34	12	7	15	35—44	31
13. Beroe Stara Zagora	34	12	6	16	50—47	30
14. Pernik	34	8	14	12	35—54	30

15. Spartak Varna	34	10	9	14	34-49	29
16. Etar Trnovo	34	7	14	13	37-49	28
17. LASKOV IAMBOL	34	9	7	17	37-55	25
18. VOLOV ŞUMEN	34	6	6	22	25-70	18

- Meciurile Spartak Pleven-Laskov Iambol și Slavia Sofia-Spartak Varna din etapa a 27-a au fost anulate. Echipetele au primit 0 puncte și 0 goluri.
- **Golgeter: JEKOV** (T.S.K.A. Sofia) — 29 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe. Au fost excluse Dunav Ruse și Cernomoreț Burgas
- Au promovat: Iantra Gabrovo și Pirin Blagoevgrad
- Media de goluri: 2,77
- Primul campionat în 1925
- Finala cupei: T.S.K.A. Sofia — Beroe Stara Zagora 2-1.

CEHOSLOVACIA

(ediția a 50-a)

1. SPARTAK TRNAVA	30	16	7	7	47:20	39
2. Tatran Presov	30	17	4	9	42:30	38
3. V.S.S. Kosice	30	13	9	8	44:28	35
4. Dukla Praga	30	12	10	8	32:23	34
5. Z.V.L. Zilina	30	14	5	11	50:33	33
6. Lokomotiv Kosice	30	12	8	10	39:40	32
7. Banik Ostrava	30	11	8	11	32:34	30
8. Slovan Bratislava	30	12	5	13	32:31	29
9. Union Teplice	30	12	4	14	37:32	28
10. A.C. Nitra	30	11	6	13	36:39	28
11. Spartak Praga	30	10	8	12	39:45	28
12. Brno	30	10	7	13	43:45	27
13. Skoda Plzen	30	10	6	14	32:44	26
14. Slavia Praga	30	8	9	13	30:41	25
15. T.Z. TRINEC	30	7	11	12	24:39	25
16. SPARTAK HRADEC KRALOVE	30	9	5	16	25:55	23

- **Golgeter: JOZSA** (Lokomotiv Kosice) — 21 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Inter Bratislava, Bohemians Praga
- Media de goluri: 2,40
- Primul campionat în 1922
- Finala cupei: Banik Ostrava — V.S.S. Kosice 3-1 și 1-2

DANEMARCA

(ediția a 59-a)

1. VEJLE B.K.	22	16	1	5	65-33	33
2. B.K. 1903 Copenhagen	22	11	5	6	43-32	27
3. Næstved I.N.	22	9	8	5	43-41	26
4. B.K. 1901 Nykøbing	22	11	1	10	52-39	23
5. Randers Freja	22	10	3	9	39-35	23
6. Hvidovre Copenhagen	22	10	2	10	33-31	22
7. Frem Copenhagen	22	9	3	10	45-47	21
8. Aarhus C.F.	22	8	5	9	28-40	21
9. Køge B.K.	22	6	8	8	30-37	20
10. K.B. Copenhagen	22	6	5	11	26-49	17
11. BRØNSHØJ I.F.	22	6	4	12	29-49	16
12. B. 1909 ODENSE	22	5	5	12	35-45	15

- **Golgeter: LUND** (Vejle B.K.) — 16 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Akademisk Copenhagen și Aalborg B.K.
- Media de goluri: 3,54
- Primul campionat în: 1913
- Finala cupei: Randers Freja — B.K. 1901 Nykøbing 2-0.

ELVEȚIA

(ediția a 76-a)

1. F.C. BASEL	26	17	5	4	57:30	39
2. Grasshoppers Zürich	26	14	7	5	54:32	35
3. F.C. Sion	26	13	7	6	35:30	33
4. Servette Geneva	26	14	3	9	41:23	31
5. Winterthur	26	12	6	8	40:29	30
6. Lausanne Sports	26	11	6	9	46:27	28
7. F.C. Zürich	26	10	8	8	38:35	28
8. Lugano	26	9	9	8	31:30	27
9. Young Boys Berna	26	9	5	12	39:40	23
10. Chaux-de-Fonds	26	8	7	11	30:43	23
11. Chiasso	26	8	5	13	21:48	21
12. Saint Gall	26	7	5	14	31:49	19
13. Fribourg	26	4	7	15	24:43	15
14. GRANGES	26	4	4	18	23:53	12

- **Golgeter: GRAHM** (Lausanne) și **HITZFELD** (F.C. Basel) — 18 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: F.C. Neuchatel, Chenois Geneva
- Media de goluri: 2,80
- Primul campionat în 1898
- Finala cupei: F.C. Zürich — F.C. Basel 2-0

FINLANDA

(ediția a 65-a)

1. TURUN PALLOUSEURA	22	15	1	6	44-19	31
2. Mikkelin Palloilijat	22	11	8	3	42-32	30
3. Reipas Lahti	22	12	4	6	40-30	28
4/5. Kuopion Pallouseura	22	12	2	8	37-31	26
4/5. Kokkolan Pallo-V.	22	12	2	8	37-31	26
6. Lahti 69	22	10	5	7	39-39	25
7. Kuopion Pallotov.	22	8	5	9	32-36	21
8. Tampellan Palloilijat	22	8	5	9	27-23	21
9. Helsingin Jalkapalloklubi	22	10	1	11	24-32	21
10. Helsingin I.F.K.	22	7	3	12	39-44	17
11. VAASAN PALLOUSEURA	22	4	6	12	20-26	14
12. VALKEAKOSKEN HAKA	22	2	1	19	17-51	5

- **Golgeter: PAATELAINEN** (Mikkelin), **SUHONEN** (Turun) — 16 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Työväen Oulun, Ponnistus Helsinki
- Media de goluri: 3,06
- Primul campionat în 1908
- Finala cupei: Reipas Lahti — T.P.S. Turku 1-0.

FRANȚA

(ediția a 41-a)

1. F.C. NANTES	38	23	9	6	67:31	55
2. O.G.C. Nice	38	20	10	8	70:44	50
3. Olympique Marseille	38	19	10	9	64:37	48
4. St. Etienne	38	12	10	10	64:47	46
5. Angers	38	16	11	11	52:47	43
6. Nancy	38	16	10	12	59:47	42
7. Nîmes	38	16	10	12	48:39	42
8. Reims	38	15	11	12	50:47	41
9. Bastia	38	15	8	15	59:41	38
10. Rennes	38	14	10	14	46:53	38
11. Sochaux	38	12	13	13	56:54	37
12. F.C. Paris	38	13	10	15	54:58	36
13. Lyon	38	14	7	17	62:67	35
14. Bordeaux	38	12	11	15	49:55	35
15. Metz	38	13	9	16	44:52	35

16. Racing Strasbourg	38	9	12	17	42:62	30
17. Sedan	38	11	8	19	49:71	30
18. VALENCIENNES	38	9	10	19	37:51	28
19. RED STAR PARIS	38	7	14	17	38:58	28
20. AJACCIO	38	7	9	22	40:89	23

- Golțeter: J. SKOBLAR (Ol. Marseille) — 26 de goluri
- Au retrogradat ultimele trei echipe
- Au promovat: Lens, Troyes, Monaco
- Media de goluri: 2,76
- Primul campionat în 1933 (data introducerii profesionismului).
- Finala cupei: Olympique Lyon — F.C. Nantes 2—1

R.D. GERMANĂ (ediția a 25-a)

1. DYNAMO DRESDA	26	13	6	2	61—30	42
2. F.C. Carl Zeiss Jena	26	15	9	2	46—21	39
3. F.C. Magdeburg	26	14	6	6	50—28	34
4. F.C. Lokomotiv Leipzig	26	12	6	8	57—41	30
5. F.C. Karl Marx Stadt	26	11	8	7	33—32	30
6. Dynamo Berlin	26	9	8	9	41—42	26
7. Vorwärts Frankfurt/Oder	26	10	5	11	54—46	25
8. Sachsenring Zwickau	26	8	8	10	37—48	24
9. Chemie Leipzig	26	5	10	11	21—26	20
10. Hansa Rostock	26	6	8	12	36—44	20
11. Wismut Aue	26	7	6	13	27—46	20
12. Rot Weiss Erfurt	26	8	3	15	37—56	19
13. F.C. UNION BERLIN	26	7	4	15	22—45	18
14. CHEMIE HALLE	26	4	8	14	35—57	16

- Golțeter: KREISCHE (Dynamo Dresden) — 26 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Energie Cottbus, Stahl/Riesa
- Media de goluri: 3,05
- Primul campionat în 1948
- Finala cupei: F.C. Magdeburg-Lokomotiv Leipzig 3—2

R.F. GERMANIA (ediția a 10-a)

1. BAYERN MÜNCHEN	34	25	4	5	93:29	54
2. F.C. Köln	34	16	11	7	66:51	43
3. Fortuna Düsseldorf	34	15	12	7	62:45	42
4. Wuppertaler S.V.	34	15	10	9	62:49	40
5. Borussia M.-gladbach	34	17	5	12	82:64	39
6. W.f.B. Stuttgart	34	17	3	14	71:65	37
7. Kickers Offenbach	34	14	7	13	61:60	35
8. Eintracht Frankfurt	34	15	4	15	58:54	34
9. F.C. Kaiserslautern	34	12	10	12	58:68	34
10. M.S.V. Duisburg	34	12	9	13	53:54	33
11. Werder Bremen	34	12	7	15	50:52	31
12. V.f.L. Bochum	34	11	9	14	50:68	31
13. Hertha Berlinul Occidental	34	11	8	15	53:64	30
14. S.V. Hamburg	34	10	3	16	53:59	28
15. Schalke 04 Gelsenkirchen	34	10	8	16	46:61	28
16. Hannover 96	34	9	8	17	49:65	26
17. EINTRACHT BRAUN-SCHWEIG	34	9	7	18	33:56	25
18. ROT-WEIS OBERHAUSEN	34	9	4	21	48:84	22

- Golțeter: GERD MÜLLER (Bayern) — 36 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Rot-Weis Essen, Fortuna Köln
- Media de goluri: 3,41
- Primul campionat în 1963
- Finala cupei: Borussia Mönchengladbach — F.C. Köln 2—1.

GRECIA

(ediția a 36-a)

1. OLYMPIAKOS PIREU	34	27	6	1	72:13	94
2. P.A.O.K. Salonic	34	27	4	3	75:24	92
3. Panathinaikos Atena	34	22	7	5	89:29	85
4. Patras	34	16	12	6	42:27	78
5. A.E.K. Atena	34	13	13	6	39:36	71
6. Panionios	34	13	9	12	41:39	69
7. Aris Salonic	34	13	9	12	38:36	69
8. Iraklis	34	11	13	10	42:39	69
9. Ethnikos	34	10	15	9	35:32	69
10. Aigaleo	34	11	8	15	30:47	64
11. Kavala	34	8	14	12	32:38	64
12. Volos	34	10	9	15	25:42	63
13. Fostir	34	10	8	16	23:39	62
14. Seres	34	6	12	19	27:47	61
15. KALAMATA	34	8	10	16	30:45	60
16. ATROMIKOS	34	7	10	17	17:49	58
17. TRIKALA	34	5	9	20	26:52	53
18. OMONIA NICOSIA	34	1	7	26	22:71	43

- Clasamentul se întocmește după criteriile speciale: 3 puncte pentru victorie, 2 puncte pentru joc egal, 1 punct pentru înfringere. La numărul egal de puncte, se ține seamă de numărul de victorii.
- Golțeter: ANTONIADIS (Panathinaikos) — 22 de goluri
- Au retrogradat ultimele patru echipe
- Au promovat: Apollon Atena, Larissa, Apollon Salonic, Apol Nicosia.
- Media de goluri: 2,31
- Primul campionat în 1928
- Finala cupei: Olympiakos Pireu — P.A.O.K. Salonic 1—0.

IRLANDA

(ediția a 52-a)

1. WATERFORD	26	20	2	4	67:21	42
2. Finn Harps	26	19	3	4	59:32	41
3. Bohemians	26	16	5	5	46:25	37
4. Cork Hibernians	26	13	7	5	52:26	33
5. Athlone Town	26	13	4	9	38:31	30
6. Shamrock Rovers	26	12	6	8	38:31	30
7. St. Patrick's	26	7	11	8	37:43	25
8. Shelbourne	26	9	5	11	49:39	23
9. Limerick	26	7	6	13	32:35	20
10. Sligo Rovers	26	9	2	15	25:51	20
11. Drumcondra	26	6	7	13	28:59	19
12. Cork Celtic	26	7	4	15	29:50	18
13. Dundalk	26	4	6	16	19:42	14
14. Drogheda	26	1	8	17	22:56	10

- Golțeter: HARKIN (Finn Harps) — 20 de goluri
- Media de goluri: 2,97
- Primul campionat în 1922
- Finala cupei: Cork Hibernians — Shelbourne 0—0 și 1—0.

IRLANDA DE NORD

(ediția a 72-a)

1. CRUSADERS BELFAST	22	14	4	4	50:22	32
2. Ards	22	12	5	4	47:22	29
3. Portadown	22	12	5	5	37:27	29
4. F.C. Linfield	22	12	3	7	38:29	27
5. Coleraine	20	11	2	7	46:30	24
6. Glenavon	22	10	3	9	33:28	23
7. Distillery Belfast	21	9	4	8	40:45	22

8. Glentoran Belfast	21	9	3	9	47:36	21
9. Ballymena	22	7	5	10	26:35	19
10. Bangor	22	5	3	9	28:32	18
11. Larne d	22	2	3	17	28:67	7
12. Cliftonville	21	3	1	17	18:65	7

Golgeteri: DICKSON (Coleraine) — 20 de goluri

Media de goluri: 3,36

Primul campionat în 1891

Finala cupei: Glentoran Belfast — F.C. Linfield 3—2

ITALIA

(ediția a 71-a)

1. JUVENTUS TORINO	30	18	9	3	45:22	45
2. A.C. Milan	30	18	8	4	65:33	44
3. Lazio Roma	30	16	11	3	33:16	43
4. Fiorentina	30	16	5	9	39:26	37
5. Internazionale Milano	30	15	7	8	32:23	37
6. A.C. Torino	30	11	9	10	33:21	31
7. Bolognaw	30	11	9	10	33:31	31
8. Cagliari	30	9	11	10	26:28	29
9. A.C. Napoli	30	7	14	9	18:20	28
10. Verona	30	5	16	9	28:34	26
11. A.S. Roma	30	6	12	12	23:28	24
12. Sampdoria Genova	30	5	14	11	16:25	24
13. Lanerossi Vicenza	30	5	14	11	16:33	24
14. ATALANTA BERGAMO	30	5	14	12	16:33	24
15. PALERMO	30	3	11	16	13:41	17
16. TERNANA	30	3	10	17	14:37	16

- Golgeteri: RIVERA (A.C. Milan), PULICI (A.C. Torino), SAVOLDI (Bologna) — 17 goluri
- Au retrogradat ultimele trei echipe
- Au promovat: F.C. Genoa, U.S. Foggia, A.C. Cesena
- Media de goluri: 1,87
- Primul campionat în 1898
- Finala cupei: A.C. Milan — Juventus Torino 1—1 (5—2 după executarea penalty-urilor).

IUGOSLAVIA

(ediția a 45-a)

1. STEAUA ROȘIE BELGRAD	34	21	10	3	71:28	52
2. Velez Mostar	34	17	12	5	48:27	46
3. O.F.K. Belgrad	34	16	13	5	52:31	45
4. Partizan Belgrad	34	16	11	7	50:37	43
5. Zeleznicear Sarajevo	34	13	6	10	59:41	42
6. Sloboda Tuzla	34	8	18	8	34:32	34
7. Sarajevo	34	12	10	12	48:50	34
8. Dinamo Zagreb	34	11	11	12	39:47	33
9. Hajduk Split	34	14	3	17	50:50	31
10. Vardar Skoplje	34	10	11	13	35:50	31
11. Radnicki Niš	34	10	10	14	24:40	30
12. Borac Banja Luka	34	9	11	14	30:26	29
13. Vojvodina Novi Sad	34	10	9	15	39:46	29
14. Celik Zenica	34	9	10	15	27:44	28
15. Bor	34	9	10	15	36:57	28
16. Olimpija Ljubljana	34	9	8	17	35:43	26
17. SPARTAK LJUBLJANA	34	8	10	16	37:48	26
18. SUTJESKA NIKSICI	34	6	7	19	32:49	25

- Golgeteri: SANTRACI (O.F.K. Belgrad), LAZAREVICI (Steauna roșie) — 25 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Proleter Zrenjanin și F.C. Zagreb
- Media de goluri: 2,43
- Primul campionat în 1923
- Finala cupei s-a disputat în noiembrie 1973

LUXEMBURG

(ediția a 58-a)

1. JEUNESSE d'ESCH	22	17	4	1	70:20	38
2. Union Luxemburgw	22	11	8	3	55:34	30
3. Fola Esch	22	10	7	5	47:29	27
4. Red Boys Differdange	22	12	3	7	53:35	27
5. Etzella Ettelbruck	22	8	7	7	53:50	23
6. Rumelange	22	8	7	7	35:33	23
7. Aris Bonaveg	22	7	8	7	31:30	22
8. Avenir Beggen	22	8	4	10	45:50	20
9. Sport Luxemburg	22	7	6	10	32:41	19
10. National Schifflinden	22	5	6	11	29:39	16
11. S.C. TETINGEN	22	4	5	13	26:52	13
12. SPORTING BETTENBOURG	22	2	2	18	21:84	6

- Golgeteri: GRETTNICH (Etzella) și HOFFMANN (J. d'Esch) — 27 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Merl, Stade Dudelange
- Media de goluri: 3,76 (cea mai mare din Europa)
- Primul campionat în 1910
- Finala cupei: Jeuness d'Esch — Fola Esch 3—2.

NORVEGIA

(ediția a 68-a)

1. VIKING STAVANGER	22	16	2	4	42—15	34
2. Fredrikstad	22	16	2	4	31—16	34
3. Strömgodste	22	10	7	5	40—29	27
4. Rosenborg Trondheim	22	6	10	6	22—19	22
5. Lyn Oslo	22	7	7	8	29—22	21
6. Skeid Oslo	22	8	5	9	26—26	21
7. Mjøndalen	22	9	3	10	31—36	21
8. Brann Bergen	22	7	6	9	22—23	20
9. Hamark Kamratern	22	6	8	8	14—18	20
10. SARPSBORG F.K.	22	6	6	10	21—30	18
11. HÖDD ULSTEINVIK	22	4	6	12	18—39	14
12. MJÖLNER	22	3	6	13	10—23	21

- Au retrogradat ultimele trei echipe
- Au promovat: Start, Friggoslo, Raufoss.
- Media de goluri: 2,31
- Primul campionat în 1902
- Finala cupei: Brann Bergen — Viking Stavanger 2—0.

OLANDA

(ediția a 73-a)

1. AJAX AMSTERDAM	34	30	0	4	102:18	60
2. Feyenoord Rotterdam	34	27	4	3	89:28	58
3. Twente Enschede	34	22	6	6	53:22	50
4. Sparta Rotterdam	34	21	5	8	85:37	47
5. A.D.O. Haga	34	15	10	9	44:39	40
6. P.S.V. Eindhoven	34	15	8	11	46:35	38
7. M.V.V. Maastricht	34	14	9	11	49:38	37
8. D.O.S. Utrecht	34	12	8	14	42:55	32
9. N.E.C. Nijmegen	34	10	11	13	40:46	31
10. F.C. Amsterdam	34	11	7	16	44:54	29
11. Haarlem	34	10	9	15	43:55	29
12. Telstar Velsen	34	12	4	18	39:51	28
13. Groningen	34	7	13	14	37:61	27
14. A.Z. 67 Alkmaar	34	8	9	17	32:58	25
15. Go Ahead Deventer	34	8	9	17	31:52	25
16. N.A.C. Breda	34	7	7	20	26:57	21

17. EXCELSIOR ROTTER-						
DAM	34	5	8	21	24:70	18
18. F.C. DEN BOSCH	34	5	7	22	23:73	17

- Golgeteri: BROKAMP (M.V.V. Maastricht), JANSSEN (N.E.C. Nijmegen) — 18 goluri.
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Roda J.C., De Graafschap
- Media de goluri: 2,78
- Primul campionat în 1898
- Finala cupei: N.A.C. Breda — N.E.C. Nijmegen 2—0

POLONIA

(ediția a 46-a)

1. STAL MIELEC	26	13	10	3	47—21	36
2. Ruch Chorzow	26	13	7	6	29—16	33
3. Gwardia Varşovia	26	8	14	4	31—22	30
4. Gornik Zabrze	26	10	10	6	23—15	30
5. Wisla Cracovia	26	13	4	9	31—23	30
6. L.K.S. Lodz	26	9	11	6	26—26	29
7. R.O.W. Ribnik	26	8	10	8	20—21	26
8. Legia Varşovia	26	6	11	9	29—28	23
9. Pogon Szczecin	26	8	7	11	28—30	23
10. Zagłębie Sosnowiec	26	8	6	12	30—31	22
11. Zagłębie Walbrzych	26	8	6	12	22—31	22
12. Lech Poznan	26	6	10	10	16—26	22
13. Polonya Bytom	26	7	6	13	20—42	20
14. Odra Opole	26	3	12	11	21—36	18

- Golgeter: LATO (Stal Mielec) — 13 goluri
- Nu a retrogradat nici o echipă
- Au promovat: Odra Hutnik și Polonia Katowice
- Media de goluri: 2,04
- Primul campionat în 1921
- Finala cupei: Legia Varşovia — Polonya Bytom 0—0 (4—2 după executarea penalty-urilor)

PORTUGALIA

(ediția a 50-a)

1. BENFICA LISABONA	30	28	2	0	101:13	58
2. Belenenses Lisabona	30	14	12	4	53:29	40
3. Vitoria Setubal	30	14	10	6	62:26	38
4. F.C. Porto	30	15	7	8	57:32	37
5. Sporting Lisabona	30	15	7	8	57:29	37
6. Vitoria Guimaraes	30	11	11	8	38:38	33
7. Boavista Porto	30	12	7	11	42:48	31
8. C.U.F. Barreiro	30	11	9	10	38:37	31
9. Leixoes Porto	30	11	8	11	31:46	30
10. Barreirense	30	9	7	14	43:54	25
11. Sporting Farense	30	8	8	14	27:53	24
12. Montijo	30	9	5	16	29:47	23
13. Beira Mar Aveiro	30	5	13	12	27:56	23
14. Atletico Lisabona	30	6	6	18	27:52	18
15. UNIAO COIMBRA	30	5	7	18	22:53	17
16. UNIAO DE TOMAR	30	6	5	19	35:69	17

- Golgeter: EUSEBIO (Benfica) — 40 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Academica Coimbra, Sporting Olhanense
- Media de goluri: 2,88
- Primul campionat în 1922
- Finala cupei: Sporting Lisabona — Vitoria Setubal 3—2.

ROMÂNIA

(ediția a 55-a)

1. DINAMO BUCUREȘTI	30	17	5	8	51—32	39
2. Universitatea Craiova	30	15	9	6	54—36	39
3. F.C. Argeș Pitești	30	14	7	9	44—28	35
4. S.C. Bacău	30	13	8	9	36—35	34
5. C.F.R. Cluj	30	11	11	8	33—33	33
6. Steaua București	30	9	13	8	36—30	31
7. Steagul roșu Brașov	30	11	8	11	39—24	30
8. F.C. Constanța	30	10	8	12	35—32	28
9. U.T. Arad	30	8	12	10	33—36	28
10. Jiul Petroșani	30	11	6	13	38—43	28
11. F.C. Petrolul Ploiești	30	9	10	11	22—32	28
12. A.S. Armata Tg. Mureș	30	12	3	15	37—47	27
13. Rapid București	30	7	12	11	29—29	26
14. C.S.M. Reșița	30	8	10	12	34—39	26
15. Sp. studențesc București	30	6	13	11	32—50	25
16. „U” Cluj	30	7	9	14	25—50	23

- Golgeter: OBLEMENCO (Univ. Craiova) — 21 de goluri
- Nu a retrogradat nici o echipă
- Au promovat: Politehnica Iași, Politehnica Timișoara
- Media de goluri: 2,44
- Primul campionat în 1910
- Finala cupei: Chimia Rm. Vilcea — Constructorul Galați 1—1 și 3—0.

SCOȚIA

(ediția a 76-a)

1. CELTIC GLASGOW	34	26	5	3	93:28	57
2. Glasgow Rangers	34	26	4	4	74:30	56
3. Hibernian Edinburg	34	19	7	8	74:33	45
4. Aberdeen	34	16	11	7	61:34	43
5. F.C. Dundee	34	17	9	8	68:43	43
6. Ayr United	34	16	8	10	50:51	40
7. Dundee United	34	17	5	12	56:51	39
8. Motherwell	34	11	9	14	38:48	31
9. East Fife	34	11	8	15	46:54	30
10. Hearts of Midlothian	34	12	6	16	39:50	30
11. St. Johnstone	34	10	9	15	52:67	29
12. Morton	34	10	8	16	47:53	28
13. Partick	34	10	8	16	40:53	28
14. Falkirk	34	7	12	15	38:56	26
15. Arbroath	34	9	8	17	39:63	26
16. Dumbarton	34	6	11	17	43:72	23
17. F.C. KILMARNOCK	34	7	8	19	40:61	22
18. F.C. AIRDRIEONIANS	34	4	8	22	34:75	16

- Golgeter: GORDON (Hibernian) — 27 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Clyde, Dunfermeine Athletic
- Media de goluri: 3,04
- Primul campionat în 1891
- Finala cupei: Rangers-Celtic 3—2

SPANIA

(ediția a 70-a)

1. ATLETICO MADRID	34	20	8	6	38:28	48
2. C.F. Barcelona	34	18	11	5	38:19	47
3. Espanol Barcelona	34	17	11	6	48:27	45
4. Real Madrid	34	17	8	8	42:26	42
5. F.C. Castellon	34	13	9	12	44:35	35
6. Valencia	34	12	10	12	37:33	34
7/8. Real Saragosa	34	13	8	13	37:39	34
7/8. Real Sociedad	34	13	8	13	37:39	34

9. Malaga	34	11	11	12	35:31	33
10. Atletico Bilbao	34	12	8	14	38:35	32
11. Oviedo	34	9	12	13	33:35	30
12. Las Palmas	34	11	8	13	37:43	30
13. Granada	34	9	11	14	28:35	29
14. Gijon	34	11	7	16	32:37	29
15. Celta Vigo	34	10	9	15	30:37	29
16. BETIS SEVILLA	34	7	14	13	28:37	28
17. DEPORTIVO CORUNA	34	7	13	14	22:44	27
18. BURGOS	34	9	6	19	36:63	24

- Golgeter: MARIANIN (Oviedo) — 19 goluri
- Au retrogradat ultimele trei echipe
- Au promovat: Real San Sebastian, Murcia, Santander
- Media de goluri: 2,13
- Primul campionat în 1902
- Finala cupei: Atletico Bilbao — F.C. Castellon 2-0.

SUEDIA (ediția a 78-a)

1. AATVIDABERG F.F.	22	15	3	4	65-22	33
2. A.I.K. Stockholm	22	11	10	1	41-24	32
3. Östers I.F. Växjö	22	11	4	7	37-24	26
4. I.F.K. Norrköping	22	9	6	7	34-32	24
5. Örebro S.K.	22	8	7	7	31-30	23
6. Malmö F.F.	22	9	5	8	27-26	23
7. Djurgarden I.F. Stockholm	22	8	5	9	41-39	21
8. Landskrona Boys	22	6	9	7	29-29	21
9. Örgryte Göteborg	22	7	6	9	21-31	20
10. Hammarby Stockholm	22	5	7	10	20-47	17
11. Göteborg A.I.S.	22	4	4	14	32-56	12
12. HALMSTAD B.K.	22	2	8	12	14-42	12

- Golgeteri: SANDBERG, EDSTROM (ambii Aatvidaberg) — 16 goluri
- A retrogradat ultima echipă
- Au promovat: I.K. Sirius Uppsala, I.F. Saab Linköping, I.F. Elfsborg Borås.
- Media de goluri: 3,04
- Primul campionat în 1895
- Finala cupei: Malmö F.F. — Aatvidaberg F.F. 7-0

TURCIA (ediția a 49-a)

1. GALATASARAY ISTANBUL	30	19	9	2	47-12	47
2. Fenerbahce Istanbul	30	16	10	4	42-17	42
3. Eskişehirspor	30	12	12	6	31-19	36
4. Ankaragücü	30	12	10	8	24-21	34
5. Boluspor	30	12	9	9	37-30	33
6. Beşiktaş Istanbul	30	9	13	8	14-18	31
7. Altay Izmir	30	11	8	11	32-23	30
8. Göztepe Izmir	30	11	8	11	33-31	30
9. Giresun	30	11	7	12	27-34	29
10. Bursaspor	30	6	16	8	27-29	28
11. Mersin	30	8	11	11	26-31	27
12. Samsun	30	8	10	12	21-40	26
13. Adanaspor	30	7	9	14	24-34	23
14. Vefa Istanbul	30	6	10	14	22-35	22
15. SEKER	30	6	10	14	20-38	22
16. P.T.T. ANKARA	30	4	12	14	22-37	20

- Golgeter: OSMAN (Fenerbahce) — 17 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Adana Demirspor, Kayseri.
- Media de goluri: 1,87 (cea mai mică din Europa)
- Primul campionat în 1924
- Finala cupei: Galatasaray Istanbul — Ankaragücü 2-1

UNGARIA (ediția a 67-a)

1. UJPESTI DOZSA BUDAPESTA	30	21	4	5	81-21	46
2. Ferencváros Budapesta	30	17	7	6	60-31	41
3. Vasas Budapesta	30	16	8	6	54-33	40
4. Honved Budapesta	30	12	11	7	60-37	35
5. Videoton	30	15	5	10	46-39	35
6. Zalaegerszeg	30	13	7	10	42-37	33
7. Csepel Budapesta	30	9	13	8	45-38	31
8. Rába Eto	30	14	2	14	46-51	30
9. M.T.K. Budapesta	30	8	11	11	36-49	27
10. Salgatarjan	30	9	7	14	40-50	25
11. Tatabanya	30	8	9	13	28-39	25
12. Pecs Dozsa	30	7	11	12	27-41	25
13. Egyetertes	30	7	10	13	28-48	24
14. Szeged	30	7	10	13	31-52	24
15. DIOSGYÖR	30	5	10	15	20-50	20
16. KOMLOI BANYASZ	30	5	9	16	24-52	19

- Golgeter: BENE (Ujpesti Dozsa) — 23 de goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat Dorog Bányász și Szombathely Haladás
- Media de goluri: 2,78
- Primul campionat în 1901
- Finala cupei: Vasas Budapesta — Honved Budapesta 4-3.

U.R.S.S. (ediția a 33-a)

1. ZARIA VOROȘILOV-GRAD	30	15	10	5	52-30	40
2. Dinamo Kiev	30	12	11	7	52-38	35
3. Dinamo Tbilisi	30	12	11	7	41-34	35
4. Ararat Erevan	30	12	10	8	38-29	34
5. T.S.K.A. Moscova	30	15	4	11	37-33	34
6. Dnepr Dnepropetrovsk	30	12	10	8	37-37	34
7. Zenit Leningrad	30	11	11	8	44-30	33
8. Dinamo Minsk	30	10	11	9	27-28	31
9. Torpedo Moscova	30	11	9	10	31-33	31
10. Dinamo Moscova	30	12	6	12	39-35	30
11. Spartak Moscova	30	8	10	12	29-30	26
12. S.K.A. Rostov pe Don	30	8	10	12	31-35	26
13. Kairat Alma Ata	30	6	14	10	23-27	26
14. Karpati Lvov	30	8	8	14	27-43	24
15. LOKOMOTIV MOSCOVA	30	6	9	15	29-48	21
16. NEFTCI BAKU	30	6	8	16	28-55	20

- Golgeter: BLOHIN (Dinamo Kiev) — 14 goluri
- Au retrogradat ultimele două echipe
- Au promovat: Şahior Doneţk și Pahtakor Taşkent
- Media de goluri: 2,35
- Primul campionat în 1936 (Rusia: 1912).
- Finala cupei: Torpedo — Spartak 1-1 (4-1 după executarea loviturilor de la 11 m)

MIRCEA TUDORAN

SUMAR

● Cuvîntul partidului	pag. 5	● Șah — T. RĂDULESCU	" 171
● A XXX-a aniversare	" 8	● E mai lesne să marchezi — V. FI-ROIU	" 178
● Tot mai sus ștacheta muncii de calitate. Gl. lt. M. DRAGNEA	" 9	● Un cros la Columbus — G. MIHALACHE	" 182
● Forme simple, atractive — M. OLTEANU	" 10	● Povestea unei statui — P. OCHIALBI	" 184
● Participanță la 6 ediții J.O. — LIA MANOLIU	" 15	● „Turul Franței” — E. IENCEC	" 186
● Măria Sa „Turul României” — H. NAUM	" 38	● Minutul fatal — S. NORAN	" 202
● Reîntîlnire cu oina — M. LERESCU	" 49	● Sportul pătrunde peste tot — JOHN STEINBECK	" 205
● Arbitraje arbitrare — N. ALEXE	" 51	● Radioizotopii în medicina sportivă — dr. I. DRĂGAN	" 211
● Trei decenii în slujba sculpturii sportive — T. STAMA	" 52	● O ascensiune de iarnă — E. CRISTEA	" 214
● „Cupa Carol Davila” — T. BRĂDEȘTEANU	" 58	● Sfîrșitul unui mit — P. HENȚ, P. OCHIALBI	" 220
● Schi și psihologie — prof. dr. M. EPURAN	" 60	● Sportul în filatelia românească — I. MICU	" 234
● Arta și sportul — D. MORARU	" 71	● Încotro merge fotbalul ? — anchetă internațională	" 257
● O idee genială — M. COSTEA	" 77	● Bilanț competițional — A. VASILIU	" 266
● Știința a coborît în stadion — conf. dr. A. NICU	" 87	● Fotbal — statistică europeană — M. TUDORAN	" 282
● Dumitrache — M. POPESCU	" 90	AU MAI COLABORAT : V. D. POPA, FRED FIREA, D. C. MAZILU, VICTOR HILMU (versuri) ; GIUSEPPE NAVARA, TOMA MICHINICI (jocuri distractive) ; T. PALL, AL. CLENCIU, M. OPROIU, M. GROSU, N. CLAUDIU (caricaturi) ; V. BAGAC, S. BAKCSY, I. MIHĂICĂ, T. MACARSKI , D. NEAGU, T. ROIBU, P. ROMOȘAN (foto) ; ȘT. CIOTLOȘ (reproduceri).	
● Ilie Năstase — I. CHIRILĂ	" 92	Fotografii și ilustrații : Agerpres, Keystone, A.F.P., U.P.I., Sportsworld ș.a.	
● Sportul sătesc — R. TIMOFTE	" 94		
● Yoga — NINETA CRAINICI	" 104		
● Autograful lui Bobby — V. CIOCĂL-TEA	" 106		
● Cei trei „S” — prof. dr. M. GEORGESCU	" 107		
● Nadia Comăneci — M. PATRICHI	" 138		
● Arta patinajului artistic — LILIANA GEORGESCU	" 142		
● Vă mai amintiți ? — M. VESA	" 168		

Redactor responsabil :

MIRCEA COSTEA

Redactor :

MIHAIL VESA

Secretar de redacție :

IONEL FERNE

Corector :

ELISABETA
CĂLINESCU

Prezentare artistică :

NICOLAE BRICEAG
ION ZARLIU
MIRCEA PATRICHI

Coperta I :

Nadia Comăneci, de
I. MIHĂICĂ

Coperta a IV-a :

Ilie Năstase, de
S. BAKCSY

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII” — București.
Adresa : Redacția ziarului „SPORTUL”, str. Vasile Conta nr. 16, București, sectorul 1.

**almanahul
Sportul '74**